De Trial And Triumph Of Faith

DE BEPROEVING EN ZEGEPRAAL DES GELOOFS

of
Een uiteenzetting van de geschiedenis van Christus' werk in het uitwerpen van de duivel uit de dochter van een Kanaänese vrouw.

Uitgesproken in 27 preken, waarin wordt uitgelegd:
De overwinning van het geloof;
De toestand van hen die verzocht worden;
De uitnemendheid van Jezus Christus en de vrije genade.
En een aantal oorzaken van losbandigheid vanwege Antinomiaanse dwalingen

DOOR
Dr. SAMUËL RUTHERFORD

Hoogleraar in de godgeleerdheid aan de Universiteit van St. Andrews.

***En Ik zal (die overwint) de Morgenster geven.* Openbaring 2:28.**

Gepubliceerd door Autoriteit in Londen

Gedrukt door John Field,
en worden verkocht door Ralph Smith,
in *het teken van de Bijbel*,
in Cornhill nabij de Royall Exchange. 1645

UITGEGEVEN DOOR HET COMITÉ VAN DE KERK VAN SCHOTLAND
GLASGOW: WILLIAM COLLINS EN CO.

UIT HET ENGELS VERTAALD
DOOR
Ds. IJ. DOORNVELD,
PRED. TE LAGE VUURSCHE,
EN
C. B. VAN WOERDEN,
TE AKKRUM.

UITGEVER: LEIDEN BUURMAN & DE KLER - 1916 -
GEDRUKT BIJ H. BUURMAN, NIEUWSTRAAT 49-51, LEIDEN.

STICHTING DE GIHONBRON
MIDDELBURG
2014

VOORWOORD

Er is in ons vaderland nog gedurig een vraag naar oude schrijvers. Velen onder ons volk hebben in dit opzicht nog een begeerte naar "oude wijn." Welnu, dit boek, hoewel niet op eigen bodem ontstaan, is afkomstig uit een onverdachte bron: Dr. SAMUËL RUTHERFORD, bekend door zijn "Brieven", die tintelen van liefde voor Christus, in zijn hart uitgestort door de Heilige Geest. Als zodanig is geen aanbeveling nodig ook voor dit boek. Het beveelt zichzelf aan bij iedere lezer, die een vriend is van "vrije genade."

De kernachtige beeldspraak, de heilige kunst der fijne onderscheiding op het gebied der heilige godgeleerdheid - bovenal - de kennis van de eeuwig gezegende Christus in zijn oneindige waardij boven al het geschapene, tekenen hem als een man, die niet alleen door God met grote wetenschappelijke gaven is gezegend geweest, maar een getrouw discipel van de hoogste Profeet, de Meester der verzamelingen, die zijn nagelen diep slaat in de harten der Zijnen. Onwrikbaar staande op de bodem van het Woord Gods, hanteert hij het zwaard des Geestes kloek en richt menig treffende aanval op de Antinomianen, als mensen, die de leer der vrije genade krachteloos maken en de genade verkeren in ontuchtigheid.

Het is een boek voor deze tijd, nu vele rijken met elkander in oorlog zijn gewikkeld, de ontzaglijke oordelen Gods, die aan de wederkomst van Christus de Heere der heerlijkheid zullen voorafgaan, op aarde zijn.

Ook uit dit oogpunt bevat dit werk rijke lering, behartigenswaardige wenken. Dit boek lezende, zegt men, het is ook voor deze tijd geschreven. Welke dwalingen in de leer, welk een afwijking van God! Wat dient zich veel aan als Gereformeerde leer, dat toch in strijd is met de waarheid! zo komt ook dit boek met de roepstem van de God onzer vaderen tot ons volk, zo rijk gezegend in de eeuwen van ons bestaan. "Keert terug tot de oude beproefde paden der waarheid." Niet minder echter met de liefderijke vermaning: "Vernedert u onder de krachtige hand Gods, opdat Hij u verhoge te Zijner tijd."

Moge God naar Zijn vrijmachtig welbehagen zijn onmisbare zegen leggen op dit werk van de met Gods Geest zo rijk gezalfde hoogleraar, die liggend op zijn sterfbed, uitriep in onuitsprekelijke blijdschap: *O hoe schoon, hoe schoon is Immanuëls land!* Doe Hij het tot verheerlijking van zijn heiligen Naam ook onder ons volk gedijen, door het als een middel te gebruiken tot ontdekking, bestiering, vertroosting, ja, tot een beschamende en zielverkwikkende zegen.

Wat de vertaling betreft, deze is niet door één maar twee handen geschied. Een der vertalers, die aan dit werk eerst begonnen was, nam het eerste gedeelte tot aan Leerrede 19 voor zijn rekening. Maar beiden hebben elkanders werk nagezien en verbeterd. En zij mogen verklaren, dat het hun een eer en een genoegen was, deze arbeid te verrichten, waar zij zelf daaruit lering ontvingen en er genotvolle uren mee hebben doorgebracht, die hun eigen nietigheid, zondigheid, verlorenheid herinnerde, maar hen ook in verwondering bracht en vernieuwde aanbidding van de Heere der heerlijkheid. Ook al was dit boek niet in druk verscheen, zou het hun niet berouwd hebben, deze arbeid te hebben ondernomen. Maar, naarmate zij bezig waren met dit werk, werd de begeerte aangewakkerd, dat die woorden onder ons volk verspreid werden, en de driemaal heilige Naam des Heeren hierdoor verheerlijkt mocht worden. En het mag zijn in deze zekerheid: "Het welbehagen des Heeren zal door zijn hand gelukkig voortgaan."

De vertalers:

IJ. DOORNVELD, pred. te Vuursche en C. B. VAN WOERDEN, Akkrum.

Aan de Hoog Edele Vrouwe Mevrouw JANE CAMPBELL Markgravin van Kenmure, zuster van de Hoog Edele en Machtigen Markies VAN ARGYLE

GENADE EN VREDE.
Mevrouw.
Ik zou klagen, dat er in deze tijden te veel getwist en geschreven wordt, indien men mij niet even schuldig hierin oordeelde, als zij zijn, die ik beschuldig. Maar, in der waarheid, het is een wonder, zo wij geen talentpond goedheid en Christelijke liefde verliezen, terwijl wij trachten een greintje waarheid te winnen. Ik ben ook verzekerd, dat hoewel zoveel kennis en licht strekken kunnen om veilig te wandelen, doordat de zekere grenzen der Goddelijke waarheden duidelijker onderscheiden worden van elke valse weg, (ja, veronderstel, dat het naspeuren van de vragen des tijds slechts een nuttig en noodzakelijk kwaad is,) nochtans de achteruitgaande gesteldheid van de ergste tijd der wereld, de ouderdom van de tijd, nu de eeuwigheid zo ras nadert, nodiger en beter dingen van onze handen vereist. Het is te betreuren, als de nachtwacht bij het eerste krieken van de dageraad vast in slaap valt, wanneer hij de ganse nacht gewaakt heeft. Het aanbreken van de morgen der opstanding is nu zeer nabij. O, hoe gelukzalig zijn wij, indien wij zorg dragen voor het een nodige!

Het is onze overdenking wel waardig, dat een (naar mijn gedachten, ongeschapen) Engel, staande op zijn eigen land, "met zijn rechtervoet op de zee, en zijn linkervoet op de aarde," een geschil, dat door spotters opgeworpen is, met een eed beslecht heeft, (2 Petrus III: 3.) ja, dat Hij, met Zijn hand opgeheven ten hemel gezworen heeft bij Dien, die leeft in alle eeuwigheid, die de hemel geschapen heeft en hetgeen daarin is, en de aarde en hetgeen daarin is, en de zee en hetgeen daarin is, dat daar geen tijd meer zijn zal." Openb. X: 5, 6.
Indien nu zestienhonderd[1] jaar geleden, door de eed Gods, gerechtelijk vastgesteld is, dat de eeuwigheid nabij, voor de deur is, dan is het hoog tijd, dat wij er aan denken, wat wij doen zullen, wanneer het lemen huis dezes tabernakels, dat ons zomerhuis maar is, waarin wij maar een vierde van een jaar kunnen doorbrengen, zat afgebroken worden. De tijd is maar een korte doorgang; wij worden er snel doorheen gevoerd. Onze roos verwelkt, eer zij tot haar volle luister komt. Ons deel van deze kortademige schaduw, de duimbreedte, de halve voorarmlengte, de arme spanbreedte van de tijd, vliegt zo snelt weg als een weversspoel, (Job VII: 6) die in een ogenblik tussen duizend draden door vliegt. Hoeveel honderden uren springt onze hijgende, lemen post in een zomer over, wegvliegende als "jachtschepen, en gelijk de arend naar het aas toevliegt." Job. IX: 25, 26.) Indien de dood zo ver af was van onze kennis als graven en doodkisten (die aan onze ogen de dood prediken) nabij zijn aan onze zintuigen, die de reuk des doods tot onze adem overbrengen, zodat wij wel moeten erkennen, dat het verderf ons zeer nabij is; wij zouden profeten noch apostelen geloven, als zij zeggen: "Alle vlees is gras," en zodat "het is de mens gezet eenmaal te sterven."
Eeuwigheid is een groot woord, maar de zaak zelf is groter. De dood, het einde van onze korte loopbaan, onderwijst ons, wat wij zijn en wat wij zijn zullen winnen: Christus; de staat van zaken waarin wij nu zijn en de uitnemendheid der vrije genade, in al hun luister en schoonheid te zien waren, dan zouden wij er veel wijsheid door

[1] (Openbaring aan Johannes in jaar 95; nu 2014 = 1919 jaar geleden)

kunnen opdoen. Christus heeft weinig voorspoed in het overwinnen van liefhebbers. Omdat wij niet "te eniger tijd zijn gedaante gezien hebben, zien wij niet op Christus, maar op de toevallen, die naast Christus zijn, en daarom achten weinigen Christus als een grote schat, die zo goedkoop te bekomen is. Er is geen roos buiten de hemel, waaraan geen gebrek is en geen doorn groeit, dan alleen die een roos van Saron, welke heerlijkheid uitbloesemt. Ieder blad van die Roos is een hemel, en dient "tot genezing der volkeren"; alle wit en rood, dat er in is, is onvergelijkelijke heerlijkheid; elke daad, waardoor zij haar geur van zich geeft is van eeuwigheid tot eeuwigheid, vlekkeloze en onvermengde zaligheid. Christus is het begin, de aller-voortreffelijkste Bloem, de ongeschapen Bloemenkrans van de hemel, de liefde en blijdschap van mensen en engelen. Maar de fonteinliefde, de fonteinverlustiging, de fontein-vreugde van mensen en engelen is meer, want daaruit vloeien al de zeeën, bronnen, rivieren en vloeden van liefde, verlustiging en vreugde.
Denk u in, dat alle regen en dauw, zeeën, fonteinen en vloeden, van de schepping af, in een wolk besloten waren, en die vermenigvuldigd in eenheden, tot een getal van vele miljoenen maal miljoenen, en dan in druppelen van stortregens verdeeld tot een aantal verre boven de bevatting van mensen en engelen; - dit zou een geschapen bui zijn, welke na zeker tijdsverloop zou ophouden; deze zeer grote wolk van zoveel rivieren en druppelen zou uitregenen en opdrogen. Maar zo kunnen wij ons Christus niet voorstellen, want indien wij ons miljoenen mensen en engelen denken niet een mede-eeuwig, afhankelijk bestaan van. Christus, die eeuwig "genade voor genade ontvangen uit zijn volheid;" de vloed en uitstroming der genade zou eeuwig zijn als Christus. Christus toch kan van eeuwigheid noch moede noch mat worden Christus te zijn, en daarom moet Hij, ja Hij kan niet anders dan een oneindige en eeuwig vloeiende zee zijn, die stromen en vloeden van grenzenloze genade uitlaat en uitgiet. Stel, dat de roos eeuwig is, dan moeten ook de aangename geur en de liefelijkheid van frisheid en kleur eeuwig zijn.
O, wat is het een gelukzaligheid voor een ziel haar voortreffelijkheid te verliezen in zijn alles overtreffende heerlijkheid! Wat een zaligheid voor het schepsel, om zijn klein al te werpen in de weergaloze algenoegzaamheid van Christus! Konden alle stromen zich weer terugtrekken in de fontein en oorsprong, zij zouden in de schoot hunner eerste oorzaak meer liefelijk en hecht in het bezit blijven van hetgeen zij zijn, dan in hun geleende kanalen, waarin zij zich nu bewegen. Ons nabij-zijn bij, ons zich terugtrekken met onze geleende goedheid in Jezus Christus, om tot in alle eeuwigheid in de Fontein-zaligheid te wonen, is het hechte en vaste vruchtgebruik, waaruit wij eeuwig zalig zulten zijn. Christus is de kring, de oorsprong, het element, in wien de geleende druppeten en stukjes geschapen genade natuurlijk verenigd zijn.
De roos is het veiligst in haar bestaan en schoonheid, op haar eigen stengel en wortelt. Wanneer leven en sap eeuwig in stengel en wortel zijn, en de roos wordt niet van de wortel afgescheiden, zal zij nooit verwelken, nooit haar frisse schoonheid verliezen, of haar bloesem afwerpen. Het doet een begenadigde ziel geweld aan, los te zijn van haar stengel en wortel. Het leven en de zaligheid zijn in vereniging gelegen, daarom is het laatste gebed der Kerk in de Heilige Schrift om vereniging (Openb. XXII: 20). *"Amen. Ja, kom Heere Jezus."*

Het zal niet wel zijn voordat de Vader en Christus, de eerste Erfgenaam, en al de wenende kinderen, in het koninklijk paleis, onder één dak zijn. Het is een soort van mystieke verminking, dat het Hoofd een arm of vinger mist, en het is voor arm en vinger een geweldaandoende en gedwongen toestand, van het Hoofd, gescheiden te zijn. De gelovigen zijn kleine deeltjes van het mystieke lichaam van Christus, krank

van liefde uit begeerte naar vereniging.
De vrouw der jeugd, die haar man enige jaren mist en verwacht, dat hij van overzeese landen tot haar zal wederkomen, staat dikwijls aan het strand. Elk schip, dat de kust nadert, wekt haar blijdschap opnieuw op; haar hart heeft de wind lief, welke hem thuis zal brengen. Zij vraagt elk passagier om tijding: "O, hebt u mijn man ook gezien? Wat doet hij? Wanneer zal hij komen? Is hij al op de terugreis?" Elk schip, dat haar man niet meebrengt, doet haar hart breken.
Hoe verlangend zien de Geest en de Bruid er naar uit, om te horen, dat de Man Christus tot de krachtige engelen zal zeggen: "Maakt u gereed voor de reis, laat ons nederdalen en de hemelen vaneescheiden, en de hemel buigen; Ik wil mijn gevangenen van hoop tot Mij vergaderen; ik kan mijn Rachel en haar wenende kinderen niet langer missen. Ziet Ik kom haastelijk om de volkeren te oordelen."
De Bruid, de vrouw des Lams, zegent de voeten der boodschappers, die zulke tijdingen prediken: "Verblijd u, o Sion, doe uw sierlijke klederen aan; uw Koning komt." Ja, zij heeft dat gedeelte van de lucht lief, dat vanee gescheurd en gescheiden, zal wijken voor haar Man, als Hij er zijn heerlijke hand door zal steken, om haar, terwijl Hij op de regenboog en de wolken zit, tot Hem op te nemen.

De toestand, waarin het volk van God in de drie Koninkrijken verkeert, vereist, dat wij nu wijselijk overwegen, wat de Heere doet. Er is een sprake van des Heeren "vuur in Sion" en van "Zijn oven in Jeruzalem", welke wij zouden horen, indien wij de stem van de roepende roede maar verstaan konden. Gods pijlen vliegen over ons en nevens ons, maar wij zien er weinig van God in; wij zeilen, maar wij zien geen kust, wij strijden, maar wij overwinnen niet.

1. De uitwerking van de tweede oorzaken is al de last, dien wij hebben van hetgeen er geschiedt, en deze last leggen wij op de schepselen (hoewel het boven hun kracht gaat die te dragen), en niet op de Heere. God roept een verlamming uit over de schepselen en de menigte, opdat de uitnemendheid van zijn werk te beter zal gezien worden.

2. Velen zijn vrienden van het succes der reformatie, niet van de Reformatie zelf. Het geloof der mensen gaat met de beloften mede, zoolang, tot het hun toeschijnt, dat de Voorzienigheid de belofte tot een leugen maakt. Velen zien God in deze verwarringen in de drie koninkrijken bij het licht, dat door een sleutelgat valt, maar zij vallen af, omdat zij zich met de zaak van God verenigden, uit een gedwongen vriendelijkheid jegens Christus. Het is geen vriendenbezoek, wanneer men naar het huis van een vriend gedreven wordt, om te schuilen voor een stortbui, en dan bij die gelegenheid een bezoek af te leggen bij vrouw en kinderen. Christus heeft maar al te veel gelegenheidsvrienden. Maar dit is de grond van alles "Ik heb Jezus Christus lief, maar ik heb de gave niet, om mij levend te laten verbranden voor Christus." O, hoe veilig zou het geloof ons doen landen, buiten schot van de overmogende kracht van een zwarte uur van duisternis. Het geloof kan ons in staat stellen, gewillig voor Christus een deel van de helse pijn te doorstaan. *Heere, laat niet toe, dat de wijsheid der wereld ons verdwaast.*

3. Wanneer de verzoeking slaapt is de dwaze wijs, en de hoer kuis, maar wanneer het vat wordt opengestoken, dan komt er uit, wat er in is, hetzij wijn of water. Wanneer wij aandachtig luisterden naar de huichelaars, wij zouden horen, dat de snaren hunner luit ellendig vals klinken, want huichelarij doet zich als zodanig kennen en wordt

spoedig ontdekt.
Wilden de Parlementen met Christus beginnen, wij behoefden niet bang te zijn voor hetgeen wij nu niet reden moeten vrezen: "Het een wee is weggegaan, een ander wee komt."
De profeten in de drie koninkrijken hebben zich niet bekeerd van bijgeloof, eigenwillige godsdienst, afgoderij, vervolging, goddeloosheid en vormdienst, welke hen "verachtelijk maakten voor het volk", en de rechters en vorsten, die "het recht in gal en alsem verkeerden", hebben zich niet vernederd, daarover, dat zij "een strik zijn geweest te Mispa, en een uitgespannen net op Tabor." Niemand heeft berouw, en "keert zich van zijn bozen weg", niemand "klopt op zijn heup, zeggende: "Wat heb ik gedaan?"
Het is niets anders dan zwarte Paperij (de naam is wel veranderd, maar de zaak niet) te denken, dat de verleden zonden van het land voorbij zijn, en een soort van reformatie voor de toekomst voldoende is bij God door het gewrochte werk. (Ex opere operato) Ja, de verdeeldheden in de Kerk zijn een zwaardere plaag dan het woedende zwaard. Deze zelfde zonden tegen de eerste en tweede Tafel; ons verzoenen met Babel, hoogmoed, omkoping, afpersing, ongestrafte onreinheid en onmatigheid, bloedschuld rakende aan bloedschuld, zonder dat deze gewroken is, ijdelheid in de kleding, een door allerlei soorten van religie beleden weg van zaligheid, worden nu op een ander toneel vertoond, door andere personen, maar het zijn dezelfde zonden.
Indien die Opperhoofdigheid, welke vleiende prelaten Jezus Christus ontnomen en de koning gegeven hebben, nog van Christus afgenomen en aan mensen gegeven wordt; indien de kroon Christus van het hoofd gerukt wordt, het doet er niet toe, wiens hoofd zij verwarmt, op beide wijzen wordt zij Christus ontnomen. Ik zal bidden, dat "de vettigheid van Jacobs vlees hierom niet mager worde" (Jes. XVII: 4) en dat de strijd van Brittannië vervuld worde. Indien de getrouwe wachters weten, welk uur van de nacht het nu is, dan is het niet zeer waarschijnlijk, dat de dageraad van Brittannië's verlossing nabij is, of dat onze hemel spoedig zat opklaren.

Gave God, dat het jaar 1645 zwanger ware, om het heir van Brittannië voort te brengen! Het was eens even ongelooflijk, dat de vijand zou ingegaan zijn "binnen de poorten van Jeruzalem" (Klaagl. IV: 12), ais het nu is, dat zij kunnen inkomen in de havens van Londen, Edinburg of Dublin. Ik zeg dit niet, om de Cavaliers (Mia scena, eadem fabula; Koningsgezinden, die de Presbyterianen vervolgden) te bemoedigen, want gewisselijk, God waakt over hen ter wraak, maar laten wij niet voortgaan te breken met Christus.
De zwakheid van nieuwe verstanden, welke nieuwe godsdiensten verzinnen en de goden vermenigvuldigen (want twee verschillende en tegenstrijdige godsdiensten voeren uitlegkundig het bewijs, dat er twee verschillende goden zijn), "naar het getal onzer steden", moet haar oorzaak hebben in de verrotheid onzer harten. O, dat wij onderwezen werden, "eer het besluit", dat zwanger is van plagen over de zondaars, te Sion een knechtje bare, en eer de lange schaduwen van de avond over ons worden uitgestrekt!

Maar niet meer over dit onderwerp. Genade is de stof van deze volgende verhandeling. Wanneer genade, óf verkeerd wordt in geschilderde, maar verrotte natuur, zoals de Arminianen doen, óf in ontuchtigheid, gelijk anderen doen, dan stijgt die dwaling in mijn ogen tot een geheel andere en verderfelijker hoogte, dan de meningen over kerkregering. De dwalingen der Antinomianen stijf aan te kleven, met een halsstarrige volharding tot de einde, zowel ten opzichte van het geloof in, als van

een gepaste beoefening van dezelve, kan, naar mijn gedachte, aan geen wedergeborenen worden toegeschreven; want het is een gevoelen, dat niet voorkomt op de kant en de randen, maar op de bladzijde, het is de inhoud van het boek; het komt te na aan het middelpunt en de levensdelen van liet Evangelie. Indien iemand geërgerd is, ik begeer hem alleen te vertoornen met een gunning van genade. Ik begeer mij niet anders te wreken dan door liefde tot en medelijden met hun zielen.
Indien Uw Hoog Edele sommige van deze leerredenen weleer gehoord hebt, en zij u nu, het kan zijn, in zuiverder Engels onder de ogen komen, terwijl ik misschien wet wat uitgesteld heb, tot de laatste druiven wat rijper waren, toch hoop ik, dat gij het mij zult vergeven, dat ik zo vrij ben van uw naam gebruik te maken, wat ik waarlijk niet zou gedaan hebben, indien ik niet bekend geweest ware niet uw beoefenende kennis van dit edele en uitnemende onderwerp, de Vrije Genade Gods.

Ik kon hier meer aan toevoegen, maar ik prijs liever de genade dan begenadigde personen. Ik weet, dat Jezus Christus, die de hemel met zijn koninklijke tegenwoordigheid als tot een welriekende bloemhof maakt, en de hemel der hemelen tot zijn uiterste grenzen met heerlijkheid bestrooit, de lof ontvangen heeft, dat Hij vol genade is, een vat ten boorde toe vol. (Jes. XLV: 2, Joh. I: 16.) ja, genade heeft zowel onze persoon als onze dienst gekocht, (1 Petrus II: 24, 25) evenals hij, die een gevangenen koopt, geld uitgeeft, niet alleen voor zijn persoon, maar ook voor elke beweging, inspanning en arbeid van zijn tichaam, benen en armen.
Verlossende genade is zo volkomen, dat de Satan, laat hij misschien macht hebben een bod te doen, nooit een van de vertosten kan kopen, evenmin als een koopman de gekochte goederen van een ander, zonder diens toestemming, kopen kan. Al ons geluk, dat hier aan de oevers van de Tijd groeit, is zo dun gezaaid, als de aardbeien aan het zeestrand. De goede gaven der natuur, die wij zonder genade hebben, zijn als een schone lelie, maar er is een worm in haar wortel, zij verwelkt van de wortel uit, tot de top. Gaven, zonder genade, verdorren ras; gaven verbreken of vernederen niet; genade kan beide doen.
Genade is zoveel kostelijker en liefelijker, omdat zij, al is zij het gevolg van de zonde, daarin, dat door haar de door de zonde veroorzaakte verlamming vergeven en genezen wordt, geen andere bron heeft dan de ingewanden Gods, welke in Hem geroerd en rommelende zijn, alleen door vlekkeloze en heilige goedheid.
Genade is alleen van de hemel, van het huis des Konings afkomstig. De stof, het onderwerp, of de Persoon, in wien zij woont, bracht niets toe aan de schepping van dezen, zo edelen tak. Voornamelijk om deze oorzaak verliet Christus de schoot Gods, kwam Hij in het vlees en nam Hij onze natuur aan, opdat Hij een lichaam, een zee, eens grenzenloze rivier van zichtbare, levende en ademende genade zijn zou, die oprijst tot de hoogste oevers, niet alleen van de bewoonbare wereld, maar ook tot de zijden van de hemel der hemelen, om mensen en engelen te overstromen. Zodat Christus was, als het ware, genade sprekende, (Ps. XLV: 3; Luc. IV: 22) genade zuchtende, wenende, roepende uit de vreze, stervende, verdorrende voor zondaars, weder opstaande, (Hebr. II: 9; Joh. III: 16; Rom. VIII: 33 en 34) en is nu verheerlijkte genade, neerdruppende, ja, vloeden van genade regenende op Zijn leden. (Eféze IV: 11-16; Joh. XIV: 13, 16, 17).
Christus nu voor ons biddende aan de rechterhand Gods, is deze zestienhonderd jaren de grote Appelboom, die zijn levensappelen laat vallen, want er is altijd oogst geweest van de hemelvaart van Christus af en de druiven van de hemel zijn rijp. Alles wat van de boom valt, bladeren, appelen, schaduw, geur, bloesem, zijn maar deeltjes genade, van Hem neervallende, die de volheid van alles is, en alle dingen vervult. Wij zullen

nooit volkomen zalig zijn, voordat wij allen in eens onmiddellijke vereniging onder de Appelboom zitten.

Dit is een zeldzaam stuk, bij wijze van mededeling van de Goddelijke natuur. Christus passeerde een onvergelijkelijke acte van rijke genade aan het kruis, en nu is Hij in de hemel werkzaam en pleit Hij om genade, en om de toepassing van de genade der verzoening; (1 Joh. II: 1, 2) en door een acte van genade heeft Hij al de uitverkorenen en vrijgekochten als een zege op zijn hart gegraveerd. En daar Christus Gods metgezel is, de Man, die vlak voor Hem staat, zo is de eerste oogopslag van God bepaald tot de borst van Christus en het graveersel van vrije genade.
Al de heerlijkheid van de verheerlijkten bestaat hierin, dat zij, zowel in het Lager- als in het Hogerhuis, ja, zoals zij de staatsheren en de adel van de hemel zijn, het eeuwig vruchtgebruik hebben van het vrij-goed der genade. Zodat een ziel geen schoner erfenis begeren kan, dan de Vaderlijke nalatenschap, het lot en het erfdeel van vrije genade.
Nu, aan deze genade uw geest bevelende, als eens erfgename der genade, blijf ik met alle verschuldigde hoogachting, in de genade Gods,

Uwe Hoog Ed.
S. R.

INHOUD

LEERREDE 1
De gelegenheid, orde en inhoud van de tekst
Mattheüs en Markus in overeenstemming gebracht
Eigenschappen van de liefde van Christus
Wie die vrouw was
De kunst der Goddelijke Voorzienigheid in zwart en wit, mooi en lelijk, ondereen gemengd, tot verhoging der schoonheid, met wijsheid samen te weven
Twee zijden van de Voorzienigheid
Wij dwalen, wanneer wij slechts de helft van de wegen Gods beschouwen, voornamelijk, wanneer wij alleen op de zwarte en droevige zijde zien

LEEREDE 2
Christus nam een menselijke wil aan, om in alle dingen onder
God te kunnen bukken
De sterkte van de verdorven wil
Twee dingen in de wil:
1e. Zijn samenstel - 2e zijn hoedanigheid en goedheid
Het is noodzakelijk, dat de wil vernieuwd wordt
Gods bedeling is niet de Schrift, noch een regel voor het geloof
Wij vertrouwen door het geloof meer op het bezit van Christus dan op recht en wet

LEERREDE 3
Hoe Christus en zijn genade niet kunnen verborgen blijven, in zes bijzonderheden opengelegd
1e In zijn zaak
2e In de goeden en kwaden geestelijke zielstoestand
3e In de vreugde der tegenwoordigheid van Christus
4e In een oprechte belijdenis
5e In de werkingen van de vernieuwde consciëntie
6e In verlatingen
Wij moeten de beademingen des Geestes onderworpen zijn, en die niet tegenstaan
Onze harten hebben een verschillende gepastheid nodig, overeenkomstig de verschillende bewerkingen des Geestes, en wel om vier redenen
Soms ontbreken in het bidden de woorden, zodat zuchten als bidden wordt aangemerkt
Hoeveel andere uitdrukkingen, buiten het Woordelijk bidden, bij God voor bidden doorgaan
Acht tegenwerpingen opgelost
Sommige aandoeningen gaan tranen te boven
Opzien ten hemel is bidden
Hijgen is bidden
Waarin de laagste trap van bidden bestaat
Gebroken gebeden zijn ook gebeden
De Heere weet, dat, wat onzin is, in een gebroken hart een goede zin heeft

LEERREDE 4
Genade valt dikwijls de meest genadeloze ten deel

Genade werkt een grote verandering redenen daarvan
Aan de zijde Gods is er evenveel reden, om de goddelooste der mensen genade te schenken, als aan Mozes, Daniël of Paulus
Dezelfde vrije genade, welke wij hier hebben, hebben wij in de hemel, in de staat der heerlijkheid
In de hemel heersen wij door genade, gelijk wij hier door haar krijgvoeren
De gerechtvaardigden in Christus worden getuchtigd om de zonde
De smeltkroes der verdrukking is de werkplaats der genade van Christus;
gronden daarvoor
Mr Towne's opvatting van de genade
Hoe de Antinomianen oordelen, dat de zonden in de gerechtvaardigde getuchtigd worden
Hoe de Papisten oordelen, dat de zonden in de gerechtvaardigde gestraft worden
Dat God straft om zonden, die vergeven zijn bewijsredenen hiervan
Regels, welke in acht genomen moeten worden in verdrukking
Een land of een volk moet langer het vuur doorstaan, dan een particulier persoon

LEERREDE 5
Satan werkt zonder gematigdheid, overeenkomstig zijn natuur
Geestelijke kwalen drijven weinig mensen tot Christus; drie gronden daarvan
Hoe mensen van natuur de duivel liefhebben
Hoe de satan een onreine geest is
Het is ware wijsheid, God zaligmakend te kennen
Welk horen de zielen tot Christus brengt
Drie gebreken in het gehoor
Het waarnemen der hel met onze zintuigen in dit leven zal ons
niet doen geloven, zonder krachtdadige genade
Het is goed, zich dicht bij Christus te houden

LEERREDE 6
Roepen is noodzakelijk in het bidden
Vijf gronden daarvoor opgegeven
Soms ontbreekt het in gebed aan woorden
Wat is bidden zonder woord
Acht tegenwerpingen
Opzien naar de Hemel is bidden
Waarin de laagste trap van bidden bestaat
Gebroken gebeden

LEERREDE 7
Waarom Christus telkens de Zone Davids wordt genoemd en niet de Zoon van Adam of van Abraham
Christus, Koning uit kracht van een verbond
Welke zaken in het verbond der genade zijn
De partijen van het verbond
Christus vervult een zevenvoudige betrekking in het verbond
1ste Hij is het Verbond zelf. 2e De Bode. 3e De Getuige. 4e De Borg. 5e De Middelaar 6e De Testamentmaker. 7e De voornaamste contracterende Partij
Christus het Verbond zelf
Christus een Bode van het verbond; in bijzonderheden

Een Getuige; in vier zaken
Een Borg; in drie zaken
Een Middelaar in drie dingen: 1e. Een Vriend, 2e Een Verzoener, 3e Een Knecht
Christus, een Knecht Gods, en onze Knecht
Christus bevestigde en verzegelde het Testament
Christus de voornaamste Partij in het verbond
Het verbond met Christus persoonlijk gemaakt, niet zinnebeeldig,
De strijdige redeneringen beantwoord
Bewezen, dat er een verbond is tussen de Vader en de Zoon
Over de beloften van het verbond
Twee soorten van beloften
Christus nam een nieuw verbondsrecht op God aan
Vijf soorten beloften aan Christus gedaan, en naar evenredigheid
aan ons

LEERREDE 8
De voorwaarde van het verbond
Vrijgeesten loochenen alle voorwaarden van het verbond
Het nieuwe verbond heeft voorwaarden, waaraan wij moeten voldoen
Genade valt weinigen ten deel
Wat een zeldzaam en uilgelezen deel de genade is; in bijzonderheden
Genade is niet algemeen en niet gemeen aan allen
Negen tegenwerpingen van de Arminianen en natuurlijke mensen beantwoord
Zes tegenwerpingen uit de weg geruimd
Tweeërlei heerschappij van genadige en bovennatuurlijke daden
Wij zijn niet gerechtvaardigd, voordat wij geloven
Bewezen door zes bewijsredenen
Een conditie beschouwd volgens drieërlei begrip
Het is geen eigenlijke voorwaarde in de zin van loon voor werk, wanneer gezegd wordt, dat wij gerechtvaardigd en gezaligd worden, op voorwaarde van het geloof
De drie eigenschappen van het verbond zijn:
le Vrijheid. 2e Eeuwigheid en 3^{e} Welverordineerd
De vrijheid van het verbond is zichtbaar, in betrekking tot:
le Personen 2e Oorzaken 3e Tijd; 4e Wijze van bedeling
Gebruiken van de leer van het verbond

LEERREDE 9
Christus, God en mens, en welke vertroosting daarin ligt voor ons Christus onmiddellijk werkzaam, om ons te verlossen en daarom liefelijker
Christus onvergelijkelijk
Vier andere noodzakelijke gebruiken
Voor de gelovigen zijn alle tijdelijke weldaden vergeestelijkt en met ontferming bevochtigd
Vier gronden daarvoor opgegeven
Om dezelfde reden, waarom onze Vader, als een vader, ons geestelijke dingen geeft, schenkt Hij ook de tijdelijke
Barmhartigheid oorspronkelijk in Christus, en hoe

LEERREDE 10
Ouderlijke toegenegenheid, hun geestelijke plicht jegens hun kinderen

Dertien praktikale regelen omtrent het letten op de voorvallen der Goddelijke Voorzienigheid
1ste Wij moeten de Voorzienigheid noch vooruit lopen, noch beperken
2e God in Zijn wegen gadeslaan, en niet zien op bijwegen der Voorzienigheid
3e Almacht niet verpand aan de middelen
4e God wandelt niet in de weg, welke wij ons inbeelden
5e Voorzienigheid in haar aaneeschakeling van besluiten, daden, gebeurtenissen, is een onafgebroken weefsel, zonder een gebroken draad van de schepping af tot de tweede komst van Christus
6e De geest moet onpartijdig afwachten, hoe de voorzienigheid loopt
7e Nederige begeerten zijn de beste
8e Wij moeten in alles geheel onderworpen zijn aan de Voorzienigheid
9e De voorzienigheid is een verborgenheid
10e Zij wandelt, wat ons betreft, in onzekerheden
11e Stilzwijgen is beter dan betwisten
12e Het is goed te overwegen, wat ons is opgelegd, en door wien
13e God klimt altijd op, ook wanneer tweede oorzaken nederwaarts gaan

LEERREDE 11
Elke verzoeking heeft haar bekorende kracht, doordat er iets in is, dat ons goed voorkomt
Reden, waarom dit voor de vrouw een verzoeking was
Het doel der verzoeking is de verzochte te doen geloven, dat er niemand zo is, als hij
Het niet-antwoorden van Christus is een antwoord
Vijf reden, waarom de Heere het gebed niet verhoort
Zeven manieren, waarop het gebed beantwoord wordt
Het gelovig gebed wordt altijd verhoord, zelfs wanneer die bijzondere zaak, welke wij in het gebed verzoeken, onthouden wordt
Het geloof zoekt, klopt, antwoordt en doet zelf open in een en hetzelfde gebed
Het licht van het zaligmakend geloof en het profetisch licht van de schrijvers van Gods Woord, verschillen niet in uitgebreidheid en natuur
Zelfs de meest geliefden worden niet op het eerste kloppen bij God toegelaten

LEERREDE 12
Natuurlijke mensen, ja, zelfs de vernieuwden van geest, in zover als er enig vlees in hen blijft, zijn onwetend in de verborgenheid van een bedroefde geest
Vrede der consciëntie is een scheppingswerk
Een reden, waarom het zo moeilijk is, de verlatenen te overtuigen
Christus is de verlatenen liefelijker dan de gehele wereld
Onderscheid tussen het beproeven van God en het verzoeken van het schepsel; in drie stellingen
Een schepsel mag geen medeschepsel tot zonde aanzetten, met het voornemen hem te beproeven
In de daden van de schepselen moeten wij weten,
1ste Quis; 2e Quid 3e Quare.
1. Wie beveelt 2. Wat bevolen wordt. En 3 Tot wat einde.
In de daden Gods is het genoeg te weten Quis, wil; dat Hij de Jehovah is
Vier twijfelingen van de verzochte
In het zenden van "Christus tot de verloren schapen van het huis Israëls" zijn drie

dingen opmerkelijk:
1ste zijn bestemming:
2e Bekwaammaking;
3e Bijzondere opdracht
De Zoon het meest geschikt, om Middelaar te zijn
Hoe Christus bekwaam gemaakt is.
Zijn bijzondere opdracht
Het is niet eigenlijk genade dat wij geboren zijn; het is genade, dat Christus geboren is
Gods verborgen besluit en zijn geopenbaarde wil geopend
Tweeërlei voornemen in de beloften
Wie het besluit der verwerping met betrekking tot zichzelf geloven moeten, en hoe

LEERREDE 13
Het is een bevoorrechtende barmhartigheid, dat Christus eerst tot de Joden is gezonden
Negen voorrechten van de Joden
De eer en het voorrecht van Brittannië
Vier reden, waarom de verlosten, schapen genoemd worden
Hoe lijdelijk de verlosten zijn op de weg naar de hemel, in vijf bijzonderheden
De heiligen zijn aller-afhankelijkste schepselen
Hoe wij weten, dat de Schrift Gods Woord is; twee gronden, een in het onderwerp en de andere in het voorwerp
Inbeelding leidt de heiligen niet, maar geloof
Hoe de heiligen verse toevoer van genade uit Christus nodig hebben, hoewel zij een hebbelijkheid en een voorraad van genade binnen in zich hebben; zes redenen tot bewijs
Genade en heerlijkheid maar een onafgebroken draad
Wij moeten drie dingen overwegen, ten opzichte van het werk Gods, in ons ten hemel te leiden
Het geloof is zowel werkzaam als lijdelijk
Verlatingen dienen wezenlijk tot bevordering op de weg naar de hemel
Elf bijzonderheden
Wij zijn niet vrijgemaakt van wetsvoorschriften
Werkelijke veroordeling kan afgescheiden worden van de wet, en is dat ook
Twee tegenwerpingen opgelost
Hoe werken van heiligheid tot de zaligheid bijdragen; drie dingen moeten hierin onderscheiden worden
Wij moeten goede werken doen, zowel uit het beginsel der wet, als der liefde
Drie andere tegenwerpingen opgelost
Van de letter, zowel der wet als des Evangelies; verscheiden dwalingen van de vrijgeesten, welke dit punt raken
De Schrift moet niet veroordeeld worden, omdat zij geen voordeel aanbrengt zonder de onderwijzing des Geestes; drie redenen tot bewijs
Tegen de vrijgeesten bewezen, dat bekering verschilt van geloof
Bekering is hetzelfde in het Oude- en het Nieuwe Testament

LEERREDE 14
In welke zin Christus gekomen is, om de verlorenen zalig te maken
Tweeërlei voorbereiding voor Christus moet aangemerkt worden
Bekering wordt gewerkt door voorafgaande voorbereidingen, en door elkander

opvolgende daden; bewezen met vier redenen
Gevoel van armoede maakt geschikt voor Christus
De tegenwerpingen van Dr. Crispe opgelost
Zondaren als zondaren niet geschikt, om Christus aan te nemen
Hoe Christus zondaren, als zondaren aangemerkt, toebehoort
Hoe de Geest het meest in de heiligen werkt, wanneer zij het minst hun best doen
Het merg van vrijgeesterij is de heiligmaking te veronachtzamen, en zich in vleselijke begeerlijkheden te wentelen
De dood van Christus maakt ons werkzaam in plichten van heiligheid; dit bewezen op drie gronden
Hoe Christus ons bewaart van de zonde

LEERREDE 15
Acht noodzakelijke plichten vereist van een gelovige, die onder verlating is:
1ste Lijdzaamheid, 2e Geloof, enz.
De hoop profeteert blijde tijdingen te middernacht
Het is een gezegend kenmerk, wanneer de verzoekingen een ziel niet van de plichten afdrijven; opgehelderd in drie gevallen
Het bewijst drie goede dingen, als men onder een verzoeking in de plichten voortgaat
De Antinomianen houden de mensen van de plichten af
Christus kan niet, de heiligen durven niet zondigen onder verzoeking
Onder de zwaarste stormen drijft het geloof handel met de hemel

LEERREDE 16
Nationale zonden kunnen postvatten op de consciëntie van een kind Gods, in zijn toenadering tot God
Een sluwe, nederige hoogmoed, de kwaal van zwakgelovigen, die de belofte niet durven toepassen
Gevoel van vrije genade vernedert ten zeerste
In hoeverre bewustheid van ellende iemand verhindert, tot Christus te komen
Al wie twijfelt of God hem zalig maken wil, twijfelt ook of God hem zalig maken kan
De zonde is geen deurwachter van Christus, om de zondaar buiten te houden
Gevoel van zonde en gevoel van de genade van Christus kunnen samengaan
Een heilige wandel en een gevoel van de uitnemendheid van Christus kunnen in de gelovige samengaan
Een heilige wandel beschouwd als: 1ste Een plicht, 2de Een middel de een zaak die in het genadeverbond beloofd is
Hoe wij onze staat en stand uit een heiligen wandel mogen opmaken
Hoe Dr Crispe en de Antinomianen hierin dwalen
Christus, een groot Huisvader
Het voorrecht van de kinderen des huizes
Christus, het Brood des levens
Gemeenschap tussen de kinderen en de eerste Erfgenaam Christus; in vijf bijzonderheden
De geest van een erfgenaam en van een dienstknecht
Er is een zaad van hoop en vertroosting in de hevigste verlatingen der heiligen; in drie bijzonderheden opgehelderd

LEERREDE 17
Genade verwekt vlugheid en gevatheid in hemels redeneren

Het geloof spreekt het verzoeken door Christus tegen, doch nederig en bescheiden
De heiligen mogen met Christus redetwisten over hun staat, wanneer zij dat niet durven doen over hun daden
Wij moeten een ontwaakte consciëntie nederig en met lijdzaamheid ontvangen, maar niet naar een heftig beroerde consciëntie staan
Ware nederigheid en waar zij zetelt; in zeven bijzonderheden
Hoe wij een ander uitnemender moeten achten dan onszelf
De trotse is van verre te kennen
De nederigheid der genade in haar achtslaan op zondaren
Oorzaken van ondankbaarheid
Een gerechtvaardigde moet zonde belijden; met drie redenen bewezen
Hij moet ook de zonde bewenen; met verscheiden redenen bewezen
Indien wij de bedreven zonden niet moeten bewenen, omdat zij vergeven zijn, dan behoeft ook onze wil niet afkerig te zijn om die te bedrijven; omdat ze al vergeven zijn voordat ze begaan worden, zoals de Antinomianen leren
De vrijgeesten spannen samen met de Papisten in het leerstuk der rechtvaardigmaking

LEERREDE 18
Hoe de zonde in de rechtvaardigmaking zijn weggenomen en hoe niet
Er blijft wezenlijk zonde in de gerechtvaardigde; met reden bewezen
Hoe de zonde in ons woont, nadat wij gerechtvaardigd zijn
Tweeërlei wegneming der zonde, de een zedelijk of wettig in de rechtvaardigmaking, de andere fysiek in onze heiligmaking
Het verschil tussen de wegneming der zonde in de rechtvaardigmaking en haar wegneming in de heiligmaking
Zeven gronden, waarom de zonde nog in de gerechtvaardigde woont
Hoe verleden, tegenwoordige en toekomende zonden in de rechtvaardigmaking vergeven zijn
Er is een tweevoudig begrip van de rechtvaardigmaking, maar er zijn geen twee rechtvaardigmakingen
Volgens de Schrift zijn de zonden in drieërlei opzicht weggenomen
Christus' voldoening voor de zonde, aan het kruis verricht, is niet vormelijk de rechtvaardigmaking, maar alleen oorzakelijk, fundamenteel, of verdienstelijk
Er grijpt een verandering plaats in de rechtvaardigmaking
Hoe de zonden, die niet begaan zijn, vergeven zijn
Er is maar een rechtvaardigmaking van een gelovige; opgehelderd door een gelijkenis
Er is onderscheid tussen vergeving van zonde, de rechtvaardigmaking van de persoon en het herhaalde gevoel van de vergeving
Het rechtvaardigmakend geloof is iets anders dan het gevoel van de rechtvaardigmaking
Hoe vrees of hope, of het toon der heerlijkheid invloed uitoefent op onze heilige wandel
Tegenwerpingen opgelost

LEERREDE 19
De Heere Jezus is in het lijden voor de zonde zodanig zondaar
gemaakt, dat er in de zondaar, die eenmaal vergeving ontvangen heeft, geen zonde overblijft, zoals de Antinomianen, bijzonder Doctor Crispe, leren
De zonde is zodanig op Christus gelegd, dat zij niet ophoudt onze zonde te zijn

De schuld der zonde, en de zonde zelve, zijn niet een en dezelfde zaak
Een inklevende smet in de zonde, en de misdaad en schuld der zonde
Twee zaken in de schuld, evenals in de zonde
De smet der zonde op tweeërlei wijze aangemerkt
Tweeërlei schuld in de zonde, de een is innerlijk, en betreft de schuld, de andere is de schuld der straf en is uiterlijk
Reden, waarom de zonde en de schuld der zonde niet hetzelfde kunnen zijn
Christus niet innerlijk een zondaar
Toerekening van de zonde, geen inbeelding, geen leugen
Reden, die bewijzen, dat Christus niet innerlijk en formeel een zondaar was
Welke gerechtigheid van Christus de onze is gemaakt
Hoe de gelovige rechtvaardig is, en hoe Christus niet
Het dragen van onze zonden door Christus, naar een veelvuldig Hebraïsme in de Schrift, is het dragen van de straf, die onze zonden verdiend hebben, en niet het dragen van de innerlijke smet onzer zonden
Hoe Christus in onze plaats is getreden
Hoe de schuldenaar en de borg één zijn naar de wet, en niet wezenlijk één
Een verslagen consciëntie, wel verstaan, is wettig bestaanbaar met de toestand van een gerechtvaardigd zondaar
Een voorwaardelijke vreze voor de eeuwigen toorn vereist in de gerechtvaardigde, maar niet een volstrekte vreze, wel bekommering der ziel wegens de inwoning der zonde

LEERREDE 20
De consciëntie is in Christus van de zonde bevrijd, d. w. z. van de dadelijke veroordeling, maar de gelovige, indien hij zondigt, is niet bevrijd van Gods ongenoegen over zich te brengen wegens de verbreking der Wet
Ik moet de vergiffenis van die zonden geloven, welke ik met droefheid moet belijden
Hoe de consciëntie van de veroordeling is bevrijd, en toch niet van Gods ongenoegen vanwege de zonde
Acht consciëntie-gevallen uit de vorige leer verklaard
Gerechtvaardigd te zijn is een staat van gelukzaligheid, hoogst begeerlijk; opgehelderd uit de eeuwigheid van de schuld der zonde
De kleinste en geringste dingen van Christus zijn boven de uitnemendste dingen der aarde weergaloos verheven, opgehelderd door zes bijzonderheden
Wanneer de geringste dingen van Christus zo begeerlijk zijn, wat moet Christus dan Zelf zijn?
De uitnemendheid van Christus opgehelderd en de snoodheid van onze keuze aangetoond
Hoe Christus is te achten, op vier gronden toegelicht
Standen van oudere en jongere personen in de genade, in het huis onzes Heeren
Het huisgezin van Christus is een gezin, dat in aantal toeneemt God brengt grote en hemelse werken uit de dag der kleine dingen tevoorschijn
Wij moeten teder met zwakke zielen handelen; met zes overwegingen gestaafd

LEERREDE 21
Het overmogen bij God door gedurig gebed, in acht handelingen
Gebed brengt alle raderen in hemel en op aarde in beweging

Vijf dingen omtrent het geloof
Er is een voorbereiding, die aan het geloof voorafgaat
Er is geen noodzakelijk verband tussen voorbereidingen, die aan het geloof voorafgaan
Gemoedsbewegingen, die aan het geloof voorafgaan, en die op het geloof volgen, verschillen niet alleen in trap, maar ook in soort
Allen zijn evenzeer ongeschikt voor bekering
Sommigen zijn nader aan bekering dan anderen
Drie gronden of beweegredenen om te geloven
De heerlijkheid, en Christus, de hoop der heerlijkheid, sterke beweegredenen om te geloven
Het voorwerp des geloofs is, om zo te zeggen, het merg van Gods eigenschappen
Het geloof een algemeen genade, in al onze handelingen, natuurlijke en burgerlijke zowel als geestelijke, vereist
Hoe het christen zijn een zwaar werk is
De zes bestanddelen van het geloof
Het geloof verandert al onze daden, die in het schepsel eindigen in halve niet-daden
Er zijn vijf punten van verschil omtrent het omhelzen van de belofte door het geloof
Letterkennis werkt als een natuurlijk middel
Recht, om de belofte toe te passen, in vijf stellingen neergelegd
Acht bestanddelen van een schijngeloof

LEERREDE 22
Dertien werken of bestanddelen van een sterk geloof, en hoe een zwak geloof te onderscheiden
Krachtig gebed een kenteken van sterk geloof
Aanhoudend pleiten ook een kenteken
Sterkte van genade tot geloven vereist
Christus beloont genade met genade
Hoe genade het begin is van alle bovennatuurlijke handelingen
Er is voor bovennatuurlijke handelingen een belofte gegeven van neerbuigende en vooraf bepalende genade, maar zo dat God Zijn eigen vrijheid behoudt
1ste Hoe 2de Wanneer 3de in welke mate Hij met de gelovige in deze handelingen meewerkt
Vier redenen waarom genade in het werk des geloofs moet beginnen en zo beginnen, dat wij schuldig zijn door niet te volgen
Genade is in de heiligen en voor hen, maar heerlijkheid is op, maar niet voor hen
Genade voor een ieder noodzakelijk, om mogelijke zonden te voorkomen
Een kenteken van een sterk geloof is, dat het niet door verzoekingen neergeworpen wordt
Geloof, zich zonder licht der vertroosting op God verlatend, is een sterk geloof
Hoe minder uiterlijkheden het geloof nodig heeft, des te sterker is het innerlijk
Vertroostingen zijn uiterlijkheden voor het geloof
Enkele waarschuwingen te deze opzichte, dat sommigen sterk geloven zonder de hulp van vertroostingen
Reden, waarom verscheiden van Gods kinderen zonder vertroosting sterven

LEERREDE 23
Hoe meer het geloof van het Woord en hoe minder het van de rede heeft
Een geloof, dat veel voor Christus kan opgeven, is een sterk geloof

Het is een bewijs van een sterk geloof, te bidden en te geloven,
Grote stoutmoedigheid bewijst groot geloof
Zich te verheugen in de verdrukking
Met lijdzaamheid te wachten op God
Een nederig geloof is een sterk geloof
Een sterke begeerte naar gemeenschap met Christus
Sterkte, om te werken door de liefde, bewijst een sterk geloof Verscheiden soorten van twijfel, die het geloof tegenstaan
Een groot geloof is niet vrij van twijfelingen
Een zeker soort van twijfelen, een slechte zaak op zichzelf
Van een zwak geloof
Ontkennende aanhankelijkheid aan Christus, niet genoegzaam
Een geloof, dat stil is onder lijden, is een sterk geloof
Geloof, ten opzichte van voornemen zwak, kan sterk zijn
De laagste stand van een bezwijkend geloof
Wat er van Christus blijft in de laagste toestand
Wanneer God het bidden schijnt te verbieden

LEERREDE 24
De voorraad van genade moet zorgvuldig bewaard worden
Vier dingen moeten gedaan worden, om de voorraad ongeschonden te bewaren
De tederheid van Christus' hart, en de sterkte Zijner liefde jegens zondaren
Christus, sterk in zedelijke daden, en hoogst matig in natuurlijke daden; bij natuurlijke mensen het tegendeel
De beweging van Christus' barmhartigheid, als het ware natuurlijk
Hoe barmhartigheid werkt eeuwiglijk, verborgen en onzichtbaar, zelfs onder een bloedige bedeling
Oordelen over de ***twee koninkrijken***, tenzij zij zich bekeren
Een harde bedeling bestaanbaar met tederheid van liefde in onze Heere
Vrije liefde gaat aan onze verlossing vooraf
Christus heeft de uitverkoren personen lief, maar haat hun zonden
Tweeërlei liefde van God, de een van welbehagen in de persoon, de andere van voldoening over Zijn eigen beeld in de persoon
Geen nieuwe liefde in God
Tegenwerpingen van Mr Denne, de Antinomiaan, beantwoord
Wat het is, onder de wet te zijn
Hoe God ons vóór de tijd liefheeft, en hoe Hij ons nu in de tijd lief heeft
Door geloof en bekering is onze staat waarlijk voor God veranderd
Gerechtvaardigd te worden door het geloof, is niet uiterlijk het komen tot de kennis, dat wij gerechtvaardigd zijn, voordat wij geloven
De rechtvaardigmaking niet van eeuwigheid
Het geloof is niet alleen gegeven tot onze blijdschap en vertroosting, maar ook tot onze rechtvaardigmaking, zowel in onze ziel als voor God
De Schrift geeft geen recht twee verzoeningen te stellen; ene van 's mensen verzoening met God, en de andere van Gods verzoening met de mens
Christus' verdiensten, geen oorzaak, maar een gevolg van Gods eeuwige liefde
Wat de verzoening is
Blijdschap zonder enige droefheid over de zonde, geen vrucht van het koninkrijk Gods
Het zien van God, Hebr. 12 en het koninkrijk, 1 Cor 6, Joh 3, niet het koninkrijk der

genade, maar der heerlijkheid
Alle daden van een bloedige en harde bejegening in God, zijn toe te schrijven aan zijn daden van barmhartigheid

LEERREDE 25
Almacht heeft invloed op, 1ste Satan, 2de krankheden, 3de de sterken, 4 de dood, 5de het leven zelf, 6de Moeder-niets, 7de alle schepselen
Gehoorzamend vermogen in de schepping, wat dat is
Almacht is, als het ware, een dienaar van het geloof
Wij aanbidden (naar onze bevatting) een afhankelijk God
De duivel en andere verzoekingen zijn ons nodig tot vernedering
Onmiddellijke barmhartigheden zijn de liefelijkste barmhartigheden;
opgehelderd in 1ste Christus, 2de genade, 3de heerlijkheid, 4de vertroosting, 5de de zeldzaamste van Gods werken
De bedrieglijkheid van ons vertrouwen, wanneer God en het schepsel in een werk verenigd worden

LEERREDE 26
Christus heeft in vier betrekkingen heerschappij over de duivelen
Satan gaat nergens heen zonder een pas
Wij ondertekenen dikwijls de voorwaardelijke pas des Satans
Een vernieuwde wil is een vernieuwd mens
Negen stellingen betreffende de wil en de genegenheden
Een beschaafde wil is niet een geheiligde wil
De overgave der ziel aan God en aan Zijn licht, een bijzonder kenteken van een vernieuwden wil
De genegenheden zijn geheiligd, voornamelijk de begeerten
Hoe minder mengsel in de genegenheden, des te sterker zijn hun werkingen
De geest en de genegenheden bederven elkander wederkerig
Geestelijke begeerten zoeken natuurlijke dingen op een geestelijke wijze; vleselijke begeerten zoeken geestelijke dingen op een natuurlijke wijze
God regelt de milddadigheid van Zijn genade overeenkomstig de uitgangen van een geheiligde wil; op vier gronden
Onze genegenheden in hun werkingen en bevatting, zijn ver beneden de geestelijke voorwerpen, Christus en de hemel
Er is meer in Christus en de hemel dan ons geloof in dit leven bereiken kan

LEERREDE 27
Satan kan niet uit een land of persoon geworpen worden dan door geweld; dit geldt zowel Satan als zijn partij; uitgebreid in vier overwegingen
Waaraan valse vrede wordt gekend
Een brullende en woedende duivel is beter dan een rustige en slapende duivel
Gods weg, om te verharden, gelijk die verborgen is, is ook stil en onzichtbaar

LEERREDE 1

"En vandaar opstaande ging Hij weg naar de landpalen van Tyrus en Sidon. En in een huis gegaan zijnde, wilde Hij niet, dat het iemand wist, en Hij kon nochtans niet verborgen zijn." Markus VII: 24.
"En Jezus vandaar gaande vertrok naar de delen van Tyrus en Sidon. En ziet een Kanaänese vrouw uit die landpalen komende, riep tot Hem, zeggende: "Heere, gij Zone Davids, ontferm U mijner! mijn dochter is deerlijk van de duivel bezeten." Mattheüs XV 21, 22.
"Want een vrouw, welker dochtertje een onreinen geest had, van Hem gehoord hebbende, kwam en viel neder aan Zijn voeten. Deze nu was een Griekse vrouw, van geboorte uit Syro-Fenicië. En zij bad Hem, dat Hij de duivel uitwierp uit haar dochter." Markus VII: 25, 26.

1. Deze tekst, die zwanger is van vrije genade, vertoont ons een aanmerkelijk wonder: en omdat Christus hier op een verheven wijze werkzaam is, en hier ook veel is van Christus' nieuwe schepping, een bloem geplant en bevochtigd door Christus' eigen hand, een sterk geloof in een beproefde vrouw, vereist het een tot oplettendheid gebogen hart: want deze tekst roept tot een ieder, die Jezus Christus zoekt, ‚Kom en zie." Het doel van de woorden is om biddende gelovigen op te wekken (wanneer zij niet m dadelijk een antwoord ontvangen) tot een vast besluit aan Christus' deur te blijven liggen en te sterven, met in den gebede te volharden tot de Koning uitkomt en open doet, en de begeerte van de hongerige en arme beantwoordt.

2. Wat het onderwerp betreft, het is een geschiedenis van een zeldzaam wonder, door Christus gewrocht, in het uitwerpen van een duivel uit de dochter van een Kanaänese vrouw. En dit uitwerpen van de duivel uit een Kanaänese, was voor Christus als het ontplooien voor de natiën van de witte banier van Christus' liefde, en als het planten van des Konings standaard om de heidenen onder Zijn kleuren te vergaderen.
De delen van het wonder zijn:

I. De plaats, waar het gewrocht is. (Matth. XV: 21).
II. De partijen aan wie; de moeder en de bezeten dochter: zij wordt beschreven bij haar natie.
III. De aandrijvende oorzaak: zij, horende, kwam en aanbad Jezus voor haar dochtertje: waarin een samenspraak voorkomt tussen Christus en de vrouw en deze bevat:
Ten eerste: Hoe Christus haar beproeft,
1ste met niet te antwoorden;
2e. met een weigering;
3e. met het verwijt dat zij een hond is.
Ten tweede: De aandrang van haar geloof,
1ste in haar roepen, totdat de discipelen tussenbeiden kwamen;
2e, haar voortgaan in het aanbidden
3e. het bidden;
4e. het redetwisten door het geloof met Christus, dat zij enig belang in Christus had. Al behoorde zij onder de honden; dit echter (omdat genade geen boos oog heeft) niet benijdende, dat de ochtendmarkt van Christus en de volle tafel het recht der Joden, als de kinderen des Konings, was; zo mocht zij onder de honden zijn, om de kruimkens te eten onder de tafel van

Christus, wetende, dat zelfs een weigering van Christus uitnemender is dan tien werelden.

IV. Het wonder zelf, gewrocht door het geloof der vrouw, waarin voorkomt:
1e. Christus' verheffing van haar geloof;
2e. Het toestaan van haar verlangen;
3e. De mate van Christus' milddadigheid, "Gelijk gij wilt."
4e. De genezing van haar dochter.

Markus zegt, *dat de vrouw tot Christus in een huis kwam.* Mattheüs schijnt te zeggen, dat zij op de weg tot Hem kwam, gelijk die woorden uitdrukken: "Laat ze van U, want zij roept ons na."
Augustinus is van gedachten, dat de vrouw eerst tot Christus kwam, terwijl Hij in het huis was, en begeerde verborgen te blijven, omdat Hij (om de ergernis der Joden) zich niet openlijk aan de heidenen aanbood, zijn discipelen verboden hebbende tot de Samaritanen te gaan; óf omdat Hij zijn heerlijkheid voor een tijd verborgen wilde houden; óf wel, dat Hij zich met opzet voor de vrouw verborg, opdat haar geloof Hem mocht ontdekken, en dan, waar de vrouw in het huis een antwoord geweigerd wordt, volgt zij Hem op de weg en roept Hem na, gelijk Mattheüs zegt. Want,

1e. Christus' liefde is mild, maar moet met smekingen gezocht worden, en hoewel Christus zijn liefde niet verkoopt voor het bagatel van onze arbeid en moeite, toch moeten wij diep graven om zulk een goudmijn als Christus is.

2e. Christus' liefde is wijs. Hij houdt ons aan het kloppen, tot onze begeerte krank van liefde naar Hem is, en Hij weet, dat uitstel de prijs en de waarde van Christus verhoogt en vermeerdert. Wij onderschatten alles, wat wij maar voor het grijpen hebben. Indien Christus zich aan onze boezem en in onze schoot wierp, terwijl wij in een morgenslaap zijn, dan zou Hij het merg en de bloem van onze achting niet hebben. Het is goed, dat ons vuur met wat water besprengd wordt, terwijl wij Christus zoeken.

3e. Zijn liefde moet het hart niet alleen leiden, maar ook trekken. Heftigheid in de liefde is zeer innemend, en uitstel van genieting van een zo beminnelijk iets als Christus, verwekt heftigheid in onze genegenheden; opschorting van de tegenwoordigheid smeert de raderen van liefde, verlangen en blijdschap: het gemis van Christus is een vleugel voor de ziel.

Uitleggers vragen, wat voor een vrouw zij was.
Mattheüs zegt: een Kanaänese, niet van edele afkomst; een Syro-Fenicische; want Syro-Fenicië lag op de grenzen van Palestina en Syrië, en werd toen bewoond door de overblijfsels der Kanaänieten; een Griekse, niet door geboorte, maar om haar Griekse tongval en de ritus daarheen overgebracht door Alexander en de opvolgende koningen van Syrië. In de taal van de Schriften gaan al de heidenen onder de naam van Grieken, als in Rom. 1: 14; Gal. III: 28; I Cor. I:22, 24; niet omdat zij allen Grieken zijn door nationaliteit en afkomst, maar, omdat verovering, taal en gewoonten, de plaats innemen van afkomst en geboorte.
Hoewel, het wordt in Christus' rekenboek als geen blaam aangemerkt, of uw vader een Amoriter of een Hethiter was, zo gij tot Hem komt: Hij vraagt niet van wie u afstamt, indien u de Zijne bent; noch wie uw vader is, als u maar Zijn broeder wilt zijn, en van Zijn huis bent.

"En van daar opstaande, ging Hij weg naar de landpalen van Tyrus en Sidon," Markus VII: 2
4. Christus, Judea moede zijnde, was bedroefd in de geest wegens de huichelarij der Farizeeën en de terging van dat hardnekkig volk. Hij was verjaagd tot de onreine Heidenen. De verharding der Joden, opent een weg, om Christus' eerste en jonge liefde tot de heidenen te betonen. Christus trekt maar een baan van het gordijn der afscheiding op zij, en ziet er door op een gelovige heidin. De Koning opent een klein venster, en vertoont zijn aangezicht in een oogwenk aan de Kanaänese vrouw, zo zijn de werken van Christus' hoge voorzienigheid, vrije genade en zuivere recht-vaardigheid dooréén geweven tot een weefsel. Hij vertrekt van de Joden en vestigt zijn oog en hart op de heidenen.

Aanschouwt hier de kunst van de Voorzienigheid:
1e. De duivel knipt soms het patroon en onze wijze Heere naait het aanee. Babel doodt, God maakt levend. Zonde, hel en dood, worden tot een wagen gemaakt ten dienste van des Heeren uitnemend werk.

2e. De voorzienigheid Gods heeft twee kanten. de een zwart en droevig, de andere wit en vrolijk. Ketterij wordt sterk, en is fris voor de zon. Gods duidelijk maken van noodzakelijke en gepaste waarheden, is een schone kant van diezelfde voorzienigheid. In Adam's eerste zonde groeven de duivel en de hel een gat door het liefelijke en schone samenstel van de schepping Gods. En dat is de donkere kant van de Voorzienigheid. Maar de bloem van Jesse opschietende, om de zonde weg te nemen, en om mensen en engelen de heerlijkheid van een hemel, en een nieuwe wereld van vrije genade uit te schilderen - dat is een heldere kant van de voorzienigheid. Christus gegeseld; Christus in een geval, dat Hij geen beker water kan bevelen; Christus stervende, te schande gemaakt en verlaten, is zwart. Maar Christus in datzelfde werk de gevangenen der hel verlossende, het verbeurde paradijs voor zondaren ontsluitende, dat is schoon en wit.
Jozef onschuldig in de gevangenis wenend is schandelijk en treurig; maai Jozef daar uitgebracht om als onder koning te regeren, teneinde de Kerke Gods in grote hongersnood in het leven te behouden is verblijdend en heerlijk. De apostelen gegeseld, in de kerker geworpen, de gansen dag gedood, zijn treurig en bezwaard: maar hiermede verbonden, dat God hen altijd doet triomferen, en de reuk der kennis van Christus openbaar maakt. En Paulus triomferende in zijn ijzeren boeien en Christus verhogende in het Evangelie, door middel van het hof van de bloedige Nero, - geeft een schoon en liefelijk samenweefsel van de Goddelijke voorzienigheid.

3e. God nu heeft in al Zijn werken, wanneer Hij van de hemel een droevige stortbui van bloed op de drie koninkrijken laat regenen, zijn één voet op de gerechtigheid, opdat toorn de beker der boosdoeners, prelaten en papisten tot de rand moge vullen. En zijn andere voet op de barmhartigheid, "om af te wassen de drek der dochteren Sions en om de bloedschulden Jeruzalems te verdrijven uit het midden derzelve door de Geest des oordeels en door de Geest der uitbranding." En dit is Gods weg en gewone pad (Psalm XXV: 10). En in een en dezelfde beweging, kan God wandelen zowel naar het oosten en naar het westen, als naar het noorden en naar het zuiden.

Gebruik.
Het is onze schuld, dat wij Gods wegen en werken bij stukken en brokken bezien, en zo zien wij dikwijls niets dan de zwarten kant en het donkere gedeelte van de maan.

Wij verstaan alles verkeerd, wanneer wij de werken der mensen bij gedeelten bezien; een in aanbouw zijnd huis, in honderd stukken liggende; hier timmerhout, daar een balk, hier een spar, daar een steen; op de een plaats een half venster, op een andere plaats het kozijn van een deur: er is geen schoonheid of aanzien van een huis in. Hebt echter een weinig geduld, en ziet hoe zij alle kunstig elk op zijn plaats tezamen gevoegd worden, en u zult een schoon gebouw zien. Wanneer een schilder de helft van een mens schildert,den een kant van zijn hoofd, een oog, de linkerarm, schouder en been, en hij heeft de anderen kant niet getekend, noch al de leden, delen en ledematen in hun juiste verhouding met kleuren aangevuld, dan heeft het niets van een mens.

Als zien wij op Gods werken bij stukken en brokken. En wij zien hoe Hij zijn volk ten bloede toe laat vervolgen; parlementen verstrooiende, edelen en prelaten verjagende, omdat Hij niet wil, dat zij een vinger zouden uitsteken om één steen aan zijn huis te leggen. Maar wij zien niet, dat in deze bedeling de andere helft van Gods werk het tot een schoon stuk maakt. God wast het bloed en de drek van zijn kerk weg, en verwijdert van het werk degenen die het zouden tegenstaan.

Wij zien, dat boosaardige soldaten, in bloedige oorlogen, zwangere vrouwen opensnijden, verwoesten, moven, doden. En toch zuiveren zij maar Sion's tin, koper en lood, en zulk verworpen metaal als zij zelf zijn. Jezuïeten en valse leeraars zijn maar Gods snuiters, om de lampen des tabernakels daardoor te verhelderen en te snuiten, en de waarheid meer naakt en duidelijk tevoorschijn te doen komen.

LEERREDE 2

En in een huis gegaan zijnde wilde Hij niet, dat het iemand wist.

Deze wil, volgens welke gezegd wordt: "Hij wilde niet, dat het iemand wist," was zijn menselijke wil, en te deze opzichte was de Heere Jezus een mens gelijk als wij, uitgenomen de zonde; welke wil niet altijd vervuld werd. Want zijn Goddelijke wil, die door almacht ondersteund wordt, kan nimmer weerstaan worden; Hij overwint alles en kan door niemand worden wederstaan.
Overweegt welk een Christus wij hebben: Een, die als God, een vaststaande wil heeft, die niet veranderen kan. (Jes. XIV: 24). "Hij zal al zijn welbehagen doen." Zijn welbehagen en zijn werk zijn gelijkmatig (Jes. XLVI: 10, 11; Ps. CXXXV: 6; Ps. CXV: 3). Echter boog deze Heere zich zo laag neer, dat Hij de menselijke wil aannam, om dien aan God en de wet te onderwerpen. En ziet hoe Christus, ter onzer onderwijzing, tevreden is, dat God zijn wil zou breken, om onder de Voorzienigheid te buigen, (Matth. XXVI: 39). O, Jezus Christus is zo klein en nederig als Hij groot is! Alles komt hier op neer: *"O mijn Vader, laat deze drinkbeker van Mij voorbij gaan: maar niet gelijk Ik wil, maar gelijk Gij wilt."* Christus en zijn Vader hebben onderling maar één wil: "Ik zoek niet mijn wil, maar de wil des Vaders, die Mij gezonden heeft" (Joh. V: 30). "Want ook Christus heeft zichzelven niet behaagd." (Rom. XV: 3). Het is een teken van gelijkvormigheid met Christus, wanneer onze wil zo gedood is, dat hij vlak ligt met Gods voorzienigheid. Aärons zonen worden gedood, en dat onmiddellijk door God van de hemel met vuur, een oordeel dat veel van de hel heeft; (Lev. X: 3) en Aäron zweeg stil. Een wil, die onder Gods voet in het stof ligt, zó, dat ik kan zeggen: "Laat de wil van Hem, wiens ik ben, mij in de hel werpen, ik ben er mede verenigd," gelijkt zeer op de regelmaat van alle geheiligde willen, zelfs op Christus' buigzame wil. Er is geen ijzeren zenuw in Christus' wil, hij werd gemakkelijk verbroken; de top van Gods vinger, verbrak door één aanraking de wil van Christus: "Zie, ik kom om uw wil te doen, o God." (Hebr. X: 9).
Maar o, er is een harde steen in onze wil: het stenen hart is de stenen wil; de hel kan de rots en het diamant en de vuursteen in onze wil niet verbreken: (1 Sam. 8: 19) "Nee, maar daar zal een koning over ons zijn, of God het wil of niet. Gods wil staat het volk in de weg, en beveelt hun terug te keren. Zij antwoorden: "Het is buiten hoop, maar wij zullen naar onze gedachten wandelen" (Jer. XVIII: 12). De hel, de wraak, de almacht overdwarsten Farao's wil, maar hij wilde niet buigen noch breken."Maar de Heere verhardde Farao's hart, en hij wilde ze niet laten trekken." (Exod. X: 27).

Er zijn twee dingen in onze wil.
1. Zijn natuurlijk samenstel en gesteldheid.
2. Zijn goedheid.
De wil der engelen en van de zondelozen Adam is niet wezenlijk goed, want dan konden de engelen nooit in duivels veranderd zijn; daarom heeft de gesteldheid van de wil bijkomende goedheid en bevestigende genade nodig, zelfs, wanneer hij op zijn best is. Genade, genade is de enige olie voor onze raderen; Christus heeft de sterkte ingenomen, zowel binnenwerks als buitenwerks, wanneer hij de wil heeft ingenomen, dien meest trotse vijand, dien Christus buiten de hel heeft. Wanneer Saul zijn wil overgeeft, geeft hij zijn wapen over. Dit is doding, wanneer Christus met uw wil wegloopt; evenals Christus als een mens was, die geen 's mensen wil had. Zo ook Paulus, (Hand. IX: 6), bevende en verbaasd zijnde, zeide: *"Heere, wat wilt Gij, dat ik doen zal?"* Het is goed, wanneer de Heere over de schoonheid van Efraïms hals

overgaat. (Hoséa X: 11).
Er is nu geen goedheid in onze wil, dan die hij door genade heeft. En de wil om te wenden van kwaad tot goed is evenmin het werk der natuur, als dat wij de wind kunnen omwenden van het oosten naar het westen. Wanneer de raderen van de klok gebroken en verroest zijn, kan zij niet gaan. Wanneer de vleugel van de vogel gebroken is, kan hij niet vliegen. Wanneer er een steen binnen in het slot zit, kan de sleutel de deur niet openen. Christus moet de raderen van de uit orde zijnden wil smeren, en ze herstellen. En de steen wegnemen, en genade mededelen (hetwelk als vleugelen voor de vogel is): indien dit niet geschiedt, zijn de bewegingen van de wil naar de hel toe.

"En Hij kon nochtans niet verborgen zijn, want een vrouw", enz.

1. Christus wil soms verborgen zijn, omdat zijn geest verheven is boven de winderige lucht van het volk, en hun hosanna. Dat is maar een geest van stro, een ondeugende en lage geest, die verteerd wordt door hetgeen Themistocles verhinderde te slapen.[2] "Eert mij voor het volk" was een koude troost voor Saul, toen de profeet hem bekend maakte, dat God hem verworpen had. Maar Christus begeerde niet verborgen te blijven voor deze vrouw; Hij zocht haar en toch ontvluchtte Hij haar. Christus is hierin zulk een vluchteling, die graag een vervolger wenst te hebben.

2. Het geloof ontdekt Christus, wanneer Hij verborgen, "Voorwaar, Gij zijt een God, die zich verborgen houdt." Maar het geloof ziet God onder Zijn masker door de wolk; daarom voegt het geloof er aan toe(Jes. 45) en "de God Israëls, de Heiland." Gij houdt u verborgen, o God, voor Israël, maar Israël vindt U, (vers 17) "Israël wordt verlost door de Heere, met een eeuwige verlossing." God verbergt zich in een wolk van gramschap, en maakt duisternis tot Zijn tent, en wil niet uitzien; maar Job ziet God en ontdekt Hem op honderden mijlen afstand (Job XIX: 26)." Ik zal uit mijn vlees God aanschouwen."

3. De rede, het verstand, ja, de engelen mogen, wanneer Christus tussen twee moordenaars zien sterven, en Hem doodbloedende, naakt, verlaten van vriend en liefhebber uit deze wereld zien heengaan, zich verwonderen en zeggen:, "Heere, wat doet Gij hier?" Maar het geloof van de ene moordenaar vond Hem daar, als een Koning, die de sleutels van het Paradijs heeft, en hij zei in het geloof: "Heere, gedenk mijner, als Gij in Uw koninkrijk gekomen zijt." (Luk. XXIII: 42).

4. Het geloof ziet Hem als een getuige in de hemel en een Getuige in de hoogte, evenals Job, (XVI: 19, 20) zelfs als God zijn nieren doorsplijt en zijn gal op aarde uitgiet (vs. 13). Gelooft dan, dat Christus bedroeft, opdat Hij moge kussen; dat Hij wondt, om te helpen; dat Hij het graf van de levenden gelovige voor zijn ogen graaft, en er niet over denkt om hem levend te begraven. Hij blaast de rook en de hitte van de oven der hel op de ziel, wanneer vrede, genade en de hemel in zijn hart zijn. Hij verwringt het gewricht van Jakobs heup, zodat hij al zijn dagen moet hinken, en het is zijn doel hem te zegenen. Terwijl wij door het geloof moesten wandelen, wandelen wij veel, zelfs in ons geestelijk wandelen, door gevoel; wij hebben deze dwalingen in ons geloof, dat wij niet het woord der belofte, maar slechts Gods bedeling tot de regel

[2] Themistocles had de gewoonte in middernacht door de straten van Athene te zwerven, klagende, dat de zegetekenen van Marathon hem verhinderden te slapen.

van ons geloof maken.
Nu is Gods bedeling vlekkeloos, onschuldig en blank, maar zij is voor mij niet de Schrift; noch alles, wat de bedeling en de Voorzienigheid schijnen te spreken, het Woord van God. In een gewone voorzienigheid spreken ramshoornen niet van het innemen van steden, zoals een speer en schild en een heir van strijders dat doen. "Den gansen dag gedood en geacht als schapen der slachting«, spreekt tot mij niet, dat Gods kinderen »meer dan overwinnaars zijn, door Hem die ons heeft liefgehad«. (Rom. VIII: 36, 37).

Met betrekking tot de bedeling heeft ons geloof twee dingen te doen:

1e. In het algemeen te geloven, dat, hoewel de bedeling ruw, stormachtig en zwart is, Christus nochtans schoon, lieflijk en genadig is; en, dat de hel en de dood voor Gods kinderen dienstknechten zijn van Gods bedeling. Abraham moest Izak slachten; en toch zijn in Izak, als in het beloofde zaad, al de volkeren der aarde gezegend. Israël wordt geslagen en valt voor de mannen van Ai; toch zal Israël door de Heere verlost worden. Juda zal in de gevangenis gaan, maar de dorre beenderen zullen weder leven.
Leest de belofte in het algemeen, die gegraveerd is op de bedeling Gods. De klederen zijn in bloed gedoopt in Schotland en Engeland. In deze reformatie gaan de wielen van Christus' wagen langzaam, de vorst is afkerig van vrede, vele waardige mannen zijn gedood, een vreemde natie komt tegen ons op; toch werkt alles ten beste, dengenen, die God liefhebben. 2e. De hoop gebiedt ons af te wachten, wat de Heere doet. Wij zien het werk Gods, het komt tot onze zinnen, maar wat God er door uitwerkt, ligt nog in het duister. De bedeling is als een vrouw, die in arbeid is, en die uitschreeuwt in hare weeën; maar zij zal van twee knechtjes verlost worden. Barmhartigheid voor het volk Gods, gerechtigheid voor Babel. Wacht tot de vrouw baart, al ziet gij de kinderen niet.
2e. Wij vertrouwen meer op het bezit onzerzijds dan op de wet en de getrouwheid der belofte aan de zijde `Gods. Het gevoelen heeft bij ons meer vertrouwen dan het geloof; gevoel is ons zekerder dan het woord des geloofs. Vele zwakke geloven het eeuwige leven niet, omdat zij het niet gevoelen: de hemel is een van de dingen, die niet gezien worden, en zo vinden zij geen troost en verkwikking en zijn in onrust. Indien wij wisten, dat geloven een onderhandelen over de koop en een kopen is, dan zouden wij veler zwakheid zien. Indien iemand een uitgestrekt stuk land zou kopen, en weigeren het geld neer te tellen, tenzij de verkoper hem al de hoogten, landerijen, weiden en bergen op de schouders legde, opdat hij ze kon meenemen naar zijn huis, hij zou ongelooflijk onrechtvaardig zijn. Indien iemand een schip kocht, en het als niet gekocht zou beschouwen, tenzij hij het schip op zijn rug kon meenemen, zou dat hem niet tot een belachelijk koopman maken?
Gods wet des geloofs, Christus teweeggebrachte verzoening, is beter en zekerder dan uw gevoel. Al wat het gevoel en de troost zeggen is geen canonieke Schrift; het is overspel om een teken te zoeken, omdat wij niet kunnen rusten in het woord van onze man.

LEERREDE 3

Vraag: *Maar kan Christus niet verborgen zijn?*
Antwoord. Niet wat Hemzelf betreft. Het is moeilijk een groot vuur te verbergen, of welriekende geuren zo te bedekken, dat zij niet ruiken. Christus' Naam is een liefelijke olie, die uitgestort is. Hij is een berg van specerijen en Hij is een sterke geur van de hemel en van het hoogste paradijs. de mens kunt gij verbergen, dat hij de zon niet ziet, maar gij kunt geen kleed over de zon werpen en het daglicht wegnemen.

Hieruit blijkt, dat Christus niet verborgen kan zijn.
1. In Zijn zaak en waarheid. Het Evangelie wordt gegeseld en in de kerker geworpen, wanneer de apostelen zo worden behandeld; maar toch komt het tot het licht, en vervult Jeruzalem, en vervult de gehele wereld. Wat werd er gedaan om Christus te verbergen? Als Hij en zijn Evangelie onder een grote steen worden begraven, verspreidt toch zijne faam zich allerwegen. De dood is geen bedekking voor Christus. De papisten verbranden alle boeken der Protestanten; zij doden en vermoorden de getuigen. Antiochus en de keizers der vervolging werpen al de Bijbels in het vuur, maar deze waarheid kan niet verborgen worden; zij triomfeert. Niet vóórdat zij Jezus van zijn koninklijken zetel ter rechterhand Gods kunnen trekken, kunnen Babylon, de prelaten, de papisten en de boosdoeners in deze drie koninkrijken het volk en de waarheid van Christus vernietigen.

2. De gelovigen kunnen een goede of kwade zielstoestand niet verbergen of veinzen; de liefste is weg, en de kerk kan niet op bed blijven liggen: al de wachters, alle straten, al de dochteren van Jeruzalem, ja, de hemel en Christus moeten er van horen. (Hooglied III: 1-3 en 6-8).
Maria Magdalena's bed, een morgenslaap en het gezelschap van engelen en apostelen kunnen de tranen van haar wangen niet drogen." Vrouwe, wat scheelt u?" zegt de engel." Ach, weent zij, "ach, wat mij scheelt? Zij hebben mijn Heere weggenomen, en ik weet niet waar zij Hem gelegd hebben. O, apostelen, waar is Hij? Heere, engel, zeg mij of gij Hem gezien hebt? O graf, o dood! Laat mij zien of mijn Heere bij u is?
De liefde van Christus is geen huichelaar. Ik stem toe, dat sommigen voor een tijd een schoon gelaat kunnen tonen, als Christus afwezig is. Maar de meeste heiligen kijken als een vogel, die de raaf ontsnapt is; als een lam, dat de muil des leeuws ontvallen is, als iemand, die te vroeg in de morgen is opgestaan. *O, ik ben krank van liefde! O, wijst mij Hem! Ik bezweer u, wachters, dochters van Jeruzalem, zegt Hem, dat ik krank ben van liefde.* De liefde is een pijnigende, koortsachtige, kwellende ziekte: de genade kan geen lachend masker voordoen, wanneer de lieve Jezus verborgen is; de liefde verstaat de kunst niet om de droefheid te verbergen. David ziet er vervallen uit (Ps. XLII: 5), de dood ligt op zijn gelaat, wanneer God het licht Zijns aangezichts niet is.

3. De vreugde van Zijn tegenwoordigheid kan niet verborgen blijven: zij moeten maar zeggen en uitroepen: *O, schone, o heerlijke dag! Hij is wedergekomen!* Toen ik een weinigje van hen weggegaan was, vond ik Hem, dien mijn ziel lief heeft." (Hooglied III: 4). Zij telde alle mijlen, die zij afgelegd had, terwijl haar Heere afwezig was: de blijdschap zal spreken, zij is niet stom: Uw gehemelte is als goede wijn, die recht tot mijn beminde gaat, doende de lippen der slapenden spreken. (Hoogl. VII: 9). Kunnen ook de bruiloftskinderen treuren, zoolang de bruidegom bij hen is? (Matth. IX: 15) dat is, zij kunnen niet anders dan zich verheugen.

4. De genade in een oprecht belijder, en Christus, kunnen niet verborgen blijven. Er kwam een aangename bries, met een vlaag van de liefelijke westenwind van de hemel, op Jozef van Arimathéa: het was een kwade tijd, Christus was dood; hij kon niet langer veinzen. (Markus XV: 43). Met grote vrijmoedigheid en stoutmoedigheid, ging hij tot Pilatus met de bede: "Ik bid u, heer Landvoogd, geef mij toch het dode lichaam van deze Jezus." Er was enig hemels vuur in deze stoutmoedige belijdenis. Wat zou men hiervan denken, als men zag, dat zulk een edel en achtbaar raadsheer, het dode en gekruisigde lichaam van een man in de armen had? Maar het geloof weet van geen beschaamdheid; de genade kan niet beschaamd worden.
Het was de apostelen scherp geboden: "Spreekt niet meer in de Naam van Jezus. (Hand. IV: 18). Petrus en Johannes zeiden stoutmoedig: "Wij kunnen niet laten te spreken, hetgeen wij gezien en gehoord hebben. Legt zoveel gewicht op de oprechtheid des geloofs in de martelaren, dat gij ze doodt, levend verbrandt, of in stukken zaagt, het moet bergopwaarts. Davids genade werd ingehouden, gelijk als men de mond der beesten met een breidel sluit (Ps. XXXIX).
Zij was als kolen vuur in zijn hart, en hij moest zelfs voor de goddeloze spreken: "Ik heb geloofd, daarom sprak ik." (Ps. CXVI: 10).

5. Wanneer Jeremia zich onwettige banden aanlegt, om niet meer in de Naam des Heeren te spreken, is er een geest der profetie op hem; hij is geen meester om zelf te kiezen."Maar het werd in mijn hart als een brandend vuur, besloten in mijn beenderen. En ik bemoeide mij om te verdragen, maar kon niet. (Jer. XX: 9). Er ligt een majesteit van genade op de consciëntie van een kind Gods, welke in heilige plichten moet doorbreken hoewel de verzoeking Christus zou verbergen in zijn genade, wordt de verzochte Jozef hiermede in ontzag gehouden, "Hoe zou ik dan dit een zo groot kwaad doen, en zondigen tegen God?" (Gen. XXXIX: 9).
Deze ontzaglijke majesteit van de genade der vreze Gods doet Jozef zien, dat hoererij, slechts loutere, onvermengde schuld is voor God. Het is een overweldigende bevatting van Christus' liefde, (2 Cor. V: 14) welke Paulus dringt de liefde van Christus te erkennen in zijn overgave tot de dienst des Evangelies. Al zou Paulus niet hebben willen prediken, toch had hij een som te betalen: "Beiden Grieken en Barbaren, beiden wijzen en onwijzen ben ik een schuldenaar." (Rom. I: 14). Genade boezemde hem ontzag in, evenals een schuld een oprecht gemoed aan boeien legt; hij kon niet anders doen dan zijn vrij en eerlijk gemoed vrijmaken, met te betalen, wat hij schuldig was.

6. De verlating Gods kan Christus zo niet verbergen en in wolken hullen, of het kind Gods moet tegen het gevoel in geloven; ja, ook in geloof bidden: "Mijn God, mijn God, waarom hebt Gij mij verlaten? Mijn God, ik roep des daags." (Ps. XXII: 2, 3). Hoewel de zonde Christus met wolken bedekt, en David in echtbreuk en doodslag valt, er is een zaad van Christus, dat bloesem voortbrengen moet; hij kan niet anders dan berouw hebben en bedroefd zijn. Gods besluit der genade mag in zijn uitvoering, door de een of andere grote zonde in een schalm breken, maar Christus kan niet anders dan de keten solderen, en de gevallen zondaar oprichten.
Het zal dan nuttig zijn voor de heiligen, wanneer de Geest komt in zijn beroerende en aandrijvende werkingen, om met Hem mee te werken, en Zijn geblaas des Winds te beantwoorden. Het is goed om de zeilen bij te zetten en uit te varen, wanneer een gunstige wind en hoog tij roepen.
Soms maakt de genade het hart als een heet ijzer, het is goed het dan te smeden. Wanneer uw geest handelbaar is, en er komt een zachte koelte van Christus' liefelijke

westenwind, welke naar binnen gaat met een verwarming des harten, zodat men zich in een hoekje afzondert tot het gebed en de ziel uit zich voor de Heere; gelijk wij Christus op zijn woord moeten vatten, zo moeten wij Christus' Geest op zijn werk vatten. Hij klopt; klopt gij met Hem. Zijn vingers roeren de handhaven des sluis aan en druipen van vloeiende mirre; laat uw hart ook met zijn vingers geroerd worden. Ik stem toe, de wind doet zeilen, en alle machten op aarde kunnen geen wind maken. Maar, wanneer God de wind geeft, dan zetten de zeelieden de zeilen bij en steken in zee. God is in alle deze dingen de eerste. De Geest slaat vuur uit onze vuursteen, wij leggen er een lont bij en ontvangen. Strekt het hart uit, onder de opwekkingen der vrije genade; gehoorzaamt de beschikkingen der genade, als Godzelf. Wanneer de zon opgaat, mogen de vogels zingen, maar hun zingen is geen oorzaak van het opgaan van de zon.
Het is geen waarheid Gods, welke sommigen leren, dat de gerechtvaardigden in Christus, in een weg van plicht altijd verbonden zijn tot een en dezelfde standvastige daad van verheuging, zonder enige vermenging van treurigheid en droefheid, want dan kunnen zij niet:
1. De verschillende indrukken gehoorzamen en opvolgen van des Heeren afwezigheid en tegenwoordigheid, van Christus' ebben en vloeien, van zijn bestralen en toelachen, en zijn verbergen en fronsen.
2. Het geloof van een gerechtvaardigde staat, ontwortelt alle genegenheden niet; ja, niet de liefde, het geloof, het verlangen en de vreugde; indien er zonde overblijft in de gerechtvaardigde, dan is er plaats voor treurigheid, vrees, droefheid, want het schuim van de genegenheden is door Christus weggenomen; de genegenheden zelf niet.
3. Christus bedekt zich dikwijls met een wolk, soms alleen ter beproeving, op andere tijden om de zonde, en het is een vervloekte vreugde, welke zich op. de been kan houden, wanneer de Heere zijn aangezicht verbergt. De liefde van Christus moet ziek en treurig zijn; ik bedoel de liefhebber, wanneer de geliefde onder een wolk is. Het is hier niet de nieuwe aarde met de wedergeboren mens; noch een land, waar het altijd zomer, altijd zonneschijn is, zonder nacht of wolken, zonder regen of stormen: dat is de staat van het tweede Paradijs, van de betere Adam.

4. Het is een rechtvaardige en onschuldige droefheid, om bedroefd te zijn over hetgeen de Heiligen Geest bedroeft. En wanneer de leeuw brult zijn al de dieren des velds bevreesd. Genade maakt Job niet tot een hout, noch Christus tot een mens, die niet wenen kan.

"En ziet, een Kanaänese vrouw" en
"Een vrouw." (Matth. XV, Markus VII).
Van de vrouw:
1. Slechts één persoon van gans Tyrus en Sidon kwam tot Hem.
2. Zij was, wat de natie betreft een Syro-Fenicische.
3. Haar toestand. Zij had een dochter, die van de duivel bezeten was.
4. Van een onreine duivel.
5. De naaste gelegenheid, zij hoorde van Hem.
6. Zij aanbad.
7. Zij bad: en dit opent de weg tot de onderhandeling tussen Christus en haar. En tot de beproeving en het wonder.

Een vrouw. Het was er maar één uit gans Tyrus en Sidon, die tot Christus kwam.
1. Het betaamt de barmhartigheid van de goede Herder, "de negen en negentig

schapen in de woestijn te verlaten en het een na te gaan, dat verloren is." (Lukas XV: 4). En wanneer alles volbracht is, dan heeft Hij helaas maar één uit een geheel honderdtal. Christus heeft niet de tienden van het menselijk geslacht. Hij maakt een reis door Samaria, totdat Hij vermoeid en dorstig is; ja hij ontbeert zijn middagmaal, om een vrouw met dien trek van zijn net te vangen en acht dit een middagmaal als van een koning, já, meer dan dat, indien Hij er één zaligt. (Joh. IV: 33, 34). O, lieflijk woord van de Man! "Ik heb u getrouwd, en Ik zal u aannemen, een uit een stad, en twee uit een geslacht, en zal u brengen te Sion." (Jer. III: 14). Christus neemt de zondaars, niet bij dozijnen, niet bij duizenden, (wij lezen maar eens in het ganse Woord (Hand. II) dat er drie duizend te gelijk bekeerd zijn) maar bij een en tweetallen. "Al ware het getal van de kinderen Israëls gelijk het zand van de zee, zo zal 't overblijfsel behouden worden" (Rom. IX: 27; Jes. X: 22) het overschot en het uitvaagsel zal alleen behouden worden.
2. Algemene liefde is niet te vergelijken bij genade, omdat genade afzonderend en één uitkiest uit velen; alle begenadigde mensen zijn bevoorrechte personen; de hemel is een huis van uitverkorenen en bevoorrechten: er zijn geen gewone stenen in het Nieuwe Jeruzalem, maar het zijn alle kostbare steen, saffieren fondamenten, kristallijnen glasvensters, poorten van robijnsteen, en de ganse landpaal van aangename stenen. (Jes. LIV: 11, 12).

3. Christus' weg ligt zo, dat van twee, die in de molen malen, van twee, die in het veld zijn, van twee, die op een bed zijn, Christus er maar één wil hebben. Christus wil dikwijls niet beiden, man en vrouw, vader en zoon hebben. Maar de een broeder Jacob, maar Ezau niet. Christus komt tot des duivels haard; en uit een gans huis kiest Hij er een en trekt die eruit, en laat de gehele familie in het bezit van de duivel.

4. Christus kent ze goed, die Hij verkiest; genade is een zeldzaam stuk van de keur en de bloem van de liefde van de hemel; er zijn veel gewone steen, niet veel paarlen, niet veel diamanten en saffieren. De grote hoop zijn allen Arminianen van de baarmoeder af; elke ketterij is een stuk van het dartel vernuft van de oude Adam; duizenden varen ter hel, zwarte ketters en onrechtzinnig, wat betreft hun eigen leer; ieder mens heeft genade als gij hem geloven wilt; elk mens meent, dat de hemel zijn huis en erfenis is; honden denken te rusten aan Christus' boezem. De mensen geloven natuurlijk, hoewel zij niet standvastig zijn met Christus; echter verdraagt Christus ze goedwillig, om genade en eer te geven.

1e Tegenwerping. *Gods liefde is niet oneindig, indien zij tot enkelen bepaald is.*
Antwoord. Dit zou vaststellen, dat er een oneindig aantal mensen en engelen is, op wie Gods liefde ter zaligheid in toegenegenheid gezet is: maar zijn liefde is oneindig in haar daad, niet in haar voorwerp: de wijze waarop Hij zijn liefde betoont is oneindig.

2e Tegenwerping. *Gods niet-lief hebben van de mensen toe te schrijven aan Gods gesteldheid, hart, wil en vermaak, en niet aan onze gebreken, is godslastering.*
Antwoord. De Heere schrijft zijn barmhartig de Zijne, en zijn verharden aan zijn eigen vrijen wil toe (Rom. IX: 18, Exod. XXXIII: 19), en zijn liefde is zo vrij als zijn barmhartigheid; ook zou zodoende Gods eerste liefde tot ons opgewekt worden door onze liefde, als de zijn vóór- komende, in strijd met zijn eigen woord (Deut. VII: 7; Ef. II: 4, 5; Tit. III: 3; 2 Tim. I: 9), en de mens zou de eerste lief hebber zijn van de twee. Het schepsel maakt clan de Heere tot zijn schuldenaar, en geeft eerst aan God,

en God kan niet anders dan belonen. (Jes. XL: 13, 14; Rom. XI: 34, 35). Nu, het is geen schande voor ons om te leven en te sterven als bij Christus in de schuld staande; de hemel van engelen en mensen is een huis van Christus' schuldenaars, die eeuwig aan Hem verbonden zijn, en tot in alle eeuwigheid in zijn schuldboek zullen staan.

3e Tegenwerping. *Oneindige goedheid kan even ras ophouden te zijn, als dat zij niet aan allen goed zou zijn, of barmhartigheid aan iemand zou onthouden.*
Antwoord. Dat verworpenen mensen en duivelen nog bestaan is een vrucht van Gods goedheid, maar van vrije goedheid; anders zou God ophouden te zijn, indien Hij zijn schepselen tot niets deed worden; want Hij zou ophouden goed te zijn aan dingen buiten Hemzelf indien deze allen tot hun arm niet-bestaan werden teruggebracht.
2. De barmhartigheid vloeit niet wezenlijk uit God voort, in het bijzonder de barmhartigheid van de bekering, van de vergeving van zonden, en van het eeuwige leven, maar uit loutere genade, want dan kon God geen God zijn en deze gunsten aan verworpenen onthouden. De vrijheid van de barmhartigheid en van de zaligheid is even oneindig liefelijk en bewonderenswaardig in God, als de barmhartigheid en de zaligheid zelf.

4e Tegenwerping. *Maar God is even wezenlijk goed aan allen, als dat Hij zijn goedheid overeenkomstig zijn rechtvaardigheid moet mededelen op een vrijwillige gehoorzaamheid. En dat is het eeuwige leven voor hen die vrijwillig geloven en gehoorzamen.*
Antwoord. Maar de grote vijand van de genade, Arminius, leert ons, dat al het vrije van de genade (Rom. IX) besloten is in het vrije welbehagen Gods, waaruit hij voornam het geloof en niet de werken van de wet, om niet en zonder loon, te vergelden met het eeuwige leven, terwijl het Hem vrijstond een andere orde te houden, indien het Hem goeddacht, en hierdoor is God vrijwillig en door een daad van zuivere genade, niet wezenlijk goed aan allen, zelfs in het mededelen van zijn goedheid overeenkomstig zijn rechtvaardigheid, want wat God doet uit de noodzakelijkheid van zijn natuur en wezen, dat kan niet anders of Hij moet dat doen. Maar dit is zeker, dat de Heere niet uit noodzakelijkheid van zijn natuur de werken, het geloof, of enige gehoorzaamheid in ons, met de kroon van het eeuwige leven beloont. Hij mag de hemel om niet geven zonder iemands gehoorzaamheid, gelijk Hij de eerste genade vrijelijk geeft (Ezech. XVI: 6-8; Rom. V: 10; Eféze II: 3, 4). Maar nog zekerder is dit, hoe minder er genade hebben, des te meer is de genade genade, en zichzelf gelijk en vrij.

5e Tegenwerping. *Maar ik heb een goed hart tot God.*
Antwoord. Een stil hart, dat slaapt in een valse vrede, is een slecht hart; de meeste zondaren geven hun zielen dieflijk aan de duivel, zij menen onder zeil te zijn naar de hemel, en weten niets tot zij slapende aanlanden, in het land des doods. Matth. VII:21
6e Tegenwerping. *Wel, maar God heeft mij zoveel gunsten en rijkdommen in deze wereld gegeven.*
Antwoord. Gods genade is niet in goud gegraveerd. Het zou maar de redeneerkunde van een beest zijn, indien de slachtos zou zeggen: "De meester heeft meer met mij op dan met enigen os in de stal; ik ben vrij van het juk, dat op de nek van andere is, en mijn weide is vetter dan de hunne."

7e Tegenwerping. *De heiligen hebben mij lief.*
Antwoord. De heiligen kunnen hun liefde misplaatsen, waar God niet lief heeft.

8e Tegenwerping. *De gehele wereld heeft mij lief.*
Antwoord. Des te meer waarschijnlijkheid, dat gij een stiefkind zijt van Jeruzalem en van de hemel, want, "de wereld heeft het haar lief." (Joh. XV: 19). Het was beter dat de wereld uw stiefmoeder was, dan dat gij in zulk een baarmoeder ligt en zulke borsten zuigt.

9e Tegenwerping. *Ik geloof aan het eeuwige leven.*
Antwoord. Dat geloof is zwanger van de hemel. Maar ziet toe dat het geen misgeboorte is. Weinigen of gene worden mondig, en gene worden in witte klederen gekleed en gekroond, die hun geloof niet eens verdachten en bevreesd werden voor hun eigen wegen. Natuurlijke mensen staan verre van hel en toorn.

LEERREDE 4

"Deze nu was een Griekse vrouw, van geboorte uit Syro-Fenicië."

Door de profeten is veel wee uitgeroepen tegen Tyrus en Sidon. Maar de zoete Jezus schuift het gordijn ter zijde, en opent een venster van de afscheiding, en verlost deze vrouw. Ziet, hier "zet Christus in de woestijn de cederboom, de sittimboom, de mirtenboom en de olieachtige boom", (Jes. XLI: 19) en hier wordt Jesaja LV: 13 vervuld: "Voor een doorn zal een dennenboom opgaan; (wat waren de Sidoniërs beter dan doornen?) voor een distel zal een mirtenboom opgaan; (geen eer aan de grond, maar aan de goeden Landman) en het zal de Heere wezen tot een naam, tot een eeuwig teken, dat niet uitgeroeid zal worden." Christus kan een schone hemel maken en formeren uit een lelijke hel, en uit het knoestigste hout kan Hij vaten van barmhartigheid maken, tot de dienst in het hoge paleis van de heerlijkheid.

1. Wat zijn zij allen, die nu verheerlijkt zijn? Het schoonste aangezicht van de verlosten, dat nu voor de troon staat was eens zwart als inkt van de zonde. U zou Paulus nu niet kennen met een koningskroon op zijn hoofd; hij ziet er nu niet uit als een godslasteraar, en een vervolger, en een verdrukker. De vrouw, die eens zeven duivels in haar had, is een Maria Magdalena, die gans veranderd is, en genade veroorzaakte de verandering.
2. Genade is een nieuwe wereld (Heb. II: 5). Het land van de genade heeft twee zomers in een jaar. En geen inwoner zal zeggen: "Ik ben ziek, want het volk dat daarin woont, zal vergeving van ongerechtigheid hebben." (Jes. XXXIII: 24) Een iegelijk, die leeft en in Mij gelooft, zal niet sterven in van de eeuwigheid (Joh. XI:26). Het zijn geen sterfelijke mensen, die in de genade zijn; daar is geen ziekte noch dood in dat land.
3. Wij zeggen van zulk een heelmeester: "Hij heeft ziekten genezen, die niemand genezen kon, Hij genas de sterke dood; dan kunt gij Hem uw lichaam toevertrouwen; Hij is een beproefd heelmeester. Christus heeft van de apostel Paulus een zeldzaam voorbeeld, een zonderling toonbeeld van barmhartigheid gemaakt; want in hem heeft Hij alle "lankmoedigheid betoond, tot een voorbeeld dergenen, die in Hem geloven zullen ten eeuwigen leven" (1 Tim. I: 16). De hemel is een huis vol wonderen; ja, van vertoningen en beelden van vrije genade. U kunt gerust uw ziel, met al haar kwalen, aan Christus toevertrouwen; Hij heeft vele zeldzame bewijzen gegeven van zijn beproefde kunst van de genade. Hij heeft vele zwarte leden van de hel tot schone heiligen in de hemel gemaakt; zulk een man, zulk een kunstenaar, wierp een oude kerker van leem ter neder, en deed die weer verrijzen als een schoon paleis van goud.

Tegenwerping. *Maar wat ben ik, een klomp verstokte schuld en zonde, en kan die gemaakt worden tot zulk een vat van de barmhartigheid, als de heilige Paulus en de boetvaardige Maria Magdalena?*
Antwoord. Genade, zoals zij in God is en geschiktheid om genade in ons te ontvangen, is voor allen gelijk. Er was niet meer reden, waarom Paulus barmhartigheid zou verkrijgen, dan waarom gij, of enig ander zondaar, barmhartigheid verkrijgen zou. Er is dezelfde reden voor mij om edele en ruime gedachten van de genade van Christus te hebben, als voor Abraham, Mozes, David, en al de profeten en apostelen om te geloven. Er is geen groter rantsoen door Christus opgebracht om geloof en vrije genade te kopen voor Noach, Job en Daniël, voor Mozes en Samuel, dan voor mij, arm en zondig schepsel; het is één oorzaak, één rantsoen, één vrije

liefde. Indien er een edeler en waardiger Verlosser voor Mozes en Paulus gestorven was, dan voor u en mij: en er een andere hemel en een meer vrije genade voor hen gekocht was, dan voor mij, dan zou ik ontmoedigd- geweest zijn; genade is genade, voor u zowel als voor de zachtmoedigen Mozes; Christus is Christus voor u, zowel als voor de gelovigen Abraham. Voorts, dezelfde genade, die hier is, is in de hemel.

1. Evenals het geloof, dat ons om niet geschonken is, de verovering is van de nieuwen erfgenaam, Jezus Christus (Joh. VI: 44; Phil. I: 29; Eféze I: 3); zo zijn al de snoeren van Christus om onze hals in de hemel, zowel als de krans van de heerlijkheid, de vrije genade Gods. Het is hetzelfde daglicht, wanneer de zon zich een weg baant uit het oosten, als op de middag, wanneer zij in de hoogste meridiaan staat. Al veranderen wij van plaats, wanneer wij sterven, wij verwisselen niet van man.
2. Wij staan hier door vrije genade (Rom. V: 2). Bekering en vergeving van de zonden worden hier aan Israël om niet gegeven, door de verhoogden Vorst, Christus Jezus (Hand. V: 31). Onze tranen zijn met dat een rantsoen, waaraan allen deel hebben, gekocht; ook zijn die hoge woningen van het koninklijke hof van de hemel een vrij en open huis, waar de inwoners niets in rekening wordt gebracht; geen boete, geen accijnzen, geen belasting noch schattingen, noch vorderingen; alles is daar voor de koninklijke rekening van de "Vorst van de koningen van de aarde." Er is daar niet meer beloning, verdienste, loon of onkosten dan hier; de inkomsten van de heerlijkheid tot in eeuwigheid, en de lijfrente van eeuwen van zaligheid, zijn het welbehagen van Hem, die op de troon zit. Elke appel van de boom des levens is genade, elk teugje, elke droppel van de zee en de rivier des levens is gekocht door het bloed van het Lam, dat in het midden van hen is.
3. Zij zijn daar zo arm zonder Christus, als wij hier. De heerlijkheid is genade, en hun afhankelijkheid, de eeuwen door, is, *dat het Lam, dat in het midden van de troon is, ze zal weiden, en hun een leidsman zal zijn tot levende wateren. En God zal alle tranen van hun ogen afwissen* (Openb. VII: 17). Dan kunnen zij daar ook niet alleen wandelen, maar zoals het Lam ze leidt. En indien Christus daar niet was, of indien Hij genade, heerlijkheid, en al zijn eigen juwelen en versierselen van Mozes en Henoch zou wegnemen, zou er niets meer overblijven dan de arme natuur. Gelijk de goede engelen niet vallen, omdat zij in Christus het Hoofd van de engelen bevestigd zijn, (en indien zij deze bevestigende genade misten, dan konden zij nog vallen, en duivels worden), evenzo staan daarom de verheerlijkten in de hemel en zijn zij bevestigd in de erfenis, dáár niet meer door de vrijen wil dan hier. Maar door onmiddellijk afhangen van de genade van het Lam, dat zij volgen, waar het ook henen gaat. Genade dan, wat de soort betreft, is zo goed als de hemel. Eer, eer, zij onze grote Rantsoen-betaler!

3. Haar dochtertje was deerlijk van de duivel bezeten. Merkt hier op, dat de algemeen straffen van de zonde en droevige verdrukkingen, de gerechtvaardigde personen even goed volgen als de goddeloze; want het was een droevige last voor de moeder, dat de duivel zulk een heerschappij voerde over haar dochter; ook maakt de tekst duidelijk, dat zij een gerechtvaardigd mens was, hetwelk klaar blijkt uit haar dringend gebed, haar aanbidding en groot geloof, onder zware beproevingen, zodat zij Christus overmocht.
Wij zullen de redenen zien, welke de Schrift aanhaalt.

(1). Opdat het goud van het dierbaar geloof, en het echte metaal daarin mogen gezien worden. Verdrukkingen zijn de dienstknechten en volgelingen van de beschuldigende wet, uitgezonden om ons door het geloof een gemaakte vrede en een gekochte

vergeving in Christus te doen aangrijpen. De hete oven is het werkhuis van Christus, in dat vuur neemt Hij het schuim, de droesem en het waardeloze van het echte metaal weg, opdat het geloof moge bevonden worden te zijn tot lof en eer en heerlijkheid bij de verschijning van Jezus Christus.

(2). Verdrukkingen drijven ons uit om God te zoeken, want zij zijn Gods stokers; er zijn gehuurde arbeiders uitgezonden om de kluiten stuk te slaan, en om Christus' land te ploegen, opdat Hij de hemel daar moge zaaien, maar Christus moet nieuwe aarde in de grond brengen. In voorspoed komen wij maar in een gewone weg tot God, evenals die deftige man, die naar de schouwburg ging, alleen om er weer uit te kunnen gaan. Maar in droefheid, dan komen de heiligen niet slechts, maar zij maken een vriendschappelijk bezoek, wanneer zij komen. Zo zijn de gebeden van de heiligen in voorspoed maar zomergebeden, langzaam, vadsig, en helaas! te vormelijk. In droefheid storten zij hun gebeden uit als een regen, of zij storten ze uit met een natuurlijken aandrang, evenals een fontein de wateren uitwerpt. Deze beide worden door de profeet goed uitgedrukt in Jes. XXVI: 16: "Heere, in benauwdheid hebben zij U bezocht; zij hebben haar stil gebed uitgestort, als uw tuchtiging over hen was."

(3). Wij moeten Christus gelijk gemaakt worden in het kruis en de kroon (2 Tim. II: 12), en Hem gelijkvormig worden (Rom. VIII: 29). Christus, de hoeksteen, hoewel er geen zonde in Hem was, was toch door de dood als met een hamer bewerkt vóór Hij tot een hoofd des hoeks geworden is. (Hand. IV: 10-12). Veel meer moeten de slagen en houwen van het kruis al de overtollige ondeugendheid, en elke hoogte ter neder werpen, tot het kind van God door hakken en houwen tot een steen gemaakt is, in breedte, lengte, evenredigheid en zachtheid enigermate gelijkvormig aan het eerste exemplaar, en aan Jezus, de modelsteen.

(4). Er is een 4e reden, maar het is er een, die betwist wordt: Een gerechtvaardigd persoon kan verdrukt worden om de zonde. Sommigen leren, dat dit paperij is, wanneer wij vaststellen, dat de gerechtvaardigden om hun zonden gestraft worden, wijl Christus alleen om onze overtredingen verwond is, en in zijn eigen lichaam onze zonden op het hout gedragen heeft; daarom (zeggen zij) schijnt zij betrekking te hebben (gelijk er een spreekt) op de zonde, niet in de eerste plaats, maar in de tweede plaats en als aanleidende oorzaak; niet zoals zij God beledigt, die door die een offerande voor eeuwig bevredigd is (Hebr. X: 14; Matth. III), maar zoals zij de gemoederen van de gelovigen aanstoot geeft en verontrust; niet, dat de verdrukkingen eenvoudig, eigenlijk en onmiddellijk de consciëntie gerust stellen, stillen en genezen (want haar natuurlijke uitwerking is om terneer te slaan en te verschrikken, als aanhangsels van de wet), maar opdat zij onze loomheid wakker maken en opwekken zou tot een levendige bevatting van Christus' gerechtigheid. En zo heeft de zonde, terwijl God als een vader tuchtigt om de zonde, niet eigenlijk bij God de natuur van de zonde, welke een belediging is van de Goddelijke gerechtigheid, maar zij wordt aangemerkt als een ziekte, welke zijn kind kwelt, waarvan Hij haar op de voornoemde wijze liefderijk en ontfermend, en niet in toorn en ongenoegen zoekt te bevrijden.
Het is waar, de Papisten stellen, dat God, wanneer Hij de zonde in David vergeeft, de straffe niet vergeeft; want David is om diezelfde zonde gestraft met het zwaard over zijn huis, maar het is bekend, dat deze leer een pilaar is om die verblijfplaats in de hel, welke zij het vagevuur noemen, te onderstutten en hun mening is, dat de straf, welke een gerechtvaardigd persoon wordt opgelegd, een straf is die voldoening geeft aan de rechtvaardigheid Gods, opdat zij de verdienste van het lijden van de heiligen zouden

kunnen opvoeren tot een medewerkend deelhebber met het verhevenen en edele bloed van het geslachte Lam Gods, dat alleen door voldoening de zonde van de wereld wegneemt. Dit ontkennen wij. Maar aan de anderen kant stellen wij, dat er een andere rechtvaardigheid in God is, dan die wettische en zonde-wrekende gerechtigheid, welke het lijden van Christus verzoend en ten volle voldaan heeft, zowel ten opzichte van Gods aanneming, als van de innerlijke waarde van de dood van Hem, die God, de Vorst des levens was. En deze andere gerechtigheid is ook de rechtvaardigheid van een beledigd Vader, die de zonden van de heiligen als zonden, schoon in barmhartigheid, tuchtigt, (en zo is het een gemengde gerechtigheid).

1. Omdat de zonden van de heiligen niet alleen een beledigen van de Goddelijke, wrekende gerechtigheid zijn, maar ook een ongelijk deze gemengde gerechtigheid, en de barmhartigheid en goedertierenheid Gods aangedaan. (2 Sam. XII: 7-9; Exod. XX: 1, 2; Ps. LXXXI: 6, 7, 1O, 11; Ps. LXXVIII: 11-13, 42, 53-56; Deut. XXXII: 11-18; Amos III: 2). En daarom straft God in de zijnen, de zonden als zonden.

2. Om deze oorzaak zijn zij, die met de wereld niet zullen omkomen (omdat zij onwaardiglijk eten en drinken) krank, en met de dood gestraft. (1 Cor. XI: 3O, 32, 33). Het is duidelijk in strijd met de tekst, wat Mr. Towne zegt, n.l. dat een gerechtvaardigde, die de minste mate van geloof heeft, niet onwaardig eten en drinken kan; het kleinste geloof maakt hem waardig. En zo speelden zij, die in de tekst onwaardig aten maar met het Evangelie, en deden nimmer wezenlijk Christus aan. Maar het geloof verhindert een gerechtvaardigde niet meer het Avondmaal des Heeren onwaardig te ontvangen, dan het hem belet, om hoererij te begaan, of bloedschande, of een doodslag. En wie onder deze zonde liggende, tot des Heeren tafel zou komen zonder bekering, zou onwaardig eten en drinken, en zulk een zonde kan een gelovige naar Gods hart (zoals David was) begaan. Er is een groot verschil tussen onwaardig zijn, en onwaardig eten. Alle gelovigen zijn van zichzelven Christus en de zaligheid onwaardig, maar in Christus zijnde door het geloof, worden zij waardig gerekend. En toch kunnen zij onwaardig eten en drinken. Maar het gevoelen van Mr. Towne schijnt hierop neer te komen, dat een gerechtvaardigde niet kan zondigen, noch onwaardig eten en drinken, omdat het geloof hem waardig maakt. En als dat zo is, dan is de weg van de genade een wulpse, plezierige weg; de gerechtvaardigden zijn dan bevrijd van de wet en van enig gevaar, om te zondigen.

3. Niets is klaarder, dan dat David gestraft werd volgens de regel van die gemengde en vaderlijke gerechtigheid, die een noodwendige verhouding tussen zonde en straf in acht neemt. Zijn zonde was, dat hij Uria's huis uit Israël afsneed; God zond het zwaard tot zijn huis, alle zijn dagen. Hij nam heimelijk eens anderen mans huisvrouw, en bedreef overspel met haar, de Heere nam zijn vrouwen voor de zon en gaf ze aan Absalom, die zijn bed bevlekte. (2 Sam. XII). Hier is gerechtigheid, hoewel, dit stem ik toe, vermengd met barmhartigheid zwaard om zwaard, bed om bed. Eli eerde zijn zonen meer dan God, en duldde dat zij het priesterambt en de offeranden ontheiligden; gerechtigheid zette zijn zonen buiten het priesterschap en de offerande. Hiskia toonde uit hoogmoed al zijn schatten en al wat in zijn huis was aan de gezanten van de Koning van Babel. En gerechtigheid mat hem met dezelfde maat: al wat in zijn huis was, en alle zijn schatten werden als een roof naar Babel weggevoerd.

4."Doodt ouden en jongen - begint van Mijn heiligdom" (Ezech. IX: 6)."En zie gij zult zwijgen en niet kunnen spreken - omdat gij mijn woorden niet geloofd hebt," (Luc. I: 20). De kerke Gods zegt hetzelfde: "De Heere is rechtvaardig, want ik ben zijn mond weerspannig geweest." (Klaagt. I: 18)."Het jok mijner overtredingen is aangebonden door zijn hand, zij zijn tezamen gevlochten, zij zijn op mijn hals geklommen" (vs. 14)."Wat klaagt dan een levend mens, een mens om de straffe zijner zonde?" (Klaagt. III:39 Eng. Vert.) "Laat ons onze wegen onderzoeken en doorzoeken, en laat ons wederkeren tot de Here" (vs. 40)."Wie heeft Jacob tot een plundering overgegeven, en Israël de rovers? Is 't niet de Heere? Hij, tegen wien wij gezondigd hebben?" (Jes. XLII: 24)."Ik zal des Heeren gramschap dragen; want ik heb tegen Hem gezondigd;" (Micha. VII: 9)."Want het geschiedde om de toorn des Heeren tegen Jeruzalem, en tegen Juda, dat Hij haar van zijn aangezicht weggeworpen had. En Zedekia rebelleerde tegen de Koning van Babel." (2 Kon. XXIV: 20). Het is van geen gewicht, wat ingebracht wordt, om de kracht weg te nemen van deze duidelijke schriftuurplaatsen. De kerk, (zo zeggen zij) bestaande uit gemengde personen, goede en kwade, uitverkorenen en verworpenen, wordt, wat het goddeloze deel betreft, in gerechtigheid gestraft, maar niet de gelovigen.
Hierop antwoord ik, dat gans Juda, goeden en kwaden, Jeremia, Daniël en al het heilige zaad met de weerstrevige en hardnekkige afgodendienaars, ingewikkeld waren in dezelfde gemeenschappelijke ramp van een droevige gevangenschap. Het waren niet de kwade vijgen en de halsstarrige afgodendienaars, die des Heeren rechtvaardigheid en hun eigen weerspannigheid tegen de Heere beleden; ook kwam het goddeloze deel niet tot een onderzoeken van hun wegen, en tot een erkennen, dat de onwedergeborenen alleen lijdt om zijn zonden; noch verdroeg iemand van die zijde, des Heeren gramschap, met lijdzaamheid, hoop en stilheid: het was de ware kerk, Gods Jacob, het waren de zachtmoedigen van de aarde, die zich dus vernederden onder Gods tuchtiging, en toch werden juist deze gestraft om hun zonden, gelijk zij bekennen. (Klaag'. 1: 18; Micha. VII: 9).

5. Dit is ook tegen het verbond, en deszelfs bedreigingen: "En zo gij met Mij in tegenheid wandelen zult, en Mij niet zult willen horen, zo zal ik over u naar uw zonden zevenvoudig slagen toedoen, enz. (Lev. XXVI: 21-40). "Zo dan (in hun zware verdrukkingen) hun onbesneden hart gebogen wordt. En zij dan aan de straffe harer ongerechtigheid een welgevallen hebben," (vs. 41)."Dan zal Ik gedenken aan mijn verbond met Jacob." (vs. 42)."Indien zijn kinderen Mijn wet verlaten, en in Mijn rechten niet wandelen," (Ps. LXXXIX: 31). "Zo zal Ik haar overtreding met de roede bezoeken: en haar ongerechtigheid met plagen." (vs. 33). "Maar mijn goedertierenheid zal Ik van Hem niet wegnemen," enz. (vs. 34). Niets is duidelijker, dan dat degenen, die in het verbond van de genade zijn, van wie God de gewisse weldadigheden Davids niet kan wegnemen, om hun ongerechtigheden bezocht worden met tijdelijke roeden.

6. Het is in strijd met Gods toorn en ongenoegen over de zonden zijner kinderen, want God is werkelijk toornig over de zonden zijner kinderen. En waarom zou Hij ze dan niet straffen om hun zonden? "De toorn des Heeren ontstak over Mozes." (Exod. IV: 14). "Ook vertoornde zich de Heere op mij om uwentwil." (Deut. I: 37). En de geschiedenis toont, dat God, omdat Mozes de Heere niet heiligde aan de wateren van Meriba, niet wilde toelaten, dat hij zijn voet zette in het heilige land. "De Heere vertoornde zich tegen Salomo." (1 Kon. XI: 9) "Ook vertoornde zich de Heere zeer tegen Aäron." (Deut. IX: 20). De profeet Jehu zeide tot Josafat, die goede koning, "Nu is daarom over u van het aangezicht des Heeren grote toornigheid." (2 Chron.

XIX: 2)."Want in mijn verbolgenheid heb Ik u geslagen, maar in mijn welbehagen heb Ik mij over u ontfermd." (Jes. LX: 10).

7. De tegenovergestelde dwaling is gegrond op twee andere dwalingen.
(1) Dat alle verdrukkingen ondergeschikte dienaars en ambtenaars van de wet zijn. En zo zijn zij tekenen van Gods toorn, evenals de wet toornt: en gelijk de gelovigen verlost zijn van de heersende macht van de wet, zo ook van de roede. Maar dit is niet waar, want Gods roede, op zichzelf aangemerkt, is noch een teken van wrekende gerechtigheid, noch van vrije ontferming, maar zij ontleent haar natuur en onderscheiden bediening aan het voornemen, en aan het hart Gods; in al deze uitwendige zaken wedervaart enerlei de uitverkorenen en de verworpenen. De berouwhebbende moordenaar en de godslasterende moordenaar zijn onder dezelfde roede Gods, beiden sterven een gewelddadige dood. De goddeloze Achab en de goede Josia worden beiden gedood in de krijg. De zweren en plagen, die in de wet gedreigd worden, (Deut. XXVIII: 60) zijn op Job (Job II: 7). Wat doet dezelfde roede in de verworpeling een werk van wrekende gerechtigheid zijn, en in de gerechtvaardigde van gerechtigheid vermengd met en gematigd door barmhartigheid en vaderlijke goedertierenheid?
Voorzeker, Gods welbehagen en wijs voornemen, tot verschillende doeleinden straffende, wijzigt de natuur van de roeden; zo doet bijvoorbeeld een voornemen om zich in een weg van voldoening op de verworpenen te wreken, Hem zijn roede daartoe bijzonder aanwenden, en die op hem zijn tot een straffe van zwarte toorn, van zoute en onvermengde gerechtigheid. En dit voornemen is een wezenlijk bestanddeel in de voldoenende straf. God schrijft en graveert op de tandpijn van een verworpeling een stukje van de hel. En Hij stempelt op het levend verbranden, pijnigen en folteren, de afdruk van de hemel, van de barmhartigheid en van de goedertierenheid, in de gelovige. Bastaard-kruisen en wettig verkregen verdrukkingen hebben dezelfde vader, maar niet dezelfde moeder.
Indien de voorstanders van deze dwaling Gods roede zo willekeurig konden maken, als, naar hun verbeelding, de plichten van de onderwijzende en regerende wet van God zijn, dan zouden zij alle kruis verbieden en alle gerechtvaardigde personen ten hemel zenden met een pas, welke hen beveiligde voor alle droefheid op de weg naar de hemel, en dan zou Christus zijn vele kinderen tot de heerlijkheid brengen, heelhuids en met droge aangezichten, terwijl Christus zelf naar de hemel ging met betraande ogen en een verbrijzelde ziel.

(2) De andere dwaling is, dat Christus een volle verzoening voor de zonde heeft teweeggebracht, en de gerechtigheid ten volle voldaan heeft voor allen, die gerechtvaardigd zijn in zijn bloed. En zij daarom niet zelf om de zonde gestraft kunnen worden. Maar

1e. Er is meer in de gevolgtrekking dan in de voorafgaande stelling; ergo, de gerechtvaardigde kan noch geheel, noch gedeeltelijk voldoenende straf lijden voor de zonde. Dit is zeer waar; nooit werden iemands klederen met één droppel rode wrake ter voldoening voor de zonde geverfd; Christus heeft alleen deze wijnpers getreden, en van al de volkeren was er niemand met Hem. Maar daaruit volgt nog geenszins, dat de wedergeborenen geen straffen lijden om de zonde, overeenkomstig de regel van een andere gemengde en gematigde gerechtigheid.

2e. Indien dit argument van Christus' lijden van kracht is, dan volgt er uit, dat de uitverkorenen vóór zij gerechtvaardigd zijn, nooit om de zonde meer gestraft worden, dan de gelovige heiligen; ja, dat God geen mishagen had in Abrahams

afgoderij vóór zijn bekering, noch in Manasse's bloed, noch in Saulus' vervolging, omdat Christus de gerechtigheid betaald heeft voor de zonden van de uitverkorenen, zowel die begaan zijn vóór als na hun rechtvaardigmaking.

1e Gebruik.
Wij kunnen uit de verdrukking geen gevolgtrekking maken van een slechten toestand. Het is een deel van de tederheid van consciëntie in de wedergeborenen, om de wet en de toorn te spoedig toe te passen: "Ik word meer dan alle anderen verdrukt, daarom is God toornig op mij, en ik ben van God verworpen", is een slechte gevolgtrekking.

Er moeten enkele regels in acht genomen worden in de verdrukking.
1. Wij moeten er niet te veel noch te weinig uit willen bewijzen, bezwijken, noch dezelve klein achten. (Hebr. XII). De consciëntie ziet te vlug na de verlichting, en te langzaam vóór dezelve.
De redenen waarom wij uit de verdrukkingen het besluit trekken, dat God ons haat, zijn:

1. Er is een consciëntie van een consciëntie in de gelovige; dat is, zelfs in een verlichte consciëntie is er enig e kwade consciëntie om kwaad van God te denken. "Ik zeide in mijn haasten: Ik ben afgesneden van voor uw ogen" (Ps. XXXI: 22). Dit is een haastige consciëntie; evenals wij zeggen: "dat is een haastig mens, die zit ook gauw te paard, en die wordt licht toornig." Dit is een consciëntie, die spoedig tot toorn verwekt wordt.

2. Wij hebben die liefde niet tot God, die wij tot deze of gene vriend hebben. Wij hebben een geliefden vriend zo lief, dat al zijn zwart wit is; zijn ogenschijnlijke beledigingen maken ons niet boos. Wij zeggen: "Ik kan van zo iemand geen kwaad geloven", en wij praten onszelf voorbij in een overdrijving en overlading van liefde, welke voortkomt uit een overmaat en overheersing van liefde tot een schepsel. Wij zijn in het andere uiterste tegenover God en Jezus Christus. Gevoel van verdrukking verkoelt onze liefde, en wij kunnen de liefde niet zover tot onze Heere uitbreiden, als wij zien, dat Hij hard met ons handelt, dat wij het andere oor zonder vooroordeel sluiten voor het bericht, hetwelk de verdrukking en het gevoel van de verdrukking geven.

3. Het vlees spant met de verdrukking samen tegen God; de verdrukking fluistert van toorn, gerechtigheid, zonde, en het vlees zegt: "Dat is zeer waar", want het vlees haat God en moet daarom zijn bedeling belasteren. Achab kon niet anders dan Micha belasteren: "Hij profeteert (zegt hij) over mij niets goeds." Is Gods waarheid niet goed? Gewisselijk, elk woord van de profetie is als goud, dat zevenmaal beproefd is. Hij geeft zelf de reden aan van zijn laster - "Ik haat hem."

2. Het andere uiterste is, dat wij in verdrukking te weinig rede verstaan, als:

1^{e}. Wij zeggen: "Het is de Heere niet." De Filistijnen twijfelden of God de spenen op hen had doen komen, omdat zij de ark genomen hadden, of dat het bij toeval was. Het is genade te weten, wie het kruis oplegt.

2e. Wij zien zelden geestelijk op het kruis; een vleselijk oog op een kruis is een ramp. "Gods toorn heeft hem rondom in vlam gezet, maar hij bemerkt het niet, en Hij heeft hem in brand gestoken, maar hij neemt het niet ter harte" (Jes. 46: 25). Het is vreemd, dat Gods vuur iemand in brand steekt, en dat hij nochtans geen vuur ziet of voelt. Waarom? Er is iets van God in het kruis, dat het vleselijk oog niet kan zien, omdat, zoals Zofar zegt, "Een vuur, dat niet opgeblazen is, hem zal verteren" (Job. XX: 26). Sommigen nemen het (en niet zonder reden) voor een vuur, dat het geblaas

van de blaasbalg of van de wind mist om het vuur te doen vatten en te doen opvlammen. Sommigen zijn in brand gestoken en zij horen noch zien het. Er is een wit buskruit, dat brandt en geen leven of geluid maakt. een stomme roede is een dubbele roede. Wij zien nauwelijks, wat God doet in deze oorlog; wij zijn door God met blindheid geslagen. En zo komen goddeloze mensen nooit wettig uit de verdrukking; zij zien God niet, noch de zonde. En daarom komen zij niet uit de gevangenis met des Konings sleutel, maar zij breken uit de gevangenis en springen uit een venster; de natie zal al de omstandigheden van deze bloedige oorlog in deze drie koninkrijken zien.

2e Gebruik.
Wij moeten onderscheid maken tussen Gods verdrukken van een mens, en van een gehele kerk. Nu God heeft zijn vuur in ons Sion, en wij verwonderen ons, dat Duitsland zesentwintig jaar in oorlog is geweest, en nu verscheiden jaren in deze koninkrijken het zwaard over ons geweest is.
1. Er moeten vele vaten gesmolten worden; een vuur gedurende een namiddag of een oorlog van een morgen of een dag, kan dit niet doen. Zeven dagen ziekte van een stervend kind, doen David langzaam gaan en in een zak neerliggen. Jaren zijn kort genoeg om het trotse Schotland en Engeland te vernederen. God vernederde Israël ruim vierhonderd jaren in Egypte en hield ze veertig jaren in de woestijn, en Juda moest zeventig jaren rokende in de oven neerliggen.
2. Over één tempel werd zesenveertig jaar gebouwd. God heeft tachtig jaar genomen om Engeland te hervormen, en vele jaren om Schotland te hervormen, en nog is de tempel niet gebouwd. Geeft onze Heere tijd; hoopt en wacht.
3. Babel is een grote ceder, die niet met de eerste slag kan vallen. Het is geen werk van een dag of een jaar om die prinses, de Jonkvrouw der koninkrijken van haar troon van de heerlijkheid af te brengen en in het stof te doen zitten, om de molen te nemen en meel te malen.

LEERREDE 5

"Van de duivel bezeten."

Zij is ten volle bezeten van een duivel. De boosheid des duivels werkt overeenkomstig zijn natuur, en hij werkt, zoveel in zijn vermogen is, met een bepaald doel en in een bepaalde richting. Evenals het vuur al zijn kracht ontwikkelt in het branden, de zon zo sterk verhit en verlicht als zij kan, en een molensteen, die van de maan neervalt op de aarde geen gematigdheid of vermindering van kracht gebruikt in zijn beweging, zo werkt de boosheid van de hel wanneer zij losgelaten is van natuur kwaad, niet door de wil.
Het bezit van de Satan is volkomen. Petrus zegt tot Ananias: "Waarom heeft de Satan uw hart vervuld, dat gij de Heiligen Geest liegen zoudt?" (Hand. V: 3). Evenals er een volheid Gods is (Eféze III: 19) zo is er een volheid des duivels, "vervuld zijnde met alle ongerechtigheid" (Rom. I: 29). Het is geen wonder, dat ruiterbenden en boosdoeners evenzo werken als hun vader; de natuur van de vader is in de zoon; de wijze van werken is overeenkomstig de natuur van de werker; de hel werkt als de hel. "Ziet, gij spreekt en doet die boosheden en neemt de overhand" (Jer. III: 5). "Zij trokken de zonde en de ongerechtigheid niet met een bies of een draad, maar met koorden van de ijdelheid en met dikke wagenzelen" (Jes. V: 18)."Zij doen met beide handen dapper kwaad" (Micha VII: 3). Alles wat boosaardigheid en de hel voor wreeds doen konden aan jong en oud, aan vrouwen en zuigelingen is gedaan in Ierland en Engeland: de duivel in zijn element is tweemaal een duivel; hij is in zijn element, wanneer hij bloedige instrumenten bereidt en te werk stelt, en zich uitbreidt in zijn eigen gebied. Des Satans boosaardigheid is van zichzelf groot en de toorn van een zondaar is zwaarder dan stenen en zand, maar wie kan (daar verenigde kracht sterker is) voor hen bestaan wanneer zij samengevoegd zijn? Van de schepping af zijn Christus' lammeren te midden van duivels en mensen onder de wolven bewaard, niet door menselijke kracht en sterkte.

Merkt op,
1. Dat allen die tot Christus kwamen, gedwongen zijn geworden door de een of andere noodzakelijkheid, hetzij een melaats lichaam, blinde ogen, een verlamming, een bloedvloeiïng, een verdorde arm, of een stervende zoon, en dat sommigen tot Christus gebracht zijn; ten minste, dat hun ouders of vrienden tot Christus zijn gekomen vanwege een lichamelijk bezeten zijn van de duivel. Maar wij lezen van niemand, die óf uit zichzelven Cd door anderen kwam, omdat hij geestelijk van de duivel bezeten was. Er is veel vlees en veel. natuur in ons, en zo veel gevoel en weinig geest, en weinig van God: een blind oog zal ons uitdrijven tot Christus, maar niet een ziel, die onder de macht van de vorst van de duisternis ligt.

2. Wij zijn geheel lichaam en leven en tijd maar wij zijn niet geheel ziel en geest en eeuwigheid; het is er verre vandaan, dat de hemel het hoofdbestanddeel in. ons is. Er is veel misplaatste liefde."Gij zijt uit de vader de duivel", zegt Christus tot de Joden (Joh. VIII: 44). Ieder kind heeft zijn vader lief. Wat? En de mensen hebben de duivel niet lief; heeft niet iedere ellendeling door een natuurlijk instinct een afkeer van de duivel? Is dit niet de moeder-godsvrucht van elk die van de baarmoeder af niets van God weet? God beware mij voor de duivel en al zijn werken; ik heb niets te doen met die onreine geest.
Het is waar, er is een natuurlijke haat tegen de duivel waar te nemen, zoals hij een

geest, een engel en een wapenkoning van de Goddelijke gerechtigheid is, die natuurlijk aan alle mensen het kwaad van de straf oplegt. Maar er is in alle mensen een aangeboren, zedelijke liefde tot de duivel, zoals hij een gevallen geest is, die tot zonde verzoekt; hier bemint elk gevangene deze cipier; gelijk bemint gelijk; geruïneerde mensen en bankroetiers vlieden tezamen naar bossen en bergen. Iemand, die vogelvrij verklaard is, bemint een vogelvrijverklaarde; soort zoekt soort. De duivel en zondige mensen zijn beiden bankroetiers, vogelvrij verklaarden van de hemel, en van één geboorte; goddeloze mensen zijn de kinderen des duivels (I Joh. III: 10), zij hebben die natuurlijke betrekking van vader en zoon; er is in de zondaren van het zaad des duivels. Er is een geestelijke wellust in de duivelen om hun lust te koelen aan Gods beeld en heerlijkheid, en de Satan vindt zijn eigen zaad in ons van nature: te weten wellust, een stam, een spruit, een kind van het huis van de hel. Het ware te wensen, dat wij onze eigen ellende kenden. De mens besluit, dat een gevangenen, die zijn ketenen lief heeft, omdat zij van goud gemaakt zijn, en ze niet haat, omdat het ketenen zijn, een aangenaam leven heeft. Hij begint de muren van zijn kerker te beschilderen, allerlei versierselen in zijn gevangenis op te hangen, en hij tracht zijn ijzeren boeien met goud te vergulden. 0! zijn wij niet verliefd op onze zonde-kerker? Dragen wij onze vader, de duivel, niet een hartelijke liefde toe? Wij leggen voorraad op voor het vlees, en voeden de ouden mens, die zo oud is als de eerste zonde van Adam.
Helaas! wij zagen onze vader nooit in het aangezicht; wij hebben de duivel lief als de in de zonde gevallen duivel. Maar wij zien hem niet als een duivel, maar zoals hij zich vertoont onder het borduursel van gouden en zijden verzoekingen: wij zaaien in het vlees; wij brengen onze oogst op aan de duivel, maar wij kennen onze landheer niet, en omdat onze zin en het vlees ons nader zijn dan God, begeren wij meer de vrijheden van staat, vrijhandel, en vrede met de koning dan de vrijheden van Christus, de kracht en zuiverheid van het Evangelie, handel te drijven op de hemel, en vrede met God te hebben.

"Onreine geest."

Dit is de hoedanigheid van deze duivel: een onreine duivel. Nu, ik moet mijn onwetendheid bekennen, of hij zo genoemd wordt, omdat hij het meisje tot de een of andere verschrikkelijke daad van onreinheid verzocht, of omdat hij in het algemeen tot onreinheid van zonden verzoekt, zoals onreinheid maar een algemeen toenaam voor alle duivels is. Hoe dit ook zij, alle duivels hebben deze algemenen naam, "onreine geesten", vanwege hun geestelijke onreinheid.
Het is zeker, de duivels zijn:
1e. Zwart, nu zij in een rokende hel gevallen zijn, en bewaard worden onder de macht en ketenen der duisternis, zij zijn maar een massa zwarte hel en duisternis, terwijl zij als schone engelen geschapen werden. De waarheid is de schoonste zaak, die er bestaat; gehoorzaamheid aan God is de waarheid (Joh. III: 21). De zonde is het lelijkste en wanstaltigste ding in de wereld, en daarom kunnen zondaars geen gemeenschap met God hebben, tenzij zij gewassen zijn.
2e. De duivels waren eens zuivere en reine geesten; hun verstand was verhelderd, om God en zijn schoonheid te zien; nu, deze schone engelen zijn verduisterd, want hun mede-engelen, die niet gezondigd hebben, zijn nog serafim en lichtende lampen, en deze engelen (zegt Christus) "zien altijd het aangezicht mijns Vaders, die in de hemelen is." (Matth. XVIII: 10).
Dan, hoe meer genade van Christus, hoe meer helderheid van zaligmakende kennis en

gezond oordeel; genade geeft degelijker wijsheid dan kunst of geleerdheid; hierdoor overtrof David alle zijn leeraars en de ouden. In Satans dwazen is het rechte beginsel der wijsheid uitgeblust. De profeet zeide dit van staatslieden of liever van staats-dwazen: "Ziet, zij hebben des Heeren woord verworpen, wat wijsheid zouden zij dan hebben?" (Jer. VIII: 9). Gelijk er besmettingen des vleses zijn, zo zijn er ook besmettingen des verstands en des geestes (2 Tim. III: 8). Mensen, verdorven zijnde van verstand, zijn mensen van een verrot verstand; verkeerde begrippen van God zijn verrotting in het verstand."De geest van een gezond verstand " (Eng. Vert. van 2 Tim. I: 7). "Houdt het voorbeeld der gezonde woorden" (vs. 13). Er zijn sommige woorden, die uit een ziek verstand voortkomen, als in Tit. I: 13 de Apostel stelt, dat er sommigen ziek zijn in het geloof, evenals er sommigen gezond zijn in het geloof (Spr. II: 7. Eng. Vert.). De Heere geeft gezonde wijsheid haar bestaan en wezen. De wijsheid en de wet Gods zijn een blijvend en levend iets, dat de eeuwigheid verduurt, terwijl menselijke wijsheid en valse begrippen van God dingen zijn, die voorbijgaan; de leugen leeft niet lang. De wijsheid is een boom des levens."Laat mijn hart oprecht (Eng. gezond) zijn tot (in) uw getuigenissen" (Ps. CXIX: 80), volmaakt, zonder gebrek. Een dwaas mist het beste deel van zijn hart. Staatswijsheid, welke niet waterpas ligt met Christus' einden, maar evenredig is aan vleselijke ontwerpen, is maar dwaasheid.

"Van Hem gehoord hebbende."
Wat had zij gehoord?
I. Dat Jezus de Zone Gods was, de Messias van Israël, die haar dochter kon en wilde genezen. Hier zijn twee dingen opmerkelijk:
1e. Het horen van Christus trok haar tot Christus.
2e. Het is goed aan de grenzen van Christus te zijn en dicht bij Hem te zijn. Het is noodzakelijk, dat wij van Christus horen, voor wij tot Hem komen. Dit is Gods weg: "Het geloof is uit het gehoor." (Rom. X). Christus is niet in ons van de baarmoeder af; het geloof is geen bloem die op zulk een zure en koude grond groeit als de natuur is; het is een stam en een geboorte van de hemel.

II. Niemand kan tot Christus komen, tenzij hij een goed gerucht van Hem hoort. Hoe zullen zij in Hem geloven, van wien zij niet gehoord hebben? Zij die rechtuit tot Christus komen, moeten edele, hoge, lange, diepe en brede gedachten van Jezus hebben, en het Evangelie kennen. Nu wat is het Evangelie? Niets dan een goede tijding van Christus. Gij moet een Evangelie-bericht van Christus horen, eer gij tot Hem komt; verkeerde bevat- tragen van Christus houden er velen van Hem af."Vreemden zullen horen van uw grote naam en uw sterke hand" (1 Kon. VIII: 42). Christus zou gehoord worden door de dove heidenen; "En te dien dage zullen de doven horen de woorden des boeks" (Jes. XXIX: 18). Wij horen, en wij horen niet, omdat de Heere allen morgen de oren niet wekt, dat wij horen, gelijk die geleerd worden. Velen horen, maar zij hebben geen oor der geleerden, noch het oor van dezulken, die het van de Vader gehoord en geleerd hebben. Velen horen van Christus een stem, en niet meer dan een stem; zij weten die profetie niet, "Uwe oren zullen horen het woord (desgenen, die) achter u is, zeggende: "dit is de weg, wandelt in dezelve" (Jes. XXX: 21). Er is een andere stem in ons horen; de mensen horen niet, om te horen."Hoort gij doven, en schouwt aan gij blinden om te zien" (Jes. XLII: 18), dat is, hoort om te horen, en ziet om te zien. De Heere geeft genade om genade te kunnen geven, en wij moeten genade ontvangen, om genade te kunnen ontvangen; genade is het enige loon van genade.

III. Wij horen en wij horen niet, wij zien, maar wij hebben geen terugslaande handeling op ons zien. Velen openen hun oren tot Christus. Maar horen niet; zij missen een geestelijk vermogen om op te merken. "Gij ziet wel vele dingen, maar gij bewaart ze niet, ofschoon hij de oren open doet, zo hoort hij toch niet" (Jes. XLII 20).

IV. Velen zetten Christus in een oor zonder bodem of in een oor met een gat in zijn bodem. Wij horen van Christus, (Hebr. II) maar wij zijn als lekke en leeglopende vaten." Wie onder ulieden neemt zulks ter oren; wie merkt op, en hoort wat hierna zijn zal?" (Jes. XLII: 23)
De geneesheren geven drie oorzaken van doofheid op.

1. Wanneer er vlees op het trommelvlies groeit. Dit is uitwendig: de wereld en haar zorgvuldigheid is een andere liefhebber, en dat verhindert het horen.
2. Wanneer het gehoororgaan gekwetst en verstoord is, evenals een lamme hand, die niet grijpen kan; nu, wanneer er valse verbeeldingen en beginselen, in strijd met het Evangelie, in het hart zijn, dan kan het oor niet horen.
3. Wanneer er te veel vocht in de hersenen is, dat verwekt een geruisch en geraas in het trommelvlies, en verhindert, dat het geluid gehoord wordt. Wanneer hoogmoed, en beginsels van zinnelijkheid en ijdel genot een geraas van binnen maken, zodat noch het kloppen van Christus, noch zijn stem van buiten kan gehoord worden, dan zijn de mensen doof.

Maar waarom horen en zien wij Christus niet, zoals Hij zich openbaart in Zijn wegen en werken? De rede zou zeggen, dat wij toch zouden horen en tot Christus komen, indien de hel en het oordeel ons voor ogen gesteld worden.
Veronderstelt, dat wij twintig of dertig jaren aanee, met onze ogen een grote brandende oven zagen, zo groot als de ganse aarde, en wij zagen daar Kaïn, Judas, Achitofel, Saul, en al de verdoemden, als klompen rood vuur, en hen kokende en springende van pijn in een kerker van eeuwige zwavel, en de zwarte en verschrikkelijke duivels met lange en scherpgetande zwepen van schorpioenen hen met geselslagen striemende, en wij zagen daar onze buren, broeders, zusters, ja, onze lieve kinderen, vrouwen, vaders en moeders, zwemmende en zinkende in die zwarte poel , en wij hoorden het gillen, roepen en schreeuwen van onze kinderen en vaders, lasterende de vlekkeloze rechtvaardigheid Gods: - indien wij dit zagen, terwijl wij hier op aarde leven, dan zouden wij de Majesteit Gods niet durven beledigen, maar wij zouden horen, tot Christus komen en geloven en gezaligd worden.
Maar de waarheid is, indien wij Mozes en de profeten niet geloven, wij zouden ook hierom niet geloven; immers wij zien dagelijks, zelfs terwijl wij in dit .leven zijn, stukjes en brokjes van de hel met onze ogen en horen ze met onze oren; wij zien toch en horen dagelijks van sommigen, wentelende in hun bloed, duizenden van onze broeders, kinderen, vaders neergeveld, kwaaddoeners opgehangen en gevierendeeld, de dood in ieder huis. Dit, ja dit zijn kleine hellen, en kooltjes en vonkjes van het grote vuur der hel, en zekere bewijzen voor ons, dat er een hel is; toch horen wij niet, noch komen wij tot Christus.
Ja, veronderstelt, dat een prediker uit de hel, tot de vijf broeders van de rijken gulzigaard kwam (Luk. XVI) en, dat hij al de striemen en merktekenen van de zweepslagen van Satans schorpioenen, op rug en zijde, op dijen, armen en benen meebracht, ja, al bracht hij tienduizend verdoemden uit de hel tot ons, en hij bracht met zich de rode kolen van de grimmigheid Gods, elke kool zo groot als een berg, en hij vertoonde ze alle aan onze ogen, oren en zinnen; - zo groot is de kracht van onze

doofheid en blindheid, dat wij niet zouden geloven, want wanneer zoveel kleine hellen op de langen duur zo weinig uitwerken, dan zou deze een grote hel er ons nooit toe brengen om te horen en tot Christus te komen. Ziet hoe weinig wij aangedaan zijn over het bloed van zovele duizenden van ons eigen vlees in de drie koninkrijken![3] Helaas! onze zinnen zijn binnen de tijd beperkt.

De andere opmerkenswaardige zaak is, dat het goed is nabij de plaats te zijn, waar Christus is. Het was een voordeel, dat de vrouw aan de grenzen woonde van het land, waar Christus was. Het is goed voor de arme om een rijke tot buur te hebben, en voor de dorstige zijn huis op te slaan en te wonen bij de fontein, en voor de zieke, de geneesheer dicht bij te hebben. O, hebt de grond lief, waarop Christus wandelt. In Sion geboren te zijn is een eer, "omdat de Heere daar woont." (Ps. LXXXVII: 6). Het is een zegen om Christus te horen en te zien (Matth. XIII: 16). Wij overwegen niet en waarderen niet recht welk een gunst het is, dat Christus wandelt in het midden van de gouden kandelaren; dat de stem van de tortelduif gehoord wordt in ons land. Het is aan ons Hem een paleis van zilver te bouwen.

Wat het zesde artikel betreft, namelijk, haar aanbidden van Christus, dat zal op een andere plaats behandeld worden. Ik haast mij daarom tot haar gebed.

---

[3] Zinspelende op de burgeroorlog, welke gedurende dit jaar (1645) niet alleen in Engeland, maar ook in Schotland en Ierland woedde.

LEERREDE 6
In haar gebed, zoals het bij Mattheüs uitgedrukt staat, merken wij op:
1e. De wijze waarop zij bad: ***"Zij riep."***
2e. De Naam, waarmede zij Hem aansprak, of de partij tot wien zij bad: ***"Heere Gij Zone Davids."***
3e. De smeekbede: ***"ontferm U mijner."***
4e. De reden. ***"Mijn dochter is deerlijk van de duivel bezeten."***

"Zij riep." De arme vrouw bad (gelijk wij zeggen) met toegenegenheid, met sterke aandoening. Waarom pleegt men te roepen in het gebed? Was het niet bescheidener geweest, tot deze zielverlossende Zaligmaker, die dikwijls hoort eer wij bidden, te spreken, dan te roepen en te schreeuwen? - want de discipelen klagen er later over, dat "zij Hem naroept." Was Christus zo moeilijk over te halen? De redenen van het roepen zijn:
1e. Nood kan zich niet schamen. De nijpende nood der heiligen is niet gebonden aan de wet der bescheidenheid. De honger kan niet beschaamd zijn. "Ik bedrijf misbaar in mijn klacht e,. en maak getier", zegt David, (Ps. LV: 3) en Hiskia, "Gelijk een kraan of zwaluw alzo piepte ik; ik kirde als een duif" (Jes. XXXVIII: 14). "Ik ga zwart daar heen, niet van de zon; opstaande schreeuw ik in de gemeente" (Job. XXX: 28).

2e. Hoewel God het gebed alleen hoort, zoals het in Christus aangenaam is, niet, omdat het zeer vurig is; zo is toch de vurigheid een hemels bestanddeel in het gebed. Een pijl, die met volle kracht afgetrokken wordt, bereikt sneller zijn doel; daarom worden de gebeden der heiligen in de Schrift door roepen uitgedrukt. "Mijn God, ik roep des daags, maar Gij antwoordt niet" (Ps. XXII: 3). "'s Avonds, en 's morgens en des middags zal ik klagen en getier maken" (Ps. LV: 18). "Als mij bange was, aanriep ik de Heere" (Ps. XVIII: 7). "Maar ik, Heere, roep tot U" (Ps. LXXXVIII: 14). "Uit de diepten roep ik tot U, o Heere!" (Ps. CXXX: 1). Uit de buik des grafs, schreide ik" (Jona II: 2). "Tot U roep ik, Heere! mijn rotssteen" (Ps. XXVIII: 1). Ja, het gaat iets hoger dan roepen; "Ziet, ik roep geweld, maar word niet verhoord" (Job. XIX: 7). "Ook wanneer ik roep en 'schreeuw, sluit Hij de oren voor mijn gebed" (Klaagl. III: 8). Hij die ons allen moet leren bidden, de zoete Jezus, "heeft in de dagen zijns vleses gebeden en smekingen met sterke roeping en tranen geofferd" (Hebr. V: 7). Hij bad met oorlogskreten.

3e. Deze gebeden zijn zo overmogend, dat God ze beantwoordt: "Deze ellendige riep, en de Heere hoorde, en Hij verloste hem uit alle zijn benauwdheden. " (Ps. XXXIV: 7) Mijn geroep, voor zijn aangezicht, kwam in zijn oren. (Ps. XVIII: 7). Het geroep geeft het gebed vleugelen, evenals een snelle bode, die naar het hof gezonden wordt, met een boodschap, waar leven of dood van afhangt: "Tot U hebben onze vaders geroepen, en zijn uitgered." (Ps. XXII: 6). "De rechtvaardigen roepen, en de Heere hoort." (Ps. XXXIV: 18). Wij kennen allen de gelijkenis van de arme weduwe, en de onrechtvaardige rechter; indien de verdrukte niet bevrijd wordt, dan zullen Christus en zijn Vader en de hemel er op letten.

Hierom, 4e aandrang in het gebed. "Ik zal U niet laten gaan, tenzij, dat Gij mij zegent," zeide Jacob tot zijn Heere. Jukobus noemt het (hfd. V: 16) "een krachtig gebed"; een gebed gestaald met vurigheid van geest; - zo vurig, dat David als de bode is, die driemaal van paard verwisselen moet, omdat het buiten adem is; zijn hart, zijn keel; zijn ogen. "Ik ben vermoeid van mijn roepen, mijn keel is ontstoken, mijn ogen

zijn bezweken: daar ik ben hopende op mijn God." (Ps. LXIX: 4.

5e. Er wordt geweld op God gedaan in een vurig gebed. (Exod. XXXII: 10). Mozes, wanneer hij met God in het gebed worstelt, krijgt ten antwoord: "En nu, laat Mij toe, dat mijn toorn tegen haar ontsteke, en haar vertere." "Laat Mij toe," of "Laat Mij met rust" (volgens de Eng. vertaling) is een woord van iemand, die geweld aangedaan wordt. Er zijn beenderen en zenuwen in zulke gebeden; daardoor wordt de Koning als gebonden op de galerijen (Hoogl. VII: 5).

Tegenwerping 1. *Maar indien de zaak zo staat, dat de gebeden zo vurig moeten zijn, en ik met luider stem moet roepen en schreeuwen, dan kan ik niet bidden, want ik ben dikwijls zo verward, dat ik geen woord kan spreken.*
Antwoord. In zulk een toestand was die knecht Gods ook, in een geestelijk gebed, als hij zich in Ps. LXXVII: 5 aldus uitlaat. "Gij hield mijn ogen wakende; ik was verslagen en sprak niet." Ja, zuchten gaat bij God voor bidden door: "Dat de Heere uit de hemel op de aarde geschouwd zal hebben, om het zuchten der gevangenen te hopren." (Ps. CII: 2O, 21). "De Geest bidt voor ons met onuitsprekelijke zuchtingen. " (Rom. VIII: 26). Het geloof zucht gebeden ten hemel. Christus ontvangt zuchtingen in zijn wierookvat, als een gebed. Woorden zijn maar het lichaam, het kleed, de buitenkant van het gebed; zuchten zijn dichter bij het hartenwerk. Een stomme bedelaar krijgt een aalmoes aan Christus' poorten door het maken van gebaren, omdat zijn tong niet voor hem pleiten kan, en te eerder, omdat hij stom is.

Tegenwerping 2. *Ik heb zelfs niet zoveel als een stem om mij voor God uit te drukken, en Christus zegt: "Doet Mij uw stem horen."* (Hoogl. II: 14).
Antwoord. Ja, maar er is buiten de tong nog iets anders, dat een stem heeft: "De Heere heeft de stem mijns geweens gehoord." (Ps. VI: 9) Tranen hebben een tong en spraakkunst en taal, welke onze Vader kent. Zuigelingen kunnen niet bidden om de borst, maar zij wenen, en de moeder kan aan hun schreien horen, dat zij honger hebben.
Tegenwerping 3. *Maar ik ben dikwijls zo, dat ik niet wenen kan; het wenen is een mens zo eigen als het lachen, en geestelijk wenen is de vernieuwde mens eigen.*
Antwoord. Hevige aandoening beweegt ons dikwijls tot ween, zonder, dat het iets uitwerkt: vandaar, dat Hiskia maar kan "piepen als een kraan, of zwaluw, en kirren als een duif" (Jes. XXXVIII: 14). De droefheid houdt niet altijd de grote weg; het wenen is maar de schede van de droefheid, en er is dikwijls meer droefheid, waar weinig of geen geween is; het meeste vuur is daar, waar de minste rook is.

Tegenwerping 4. *Maar bij mij is in het geheel geen geween, noch gewoon, noch verborgen.*
Antwoord. Het opzien ten hemel, het opheffen der ogen, staat in Gods boek ook als bidden aangetekend. "Ik zal mij tot u schikken en wachthonden." (Ps. V: 4). [Eng. Vert. Ik zal mijn gebed tot U richten, en opzien]. "Mijn ogen zijn bezweken van het opzien," (Ps. LXIX: 4).
De redenen daarvan zijn:
lste. Het gebed is een uitgieten der ziele voor God, en het geloof zal zich aan het oog vertonen, inplaats van aan een andere deur: de aandoeningen banen zich dikwijls een weg door het venster, wanneer de deur gesloten is, evenals de rook een uitweg vindt door het raam, wanneer de schoorsteen niet trekt. Stefanus hield de ogen naar de hemel. (Hand. VII: 55) Hij zond uit het venster, langs de kortste weg, een bode, een

begerige, medelijdende en hongerige blik op tot Christus, om te vertellen, dat een arme vriend tot Hem kwam.
2e. Wanneer ik in de hel was, zou ik niets meer verlangen, dan één langen blik op te zenden naar de hemel. Er zijn vele liefdeblikken der heiligen opgelegd voor de troon, in de boezem van Christus. Het fonkelen van uw ogen onder het bidden is niet verloren bij Christus; anders zouden Stephanus' blik en Davids opzien niet zoveel honderden jaren aangetekend staan in het geschreven Testament van Christus.

Tegenwerping 5. *Helaas! ik heb geen ogen om op te zien. De tollenaar (Luk. XVIII) sloeg zijn ogen ter aarde. En welke geestelijke zinnen heb ik om Christus achterna te zenden?*
Antwoord. Er is leven, dat uw neusgaten in- en uitgaat. Ademen is bidden, en wordt uit onze hand aangenomen, alsof het een biddend roepen was. "Gij hebt mijn stem gehoord: Verberg uw oor niet voor mijn zuchten [Eng. Vert. ademen], voor mijn roepen" (Klaagt. III:56).

Tegenwerping 6. *Ik heb maar een hard hart om God in het gebed aan te bieden, en wat kan ik dan zeggen, daar ik alle geschiktheid om te bidden mis?*
Antwoord.
1e. Bid daarom, dat gij moogt bidden.
2e. Zelfs het voorkomen en de blote tegenwoordigheid van een dodige geest, wanneer er weinig hoorbaar bidden is, is Gode aangenaam, of, indien een overstelpt hart weigert te komen, is het 't beste, dit Christus te gaan vertellen, en Hem te verzoeken, het hart zelf te komen halen.
3e. Er komt weinig daglicht vóór de zon; de beste helft er van is onder de grond. "Wij ook zelf zuchten in onszelf." (Rom. VIII: 23). Alles wordt hier binnen de wanden van ons eigen hart verhandeld. De ziele roept: "O, wanneer zal mijn vader komen en zijn kinderen halen?" "Wanneer zal de bruid in de schoot van haar man liggen?"
4e. Als Christus een hard hart maar aanziet, dan zal het smelten.
5e. Ik toon hier het kleinste gebed aan, waarin het leven en het wezen van het gebed kan ademhalen en leven. Dewijl nu het gebed een uitstorten van de ziel voor God is, zo komen er met het gebed ook vele aandoeningen van liefde, begeerte, verlangen, blijdschap, geloof, droefheid, vreze en vrijmoedigheid mede voor God, en het hart wordt in Christus' schoot gelegd. Ook is het niet boven noch beneden het wezen van het oprecht bidden, hetzij de ziele zich uit in woorden, in kermingen, of in uitzien, of in zuchtingen, of in het druipen van het oog tot God (Job XVI: 20) of in het ademen.

Tegenwerping 7. *Maar hoe zullen het half-bidden en de woorden zonder zin ontvangen worden?*
Antwoord. Dit is het geval van de Kanaänese vrouw. Piscator merkt een weglating van woorden op, in het ontbreken van het rededeeltje (Grieks: gar), of omdat, of want: "Ontferm u mijner; mijn dochter is bezeten"; zij moest gezegd hebben, "omdat mijn dochter bezeten is". Maar het gemoed is haastig, zodat zij woorden weglaat. Zo worden gebroken gebeden in de Schrift als gebeden opgetekend. "Ik heb lief, want de Heere hoort mijn stem" (Ps. CXVI: 1). Er staat in het Hebreeuws maar één woord (Ahabti), ik heb lief. Maar hij zegt niet, wien hij lief heeft. Het is een gebroken woord, omdat hij, zoals Ambrosius zegt, het aller-begeerlijkste lief had. Ik heb liefde, (wil hij zeggen) maar haar middelpunt en bede is God alleen. "Mijn ziele is zeer verschrikt, en Gij, Heere, hoe lange?" (Ps. VI: 4). Dat is ook een afgebroken rede. "Voor mijn liefde

staan zij mij tegen: maar ik was (steeds in) het gebed." (Ps. CIX: 4).[4]

De redenen van afgebroken gebeden zijn dikwijls,
1e. De haastigheid der genegenheden; niet altijd de haastigheid van het ongeloof, (Jes. XXVIII: 16) maar dikwijls van het geloof. (2 Petrus III: 10). Liefde en verlangen naar Christus hebben arendsvleugelen, en de liefde vliegt, wanneer de woorden maar kruipen als een slak.

2e. Het komt door een verzwakking in de genegenheden, (zij zijn gebroken als een te sterk gespannen boog) dat er een verflauwing en verzwakking in woorden is. Elk deel van een smeekbede aan een vorst, is geen smeekbede; een arm mens kan uit vrees onzin spreken, en gebroken woorden uitbrengen, welke de vorst niet kan verstaan. Maar onzin in het gebed, wanneer droefheid, donkerheid en een duistere, overstelpte geest woorden voor zegt, is wel verstaanbaar en heeft een goede zin bij God.
Daarom, om het u duidelijk te maken, dewijl het gebed Gods vuur is, zoals elk deeltje vuurs vuur is; zo is ook hier elk afgebroken deeltje van het gebed een gebed. Zo vergat de verloren zoon de helft van zijn gebeden; hij nam voor te zeggen: "Maak mij als een van uw huurlingen," (Luk. XV: 19) maar (vers 21) hij bad zo iets niet, en toch viel hem zijn vader om zijn hals, en kuste hem." Een plant is een boom in haar vermogen; een kind is een mens; zaden van zaligmakende genade zijn zaligmakende genade; het gebed is dikwijls in de ingewanden en de baarmoeder van een zucht; al komt het er niet uit, nochtans hoort God het als een gebed. "En die de harten doorzoekt weet welke de mening des Geestes zij, dewijl Hij naar God voor de heiligen bidt." (Rom. VIII: 27). "Heere, Gij hebt de wens der zachtmoedigen gehoord." (Ps. X: 17). Wensen of begeerten hebben geen klank bij de mensen, om het oor te bereiken, maar bij God klinken zij als gebeden. Dan wanneer anderen niet kunnen weten, wat een gekreun betekent, weet God wel, wat zich onder het kleed van een zucht bevindt, omdat zijn Geest de zucht gemaakt heeft. Hij maakte eerst het gebed als een voorbidder, en dan hoort Hij het, als God; Hij is van binnen biddende, en van buiten horende.

Tegenwerping 8. *Maar, zijn al mijn roepingen in het gebed werken des Geestes?*
Antwoord. Het vlees kan er zich in mengen en zich bij het gebed aansluiten, en sommige dingen kunnen in haast gezegd worden en niet in geloof, zoals in dat gebed "Heeft God vergeten genadig te zijn!" (Ps. LXXVII: 10). Ook zal dat van Jeremia niet in Christus' gouden wierookvat gelegd worden, om de Vader voorgesteld te worden: "Zoudt gij mij ganselijk zijn als een leugenachtige? Als wateren, die niet bestendig zijn?" (Jer. XV: 18). Noch dat van Job (Job XIII: 24) "Waarom houdt gij mij voor uw vijand?" Christus wast zondaren in Zijn bloed, maar Hij wast de zonde niet. Hij pleit voor de bidder, opdat hij aangenomen worde, maar niet voor de werkingen en opwellingen der verdorvenheid en des vleses, welke met ons gebed vermengd zijn, dat die wit mogen worden. Christus verwerpt die dingen in het gebed, die wezenlijk kwaad zijn, maar Hij wast het gebed, en maakt, dat de Vader het aanneemt.
Er zijn zoveel andere dingen, welke een uitgieten van de ziel in het gebed zijn; als kermen, zuchten, opzien naar de hemel, hijgen, ween, dat het niet uit te drukken is, hoeverre gedrukte en gelezen gebeden ten achterstaan bij een vurig gebed, want men kan geen zuchtingen, kermingen, tranen, hijgingen en dergelijke harts-boodschappen in een gedrukt boek neerstellen ook kunnen papier en inkt uw hart in al zijn zoete

[4] In het Hebreeuws is het vaan tepilla, (at eg-o-oratio): maar ik - gebed; of *ik was geheel gebed,* alsof ik, naar ziel en lichaam, van gebed gemaakt was. RUTHERFORD

aandoeningen niet openleggen voor God. Het "Gebedenboek" (van de Staatskerk) moet dan ook tandeloze en geesteloze praat zijn.

LEERREDE 7

Zone Davids; " Heere, Gij Zone Davids!"

Overweegt, waarom Christus in deze wijze van aanspreken de Zone Davids, en nooit de zoon van Adam of de zoon van Abraham genoemd wordt. Weliswaar wordt Hij dikwijls de Zoon des mensen genoemd, maar nooit, wanneer iemand tot Hem bidt. Hij staat in zijn geslachtsregister aangetekend als Davids zoon, Abrahams zoon, de zoon van Adam. Maar de zone Davids was zijn gewone betiteling, wanneer Hij aangebeden werd in de dagen zijns vleses.
De redenen zijn:

1e. Christus stond in een bijzondere betrekking tot Abraham, als zijn zaad, maar meer bijzonder tot David, omdat het verbond op een bijzondere wijze opgericht was met David, als een koning, en de eersten koning, in wiens hand de Kerk, en haar te weiden als Gods kudde, als Gods pand was overgegeven. De Heere richtte het verbond der genade op met David en zijn zoon Salomo, die Hem een huis zou bouwen, en beloofde hem een eeuwig koninkrijk, en genade, en volharding in de genade, en dat door een vast verbond", de gewisse weldadigheden Davids, (Jes. LV: 3; 2 Sam. VII: 8-16; 1 Kron. XXII: 9, 10; 2 Sam. XXIII: 5). "Nochtans heeft Hij mij een eeuwig verbond gesteld, dat in alles wel geordineerd en bewaard is: voorzeker is daarin al mijn heil en al mijn lust." "Ik heb een verbond gemaakt met Mijn uitverkorene; Ik heb mijn knecht David gezworen" (Ps. LXXXIX: 4, 5). "Ik zal uw zaad tot in eeuwigheid bevestigen, en uw troon opbouwen van geslacht tot geslacht, (vs. 21-38). Gabriël spreekt hetzelfde tot Zacharias (Luc. I: 32, 33 en 68, 69; Hand. XIII: 34-3-7. En II: 30). Nu, het was nodig, dat Christus, de Messias regelrecht van een koning zou afstammen. Abraham was geen koning; Adam was niet formeel een koning door verbond, gelijk David was.

2e. Christus verwisselt met David van naam, zoals Hij nooit met enig mens deed. Christus wordt nooit Abraham genaamd, maar "mijn knecht David zal Vorst zijn in het midden van haar" (Ezech. XXXIV 23, 24). "Zij zullen de Heere haar God zoeken, en David haar Koning" (Hos. III: 5).

3e. David beklom een voorbeeldige troon tegen de zin van Joden en Heidenen (Ps. II: 1, 2), hetwelk Christus ook deed (Hand. IV: 25, 26), en hij weidde het volk Gods te midden van vele vijanden (Ps. CX: 1, 2), en dit deed Christus ook. (Hand. II: 34, 36). Niet alzo Abraham; werd als een vriend behandeld in een vreemd land.
Waar ik op doel is dit: Naar de godgeleerdheid, die Joden en Heidenen, die God kenden, ontvingen, was Christus een koning door het verbond der genade, en de bijzondere partij van het nieuwe verbond, evenals David.
Dit zal tot meerdere klaarheid gebracht worden, wanneer wij het verbond nader onderzoeken:

1. Wat het is.
2. Wie de partijen zijn.
3. Welke de beloften.
4. Welke de voorwaarden.
5. Welke de eigenschappen.
6. Enige gebruiken, met inachtneming van alle kortheid.

1. Het verbond is hier een gemeenschappelijke en wederzijdse overeenkomst tussen twee partijen, volgens welke zij elkander vrijwillig deze en die dingen beloven.

1. Hiervandaan sloten God en de mens, een plechtige overeenkomst in Christus.

2. Zij stemmen beiden toe. Christus dwong zijn bruid niet, om Hem tegen haar wil te huwen, ook was God niet gedwongen een verbond te maken. Het was liefde en genade, welke Christus de pen ter hand deed nemen, om het verbond met zijn bloed te ondertekenen.

3. Evenals een groep sterren een sterrenbeeld, en een verzameling takken een boom maken, zo komen een massa beloften samen in dit verbond. Overal, waar Christus is, groeien trossen Goddelijke beloften uit Hem, evenals de stralen en lichtbundels uit de zon, en een familie (als het ware), en vereniging van takken uit een boom.

4. Er is hier een geven en ontvangen. Christus biedt aan en geeft deze en die gunsten; wij ontvangen alles door te geloven, behalve de genade des geloofs, welke niet kan ontvangen worden door het geloof, maar uit vrije gunst en genade, buiten ons, in God. Onze gehele zaligheid is genade, van het begin tot het einde. Indien er geen Zaligmaker geweest ware, die (om die uitdrukking eens te gebruiken) geheel van genade gemaakt is, de genade zelf, dan konden wij nooit gemeenschap met God gehad hebben.

2. De partijen van het verbond zijn God en de mens.

O, hoe liefelijk! dat zulk een Pottenbakker, en zulk een Formeerder van alle dingen, in onderhandeling wil komen met zulke klei, die zo schuldig is voor Hem! Nu, de partijen hier, zijn ter ener zijde God, en ter anderer zijde, de Middelaar, Christus, en de kinderen, die Hem de Heere gegeven heeft.

Merkt op,

1A. In het verbond der natuur en der werken, waren God en zijn vriend Adam de partijen, die een verdrag sloten, en in het tweede verbond zijn God en zijn metgezel Christus, en al de zijnen, de partijen. Een verbond des vredes kan niet tussen een vijand en, een vijand, als zodanig, zijn; zij, die vijanden waren, moeten de toorn afleggen, voor zij een verbond kunnen sluiten. Tegenstrijdigheden kunnen als tegenstrijdigheden niet verenigd worden. God, die de enige Auteur is in dit verbond, heeft eerst de vijandschap afgelegd. De liefde moet eerst liefde doen uitgaan, evenals het vuur de hitte moet uitstralen. Het is waar; dit verbond is gemaakt met zondaren, (evenals God het verbond der natuur met Adam maakte, echter rechtvaardig) maar een verbonds-gewijze vereniging kon nooit tot stand zijn gekomen, tenzij God enigerwijze tot ons neergebogen was, ten bewijze, dat genade uitermate genadig is.

Christus is hier de partij, en zo heeft Christus een zevenvoudige betrekking.

1. Zoals Hij meer is dan een schepsel, is Hij het Verbond zelf.

2. Zoals Hij tussen de partijen staat, is Hij de Bode van het verbond.

3. Zoals Hij alles zag en hoorde en getuigde, is Hij de Getuige van het verbond.

4. Zoals Hij borg blijft voor de in geschil zijnde partijen, is Hij de Borg van het verbond.

5. Zoals Hij staat tussen de tegenover elkander staande partijen is Hij de Middelaar van het verbond.

6. Zoals Hij het verbond ondertekent, en alle artikelen vastmaakt,. is Hij de Testamentmaker van het verbond.
7. Zoals Hij een zijde, of de helft van het verbond is, is Hij de contracterende Partij in het verbond.
Wat de eerste betreft: "Ik zal U geven tot een verbond des volks, tot een licht der heidenen." (Jes. XLII: 6). "Ik zal U bewaren, en Ik zal U geven tot een verbond des volks." (Jes. XLIX: 8).
Verder, Christus, God en mens, is het gehele verbond:
1e. Omdat Hij gegeven is, om het verbond aan beide zijden te vervullen.
2e. Hij is het verbond in het afgetrokkene; Hij is de vrede en de verzoening zelve. "En deze zal vrede zijn, wanneer Assur in ons land zal komen," (Micha. V: 4). Gelijk het vuur heet is van zichzelf, en alle dingen heet zijn, die er deel in hebben, zo zijt gij in zoverre met Christus in verbond, als gij iets van Christus hebt. Mist Christus, en gij mist de vrede en het verbond.

2b. "Snellijk zal tot zijn tempel komen die Heere, dien gijlieden zoekt, te weten de Bode of de Engel des verbonds, aan Denwelke gij lust hebt." (Mal. III: 1)
Christus reist met tijdingen tussen de partijen.
1e. Hij brengt ons een boodschap van God. "Dat het de wil Zijns Vaders is, dat wij zalig worden." (Joh. VI: 39).
2e. Christus brengt een tijding van Zichzelven, want het doet Christus een Makelaar zijn voor Christus, en het doet de Wijsheid in de straten uitroepen . "Wie wil Mij hebben?" (Spr. I: 20-22. En IX: 1-5). Het betaamde de Heere Jezus Zichzelven te prijzen. "Ik ben het Brood des levens"; "Ik ben het Licht der wereld. " (Joh. VI: 4-8. En VIII: 12). "Ik ben de Deur." (X: 9) "Ik ben de goede Herder." (vs. 11).
3e Hij prijst zijn Vader. "Mijn Vader is de goede Landman." (Joh. XV: 1).
4e. Hij vraagt ons ten huwelijk, en prijst zijn Vader, en onze Schoonvader. *Gij huwt Mij, geliefde zielen. O, maar mijn Vader is een groot Persoon:* "In het huis mijns Vaders zijn vele woningen." (Joh. XIV: 2). Hij prijst ons bij de Vader: een bode, die komt, om vrede te maken, zal dit alles doen. "Zij hebben uw woord ontvangen, en zij hebben waarlijk bekend, dat Ik van U uitgegaan ben, en hebben geloofd, dat Gij Mij gezonden hebt. " (Joh. XVII: 8). "Rechtvaardige Vader, de wereld heeft U niet gekend. Maar Ik heb U gekend, en deze hebben bekend, dat Gij Mij gezonden hebt" (vs. 25).
Predikanten kunnen niet van Christus en zijn Vader spreken, zoals Hij dat zelf doen kan. O, komt! hoort Christus van Christus, en van Zijn Vader, en van de hemel spreken, want Hij heeft die allen gezien.
O lieve gelovigen! Christus geeft een goed bericht van u in de hemel: de Vader en de Zoon spreken over u achter uw rug. Een goed bericht in de hemel is veel waard; Christus sprak meer goed van u, dan gij waard zijt. Hij vertelt Efraims gebeden weer over, achter zijn rug." (Jen XXXI 18).
Doch, o, wee u Christus brengt zwarte tijdingen van u in de hemel: Zulk een wil in Mij niet geloven; hij haat Mij en Mijn zaak, en Mijn volk. Christus kan niet van iemand liegen.

3c. Christus is een Ooggetuige van het verbond, die alles hoorde en zag. Het gehele verbond was een bloedige daad, Zijn Persoon aangedaan. "Ziet, Ik heb Hem tot een getuige der volken gegeven" (Jes. LV: 4), "de getrouwe Getuige" (Openb. I: 5), "de Amen, de trouwe en waarachtige Getuige" (III: 14).
Het verbond zegt:

1. "De Zoon des Mensen is gekomen, om te zoeken en zalig te maken, dat verloren was" (Luk. XIX: 10). "Amen, zegt Christus, Ik kan getuigen, dat het waarachtig is."
2. Christus is gestorven en weder opgestaan voor zondaren. *Amen*, zegt de Getuige, "Ik ben dood geweest. En ziet, Ik ben levend in alle eeuwigheid. Amen. (Openb. I: 18). Christus verzegelt dat: "Dit is een getrouw woord, en aller aanneming waardig, dat Christus Jezus in de wereld gekomen is, om voor zondaren te sterven." "Ik kan zweren, dat het waarachtig is," zegt Christus.
3. "De wereld zal voorbijgaan, zegt het verbond, en daar zal geen tijd meer zijn." "Bij dien, die leeft in alle eeuwigheid, die de hemel geschapen heeft en de aarde", zegt deze Engel-getuige (Openb. X: 6), dat het waarachtig is, "dat daar geen tijd meer zijn zal." Het is een punt van geschil in de wereld, of er een eeuwigheid ophanden is. Christus beëindigt dit geschil met een eed.
4. Christus zal de wereld oordelen, en alles zal voor Hem buigen. Deze Amen Gods zegt, dat het waarachtig is, "Want daar is geschreven, Ik leef, zegt de Heere, voor Mij zal alle knie buigen" (Rom. XIV: 11).

Het verbond der werken had een belofte: maar omdat het
1e voorwaardelijk was, en
2e verbroken en te niet gedaan zou worden, had het geen eed van God, evenals dit.
O, twijfelende ziel! 'U zegt, dat uw zaligheid niet zeker is.'
Waarom? En het is een bezworen artikel van het verbond; Christus heeft het met een grote eed bevestigd.
'Helaas! God heeft mij niet lief.'
Hebt u de Zoon? Dan hebt gij een waarachtig Getuige, dat het zo niet is, en "een waarachtig getuige zal niet liegen" (Spr. XIV: 5). Christus heeft reden te gedenken, dat gij gezaligd zijt; Hij draagt er de merktekenen van in zijn lichaam.
Atheïst! gij zegt: "Wie weet of er een hemel en een hel is?"
Wel, de Getuige van het verbond zegt: "Ik was in beide en Ik heb ze beide gezien."

4d. "Christus is de Borg van het betere verbond" (Hebr. VII: 22). En hierin is de Vader borg voor Christus. Indien Hij borg is voor David en Hiskia (Ps. CXIX: 122; Jes. XXXVIII: 14), veel meer voor zijn eigen Zoon. God heeft zijn woord voor Christus gegeven, dat Hij het werk doen zal. "Ziet, mijn Knecht zal verstandelijk handelen" (Jes. LII: 13). En "Ziet, de Heere Here helpt Mij" (Jes. L: 9) en, wederkerig is de Zoon borg voor de Vader, en Hij staat er voor in, dat God zijn deel van het verbond vervullen zal: dat de Vader zijn kudde een koninkrijk zal geven (Luk. XII: 32; Joh. VI: 37-39).

1. Christus, als Borg voor ons, heeft een rantsoen voor ons betaald;
2. geeft een nieuw hart aan zijn mede-bondgenoten; 3 heeft zich verbonden, dat niemand uit hen zal verloren gaan (Joh. XVII: 12), "maar, dat Hij hen zal opwekken ten uitersten dage‹, (Joh. VI: 39). Indien wij ons maar daarop konden overgeven, dat Christus het op zich genomen heeft, en eens uit zijn mond mochten horen, dat Hij voor ons instaat bij de Vader, dan was alles wel. Wee die loszinnige mens, die Christus niet onder een acte en contract van borgtocht heeft, dat Hij hem zal bewaren tot de dag Gods! Wij sluiten de koop maar op losse gronden ten behoeve van onze zielen.

5e. Zoals Christus tussen de twee partijen staat, is Hij de grote Heere de Middelaar van het nieuwe verbond (Hebr. X11:24).
1. Wezenlijk, onze tekst noemt Hem *Heere, de Zone Davids.* Uit kracht van Zijn

natuur heeft Hij alles van God, als zijnde waarachtig God, en alles van de mens als onze natuur deelachtig zijnde. Daardoor komt het, dat Hij Middelaar is uit kracht van Zijn ambt, en Hij legt Zijn handen op beide partijen, gelijk een scheidsman doet (Job IX: 33). Hierin heeft Hij een drievoudige betrekking:

1. Van beider Vriend, want Hij heeft Gods hart voor de mens, om genadig te zijn en de barmhartigheid te voldoen, en eens mensen hart voor God om de rechtvaardigheid voldoening te geven.

2. Van een Verzoener, om twee tot een te maken; om God neer te brengen tot een verdrag des vredes; om de mens vrij te maken van de wet en de strenge eisen der wet, welke een personele voldoening van ons vorderden, en om ons in zijn lichaam, door een betaald rantsoen, weer te brengen tot God, en om ons door de gift des geloofs tot zijn Vader te brengen. Zo kan Hij zeggen, *zuster en bruid, kom nu op tot Mijn Vader en uw Vader; tot Mijn God en uw God.* En, *Vader, kom Gij neer tot Mijn broederen, Mijn maagschap en vlees.*

3. Hij is beiden een gemeenschappelijke dienstknecht. Gods dienstknecht, in een dienst zo zwaar als er ooit een was, "Ziet Mijn knecht" (Jes. LII: 13; XLII: 1) en "Mijn rechtvaardige Knecht" (Jes. LIII: 11).

Ja, ook onze dienstknecht. "Hij kwam niet, om gediend te worden, maar om te dienen, en zijn ziel te geven tot een rantsoen voor velen" (Matth. XX: 28).

Helaas, beide partijen sloegen Hem: "Het behaagde de Heere Hem te verbrijzelen" (Jes. LIII: 10). "God heeft ook zijn eigen Zoon niet gespaard" (Rom. VIII: 32).

Ook de andere partij, bestaande uit de Zijnen, sloeg Hem: "Deze is de erfgenaam. "Komt laat ons Hem doden (zeggen zij), en de erfenis aan ons behouden." (Matth. XXI: 38). Dit was een koude bemoediging voor de lieve Jezus. Indien het aan ons overgelaten was; uit schaamte konden wij God niet gevraagd hebben, om een lijdende Middelaar voor ons te zijn. Er is meer liefde in Christus, dan het begrip van engelen en mensen kan omvatten.

6f. Het verbond is het testament van onze gestorven Vriend Jezus; Hij stierf, om het testament vast te maken (Hebr. IX: 16, 17). Alleen bloed kon het testament niet verzegelen. Het bloed van de stervenden Christus verzegelde het eeuwig verbond (Hebr. XIII: 20). Het verzoende de zonden der bondelingen, en bracht ook de grote Herder der schapen uit de dood weder, want, toen Christus maar eenmaal bloed betaald had en gestorven was, kon de Borg vrij uit de gevangenis gaan, omdat Hij de gehele schuld betaald had.

7g. De zevende betrekking baant de weg voor de partijen. Hier komt Christus onder een dubbele overweging.

1e. Een als God; zo is Hij een met de Vader en de Geest, en de Heere en de Auteur van het verbond.

2e. Als Middelaar, en zo is Hij aan onze zijde van het verbond. Nu, dan is het verbond gemaakt met Christus, en al zijn erfgenamen en rechtverkrijgenden; in de eerste plaats met Christus en met Abrahams natuur in Hem. Maar persoonlijk met gelovigen.

1. De Schrift spreekt zo. "De beloften zijn tot Abraham en zijn zaad gesproken." Hij zegt niet: "En de zaden, als van velen, maar als van een: En uw zade, hetwelk is Christus." (Gal. III: 16). Ik weet wel, Beza, Piscator en anderen nemen voor Christus, Christus' verborgen lichaam; "want (zeggen zij) Christus Persoonlijk kan niet bedoeld zijn, omdat dat in strijd zou zijn met de voorstelling van Paulus, die bewijst, dat de belofte van het eeuwige leven aan alle gelovigen gedaan is."

2. Dan zou volgen, dat het eeuwige leven aan Christus alleen gegeven is. Met uw verlof, dit is niet zeker, want de waarheid is, dat de belofte noch aan Christus' persoon op zichzelf beschouwd, noch aan Christus' verborgen lichaam gedaan is: want

1e. De belofte is gedaan aan Christus, op Wie het verbond bevestigd is (vers 17);

2e. In Wie de natiën gezegend zijn (vs. 14);

3e. In Wie wij "de belofte des Geestes ontvangen door het geloof" (vs. 14); die "een vloek voor ons geworden is" (vs. 13). Nu, niet een van deze zaken kan op Christus' verborgen lichaam worden toegepast. Christus in zijn verborgen lichaam heeft het verbond niet bevestigd, noch de Geest geschonken, noch is een vloek geworden. Maar Christus, de Middelaar, is het, Wien de beloften gedaan zijn, en in Hem, aan al zijn erfgenamen en nabestaanden, niet zo maar in Zijn Persoon, maar als een openbaar Persoon en Middelaar. Omdat de Schrift zegt, "met Abraham, en zijn zaad." Dat is, met Christus, was het verbond gemaakt. Deze woorden van het verbond worden uitgelegd in Ps. LXXXIX: 27, "Hij zal Mij noemen, Gij zijt mijn Vader, mijn God." Wederom, "Ik zal Hem tot een Vader zijn, en Hij zal Mij tot een Zoon zijn"; (Hebr. I: 5) en, "Ga heen tot Mijn broederen en zeg hun: Ik vaar op tot Mijn Vader en uw Vader, en tot Mijn God en uw God" (Joh. XX: 17). Dus, Christus, de Erfgenaam van alle dingen en de tweede erfgenamen onder Hem, zijn allen maar een verbonden gezin.

3. Het verbond, dat gemaakt is met David en zijn zaad en de vaderen, is vervuld in Christus en Zijn zaad. "En dat Hij Hem uit de doden heeft opgewekt, alzo, dat Hij geen verderving meer zal zien, heeft Hij aldus gezegd: "Ik zal ulieden de weldadigheden Davids geven, die getrouw zijn" (Hand. XIII: 34, 35).

4. Evenals het verbond der natuur en der werken met Adam en al de zijnen was gemaakt, en er geen twee verbonden waren; zo ook hier, is het betere verbond, dat in de plaats van het eerste kwam, gemaakt met de tweeden Adam en zijn kinderen (Rom. V: 18, 19; 1 Cor. XV: 20, enz.).

5. Alles wat vereist wordt om een verbond te maken is hier;

le. God eist van zijn Zoon, dat Hij zijn leven zal afleggen, en Hij belooft, "dat Hij om de arbeid Zijner ziel zaad zal zien, en God Hem vele kinderen zal geven" (Jes. LIII: 10).

2e. De Zoon stemt toe, om Zijn leven af te leggen, en zegt: "Zie Ik kom, om Uw wil te doen; Gij hebt Mij het lichaam toebereid." Dit is de formaliteit van een verbond, dat Christus zijn toestemming geeft aan de voorwaarden.

Nu, dit verbond tussen Vader en Zoon is openbaar gemaakt in de tijd, maar het is gesloten van eeuwigheid. Dit is troostrijk, dat de Vader en Christus van eeuwigheid over u, bij name onderhandelden. Er was een onderhoud tussen de Vader en de Zoon over uw hemel. *Vader, wat zal uw rechtvaardigheid gegeven worden tot een rantsoen voor die en die, John, Anna, Maria,* enz.? En Christus verbond Zich van eeuwigheid voor zulk een persoon, dat hij in de tijd zal geloven. De verlossing van zondaren is niet een werk van gisteren, of een zaak, die van een misschien afhangt; zij is goed

beraadslaagd, en in oneindige wijsheid overwogen.
Daarom tracht de verbintenis van Christus niet te verijdelen, door uw weigering van het Evangelie. Wanneer u gelooft, vervult u Christus' woord; maar als u niet gelooft maakt u God tot een leugenaar." Hoewel in een andere zin. Terwijl hij weet, dat hij verijdelt, wat Christus op zich genomen heeft in het verbond. De mensen geloven, dat het Evangelie een kunstig verdichte fabel is (2 Petrus I: 16). De Vader en Christus zijn beiden in deze zaak: hemel, hel, rechtvaardigheid, barmhartigheid, zielen en diepe wijsheid, zijn alle in dit zeldzame stuk vervat. Nochtans maken de mensen meer werk van een huis en een os, (Luk. XIV: 18, 19) of een stro; in één woord, van de dingen, welke dit ellendig leven aangaan.

3. Betreffende de beloften.
Er is niets goeds, of wij ontvangen het uit een vrije belofte, en niet zo maar als een gift. Dit verbond zet hemel en aarde, zee, land, brood, klederen, slaap, de wereld, leven en dood om in vrije genade ja, het maakt zonden en kruisen bij toeval, tot gouden zonden en kruisen door de daden der bovennatuurlijke voorzienigheid omtrent ons, werkende op en omtrent onze zonden (1 Cor. III: 21; Rom. VIII: 28). Alle goeds komt nu tot ons, niet onmiddellijk, maar uit de handen van een vrijwillige Verlosser, en hoewel Hij een mens is, die ons verloste, toch is er, omdat Hij God is, meer van God, van de hemel en van vrije liefde in alle goede dingen welke Hij ons schenkt, dan wanneer wij ze onmiddellijk van God ontvingen, gelijk de raven hun voedsel van God hebben, zonder een middelaar, en de duivelen alleen hun aanwezen hebben door schepsels-recht, niet door verbondsrecht.

Nu, wat de beloften aangaat; zij komen uit God tot ons, maar zij worden alle eerst aan Christus gedaan. Zij zijn van twee soorten.
1e. Sommige zijn alleen aan Christus gegeven en niet aan ons; zo is de Naam, welke boven alle naam is en aangebeden moet worden, en het zitten ter rechterhand Gods, bijzonder aan Christus beloofd. Engelen delen deze stoel met Hem niet (Phil. II:9, 10; Hebr. I: 5, 13). Aan Christus is beloofd, "een zaad, een gewillig volk, de einden der aarde tot zijn bezitting." (Jes. LIII: 10; Ps. CX: 2 en II: 8, 9). Christus' haarlokken zijn gekruld en dik (Hoogl. V: 11). Hij is kaal, noch grijs. Maar Hij heeft een zaad als de sterren van de hemel in menigte, die niemand tellen kan; (Openb. VII: 9). Al die haren groeien uit een hoofd van goud, en het getal Zijner kinderen is even ontelbaar als de dauwdroppels van de dageraad, (Ps. CX: 3; Micha V: 7) hoewel de haarlokken des duivels nog minder te tellen zijn.
Maar het is jammerlijk, dat terwijl Christus en Zijn kinderen op de berg Sion staan als een groot leger; - zo aangenaam voor het gezicht, - dat u er niet een zijt van dat talrijk huis. Velen om u heen zijn door Hem begenadigd, en gij leeft en sterft in het huis, maar gij ligt niet in de baarmoeder des dageraads, en zult in het huis niet blijven met de zonen.

2e. Maar er zijn andere beloften, welke Christus en zijn zaad aangaan. En deze zijn van twee soorten, algemeen en bijzondere. Algemeen is de moeder-belofte, "Ik zal uw God zijn." Deze is zowel aan Christus gedaan: "Hij zal Mij noemen, Gij zijt Mijn Vader en Mijn God"; (Ps. LXXXIX: 27) als aan ons, "Ik zal uw God zijn" (Joh. XX: 17; Ps. XXII: 2). Hoe liefelijk is het, dat Christus, God tot zijn Vader hebbende door een eeuwig geboorterecht, een nieuw verbondsrecht op God wilde aannemen om onzentwil! O, wat een eer is het, binnen het verbond te zijn met de eerste Erfgenaam!

Vraag. Maar waarom zijn al de beloften ingesloten in deze éne, "Ik zal uw God zijn"?
Antwoord.
1e. Omdat, evenals Christus een verbondsrecht op de beloften heeft door dit moederrecht, dat God zijn God is door een verbond, zo moeten wij ook eerst God hebben, in de betrekking van een God, die de onze geworden is in een verbond, tot een Vader en Man, en dan is rechtens al het zijne, het onze.
2e. Christus uw God is meer dan genade, vergeving, heiligheid - dan geschapen heerlijkheid, gelijk de man uitnemender is dan zijn huwelijkskleed, armbanden en ringen, - en wij hebben onze liefde en ons geloof voornamelijk te vestigen op de Vader en de Zoon, meer dan op alle geschapen genaden. De Bron of Fontein des levens is van meer uitnemendheid dan de beken van de Boom des levens en dan zijn appelen. Christus zelf, de voorwerpelijke gelukzaligheid, overtreft zo ver een geschapen en vormelijke gelukzaligheid, welke uit Hem voortvloeit, als het geheel uitnemender is dan het deel, en de oorzaak dan het gevolg.

Bijzondere beloften zijn eerst aan Christus gedaan en dan naar evenredigheid aan ons. En dat zijn deze:
1e. God belooft Zijn Zoon te begenadigen boven Zijn medegenoten, opdat Hij zou sterven en lijden, en voor ons genade verdienen ter vervulling van hetgeen volgt. "Een nieuw hart, en een nieuwe geest" (Jer. XXXII: 39; Ezech. XXXVI: 26, 27). "Want uit Zijn volheid, ontvangen wij ook genade voor genade" (Joh. I: 16).
2e. Rechtvaardigmaking is aan Christus beloofd, niet personeel, alsof Hij vergeving van zonde nodig had, maar voor zijn zaak. Er is een borgtochtelijke gerechtigheid, aan de borg toekomende, wanneer hij de schulden van de bankroetier betaald heeft, en vrij naar de wet uit de gevangenis komt; zo kwam Hij uit het graf voor onze gerechtigheid, maar Hij had eerst de gerechtigheid van zijn zaak in Zijn eigen Persoon. "Hij is nabij, die Mij rechtvaardigt, wie zal met Mij twisten?" zegt Christus (Jes. L: 8). "Gerechtvaardigd in de Geest" (1 Tim. III: 16). Zo hebben wij de rechtvaardigmaking onzer personen, en de verlossing door zijn bloed, (Eféze I: 7) en dat krachtens verbond (Jer. XXXI: 32, 33).
3e. Overwinning en heerschappij zijn aan Christus beloofd. (Ps. CX: 1, 2; Ps. LXXXIX 22 enz.). Hij moet als Koning heersen, tot Hij al de vijanden onder zijn voeten zal gelegd hebben (1 Cor. XV: 25). En ons is de overwinning over alle onze vijanden beloofd (Joh. XVI: 33 en XIV: 30; Rom. VI: 14, 15; Gal. III: 13; Col. II: 14, 15).
4e. Het koninkrijk en de heerlijkheid zijn door Christus (Joh. XVII: 5) van Zijn Vader afgebeden, dus dan moet Hij daarvoor ook een woord der belofte van Zijn Vader gehad hebben, (Filip. II: 9, 10), en dat hebben wij ook (Luc. XII: 32; Joh. XVII: 24; Joh. XIV: 1, 3).
5e. Christus had een woord der belofte, wanneer Hij ten grave daalde, evenals een gunsteling, die krachtens de wet in de gevangenis gaat, maar die een bewijs van zijn vorst bij zich heeft, dat hem in zoverre gratie verleend is, dat hij binnen drie dagen zal losgelaten worden, om weer alle eer en eerbewijzen te genieten, die hij van tevoren had (Ps. XVI: 10, 11), en dat hebben wij ook (Joh. XI:26 en VI: 38, 39).

LEERREDE 8

4. De voorwaarde van het verbond is het geloof.

Heiligheid en heiligmaking zijn de voorwaarden *voor* de bondelingen. (Gal. IV: 21-24; Rom. X: 4-7). Doe dat; was de conditie van het werkverbond. Geloof dit, is de conditie van dit verbond, omdat het geloof iemand buiten zichzelf zet, en hem van zijn eigen grond afzet, opdat hij in Christus zijn gerechtigheid hebbe. De werken zijn een meer zelfzuchtige conditie, en geven daarom minder eer aan God.
Het geloof stelt God in Christus voor, in de levendigste en liefelijkste eigenschappen van vrije genade, barmhartigheid en alles overtreffende liefde, en daarom kan een gelovige als zodanig, onmogelijk in zichzelven roemen; alles, wat het geloof heeft, heeft het in een weg van aannemen en bedelen ontvangen.

le. Tegenwerping. *Maar sommigen, zoals Dr. Crispe en andere vrijdenkers leren, dat dit verbond in het geheel geen conditie heeft, omdat dit een eeuwig verbond is.* De mens is nu niet zo bevestigd in de genade, of hij kan falen in het geloven, en zodra de conditie faalt, faalt het verbond, gelijk wij in het eerste verbond zien.
Antwoord.
le. Dat wij geen bevestigende genade hebben, om ons te versterke tot de dag van Christus, is met sommige Familisten te leren, dat er in gezonde gelovigen geen genade is, welke in soort en natuur verschilt van die genade, welke in veel huichelaars is. Ja maar, de reinen van hart zijn zalig en zullen God zien; dat zijn de huichelaars niet. En wat is dit anders dan des Konings heirweg tot de afval der heiligen; te zeggen, dat de gelovigen Christus niet hebben als hun Borg, om hen tot de heerlijkheid te brengen - om voor hen tussen te treden? (Hebr. II: 10; Luk. XXII: 32, 33).
2e. En al is het, dat zij niet geloven in de eerste ure, dan wordt toch dit Evangelie-verbond niet verijdeld, zelfs niet al geloven arme zielen pas ter elfder ure. Het eerste verbond laat de zondaren bij de eerste breuk zonder hulpmiddel of hoop des levens, door de inhoud van de wet; dat doet dit verbond niet. Christus klopt, tot zijn haar-lokken vervuld zijn met nachtdruppen.

2e. Tegenwerping. *"Ik zal mijn wet in haar binnenste geven,"* is geen conditie, waaraan door ons voldaan moet worden, maar alleen door God, dus de verbintenis ligt geheel op God: indien God niet doet wat Hij belooft, (Jer. XXXI) moet dan niet de schuld of het falen aan Hem liggen, die in een verbond verbonden is, om het zijn te doen, en het niet doet? Nu, dit belooft God. (Jer. XXXI; Hebr. VIII: 10; Ezech. XXXVI: 26, 27).
Antwoord. Of God belooft, ons geloof te geven, en te maken, dat wij in Zijn wegen zullen wandelen, (Ezech. XXXVI: 26, 27) en onze harten te besnijden, om de Heere lief te hebben, (Deut. XXX: 6) hetgeen de Arminianen ontkennen, tegen het heldere daglicht der Schrift in. Of, dan is God te beschuldigen, wanneer wij, die onder het genadeverbond zijn, zondigen door het doen van de werken des vleses, en door na te laten, om te geloven, te bidden, te loven, en onze zielen te vernederen, vanwege de zonde, omdat Hij niet door Zijn krachtdadige genade het willen en het werken in ons werkt, zoals Hij beloofd beeft; (Filip. II: 13; Ezech. XXXVI: 26, 27). De weder-geborenen kan dan in het geheel niet zondigen, omdat het des Heeren schuld is, (God verhoede zulke godslastering) dat wij zondigen, want wanneer Hij geen nieuw hart geeft, en ons niet krachtdadig beweegt om in zijn wegen te wandelen, waartoe God door het verbond verbonden is (Ezech. XXXVI: 27; Deut. XXX: 6); dan kunnen wij

niet anders verkiezen dan de zonde. Daarom leren zij, dat wij niet verplicht zijn te bidden, en dat wij ook niet zondigen door niet te geloven, niet te bidden, wanneer de adem van de wind des Heiligen Geestes niet blaast en ons opwekt tot die heilige plichten. Daarom leren zij ook, dat niemand vermaand wordt, om te geloven, dan zij, van wie wij weten, dat zij uitverkorenen Gods zijn, of dat zijn Geest krachtdadig in hen werkt.

3e. Tegenwerping. *Iets te doen, omdat het geboden is, is onder de wet te zijn en in strijd met het verbond der genade.*
Antwoord. De wet der genade of het Evangelie heeft geboden, als "Dat dan de zonde niet heerse in uw sterfelijk lichaam" (Rom. VI: 12). En dit is ondersteund met een reden, genomen uit de belofte der genade, "Want de zonde zal over u niet heersen; want gij zijt niet onder de wet, maar onder de genade"; (vers 14) zo ook "Werkt", enz. (Filip. II: 12) want "het is God, die in u werkt." (vers 13). Al hebben wij geen natuurlijke heerschappij over de bekwaam makende genade Gods, zodat wij met kracht de wind des Geestes gebieden kunnen te blazen, wanneer wij willen, nochtans hebben wij een zekere zedelijke heerschappij, uit kracht van een evangelische belofte. Evenzo, als het geloof invloed nodig heeft in alle daden van heiligmaking, en moet opzien tot de belofte van bijstand, welke Hij, die niet liegen kan, beloofd heeft, al is Hij niet aan onze tijd en wijze van werken gebonden; echter zondigen wij met niet te bidden en niet te geloven, ook wanneer zijn wind niet blaast. Gods vrijheid en de vrijheid der genade, vernietigen de wet der werken, noch die der genade en ontheffen mij niet van mijn plicht.

4e Tegenwerping. *Te geloven en de gehoorzaamheid des geloofs zijn maar een gevolg van het verbond, niet iets dat voorafgaat.* Dus ik moet op andere gronden geloven, maar niet uit kracht van de conditie van het verbond, want volgens deszelfs inhoud, moet ik niets doen.
Antwoord. De Apostel onderscheidt uitdrukkelijk (Rom. X) de rechtvaardigheid, die uit de wet is, (vers 5) welke het DOEN als een conditie vereist, van de rechtvaardigheid, die uit het geloof is, (vers 6) welke het GELOVEN vereist (vers 10). En "wij verwachten door de Geest uit het geloof de hoop der rechtvaardigheid." (Gal. V: 5). Ook kan niemand aanspraak maken op het verbond dan zij, die geloven.

5e Tegenwerping. *Het verbond is Gods liefde tot de mens, om hem tot zich te brengen, en dat, voordat de kinderen iets goeds of kwaads gedaan hebben.* En dengenen, die werkt, wordt het loon niet toegerekend naar genade, maar naar schuld.
Antwoord.
Het verbond is een vrucht en een gevolg van Gods liefde, maar is niet formeel Gods liefde, want, omdat God Israël lief had, daarom trad Hij in een verbond met hen. (Deut. VII: 7, 8; Ezech. XVI: 8). De Aminianen leggen dat uit, van Jacobs omhelzen van het verbond door het geloof, en van Ezau's verwerpen van hetzelve door ongeloof. Paulus spreekt van Jacob en Ezau, zoals God ze van eeuwigheid aanzag, eer zij geboren waren, of iets goeds of kwaads gedaan hadden.
Nu, het verbond der genade, of het Evangelie aan Jacob en Ezau bekend gemaakt, is niet eeuwig, maar het is hun voorgesteld na hun geboorte, toen hun het aanbod van Christus in het Evangelie gedaan is. Hoe kon Ezau voor zijn geboorte het Evangelie verwerpen, tenzij gij zegt, dat hij kwaad deed, voor hij kwaad deed? - hetwelk onzin is. Paulus zegt duidelijk: "Hem, die gelooft, wordt het werk toegerekend."

6e Tegenwerping. *Onze daad van geloven is een werk, en geen werk kan een conditie zijn van het verbond der genade.* Ja, het is Christus alleen, die rechtvaardigt. Het geloof is Christus niet; er is geen deelgenoot met Hem in het werk; ja, wij zijn gerechtvaardigd voor wij geloven, en het geloof dient alleen ter openbaring van de rechtvaardigmaking in onze consciëntie. Wij geloven geen leugen, wanneer wij geloven, dat wij gerechtvaardigd zijn, maar een waarheid. Dan moet het waar zijn, dat wij gerechtvaardigd zijn voor wij geloven.
Antwoord.
le. Christus alleen rechtvaardigt als de verdienende oorzaak, en zijn toegerekende gerechtigheid als de formele. oorzaak, en zo rechtvaardigt Christus alleen de patriarchen, profeten, apostelen, en alle gelovigen eer zij geboren zijn, maar dit is maar de fontein, die geopend is, om af te wassen. Maar geloof dit: Christus wast niet, voor wij vuil zijn, Hij kleedt niet, voor wij naakt, Hij geeft geen ogenzalf, voor wij blind, geen goud, voor wij arm zijn, ook is zijn naam onze gerechtigheid niet, voor wij zondaars zijn.

le. De mens, die nog niet geboren is, kan geen voorwerp zijn van dadelijke rechtvaardigmaking; het ongeboren heeft geen dadelijke toepassing nodig van Christus' ogenzalf, van zijn goud en gerechtigheid. Nu, de rechtvaardigmaking is een wezenlijke gunst, die ons in de tijd toegepast wordt, evenals de heiligmaking in de wedergeboorte: "En dit waart gij sommigen: maar gij zijt afgewassen, maar gij zijt geheiligd, maar gij zijt gerechtvaardigd" (1 Cor. VI: 11). Dan was er een tijd, dat zij niet waren afgewassen.

2e. Gevoel van armoede geeft Christus schoonheid en waarde, en stelt Hem op hogen prijs; gevoel van zonde zegt: "O, wat zal ik voor die kostelijke Jezus Christus geven?" Maar Zijn Vader kan Hem niet verkopen.

2e. Toch is het geloof een lamme hand, onder Christus, om Hem aan te nemen (Joh. I: 11). Het is een evangelische daad, die door genade gemachtigd is, om een aannemer te zijn, en niet maar een hartstocht - een zeker herbergier, om Christus te herbergen. En zo ook, rechtvaardigt Christus ons niet alleen, geheel lijdelijk zijnde. Dit is niet een plaats geven aan het geloof in de stoel en troon met Christus: het geloof geeft Christus de eer, en neemt genade aan als een aalmoes, maar ontneemt Hem geen eer: "Maar hij is gesterkt geweest in het geloof, gevende God de eer" (Rom. IV: 20).

Wij kunnen niet gerechtvaardigd zijn, voor wij geloven.
le. Wij zijn verdoemd, voor wij geloven "Die niet gelooft is alreeds veroordeeld" (Joh. III 18).

2e. "Die Hij gerechtvaardigd heeft, deze heeft Hij ook verheerlijkt" (Rom. VIII: 30) "en zalig gemaakt" (Markus XVI: 16).

3e. Wij zijn door geboorte en van natuur kinderen des toorns (Eféze II: 3). Want ook wij waren eertijds ongehoorzaam enz., maar Hij heeft ons zalig gemaakt, opdat wij gerechtvaardigd zijnde door zijn genade, erfgenamen zouden worden naar de hoop des eeuwigen levens. Paulus stelt duidelijk twee verschillende tijden en staten van de heiligen. "Want toen wij in het vlees waren, de bewegingen der zonde, die door de wet zijn, wrochten in onze leden, om de dood vruchten te dragen", toen was onze eerste man, de wet, levendig, en wij waren onder een vader en een moeder, die de dood kinderen voortbrachten, en zo waren wij ongerechtvaardigd, maar nu zijn wij vrij gemaakt van de wet" (Rom. VII: 5, 6). "Gij zijt niet onder de wet, maar onder de

genade" (Rom. VI: 14); wanneer Christus, onze tweede man, de weduwe huwt, vrijgemaakt zijnde van haar eersten man, de wet. Dan zijn wij onder de genade, en gerechtvaardigd. En dan is het: nieuwe Heere, nieuwe wet.

4e. Door het geloof alleen worden wij met Christus verenigd; in het bezit gesteld van Hem, en woont Christus in ons (Efez. III: 17). Wij leven in Hem door het geloof (Joh. XI: 26; Gal. II: 20); nemen Christus aan; (Joh. I: 11), hebben Christus (1 Joh. V: 12); trouwen met Christus (Eféze V: 32). Door het geloof eten en drinken wij Christus (Joh. VI: 35, 47); komen tot Hem als tot een levenden steen (1 Petrus II: 4), en blijven in Hem, als takken in de boom (Joh. XV: 4, 5). Nu, indien wij gerechtvaardigd waren voor wij geloven, dan zouden wij een vereniging hebben door de levendige daad des geloofs, voor wij gerechtvaardigd zijn, en zo zouden wij leven voor wij leven, en nieuwe schepselen zijn, terwijl wij nog in de staat der zonde en erfgenamen des toorns zijn.

5e. Deze rechtvaardigmaking zonder geloof, maakt het verbond los: "Ik zal uw God zijn."
Maar hier is een conditie. God is niet gebonden en wij vrij; daarom is dit het andere gedeelte, "en gij zult mijn volk zijn." Nu leren de vrijdenkers, dat er geen vereniging met Christus zijn kan in een belofte, waarin een vereiste of conditie uitgedrukt is, en dat conditionele beloften wettisch zijn.

Het is waar, ***dat de beloften niet conditioneel zijn, als het woord "conditie" in een verkeerde zin genomen wordt.*** Want:
1e. de Arminianen beschouwen het voldoen aan een conditie als een vrije daad, welke wij volstrekt kunnen verrichten of niet verrichten door de vrijen wil, niet gewerkt door de vooraf bepaalde genade van Christus; zo gebruiken de rechtsgeleerden het woord, maar dit maakt de mensen tot heren van hemel en hel, en geeft de sleutels van leven en dood over aan een volstrekt toeval.
2e. De condities hebben een Paapse zin, van datgene te doen, hetwelk door enige verdienste God beweegt, de mensen loon op hun werk te geven, en de beloften zijn niet in dien zin conditioneel, maar de vrijdenkers ontkennen alle condities. Maar nemen wij conditie voor enigerlei vereiste, in ons gewerkt door de kracht der zaligmakende genade Gods. Christus belooft zielsrust, maar op een conditie, welke ik toesta, dat zijn genade werkt, namelijk, dat de ziel zonde-krank is om Christus. En Hij biedt "wijn en melk aan" (Jes. LV: 1) en "de wateren des levens om niet" (Openb. XXII: 17), op voorwaarde, dat gij zonder geld koopt: geen beurs geldt op de genade-markt van Christus; geen werkloon of gevoel van ellende is een loon voor Christus.
De waarheid is, dat het een oneigenlijke conditie is, wanneer een vader land belooft aan een zoon, indien hij hem duizend kronen voor dat land betalen wil: en indien de vader hem alleen uit vrije genade de duizend kronen kan geven en ook geeft: dan is de betaling aller-oneigenlijkst een loon of een conditie, en wij mogen wel zeggen, dat de gehele koop zuivere genade is, want beide, loon en werk, zijn vrije genade. Maar de grond der vrijgeesten is vleselijke traagheid, en te zondigen, opdat de genade te meerder worde, want zij zetten het in druk, dat alle werkzaamheid van een gelovige zonde is. Zo moet het geloven zonde zijn; de weg van Gods geboden te lopen met een hart, dat door genade verwijd is, moet dan geen daad der genade, maar een daad des vleses zijn.

6e. Paulus, in zijn brief aan de Romeinen, en aan de Galaten, houdt het voor toegestaan, dat de rechtvaardigmaking een werk van voorbijgaande aard is, dat in de tijd plaats grijpt, niet een inwonende en eeuwige daad, of in God van eeuwigheid blijvende, of door Christus aan het kruis verricht, voor wij geloven. En zo neemt hij nooit op zich te bewijzen, dat wij gerechtvaardigd zijn, voor wij de werken der wet doen, of in Jezus Christus geloven, maar dat wij gerechtvaardigd zijn uit het geloof, hetwelk zekerlijk een daad is, door een wedergeboren persoon verricht, want alleen een nieuw schepsel kan de werken van het nieuwe schepsel verrichten, en het geloof is niet de blote openbaring van onze rechtvaardigmaking, zoals wij gerechtvaardigd waren, voor wij geloof hadden. Door Christus is inderdaad aan het kruis voor al onze zonden voldoening aan de rechtvaardigheid gegeven, voor wij geloven, en voor enig gerechtvaardigd persoon, die na dien tijd leefde, geboren was.
Maar, helaas! dat is niet de rechtvaardigmaking, maar alleen de verdienende oorzaak ervan. Het is juist hetzelfde, alsof iemand zou zeggen: "Deze muur is wit van de schepping der wereld af, hoewel hij vandaag pas gewit is, omdat er witheid in de wereld was van de schepping af."
De rechtvaardigmaking is een gerechtelijk vonnis in de tijd uitgesproken in het Evangelie, en nu aan mij toegepast, en nooit vóór ditzelfde ogenblik, waarop ik geloof. Zij is niet vormelijk een daad van het verstand, om een waarheid betreffende mijzelf te weten. Maar zij is een hart-aankleving van de genegenheden aan Christus, als de Zaligmaker van zondaren, op welk ogenblik, een vonnis van vrije kwijt-schelding uitgesproken wordt. Veronderstelt, dat de vorst in zijn hart heeft twintig boosdoeners vergiffenis te schenken; dan is zijn genade de oorzaak, waarom zij vergeving ontvangen, maar zij hebben voor de wet nog geen vergeving, zodat zij in rechten geen vrijheid kunnen bepleiten, zoolang zij de gezegelde pardonbrief van hun vorst niet kunnen vertonen.

5. De eigenschappen van het verbond, noem ik:
l. Deszelfs vrijheid in de keuze der personen.
2. Oorzaken.
3. Tijd.
4. Wijze van bedeling,

1e. Mensen, en niet de veroordeelde engelen zijn geschikt voor dit verbond.
2e. Onder de mensen, sommige natiën, en andere niet. (Ps. CXLVII: 19, 20).
3e. Juist zovelen, en niet meer.
4e. De vader, niet de zoon; de arme, niet altijd koningen; de dwaze, niet de wijze; de man, niet de vrouw; niet zij, die tot het avondmaal genodigd waren, maar bedelaars, kreupelen, verdorden, en lammen.

2. Oorzaken in het eerste verbond: daar was genade, geen verdienste, en daarom, wanneer nu de wet wordt voorgesteld, is zij een onderheraut van de genade, en de dienaar van het Evangelie, om achter Christus en de gelovige te staan, als een bediende.
1e. Ja, "barmhartigheid aan duizenden" dergenen, die maar een evangelische liefde tot Christus hebben, komt in de wet voor, omdat Christus in zekeren zin de twee verbonden getrouwd heeft.
2e. "Ik ben de Heere uw God", (Exod. XX) is genade, staande aan de ingang der deur, voor hen, die onder de wet zijn, om ze uit te laten. Maar in het Evangelie is alles onvermengde genade. Mijn persoonlijke gehoorzaamheid verwerft de hemel niet,

maar ik sta stil, en een ander doet alles, wat de heerlijkheid verdienen kan. Christus zegt: Staat gij maar stil; aanschouwt Mij, en ziet, mijn vrienden, hoe mijn klederen in bloed gedoopt zijn: Ik verbind Mij voor u, geeft alleen uw toestemming; schrijft het met uw hand, maar Ik neem het alleen op Mij, om het voor u uit te strijden."

3. **Voor de tijd:** De eerste breuk van de wet werkt toorn, en er is volgens de wet geen plaats voor berouw, maar hier komt tot Christus, die wil, en wanneer hij wil; komt dan, zelfs al hebt gij met veel boeleerders geboeleerd. Brengt de hel, en zonden, rood als scharlaken en karmozijn; komt en wordt gewassen: komt ter elfder ure, en zijt welkom; valt en staat weer op in Christus; loopt weg, en keert weder, en hebt berouw en bekeert u.

4. **De wijze van bedeling** is,
1e. dat zoveel als voldoende was, om tienduizend werelden van mensen en duivels te kopen, gegeven is voor juist zovelen; een oneindig surplus, of overwaarde van liefde, zoals Christus ons (ik mag wel zeggen) meer dan liefgehad heeft. Egypte en Morenland werden niet gegeven tot ons rantsoen.
2e. Een zeker en eeuwig verbond, gegrond op oneindige liefde. Waarom kan de schalm niet gebroken, en kunnen de schapen niet uit Zijn hand gerukt worden? Wel; "de Vader, die ze Mij gegeven heeft is meerder dan allen." Waar woont Hij? In welke hemel? Wie is sterker dan de Vader? Het verbond van dag en nacht is natuurlijk, en kan niet ophouden; vaststellende genade in de Tweede Adam is nog nauwer verwant.
3e. Wel verordineerd: Christus, de Vader, het geloof, de zondaar, elk houdt zijn eigen plaats.

le. Gebruik.
Allen, die buiten dit verbond zijn, zijn ellendig; Christus is geen Borg voor hen: de Heere handelt met hen overeenkomstig de wet: lees Deut. XXVIII, Lev. XXVI, Job XX, en XVIII: 27. Zij hebben brood, maar het is niet zeker; zo is het niet met de gelovige "Zijn brood wordt hem gegeven, zijn wateren zijn gewis." (Jes. XXVIII: 16). De gelovige heeft alles door de vrije werking der genade; zijn brood uit het verbond; zijn slaap uit de belofte; uit het verbond heeft hij bewaring voor het zwaard, zodat hij zal te slapen liggen en er niemand zij die hem verschrikke en zijn land zal bebouwd worden uit het verbond der genade. (Ezech. XXXVI: 34). De mens, die niet in dit verbond is, heeft alles volgens de inhoud van de verdoemende wet; het wapen van staal zal hem beenderen en lever doorsteken, uit kracht van de vloeken der wet.

2e. Gebruik.
De mensen beproeven nooit waar zij staan, of zij onder de eerste man, de wet, zijn, of dat zij aan de betere man, Christus, getrouwd, en onder de genade zijn.
Wat is uw standplaats, o zondaar; in Christus of niet? Zij leven op een misschien, en een toeval, die niet weten, dat de twee verbonden invloed hebben op de eeuwigheid: een mens wordt geoordeeld naar zijn staat, wel zoveel als naar zijn daden.

3e. Gebruik.
Geen staat zo vast en zeker als het verbond der genade. Christus is borg voor de gelovige, dat hij niet zal afvallen. Christus' eer is er aan verbonden; Hij zal niet te schande worden in zijn voogdijschap: "Ik weet, zegt Christus, dat Ik niet zal beschaamd worden." (Jes. L: 7). Het is Zijn eer mij op te richten, wanneer ik val.

4e. Gebruik.
Wij mogen geloofsbewijsgronden gebruiken, om van God te eisen: "Bekeer mij, zo zal ik bekeerd zijn." (Jer. XXXI: 18). En waarom? "Want Gij zijt de Heere mijn God." Het verbond is de Magna Charta of de grondwet van het geloof; het is de grote moederbelofte; alle gebeden moeten hierop gegrond zijn, "Versmaad ons niet." (Jer. XIV: 21) Waarom? "Zijt gij die niet, o Heere onze God?" (vs. 22.)
"Gedenk niet eeuwiglijk der ongerechtigheid; zie, aanschouw toch, (Jes. LXIV: 9). Waarom? "Wij allen zijn uw volk"
Een ieder neemt het op voor de zijnen; de vorst voor zijn volk; de vader voor zijn kinderen; ja, de moeder voor haar jongen; de herder voor zijn schapen, en God voor de zijnen, die met Hem in het verbond zijn. De gelovige en alles, wat hem dient, komen in een offensief- en defensief verbond van vrede en oorlog: zijn verbond is met de stenen des velds, (Job V: 23) en met het paard, dat hij berijdt, dat het hem niet afwerpt en verpletterd; in verbond met het zwaard, kanon en geweer, met de speer en de boog; ja, met de dood, als een boot, om hem over het water te brengen naar het land van zijn Vader. Zo luidt het verbond: "Ik zal zegenen, die u zegenen, en vervloeken die u vloekt; Ik heb de verderver geschapen, om te vernielen," (Jes. LIV: 16). Schepping is een werk van almacht; geen schepsel kan het doen. Dan kan het vuur de heiligen niet verteren, en zij zullen in het water niet verdrinken, dan door een beschikking des Heeren.

5e. Gebruik.
Christus is niet vastgemaakt in het verbond ais een losse nagel, of als een gebroken of verrotte wig. Hij is daar als een nagel in een vaste plaats. (Zach. X: 4; Jes. XXII: 23). Hang al de vaten van des Vaders huis aan Christus; Hij kan niet breken. O lieflijkheid! Wij zijn aan de Borg van het verbond gegeven. (Joh. XVII: 3). Zoon, sta voor hem in; uw leven voor zijn leven; uw eer voor zijn eer. En geef rekenschap van hem, wanneer het koninkrijk zal worden overgegeven aan de Vader. Adam was borg in het eerste verbond, en daarom kon het niet bestaan. De vrije wil schat allen veilig in het Arminiaans verbond.

6e. Gebruik.
In verlating, op het verbond te drijven, behoedt voor verdrinken; zo deed Christus in zijn sombere en zwarte ure: "Mijn God, mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?"

LEERREDE 9

"Heere, Gij Zone Davids."

Het ene woord, "o Heere", predikt ons de Godheid van Christus; het andere, "Zone Davids", Zijn mensheid. Hierin is de volmaaktheid van onze Middelaar, dat Hij is het zelfstandige, wezenlijke Verbond, en Immanuël, God met ons, of God ons, in een persoonlijke vereniging; het wezenlijk huwelijk en bondgenootschap tussen het huis van de hemel en dat der aarde; God en leem.
2. Hij schaamt zich niet, hen broeders te noemen. (Hebr. II: 11). En waarom anders wilde Hij des vleses en bloeds deelachtig worden, dan, omdat Hij een kind van ons huis wilde zijn? (vs. 14).
3. Hij wilde van onzen bloede zijn: niet alleen om de zieke te bezoeken, en tot onze bedsponde te komen, maar Hij wilde nederliggen en krank zijn, krank leem op zich nemende, en in dien staat van leem, een worm en geen man zijn, om onze schulden te betalen; Hij wilde een mensenhart en ingewanden aannemen, om voor ons te zuchten; mensenogen om voor ons te ween, het lichaam, de benen en armen van zijn wijf, om voor ons doorboord te worden; onze aarde, onze adem, ons leven en onze ziel, om zijn leven voor ons te geven; een mensentong en ziel, om voor ons te bidden. En evenwel wilde Hij God blijven, om de gehoorzaamheid van een Hogepriester met de hemel te bewieroken, en der gerechtigheid bloed op te brengen, dat stroomde door de aderen en het lichaam van Hem, in wie God een Persoonlijke woning had.

6. Welke gebruiken er bijhoren

1e. Gebruik.
O, welk een liefde! Christus wilde onze verlossing niet aan engelen, aan miljoenen van engelen, toevertrouwen, maar Hij wilde zelf komen en in eigen persoon lijden; Hij wilde geen lagen en geringe prijs geven voor ons leem; Hij wilde ons kopen voor een grote losprijs, zodat Hij ons boven de waarde kocht, en niemand op zijn markt een hoger bod voor zielen doen kon. Al waren er miljoenen meer gelovigen geweest en veel hemelen, zijn bloed zou ze allen zonder een nieuwen koop gekocht hebben, en al die vele hemelen zouden de reuk gehad hebben van die Roos des levens; Christus zou in die alle, een en dezelfde Boom des levens geweest zijn. O, wij bieden te weinig voor, wij onderschatten dien Vorst der liefde, die ons te hoog schatte; wij willen alles niet verkopen, wat wij hebben om Hem te kopen. Hij verkocht alles, wat Hij had, ja Zichzelven, om ons te kopen.

2e Gebruik.
Wat een onvergelijkelijk iets moet de Middelaar God-mens zijn! Er is geen schoon, geen uitnemend, schepsel, of er is een stuk niets en schepsel- geringheid en schepsel-ijdelheid in; zelfs een mens of dier bevat iets in zich van het niets, waaruit God het schiep. Er is geen roos, of er groeit een doorn aan, behalve aan de Roos van Saron, die Bloem des velds, niet met handen geplant; de Zoon zonder een vader, en wie zal zijn leeftijd uitspreken?" (Eng. "En wie zal Zijn generatie verklaren.") een welriekende roos, die haar geur een mijl, of tien mijlen in het rond zou verspreiden, zou vele aanschouwers tot zich kunnen trekken, maar indien zij haar geur over de halve aarde verspreidde, zou het nog verwonderlijker zijn. De Bloem, die ontsproot uit de wortel Isaï, verspreidt haar schoonheid, en de geuren van haar mirre door hemel en aarde. Kon de duisternis der hel standhouden en het gelaat der zon aanschouwen, de

zwartheid der duisternis zou beter gezien worden. Maar roep al de kleine stukjes der schepping tezamen; dagvaard voor Christus de schone engelen, al de scharen der onzondige verheerlijkte geesten, het uitgebreide uitspansel, de schone hemelen, de lichtende sterren; al de heerlijke rozen, bloemen, tuinen, velden, bossen, zeeën, bergen, vogels; al de uitnemende zonen Adams, zoals zij geweest zouden zijn in de wereld van onschuld, en laten ze staan in hun hoogste uitnemendheid voor Jezus Christus; de weergaloze en alles overtreffende heerlijkheid van dien grote ALLES zou de hele wereld in een zuiver niet veranderen.
Wat wonder dan, dat deze zelfde Heere Jezus het vermaak en de hemel is van alles wat er in is? Het Lam is in het midden van de troon (Openb. VII: 17). "En zij zullen zijn aangezicht zien" (Openb. XXII: Zij doen niets anders, eeuwen lang, dan zijn aangezicht aanstaren en aanschouwen, en worden nooit verzadigd van zien. Veronderstelt, dat zij hun ogen in de kassen verslijten konden in het aanschouwen van God, zij zouden nog begeren meer te zien. Hem te zien van aangezicht tot aangezicht, houdt veel meer in dan uit te drukken is; woorden zijn te korte klederen voor de zaak zelve. Uw nu zondig aangezicht - Zijn heilig aangezicht; uw aangezicht, dat maar een stuk leem is, - Zijn ongeschapen, zielverlustigend aangezicht aanschouwende, … is verwonderlijk.
Wij prijzen Christus niet en verkondigen Zijn deugden niet aan engelen en mensen. De schepselen, zoals de hemel, de zon en de maan, zijn Gods schuldenaren en zij zijn Hem heerlijkheid schuldig, maar mensen, die verstand en tongen hebben, zijn Gods agenten en kamerdienaars, om de pacht van lof en eer aan God in te zamelen. De hemelen vertellen inderdaad Gods eer (Ps. XIX: 1), maar zij zijn maar stomme muzikanten; zij zijn de harp, die uit zichzelf geen muziek kan maken; de schepselen lenen des mensen mond en tong, om uit te spreken, wat zij deze vijf duizend jaren van God en zijn uitnemendheid gedacht hebben.
Nu, al de heerlijkheid Gods en de heerlijkheid der schepselen zijn nieuw gemaakt door Christus, (Openb. XXI: 5) en vrienden gemaakt met God, (Col. I: 20) en zijn op een bijzondere wijze in de Middelaar Christus; Hij is "het afschijnsel Zijner heerlijkheid en het uitgedrukte beeld Zijner zelfstandigheid" (Hebr. I: 3). Door de zonde van Adam verloren alle schepselen hun gouden glans, en zijn nu ijdelheid-ziek, gelijk een vrouw, die in barendsnood is (Rom. VIII: 22). Door de zonde verheerlijken alle schepselen God minder voorwerpelijk, dan zij zouden g daan hebben, indien de zonde nooit in de wereld geweest was, en zo waren zij enigermate in onenigheid en verdeeldheid met God. "En het behaagde de Vader in Christus, vriendschap te maken tussen God en alle dingen" (Col. I: 20) dat is, de engelen te bevestigen, de mens te verzoenen, de schepselen te herstellen, om meer luisterrijke voorwerpen van zijn heerlijkheid te zijn.
Nu, de inkomsten van de renten der heerlijkheid zijn aan Christus verschuldigd, en de schuld is te groter, naardien Christus alle dingen nieuw gemaakt heeft, en waarom zouden wij niet in de naam van zon, maan, aarde en hemel, welke alle door Christus van het beslag der ijdelheid zijn bevrijd, en in de naam van engelen en verloste heiligen, de lof en de eer van God in Christus uitspreken? Betaalt, betaalt, wat gij Christus schuldig zijt, o, alle schepselen! Maar in het bijzonder gij verlosten.

3e Gebruik.
Is Christus, de Middelaar, zulk een uitnemend Persoon, dan hebben wij ons leven te zoeken langs de Evangelieweg in Christus. Wij ontvangen dikwijls wettische of wet-gedachten van Christus, wanneer wij ons de Vader voorstellen als rechtvaardig, gestreng, en Christus, zijn Zoon, als meer zachtmoedig en barmhartig. Maar de tekst noemt Hem *Heere,* en zo diezelfde God met de Vader. Christus heeft niet meer van de

wet door zijn sterven, om de wet te voldoen; ook is Hij niet meer barmhartig dan de Vader, omdat Hij en de Vader een zijn. Er zijn niet twee oneindige willen, twee oneindige barmhartigheden, een in de Vader en een andere in de Zoon, maar één wil, één barmhartigheid in beiden. Wij zijn gelijke liefde en eer aan beiden verschuldigd, hoewel er een orde is in God lief te hebben, en Hem door Christus te dienen.

4e Gebruik.
Oneindige liefde en oneindige majesteit komen in Christus samen. Liefde en majesteit zijn in mensen dikwijls tegenstrijdig, en de een vermindert de andere; in Christus ontdekt zich de liefde van de oneindige God levendig in ons vlees.
1. Indien wij maar weinig van Christus zien, dan kennen wij de Evangeliegeest niet goed. Wij rusten veel op plichten, om als burgerlijke heiligen naar de hemel te gaan, maar de waarheid is, dat er geen zedelijke en burgerlijke mensen in de hemel zijn; die daar zijn, zijn allen verborgen in Christus. Wij zijn dan vreemdelingen van Christus en het geloven.
2. De geest van een verloste kan bezwaarlijk een verloste haten, of bitter tegen hem zijn. Christus in de een heilige kan niet wreed zijn tegen Christus in een anderen heilige.
3. Christus kan zijn liefde niet verliezen of wegwerpen; de liefde van Christus is zeer geschikt, om harten te overwinnen; "zijn wagen is bevloerd en bespreid met liefde." Plichten, die gegrond zijn op de liefde van Christus zijn geestelijk. Daar de Vader geen plichten aanneemt, dan in Christus, zo kunnen wij ze niet recht verrichten, wanneer niet de voorname en fontein-oorzaak de liefde van Christus is (Joh. XXI: 15).

5e Gebruik.
De Oude van Dagen, de Vader der Eeuwen, neemt een benaming aan, ontleend aan zijn nieuw huis, n.
1. de Zoon des Mensen: Hij heeft een oud huis, vanwaar Hij *de Zone Gods* genaamd is. Hij moet ons toegenegen zijn en zijn vermaking moet in de kinderen der mensen zijn, dat Hij een naam van ons aanneemt; wij moesten Hem liefhebben, en gemeenschap met Hem zoeken, en er naar staan, om Christus' nieuwe naam deelachtig te worden, daar Hij onze nieuwe naam aanneemt, *de Zoon des Mensen, de Zone Davids.*

"Zone Davids, ontferm U mijner "
Het tweede lid van haar gebed is begrepen onder de naam van ontferming of genade. Waarom? Gods barmhartigheid is een geestelijke gunst. Verlossing van haar dochter is maar een tijdelijk gunstbewijs, dat ook een verworpeling kan te beurt vallen. De duivel zou uitgeworpen kunnen worden uit het lichaam van de dochter en niet uit de ziel der moeder. Ja, maar voor de gelovige zijn alle tijdelijke gunsten vergeestelijkt en bevochtigd met barmhartigheid.

1. De tijdelijke weldaad wordt gegeven als gedoopt in Christus' ingewanden en barmhartigheid. Jezus genas de melaatse (Markus I: 41). Maar hoe? "Jezus met barmhartigheid innerlijk bewogen zijnde, strekte de hand uit en raakte hem aan." zo is het gebouw des tempels gegeven, maar geolied met ontfermingen. "Daarom zegt de Heere alzo: "Ik ben tot Jeruzalem wedergekeerd met ontfermingen. Mijn huis zal daarin gebouwd worden" (Zach.: 16). Epafroditus werd genezen, maar er werd ook iets van Gods hart en ingewanden ontdekt; "en hij is ook krank geweest tot nabij de dood,

maar God heeft zich zijner ontfermd." (Filip. II: 27).

2e. De grond er van is Gods barmhartigheid. De twee blinden zetten dit in hun rekening; zij roepen "*Ontferm U onzer, Heere, Gij Zone Davids!"* (Matth. XX: 30). Zij willen geen ziende ogen hebben, dan onder het begrip van barmhartigheid. David met een pijnlijke ziekte gekweld, gelijk sommigen meen, of onder enige andere roede van God, begeert op deze grond genezen te worden: "Zijt mij genadig Heere, want ik ben verzwakt. " (Ps. VI: 3).

3e. Het geloof ziet op tijdelijke weldaden met een geestelijk oog, zoals zij betrekking hebben op Christus en Zijn verdiensten. "Door het geloof heeft Jozef stervende gemeld van de uitgang der kinderen Israëls" (Hebr. XI: 22). "Door het geloof heeft Mozes, nu groot geworden zijnde, geweigerd een zoon van Farao's dochter genaamd te worden" (vs. 24). Waarom? Omdat het maar een burgerlijke eer was: Mozes' geloof zag er op, op een geestelijke wijze.

4e Diezelfde grond, welke God beweegt, om Christus te geven, is genoeg, om Hem te bewegen alle andere dingen met Christus te geven. Op grond van welk recht?
Van het recht als zoon. Een vader geeft de erfenis aan zijn zoon; op dezelfde grond geeft hij hem voedsel, kleding, bescherming en geneeskundige behandeling. Hier zijn geen twee rechten, maar twee uitvloeisels uit een en hetzelfde verbond. De Heere geeft zijn volk vergeving van zonde, (Ezech. XXXVI: 25, 26), en Hij vermenigvuldigt de vrucht van het geboomte, en neemt de honger weg" (vs. 30). In deze geestelijke hoedanigheid van zonen bidden wij, dat onze Vader ons onze zonden wil vergeven en ons ons dagelijks brood geven. Krijgt eerst deel aan Christus, het grote schip, dan volgen alle andere dingen: de kleine sloep vaart achter het schip aan, met dezelfde gang en door dezelfde wind; het zijn geen twee getijen en twee winden, welke schip en sloep voortstuwen.
Christus door het geloof genoten, sleept dood, leven, de wereld, tegenwoordige en toekomende dingen achter zich aan. Indien God u Christus geeft, dan zijn volgens dezelfde oorkonde alle dingen uwe, omdat gij Christi zijt en Christus is Gods (1 Cor. III: 23). Christus bevochtigt met Zijn zegen alle dingen. Indien alles, wat een heilige heeft, gezegend is, en alles (om zo te zeggen) begenadigd en gechristend is, zelfs zijn korf en zijn baktrog (Deut. XXVIII: 5), dan moet ook zijn erfenis gezegend zijn. Wat veel meer is, dan moet de ganse erfenis van Christus gezegend zijn, omdat Hij het zaad, de bron en het uittreksel van alle zegeningen is.

1^{e}. Nu, Christus is gesteld tot een Erfgenaam van alles (Hebr. I: 2). Dan is Hij ook de Erfgenaam van een dronk water, van roggebrood, van een strooien bed op de aarde en van een harde steen tot een hoofdkussen.
Voor de heiligen, voor de kinderen Gods, is (om zo te zeggen) de hel verhemeld, de droefheid vervreugd, de armoede verrijkt, de dood verlevendigd, het stof en het graf bezield en levend gemaakt door het leven en de opstanding. God beware mij voor een dronk waters buiten Christus! Vrede en bevrijding van het zwaard, buiten Christus en het Evangelie, zijn verbonden en geketend aan de vloek van God.
Helaas! wanneer de mensen niets dan het schepsel hebben, zijn de andere dingen voor hen van geen waarde. Als wij maar vrede hebben, zeggen zij. Gij moogt de aarde, vrede en het schepsel hebben, en de duivel om ze te zouten met de vloek Gods. Judas had de beurs aan zijn gordel, maar tevens de duivel in zijn hart. Een mens buiten Christus, is als een mens zonder leven en bloed.

2e. Alle ontferming - dat is genadige ontferming, moet gezocht worden in Jezus Christus. Elke barmhartigheid is barmhartigheid, omdat zij uit Christus is; elke beek is water, omdat zij van het element water is. Elk ding is in zijn eigen element en natuur het overvloedigst. Water is nergens zo overvloedig als in de zee; zo ook is er in Christus, de grote schat van de hemel, een volheid (Joh. I: 16).
Want, er is een volheid in Christus. (Col. I: 19) En wel een volheid, die volheid, die al-volheid is. En ten derde, die al-volheid is niet in Christus als een vreemdeling in een herberg, die inkomt en uitgaat, maar het behaagde de Vader, dat zij in Hem wonen en blijven zou.

De genade en ontferming, die in Christus zijn, moeten gezocht worden en geen andere, en dat op deze gronden:
l. Het is een bijzondere uitgelezen ontferming, welke in Christus is. Want omdat niemand zo volmaakt was als Christus, kon ook niemand Gods einden in zulk een weg dienen als Hij. God vond uit de diepte zijner wijsheid zulk een Middelaar uit, en die zo vol van genade was. Izak zou ongehoorzaam geweest zijn, indien hij een vrouw van zijns vaders keuze geweigerd had, want hij koos haar zowel uit liefde als uit wijsheid. Nu, wanneer God uit oneindige liefde en diepe wijsheid ons een man, een hoofd verkoren heeft, zulk een hoofd, zulk een overste en leidsman, in Wie zulk een volheid is, zullen wij Hem dan weigeren en zullen wij niet de beste dingen in Hem zoeken? Nu, Christus is een Man van Gods keuze. "Ziet mijn uitverkorene in Dewelke Mijn ziel een welbehagen heeft. " (Jes. XLII: 1).

2. Wij ontvangen de barmhartigheid nu niet onmiddellijk uit God, maar uit Christus, God in de Middelaar. Hoewel genade en barmhartigheid in ieder opzicht vrij zijn, nu echter barmhartigheid eens bloem is, die in ons land groeit, in Hem, die onze bloed-vriend is, zo hebben wij nu de barmhartigheid uit onze natuur, zowel als uit het welbehagen. Wij moeten haar hebben door een daad des wils van de mens Christus. En waar nu onze akten verouderd zijn, waarom zouden wij dan niet zoeken, hetgeen God voor ons heeft opgelegd? De genade is ons nu meer verwant, daarin, dat zij in de boezem van onze Broeder is, en de onze door afleiding.

3. Er is onderscheid tussen barmhartigheid en gekochte barmhartigheid; het is ontferming, waarvoor betaald is, die wij ontvangen, en alzo uitnemender dan engelen-barmhartigheid. Gelijk sommige wateren, welke door metaalrijke gronden lopen, een uitnemender kracht hebben dan die, welke uit zuivere aarde ontspringen, zo is ontferming des te begeerlijker, omdat zij een rivier is, welke afloopt door dien meer dan gouden en dierbaren Verlosser. En zo is zij ons tweemaal ontferming, terwijl zij de engelen maar eens ontferming is. Evenals de bij zoetigheid verzamelt uit verscheiden en verschillende bloemen, echter is zij zó samengesteld, dat de honing welke er uitgetrokken wordt niet bijzonder smaakt naar de verscheiden bloemen: het viooltje, de anjelier, de roos, de kamperfoelie, de klaver, maar hij smaakt alleen naar honing. Zo ook alle dingen, die wij hebben: vrouw, kinderen, huizen, landerijen, eer, samenkomende in Christus, hebben voor de heiligen niet hun eigen natuurlijke smaak, maar bovendien is er in hen een geestelijk uitvloeisel van hemelse samenstelling van Christus' zoetheid, en zij zijn zo besprenkeld met, en gedoopt in genade en barmhartigheid. Zodat, evenals verse rivieren een nieuwe smaak ontlenen aan de zee, wanneer zij in haar boezem vloeien, zo ook alle aardse gunstbewijzen een nieuwe geur en smaak ontlenen aan de fontein Christus.

Wat zeggen zij dan, die leren, dat een mens alle genade kan hebben, ja, ook geestelijke armoede, en nochtans Christus missen: alsof die konden gescheiden worden? Een iegelijk, die gelooft, heeft de Zoon. Genade en Christus kunnen niet gescheiden worden. (Eféze I: 2; Gal. I: 3; Joh. I: 16). Deze bijwegen scheuren de zielen en het fondament Christus vanee.

LEERREDE 10

"Mijn dochter is deerlijk van de duivel bezeten."

Kinderen zijn, in het bijzonder voor de moeders, wier genegenheden meer zwak en zacht zijn, hartenndieven, voornamelijk, wijl zij delen en wezenlijke schaduwen van ons zijn; echter vier dingen in betrekking tot hen verdienen onze opmerking.
le. Hen zo te bezitten, dat wij gewillig zijn hen over te geven; hen lief te hebben alleen als schepselen; het kind is dikwijls moeders dochter en moeders God.
2e. Wij moeten streven, om ze verlost te krijgen van onder de macht des duivels, zoals deze vrouw doet; want zij komen in de wereld als brandhout voor de hel. Ouders zijn hun leven lang meer bezig om hun kinderen goud, dan om hun genade na te laten.
3e. Ziet op hen als op Meibloemen, geboren om voor een poosje in het element des doods te verschijnen; zo spelen zij, zij lachen, lopen, eten, drinken, en flonkeren als kometen in de lucht, of als vliegende meteoren in de sfeer der wolken, en dalen dikwijls ten grave vóór hun ouders.
4e. Neemt u in acht voor zelfzucht, want kinderen zijn een deel van onszelf, en hun zonden komen ons als wit en onschuldig voor." Eli eerde zijn zonen meer dan God, en God zette een teken van toorn op zijn huis,

"Mijn dochter."
Merkt op het ontstaan van dit voorval van de Voorzienigheid.
1. Christus, Judea moede zijnde, kwam tot de landpalen van Tyrus en Sidon.
2. Hij ging in een huis, om zich voor haar te verbergen.
3. Zij hoorde van Christus.
4. de moeilijken toestand, waarin haar dochter verkeerde, van de duivel bezeten zijnde. Hierop drijft God haar tot Christus.
5. Christus wordt hierdoor verklaard als de Zaligmaker der heidenen.
6. Er wordt een luisterrijk wonder gewrocht. Ziet welk een wijze vereniging van veel daden van de Voorzienigheid, als een reeks voorvallen door wijze almacht kunstig gewrocht, evenals veel grasjes en verschillende soorten bloemen een aangename, welriekende weide uitmaken, en veel rozen, leliën en diergelijke, een lieflijk ruikende hof. Waarin deze practikale beschouwingen ter overdenking liggen opgesloten als regels:
Regel

1. Loopt God en de voorzienigheid niet vooruit, maar volgt Hem. Deze en die middelen aan God voor te schrijven en geen andere, is de almacht te beperken en de Heilige Israëls palen te zetten. De ware God aan een verboden beeld verbonden, om eer te ontvangen, wordt tot een afgod verlaagd; zo ook God aan dit middel te binden, alsof Hij niet vrij was, om door andere middelen te werken, is afgodisch.

2e. Het boek van de Voorzienigheid is vol; er is zelfs geen witte kant opengelaten. God heeft er verscheiden nieuwe uitgaven aan toegevoegd. En evenals kinderen zijn wij verzot op het verguldsel, de linten, de bandversiering, en de titelplaat, maar verstaan weinig van hetgeen ons de voorzienigheid te zeggen heeft. "Wie wijs is en deze dingen aannemen wil, die zullen de goedertierenheid des Heeren verstaan." (Eng. Vert. van Ps. CVII: 43) "Ik zei, (zei Elihu) laat de dagen (dingen van de Voorzienigheid) spreken, en de veelheid der jaren wijsheid te kennen geven." (Job XXXII: 7) God is waardig in de kronieken opgetekend te worden.

3. God heeft Zijn Godheid en almacht niet verpand aan de macht der middelen, zodat God middelen gebruikt, omdat zij krachtdadig zijn, maar zij zijn krachtdadig, omdat Hij die gebruikt. Een ramshoorn is in Gods hand even geschikt om de muren van Jericho te doen vallen als oorlogswerktuigen; een stro is voor de almacht een speer.

4. Zijn wegen zijn dikwijls met ons oordeel in strijd; wij liggen in afwachting van God te zien komen op de toppen der bergen, maar wij vergissen ons. Hij komt de lage weg door de valleien. Wij dachten, dat almacht het hart des Konings moest veranderen, zouden zulke braamstruiken als de prelaten over de heg geworpen worden. Maar onze koning is niet veranderd, en de Almacht neemt een andere weg. De discipelen dachten, dat Christus hen tot koningen maken, en het koninkrijk weer oprichten zou. - Christus is gestorven en begraven, en Hij gaat een andere, lage weg door de buik des doods, om hen Gode priesters en koningen te maken. Christus gaat weg; alle pogingen worden aangewend al roepende door straten, steden en wallen: "O straten, hebt gij Hem gezien; o wijken, hebt gij Hem gezien, dien mijn ziel liefheeft? O geliefde wachters, waar is Hij?"
Maar zij zijn allen stom; Christus slaat een andere weg in! " Toen ik een weinigje van hen weggegaan was, vond ik Hem, dien mijn ziel lief heeft." (Hoogl. III: 4).

5. Belastert Gods wegen van de Voorzienigheid niet met de smaad van verwarring en wanorde; al Gods werken zijn goed, zeer goed, evenals de werken der schepping waren. Er is een lange keten en aaneeschakeling van Gods wegen, raadslagen, besluiten, daden, gebeurtenissen, oordelen, ontfermingen. En er is wit en zwart, goed en kwaad, krom en recht in dit weefsel dooreen geweven. En de schalmen van deze keten zijn gedeeltelijk goud, gedeeltelijk koper, gedeeltelijk ijzer en gedeeltelijk leem. En de draden van zijn bedeling gaan voort door de dagen der patriarchen Adam, Henoch, Noach, Abraham, Izak, en zijn gesponnen door de eeuwen van Mozes, en de kerk in Egypte, en de woestijn, en lopen door de tijden der koningen van Israël en Juda en de ballingschappen der kerk, en dalen af door de geslachten van de profeten, Christus, de apostelen, vervolgende keizers en het martelaarschap van de getuigen van Jezus, die gedood zijn door de vrouw, die dronken is van het bloed der heiligen, tot het einde van de draad en de laatste schalm van de ketting vastgebonden worden aan de dag van de bruiloft des Lams.
Nu in dit lange samenweefsel van Goddelijke voorzienigheid ziet gij.
le. Niet één gebroken draad. "Mijn Vader werkt tot nu toe, en Ik werk ook, " (zegt Christus). De voorzienigheid heeft geen leemte. Maar oorzaken, voorvallen, daden en wegen, zijn al de een aan de ander vastgehecht door de wijsheid van de Voorzienigheid, zodat schalm aan schalm gesmeed en geklonken is, niet door toeval of bij geval.
2e. Al is dit weefsel geweven van draden van verschillende kleuren, zwarte en witte, aangename en droevige voorvallen van Gods voorzienigheid, toch heeft alles een schone orde in deze langen weg. Jacob weent om zijn dood kind Jozef; Jozef verblijdt zich, dat hij uit de gevangenis komt, om te regeren; David danst uit alle macht voor de ark; David weent bitter om de ellendige dood van Absalom, zijn zoon; Job wast zijn gangen in boter en de lamp des Almachtigen schijnt over zijn hoofd, en Job doet zijn hoorn in het stof, en zit neder in het midden der as en treurt. Alles is schoonheid en orde bij God.

6. Zet de gesteldheid des geestes in evenwicht in een bedaarde, bezadigde,

onpartijdige kalmte des gemoeds, ziende naar de beide zijden, de zwarten en de witten kant van Gods voorzienigheid. Dit deed de heiligen David zijn kruis te boven zijn. "Indien ik genade zal vinden in des Heeren ogen, zo zal Hij mij wederhalen, en zal ze mij laten zien, mitsgaders zijn woning. Maar indien Hij alzo zal zeggen: "Ik heb geen lust tot u, zie hier ben ik, Hij doe mij, zoals het in zijn ogen goed is." (2 Sam. XV: 25, 26). Hij geeft zijn ziel over op Gods twee indiens. - Indien Hij mij verlost, het is goed; indien Hij mij ombrengt, het is goed." Maakt dit voornaamste punt vast: Christus is de mijn; voor dit anker, in deze haven moet mijn schip liggen. Welke wind ook waaie in uitwendige dingen, Christus is voor mij gestorven. Indien ik leef, het is in Christus; indien ik sterf, het is tot Christus; indien ik met vorsten te paard rijd, het is goed; indien ik met de knechten te voet ga, het is goed. Indien Christus Zijn aangezicht verbergt en fronst, het is Christus, het is goed; indien het volle maan is en Hij overschaduwt de ziel met glans en stralen van liefde en licht, het is ook Christus, het is ook goed.

7. Looft Christus in alle dingen. Weest nederig in uw begeerten. En zoudt gij u grote dingen zoeken? "Zoek ze niet, " (Jer. XLV: 5) zeide Jeremia tot Baruch. Het is gemakkelijker tot begeerten toe te doen dan er van af te doen; beter om het hart te doen opklimmen van een gerecht van groen-moes tot wijnen, dan uw geest te noodzaken af te dalen en te wenen.

8. De overwegingen des geloofs van de ergste en zwaarste dingen, om daaruit een besluit op te maken, zijn zoet. Job stelt een geloofsgevolgtrekking vast op zwarte stellingen. Veronderstelt, dat de duivel en de hel de grondstelling formeren, dan kan nog het geloof een gevolgtrekking maken van goud en de hemel. Wat, indien God mij zou doden? Wat, al ware het zo? Nochtans zal ik op God hopen (Job XIII: 15). Wat, indien Hij mij in de hel wierp? Dan zou het een goed besluit zijn: ik zal uit de put der duivelen roepen: "Hallelujah, looft de Heere in Zijn rechtvaardigheid." Wat, indien de vijand in de oorlog mij overmocht? Wat, indien ik in karmozijn opgetrokken zijnde, de drek moest omhelzen? Het geloof kan het model maken van hetgeen mogelijk de voorzienigheid nooit zal naaien. Wat, indien ik tot het rad gebracht zal worden, of tot de pijnbank, of levend verbrand zal worden?

9. Er is een verborgenheid van de Voorzienigheid, welke wij niet zien; wij weten niet, wat God met ons gaat doen, wanneer Hij ons bindt; evenals het schaap zich geen begrip van de dood vormt, zelfs, wanneer het mes op zijn keel is. Zo is het ook met ons.

10. De Voorzienigheid wandelt lang in onzekerheden; de weg van Hem, die de wereld regeert, is in de wolken. De vrede ligt in het gezicht, echter komt de volle overwinning en verlossing niet nabij. De vijand is bijna onderworpen, en de Heere doet de schaal naar de andere kant overslaan en brengt ons weer in de diepte. Het leven van Achab is veilig tot binnen het achtste gedeelte van een span; echter bepaalt God zo de tijd en de plaats der wrake, dat de pijl van God juist moet treffen tussen de gespen en tussen het pantser, en Achab wordt gedood.
11. Wij hebben ons zonder murmureren, met alle stilzwijgen en gerustheid des geestes aan Gods wegen te onderwerpen. Geloven kan verlichting aanbrengen; twisten niet.

12. Het is gemakkelijker te zien, wat ons opgelegd is, dan te zien, wie het ons oplegt. Het kwaad komt, en wij zien niet hoger dan het schepsel, alsof de wereld zich zelf

geschapen had. Zo is het, wanneer wij dromen, dat het schepsel zich beweegt en niet bewogen wordt door God.

13. Dit moeten wij opmerken, dat God in zijn ganse weg opklimt, en dat de voorzienigheid nooit bergafwaarts gaat. Wanneer Jozef in de kuil nederdaalt, in de gevangenis gaat, dan gaat God in de loop van zijn voorzienigheid opwaarts, en Hij bevordert het ontwerp van schone voorzienigheid, want Jozefs nederdalen en zijn ondergaan is een stap opwaarts tot Gods verborgen van Jozef en het verlossen van zijn kerk. Juda's wegvoering in ballingschap is niet Gods wegvoering, maar zijn bevordering van het werk, om hun ten slotte goed te doen. Reformatie gaat onder, wanneer belemmeringen en beletselen in de weg komen, maar God werkt door. Tweede oorzaken treden op de achtergrond en mislukken, wanneer almacht des Heeren werk voortzet.

LEERREDE 11

"Maar Hij antwoordde haar niet een woord. En Zijn discipelen tot Hem komende baden Hem, zeggende: Laat ze van U, want zij roept ons na. Maar Hij antwoordende zeide: Ik ben niet gezonden dan tot de verloren schapen van het huis Israël. En zij kwam en aanhad Hem, zeggende: "Heere help mij."
Mattheüs 15: 23-25.

Wij komen nu tot de samenspraak tussen de vrouw en Christus. De eerste beproeving is: De vrouw roept, maar Christus antwoordt haar niet een woord.

1. **Ik zal eerst aantonen, waarin de verzoeking bestaat.**
2. **Welke de redenen daarvan zijn, en in welke gevallen Christus niet antwoordt.**
3. **De gebruiken hiervan aantonen.**

1. Wat het eerste betreft: De verzoekingen van God, de Satan en het vlees komen hierin overeen, dat alle verzoekingen van een kleur zijn, namelijk wit en schijnbaar goed. Zelfs, wanneer het aanzien der verzoeking zwart is als de hel, dan is er nog wit in; als "zegen God en sterf" opdat u in het graf verborgen moogt zijn voor ellende.
De reden is, dat de verzoeking geen verzoeking zijn zou, indien zij geen bekorende kracht had, om op de rede in te werken. Dit is duidelijk in de verzoekingen des Satans; hij weet, dat de mens een gevallen en geruïneerd schepsel is, evenals hijzelf; dat hij echter nog een redelijk schepsel is, en dat de rede een schoon voorwerp moet hebben. De eerste zwarte appel moet goed zijn voor het oog. Zo vertoont de duivel zich altijd in het wit, wanneer hij iemand bekoren wil. Maar, al wast men de duivel en zijn leugen zij blijven tot op het gebeente altijd zwart.

2. Nu, deze vrouw ziet datgene waar zij niet naar uitzag, en de genegenheden moeten daartoe opgewekt worden. Is dit de Heere, de hoorder der gebeden? Is Hij dit, die ons beveelt te bidden en belooft te horen? Is dit het zachtmoedige Lam Gods, van wien gezegd wordt: "Hij zal de lammeren in Zijn armen vergaderen"; en "het gekrookte riet zal Hij niet verbreken, en de rokende vlaswiek die zal Hij niet uitblussen? Hij antwoordt mij niet een woord; Hij erkent mij niet voor de Zijne. Daarna is het: Hij smaadt mij, door mij een hond te noemen.
De natuur zou zeggen: "Het spijt mij, dat ik ooit tot Hem kwam; laat mijn dochter last hebben van twintig, honderd, ja, een legioen duivelen; het is tussen Christus en mij gedaan; ik kom niet meer tot Hem."
Daarom vooral moest deze behandeling haar hard voorkomen, omdat zij een groot geloof had, en het geloof niet anders dan Christus lief hebben en Hem vriendelijk zijn kan." Wat? mijn hart is bedroefd en gebroken; mijn dochter is van de duivel bezeten, maar o, helaas, mijn Zaligmaker antwoordt niet een woord! De zoete Jezus verwerpt mij; hoe kan ik het uithouden onder zoveel hellen? Hij geneest allen, die tot Hem komen; ik ben de eerste, die de Koning ooit heeft weggezonden met een treurig hart. Hij werpt niemand uit, die komt; Hij verwelkomt allen; alleen op mij arme en ellendige wil Hij niet zien. O, wat kan ik nu doen?«
Men moet het hart van een moeder voor haar gefolterd kind kennen, en de liefde van een gelovige voor een Zaligmaker; hier is een last boven een last.

Waarom toch antwoordt Hij allen zondaars, maar heeft geen woord voor mij?

Antwoord.
1. Weinigen of gene worden verzocht, of de uitkomst der verzoeking is, dat men zware bevattingen van de verzoeking ontvangt. Nooit was iemand in de toestand, waarin ik ben. Christus antwoordt de duivels, wanneer zij roepen; naar mij wil Hij niet omzien; Hij gunt mij geen blik, geen half woord. De verzoeking moet Christus voorstellen als enig in ruwe behandeling, en de verzochte als enig in ellende. Elia moet zeggen: "Ik alleen ben overgebleven en zij zoeken mijn ziele" (1 Kron. XIX: 10). " Op U hebben onze vaders vertrouwd, zij hebben vertrouwd, en Gij hebt ze uitgeholpen" (Ps. XXII: 5). Maar ik ben geen mens. "Maar ik ben een worm en geen man" (vs. 7). "Gij allen, die overweg gaat, schouwt het aan en ziet, of er een smarte zij gelijk mijn smarte! enz. (Klaagl. I: 12). "Wij zijn tentoongesteld; wij zijn een schouwspel geworden de engelen en de mensen" (1 Cor. IV: 9).
De verzoeking moet het aangezicht der hel aandoen om dit uit te werken, dat het kind van God zich van de lijst uitdoet en van het gezelschap onttrekt van Gods kinderen. Vandaar dat: "Nee, zolang de wereld bestaat, was er nooit een ziel als ik - ik ben een eenling". Christus moet eens, vroeger of later, voor de verzochte geen Christus, en God geen God zijn. "Heeft God vergeten genadig te zijn?" (Ps. LXXVII: 10). Een vergetend God, een veranderd God is geen God.
Blijft bij dit beginsel; toch is Hij Christus, en mijn Christus ook.

2. Er staat: *Hij antwoordde haar niet een woord;* maar er staat niet: Hij hoorde niet een woord; die beide verschillen veel. Christus hoort dikwijls, wanneer Hij niet antwoordt; zijn niet antwoorden is een antwoord, dat aldus spreekt: "Blijft bidden, houdt vol met roepen, want de Heere houdt zijn deur stevig gegrendeld, niet om er u buiten te houden, maar opdat u zou kloppen en weer kloppen." Het gebed is Gode, verering; voor ons is het dikwijls maar een dienstknecht, die uit loutere noodzaak voor zaken uitgezonden wordt. De vader zal zijn kind nog eens laten herhalen, wat hij hem al eens heeft horen zeggen, omdat hij er lust in heeft het te horen spreken. Zo hoort God Efraïm, en houdt het antwoord voor zich: "Ik heb wel gehoord, dat zich Efraïm beklaagt" (Jer. XXXI: 18), maar Efraïm hoorde niet, wist niet, dat God het gehele gebed van Efraïm achter zijn rug weer oververtelde.

3. Geen antwoord van Christus is een hel voor de gelovige, maar de hel te kussen en te omhelzen, omdat het Christus hel is, is een zeer aangenaam werk; wanneer u zegt: "Ik zal bidden en biddende sterven, al word ik nooit verhoord, omdat bidden mijn plicht en Gods eer is, laat mij daarom sterven in een plicht, welke God verheerlijkt."

4. Worstelen voegt sterkte toe aan armen en lichaam; bidden en weer bidden versterkt het geloof; het veel lopen verlengt de adem; door veel bidden wordt de adem des geloofs verlengd. Jacob is in de morgen, wanneer hij een gehelen nacht gebeden heeft, sterker dan de avond tevoren. De engel zeide: "Laat Mij gaan, want de dageraad is opgegaan," maar hij zeide: "Ik zal U niet laten gaan, tenzij, dat Gij mij zegent" (Gen. XXXII: 26). Toen, bij het aanbreken van de dag bad hij vuriger en gebruikte zijn armen met meer heftigheid dan te voren; hierdoor werd de honger sterker, het gevoel dringender. Het is hier: "eet en word hongerig; bid en begeer vuriger te bidden."

3. Reden, waarom God het gebed niet hoort, zijn:
le. Bijgelovige en valse aanbidding. "Moab vermoeid geworden op zijn hoogten, gaat in zijn heiligdom om te aanbidden, maar vermag niet" (Jes. XVI: 12). Bengaals vuur kan geen vlees braden.

2e. God hoort de zondaars niet (Joh. IX: 31). "Zijn gebed zij tot zonde" (Ps. CIX: 7). Ja, de gebeden van Brittannië worden noch gehoord, noch deszelfs vastendagen aangenomen, "omdat onze ongerechtigheden een scheiding gemaakt hebben tussen God en ons" (Jes. LIX: 2).
3e. God hoort niet, "omdat het hart de ijdelheid lief heeft" (Ps. LXVI: 18; Job XXXV: 13).
4e. God hoort noch de kwaadwilligen, noch ons, omdat velen harte-vijanden van de zaak zijn (Ps. XVIII: 42).
5e. Hij hoort geen mensen, die met bloed bevlekt zijn (Jes. I: 15).

Nu, wat de heiligen betreft, de niet-beantwoording leren zij als een barmhartig oordeel verstaan; het is hiermede als met rijkdommen; hij is rijk, die zich zelf rijk oordeelt en niet meer begeert: zo ook, geen antwoord te ontvangen is een plaag. Maar te bevinden, dat men geen antwoord ontvangt, en er bedroefd over te zijn, heeft veel van Christus in zich. De heiligen zijn meer bezwaard daarover, dat God niet antwoordt, dan omdat ontferming geweigerd wordt.

Vraag. *Hoe zullen wij weten, dat wij antwoord ontvingen?*
Antwoord.
1e. Hanna wist het daaruit, dat zij vrede vond op het gebed.

2e. Paulus wist het, doordat hij nieuwen onderstand ontving, om het gemis te dragen van hetgeen hij biddende zocht. Hij ontving antwoord, die meer hemels is na het gebed.

3^{e}. Vrijheid en geloofsvrijmoedigheid zijn tekenen van een beantwoord gebed. De Voorspraak, die aan de rechterhand Gods zit, kan zijn eigen werk niet verliezen; Zijn Geest zucht in de heiligen. Neemt niet mijn Hoofd aan, hetgeen mijn hart tracht te doen? (Rom. VIII: 23, 26, 27, vergeleken met Openb. VIII: 3, 4).

4^{e}. Wij worden verhoord en beantwoord door God, wanneer wij niet door God verhoord en beantwoord worden. Ik bid om een, tijdelijke gunst - de overwinning van Gods volk in deze veldslag; zij verliezen de slag.
Toch is mijn gebed verhoord en beantwoord, omdat ik om die overwinning bad, niet onder het begrip van een overwinning, maar als met barmhartigheid verbonden voor de kerk, en om de eer van Christus.
Nu, het wezenlijke voorwerp van mijn gebeden was een geestelijke barmhartigheid voor de Kerk, en de eer van Christus. Welnu, de Heere heeft door het verlies van de slag Zijn volk barmhartigheid bewezen in hen te vernederen, en Hij verheerlijkt Zijn Zoon in het behouden van een verslagen volk. Zo verhoort Hij, wat in mijn gebeden geestelijk is; Hij behoeft de misslagen ervan niet te verhoren. Christus legt geen schuim in Zijn gouden wierookvat.

5e. Wij worden altijd verhoord, wanneer wij in het geloof bidden. Maar laat het geloof niet verder reiken dan de wille Gods. Wanneer wij Gods wil tot onze regel stellen; Hij zal zijn eigen wil doen. Indien Hij mijn wil niet doet; wij moeten aanmerken, dat de wil van het schepsel, waar die verdeeld is tegen de wil van God, in dingen, welke niet noodzakelijk zijn tot zaligheid en tot de eer Gods, geen deel is van Gods wil, en dat het geloof die niet begeert. Daarom is het, dat in de Psalmen het geloof dikwijls bidt en antwoordt: "Merk op mij en verhoor mij" (Ps. VI: 5 vergeleken met vers 10, Ps.

LV: 3), "God zal horen en zal ze plagen" (vs. 19). "Zijt mij genadig, o God", enz. (Ps. LVII: 2). "Hij zal van de hemel zenden en mij verlossen, te schande makende dengenen, die mij zoekt op te slokken (vs. 4). Red mij van mijn vijanden, o mijn God" (Ps. LIX: 2). Red mij van de werkers der ongerechtigheid (vs. 3). De God mijner goedertierenheid zal mij voorkomen: God zal mij op mijn verspieders doen zien" (vs. 10). "O God, Gij had ons verstoten; Gij had ons gescheurd" enz. (Ps. LX: 3). Maar in het einde: "In God zullen wij kloeke daden doen" (vs. 14). Het profeteren des geloofs is niet met de profeten gestorven. Het geloof ziet nog van verre. De dingen te zien, welke God doen zal, of door zichzelven, of door de engelen, is een daad van profetie, en verschilt in haar natuur niets van het profetische licht der profeten. Nu, het licht des geloofs ziet nog hetzelfde, namelijk, dat Christus de doden zal opwekken, en Zijn engelen zal zenden, om Zijn tarwe in zijn schuur te vergaderen. Voornamelijk de hoop der heerlijkheid is profetisch.

6e. Lijdzaamheid, om te wachten tot het gezicht spreekt, is een antwoord.

7e. Sommige brieven vereisen geen antwoord, maar zijn blote uitdrukkingen van de begeerte van de vriend. De algemeen gebeden der heiligen, of de Heere zijn uitverkorenen wil bijeenvergaderen, of Christus wil komen, om de Bruid te huwen, en het huwelijk te voltrekken, hebben betrekking op een wezenlijk antwoord, wanneer onze Man, de Koning, in Persoon komen zal bij zijn tweede verschijning.
le. Gebruik. Het valt u zwaar, dat gij niet beantwoord wordt, en dat Christus deur op uw eerste kloppen niet wordt geopend. David moet kloppen: "Mijn God, ik roep des daags, maar Gij antwoordt niet, en des nachts, en ik heb geen stilte" (Ps. XXII: 3). De Kerke Gods: "Ook wanneer ik roep en schreeuw, sluit Hij de oren voor mijn gebed" (Klaagl. III: 8).
De zoete Jezus, de Erfgenaam van alles, bad eens met tranen en sterke roepingen: "O Mijn Vader"; wederom, "O Mijn Vader"; en ten derden male, "O Mijn Vader" voordat Hij verhoord werd. Blijft wachten, sterft biddende, bezwijkt niet.

2e Gebruik.
Het is goed het hart vol te hebben met liefelijke gevoelens van Christus, wanneer Hij niet dadelijk verhoort. Het is Christus; Hij zal antwoorden. Het is de buitenkant maar van Christus, welke onvriendelijk is.

LEERREDE 12

"En Zijn discipelen tot Hem komende, baden Hem, zeggende: Laat ze van U, want zij roept ons na."

Wij zien in de discipelen weinig teerheid; niet meer dan, "laat ze van U; zij doet ons moeite aan met haar roepen." Waarlijk, zij waren zwaar geslagen, dat hun verwende oren pijnlijk aangedaan werden door het geroep van een arme vrouw. Waarom zeggen zij niet: "Lieve Meester, haar dochtertje is van de duivel bezeten, en Gij, haar Zaligmaker, antwoordt haar niet een woord; dat moet haar 't hart breken; wij bidden U, Meester, genees haar dochtertje?"

Leer. *Natuurlijke mensen, of discipelen van Christus, in zover als zij vlees zijn, verstaan niet de verborgenheid der droefheid, en de innigheid der aandoening in de heiligen, wanneer zij tot God roepen in verlating, zonder gehoord te worden.*

1. Natuurlijke mensen spotten met Christus verlating: "Hij heeft het op de Heere gewenteld, dat Hij hem nu uithelpe" (Ps. XXII: 9). Bezwaard was de geest van de wenende Kerk, een gevangen vrouw aan de rivieren van Babel. Maar ziet, zij bespotten haar; "Zingt ons een van de liederen Sions."

2. Zelfs de heiligen, zijn, in zoverre zij onvernieuwd zijn, vreemdelingen van de inwendige strijd der zielen, die bidden en niet door God beantwoord worden.

(1) De bezwijkende en bezwijmende Kerk is in smart: "O lieve wachters, hebt u mijn Man gezien?" (Hoogl. V: 6, 7). Haar geest was bezwaard, maar wat dan? "De wachters, die in de stad omgingen, vonden mij, zij sloegen mij, zij verwondden mij; de wachters op de muren namen mijn sluier van mij." (vs. 7) In plaats van haar wonden te verbinden, begonnen zij haar weer te slaan en trokken haar de haar over de oren. En de dochteren Jeruzalems zeggen tot de Kerk, die moede is van haar zuchten en in smart vanwege het gemis van haar Heere: " Wat is uw liefste meer dan een ander liefste?" enz. (vs. 9). Waar is uw Christus van gemaakt? Van goud, of is uw liefste kostbaarder dan alle liefsten in de wereld? De bedroefde Hanna, bezwaard van geest zijnde, is in de ogen van Eli een dronken vrouw. De engelen vinden Maria Magdalena wenende en zij verlaten haar wenende, met het geven van een leerstellige vertroosting: "Vrouwe, wat weent gij? Hij is hier niet, maar Hij is opgestaan." Indien een snaar in de consciëntie gebroken is, dan kunnen de apostelen, die met Magdalena waren, die niet herstellen door er een knoop in te leggen.
Wanneer er een scheur in het hart is, zoals de ziel van deze arme vrouw vanee gescheurd is, dan blijft zij wenen: 'O, waarom spreekt gij, o engelen, om mij te vertroosten? Zij hebben mijn Heere weggenomen. Engelen, wat heb ik aan u?'
En, inderdaad, zij kunnen het gescheurde hart der vrouw niet dichtnaaien. Dit is des Heeren voorrecht. "Ik schep de vrucht der lippen, vrede" (Jes. LVII: 19). Ik weet maar van een Schepper, en ik ken maar een Vrede-schepper. Vrede der consciëntie is genade; genade is gemaakt van zuiver niets; zij is niet gemaakt van de natuur. Herders mogen van vrede spreken, maar God spreekt vrede tot zijn volk (Ps. LXXXV: 9).

(2). Er zijn sommige werkingen der natuur, waarin de mensen geen hand hebben. Om brood en wijn uit de aarde voort te brengen, daarin hebben de mensen een hand, maar in het verwekken van wind, in het geven van regen, heeft geen koning en hebben

legerscharen noch parlementsbesluiten enigen invloed. Om de raderen en bewegingen van een geschokte consciëntie tot bedaren te brengen is een werk zo hoog en bovennatuurlijk, dat het Christus betaamde de Geest des Heeren op zich te hebben boven zijn medegenoten, en Hij moet met een bijzondere last gezonden worden, opdat de zoete handen, de zachte, genadige vingeren van de Middelaar de kunst van de hemel zouden aanwenden, opdat Ik, (zegt Hij) als een heelmeester, de gebrokenen van hart zou verbinden met spalken en windsels, en de treurigen Sions zou vertroosten (Jes. LXI: 1).

(3) Er moet ten 3de enige onmiddellijke werking van de Almacht zijn, inzonderheid, wanneer Hij een heirleger van verschrikkingen tegen de ziel in slagorde stelt, zoals blijkt in Saul, in job: "Zijne schutters hebben mij omringd;" (XVI: 13) dat is, niets minder dan de ziel is als een man, die aan alle kanten door vijanden omringd is, zodat er geen hulp bij het schepsel is, maar hij te midden van hen moet sterven. "De verschrikkingen Gods rusten zich tegen mij" (Job VI: 4). Alleen de Heere der Heirscharen verwekt door een onmiddellijke daad deze krijgslieden, de verschrikkingen Gods, en Hij alleen kan ze doen bedaren.

1e. Gebruik.
Wat wonder dan, dat leeraars, het Woord, vertroostingen, beloften, engelen, profeten, apostelen, een gebroken hart niet kunnen verbinden? Vrienden kunnen het niet; er moet een goed woord van God komen. Het is gemakkelijk voor ons, die aan het strand staan, om tot hen die op zee tussen leven en dood geslingerd worden, te roepen: "Zeil zo en zoo." Het is niets, om goede woorden te spreken tot een zieke, maar de engelen hebben hierin geen kennis bij bevinding. De bedroefden van geest zijn evenals de kinderen, die hun ziekte niet kunnen vertellen; zij duchten de hel, en het is voor hen wezenlijk een hel. Veel leeraars zijn maar paardendokters in deze ziekte; wijn en muziek zijn ijdele middelen; er is behoefte aan een Schepper van vrede. "Zij is waanzinnig (zeggen zij) en het is maar een vlaag van een natuurlijke zwaarmoedigheid en verstandsverbijstering."

2e Gebruik.
De discipelen zijn heelmeesters van geen waarde voor een ziele, die roept, en door Christus niet gehoord wordt. O, Mozes is een zachtmoedig man; David een lieflijk zanger; Job en zijn bevinding profijtelijk; de apostelen zijn Gods instrumenten; de Maagd Maria is vol van genade; de verheerlijkten begeren, dat de Kerk verlost moge worden, maar zij zijn allen niets bij Jezus Christus. Er is (om zo te spreken) meer in een stukje van een hoek van Christus hart, dan in miljoenen werelden van engelen en geschapen vertroostingen, wanneer de consciëntie neergeslagen is door de hand des Almachtigen.

"Maar Hij antwoordende zeide: Ik ben niet gezonden dan tot de verloren schapen des huizes Israëls."
In dit antwoord zijn twee dingen op te merken.
1. Dat de verzoeking van Christus komt, doordat Hij ontkent, dat Hij iets met deze vrouw te maken heeft.

De stof van de verzoeking, bevattende van Christus de:
(1). Zending,
(2). Tot wie, tot het Huis Israëls.
(3). Onder welk begrip; de schapen van het Huis Israëls.
(4). Welk soort schapen; de verloren schapen.

2. Merkt in de verzoeking aan:
(1) Wie het is, die verzoekt.
(2) De natuur van de verzoeking.

Wat het eerste aangaat; *het is Christus, die verzoekt.* Hieruit zijn deze stellingen af te leiden:
le. Stelling. God verzoekt niemand tot zonde.
"Niemand als hij verzocht wordt, zegge: Ik word van God verzocht, want God kan niet verzocht worden met het kwade, en Hij zelf verzoekt niemand. " (Jac. I: 13). Maar een iegelijk wordt verzocht, als hij van zijn eigen begeerlijkheid afgetrokken en verlokt wordt. (vs. 14). God beproeft meer, dan dat Hij verzoekt.
1. God kan de zonde niet bevelen.
2. Hij kan de verdorven vermogens niet tot de zonde aansporen, zoals hij, die een paard dat een verstuikte poot heeft, de sporen geeft, het paard wel aandrijft tot lopen maar niet tot hinken, maar het hinken wordt veroorzaakt door de verstuikte poot.
3. Hij kan geen zondige gewoonten ingieten, welke als gewichten van ijzer en lood zijn, om de ziel tot de zonde te neigen.
4. Hij kan de zonde niet goedkeuren. Satan verzoekt nooit anders dan op de praktische kennis, U, dat de raderen bergafwaarts zullen lopen, gelijk hij Eva verzocht, en gelijk hij op die valse overreding ook Christus verzocht tot zonde; Of dan, als hij weet, dat de zonde de raderen en genegenheden gesmeerd heeft, en dan werpt hij vuur in, wel wetende, dat er buskruit en brandhout binnen in ons zijn, in onze begeerlijkheid. Hij zou niet aanbieden om een vader van het gebroed der hel te zijn, indien hij niet wist, dat er een zaad en een baarmoeder in ons zijn. Tenzij Christus uit genade water op onze lusten werpe en de oven verkoele, geraken wij gemakkelijk in brand.

2e Stelling. Noch duivels, noch mensen, noch ons hart, kunnen, zonder te zondigen, het schepsel verzoeken of beproeven, door het aan te zetten om te doen, hetgeen zal blijken zonde te zijn, met het voornemen om te beproeven, of dat schepsel God zal gehoorzamen of niet. Had Abraham aan Izak bevolen om zijn zoon Jacob te doden, ten einde te beproeven of Izak God liefhad of niet, dan zou het een zondig verzoeken van hem geweest zijn. Het is een mens niet geoorloofd zijn medeschepsel op de rand en oever des doods (want dat is toch alle zonde) te zetten, om te beproeven of het schepsel een sterk hoofd heeft, dat niet duizelig kan worden. God mag de plichten beproeven door voorvallen: Hij is de Potte- bakker, wij het leem. Maar het leem mag het leem alleen beproeven in voorvallen door plichten, en niet de plichten, door voorvallen.

3e Stelling. De dartele. en ijdele. rede zou zeggen: "Waarom schiep de wijze Heere dien boom der kennis, waarvan het proeven de tweede dood was volgens de wet, en dat onder het oog van Eva? Waarom heeft God het eerste belegerde kasteel, Eva's wil en hart, niet versterkt met genade, zodat de duivel de slag niet had kunnen winnen?"
Maar, o ijdel mens, is de pottenbakker gehouden om een aarden vat zo sterk te maken als een vat van ijzer of koper, zodat het niet breken kan, al valt het buiten schuld van de maker? Wij mogen tot hoger leem, ja tot de engelen zeggen: "Wie zijt gij, die bevel geeft?" En bovendien mogen wij zeggen: "Wat doet gij, en, waarom doet gij dat, en, wat beveelt gij, een ander Evangelie, of niet? en wij mogen hun wil met voorbehoud aannemen. Maar wij mogen van God weten, wie Hij is; dat Hij is de Jehova. Maar wij mogen niet vragen: "Heere, waarom doet Gij dit? of, Heere, wat is dit, dat Gij gebiedt?" De werker waarborgt hier de daad, en al haar beweegredenen. God giet

wijsheid en goedheid in al zijn wegen, omdat het zijn wegen zijn. Goedheid is een vreemdeling in alles wat engelen en mensen doen, tenzij er een veiliger wet voor hun doen zij, dan hun Persoon. God eist volstrekte gehoorzaamheid, al vraagt Hij geen blinde gehoorzaamheid; des mensen daden moeten gewaarborgd zijn niet alleen door de wijsheid van de dader, maar ook door de natuur van de daad. Al Gods daden hebben een overvloed van goedheid in zich van de Heere. Het is mij goed, wat ik lijd, (ik bedoel, het behoort mij goed te zijn) al waren het tien hellen voor een zonde, indien de absolute Formeerder van alle dingen het doet. Wij houden er van God de wet voor te schrijven. Terwijl menselijke geboden te onderzoeken geoorloofd is, nemen wij die op goed geloof aan, en Gods wegen onderzoeken is laatdunkendheid; toch willen wij God oordelen. Wij zien, door het toelaten van de zonde in bloedvergieten, in verwarring, in de val van Adam, meer schoonheid en heerlijkheid in Christus Jezus en zijn nieuwe hemel, dan wij zwartheid van de hel en de zonden, in de duivels en in de zonde zien kunnen. Misschien zou het aan het schepsel en aan de engelen wettelijk geoorloofd geweest zijn, de zonde toe 1e. laten, indien zij daaruit een Evangelie, een hemel van vrije genade konden verwekken.

Wat nu betreft de verzoekingen, die van God komen, hebben wij te overwegen, *dat zij geheel recht, wijsheid en goedheid zijn.*

1e. Stelling. Christus zegt van haar tot de discipelen: (er had enige vertroosting in gelegen, indien Hij haar zelf maar één woord had toegesproken) "Ik ben niet tot deze vrouw gezonden, noch tot iemand van haar geslacht en maagschap; zij is een Heidense; Ik ben in de eerste plaats tot de Joden gezonden." Hieruit volgt, dat Christus naar de bevatting van zwakken, met woorden zeggen kan "Ik ben uw Zaligmaker niet; gij zijt niet een van mijn verlosten." Het kan zijn, dat Christus een hard antwoord geeft, terwijl Hij goed gezind is. Hij sprak een hard woord tot de hoveling, die tot hem kwam voor zijn stervenden zoon: "Tenzij, dat gij (en uw gehele natie) tekenen en wonderen ziet, zo zult gij niet geloven" (Joh. IV: 48). Nooit zag en duchtte iemand harder dingen van God dan Jeremia: "Zoudt Gij mij ganselijk zijn als een leugenachtige? als wateren, die niet bestendig zijn? (Jer. XV: 18).

2e Stelling. Hoe dikwijls liggen de beloften van het Evangelie verre van ons, en komen vier twijfelingen dienaangaande in ons op.
1. Zij zijn niet voor mij. God handelt in zijn bedelingen anders met mij dan met ieder ander. Zo was het met David: "Op U hebben onze vaders vertrouwd, zij hebben vertrouwd en Gij hebt ze uitgeholpen, " (Ps. XXII: 5) en waarom zou Hij u ook niet verlossen? Helaas, het is niet zo: Maar ik ben een worm en geen man (vs. 7). Zo ook Jesaja XLIX: 13, "Juicht gij hemelen, en verheug u gij aarde, en gij bergen maakt gedreun met gejuich." Wat is er te doen, dat de hemelen en de sterren bevolen wordt, psalmen te zingen? Want de Heere heeft zijn volk vertroost, en Hij zal zich over zijn ellendigen ontfermen." Ja, maar voor mij is er geen genade: "Maar Sion zegt: De Heere heeft mij verlaten, en de Heere heeft mijner vergeten" (vs. 14). Wie ook ontferming vindt; Gods bedeling zegt, dat ik ze niet zal vinden.
2. Ik ben ongeschikt voor genade, vanwege mijn onwaardigheid en zonde. De verloren zoon durft niet geloven, dat zijn vader hem als zoon in zijn huis zal ontvangen. Waarom? Hij heeft er geen andere reden voor dan deze: "Vader, ik heb gezondigd tegen de hemel en voor u, en ik ben niet meer waardig uw zoon genaamd te worden: Maak mij als een van uw huurlingen" (Luk. XV: 18, 19). Zo was de redenering van Petrus: "Heere, ga uit van mij, want ik ben een zondig mens".

3. Ik weet niet hoe de beloften aan mij zullen gehouden worden. Jozef had de toezegging, dat de zon, maan en elf sterren hem eer zouden bewijzen, maar hij kon niet zien, hoe dat vervuld kon worden. Het was verre van eer, dat hij als een slaaf verkocht werd; toch moest hij geloven, dat zijn droom zou worden vervuld. Zo hield Abraham zich aan de belofte, wanneer God beval de zoon der belofte te doden, "overleggende, dat God machtig was hem ook uit de dode te verwekken" (Hebr. XI: 18).
4. Ik zie de tijd van de vervulling der belofte niet; echter "zo Hij vertoeft, verbeidt Hem, want Hij zal gewisselijk komen; Hij zal niet achterblijven" (Hab. II: 3). Wij moeten in gedachten houden, dat God zijn beloften, naar onze mening, door de hel en de zwarte handen des duivels kan laten lopen (gelijk Hij Christus door de dood, de vloek en de hel leidde), en haar toch vervullen. Wanneer Christus onder een steen ligt en begraven is, schijnt het Evangelie begraven te zijn.

3e Stelling. Christus is aan beide zijden: Hij ondersteunt en werpt terneer in een en dezelfde daad. Hij ontkent, dat de vrouw de zijn is, en geeft haar te gelijk genade, om te geloven, dat Hij de haar is. God verstoot zijn kind, en Hij begeert dat zijn kind niet van Hem zal verstoten worden. Hij is met Jacob in zijn worsteling, en alsof Hij tegen hem was, zegt Hij: "Laat Mij gaan." Terzelfder tijd trekt Christus hier, en wederstaat Hij.
"Ik ben niet gezonden." Hij loochent hier niet het aandeel van de Heidenen aan de Messias, maar zijn bedoeling is: Ik ben niet ten eerste en voornamelijk in het vlees gekomen, en Persoonlijk als mens tot de Heidenen gezonden, om hun het Evangelie te prediken, en wonderen voor hen te verrichten, maar voornamelijk als de bedienaar der besnijdenis, tot de Joden. Daarom (Matth. X) verbiedt Hij zijn discipelen tot de Samaritanen te gaan, en Hij gebiedt hun om de huize Israëls te prediken.

Eerst dan een woord over Christus zending, welke deze drie dingen insluit:
1. Bestemming.
2. Bekwaammaking.
3. Bijzondere opdracht.

1. De bestemming was een daad van Goddelijke en vrijwillige beschikking, overeenkomstig welke de tweede Persoon van de Drie-eenheid, de Zone Gods, niet de Vader, niet de Heilige Geest, werd bestemd en afgezonderd om onze natuur, plaats, en het ambt van Middelaar aan te nemen, om ons te verlossen in zijn eigen Persoon. De Zoon was het meest geschikt om het eerste en oorspronkelijke patroon van alle zonen te zijn; de Zoon was door natuurlijke generatie de bekwaamste Persoon, om de volmaakte stof en het patroon te zijn van allen, die zonen zijn door aanneming uit genade (Gal. IV: 4, 5). De zelfstandige kracht Gods is in de Heiligen Geest; de Persoonlijke oorsprong en fontein van al de voortreffelijkheden Gods was in de Vader. En zo, hoewel er geen ongeschiktheid in een van hen was om onze Koning, Priester en Profeet te zijn, echter de liefde, genade, barmhartigheid, rechtvaardigheid Gods en zijn oneindige wijsheid wonen in de Zoon. O, wat een liefde-koop, dat (om dat woord eens te gebruiken) het lot van weergaloze liefde en vrije genade op de Zoon viel! "Zoon, mijn eniggeboren Zoon, Gij moet naar beneden gaan, Uzelven ontledigen, en de hemel verlaten, en de gevalleen zonen uit de hel gaan ophalen."
Het mensdom, zijn beeld vertonende, viel als een kostbare ring der eer van de vinger Gods, en lag verbroken; de Zoon moest neerbukken, hoewel het zijn rug pijn deed, om het gebroken juweel op te rapen en weer te herstellen, en het als een zegel op het hart

Gods te zetten. Dit was de opkomst van het verbond van eeuwigheid, dat Christus als de eerste Zoon zijn woord gaf, dat allen, die door Hem tot zonen zouden worden aangenomen, de pen zouden opnemen, om met hand en hart het verbond der genade te tekenen en te onderschrijven. Het contract, de bewijzen en oorkonden van onze zaligheid werden afgesloten, en door de gezegende Drie-eenheid in de hemel van eeuwigheid vastgesteld, ondertekend en gezegeld. Het Evangelie is geen fabel van gisteren; het is een oude raadslag van oneindige wijsheid.

2. De Zoon werd bekwaam gemaakt.

1. Met een lijdelijke geschiktheid (bij wijze van spreken) om een mens te zijn, opdat Hij kon lijden.
2. Hij was begenadigd met alle dadelijke gaven, om een Middelaar te zijn.

1. De grondslag van alles was de genade van vereniging; dat de Godheid lichamelijk in Hem woonde.
2. De zee van ingestorte genaden boven zijn medegenoten; om niets te zeggen van hetgeen Hij leerde door ondervinding: een Zoon zijnde, die op school gedaan was, leerde Hij zijn les van gehoorzaamheid met veel slagen, hoewel Hij een onnozel Kind was (Hebr. XII: 8). Hierom kwam Hij beladen met genade en zegeningen voor al de vervloekte zonen.
3. Dit alles was niets, tenzij deze Afgezant van de hemel een opdracht voor ons had. Maar Hij bracht twee geschriften, twee boeken van de hemel.

(1). Hij kwam als een vliegende Engel met het eeuwig Evangelie, om aan de natiën te prediken.
(2). Ook het Boek des Levens. In het eerste waren drie wet-akten; zo is Christus onze Zaligmaker zowel door natuur als door een stellige wet. Christus en genade zijn wet.

le. Vanwege zijn plaats en geboorte, onze Goël en naastbestaande zijnde, was Hij ons meer verwant dan iemand anders, om de verkochte erfenis te lossen. De natuur van Christus in de baarmoeder was genade; voor ons is geboren te worden niets dan natuur, en die is slecht genoeg. De baarmoeder van Christus moeder was genade; het was genade, dat de Zoon zou ontvangen en geboren worden, en hierdoor had Hij wettig recht op ons.
2e. Christus daad van sterven was een bijzondere wet: "Dit gebod heb ik van mijn Vader ontvangen, dat Ik Mijn leven zou afleggen" (Joh. X: 18).
3e. Door Zijn dood en zijn opstanding is Hij een wettig Vorst gemaakt, en heeft Hij wettig recht en gezag om de zonden te vergeven (Hand. V: 31; Matth. IX: 6), en macht om het eeuwige leven te geven (Joh. XVII: 2), en allen volgens een nieuwe wet te regeren in zijn nieuw Koninkrijk (Matth. XXVIII: 8). Onze hemel nu, is de onze volgens de wet en een bijzondere opdracht, maar het Evangelie is een algemeen aanbieding: Hij bracht al Gods verborgenheden van de hemel, en in zijn bijzondere opdracht heeft Christus als het ware bijzondere lastgevingen. Maak deze en die personen zalig, geen andere, niet geheel Israël, maar de verloren schapen; niet de bokken. Er is een grote verborgenheid, hoe er geen onoprechtheid in het Evangelie is, en twee tegen-overgestelde willen in God.

1e Gebruik.
Hij biedt in het Evangelie allen het leven aan, zo zij geloven. En Gods gedachten zijn, en zijn voornemen is om slechts in enkelen liet geloof te werken en aan die het leven te schenken; evenals de zoon eens konings doet, die naar een gevangenis met veroordeelde mensen gaat, met een aanbod van vergeving aan allen, onder voorwaarde, dat zij die aannemen, maar die sommigen uitzondert, welke hij overhaalt om des Vaders genade aan te grijpen, en hen er uithaalt, terwijl hij alle anderen aan de gerechtigheid overlaat. Toch is het geen groter verborgenheid dan dit: "Velen zijn geroepen, maar weinigen uitverkoren."
Zo komt Christus zending met zijn opdracht onder een tweevoudig begrip: het een is in het voornemen van het Evangelie; het andere is in het voornemen van Hem, die het Evangelie aan mensen voorstelt, - ik bedoel het voornemen Gods, om geloof en krachtdadige genade te schenken. Het eerste is niets dan Gods zedelijke aanrading van genade, in de openbaring van de verplichting, die op allen rust om te geloven, zullen zij zalig worden. En het is op hun eigen verantwoordelijkheid, indien zij Christus weigeren.
Dit is het hart en zijn de gedachten van Christus over personen, die twee dingen openbaren
1e Des mensen plicht; 2e Gods genade in het eeuwige leven aan de gelovigen te geven.
Maar dit laatste is niet maar een zedelijke wil in God, (om zo te zeggen) een wezenlijke, fysieke wil, overeenkomstig welke Christus krachtdadig, krachtig liefdebanden legt, touwen van zoete, dringende genade, om de ziel te overreden Christus aan te nemen. Christus komt het gemoed voor onder een hogere bevatting; met zijn bedauwd en vochtig haar, kloppende en weer kloppende, om zijn aangezicht in zulk een ziel-verlossende schoonheid en uitnemendheid te tonen, als waardoor de ziel moet worden gevangen genomen, onderworpen en overwonnen door de liefde van Christus.
Als de Bruid zo bewerkt wordt door de schoonheid, genade, rijkdommen, gaven van voortreffelijkheid, woorden van liefde van zulk een Man, dan is zij gedwongen te zeggen: "Ik heb geen kracht, noch hart noch hand om U af te wijzen."

1e Nu, het eerste begrip van het Evangelie is genoegzaam om allen onder de verplichting te leggen om te geloven; zodat, al openbaart het Evangelie Gods voornemen der verkiezing niet, (dat wordt alleen en wezenlijk geopenbaard in en door Gods krachtdadige werking van het geloof, de inwendige roeping genaamd. Toch spreekt het tot allen: "Gij moet allen geloven, evenzo, alsof er geen verworpen personen onder u waren."
Indien daarom enige wanhopende als Kaïn, en veel zwakken weigeren te geloven, op deze grond: Waarom zou ik geloven? het Evangelie heeft mij uitgezonderd; het komt mij niet toe; ik ben een verworpene; - dezulken zijn misleid, want het Evangelie openbaart stellig nóch des Heeren besluit der verkiezing, nóch dat der verwerping. De omhelzing van het Evangelie, en de eindelijke verwerping van hetzelve, kunnen deze beide bekend maken. Maar, dát is noch de stem noch de geest van het Evangelie, wat zulke slechte tijdingen openbaart. Het is waar, de Satan kan zo spreken, maar Christus komt eens met goede tijdingen tot allen, zowel uitverkorenen als verworpenen. De mensen begeven zich hier in een rechtsgeding tegen Christus en zoeken twist met Hem. De gelovige breekt eerst met Christus, voor Christus ooit met hem zal breken. Slechte tijdingen worden al te spoedig voor waar aangenomen.
Ik betwijfel of de verwerping iemand zo ver geopenbaard wordt, zelfs dengene, die

tegen de Heilige Geest zondigen, dat zij de onmogelijkheid, om gezaligd te worden voor zichzelf moeten geloven; want al wist een mens, dat hij over de streep en buiten het bereik van elk middel was, dan is hij nog verplicht te geloven in de macht van oneindige barmhartigheid, om hem zalig te maken, en in nederigheid en aankleving aan Christus aan dien draad te hangen.

2e. Indien Christus tot het verloren Israël gezonden is, en in het Evangelie zegt: " Wie wil met Mij gaan", en tot u zegt: "Mijn Vader, de Koning heeft Mij, zijn eigen Zoon gezonden, om u naar zijn huis te voeren ", waarom zou u dan niet gaan? Wanneer de oude Jacob de wagens en boodschappen zag, die prins Jozef, zijn eigen zoon, die nog in leven was, gezonden had, om hem te halen, "bezweek hem het hart van vreugde." Ziet u de wagen van Farao bespreid met liefde? Bereid u dan voor de reis. Het huis, dat wij hier hebben, heeft ons hart ingenomen. Wel, maar u behoort te zeggen: "Ik kan hier niet blijven; de Koning heeft om mij gezonden.

LEERREDE 13

" Van Israël."

Het was dan een bevoorrechtende barmhartigheid, dat Christus tot de Joden gezonden was.
1. De Jood is de oudste broeder, en de natuurlijke erfgenaam van Christus. Christus is van hun bloed en huis (Rom. I, II, III, en IX: 3). Zij waren Christus eerste Bruid. Helaas, zij doodde haar Man. Er is een geboren Jood in de hemel, naar ziel en lichaam. Het is zoet enigerlei betrekking op Christus te hebben.

2. Het algemeen genadeverbond, gemaakt met de grote zuster, de Algemeen Kerk, was eerst in hun handen te pand gegeven, zij legden eerst hun hand op het contract, toen zij het huwelijkscontract onderschreven (Jen II: 3). Israël was de Heere een heiligheid, de eerstelingen Zijner inkomst. O zoetheid! het gevallen geslacht der mensheid was Christus korenveld, en zijn tarwe. De Joden waren de eerste schoof van het veld (Deut. VII: 6). Zij kregen Christus jonge liefde, en (om zo te spreken) de eerste handgift van vrije genade in een kerkelijke weg.

3. Christus handelde het gehele Evangelie in het Joodse vlees, echter niet met uitsluiting van Ruth, Rachab en andere Heidenen van koninklijken bloede. Een geboren Jood verloste de verloren wereld; offerde Gode een offerande voor zondaren. Een geboren Jood is erfgenaam van alle dingen; is verhoogd tot een Vorst, om alles te besturen en te regerera, en zal mensen en engelen oordelen.

4. De Heere Christus in het vlees werd eerst hun aangeboden; zij hadden de eerste Evangelie-liefde (Matth. X: 5, 6; Hand. XIII: 46).

5. De woorden Gods waren hun toevertrouwd; (Rom. III: 1; IX: 4) de geschreven wil van de Testamentmaker Christus was onder hun bewaring.

6. God was hun eerste gekroonde Koning. Hij gaf Morenland, Egypte en Scheba tot hun losgeld in hun plaats, en was hun Wetgever.

7. Elk mannelijk kind onder de Joden droeg iets van Christus in zijn vlees, (Col. II: 11) toen de gehele wereld zonder Christus was.

8. Hun land was van Christus door een bijzonder, voorbeeldend recht. God zegt er van: "Het is mijn land." Christus was hun soevereine landheer, en zij hadden het van de grote Koning als een vrij goed.

9. De Heere woonde nooit in een huis met handen gemaakt, in een tempel, als onder hen, hetwelk een bijzonder opzicht had op de waren Tempel, Jezus Christus. (Joh. II: 19)

1e. Gebruik.
Laat ons bidden, dat onze oudste zuster tot Christus kome. Zij zeiden: "Wij hebben een kleine zuster, die nog geen borsten heeft; wat zullen wij onze zuster doen in dien dag, als men van haar spreken zal?" (Hoogt. VIII). Nu, wij hebben een grote zuster, wat zullen wij, de Heidenen, voor haar doen? Er is een dag, dat "tien mannen uit

allerlei tongen der Heidenen de slip grijpen zullen van een Joodse man, zeggende: "Wij zullen met ulieden gaan, want wij hebben gehoord, dat God met ulieden is" (Zach. VIII: 23).

2e Gebruik.
1. Het is een voorrecht voor ons land, dat wij een drievoudige betrekking op Christus hebben - ik bedoel deze twee natiën - dat wij de Heere erkend hebben door een Nationaal Getuigenis.[5] En deze natiën zijn openbare martelaars en getuigen van Christus, daarin, dat zij tot een veld des bloeds gemaakt zijn, om geen anderen twist, dan omdat zij begeren te staan voor de waarheid van Christus tegen de Antichrist. Er is zekerlijk in het voornemen der Papisten, die nu tegen ons in de wapenen zijn, geen oorzaak van oorlog dan alleen deze.
2. Dat wij in een plechtig verbond gezworen hebben, dat de Heere onze God zal zijn.
3. Dat ons de eer is geschonken, om de Tempel des Heeren te bouwen, en de godsdienst te reformeren. O, dat wij onze schuld konden zien en dankbaar zijn!

3e Gebruik.
De Joden hadden de ochtend-markt van Christus, en zij wilden de pacht van de wijngaard aan de Heere van dien niet betalen. Wij hebben de namiddag van Christus. En weten wij wel wat een genade het is, dat "onze Liefste onder de leliën weidt, totdat die dag aankomt, en de schaduwen vlieden, en de stem der tortelduif in ons land gehoord wordt«? God heeft om ons misbruik van het Evangelie, de bloedige vervolgers, en uitvoerders van zijn toorn, mensen, ervaren om te verderven, onder ons gezonden. God legt nu in drie koninkrijken beslag op de dode lichamen der mensen. Wij zijn Gode veel verschuldigd; Hij wil nu echtgenoten en zonen, benen en armen van gewonde en verslagen mensen van ons hebben, voor die pacht, welke wij aan de Heere des wijngaards verschuldigd zijn, - voor onze verachting van het Evangelie.

"Verloren schapen"
Eerst een woord over schapen, dan over ***"verloren schapen."*** Ik neem geen andere reden, waarom de verlosten des Heeren schapen genoemd worden, dan de Schrift duidelijk aangeeft.

1. Schapen zijn lijdelijke schepselen, en kunnen maar weinig voor zichzelf doen; zo is het ook met de gelovigen in het werk hunner zaligheid; als

1e. Zij hebben van zichzelf niet meer kennis van de zaligmakende weg dan schapen, en kunnen daarom ook niet wandelen, dan zoals zij geleerd en geleid worden. "Heere, leer mij" (Ps. CXIX: 33). "Leid mij in uw waarheid" (Ps. XXV: 5). Evenals een blinde de hand uitstrekt naar zijn gids, zo ook zij: "Heere, leid mij in uw gerechtigheid" (Ps. V: 9).

2e. Het is geen gewoon leiden, maar het leiden van kinderen, die vastgehouden worden, om ze te leren gaan. "Als Israël een kind was, toen heb Ik hem liefgehad" (Hoséa XI: 1). "Ik nochtans leerde Efraïm gaan; Hij nam ze op zijn armen", maar Efraïm kende, evenals een kind, zijn geleider niet: "maar zij wisten niet, (Eng. vert.) zegt de Heere, dat Ik ze genas," (vs. 3)

3e. Leiden kan enige gewilligheid veronderstellen, maar wij moeten getrokken worden: "Niemand kan tot Mij komen, tenzij de Vader hem trekke" (Joh. VI:

---

[5] *The Solemn League and Covenant,* dat door Engeland in 1643 getekend werd.

44). Trek mij, wij zullen U nalopen" (Hoogt. I: 4).
4e. Er is een woord van bijzondere genade, dat meer is dan onderwijzen, leiden, trekken, en dat is: "Leunen." "Wie is zij, die daar opklimt uit de woestijn, en haar lieflijk leunt op haar Liefste?" (Hoogt. VIII: 5) Er is een woord, dat nog meer zegt, en dat is: "Dragen,. Wanneer de goede Herder het verloren schaap gevonden heeft, "legt Hij t op zijn schouderen, verblijd zijnde" (Luk. XV: 5) "Hoor naar Mij, o huis Jacobs, en het ganse overblijfsel des huizes Israëls, die gij (van Mij), gedragen zijt van de buik aan, ja tot de grijsheid toe zal Ik ulieden dragen" (Jes. XLVI: 3). Zo ook "draagt God ze als op arendsvleugelen" (Deut. XXXII: 11). Genade, genade is een edele. gids en voogd.

2. Het leven van een schaap is het meest afhankelijke leven in de wereld; geen schepsel is zo afhankelijk als een schaap. Al hun geluk bestaat in de goedheid, zorg en wijsheid van hun herder. Wolven, leeuwen, luipaarden hebben niemand nodig om over hen te waken. Doornen en distelen groeien op zich zelve; de wijnstok, de edele. wijnstok is teder en moet ondersteund worden. Christus moet de zwakken en de lammetjes in Zijn schoot dragen. (Jes. XL: 11) De schoot en de benen van de herder, zijn de pootjes van het zwakke lammetje.
Evenees is de hebbelijkheid der genade een schepsel en niet iets onafhankelijks, en daarom hangt zij in haar schepping en bewaring van Christus af. Genade is als het pas geboren vogeltje, wiens leven afhangt van de verwarming door het lichaam en de vleugelen der moeder. Zij is als een wagen, die hoewel hij vier wielen heeft, zich toch alleen beweegt, wanneer hij getrokken wordt door de sterkte der paarden, die er voor staan. Zij is een ploeg, alleen van hout, zonder ijzer en staal, die de aarde niet omzet. Het nieuwe zaad Gods werkt overeenkomstig de werking Gods; daarom bidt de berouwhebbende Efraïm: "Bekeer mij, zo zal ik bekeerd zijn." (jen XXXI: 18) David vernieuwd zijnde, bidt dikwijls: "Maak mij levendig, maak mij levendig", en de bezwijkende Kerk zegt: Ondersteun mij met de flessen, versterk mij met de appelen" (Hoogt. II).

3. Schapen zijn gezeglijke schepselen. "Mijn schapen horen Mijn stem, en Ik ken dezelve, en zij volgen Mij." (Joh. X: 27.) Er is een geschil met de Papisten, hoe wij weten, dat de Schrift Gods Woord is.
Twee dingen zijn hier aanmerkelijk; het een van binnen en het andere van buiten.
Hoe kent het lam zijn moeder onder een kudde van duizend? Het natuurlijk instinct leert het. Wie onderwijst of leert de zwaluw om haar kunstig huis en nest van klei te bouwen, en waardoor kent elke bij haar eigen cel en huis van was? zo kent het instinct der genade de stem haars Liefsten onder veel stemmen. (Hoogl. II: 8.) En dit onderscheidingsvermogen is in het *onderwerp.*
Er is een ander vermogen in het *voorwerp.* Onder de veel duizenden miljoenen mensen van de schepping af, is er niet een in gedaante en vorm geheel gelijk aan een ander, er is altijd enig zichtbaar verschil. Onder veel stemmen is geen stem gelijk aan de spraak des mensen; onder miljoenen verschillende menselijke spraken, heeft elke stem haar eigenaardig hoorbaar verschil, waardoor zij van alle andere onderscheiden is. Voor het nieuwe schepsel is er in het woord van Christus zeker kenmerk, een hemels geluid, dat in geen stem in de wereld gevonden wordt, dan alleen in de Zijne. Er is in Christus, zoals het oog des geloofs hem aanschouwt een gedaante en een stempel van Goddelijke majesteit; niemand kent dat dan de gelovige, en in de hemel of op de aarde is niemand, die Hem gelijk is. Veronderstelt, dat er honderd

nagemaakte manen of zonnen aan de hemel stonden; het natuurlijk oog zou de ware maan of de natuurlijke zon van die alle onderscheiden. Het oog weet, dat wit geen zwart of groen is. Christus aan het oog des geloofs voorgesteld, drukt op het geloofsoog kleine beelden van Christus af, waardoor de ziel zich verstout, om er de dood en de hel op in te gaan, dat dit, ja, dit alleen Christus was, en niemand anders dan Hij alleen.

4. Schapen zijn onnozel: zij volgen veel hun inbeelding, daarom zijn zij dwalende schepselen. (Jes. LIII: 6; Ps. CXIX: 176; 1 Pet. II: 25.) Er is volstrekt geen begrip van de dood of van een ander leven in de verbeeldingskracht van een schaap; een mond vol groen gras voert het naar een afgrond, of in de muil en ten prooi van leeuwen en wolven. Zwakgelovigen laten zich dikwijls meer door verbeelding leiden dan door geloof. Wij bekommeren er ons van natuur weinig over, wat hiernamaals van ons worden zal. De verbeeldingskracht en de natuur kunnen de tijd niet wegdenken, noch over noch achter de dood zien. een schoon schijnende hoop op voordeel is voor ons een hoop op iets wezenlijk goeds. Wij menen twee manen aan een hemel te zien. Er is een weg, die iemand recht schijnt, welke ons bedriegt; welke eindigt in een nacht van zwarten dood. Helaas! wij zijn op reis, en weten ons nachtverblijf niet; wij weten niet, waar wij zullen aanlanden, wanneer de zon zal zijn ondergegaan. Arme ziel, waar zult u de ganse lange nacht doorbrengen?

Conclusie: Zijn de gelovigen zulke afhankelijke schepselen, wat is dan die leer van Vrijgeesten en Antinomianen, - dat de ziel niet nodig heeft, om tot Christus te gaan, om gedurige onderstand, maar dat zij bewerkt wordt door de Geest, die in ons woont en ons bijblijft. Alsook, dat het de weg der wet en niet des Evangelies is, dat wij handelen in de kracht van Christus.
Deze zaken zijn beide in strijd met het Evangelie.

1e. Ons, ja zelfs de zonen, die God gelovig aanroepen, wordt bevolen te bidden: "Onze Vader, die in de hemelen zijt, leid ons niet in verzoeking," hetgeen God in geen andere weg verhoort, dan door ons nieuwe toevoer van genade te schenken tot dadelijke ondersteuning. Ook wil Christus, dat wij zullen bidden: "Heere, vermeerder ons het geloof."
De maagden, die verliefd zijn op Christus, bidden: "trek ons." Paulus bidt, dat de God des vredes de Thessalonicensen geheel en al mocht heiligen, 1 Thess. V: 23). "En om die oorzaak boog hij zijn knieën, opdat de gelovige Efeziërs mochten versterkt worden met kracht, naar de rijkdom zijner heerlijkheid, door de Geest in de inwendige mens, opdat Christus door het geloof in hun harten mocht wonen, en zij met al de heiligen ten volle konden begrijpen de alles-overtreffende liefde Gods in Christus" (Ef. III: 15--19).
Ook bad dezelfde schrijver, dat de God des vredes de heiligen mocht volmaken in alle goed werk, opdat zij zijn wil mochten doen, in hen werkende, hetgeen voor Hem welbehaaglijk is. (Hebr. XIII: 20, 21).

2e. Het strijdt ook tegen de voorbidding van Christus, waardoor het geloof der heiligen niet ophoudt, (Luk. XXII: 32) Het is ook Christus, die "ons geloof voleindigt, " (Hebr. XII: 2) "ons bevestigt tot de einde toe," (1 Cor. I: 8) onze Voorspraak is, opdat wij nieuwe genade mogen ontvangen, (1 Joh. II: 1, 2) en voor het aangezicht Gods verschijnt voor ons (Hebr. IX: 24).

3e. Het kan ook niet bestaan met de volharding, welke in het verbond der genade beloofd is, Oer. XXXII: 40, 41; Jes. LIX: 21-24; Ezech. XXXVI: 27; Joh. VI: 39, 40 en Joh. IV: 13, 14). Noch met het geloof van de verzekering der volharding (Rom. VIII: 38, 39; Judas 24, 25; Ps. XXIII: 6; 2 Tim. IV: 18) Het moet ook insluiten, dat de wedergeboreen niet zondigt, ja, niet kan zondigen door niet te geloven en niet in het geloof te volharden, en de heiligmaking niet te voleindigen in de vreze Gods (hetwelk godslastering is) of, dat de heiligen eindelijk van de genade kunnen afvallen; of, dat het gebruik der genade, en het willen en het werken in de heiligen niet afhangen van bevestigende en ondersteunende genade.
4e. Deze zaken stellen onze voorraad genade in onze eigen hand, alsof Christus ons letterlijk alleen de weg van de hemel openbaarde, en het verder aan onze eigen, vrijen wil overliet, om er een goed of verkeerd gebruik van te maken.

1e. Gebruik.
Moeten wij dan Christus danken voor het beginnen met de geest, en onszelve, dat wij voortgaan en groeien in de genade, of dat wij niet met het vlees eindigen? Nee, integendeel, de bedeling door Christus, in wiens genade wij krachtig zijn (Eph. VI: 10) en "alle dingen vermogen" (Phil. IV: 13) is niet anders dan een voortdurende daad van vrije genade, of een lang koord of een ketting van afhankelijkheid van Christus: ja, genade is de wagen, die tot de heerlijkheid voert; zij is heerlijkheid in haar beginsel, evenals de tarwe in het uitspruitsel reeds in wording is, en de werking der sappen zich reeds uitstrekt tot de aar en de oogst, terwijl zij voortdurend afhankelijk blijft van de beschijning van de Zomer-zon der Gerechtigheid. Het nieuwe schepsel is het ijzer, dat in het vuur van de hemel, onder de hamer en de gereedschappen van Christus bewerkt en gevormd wordt; het is een roos, die begint open te gaan, voor zij haar bloembladen uitspreidt. Hierin hebben wij het volgende te overwegen:

le. Het geloof moet in stilheid opzien tot Christus, hoe Hij zijn werk uit de vorm tevoorschijn brengt, en het nieuwe schip als een volmaakt vaartuig van stapel laat lopen. Wij dwalen in onze bevatting, dat het geloof alleen op Christus ziet als vergevende, en dat het noch oog, noch werkzaamheid of invloed heeft op hetgeen wij door genade doen en dat Christus in ons gewerkt heeft. Het geloof is zowel werkzaam als lijdelijk en verenigt zich vrijwillig met Christus tot een dadelijk reinigen van het hart. Het gelooft de hemel en het werkt de hemel.

2e. Wij gaan dikwijls onze weg in de verbeelding, dat wij in een weg van afkering zijn. Zielen onder verlating, die de weeromstuitende daad van het geloven in en het verlangen naar Christus niet vinden, menen dat zij afvalligen zijn, terwijl zij juist vorderingen maken op hun weg. Bij grote waterwerken, waarin een grote menigte raderen zijn, is het stilstaan van vijf of zes, de bevordering van het werk in twintig of veertig andere raderen. In verlating zijn er enkele raderen, die stilstaan en niet bewegen, want dan is er dikwijls een stilstand in de daden van gevoel, en blijdschap, verlustiging in de dadelijke aanschouwing van Christus, en dan rijst de klacht: "Ik ben uitgestoten van voor Uw ogen." Toch zijn er andere raderen in beweging als

1. Nederige en geringe gedachten van zichzelf.
2. Hoge en uitgebreide gedachten van Christus en zijn genade.
3. Een honger en verlangen naar Christus.
4. Veel zelf-mistrouwen.
5. Zorgvuldigheid en krankheid van liefde. "Hebt gij Hem gezien, dien mijn ziel liefheeft?" Daarin is iets heftigs.

6. Gevoel van zonde, van noodgin en geestelijke armoede vermeerdert nu.
7. Gevoel van de ellende van de strijd is nu sterker dan te voren: "Ik ellendig mens!"
8. Het geloven op hope, tegen hope, is nu het sterkst.
9. Er is nu meer tederheid en nederige vreze dan te voren.
10. Een sterker besluit om Christus vriendelijker te onthalen, wanneer Hij in de volheid van zijn tegenwoordigheid mocht wederkeren.
11. Droefheid bij het herdenken, dat Hij zeide: "Mijn hoofd is vervuld met dauw, Mijn haarlokken met nachtdruppen", (Hoogl. V: 6) en dat de slapende ziel hem nochtans liet buitenstaan.

3e. Wij moeten die bedeling aanbidden, welke wil, dat wij geen voet op de weg naar de hemel verzetten dan uit genade en op kosten van genade. Hij kon maken, dat de heiligen als zondeloze engelen waren. Maar waartoe die haast? Wij zouden dan, daar wij nog niet met heerlijkheid bekleed of in de hemel bevestigd zijn, maar geringe gedachten van Christus hebben.

2e Gebruik.
Indien wij zo afhankelijk zijn van Christus dan hebben wij niet afgedaan met alle wets-voorschriften; dan is de wet voor ons nog niet afgeschaft; ik meen, wanneer Christus ons en de wet tot vrienden gemaakt heeft, door de vloek weg te nemen, en de gelovige doet zeggen: "Hoe lief heb ik uw wet!"

Tegenwerping 1. "Kunt u, zegt M. Towne, de voorschrijvende of gebiedende macht der wet afscheiden van, haar verdoemende macht? Kan de wet tot iemand spreken, behalve tot hen, die onder de wet zijn? Is het wel een wet, indien zij niet veroordeelt?"
Antwoord.
1. Werkelijke veroordeling kan wel van de wet afgescheiden worden, evenals een leeuw, een leeuw is, maar geketend zijnde, niet werkelijk verslinden kan. Het veroordelen kan wel van de wet afgescheiden worden; zij kon Adam niet veroordelen, voor de zonde in de wereld inkwam; zij kan de heilige, uitverkorenen, zondeloze engelen niet veroordelen; toch had en heeft zij een gebiedende en verbindende macht, om zowel te bevelen als haar voorschriften te geven; het veroordelen der wet, is bijkomstig, evenals de zondestaat des mensen bijkomend is.
2. De wet moge bij wijze van voorschrift tot de gelovige spreken, maar zij kan niet tot hem bij wijze van werkelijke veroordeling spreken, omdat Christus de vloek heeft weggenomen.

Tegenwerping 2. Heiligheid en in de weg van heiligheid te wandelen dragen geen jota tot de zaligheid bij, noch als oorzaken noch als wegen daartoe leidende; Christus heeft dat volmaakt gedaan.
Antwoord. Ik bid u, overweegt hier drie zaken:
le. De wil van God, om zalig te maken, ja, om de goddeloze te rechtvaardigen.
2e. Het wettig recht tot gerechtigheid en zaligheid.
3e. Dadelijke zaligheid.

le. De verdiensten van Christus zijn noch oorzaak, noch beweegreden, noch voorwaarde, welke Gods wil bewogen om personen tot de heerlijkheid te verkiezen of te verordineren; dit is een daad van eeuwige verkiezing tot heerlijkheid, welke niet uit Christus verdiensten voortvloeit; ook beweegt geen uitwendig werk of voorwaarde,

geen goed of kwaad, in Jacob of Ezau, noch iets in de Borg Christus God tot zulk een vrije daad. De vrijgeesten tonen hun onkunde door zo te spreken. Nee, het geloof is geen voorwaarde, oorzaak, of beweegreden tot zulk een wil.
2e. De verdiensten van Christus en niet het geloof, of heiligheid in ons, moeten de oorzaak zijn van ons wettig recht tot gerechtigheid en heerlijkheid; Christus alleen bracht voor ons de prijs der verlossing op; geen klederen werden in bloed gedoopt ter verkrijging van een patent en recht op de hemel, dan de zijn alleen; Hij alleen trad de wijnpers van Gods toorn. In deze twee begrippen komen in het werk geen werken van heiligheid in aanmerking.
Maar 3e wat de dadelijke zaligheid betreft, de weg daartoe is heiligmaking, zonder welke niemand God zien zal. Het gebod luidt uitdrukkelijk: "Zijt heilig, want Ik ben heilig" (1 Petrus I: 19, 20) "Maar nu van de zonde vrij gemaakt zijnde, en Gode dienstbaar gemaakt zijnde, hebt gij uw vrucht tot heiligmaking, en het einde, het eeuwige leven." (Rom. VI: 22) "Want dat doende zult gij nimmermeer struikelen. Want alzo zal u rijkelijk toegevoegd worden de ingang in het eeuwig koninkrijk onzes Heren en Zaligmakers Jezus Christus." (2 Pet I: 10) "Die overwint, Ik zal hem geven te eten van de boom des levens, die in het midden van het Paradijs Gods is." (Openb. II: 7). "Die overwint, Ik zal hem geven met Mij te zitten in mijn troon, gelijk als Ik overwonnen heb en ben gezeten met mijn Vader in zijn troon." (Openb. III: 21). Zij antwoorden, "Overwinnen geschiedt door het geloof. "
Maar ik antwoord: "Het geloof is voor de vrijgeesten maar een geloven, dat Christus in hun Persoon en plaats overwonnen heeft; het geloof is hun evenmin een voorwaarde of weg tot de zaligheid dan de goede werken, want zo zeggen zij: "het geloof is Christus niet; Christus alleen is de weg ten hemel." Maar dit zou een ijdele. belofte zijn, indien te overwinnen niet ware:

1e. Een plicht, die in de tijd van ons geëist wordt, op welke verrichting ons de ingang zal toegevoegd worden in het eeuwige leven.
2e Indien overwinnen niets is dan geloven, en dus alleen een daad van de ziel, dan hebben zij, wien de belofte gedaan is, niets anders te doen dan te geloven, dat Christus de vervolgende wereld voor hen overwonnen heeft, en zich te onderwerpen, en in de belijdenis het geloof te verzaken, en de voorwaarden, waarop het leven toegestaan wordt aan te nemen en dus het onderspit te delven, en nochtans aanspraak te maken op de belofte; recht tegen de bedoeling van Christus, die de gemeente van Pergarnus prijst, omdat zij het geloof niet verloochend had (Openb. II: 13).
Nu, in dit alles, in het bewandelen van dien weg, kan de prijs niet begrepen zijn, noch het rantsoen, noch de som, die betaald is, om recht te geven op een schoon paleis, omdat in eer en geluk te bewonen. En zo kan ook ons wandelen in de weg, die tot de heerlijkheid leidt, de prijs der heerlijkheid niet zijn.

Tegenwerping 3. Maar wij worden door de verdienste van Christus zalig gemaakt, voor wij enig goed werk kunnen doen; dus kunnen de goede werken niet dienen, om onze zaligheid te volmaken.
Antwoord.
1e. Dat is zo, wij zijn ten opzichte van het recht van koop, zalig gemaakt voor wij geloven. Maar dat neemt niet weg, dat het geloof een weg tot de zaligheid is.
2e. Dit sluit in, dat de goede werken geen oorzaak, of weg of misdel zijn, om het kooprecht tot verlossing te verkrijgen; dit staan wij toe. Maar niet, dat wij dadelijk gezaligd worden zonder te wandelen in de weg, die genaamd wordt, "de heilige weg, daar de onreine niet zal doorgaan" (Jes. XXXV: 8).

Tegenwerping 4. Wij moeten goede werken doen uit het beginsel, dat de liefde van Christus ons dringt, niet omdat de wet het eist of beveelt.
Antwoord. Daar is niets tegenstrijdigs in: de wedergeborenen hebben uit beide beginselen te wandelen in liefde en heiligheid evenals Christus. De regel der wet is niet opgeheven door de genade of door de liefde van Christus, en toch is dat de gehele redenering van de oude vrijgeesten. Paulus zei: "Maar nu zijn wij vrijgemaakt van de wet." (Rom. VII: 6).
"O, zeggen de vrijgeesten, "dan mogen wij zondigen en ons vleselijk wandelen zal niet van tevoren een oordeel vellen over onze zaligheid, of ons verdoemen." "Wat zullen wij dan zeggen? Is de wet zonde? Dat zij verre" (vs. 7). En "waar de zonde meerder geworden is, daar is de genade veel meer overvloedig geweest." (Rom. V: 20) Dat zeggen de vrijgeesten.
Antwoord. *"Wat zullen wij dan zeggen? Zullen wij in de zonde blijven, opdat de genade te meerder worde? Dat zij verre."* (Rom. VI: 1, 2) Derhalve beveelt de wet ons niet en zij schrijft ons niet voor te zondigen; Christus en de genade, die vrienden zijn, spreken als uit een mond: "Dat zij verre, dat wij zouden zondigen." Wij zijn niet vrijgemaakt van de gebiedende macht der wet, als alleen in zoverre wij niet zondigen. Wanneer wij doen, wat met Gods wet in strijd is, dan zijn wij in zo verre onder de wet, die geen zonde toelaat, omdat de regel van de wet weggenomen is; ja, de wet versterkt een mens, totdat hij tot Christus en tot de heerlijkheid komt. En Christus bekrachtigt de wet en zegt: "De wet verbiedt u te zondigen. Ik zeg: Amen. De genade zegt: "Zondigt niet. En Christus legt ook nieuwe banden van liefde, en verplichting tot dankbaarheid op ons, om niet te zondigen, maar Hij neemt de oude banden niet weg. Genade en veroordeling staan tegenover elkander, maar genade en de gebiedende macht van de wet niet.

Tegenwerping 5.
1e. De wet is een letter des doods en der dienstbaarheid en kan nooit de ziel bekeren - alleen het Evangelie doet dat, want in het Evangelie wordt genade geschonken om te doen, wat geboden wordt. Daarom leiden uw wet-predikers de mensen van het fondament, Christus af.
Antwoord. De letter van de wet, zonder de Geest van Christus, kan niemand bekeren; evenmin als de letter van het Evangelie of de Evangelie-bedreigingen, zonder de Geest der genade iemand bekeren kan. Beide, wet en Evangelie, afgescheiden van de Geest, staan hierin gelijk. En zo moest, volgens die redenering, noch de wet, noch het Evangelie gepredikt worden.
De Antinomianen leren dit rechtuit, want zij zeggen:
(l) Dat onderzoek en de kennis der Schrift op zichzelf geen veilige en zekere weg is, om Christus na te speuren en te vinden. Het Woord zegt het tegenovergestelde (Ps. XIX: 8 -10; Hand. X: 43; Rom. III: 21; Joh. V: 39; Luc. I: 70, 71).
(2) Om iets te doen uit kracht van een gebod, is een wettische weg, geen Evangelie-gehoorzaamheid; dit is in strijd met Ps. CXIX: 6, 11, 43, 44. En 2 Petrus I: 19, 20; 2 Tim. III: 16.
(3) Elk woordelijk verbond en het geschreven woord is maar een werkverbond en trekt de mensen van Christus af. En de gehele letter der Schrift behandelt een werkverbond. Alle openbaringen, leerstellingen en geesten moeten veeleer beproefd worden door Christus, dan door het Woord. Zij, die van de zon afgaan, moeten ten slotte in duisternis wandelen. De Anabaptisten vanouds zeiden, dat het verbond der genade in het binnenste en in het hart geschreven was, en er daarom geen behoefte was aan woord of bediening.

Maar wanneer de Satan aanklopt, is zijn kloppen stom en klankloos; hij brengt het Woord niet en spreekt niet overeenkomstig de wet en het getuigenis, omdat hij een stomme duivel is. Maar Christus brengt het Woord met zich.

Op dit alles kunnen wij niet anders zeggen, dan dat zij de Schriften en de prediking van het Woord veroordelen, omdat niets ons ter zaligheid dienstig kan zijn, zonder de Geest. Dit is:

le. de wijsheid onzes Heeren te veroordelen, die vastgesteld heeft, dat het geloof zou zijn uit het gehoor, en dat de dingen, die geschreven zijn, geschreven zijn, opdat wij "gelovende het eeuwige leven hebben zouden:" (Joh. XX: 31).

2e. Het is een binden van de vrije werking des Geestes, wiens wind blaast, waarheen Hij wil, aan de prediking des Woords.

3e. Ja, het maakt Christus dood, opstanding, hemelvaart en voorbidding aan de rechterhand Gods, welke alle het merg van het Evangelie moeten zijn tot bloot wettische dingen, tot dingen, die tot het werkverbond behoren, omdat deze alle, zonder die genade des Geestes, slechts vruchteloos zijn voor veel duizenden.

Tegenwerping 6. Maar bekering is in het Nieuwe Testament niets anders dan de verandering des gemoeds, en van een anderen zin te zijn, dan de gerechtigheid te zoeken door de werken der wet; ja, die alleen in Christus te zoeken. En doding is maar de bevatting, dat de zonde door Christus gedood is, en zo is de bekering een deel van het geloof, hoewel het waar is, dat de bekering onder het Oude Testament een bewenen en verlaten van de zonde was.

Antwoord.

1e. Maar dit is met Christus te spotten. Alle doding van en heerschappij over onze lusten, welke strijdt tegen barmhartigheid en gerechtigheid, en de plichten van de tweede Tafel der wet, moet zoodoende een geloofsdaad en het nieuwe licht van Christus in het gemoed zijn, waardoor wij geloven, dat onze gerechtigheid in Christus is, en dus een daad van inwendige godsdienst, behorende tot de eerste Tafel. Dan mochten wij wel zeggen, dat wij gerechtvaardigd worden door bekering en doding, al zegt de Schrift, dat de zondaar gerechtvaardigd wordt door het geloof, de gerechtigheid van Christus aangrijpende.

2e. Dat de bekering is een aangrijpen van Christus' gerechtigheid.

3e. Dat evenals alleen te geloven, zonder de werken, rechtvaardigt en zaligt; zo ook alleen het zich bekeren (dat is het gemoed te veranderen en gerechtigheid aan te grijpen, niet in de werken, maar in Christus) zonder alle heiligheid en verlaten der zonde, ons zou zalig maken. Maar dit is, de mensen vrij te stellen van alle plichten van de tweede Tafel, ja ook van de eerste Tafel, van God lief te hebben, te bidden, te loven, te horen, enz., wanneer wij alleen maar geloven.

Dit is duidelijk de weg van de oude Gnostieken, die alle heiligheid in een blote kennis en bevatting van Gods wil stelden, zonder liefde of gehoorzaamheid. Bekering is droefheid naar God (1 Cor. VII: 9, 10; Jac. IV: 9) en van het kwade af te wijken en het goede te doen (1 Petrus III: 11), en te doden de oude mens en deszelfs begeerlijkheden, namelijk hoererij, onreinheid, schandelijke beweging, kwade begeerlijkheid, gierigheid" (Col. III: 5). En dit wordt in het Nieuwe Testament geboden, als zijnde juist de les van de genade Gods. (Tit. II: 11)

Het is waar, onder het Oude Testament was het volk onder voogden en dienstbaarheid. Maar dat was ten opzichte van het vleselijk gebod der ceremoniën, overtuigende van de bloedige schuld, welke voorgesteld werd in bloedige offeranden. In dit opzicht, dat

toen minder van Christus en de liefelijkheid van het Evangelie bekend was, en dat de wet de schuldige met meer gestrengheid tot Christus dreef.

Maar:
le. Slaafse gehoorzaamheid, door bevatting van wettische verschrikkingen, werd in de geestelijke wet Gods de Joden nooit méér geboden dan ons.
2e. De Joden werden door de werken der wet evenmin gerechtvaardigd als wij, maar door het geloof in Christus, even goed als wij (Hand. XV: 11; Hand. X: 42, 43; Hebr. XI; 1 Cor. X: 1-3). Ja, wij worden gerechtvaardigd, evenals David en Abraham (Rom. IV: 3-8). Ja, der Joden zoeken van de rechtvaardigheid uit de werken der wet is een stoten aan de Steen des aanstoots, die in Sion gelegd is (Rom. IX 31-33). Ja, het is godslasterlijk om te zeggen, dat bekering onder het Oude Testament een droefheid over de zonde was, met een verlaten van dezelve; alsof wij onder het Nieuwe Testament een vrijbrief hadden om te zondigen en de genade te veranderen in ontuchtigheid.

LEERREDE 14

"Verloren schapen."

Verloren, moet óf verstaan worden van de algemene toestand, waarin alle mensen verkeren, en dat, omdat allen erfgenamen des toorns zijn (Eféze II); "allen hebben gezondigd en derven de heerlijkheid Gods," (Rom. III: 23) en in die zin zijn allen verloren; zoals de Schrift de mensen benoemt, naar hetgeen zij zichzelf achten te zijn, als: "Ik ben niet gekomen, om te roepen rechtvaardigen, maar zondaars tot bekering." (Matth. IX: 13) Dit moge schijnen in te houden, dat sommigen zondaars zijn en sommigen geen zondaars, maar rechtvaardigen, terwijl toch niemand rechtvaardig is, die niet zondigt (Rom. III: 10). Maar God betitelt de mensen, zoals zij het zichzelf doen, en zo beduidt verloren hier, dezulken, die verloren zijn in hun eigen schatting. Het voornemen van Christus met in het vlees te komen en te sterven is, om te zoeken en zalig te maken, dat verloren is (Luc. XIX: 10). In deze zin (Matth. IX: 13 en 1 Tim. I: 15) kwam Christus, om zondaren zalig te maken, anders was het gehele huis Israëls verloren. "Mijn volk waren verloren schapen." (Jer.: 6). "En het verlorene zoekt gij niet" (Ezech. XXXIV: 4). Ook moet dit niet verstaan worden van de verlorenen, aangemerkt als mensen voor wie verlossing verworven is; onder dit begrip stierf Christus voor zijn vijanden (Rom. V. 10), de rechtvaardige voor de onrechtvaardigen (1 Petrus III: 18) en dus, voor de verlorenen.

Maar hier worden wij er op gewezen, dat zij, wier zaligheid Christus bijzonder op het oog heeft en die Hij werkelijk bekeert, eerst zondaars zijn en verloren in hun eigen ogen; zoals duidelijk blijkt uit Matth. IX: 13, 1 Tim. I: 15, Luc. XIX: 10. Het is wat anders, verloren te zijn en een zondaar, en wat anders bij zichzelf verloren te zijn; evenals er velen belast zijn, zonder vermoeid te zijn, terwijl toch niemand vermoeid is dan die belast is.
1. Allen, die door Christus bekeerd worden, zijn ook bij zichzelf zondaars, maar Christus bekeert niet alle zondaars. Daarom roept en zaligt Christus slechts dezulken, die op de een of andere wijze zijn voorbereid. Nu is er een voorbereiding van orde en een voorbereiding van verdienste. Ik kan niet zeggen, dat er voorbereidingen in de bekeerde zijn, bij wijze van verdienste. Christus roept geen zondaars, omdat zij zondaars zijn in hun gevoel, want Hij ontfermt zich diens Hij wil.
2. Ook zijn er geen voorbereidingen in de bekeerde, waarop de bekering beloofd is als een vrij genadeloon, welke men zedelijke voorbereidingen zou kunnen noemen; er is in het Woord geen zodanige belofte als deze: "Allen, die vermoeid en verloren zijn in hun eigen ogen, zullen bekeerd worden."
3. Het is moeilijk toe te staan, dat allen, die voorbereid zijn met deze voorbereidingen van orde, onfeilbaar bekeerd zijn; het is vrij zeker, dat Judas en Kaïn zich hielden voor zondaars, en dat zij enig Wetswerk in hun hart hadden, en nochtans werden zij nooit bekeerd.
Maar Gods gewone weg is, mensen tot Christus te brengen, die eerst bij zichzelf verloren en veroordeeld zijn, en dat op die gronden, welke bewijzen, dat Gods wijze van werken die volgorde houdt.

1e. Omdat bekering een redelijk werk is en het Evangelie een zedelijk werktuig der bekering, opent Christus hier een ader, voor Hij; een geneesmiddel toedient; eerst wondt en dan geneest Hij; want hoewel op het ogenblik van de vormelijke bekering de mens lijdelijk is, en noch Christus kan verhinderen, noch met

Christus medewerken, toch wordt het gehele werk der bekering niet in een ogenblik gedaan, want de mensen worden niet bekeerd evenals de leliën groeien, die niet arbeiden noch spinnen. Er zijn enige weeën in de nieuwe geboorte. De mensen worden niet bekeerd, evenals Simon het kruis van Christus droeg, geheel tegen hun wil: zij horen en lezen het Woord vrijwillig. Ook worden de mensen niet bekeerd, zonder, dat zij het weten, evenals Kájafas profeteerde; terwijl wij niet met de geestdrijvers moeten denken, dat God alles doet met één onmiddellijke verrukking, zoals de zon in haar opgang de lucht verlicht. Het Evangelie werkt zedelijk, evenals de wet. Redenen werken niet in een ogenblik evenals bliksemstralen in de lucht. Christus doet de zielen de koop overwegen, de akker en de paarl beschouwen, en dan dezelve kopen.

2e. Het zaligen en roepen van de verlorenen door Christus is zowel een nieuwe generatie als een schepping. Een kind wordt niet in één dag geboren; zaligmakende genade is geen geneesmiddel, dat genezing werkt, terwijl de zieke slaapt. Christus werpt het metaal in het vuur eer Hij het vat der barmhartigheid formeert; Hij moet het oude werk ter neder werpen, eer Hij het nieuwe fondament legt.

3e. Bekering is een Evangelie-zegen, en moet daarom gewerkt worden in een weg, die overeenkomt met het doel van het Evangelie. Nu, het bijzondere oogmerk van het Evangelie is, om de mensen daar te brengen, dat zij Christus op hoge en dure prijs stellen, en dit is één aanbieding: Wat dunkt u van zulk een uitnemende als Christus is? Wat zoudt gij wel voor Hem willen geven? Wat zou u wel willen doen of lijden om Christus? Nu, de mensen kunnen Christus niet op prijs stellen, die de verschrikkingen der wet niet hebben ondervonden. Zo ging het met Paulus; als hij bevond, dat hij de voornaamste der zondaren zijnde, in dien toestand gezaligd was, (1 Tim. I: 15) moest hij Christus aangrijpen en hij berstte los in een Psalm (vs. 17). "Den Koning nu der eeuwen, de onverderfelijken, de onzienlijken, de alleen wijzen God, zij eer en heerlijkheid in alle eeuwigheid, Amen."
Een gezicht van de galg of de bijl verwekt in het hart van de veroordeelde hoge gedachten van de genade van een vergevend vorst. Op vrije genade te leven is zulk een liefelijk vrij-goed, dat de bezitter hogen prijs moet stellen op vrije genade.

4e. De lemen organen, en de vermogens der ziel, welke door dezelve werken, kunnen de te grote hevigheid van wettische verschrikkingen niet verdragen, want in het verlevendigen zou de geest, indien Hij al zijn toorn uitliet, overstelpt worden, en de zielen, die Hij gemaakt heeft (Jes. LVII: 16). Zij zouden ook niet kunnen verdragen, dat God al de kracht zijner liefde in een ogenblik uitliet. een ruwe, geweldige behandeling zou kristallen glazen breken. Christus zou de naald breken, indien Hij al zijn kracht zou te werk stellen, wanneer Hij het hart aan zich vastnaait. een te snelle. beweging der raderen zou de molen breken. Christus moet zachtjes-aan werken, een gezicht van het vierde deel van het vuur der hel, of een gezicht van één kamer of één venster van de hemel is genoeg op één keer.

5e Het is niet genoeg, geschikt gemaakt te zijn voor het geneesmiddel, en niet voor de geneesheer. De vermoeiden en belasten zijn geschikt, om verlichting te ontvangen, maar zij zijn niet geschikt gemaakt voor Christus, de Heelmeester, tenzij zij tot Hem komen en geloven. Het geloof is een zeer gepast iets voor Christus: "O, al gij dorstigen, komt tot de wateren, en gij, die geen geld hebt, komt, koopt en eet." (Jes. LV: 1). Het is waar, ten opzichte daarvan, dat alle goed niet verdienen kan, dat God daardoor bewogen zou worden, de een barmhartig te zijn boven de ander. Jeruzalem en alle bekeerden liggen in hun bloed, terwijl geen oog medelijden met hen heeft. (Ezech. XVI: 6, 8), en daarom moet niemand de moed verliezen, om te komen, omdat zijn staat zo ellendig is, en zeggen "Ik kan niet komen; ik heb geen geld geld," want

Christus nodigt juist hen, die geen geld hebben. Hoewel Christus de vrouw van de genade scheen uit te sluiten, nochtans stelt Christus hier, in zijn wijsheid, de belofte voor in die ruimte van vrije genade, - omdat Hij, zoals Hij zegt, voor de verloren schapen kwam; dat er plaats is voor de vrouw, en voor alle gelovige heidenen, om in te komen en het verbond aan te grijpen. Gevoel van ellende en ongeloof stelt Christus al te nauw voor, en beperkt en verkort de belofte, alsof er voor u geen plaats was, omdat gij zo en zo zondig zijt.

Tegenwerping 1. De koning kondigt een algemeen proclamatie af aan alle dieven en moordenaars: "O, zegt iemand, misschien bedoelt hij anderen en niet mij." Wel, hij bedoelt dieven en moordenaars in het algemeen hij zondert niemand uit: waarom zoudt gij zeggen: "Niet mij?" Christus behoort aan zondaars als zondaars; Hij, ontvangt zondaars als zondaars, ja, Hij is opgevaren, om gaven te geven aan de wederhorigen. Daarom wordt er geen geschiktheid vereist in mensen, die in Christus geloven; nee, zelfs het ongeloof sluit een mens niet van Christus uit; het sluit hem alleen uit van de bevindelijke kennis, dat Christus de zijn is.
Antwoord.
1. Het is waar, het Evangelie zondert geen mens uit van de vergeving, en allen, die het Evangelie horen, moeten vermoeid en belast zijn, en Christus door het geloof aannemen, alsof God voornam hen zalig te maken. Maar de beloften van het Evangelie zijn niet zo maar algemeen, alsof God voorgenomen en besloten had, dat elk en een iegelijk dadelijk zou verlost en gezaligd worden, zoals de Arminianen leren. God zondert er niet weinigen uit in zijn eigen verborgen besluit, al openbaart Hij in het Evangelie niet, wie zij zijn, nochtans openbaart Hij in het Evangelie in het algemeen, dat "velen zijn geroepen, maar weinigen uitverkoren." Ook stem ik toe, dat er voor geen mens reden is om niet te geloven op deze grond, dat sommigen van eeuwigheid verworpen zijn, en het zijn kan, dat hij een van die is, want het tegendeel is een vaste logica; velen zijn uitverkoren tot het eeuwige leven, en het kan zijn, dat hij er een van is.

2. Het is beslist onwaar, dat Christus aan zondaars als (actieve) zondaars behoort, want dan zou Christus allen ongelovigen, hoe hardnekkig ook, toebehoren, ja zelfs aan hen, die tegen de Heiligen Geest zondigen. Nee, Christus behoort alleen aan zondaars, die tot heerlijkheid uitverkoren zijn, als uitverkoren tot heerlijkheid, uit hoofde van Gods genadig voornemen, en Hij behoort alleen aan zondaars die geloven, als gelovende uit kracht van dadelijke vereniging met Christus. (Eféze III: 17; Gal. II: 20).

3. Het is onwaar, dat zondaars als zondaars Christus aannemen, want dan zouden Judas en alle zondaars Christus aangenomen hebben, terwijl de Schrift aanwijst, dat alleen de *gelovigen* Hem aannemen (Joh. I: 12; Gal. II: 20; Ef. III: 17).

4. Het is een leugen, dat zondaars als zondaars in Christus geloven. Deze weg der vrijgeesten is een brede weg voor tovenaars, dieven, moordenaars, vadermoorders en afgodendienaars, om te geloven, terwijl zij in dien verdoemelijke staat blijven; terwijl zondaars als zodanig, zondaars zo en zo omschreven, moeten geloven, dat is; nederige, vermoeide, belaste, zelf-veroordeelde zondaars alleen moeten geloven en tot Christus komen. Het is waar, dat alle zondaars verplicht zijn te geloven, maar naar de orde van vrije genade; dat is, dat zij eerst zelf-verloren en ziek moeten zijn, en dan worden gezaligd door de Heelmeester.

Ik kan er niet van tussen hier enkele ***verdoemelijke dwalingen der vrijgeesten*** te melden, die in strijd zijn met deze waarheid van Christus. Zoals deze: *dat de Geest het meest in de heiligen werkt, wanneer zij het minst hun best doen.*
1. Het kan bij toeval zijn, en door misbruik van ons, die op onze pogingen en werken vertrouwen, omdat genade en de Geest het verdienen niet willen vleien, hetwelk ons maar al te natuurlijk is; - dat God een zwetend worstelaar, die nachten in het gebed heeft doorgebracht, en zorgvuldig in alle middelen, en overvloedig in het werk des Heeren is, niet hoort. Ziet en verstaat, dat vrije genade ons ten hemel leidt; niet onze pogingen. Het is beter, dat ik mezelf bewust ben, dat ik de schuldenaar van Christus ben, en niet van mijzelf.

2. Dat wij zien, hoe ellendig hetzelve is, en dat ditzelve lust heeft, de eer te delen met vrije genade.

3. Dat Christus het vloeien van zijn getij, en het blazen van zijn wind terughoudt, naar zijn eigenen, vrije genade, (Joh. III: 8) en, dat genade, die de zeilen doet zwellen, niet in de macht van de zeeman is.
Maar deze dwaling is de dochter van een andere, die nog verdoemelijker is, namelijk deze: *dat de werkzaamheid en krachtdadigheid van de dood van Christus alle werkzaamheid der genaden in Zijn leden zal doden, opdat Christus alles in allen zij.*

4. Dit houd ik voor het merg van vleselijke vrijgeesterij, dat niet alleen de wedergeborenen niet kan zondigen, maar dat hij behoort te zondigen, opdat de genade te meerder worde, en dat Christus daartoe gestorven is, dat wij in de zonde zouden leven. Het tegendeel hiervan wordt gezegd, namelijk, " dat de Zone Gods gestorven is, opdat Hij de werken des duivels, dat is de zonde, verbreken zou" (1 Joh. III: 8).
Nu, het niet opwekken der genade van Christus in ons, is een bedroevende zonde. (1 Tim. IV: 14; 1 Cor. XV: 10). "Ja, Hij heeft onze zonden gedragen op het hout, opdat wij de zonden gestorven zijnde, der gerechtigheid leven zouden" (1 Petrus II: 24). "Opdat wij in nieuwigheid des levens wandelen zouden" (Rom. VI: 4). En Gal. I: 4, "Christus heeft Zichzelven gegeven voor ons, opdat Hij ons trekken zoude uit deze tegenwoordige, boze wereld, naar de wil onzes Gods en Vaders." Zo ook 1 Petrus I: 18, "Wij zijn niet door vergankelijke dingen verlost, uit onze ijdele. wandeling, die ons van de vaderen overgeleverd is."
Dit maakt krachteloos, waar tenslotte de gehele Antinomiaanse leer op neerkomt, dat Christus zodanig onze heiligmaking is, dat er geen wet noch Evangelie is, welke van ons eist, dat wij heilig zijn.

5. Vandaar hun vijfde dwaling. "Er wordt veel drukte gemaakt over genaden, en op de harten te letten, maar geef mij Christus; ik zoek geen genaden, noch beloften, noch heiligmaking; spreek mij niet van meditatiën en plichten, maar spreek mij van Christus." Zo heeft Christus niet alleen voor ons geleden alles, wat Hij lijden moest, zodat het heiligschennis is, bij zijn lijden het onze te voegen. Maar het is ook heiligschennis als wij heilig zijn, en iets van onze dadelijke heiligheid bij zijn dadelijke gehoorzaamheid voegen. Zo zegt Mr. Towne: "Al onze gehoorzaamheid, zoals zij het werk des Geestes is, is lijdelijk, en naar waarheid de vrucht des Geestes genoemd, (Gal. V: 22) en zo is zij een volledig werk en onbevlekt, in alles overeenstemmende met de geest van de werkende oorzaak en de Auteur, welke de wet en regel is, waarnaar Hij werkt. Maar zoals zij dadelijk onze gehoorzaamheid is, is zij zeer onvolmaakt en besmet; ja, op zichzelf aangemerkt, is zij een maanstondig kleed en

drek."

6. En hun 6e dwaling is: "Al de werkzaamheid van een gelovige is, werkzaam te zijn, om te zondigen; dus wij kunnen niets dan zondigen, en wij hebben niets te doen, ja, zijn niet verplicht te bidden, dan wanneer de Geest ons aandrijft, en dat is het werk des Geestes; wij zijn daarin volslagen lijdelijk." Zo zegt hij in de 4e dwaling: Indien Christus mij wil laten zondigen, laat Hem zelf toezien; het betreft zijn eer."
Waarlijk, de eer van Hem is er mede gemoeid, die beloofd heeft, ons onbevlekt te bewaren tot de dag van Christus, en Christus is een Voorspraak, die zich verbonden heeft, om tussen te treden voor de heiligen, wanneer zij zondigen, opdat de verlosten des Heeren niet afvallen, maar zonder vlek de Heere voorgesteld worden, op de dag van Christus.

Maar wat heeft dit alles te maken met het vernietigen van

1e: Alle werking der genade, en de mensen op te bouwen in een lui, dood geloof.

2e. Om alle geboden van plichten weg te nemen,, welke zo menigvuldig voorkomen in het Woord der genade, hetwelk ons onderwijst, dat wij "alle goddeloosheid verzakende, matig, rechtvaardig en godzalig leven zouden in deze tegenwoordige wereld" (Tit. II: 12).

3e. een tegenstelling te maken tussen Christus en zijn genade, de fontein en de stroom (Joh. I: 16; Tit. I: 14; 1 Joh. III: 8).

Tegenwerping. Indien de daden der genade alle wentelen om deze as van Gods genade en wil, wat kan ik dan doen, wanneer ik onbekwaam ben, om goed te doen?
Antwoord. Indien dit een redelijke vraag is, dan is niemand veroordeeld omdat hij niet gelooft in de eniggeboren Zone Gods, in strijd met Joh. III: 18, 36, want verworpelingen zijn geheel en al onbekwaam, om te geloven.
2. Ongeschiktheid is onze zonde, waarover wij vernederd moesten zijn. Met inkt kan men geen vuil kleed witwassen; zonde verontschuldigt de zonde niet.

LEERREDE 15

"En zij kwam en aanbad Hem, zeggende. "Heere, help mij." (Vers 25).

Christus heeft geweigerd haar voor de zijn te erkennen, maar zij wil niet ontkennen, dat Christus de hare is: ziet hieruit, hoe een gelovige zich te gedragen heeft onder de verlatingen en het gefronst gelaat van Christus.
1e. Christus antwoordde haar niet een woord.
2e. Hij gaf een antwoord, maar aan de discipelen, niet aan de vrouw. Vreselijke toestand! Christus weigert haar een woord te geven, opdat het staan mocht tussen haar, en de hel en wanhoop.
3e. Het antwoord, dat Hij geeft is droeviger, erger dan geen antwoord; het is zoveel te zeggen als: "Vrouw, Ik heb niets met u te doen; Ik trek Mij vanaf." Toch is zij:

1. Lijdzaam.
2. Zij gelooft.
3. Zij wacht op een beter antwoord.
4. Zij houdt aan met bidden.
5. haar liefde is niet verminderd; zij komt en aanbidt.
6. Erkent haar eigen ellende: "Heere, help mij", en geeft Christus de plaats, die Hem toekomt als God, om aangebeden te worden.
7. Zij vat Christus zo het behoort, en ziet, dat de verzoeking een verzoeking is.
8. Zij loopt tot Christus; zij komt dichter hij Hem en loopt niet van Hem weg; zij klemt zich vast aan Christus, hoewel Christus haar afgewezen heeft.

1. *Lijdzame onderwerping aan God onder verlating is zoet.* Wat, al zie ik geen reden, waarom God niet antwoordt, als ik roep en schreeuw?

1e. Zijn vertroostingen en zijn antwoorden zijn zijn eigen vrije genadegiften; Hij mag met het zijn doen, wat Hem belieft; genade is geen schuld. "Hoor, Heere, om uws zelfs wille" (Dan. IX:19).
2e. Oneindige soevereiniteit kan alle harten doen stilzwijgen. De goede Hiskia zegt: "Wat zal ik spreken? gelijk Hij het mij heeft toegezegd, alzo heeft Hij het gedaan" (Jes. XXXVIII: 15). Het is een daad van de Hemel; ik draag ze met stilzwijgen.

2. *Zij gelooft.* Een hoog en edel gebod is de bedroefde van geest opgelegd: "Wie in de duisternis wandelt en geen licht heeft, dat hij betrouwe op de Naam des Heeren, en steune op zijn God" (Jes. L: 10). Vult het veld met geloof, verdubbelt of herhaalt de geloofsdaden: "Mijn God, mijn God, waarom hebt Gij mij verlaten?" (Ps. XXII: 1). Twee geloven zijn een dubbele borstwering tegen de sterkten der hel.

(1). Gelooft in de grootste engten, ja als een David, op de grenzen van de hel: "Al ging ik ook in een dal der schaduw des doods, ik zou geen kwaad vrezen" (Ps. XXIII: 4). Dat wil zeggen: Ik zal het goede geloven. Het is een koude en een donkere schaduw, om aan de rechterzijde van de dood te wandelen. "Zie, zo Hij mij doodde, zou ik niet hopen?" (Job XIII: 15). Ziet Stefanus tegelijkertijd sterven en geloven. Ziet ook Christus dode lichaam en zijn graf, in zekere zin, gelovende: "Ook zal mijn vlees rusten in hope" (Eng. Vert. Ps. XVI: 9). Hoe zoet is het, de band des geloofs, aan de achterzijde met Gods eigen hand onderschreven, in het graf mee te nemen, zoals Christus deed: "Gij zult Mijn ziel in de hel niet verlaten" (vs. 10).

(2). Het geloof zegt: "Het gevoel is een leugenaar." Verbeelding, gevoel en het vlees zullen zeggen: "Zijne schutters hebben mij omringd. Hij heeft mijn

nieren doorspleten en niet gespaard; Hij heeft mijn gal op de aarde uitgegoten" (Job XVI: 13), maar het geloof zegt: "Ik heb een Vriend in de hemel; ook nu, ziet in de hemel is mijn Getuige" (vs. 19). Het gevoel maakt God tot een leugenaar: "Daartoe heeft Hij zijn toorn tegen mij ontstoken, en mij bij Hem geacht als zijn vijanden" (Job XIX: 11). Nee Job, gij zijt de vriend van God: ziet, hoe het geloof het hoofd boven water steekt: " Ik weet, dat mijn Bloedvriend of mijn Verlosser leeft (vs. 25).

3. *Zij blijft wachten in hoop;* zij houdt zich niet aan het eerste noch aan het tweede antwoord. De hoop heeft een langen adem, en profeteert zelfs te middernacht goed van God. "Wanneer ik gevallen ben, zal ik weer opstaan" (Mich. VII: 8). Ik zeide: "Ik ben uitgestoten van voor uw ogen; nochtans zal ik de tempel uwer heiligheid weer aanschouwen" (Jona II: 4). Er is een zaad van de hemel in de hoop. Toen God zijn aangezicht voor Job verborg (Job XIII: 24), sprak hij nochtans: "Hij zal mij tot zaligheid - 127 —
zijn" (vs. 16). Al is er een ontkennende en bewolkte hoop in de ziel, wanneer alles er even droevig voor staat toch durft de gelovige niet zeggen: "Christus zal nooit terugkomen"; wanneer hij het zegt, dan is het in drift of in haasten, en hij zal zijn woorden intrekken (Jes. VIII: 17).

4. *Zij houdt aan met bidden;* zij roept: "Heere, gij Zone Davids, ontferm U mijner"; zij krijgt geen antwoord; zij roept wederom, tot zij de discipelen lastig wordt vanwege haar geroep. Zij krijgt een antwoord erger dan geen antwoord, nochtans komt zij en bidt. Wij weten de heilige eigenzinnigheid van Jacob: "Ik zal u niet laten gaan, tenzij dat Gij mij zegent" (Gen. XXXII: 26). Regen doet den, storm bedaren; Gods kinderen plegen in een droevige tijd zich in woorden te luchten. "Uw grimmigheid ligt op mij. Mijn oog treurt vanwege verdrukking" (Ps. LXXXVIII: 8, 10). En wat dan? O Heere, ik roep tot U de gansen dag; ik strek mijn handen uit tot U. " Christus op de grenzen der hel, bad en bad wederom en stierf biddende (Ps. XXII: 2).

5. *Zij heeft nog liefde tot Christus,* en is niet afgebracht van de plicht van aanbidding. " Denwelke gij niet gezien hebt, en nochtans liefhebt" (1 Petrus I: 8). De verlaten ziel ziet weinig. Er moet liefde tot Christus zijn: Waar geloof is in de duisternis; het geloof is zwanger van, liefde.
Waar de gelovige gewillig is, dat zijn smart en zijn hel stoffe zij, om God te loven. "Wie is een groot God, gelijk God?" (Ps. LXXVII: 14). Uit de Psalm, blijkt duidelijk, dat de Kerk toen in verlating was.

6. *Zij zet Christus in zijn koninklijke stoel* en aanbidt Hem. De verlaten ziel zegt: "Ik zij wat ik zij, Hij, is Jehovah, de Heere". Belijdenis is goed in de droevigste verlating. "Ik heb gezondigd; (Eng. Vert.) wat zal ik U doen, o Mensenhoeder?" (Job. VII: 20) Het zaad Jacobs. is in een moeilijke omstandigheid en ligt onder Gods toorn (Klaagt. I: 17; vs. 12-14). Nochtans spreekt het: "De Heere is rechtvaardig, want ik heb gezondigd." Dit geeft der ziel goedertieren gedachten van God, al is de bedeling nog zo droevig.

7. *Zij ziet, dat het een beproeving is,* zoals duidelijk de Zaligmaker van zondaars bekend. De verlaten Kerk begeeft zich tot Christus en zoekt naarstig naar Hem: "Hebt gij dien gezien, dien mijn ziel lief heeft?" Het is een slecht teken, wanneer mensen, onder besef, dat zij onder rampen verkeren, hun toevlucht nemen tot leugens en

politiek.

Tegenwerping. Maar het is een grotere zonde, tot Christus te gaan, wanneer men in een staat van zonde is. Wat moet ik toch doen; kan ik tot Hem gaan, dien ik zo zeer beledigd heb?
Antwoord.
1. Van Christus aflopen, onder verlating, is twee doden.
   1e. Verlating is er een, en indien zij wezenlijk is, buiten de hel de droevigste hel.
   2e. Van Christus en het leven te vlieden, is een andere dood. Nu, tot Hem te komen, al zou Hij u doden om uw vermetelheid, is maar één dood, en maar een kleine in vergelijking van de andere. En het is beter een kleinen dood te kiezen, dan twee grote doden.

2. Overweegt, wat een levendige dood het is, om gedood te worden in de oefening van een plicht, en wanneer gij op het oog hebt in Christus te vlieden. Het is beter, wanneer het zo zijn moet, door Christus eigen hand te sterven dan door een andere hand. En het is beter, dood en begraven te liggen aan zijn voeten, dan van Hem weg te lopen in een diepe verlating. Indien de gelovige sterven moet is het beter, dat zijn graf gegraven wordt onder de troon en onder de voeten van Jezus Christus, dan dat hij zou sterven in een staat van verwijdering en vervreemding van Christus, waarin hij niet tot Hem durft naderen. Alle verlaten, waarvan wij lezen, vloden tot Hem. (Ps. XXXIV; XXXIX; LXXXVIII; Job XIII: 15; Jes. XXXVIII.) Het is goed aanspraak op Hem te doen gelden, als uw God, ook al zou Hij u verloochen, en naar Hem toe te kruipen, al zou Hij u van zijn aangezicht verwerpen. Het is beter, het zwaard te kussen, dat u doodt, en met zijn eigen hand verslagen te worden, dan uw vrijmoedigheid weg te werpen.

"En zij kwam en aanbad Hem."
Geen zwaarder verzoeking kan een ziel overkomen, die smacht naar de liefde van blijkt uit haar dringend volgen achter Christus, na zo veel afwijzingen. Het is een grote genade, dat God niet van achter komt, en niet in het donker slaat. En ik zei: "Dit is mijn zwakheid. (Eng. Vert. Ps. LXXVII 11). Hij vergadert dus zijn verstrooide gedachten en beschuldigt zichzelven in de verzoeking. Het is genade:
le. Om de verzoeking onder de ogen te zien. Sommigen zijn stom en doof onder een verzoeking, welke al hun vijf zintuigen vereist; Kaïn wordt door de verzoeking in het middernachtelijk donker vermoord, en hij weet het niet.
2e. Op een verzoeking, die onmiddellijk van Gods hand komt, moet meer gezien worden dan op enige andere verzoeking.
3e. Hierdoor is de consciëntie vreesachtig en zij verkeert haar wegen onder de beproeving. Wanneer iemand, die bij nacht reist, de grond niet vertrouwt, waar hij op wandelt, dan is hij in een droevige toestand; hij verkeert onder twee kwaden, en heeft noch vertroosting noch vertrouwen. "Die in de duisternis wandelt en geen licht heeft (dan enig stergeflonker, of een maan, die aan het ondergaan is), en de grond niet kent, dien hij bewandelt, dat hij betrouwe op de Naam des Heeren (Jes. L: 10).

8. Zij loopt niet weg van Christus onder de verlating. Maar
le. Zij komt tot Hem. Het is geen uitgemaakte zaak, wat onder verlating zijnde zielen in dat geval zullen doen.
2e. Ziet, dat gij niet van Christus afloopt. Het was een verlating, daar Saul onder was, ja, een droevige verlating. Maar hij doet belijdenis van zijn toestand aan de duivel met

een droevig woord "Ik ben zeer beangst" (1 Sam. XXVIII: 15). Er wordt een zeer bezwarende en beklaaglijke reden bijgevoegd, waarom; "want de Filistijnen krijgen tegen mij." Wel, dat is niet zo erg, want zij beoorlogen altijd het volk van God. Ja, maar hier is het merg en de ziel van alle wraak: "God is van mij geweken." Wel, dwaze man, waar schort het u, dat gij de duivel, gaat vertellen, dat God van u geweken is? Judas was onder een algehele verlating; hij ging niet tot Christus, maar tot de moordenaars van Christus, om zijn wond open te leggen. "Ik heb gezondigd." Dwaas! maak dat Christus, dan tot God te roepen en niet beantwoord te worden, en dat de arme smekeling, die roept, rechtstreeks en rondweg afgewezen wordt. Nochtans drijft dit haar niet van de plicht; zij komt en aanbidt en bidt.

Het is een gezegend kenmerk, wanneer een verzoeking de ziel niet van de plicht afdrijft.
le. Wanneer het gevaar en de droevige beproeving gezien worden, is het goed voort te gaan. Christus wist van te voren, dat Hij zou lijden, nochtans, wanneer zij Hem wilden gevangen nemen, ging Hij naar de hof, om er een gedeelte van de nacht in het gebed door te brengen. Paulus werd door Agabus verwittigd, dat de Joden hem zouden binden en aan de Heidenen overleveren, indien hij naar Jeruzalem opging, maar hij gaf te kennen, dat hij wilde gaan, omdat het zijn plicht was: "Wat doet gij, dat gij weent, en mijn hart week maakt? Want ik ben bereid niet alleen gebonden te worden, maar ook te sterven te Jeruzalem voor de Naam des Heeren Jezus." (Hand. XXI: 13.) Te sterven kon hem niet van een plicht afdrijven. Esther liep gevaar van haar leven, wanneer zij tot de koning inging. Maar wetende, dat plicht haar riep, ging zij haar weg in geloof. "Kom ik om, zo kom ik om."

2e. In de daad van lijden. Christus aan het kruis bad, en bekeerde de moordenaar. Paulus, met ijzeren ketenen gebonden, predikte Christus voor Agrippa en zijn vijanden, terwijl het prediken van Christus zijn misdaad was. Paulus en Silas moesten met bebloede schouders psalmen zingen in de stok.

3e. Onbepaald. Na de beproeving en wanneer de verzoeking voorbij is, gaan de heiligen nochtans voort: "Dit alles is ons overkomen," (Ps. XLIV: 18) daar is de verzoeking: de plicht is, "nochtans hebben wij Uwer niet vergeten, noch valselijk gehandeld tegen uw verbond." "Vorsten hebben tegen mij gesproken, " daar is een verzoeking; echter is hier een plicht: "Uw knecht heeft uw inzettingen betracht." "Mijn ziel is bezweken van verlangen naar uw heil, op Uw woord heb ik gehoopt." (Ps. CXIX: 81.) "De goddelozen hebben mij een strik gelegd; nochtans ben ik niet afgedwaald van Uw bevelen." (vs. 110.) "Mijn vervolgers en mijn wederpartijders zijn velen, maar van uw getuigenissen wijk ik niet." (vs. 157.) "Zij hebben mij bestreden zonder oorzaak." (Ps. CIX: 3.) "Voor mijn liefde staan zij mij tegen, maar ik was steeds in het gebed." (vs. 4.)

1. Het is een teken van een lieflijk, vernederde dienaar, die een vuistslag kan ontvangen en toch in zijns meesters dienst blijven, en wanneer een ziel door vuur en water kan gaan, om een plicht uit te oefenen, want dan heeft de bewustheid van de plicht meer over- mogende kracht tot gehoorzaamheid, dan het zout en de bitterheid der verzoeking kracht hebben, om de geest te onderwerpen en te overwinnen; vrij zeker zal genade de slag winnen en de overhand hebben over de verdorvenheid.

2. Het bewijst, dat de ziel goed de wacht houdt en wel bewaard is tegen de inval van

een boezemzonde en aangeboren verdorvenheid, want de verzoeking zet de naastliggende verdorvenheid aan, gelijk het vuur het dichtst-bijzijnde kruit en het droge hout aansteekt en zo voortgaat. "Zij hadden mij bejegend ten dage mijns ongevals," (Ps. XVIII: 19) maar ik was oprecht bij Hem, en ik wachtte mij voor mijn ongerechtigheid. " (vs. 24.) De duivel heeft een vriend binnen in ons. Nu zijn er graden van vrienden, sommige nauwer verwant dan weer andere. De zonde, die ons het meest overheerst is de satan een meer geliefde vriend, dan een andere zonde. Indien hoogmoed de hoofdzonde is, dan is zij als zodanig des satans eerstgeborene. Hij werkt zijn zaken uit door hoogmoed.

3. Het kan tot bewijs dienen, dat de ziele, die met genade gestaald en versterkt is, gelegenheid neemt uit de zondigheid van de verzoeking en haar scherpte, om ijveriger en werkzamer te zijn in de plichten. Toen David door Michal bespot werd, zeide hij: "Ik zal mij nog geringer aanstellen. " zo ook: "Allen, die mij zien, bespotten mij; zij steken de lip uit, zij schudden de kop." (Ps. XXII: 8). "Hij heeft het op de Heere gewenteld" (vs. 9). Ziehier een zware verzoeking. Maar zijn geloof graaft dieper, tot de eerste bevinding van Gods goedheid: "Gij zijt het immers, die mij uit de buik hebt uitgetogen," (vs. 10).
Wanneer de Kerk bespot wordt met een: "Zingt ons een van de liederen Sions," (Ps. CXXXVII.) dan rijst Sion meer in achting, omdat Sions liederen beschimpt worden. Laat hen Sion bespotten zoveel hun lust, "maar indien ik Sion vergeet, (vs. 5), dan bid ik God, dat mijn tong moge kleven aan mijn gehemelte" (vs. 6). Zo ook de moordenaar, horende, hoe Christus gelasterd en bespot wordt door zijn medegenoot, verhoogt hij Hem met te meer stoutmoedigheid als een Koning: "Heere gedenk mijner, als Gij in uw koninkrijk zult gekomen zijn". Genade vertoont zich heerlijker en werkzamer, naarmate zij tegengestaan wordt. Tegenstrijdige naturen, als vuur en water, stellen haar grootste kracht te werk, wanneer zij dadelijk met elkander in strijd komen.

1e. Gebruik.
De Antinomianen veranderen genade in een verzoeking, en werpen dan alle plichten af; zeggende "Christus heeft alle zonden vergeven; zijn gerechtigheid is mij toegerekend; wat spreekt u mij van wetsplichten?"
Antwoord. De weg, die plichten en heiligmaking tegenstaat, is de weg van genade niet; genade is een onnozel iets, en zal de mensen niet van de plichten afhouden; genade doet de gehoorzaamheid niet te niet. Christus heeft het geloof bevriend gemaakt met de wet; de dood van Christus vernietigt de werkzaamheid der genade in de plichten niet. Wel is waar, dat het vertrouwen op genade ons zelf wordt, en geen genade blijft. En zelf kan de hemel niet bestormen en Christus met geweld nemen; genade, hoewel nauw verwant aan Christus, is, zoals zij in ons ontvangen wordt, maar een schepsel, en zo kan er een afgod van gemaakt worden, wanneer wij er op vertrouwen, en niet eerst en vóór geschapen genade Christus zoeken. Maar geloven en doen zijn bloedvrienden (Joh. XI: 26).

2e Gebruik.
Hierop moet nauw acht gegeven worden, dat wij in moeilijkheden en engten geen verkeerde wegen inslaan, en dat wij onder verzoeking strijden, om de weg van de Voorloper nabij te komen. Het was Christus bijzonder eigen, om toornig te worden en niet te zondigen; ons gelijk te zijn, "in alle dingen verzocht gelijk als wij, maar zonder zonde," (Hebr. IV: 15), met dit onderscheid, dat Christus verzocht wordende niet

zondigen kon, terwijl de heiligen verzocht wordende niet durven zondigen. De wil Gods, zoet gemaakt met de liefde van Christus, heeft een majesteit en kracht, om voor de zonde te bewaren. Ook Christus is voor ons geworden onder de wet. "Hij werd verdrukt" (de onderdrukking zou een zondig mens dol maken), maar zij kon Christus niet treffen: "Hij werd verdrukt, maar Hij deed zijn mond niet open; als een lam is Hij ter slachting geleid." Zo deden ook al de volgelingen van Christus: zij zijn verzocht, maar genade bracht een kracht van tederheid over hen. Jozef verzocht wordende, zegt: "Hoe zou ik dit een zo groot kwaad doen, en zondigen tegen God?" (Gen. X XXIX: 9). David wordt door Simeï gesmaad, maar hij durft zichzelf niet wreken. Hoewel Job zo zwaar verzocht werd als iemand, nochtans staat van hem geschreven: "In dit alles zondigde Job niet, en schreef Gode niets ongerijmds toe". (Job. I: 22). Ik wil niet ontkennen, dat de verzoeking soms een halve toestemming verkrijgt: Nabal verzocht David, zodat hij besloot zich te wreken.

2. Het zal in sommigen voor hun gehele leven een zwarte vlek achterlaten. Petrus zal gedurende zijn gehele leven geweten hebben, dat hij eens zijn Heere onder ede verloochende. Maar dit is vreselijk, wanneer mensen eerst verzoekingen scheppen door een slechte zaak te verdedigen (want heilige mensen kunnen een onheilige zaak voorstaan), en dan geen weg kunnen vinden, om die uit te voeren, dan door bochtige sluwheid en laster.
Wij worden nu door boosdoeners vervolgd met een onrechtvaardige oorlog. Om vrede aan te nemen op zulke voorwaarden als onterend zijn voor Christus, is een plicht te verlaten uit vrees voor een verzoeking; aan de andere kant is het weigeren van een aanbod van vrede, omdat veel onschuldige personen gedood zijn, ook een zich in verzoeking begeven; want door oorlog worden nog meer onschuldigen gedood, en het is tegen des Heeren raad: "Zoekt de vrede" (Ps. XXXIV: 15), dat wil zeggen; wij moeten niet alleen lijdelijk, maar ook dadelijk de vrede zoeken, zelfs al worden wij verongelijkt. Maar wat dan, wanneer de vrede van mij zal vlieden? Ik moet bekennen, dat dit een verzoeking is; dan zegt de Heere "jaagt dezelve na;" (Hebr. XII: 14) "Laat ons najagen hetgeen tot de vrede dient" (Rom. XIV: 19).

(Het woord Darash is diokein Hebr. XII: 14. In het Syro-Chaldeeuwsch is het: 'Den vrede achterna lopen", de vrede dwingen en die overweldigen, gelijk mensen een vijand achtervolgen.)

3e Gebruik.
Ziet de zoete nuttigheid van het geloof onder een droevige verzoeking. Het geloof drijft handel met Christus en de Hemel in het donker, op goed geloof en vertrouwen, zonder naar borgtocht of pand om te zien: "Zalig zijn ze, die niet zullen gezien hebben en nochtans zullen geloofd hebben" (Joh. XX: 29). De reden is deze, dat het geloof als met zenuwen en beenderen van geestelijken moed doorvlochten is, krachtig, om een gesloten stad tegen de hel te bewaren, ja zijn standplaats te behouden onder onmogelijkheden. Hier is een zwakke vrouw, hoewel niet als vrouw, maar als een gelovige, stand houdende tegen Hem, die "de Sterke God, de Vader der eeuwigheid, de Vredevorst" is (Jes. IX: 5). Het geloof alleen houdt stand, en overwint het zwaard, de wereld en alle verdrukkingen (1 Joh. V: 4). Dit is onze overwinning, waardoor één mens de grote en uitgestrekte wereld overwint.

LEERREDE 16

Maar Hij antwoordde en zeide: "Het is niet betamelijk het brood der kinderen te nemen en de hondekens voor te werpen." En zij zeide: Ja Heere, maar de hondekens eten ook van de brokskens, die daar vallen van de tafel harer heren". Toen antwoordde Jezus en zeide tot haar: "O vrouw! groot is uw geloof, u geschiede gelijk gij wilt. En haar dochter werd gezond van diezelve ure."
Matth. XV: 26-28.

"En als zij in haar huis kwam, vond zij, dat de duivel uitgevaren was, en de dochter liggende op het bed." Markus VII: 30.

De woordenwisseling tussen Christus en de vrouw houdt aan. Christus voert een krachtige reden aan (vs. 26), waarom Hij haar dochter niet wilde genezen; nl. omdat zij en haar gehele natie niet in een verbond met God waren, zoals de Joden, de Kerke Gods, en zij dientengevolge maar honden waren, onrein, en Christus onwaardig, die het Brood is, dat voor de kinderen verordineerd is.
Wanneer Christus vernedert, dan kan Hij ons onze afkomst en nationale. zonden in herinnering brengen: Aanschouwt de rotssteen daar gijlieden uit gehouwen zijt, en de holligheid des bornputs, daar gij uit gegraven zijt" (Jes. LI: 1), "Ik riep Abraham, toen hij nog alleen was" (Hoz. IX: 10). Ik vond Israël als druiven in de woestijn. Zij zouden wilde druiven geweest zijn, rottende in de wildernis, wanneer Hij ze niet in zijn korf gelegd had. "Mensenkind, maak Jeruzalem haar gruwelen bekend" (Ezech. XVI: 2). Hoe? Maak hun hun af komst bekend en zeg: "Alzo zegt de Heere HEERE, uw handelingen en uw geboorten zijn uit het land der Kanaänieten; uw vader was een Amorieter, en uw moeder een Hethitische". (vs. 3).
Zo ook, wanneer de Jood de eerstelingen aan de Heere moest offeren; "Dan zult gij voor het aangezicht des Heeren uws Gods betuigen, en zeggen: Mijn vader was een bedorven Syriër, en hij toog af naar Egypte en verkeerde aldaar" (Deut. XXVI: 5).
Dus, te vergeten, wat wij van natuur zijn, vermeerdert onze schuld. Ook hebt gij bij al uw gruwelen en uw hoererijen niet gedacht aan de dagen uwer jonkheid, als gij naakt en bloot waart, als gij vertreden waart in uw bloed" (Ezech. XVI: 22). Zo moest de Efeziërs worden bekend gemaakt, hoe ongeschikt zij van natuur voor Christus waren, als zijnde het eigen werkhuis en de winkel des duivels, waarin hij wrocht (Eféze II: 1-3).

De schuld en besmetting van de nationale zonden beïnvloeden de gelovigen,
1. Wanneer zij er niet over rouwklagen. Gods ongenoegen moest onze droefheid zijn.

2. Wanneer zij niet in de bres staan, om de toorn af te wenden (Ezech. XXII: 30). Er waren godzaligen, die van het kwade afweken, maar Gods twist was, dat er geen voorbidder was (Jes. LIX: 15, 16). In het vasten kunnen gelovigen, al zijn hun zonden vergeven, gebukt gaan onder de last der zonden van de drie natiën, en met haar ingewikkeld zijn in dezelfde toorn. Nationaal berouw wordt van iedereen vereist, niet minder dan persoonlijk berouw. Wie draagt leed over het bloed van boosdoeners en opstandelingen; over hun eden, bespottingen, beschimpingen, en misdiensten? De zonden van het land: afgoderij, bijgeloofsdagen, ijdele ceremoniën enz. hebben invloed op de consciëntie van een gelovige in zijn toenadering tot God.

Maar wij hebben hier te overwegen, dat Christus twee grote en tegenstrijdige

werken te gelijk doet.
le. Hij vernedert de gelovige vrouw, als Hij haar smaadt als een onheilige hond, die het brood der kinderen niet waardig is, opdat de wil meer verbroken mag worden, om te geloven. En
2e. Beproeft en verzoekt Hij haar, om te zien, of zij door smaadheden van Christus kan afgetrokken worden. Een verbroken wil, is een verbroken hart, want de wil is de ijzeren zenuw in het hart. Rekent verdienste en bevatting van enig goed in uzelf slechts als de onreinheid van een hond, en verbreekt de wil, opdat dit trotse ding in twee stukken aan de voeten van Christus zal vallen.

Lering. Daarom, gelooft, houdt uw punt vast, dat gij, al zijt gij een hond, toch een van Christus honden zijt, en dan is alles wel. De beste weg om de wil te breken is
le. Om dezelve de hel en de kolen van het eeuwige vuur voor te houden; ja, om de ziel, wanneer zij vernederd is, nog meer te vernederen. Christus weet, dat deze vrouw in het stof ligt, maar, wanneer Hij haar met zulk een vernederende verzoeking beproeft, wil Hij haar beneden het stof hebben. Velen denken, dat de beroerde consciëntie niet verder vernederd worden moet. Zij zeggen: "zulk een ziel heeft niets nodig, dan de honig en de zoetheid der Evangelie-vertroostingen.
Nee, maar hetgeen haar beroert is dikwijls sluwe en onzichtbare hoogmoed; zij wil niet geloven vanwege het gemis van enige waardigheid in zichzelf. "O, ik durf niet op Christus rusten, noch de beloften toepassen, vanwege mijn zondige onwaardigheid."
Nu, indien dit nederigheid is, dan is het de hoogmoedigste nederigheid van de wereld; want hij, die dus bekommerd is, zegt: "Ik ben niet goed genoeg, niet rijk genoeg voor Christus en zijn fijn goud. De eigenlijke waarheid is, dat hij neg niet goed genoeg Paap is, om een rantsoen van eigenwaarde te geven, voor dat grote rantsoen van bloed, dat niet te koop is. Maar al wilde u Christus kopen, de Vader wil Hem met verkopen. Christus wordt de zondaar aangeboden ds een vrije gift, niet als een bezoldiging of een loon.

2^{e}. Er is verschil tussen neerslachtigheid en een zaligmakende vernedering. Neerslachtigheid kan de maat te boven gaan, in een te grote bevatting van de vloeken der wet, en in gepaard gaan met veel hoogmoed en eigenliefde. Maar rechte, zaligmakende vernedering, die met geloof gemengd is, kan de palen niet te buiten gaan; zij ontstaat dikwijls uit het gevoel van genade, veeleer dan uit de wet. God geeft de nederige genade, en Hij geeft nederigheid aan de begenadigde, onder het gevoel van de rijkdom, der genade (1 Tim. I: 15; Eféze III: 8; Tit. III: 3-5; 1 Tim. I: 9). Niets vernedert ons meer dan een rechte bevatting van de kracht en uitnemendheid der genade. Rechte kennis en bevatting van de waardij der genade, werpen de hoogmoedige natuur ter aarde neer. De genade was voor Paulus het rekeningboek van Christus: "Maar door de genade Gods ben ik, dat ik ben" (1 Cor. XV: 9, 10). Een geleend kleed, al is het van zijde, zal een wijs mens nederig maken.
Dat veel zonden vergeven waren, verwekte veel liefde tot Christus, en veel nederigheid in de vrouw (Luc. VII: 44) en deed haar het hoofd en haar, ja, ook haar hart, onder de voetzolen van Christus leggen.
Ongetwijfeld dacht zij zeer gering van zichzelf en van keur haar, als zij overdacht, hoe genade deze voeten bewoog tot zulk een droevige en vermoeiende reis, om in de wereld te komen, om het verlorene te zoeken, en voor haar met nagelen doorboord te worden. Er is iets in het bezit van vrije genade, als het merg en de bloem van onverdiende liefde, genoegzaam om de hoge gedachten van een zichzelf verdervende zondaar te doden.

3e. Merkt ook op, dat het zeker een verzoeking is, als men wet tot Christus durft komen, geloven en bidden, uit de macht van onwaardigheid, zoals die in de honden is, die buiten de nieuwe stad zijn (Openb. XXII: 15). En Christus, aangemerkt als verzoekende en beproevende, houdt de vrouw voor, dat zij te vermetel en te vrij is; zij maar een hond zijnde, waar zij zich verstout om het brood der kinderen te vragen.

Daarom hebben wij te overwegen, welke plaats het bewustzijn der zonde behoort in te nemen in ons komen tot Christus.
1. Bewustheid van zonden is om iemand te vernederen, dat is, hem voor Christus in te winnen. "Saul, Saul, wat vervolgt gij Mij?" door Christus gesproken, bracht Paulus af van zijn hoogte, en legde zijn ziel in het stof. "Wij weten nu, dat al wat de wet zegt, zij dat spreekt tot degenen, die onder de wet zijn: "opdat alle mond gestopt worde en de gehele wereld voor God verdoemelijk zij" (Rom. III: 19). Het is een spreekwijze, genomen van een kwaaddoener, die beschuldigd en schuldig bevonden zijnde, wordt veroordeeld, om onthoofd te worden. Wanneer de rechter vraagt: "Wat zegt gij? Dit en dat verraad wordt u ten laste gelegd." Helaas, de arme man staat sprakeloos en verstomd; zijn mond is gestopt. "Opdat gij het gedachtig zijt, en u schaamt, en niet meer uw mond opent, vanwege uw schande" (Ezech. XVI: 63). Dan heeft Christus de nek des zondaars onder zijn bijl. Wat de gerechtigheid en de wet mogen doen, dat mag Christus ook doen. Wie in de oorlog gevangen genomen wordt, mag volgens de krijgswetten gedood worden, indien hij weigert zich te onderwerpen.

2. Geen zonde is onvergeeflijk verraad, dan de zonde tegen de Heiligen Geest en onboetvaardigheid tot de einde. Het Evangelie is een vredesverdrag tussen twee oorlogvoerende partijen. Geen zonden zijn uitgezonderd dan deze twee.

3. Maar wat dan, indien een ziel op dit punt komt: ik heb tegen de Heilige Geest gezondigd, óf ik ben zeker aan de grens van die zonde, omdat Christus lang geklopt heeft. En ik herinner mij, hoe Christus een jaar geleden, of voor lang, voor het laatst aanklopte, Zijn laatste afscheid nam met deze woorden: "Die vuil is, dat hij nog vuil wonde", zeggende, dat Hij nooit weer zou komen.
Antwoord.
1e. Ik stem toe, dat een kwade consciëntie kan profeteren (Exod. X: 28, 29). Zo profeteerde Farao, en ook Kaïn (Gen. IV: 13, 14).
Maar 2e, ik kan toestaan, dat er enige vaarwel-kloppingen van Christus zijn, waarna Christus nooit weer aan de deur des harten van dien mens gezien of gehoord is. Paulus spreekt zo tot de Joden: "Maar nademaal gij het Evangelie verstoot, en uzelf des eeuwigen levens niet waardig oordeelt, ziet, wij keren ons tot de heidenen" (Hand. XIII: 46). Zo ook is de taal van Christus tot hen: "Jezus dan zeide wederom tot hen: "Ik ga heen en gij zult Mij zoeken, en zult in uw zonden sterven; daar Ik heen ga, kunt gijlieden niet komen." (Joh. VIII: 21).
Ik betwijfel of iemand de zonde tegen de Heilige Geest kan doen, zodat alleen die zondaar en niemand anders er over klaagt. Die zonde breekt uit in verbazende daden van goddeloosheid, als bloedvergieten en vervolging. Al is het waar, dat u aan de rand van de hel zijt, toch sluit het Evangelie u niet uit van de plicht, om te geloven en tot Christus te komen, ook al zou het u uitsluiten van dadelijke genade. En hoewel dezulken denken en zich inbeelden, dat zij geloven, dat Christus machtig is, om hen zalig te maken en te verlossen, en dat zij alleen aan zijn wil twijfelen; nochtans is de waarheid, dat de twijfel van het ongeloof meer gaat over de kracht der barmhartigheid en oneindige genade in Christus, dan over zijn wil. Mijn reden is deze, "dat een

iegelijk, die gelooft, verzegeld heeft, dat God waarachtig is"; (Joh. III: 33) en "die God niet gelooft, heeft Hem tot een leugenaar gemaakt, dewijl hij niet geloofd heeft het getuigenis, dat God getuigd heeft van zijn Zoon" (1 Joh. V: 10). Nu, het is niet volgens het getuigenis van God, noch van enige Evangelie-waarheid, dat zij, die tegen de Heiligen Geest zondigen, vergeving ontvangen zullen; ja, het tegenovergestelde wordt gezegd in Matth. XII: 31, 32.
Toch zijn zij, die tegen de Heilige Geest zondigen, evenals alle ongelovigen, veroordeeld vanwege het ongeloof (Joh. III: 18, 36). Dan zouden zij, die in deze zonde vallen, al zeggen zij, dat oneindige barmhartigheid hun vergeven kan, (maar oneindige barmhartigheid wil hun niet vergeven), God niet tot een leugenaar maken, door deze waarheden niet te geloven, want zij zijn Evangelie-waarheden. Dan moet het ongeloof van diegenen, die tegen de Heilige Geest zondigen, de een of andere Evangelie-waarheid leugenachtig maken, en dat kan alleen betrekking hebben op de kracht van oneindige barmhartigheid; dus moeten zij zeggen: "Christus kan niet zaligmaken, al wilde Hij, want de barmhartigheid is een kracht van Christus, niet minder dan een wil.
Indien Franciscus Spira[6] voor een wanhopende verworpeling doorgaat, (wat ik niet durf verzekeren, dat hij was) nochtans moet hij, wanneer hij zeide, dat hij geloofde, dat Christus machtig was hem zalig te maken, maar dat hij twijfelde aan zijn gewilligheid, niet zo verstaan worden, alsof het inderdaad zo was.
Ongelovigen kennen al de geheimzinnige wendingen niet van het liegend en zelfbedriegend ongeloof. Het ongeloof kan de mensen leugens vertellen van henzelf, wanneer het niet durft liegen van de waardij van dat zielverlossend rantsoen van het bloed van Christus. Indien hij, die tegen de Heiligen Geest zondigt, de macht van oneindige barmhartigheid kon geloven, zou hij ook de wil en de genegenheid van oneindige barmhartigheid geloven; want de macht der barmhartigheid is eigenlijk de macht van een barmhartige wil.
Daarom zal ik niet bevreesd zijn, dat die ziel verloren is, die hoge en ruime bevattingen heeft van de waardij, waarde, waardigheid en kracht van dat dierbaar rantsoen en van oneindige barmhartigheid. Het is geloof, deze Evangelie-waarheid te geloven, "dat Christus volkomen kan zaligmaken allen die tot Hem komen (Hebr. VII:25). Indien ik grondig geloof, wat vrije genade doen kan, dan geloof ik ook grondig, wat vrije genade doen wil.

Het is waar, dat Christus velen kan zaligmaken, die Hij nooit zaligmaken wil. Maar het geloof, in de macht van barmhartigheid en in zijn wil, om zalig te maken, is iets, dat daar niets mee te maken heeft. Het moet dan de overmacht van een verzoeking zijn, niet tot Christus te durven komen, omdat ik een hond en onwaardig ben.

1e. Omdat de zonde niet als portier aangesteld is, om de wacht te houden aan de deur van Christus huis van vrije genade; barmhartigheid bewaart de sleutels. De zonde moge tegenwerpen, dat ik het kwade verdiend heb, maar zij kan geen tegenwerping naken tegen de rijkdom der verdienste van Christus.
2e. Hetgeen mij onwaardig en lelijk maakt, en ongeschikt, om zalig te worden, kan Christus waardig en aangenaam maken, om mij zalig te maken; mijn zonde kan het voorwerp van Christus rijke genade zijn. Al maakt de zonde mij Christus onwaardig,

---

[6] Een aanzienlijk Venetiaans rechtsgeleerde van de 16e eeuw, die de Reformatie omhelsde, maar, om zijn leven te redden, later zijn belijdenis herriep. Korten tijd daarna werd hij ter oorzaak van zijn afval door zulk een angst aangegrepen, dat hij ziek werd en in wanhoop stierf. 1548. Het verhaal van zijn dood, dat in Protestantse landen een grote ontroering teweegbracht, werd tot voor weinige jaren in Schotland veel besproken.

nochtans maakt zij mij een geschikt lijdelijk voorwerp voor de Heelmeester Christus ter behandeling, maar zij maakt Christus niet onwaardig, om zalig te maken. Indien ik de zonde gevoel, dan zegt dat: 'gij zijt juist de Persoon, dien Christus zoekt'.
Daarom is het gevoel van zonde een vereiste, als een voorwaarde in allen, die tot Christus komen, hetzij vóór de bekering, of daarna, wanneer de daden des geloofs worden vernieuwd.

Bezwaar. Maar de ondervinding leert ons, dat ware armoede des geestes en gevoel van zondige ellende, alle gezicht van schuld en goddeloosheid in mijzelf doodt en vernietigt. Wanneer ik Christus recht zie, dan zal ik ook niet de minste onwaardigheid in mezelf zien.
Antwoord. Deze bevinding is niet gegrond op het woord der waarheid. Deze kunnen wel tezamen bestaan.
1e. Dat gevoel en bevatting van de ellende eens zondaars bestaan kan met een gezicht van de rijkdommen der genade van Christus, is even duidelijk, als de pijn, die de steek van de vurige schorpioen veroorzaakt, bestaan kan met het zien op de koperen slang, en genezen te worden; ja, als die arme man zeide: "Heere, ik geloof, kom mijn ongelovigheid te hulp," (Markus IX: 24), dan was hij zowel van geloof als van ongeloof overtuigd.
2e. Ja, de bekeerde kan wel genade en heiligheid in zichzelven zien, (hoe zou hij anders Christus, de Gever, dankbaar zijn?) en ook Christus zien, en in zijn gerechtigheid geloven. Immers een heilige wandel kan uit drieërlei oogpunt beschouwd worden:

1. Als een plicht.
2. Als een middel, dat God voorbereid heeft, opdat wij in hetzelve zouden wandelen. (Eféze II: 10).
3. Als een belofte, of een zaak, die in het nieuwe verbond beloofd is. Naar deze drievoudige overweging kunnen wij weten in hoeverre wij onze vrede op enige plichten mogen bouwen, als op blijken van onze genadestaat.

1. Hoewel een heilige wandel, als een plicht, die wij verrichten, geen grond van waren vrede is, zoeken gelovigen toch dikwijls in zichzelf, wat zij in Christus moesten zoeken; dit is natuurlijke verdienste. Dikwijls ontlenen wij aan de mate der gehoorzaamheid een bewijs, om geheel en al te ontkennen, dat wij genade bezitten. Dit is een verkeerde handeling, in het bijzonder, is het een verkeerde wijze van doen in de redeneerkunde, om negatief te redekavelen uit het gemis van zulk en zulk een mate van gehoorzaamheid, om daaruit te ontkennen, dat wij in Christus zijn. Hoe wij bevestigend mogen redeneren, zullen wij hierna horen

2. De plicht is Christus middel, niet op een strenge wettische wijze gelast, maar op een evangelische wijze, daar het gebod geolied is met een evangelische geest der liefde. Wet en liefde zijn niet met elkander in strijd, zoals de Antinomianen zich inbeelden. Christus heeft niet alleen personen verenigd, maar ook genaden en deugden. Zo beschouwd, is de plicht een middel, en een weg, niet tot het recht van de zaligheid, maar tot het dadelijk bezit ervan. En zoals deze is, of ons voorgesteld wordt in de letter van het Evangelie, in een zedelijk bevelende, of leerstellige, of voorschrijvende weg, zonder de krachtdadigheid der genade, kan de plicht niets zijn dan een leerstellig middel, niets meer dan de plicht, welke de wet voorschrijft; want alle Evangeliebevelen zonder genade, zijn ons evenmin dienstig als de wet.

3. Maar in het 3e begrip is een heilige wandel, als verricht door die krachtdadige genade, welke in het verbond der genade beloofd is, een bewijsgrond, waarop wij onze vrede mogen bouwen, niet als een oorzaak, of een verdienste, welke recht geeft op vrede, maar als een genade, die vastgehecht is aan de vrije belofte Gods. Zo hebben de heiligen zich beroepen op hun oprechten wandel, als een vrucht, die ons in het Verbond der genade beloofd is. (Jer. XXXI: 33; XXXII: 38). Zo verkondigen de plichten de barmhartigheden, die in het verbond beloofd zijn. "En ik zal hun enerlei hart en enerlei weg geven, om Mij te vrezen al de dagen." (vs. 39.) (Zie Ezech. XXXVI: 27; Jes. LIV: 13.) Op deze grond pleitte Hiskia met God, als hij het vonnis des doods vernam: "Och Heere! gedenk toch, dat ik voor Uw aangezicht in waarheid en met een volkomen hart gewandeld, en dat goed in Uw ogen is gedaan heb;" (Jes. XXXVIII: 3) en David vestigt hier zijn geloof op, als op een lieflijke vrucht der genade, welke in het Genadeverbond beloofd is. Zo pleit David, en dat in het geloof: "Bewaar mijn ziel." (Ps. LXXXVI: 2) Hier is een gelovig, gebed - en op welke grond? "want ik ben heilig." (Eng. vertaling.) Nu, dit zou farizees schijnen, en naar verdienste rieken, indien heiligheid geen betrekking had op de vrije belofte van het genadeverbond, waarin God beloofd en zich bij verbond gebonden heeft, om zijn kinderen heilig te maken; ook is het besluit opgemaakt op een voorstel van het verbond der genade. God heeft beloofd te zullen geven, dat Zijn bondelingen voor Hem in de waarheid zullen wandelen, overeenkomstig Ezech. XXXVI: 27, en Hij heeft beloofd de oprechten van hart zalig te maken en te verlossen, zoals duidelijk blijkt uit Ps. L: 23; XXXIV:16; I Petrus III: 12; Ps. CXLV: 18, 19.
Zo wordt dan al de vrede, die wij tot onze vertroosting kunnen verzamelen uit een heilige wandel, afgeleid uit een belofte van vrije genade. En de plicht, zoals hij verricht wordt door de genade des verbonds, kan ons tot de belofte leiden, ja, doet dat ook, en zo voert hij ons in geen geval van, maar tot Christus. Een heilige wandel is een getrouwe getuige, en een waarachtig getuige kan maken, dat een beschuldigde recht geschiedt overeenkomstig de wet. Heiligheid kan mij tot de belofte leiden, dat is overeenkomstig het recht der wet. Indien wij volstrekt geen verzekering van onze geestelijke staat kunnen bekomen uit heilige plichten in ons, zoals algemene gehoorzaamheid, oprechtheid in het aankleven van Christus en liefde tot de heiligen, omdat wij ons daarmee kunnen bedriegen, - en die ook in huichelaars kunnen zijn, zoals Dr. Crispe zegt, - dan kan het geloof ons evenees bedriegen, want er zijn zoveel soorten van vals geloof, als er namaaksels zijn van liefde tot de heiligen. Er is iets van Christus, dat de wedergeborenen bijzonder eigen is in hun liefde, gehoorzaamheid en oprechtheid, en waarvan zij even goed als van het geloof, onderscheiden kunnen, dat het van een zaligmakende aard en een kenmerk van Christus is.
Maar hier ligt
1e. Een verborgenheid: noch het geloof, noch iets dat inhangend in ons is, kan ons zekerheid verschaffen, dat wij in Christus zijn, of in enige vrede met God, uit hoofde, dat alle genade en alle kenmerken van onze goeden staat buiten ons in Christus zijn; inhangende heiligheid en plichten zijn maar inbeeldingen. Wanneer wij dan de vertroostingen Gods en vrede uit een heilige wandel weigeren te erkennen, zoals zij vastgehecht en verbonden zijn aan de belofte, wijzen wij Christus af. In het bijzonder onder verlating, is het een nodiging aan Christus om van ons af te zien. En er is een halsstarrigheid van ongelovige droefheid, zodat Rachel weigert getroost te worden. Wanneer wij de vertroostingen van Christus afwijzen, dan wijzen wij Hemzelf af. Zij, die weigert een armband of een gouden ring aan te nemen van hem, die haar ten huwelijk vraagt, weigert zowel Zijn liefde als Hemzelf, daarin dat zij Zijn liefdeteken weigert.

2e. Merkt ook op, dat Christus zichzelven in het Evangelie voorstelt als een groot Huisvader. In zijn huis zijn verscheiden kinderen, dienstknechten, honden, en het huis is ruim en staat open voor allen, die komen. In het huis onzes Vaders is brood voor allen. Welk brood? Een groot huwelijks-avondmaal. Hier is een koningszoon, die trouwt (Matth. XXII; Luk. XIV) en veel uitnemende lekkernijen, en elke lekkernij is Christus, het merg van het Evangelie, dat Brood des levens. "Ik ben het brood des levens" (Joh. VI:48). Hij is het tarwegraan, dat sterft en verrot in de aarde, en dan levend wordt en vrucht voortbrengt (Joh. XII: 24). Hij is het Tarwegraan, dat de wintervorst en stormen, regen en wind doorstond, tussen de molenstenen van Gods toorn doorging, en "om onze ongerechtigheden verbrijzeld werd (Jes. LIII: 5). Maar het behaagde de Heere, Hem te verbrijzelen (vs. 10). Het grondwoord betekent: vergruizen als in een mortier of molen. Hij ging door de vurige oven van de toorn Gods, voordat Hij brood kon zijn voor des konings en der kinderen tafel.
3e. Alle brood is niet het brood der kinderen. Christus is geen brood, noch een gastmaal voor de man, die geen bruiloftskleed heeft; zulk een vriend was nooit tot de bruiloft genodigd (Matth. XXII: 12). Van hen, die van Christus walgen en hun lusten meer beminnen dan Hem, zegt Christus: "Niemand van die mannen, die genood waren, zullen Mijn avondmaal smaken" (Luc XIV: 24).

1. De kinderen zijn delen van het huis, en zijn meer dan kinderen, erfgenamen, ja mede-erfgenamen met de Oudste Erfgenaam, Christus (Rom. VIII: 17), omdat Christus (n de jongere erfgenamen de hemel (om zo te spreken) nader elkander verdelen.

1e. De Geest, die Christus uit de dood opgewekt heeft, woont in hen (Rom. VIII: 11). Zij hebben één God, en één Vader. Christus en wij zijn kinderen des Vaders: "Gaat henen tot mijn broederen, en zegt hun: "Ik vaar op tot Mijn Vader en uw Vader, en tot Mijn God, en uw God" (Joh. \X: 17).

3e. Wij moeten samen zijn in een plaats; al de kinderen moeten in een huis tezamen wonen (Joh. VII: 24). "En zo wanneer Ik heen zal gegaan zijn, en plaats zal bereid hebben, zo kom Ik weder en zal u tot Mij nemen, opdat gij ook zijn moogt, daar Ik ben" Joh. XIV: 3). "En daar Ik ben, aldaar zal ook Mijn dienaar zijn" (Joh. XII: 26).

4e. Eén opstanding: "Want Ik leef, en gij zult leven" (Joh. XIV: 19). Elke gelovige is in Christus opgewekt, maar in orde: "Maar een iegelijk in zijn orde: de eersteling in Christus" (1 Cor. XV: 23).

5e. Eén hemel, en één koninkrijk, en één troon (Luk. \ XII: 29; Openb. III 21).

2. Er zijn grote verschillen tussen de geest of het gemoed van een erfgenaam of zoon, en een dienstknecht. De erfgenaam zal veel overhebben voor het eerst geboorterecht. Gij kunt hem eerder zijn leven ontnemen, dan zijn erfenis. Ezau's ogen droogden op, hij weende niet meer, toen zijn vader hem zegende met de dauw van de hemel en de vettigheden der aarde. Een dienstknecht zal niet beweren, dat hij een erfgenaam is.

3. "De dienstknecht blijft niet eeuwiglijk in het huis; de zoon blijft er eeuwiglijk" (Joh. VIII: 35). Het loon van de zoon is in hoop, evenals sommige hovelingen de vorsten alleen op hoop bedienen; de dienstknechten krijgen handgeld en dadelijk loon. Laat elk belijder zijn geest en zijn natuur beproeven: Indien de geest zich buigt tot de erfenis, en naar de hemel, dan is het goed; ziet, wie uitziende is naar het laatste jaar van onmondigheid en minderjarigheid, en geen oog en hart voor de tijd heeft. Er is een heimelijke hoop, in alle bekommeringen, in de zonen; evenals in de erfgenaam

eens konings, die in een vergelegen land is, waar men hem niet kent, waar hij niet geëerd wordt als iemand van prinselijken bloede, maar daarentegen veracht, beledigd, ja, waar hij in gebrek en behoeftigheid verkeerd. Maar wanneer hij zijn oog wendt naar zijn hoop aan de overzijde der zee, dan komt met aangenaamheid de gedachte in hem op: Eenmaal zal ik een koning zijn, in eer en rijkdom.
Zie, hoe vrij en ongeveinsd de geest eens zoons tegenover zijn vader is. Er is in de dienstknecht geen natuurlijke, of aangeboren, noch zulk een inwendige betrekking op de heer des huizes, als in de zoon. Bloed en natuur is sterk en overmogend; bloed-banden, natuurrelaties zijn krachtig.

"Maar Jezus zeide tot haar: "Laat eerst de kinderen verzadigd worden."
(Markus VII: 27)

Christus ontkende niet, dat de vrouw en de heidenen recht hebben op het brood van Christus huis, alleenlijk, genade wordt ordelijk bediend; laat eerst het brood voor de Joden gebroken worden, en laten dan de heidenen de bij-tafel, of de tweede tafel, van Christus hebben.
Let daarom op, hoe wijs Christus de verzoeking matigt, in deze bijzonderheden:
1e. Dat verzoekingen de heiligen bij stukjes en beetjes worden toegemeten. Er is een zaad van vertroosting en hoop in. Al ziet Christus donker, en al fronst Hij het gelaat. Hij wilde zeggen: Wanneer eerst de kinderen met brood verzadigd zijn, dan zult ook gij, die honden zijt, uw portie hebben van het brood der kinderen. Er is een kus, er zijn ingewanden van ontferming, onder de schoot van dat kleed van toorn, waarmede Hij bedekt is; want "in de toorn gedenkt Hij des ontfermens," en Hij matigt de toorn: "Grimmigheid is bij Mij niet." (Jes. XXVII: 4.)

2e. Evangelie-beproevingen en verzoekingen strekken tot een genadig einde, opdat Paulus niet opgeblazen zou worden, of gelijk hij zegt: "Opdat ik niet als een meteoor in de lucht bovenmate verheven zou worden.") (2 Cor. XII: 7). "Ja wij hadden al in ons zelf het vonnis des doods, (als veroordeelde kwaaddoeners) opdat wij niet op ons zelf vertrouwen zouden." (2 Cor. I: 9).

3e. God wil niet, dat zij onze krachten te boven gaan, maar de last is in evenredigheid met de rug. (1 Cor. X: 13). Het is goed, dat wij weten, dat Christus onze beker wijn brouwt of aanmengt; Hij kan de zuren en bitteren wijn met barmhartigheid verzoeten. Wij lezen van geen verlating der heiligen, of er is zoveel van Christus in, als voldoende is, om dezelve enige smaak en geur van de hemel te geven. De hemel is gestempeld op de hel der heiligen; het leven is geschreven op hun dood. Hun graf en hun dood lichaam zijn warm en ademen leven en heerlijkheid uit; hun as en hun stof ruiken naar onsterfelijkheid en opstanding ten leven. Zelfs, wanneer Christus van de Kerk weggegaan is, laat Hij een pand of teken achter; krankheid van liefde, vanwege het gemis van Hem. (Hoogl. III: 5). Wanneer in plaats van Christus niets gevonden wordt dan een ledig graf, en Hij zelf weg is, weent dan, omdat men Hem mist; als het niet om engelen of apostelen te doen is, maar, om de Liefste, die weggegaan is, dat is iets van Christus. Ja, Hij zendt een bode voor Zich uit, om bekend te maken, dat de Koning zelf onderweg is; evenals in een grote zomerdroogte, kleine droppeltjes de stortbui voorafgaan, om de goede tijding te brengen, dat de aarde verkwikt zal worden. Verlangen naar Hem, wachten op Hem; Christus in u zoekende naar Christus; dat zijn boden van de hemel, die vooruit gezonden zijn, om het logies voor de Vorst, die al op reis is, om u te bezoeken, te bereiden en te versieren.

LEERREDE 17

"En zij zeide: "Ja Heere; maar de hondekens eten ook van de brokskens, die daar vallen van de tafel harer heren. (Matth. XI: 27.)

Merkt op.
1. Het gevatte antwoord der vrouw. Door zeer vlugge tegenwerping; door de gevolgtrekking te beamen, en toe te stemmen, dat zij een hond is, ontleent zij de bewijsgrond aan hetgeen Christus zegt, en neemt die over, om haar geschilpunt te bewijzen. Zij redekavelt uit de verzoeking: "Laat mij een hond zijn, dan hen ik een hond onder de voeten van Christus aan zijn tafel." Die bij de Wijsheid ter school gaan zijn geen dwazen. Genade is een schrandere en verstandige geest, rijp en scherp; zo staat van Christus geschreven: "En zijn rieken zal zijn in de vreze des Heeren," enz. (Jes. XI: 3.)
Genade is uitnemend scherp van reuk. Zo schrijft, in Spr. I: 4, de Wijsheid Gods de eenvoudigen kloekzinnigheid toe; zij worden gemakkelijk uitgehaald, gevleid en overreed. In jeugdigen slaapt de rede; genegenheid regeert alles; genade voorziet de ziel van levendige, heldere, diepe gedachten, om onderscheidende kennis te hebben van een duivel en een engel, van hemel en hel, en, dat "gestolen wateren niet zoet zijn." (Hebr. V: 14). hun geestelijke zintuigen zijn als worstelaars geoefend, of, als kundige geleerden aan een hogeschool, op de hoogte van de kennis van goed en kwaad.

2. Het geloof is vindingrijk, om zaligmakende gevolgtrekkingen te maken uit moeilijke grondstellingen, en om daaruit de zin der beloften af te leiden. Christus kwam, om zondaren zalig te maken; dan, zegt Paulus, kwam Hij, om mij zalig te maken, want "ik ben de voornaamste van deze zondaren." (1 Tim. : 15). En hoewel de taal der verzoeking, de taal is van de hel en het ongeloof, als: "Gij zijt een zondaar, een verlorenen en veroordeelde, en daarom hebt gij geen deel aan Christus;" het geloof redekavelt met de taal van de hemel en des Evangelies hieruit: "Ik hen een zondaar, en een verlorene; nochtans een van Christus zondaars, een van Christus verlorenen, en juist daarom behoor ik Christus toe."

3. Het geloof spreekt hier de verzoeking tegen, en weerlegt Christus met bescheidenheid. Indien Christus zegt: "Gij zijt een overtreder van de baarmoeder af", dan is het antwoord: "Dat beken ik, Heere, maar Christus is voor overtreders gestorven." Zegt Hij "Gij zijt onder de vloek"; het antwoord is: "Dat is onderscheiden; het is maar al te waar Heere; zo ben ik van nature; maar Christus werd een vloek voor mij gemaakt."
Indien Hij zegt: "Gij hebt mij aan de deur laten staan", het is: , Heere, dat moet ik bekennen." Maar, indien Christus zegt: "Ik ben voor u niet gekomen; gij zijt een hond; Christus, het brood der kinderen, behoort dezulken niet toe," dan mag u antwoorden: "O Heere, met alle eerbied voor uw heilige Majesteit, dat is niet zo; ik ben de uwe; Gij zijt voor mij gekomen; het brood behoort mij toe".
Al durft een zondaar niet met Christus te redetwisten over zijn daden, hij mag het nochtans doen over zijn staat. De staat van het kindschap is geen zonde, en daarom moeten wij die vasthouden. Zo deed Christus ook, als Hij verzocht werd. "Indien Gij Gods Zone zijt." Hij weigerde daaraan gehoor te geven. Al zou dan Christus zelf zeggen: "Gij zijt een verworpeling", verklaar het als een verzoeking; veel meer dan,

moet gij, indien de Satan, de consciëntie of de wereld het zegt, die niet erkennen voor herauten, die vooruit gezonden zijn, om de verborgenheden Gods bekend te maken. Job wilde zijn vrienden hierin niet geloven. Dan kan het zijn, dat verzocht te worden om uw kindschap en uw recht op Christus te verloochenen, uw verzoeking is, en niet uw zonde. Inwerpingen van kolen ter beproeving kunnen onmiddellijk van God komen, zowel als van de Satan. "Het is goed (zeggen de Antinomianen) om de heiligen onder een werkverbond te brengen, omdat het dit goede uitwerkt, dat het ons van onze bewijzen kan verzekeren, dat Christus de onze is." Ja, sommigen verlangen naar een ontwaakte consciëntie, opdat de verschrikkingen Gods hen tot Christus zouden drijven. Maar,

1e. Dat is een murmureren tegen Gods bedeling. Laat Christus mij leren gelijk het Hem goeddunkt; Hij heeft zeven ogen, ik heb er maar een, en dan nog een duister.

2e. Wij moeten niet bedroeven, dien God niet bedroeft (Ezech XIII: 22), noch de genade leugenachtig maken; noch ook

3e. Des duivels ambt uitoefenen, om een broeder te beschuldigen, laat staan uzelven.

"Ja Heere! maar de hondekens."

Ziet, waar de nederigheid gezeten is.

1. Christus kan de nederigheid niet lager zetten; zij zit in het stof. "Ik ben niet waardig uw zoon genaamd te worden" (Luc. XV: 19). O grote Paulus Wat is minder dan niets, en minder dan de minste van allen? "Mij de allerminste (de Eng. Vert. heeft: Mij, die minder ben dan de minste.) van alle heiligen is deze genade gegeven;" (Eféze III: 8). "die ik tevoren een godslasteraar was, en een vervolger" (1 Tim. I: 13); "ik ben de minste van de Apostelen " (1 Cor. XV: 9). De nederigheid is geen vermetele genade; zij durft nauwelijks zoeken een dorpelwachter in de hemel te zijn; zij zet zichzelf in de hel.

2. Hoewel de nederigheid van hoge geboorte is, en verwant aan de zoeten Jezus, die nederig en zachtmoedig is, toch is Christus, en Christus alleen, het vrij-goed, waaruit de nederigheid leeft. De nederige ziel kent geen landheer dan Christus; die ziel alleen is van de genade de nederige pachter; zij heeft er geen dan de Heere Jezus, met zijn rijk rantsoen van bloed (1 Tim. I: 16, 17). Zo is er veel nederigheid in de hemel. Indien het mogelijk ware, dat er tranen in de hemel konden zijn, dan zouden de nederige heiligen, die daar zijn, Christus geen kroon zien uitreiken, om op hun hoofd te zetten, maar zij zouden wenen en hun hoofd afwenden. Ja, de verheerlijkten zijn beschaamd om een kroon der eer op hun hoofd te dragen, wanneer zij Christus aangezicht aanschouwen, en daarom kunnen zij niet anders dan hun kronen neerwerpen voor de troon (Openb. IV: 10).

3. Alle heiligen, die waarlijk vernederd zijn, verheffen Christus, en verfoeien zichzelf, en in hun eigen schatting is niemand Christus meer onwaardig dan zij. "Ik ben niet waardig, dat Gij onder mijn dak zoudt inkomen, maar spreek alleenlijk een woord, en mijn knecht zal genezen worden (Matth. VIII: 8, 9). Wij kunnen uit het pleiten van Job afleiden (Job XIV), dat nederige heiligen zichzelven niet alleen genade en barmhartigheid onwaardig schatten, maar ook de eer van rechtvaardigheid en toorn. "De mens vlucht als een schaduw, en bestaat niet. Nog doet Gij uw ogen over een zulkeen open, en Gij betrekt mij in het gericht met U? Wie zal een reine geven uit de

onreine? Niet een?" Hij wilde zeggen: "Ik ben niet alleen broos door mijn natuurlijk bestaan, daar ik een schaduw van leem ben (vs. 1, 2), maar ook door geboorte, zondig en onrein, vanwege de erfzonde. Daarom ben ik een partij, die de toorn Gods niet waardig is, evenals een bedelaar de toorn des keizers niet waardig is, of een worm de verontwaardiging van een engel.

4. In de ogen der nederige ziel is iedereen Gode nader dan zij." Op U hebben onze vaders vertrouwd" (Ps. XXII: 5). Maar ik ben een worm en geen man" (vs. 7). De reden is, dat de nederigheid een eigenschap is van een geëffende ziele, die waterpas ligt met zichzelf niet hoger dan God haar gezet heeft. "Ik wandel niet in dingen, mij te groot en te wonderlijk" (Ps. CXXXI: 1). De hoogmoedige ziel heeft vederen, die breder zijn dan haar nest.

5. De nederige ziel is de naaste buur van genade. Christus is nabij een terneergeslagen treurige in Sion: "dat hem gegeven worde sieraad voor as, vreugdeolie voor treurigheid, het gewaad des lofs voor een benauwden geest" (Jes. LXI: 3). Christus heeft een zweetdoek voor het natte aangezicht van een vernederden zondaar. Christus, de Heelmeester der zielen, heeft een schijf, om het gebroken hart in het lid te zetten (Jes. LXI: 1). In de hemel is de hand van een Zaligmaker, om een zwakgebeende ziel op aarde te verheugen (Ps. LI: 10).
O, wat een vertroosting! Christus zoekt de in zichzelf verloren ziel, en Hij maakt ze zalig (Luc. XIX: 10). Het lam, een van de geringste en zachtmoedigste schepselen, heeft een bed naast het hart en in de schoot van Christus. "Hij zal de lammerkens in zijn schoot dragen," (Jes. XL: 11) ja, "Hij zal de nooddruftige redden, die daar roept, mitsgaders de ellendige, en, die gene helper heeft, (Psalm LXXII: 12). De Heere heeft meerder genade; Hij. wederstaat de hovaardige, maar de nederige geeft Hij genade. Genade voor genade is voor de nederige (Jac. IV: 6).

6. De nederige kan niet klagen over Gods bedeling. De nederige David zegt: "Maar indien de Heere alzo zal zeggen: "Ik heb geen lust tot u, zie, hier ben ik, Hij doe mij, zoals het in zijn ogen goed is" (2 Sam. XV: 26). Dat ik niet vastgeketend ben aan de Vorst der duisternis, ben ik aan genade verschuldigd. Dat gij iets minder zijt dan bouwstof en brandhout voor Tofet, stelt dat op rekening van Christus; strijkt het zeil voor Christus, en. onderwerpt u aan Hem.

7. Toch is de hoop van de nederige groen aan de wortel; zij zal niet zijn als een gebroken boom (Psalm IX: 19).
1e. Omdat "God de nederige van ogen behouden" (Job XXII: 29).
2e. En "zijnen wens horen" (Ps. X: 17).
3e. "zijn geest levendig maken" (Jes. LVII: 15).
4e. "hem met heil versieren" (Ps. CXLIX: 4).
6e. "hem eren" (Spr. XV: 33).
6e. "hem verzadigen" (Ps. XXII: 27).
7e. "hem in het recht leiden" (Ps. XXV: 9).
8e. "zijn vreugde vermeerderen" (Jes. XXXIX: 19).
9e. "hem zegenen" (Matth. V: 5)
10e "en hem een zekere erfenis geven zal." Niemand kan genade verheffen als de nederige ziele, "niet ik, maar de genade Gods, die met mij is" (1 Cor. XV: 10).
"Ik heb u geschreven, dat gij niet de een om eens anders wil, opgeblazen wordt tegen de ander; want wie onderscheidt u? En wat hebt gij, dat gij niet hebt ontvangen?" (1

Cor. IV: 6, 7). "Al zijt gij dan gering in uw ogen, schrap daarom uw naam niet uit de rol der genade, want God schrijft er u in" (1 Cor. I: 27-29). Genade is barmhartigheid, om niet geschonken, en de belofte is gedaan aan de nederige. In het verstandelijk oordeel moet de een de ander uitnemender achten dan zichzelven (Filip. II: 3). Petrus moet een dieper gevoel hebben van zijn eigen zondigen toestand, dan van de zondigen toestand van Judas, de verrader. Hoewel Petrus, door God begenadigd, zichzelven meer liefde verschuldigd is dan Judas, zodra Judas als een verrader bekend is. Toch moet de nederigheid niet tot die laagte neerbuigen, dat het geloof zodanig verzwakt wordt, dat het zou zeggen: 'Omdat ik vergiffenis onwaardig ben, daarom is het vermetelheid, de vergeving der zonden te geloven.'

1e. Gebruik.
Wacht u voor hoogmoed. God moet de nek en de knieën breken, die niet kunnen buigen. "God kent de verhevenen van verre" (Psalm CXXXVIII: 6). Het woord (Gavoah) is de hoge mens, het Schriftwoord in Jac. IV: 6 is huperephanos. De hoogmoedige is een verschijning, niet een wezenlijk iets, en verscheen hij maar minder. De spreekwijze sluit twee dingen in:
1e. Zij is ontleend aan mensen, die de dingen, die dicht bij zijn eerder zien dan hetgeen ver af is, zodat hun oog meer op het nabij zijnde gevestigd en er dus meer mede ingenomen is. Wij zien de dingen, die ver af zijn, met minder vermaak voor de zinnen (Lorinus, Quasi in transitu videre), en met onverschilligheid. De nederige ligt nabij het oog van God; de hoogmoedige is verder van zijn oog af en God ziet hem in de verte, en met verachting.
2e. Een mens ziet zijn vijand van ver en begeert niet dicht bij hem te komen. God heeft een oude vete tegen de hoogmoed, als een van de oudste vijanden, die in de hemel geboren is in het hart van de gevallen engelen, en uit de hemel uitgeworpen zijnde, weer zoekt op te klimmen tot zijn eigen element en geboorteland, evenals hoogmoedige mensen schepselen zijn, die in de hoogte gaan en naar hoge dingen jagen. Maar God wederstaat de hovaardige van verre, en weigert genade, of al wat van de hemel is, aan de trotse Farizeeën. Wanneer God een trots mens ziet, zegt Hij, "Zie daar mijn vijand." De nederige is Christus' vriend.

2e. Gebruik.
Hoewel de vrouw een hond is in haar eigen ogen, en dus een zondares. Zie, o zondaar, de rijke barmhartigheid, dat Christus honden in zijn koninkrijk toelaat. O, welk een genade, dat Christus zijn schone handen (bij wijze van spreken) wil zwart maken door vuile. en bezoedelde honden te wassen! Zulke onwaardige zondaren en zulke vuile. zondaren, o, dat die onder Christus tafel mogen zijn en hun brood eten in des Konings huis! Welk een uitlating van vrije barmhartigheid, dat Christus zijn schone, onbevlekte en kuise liefde zou vestigen op zulke zwarte, besmette en hoerachtige zielen. O, wat een gunst, dat Christus de luipaard en de Moorman wit maakt voor de hemel! Deze twee gaan samen: "Die ons liefgehad heeft en ons gewassen heeft" (Openb. I: 5). Nederige zondaars hebben hoge gedachten van vrije genade; zij staan niet van verre; komen nader bij; worden gewassen, want vrije genade maakt niet trots, wanneer genade honden niet afwijst. De zaligheid moet een bloem zijn, die zonder handen geplant is en alleen spruit uit het hart van Christus. Neemt nederige gedachten van uzelf, en edele en hoge gedachten van de uitmuntende Jezus met u naar de hemel. Vervloekt zij de trotse verdienste van het schepsel. Indien gij met Christus de prijs delen, en met eeuwige genade een schikking maken wilt, dan maakt gij de eer van de Rantsoen-betaler te schande. Het is geen schande, als Christus' schuldenaar te sterven;

al de engelen, de cederen van de hemel, staan onder Christus; engelen en heiligen zullen Christus schuldenaars zijn tot in alle eeuwigheid, en zoolang als God God is, zullen zondaars in het schuldboek der genade staan.
De waarlijk nederige is de dankbaarste ziele, die er is. Ondankbaarheid is een van de zonden der eeuw, waarin wij leven. Zij vloeit voort uit.

1e. Het geringschatten en verachten van de instrumenten Gods. De dapperheid van Jefta werd door Israël niet als barmhartigheid aangemerkt, omdat de oudsten een bastaard haatten en verachtten. (Richt. XI: 1, 2, 6.) Het werd niet als barmhartigheid beschouwd, dat Naman van zijn melaatsheid werd genezen; waarom? Omdat het geschieden moest door zich in de Jordaan te wassen, terwijl er betere rivieren waren in zijn eigen land, in Damascus. Niet alleen God, maar ook al zijn werktuigen, waardoor Hij werkt, moeten liefelijk in onze ogen zijn, en God en de almacht moeten op onze voorhoofden gestempeld zijn, zal barmhartigheid ons barmhartigheid zijn.

2e. Barmhartigheden houden op barmhartigheden te zijn, wanneer zij berookt en zwart gemaakt zijn door onze bevattingen. David, (2 Sam, XVIII, XIX.) wordt een grote overwinning geschonken; hij wordt op zijn troon bevestigd, die in de laatsten tijd zo waggelend en wankel stond, maar er is een droevige omstandigheid in die overwinning, want zijn geliefde zoon Absalom wordt gedood, en de barmhartigheid is in Davids bevatting geen barmhartigheid: "Ach, dat ik voor Absalom gestorven ware!" zo kan een klein kruis het gevoel van een grote barmhartigheid uitwissen. Het gemis van een dronk koud water, neemt de dankbare herinnering weg van de wonderen, die God deed ter verlossing van zijn volk uit Egypte, en dat Hij de Rode Zee vanee scheidde.
Wat hadden de Godzaligen in Engeland, in deze enkele jaren niet willen geven voor de afschaffing van dat Gebedenboek, dat inderdaad maar een misboek was, en van de lastige ceremoniën? Maar omdat deze barmhartigheid, naar veler mening, niet gevormd en geregeld is, overeenkomstig zulk een en zodanige hervorming en Kerkregering, als velen gaarne gehad zouden hebben is er, naar ik vrees, in velen ergernis in plaats van dankzegging, en een haten van hen voor wie zij eertijds baden.
Gave God, dat het lijden van het land en dit onnatuurlijk bloed vergieten, spoedig ten einde mocht zijn. Tenzij het land verder vernederd wordt, vrees ik, dat het einde van het kwaad nog niet gekomen is.
Dit is een voorschrijven aan de Geest des Heeren, om God te onderwijzen, hoe Hij zijn barmhartigheden over ons moet vormen en doen bloeien. Is het niet betamelijk dat er water in onze wijn en een doorn aan onze roos is? Zal God de belijning en de verhouding van zijn gunsten naar de maat van mijn voet nemen? Zal de Almachtige voorgeschreven worden, dat Hij zijn wegen van bovennatuurlijke voorzienigheid moet regelen naar het ontwerp van onze bevattingen?
O, Hij is een wijze Heere, en wonderlijk van raad! Elke barmhartigheid kan niet opgelegd worden met saffieren en kostbare gesteenten, noch ook moeten al onze verlossingen druppen van liefelijk riekende mirre.
God weet, wanneer en hoe al zijn gunstbewijzen effen en zacht te maken, en alle oneffenheden weg te nemen, en die in een liefelijke verhouding te brengen, tot het hoofdzakelijke en voornaamste einddoel, de zaligheid der zijnen. Er is iets kroms in onze beste begeerten, en een stelregel kan geen afwijking toelaten, zelfs niet in

betrekking tot het schepsel, veel minder tot Hem, die alle dingen werkt naar de raad zijns willens.

"Ja, Heere, doch de hondekens …".
Ziet en aanschouwt deze vrouw, wier geloof, naar het getuigenis van Christus groot is, en die dus gerechtvaardigd is. In haar belijdenis en schatting is zij een hond, dus, een onwaardig en onrein schepsel.
Leer. ***Een gerechtvaardigd gelovige moet zijn zonden belijden, en er gevoel van en smart over omdragen, al zijn zij vergeven.***

1e. Het woord is duidelijk, zowel wat de belijdenis als de droefheid over de zonde betreft, al is het, dat de Antinomianen het als een werk des vleses aanmerken in de gerechtvaardigde, om de zonde te belijden, of er bedroefd over te zijn, of er vergeving over af te smeekgin.
Ten opzichte van belijdenis is er bevel, beoefening en belofte "Spreek tot de kinderen Israëls, wanneer een man of een vrouw iets van enige menselijke zonde gedaan zullen hebben, overtreden hebbende door overtreding tegen de Heere, zo is die ziel schuldig, en zij zullen haar zonden, welke zij gedaan hebben, belijden (Num. V: 6, 7.) Dit is geen plicht alleen voor de onbekeerden, maar het verbindt al de kinderen Israëls, mannen en vrouwen: "Belijdt elkander de misdaden" (Jac. V: 16).
Nu, dit is niet alleen een belijdenis voor de mensen, alsof het alleen zonden tegen de mensen zouden zijn, welke de gerechtvaardigde begaat, en geen zonden in het hof van de hemel voor God, zoals de vrijgeesten leren; daarom is er aan toegevoegd: "Belijdt - en bidt voor elkander, opdat gij gezond wordt. Een krachtig gebed des rechtvaardigen vermag veel."
Gerechtvaardigde personen hebben dus te bidden om vergeving van beleden zonden. Ik houd dit voor een voorschrift, dat zovelen als tot God in het gebed zeggen: "Onze Vader," ook zeggen moeten: "Vergeef ons onze zonden, want ook wij vergeven een iegelijk, die ons schuldig is." Daarom moet door een gerechtvaardigd persoon en een kind van God vergeving van zonden gevraagd worden, wanneer zij bidden om dagelijks brood, en de komst van het koninkrijk van Christus. "Neemt deze woorden met u, en bekeert u tot de Heere; zegt tot Hem: Neem weg alle ongerechtigheid." (Hoséa XIV: 3.) Het moet onze belijdenis zijn, dat een volk, dat tot de Heere bekeerd is, nog ongerechtigheden heeft.
Dit is neergesteld als een prijzenswaardige beoefening "Ezra deed belijdenis en weende." (Ezra X: 1.) "En het zaad Israëls scheidde zich af van alle vreemden, en zij stonden en deden belijdenis van haar zonden, en harer vaderen ongerechtigheden" (Neh. IX: 2.) "Ik bad dan tot de Heere mijn God, en deed belijdenis." (Dan. IX: 4). Zo ook David: "Ik heb gezondigd tegen de Heere., (2 Sam. XII: 13.) De Kerk belijdt: "Gij waart verbolgen, omdat wij gezondigd hebben. Maar wij allen zijn als een onreine." (Jes. LXIV: 5, 6.) "Want onze overtredingen zijn veel voor U, en onze zonden getuigen tegen ons." (Jes. LIX: 12.) "Ik heb gezondigd, o Mensenhoeder." (Job. VII: 2O,) "Mijn zonden zijn menigvuldiger dan de haar mijns hoofds." (Ps. XL: 13.) "Onze ongerechtigheden getuigen tegen ons; onze afkeringen zijn menigvuldig." (Jer. XIV: 7.) Het is een ijdele uitvlucht om te zeggen: "De Kerk bidt en belijdt in naam van de goddelozen, niet in naam van de gerechtvaardigden," want zovelen in droefheid verkeerden beleden hun zonden, om welke de hand Gods op hen was.
De hand Gods toch was op allen; Daniël en Jeremia werden gevankelijk weggevoerd, ja, het ganse zaad Jacobs. (Jes. XLII: 24, 25; Jes. LXIV: 5-7.) En Jeremia zegt in naam van de ganse, in gevangenis zijnde Kerk: "De Heere is rechtvaardig, want ik heb

gezondigd." (Klaagl. I: 18.) Er is een belofte gegeven aan hen, die belijdenis doen: "Die zijn zonden bekent en laat, zal barmhartigheid verkrijgen." (Spr. XXVIII: 13.) "Toen ik zweeg, (en geen belijdenis deed) werden mijn beenderen verouderd. Ik zeide: "Ik zal belijdenis van mijn overtredingen doen voor de Heere, en Gij vergaf de ongerechtigheid mijner zonde." (Ps. XXXII: 3, 5.) Dit is niet alleen de geest van het Oude Testament, want dezelfde belofte luidt: "Indien wij onze zonden belijden, Hij is getrouw en rechtvaardig, dat Hij ons de zonden vergeve." 1 Joh. I: 9.) "Indien zij haar ongerechtigheid belijden, dan zal Ik gedenken aan mijn verbond met Jacob." (Lev. XXVI: 40, 42.) Niet te belijden, wordt tot schuld gerekend. "Nog zegt gij: "Zeker! ik ben onschuldig; zijn toorn is immers van mij afgekeerd." Ziet, Ik zal met u rechten, omdat gij zegt: "Ik heb niet gezondigd." (Ier. II: 35.)
Het is een teken van onboetvaardigheid. "Er is niemand, die berouw heeft over zijn boosheid, zeggende: "Wat heb ik gedaan?" (Jer. VIII: 6.) Efraïm, Gods dierbaar kind, wordt voorgesteld als door God geprezen, terwijl de Heere de gebeden van Efraïm en zijn treuren over de zonde vermeldt. "Ik heb wel gehoord, dat zich Efraïm beklaagt" (Jer. XXXI: 18).
Wij hebben tot dit einde ook een voorschrift in het Nieuwe Testament: "Draagt u als ellendigen, en treurt en weent: uw lachen worde veranderd in treuren, en uw blijdschap in droefheid. Vernedert u voor de Heere en Hij zal u verhogen (Jac. IV: 9, 10). Nu, zij hadden meer reden, om te treuren over de zonden, omdat die begeerden, krijg voerden, en twistziek waren, dan omdat zij onder verdrukkingen waren. De natuur zal iemand doen roepen, wanneer hij bestraft wordt. Maar niet de natuur, maar genade, niet het vlees, maar de Geest doet de mensen treuren over de zonde als zonde: "Zo dan haar onbesneden hart gebogen wordt, en zij dan aan de straffe harer ongerechtigheid een welgevallen zullen hebben, dan zal Ik gedenken aan mijn verbond met Jacob" (Lev. XXVI: 41, 42).

2e. Over de zonde te treuren, is een genade, die onder het Nieuwe Testament beloofd is: "Maar over het huis Davids, en over de inwoners van Jeruzalem zal Ik uitstorten de Geest der genade, en der gebeden, en zij zullen Mij aanschouwen, dien zij doorstoken hebben, en zij zullen. over Hem rouwklagen, als met de rouwklage over een enigen zoon" (Zach. XII: 10).

3e. Het zijn de rouwklagers in Sion, voor wie de vertroostingen van Christus bestemd, zijn. De vertroostingen van Christus zijn niet voor wettische klagers, of voor hen die vermoeid en belast zijn vanwege de zonde, en die toch nooit tot Christus komen, noch geloven. Er is geen belofte gedaan aan zulke klagers als Kaïn of Judas waren. Kunnen wij zeggen, dat God genade en barmhartigheid belooft op enige daden van het vlees, of van ongeloof?

4e. Het is een kenmerk van een rechtgestelde consciëntie, wanneer men gevoelig aangedaan is over de geringste zonde, zoals David, in wiens consciëntie iets als van een slag achter bleef, toen hij alleen maar de slip van Sauls mantel afsneed (1 Sam. XXIV).

5e. Wanneer goddeloze mensen zondigen, is hun consciëntie ongevoelig geworden (Eféze IV: 19), en als met een brandijzer toegeschroeid (1 Tim. IV: 2). Het is geen bewijsgrond voor het geloof, dat men de zonde aanmerkende als vergeven, niet over de zonde treurt en ze belijdt. Dit is geen goede bewijsgrond, dat wij, gerechtvaardigd zijnde, niet over een zonde kunnen treuren, welke voor God geen zonde is, dan alleen

door ongeloof; omdat ze (Jer. L: 20) volkomen vergeven en weggenomen, en in de diepte der zee geworpen is (gelijk de vrijgeesten redeneren). Dan toch, moeten wij, (naar hun zeggen) zowel geloven, dat die zonde blijft, en de gerechtvaardigde de eeuwigen toorn onderhevig maakt, en ze dus betreuren als zonde voor God; als dat men geloven moet, dat zij weggenomen is, en de persoon de eeuwige toorn niet onderhevig doet zijn, hetwelk met elkander in strijd is.
Indien dit, zeg ik, een goede bewijsvoering was, dan hadden wij het kwaad niet te schuwen, en niet afkerig te zijn, om de zonde te doen, voor dat zij begaan is. Want volgens de leer der Antinomianen, zijn alle zonden, reeds voor zij bedreven zijn, ja, zeggen sommigen, reeds van eeuwigheid, zo volkomen weggenomen en vergeven, als na dat zij gedaan zijn, en als op het ogenblik, dat wij geloven en ons bekeren.
Want indien wij een wil moesten hebben, die van het doen der zonde afkerig is, voor zij begaan is, dan zou het op deze grond moeten zijn, dat deze zonde voor God is, en niet door de dood van Christus weggenomen, anders zouden wij ons niet van de zonde als zonde moeten onthouden.
Maar dit is volgens de Antinomianen een valse grond, en onbestaanbaar met het voorwerp des geloofs, hetwelk is, deze waarheid te geloven, dat alle zonden, zowel de verleden, als de tegenwoordige en de toekomende, alle gelijkelijk uitgewist, vergeven, ja, in Christus weggenomen zijn, alsof zij er nooit geweest waren.
Dus, wanneer bedroefd zijn over begane zonde, hetwelk een daad is van de geheiligde wil, die geen behagen heeft in de zonde, onwettig is, dan mag de gerechtvaardigde er geen mishagen over hebben, eer zij begaan is. Integendeel, indien hij geen leed behoeft te dragen over begane zonde, maar eerder haar uitvoering moet willen; er niet over moet treuren, omdat hij gelooft, dat zij vergeven is, en zij hem, in Gods gericht geen zonde is, omdat hij in Christus is; dan is zij, op dezelfde grond, voor het gericht Gods, voor zij begaan is geen zonde, en hij kan er geen mishagen over hebben voor zij bedreven is, maar mag ze ook willen, en tevens geloven, dat zij vergeven is, en hij behoort er voor zij begaan is geen berouw over te hebben, noch een afkeer in de consciëntie, welke Gods zaakwaarnemer is. Is het dan niet even goed een daad des vleses en ongeloof, om de zonde te vrezen, die begaan zal worden, welke niet vergeven is in Christus, als de reeds begane zonde, die niet vergeven is, te vrezen? Indien het een leugen en een daad van ongeloof is, wanneer een gerechtvaardigd persoon zegt: "Heere, ik heb gezondigd; o God gij weet van mijn dwaasheid, en mijn schulden zijn voor U niet verborgen", zoals de gerechtvaardigde David zegt, (Ps. LXIX: 6) dewijl al zijn zonden vergeven zijn, en de man in het geloof, recht tegenstrijdig met het gevoel van zijn zwak vlees, te geloven heeft, dat zij alle weggenomen zijn, - dan moet hij op dezelfde beweerde geloofsgrond zeggen:" Heere, ik zal nooit zondigen, hoewel ik overspel zal begaan, en morgen de onschuldigen Uria zal vermoorden, nochtans, ziet Gij, o God, noch morgen, noch te eniger tijd, mijn dwaasheid en zonden, - omdat de toekomende zonden, in de vrije, genadige rechtvaardigmaking, evengoed uitgedelgd en weggenomen zijn, als de verleden zonden.
Mr. Eaton zegt: "Te stellen, dat wanneer God zowel ons als onze werken gerechtvaardigd heeft, God ons nochtans ziet in de onvolmaaktheid van onze heiligmaking, is ook een duidelijk kenmerk van een huichelaar, die nog nooit waarlijk vernederd geweest is over de onvolmaaktheid van zijn heiligmaking. Maar deze onvolmaaktheden van onze heiligmaking zijn naar ons oordeel en gevoelen in ons overgelaten, opdat zij zouden geheeld worden in onze rechtvaardigmaking."
En hij brengt verschillende redenen bij, om te bewijzen, dat wij niet te gelijk rechtvaardig in het oog van God, en nochtans zondaren in ons zelf zijn.

Laat mij antwoorden, dat de Antinomianen hierin samengaan met de Kerkvergadering van Trente. Ook Andradius zegt, evenals de Antinomianen, dat wij de verdiensten en genade van Christus lasteren, alsof Hij ons niet in een ogenblik volmaakt van alle zonde kon afwassen. En welke bewijsgronden de Papisten op dit punt ook aanvoeren, Eaton en de Antinomianen maken er evenees gebruik van.
Ja, maar de gerechtvaardigde Job zegt: (Kap. IX: 3O, 31) "Indien ik mij was met sneeuwwater, en mijn handen zuivere met zeep, dan zult Gij mij in de gracht induiken, en mijn klederen zullen van mij gruwen." "Zie ik ben te gering, (Eng. goddeloos) wat zou ik U antwoorden?" (Kap. XXXIX: 37). Zo spreekt Job in zijn lijden, van zijn eigen wegen, nadat hij door Gods pen voor een oprecht mens is verklaard.
En David, een gerechtvaardigd mens, zegt: "Ga niet in het gericht met uw knecht, want niemand, die leeft, zal voor uw aangezicht rechtvaardig zijn" (Ps. CXLIII: 2). Toch waren Job en David geen huichelaars.

LEERREDE 18

Laat ik zo vrij zijn, te zeggen, dat de Antinomianen de rechtvaardigmaking in de vrije genade heel gewoon als hun godgeleerdheid aandienen, alsof zij alleen de gezichten des Almachtigen gezien hadden en niemand anders. Maar zij zijn er ten hoogste onwetend in, want zij verwarren en vermengen, wat het Woord onderscheidt, omdat de rechtvaardigmaking alleen een wegneming van de zonde is overeenkomstig de wet, zodat zij in rechten niet dadelijk veroordelen kan: "Er is geen verdoemenis voor degenen, die in Christus Jezus zijn.") (Rom. VIII: 1). Zodat wettig, elke verplichting tot *uitwendige straf,* reatus personce geheten, de schuldigheid van de zondaar, weggenomen is, en hij zal nooit om de zonde verdoemd worden, omdat Christus die schuld voor hem gedragen heeft. Daarom zeggen wij, dat het in dit opzicht godslasterlijk is, te zeggen, dat de tranen van zondaren de zonde afwassen; dat droefheid over de zonde en vasten de toorn Gods bevredigen of wegnemen.

Wat mij betreft, ik heb nooit in zulke paapse en onsmakelijke termen gesproken. Dat doen de Papisten, en wij moeten onderscheid maken tussen de onvaste redekunst, en de nauwkeurige godgeleerdheid der Vaderen, maar de rechtvaardigmaking is geen vernietiging der zonde in haar wezenlijk zijn en lichamelijk inwonen. De gerechtvaardigde Paulus zucht en schreeuwt: "Ik ben vleselijk, verkocht onder de zonde. Want ik weet, dat in mij, dat is in mijn vlees, geen goed woont. Ik ellendig mens! wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods? (Rom. VII 14, 18, 24.) Nu, indien het gevoel van het verdorven vlees deze klachten verwekt in Job, David, Paulus, en indien het zondig vlees, in tegenstelling van het geloof, dat juist tegenovergestelde bevattingen heeft van Christus, die de zondaar rechtvaardigt, niet in ons woont, "

1. logen David, Job en Paulus in hun belijdenissen; want te spreken in strijd met de taal van het rechtvaardigmakend geloof, moet een leugen zijn.

2. Dan waren zij niet wezenlijk vleselijk en verkocht onder de zonde, maar alleen volgens het zondig twijfelen en begrip van het vlees. De luide klacht van Paulus over het lichaam der zonde, was dan een onredelijke, vleselijke en huichelachtige klacht.

3. Wij moeten dan niet groeien in de genade van heiligmaking, en in de onthouding van het toegeven aan de bewegingen des vleses, omdat wij, indien er geen zondige onvolmaaktheden in onze heiligmaking zijn, niet wezenlijk in genade moeten groeien, maar alleen naar de valse en huichelachtige bevatting van het vlees.

4. Indien God volstrekt geen zonde ziet in de heiligen na hun rechtvaardigmaking, dan kan er na de rechtvaardigmaking geen zonde in hen zijn. En dus kunnen de gerechtvaardigden niet zondigen, tenzij zij mogen zondigen, en toch kan God niet zien, dat zij zondigen, recht in strijd met Ps. LXIX: 6; CXXXIX: 1-4. Nochtans zegt Johannes van zichzelven en van hen, die een Voorspraak in de hemel hebben, (1 Joh. II: 1) dat, "indien wij zeggen, dat wij geen zonde hebben, wij onszelf verleiden, en de waarheid in ons niet is." (1 Joh. I: 8.) Nu, hij kan niet spreken van mensen, als aangemerkt in de staat der natuur en als ongerechtvaardigd, omdat hij, om een twijfeling van een zwakke consciëntie te beantwoorden, die zeide: "O, indien wij zonde hebben, dan zijn wij eeuwig verloren en verdoemd,"

Antwoordt: (le.) De gerechtvaardigden moeten hun zonde belijden, (vs. 9) en

God is getrouw, dat Hij ze vergeve. " (2e.) Hij antwoordt: "Indien wij gezondigd hebben, wij hebben een Voorspraak bij de Vader." (1 Joh. II: 1).

5. Het moet onvermijdelijk volgen, dat waar Christus diegenen, die een Vader in de hemel hebben, beveelt te bidden: "Vergeef ons onze zonden," Hij hun dan gebiedt, dagelijks te bidden uit een vleselijk twijfelen, en niet uit de geest des geloofs. Ik spreek liever volgens de Schrift, dat al de gerechtvaardigde heiligen hun topzeil moeten strijken, en hinkende naar de hemel gaan, en dat zij hun boeien en ketenen van inwonende zonde door het veld van vrije genade hebben te dragen tot aan de poorten der heerlijkheid, Christus ons dagelijks wassende en opnieuw vergevende, en wij dagelijks onszelf besmettende, opdat genade genade zijn moge.

6. Ja, de Schrift is zeer duidelijk, dat het schoonste aangezicht, dat nu in heerlijkheid blinkt, eens zelfs in het koninkrijk der genade en in de staat der rechtvaardigmaking, zwart en verbrand van de zonde was, ter oorzaak van de inwonende zonde: "Want geen mens is er, die niet zondigt" (1 Kon. VIII: 46). Dit is een zwart merk, dat op het aangezicht van alle mensen gezet is, die de aarde bewonen, waaronder gerechtvaardigde en met vergeving begiftigde personen gerekend moeten worden. "Voorwaar daar is geen mens goed op aarde, die goed doet en niet zondigt." (Pred. VII: 20). Dan is er een doorn aan onze schoonste roos. Davids zon schijnt niet zo helder of er trekt een wolk langs. In het goede, dat elke gerechtvaardigde doet in elke offerande, die hij offert, is enige drek. De zon heeft hem beschenen.
Augustinus had hetzelfde geschil, hoewel op een anderen grond, met Julianus, die ook vanouds in de mening verkeerde, dat gerechtvaardigde zielen vrij waren van inhangende zonde, zoals de vrijgeesten nu leren. Maar Augustinus zegt altijd, dat de zonde in de wedergeborenen woont, maar niet wordt toegerekend. Daaruit blijkt duidelijk, dat de rechtvaardigmaking niet zulk een vernietiging van de zonde in haar wortel en in haar wezen is, als het in de staat der heerlijkheid zijn zal, wanneer wortel en tak zullen uitgeroeid zijn.
De rechtvaardigmaking zal ons niet alleen, gelijk zij in dit leven doet, vrijmaken van alle wetschuld en van datgene, wat ons de toorn onderworpen maakt, hetwelk het Tweede Bedrijf der zonde, de uitwerking en niet het wezen der zonde is. Maar ook zal alle inwonende zonde weggenomen zijn, omdat de heiligmaking volmaakt zijn zal. De zonde heeft in de gerechtvaardigde alleen huisvesting, en blijft binnen de muren als een gevangenen, een ondergeschikte, een dienstmaagd. Zij heeft de sleutels van het huis niet, om over alles bevel te voeren, noch de scepter, om te regeren: alle sleutels hangen aan de schouder van Christus; veel minder heeft zij een wet-macht om te veroordelen.
Daarom zegt Augustinus zo uitnemend: "God heelt de zondaar terstond van zijn schuld[7] (het is een wet-woord en een wet-genezing), maar van zijn zondigheid bij trappen, langzamerhand".[8]

---

[7] Cont. Julian. Lib. 6, c. 5: "Sanat vitiatum a reatum statim, ab infirmitate paulatim." (Vertaling: "Hij geneest terstond van de werkelijke schuld, langzamerhand van de gebrekkigheid."

[8] En Gregorius, Moral Lib. 29, c 2. "Quid in hac vita omnes qui veritatem scquimur, nisi aurora sumus? Aurora enim noctem prwteriisse nunciat, nec tarnen diei claritatem illa satis ostendit; ced dom illam petlit, et hanc suscipit, lucem tenebris permixtam tenet, sic nos quxdam jam quae lucis sunt agimus, et tamen in quibusdam adhuc tenebrarum retiquiis non caremus." Wat zijn wij allen, die de waarheid volgen, in dit leven anders dan de dageraad? De dag kondigt toch aan, dat de nacht is voorbijgegaan, nochtans vertoont hij niet genoegzaam de helderheid van de dag, maar terwijl hij gene verdrijft en deze een aanvang doet nemen, houdt hij het licht met de duisternis vermengd. Zo gaat het ons, die in zeker opzicht licht zijn en nochtans tot hiertoe niet van zekere overblijfselen der duisternis vrij zijn."

De heiligste is in dit leven maar als het krieken van de morgen. Wij zijn half-nacht, half-dag. Wie kan zeggen: "Ik heb mijn hart gezuiverd; ik ben rein van mijn zonde?" (Spr. XX: 9). Wie kan zeggen: "Ik heb een rein hart ", zonder te liegen? De vrijgeesten kunnen het in een hoger graad zeggen dan de Papisten, die bekennen, dat vergeeflijke, kleine zonden en ziertjes, altijd in dit leven in ons zijn.
Maar het kon zijn, gelijk zij zeggen, dat dit de Oud-Testamentische geest is, welke spreekt. Maar de Apostel past in Rom. III de 14e Psalm toe, welke alle monden der wereld stopt, als zoveel schuldige kwaaddoeners voor het hoog gericht van de hemel. En hij bewijst, dat geen vlees, ook David niet, noch de heiligste op aarde, door werken kan gerechtvaardigd worden, hetzij, dat zij gedaan zijn door de kracht der natuur, of door de bijstand der genade. Nu, indien er geen inwonende zonde in de gerechtvaardigde is, dan beantwoorden wij de Papisten en de Pelagianen niet, wanneer wij zeggen, "dat wij gerechtvaardigd zijn uit de werken, die gedaan zijn door de bijstand en de hulp der genade na de wedergeboorte, maar niet door de werken, die wij verrichten door de kracht der natuur"; want indien er geen inwonende zonde in de wedergeborenen is, dan moeten al hun goede werken volmaakt en onzondig zijn, en kunnen zij geen besmetting opdoen uit een onrein hart.
Want indien er geen inwonende zonde en geen onvolmaakte heiligmaking in ons is (gelijk Mr. Eaton zegt, dat het huichelarij is zulks te denken of te zeggen), hoe kan dan een onrein hart deze werken bezoedelen, die door de bijstand der genade gedaan zijn? Want hetgeen niet is, heeft in het geheel geen werkingen. Indien er geen besmettelijke fontein is en geen inwonende zonde, maar wortel en tak in de rechtvaardigmaking uitgeroeid zijn, dan kan zulk een fontein de daden niet bevlekken. "Wij struikelen allen in vele" (Jac. III: 2); (ptaiomen apantes), een beeldspraak, ontleend aan reizigers, die op steenachtige of glibberige grond wandelen. "Ik ellendig mens! wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods? (Rom. VII: 24). Indien het maar het vlees en het ongeloof zijn, die deze klacht uiten, dan moet de strijd tussen vlees en geest uit het vlees ontstaan.

De strijd nu van twee tegenovergestelde partijen, zoals het vlees en de geest, ontstaat niet meer uit de een dan uit de andere, maar uit beide gelijkelijk. De strijd tussen vuur en water ontstaat niet door het vuur alleen, noch door het water alleen, maar door beide, zodra zij met elkander in aanraking komen. Dat is toch zeker, dat hef vlees niet klaagt, en ook niet kan klagen over zijn eigen bewegingen tegen de geest. De zonde kan niet over de zonde klagen; het is het vernieuwde deel, dat klaagt over de roeringen en bewegingen van het onvernieuwde deel. De Satan is niet tegen de Satan verdeeld, noch de zonde tegen de zonde. Het is waar, dat er geschreven staat, dat "de zonden van de gerechtvaardigde zullen worden gezocht, maar niet gevonden " (Ter. L. 20), "dat onze overtredingen uitgedelgd zijn als een nevel en een wolk, en niet meer gedacht worden" (Jes. XLIII: 25, XLIV: 22; Ps. LI: 3), alsook, "dat zij gedempt en in de diepten der zee zullen geworpen worden" (Micha VII: 19), "en wij gewassen" (Openb. I: 5), "en witter gemaakt dan sneeuw" (Ps. LI: 9). Ook is de Kerk van Christus zo volmaakt (Eng. Vert. "onbevlekt«) zo schoon, gelijk de maan, zuiver als de zon (Hoogl. V: 2; VI: 10), dat Christus zelf een getuigenis van haar geeft: "Geheel zijt gij schoon, mijn vriendin, en daar is geen gebrek aan u" (Hoogl. IV: 7).
Dit is alles waar in een wet-zin, en in wettelijke en zedelijke vrijheid van de zoude; in dit opzicht, dat de zonden van hen, die gerechtvaardigd en in het bloed van Christus gewassen zijn, hun niet meer zullen ten laste gelegd worden tot hun veroordeling, dan wanneer zij nooit enige zonde begaan hadden. Ook zijn hun zonden geen zonden, die tegen hen getuigen zullen in het oordeel, omdat zij bekleed zijn met de witte en

vlekkeloze gerechtigheid van Christus; want zij zijn in hun dadelijke schuld, wat betreft de prikkel en kracht der wet, niet als zonden, en schulden aangemerkt, maar in het boek van Gods rekening uitgedaan, en als een uitgedelgde wolk, welke geen wolk is. In dat opzicht moeten zij blank en schoon zijn, die Christus wast.
Ik belijd, dat het liefelijk is ingedompeld te worden in de nieuwe Fontein, welke geopend is voor het huis Davids en voor de inwoners van Jeruzalem, tegen de zonde en tegen de onreinheid," om daar gewassen te worden door de liefelijke en schone hand des Middelaars: ik weet, dat Hij niet beschaamd zou worden over zijn arbeid, maar schoon en wit werk maken zou. Maar met betrekking tot de worteloorzaak, het bestaan en vormelijk wezen der zonde, zijn de heiligen niet van haar bevrijd en verlost. Want al zijn deze zonden gebroken in haar heerschappij, om als tirannen te bevelen en weggenomen, wat betreft haar schuld en verdienste ten opzichte van de wet, toch blijven en wonen zij in de heiligen, zoolang zij hier in dit leven zijn.
Deze twee wijzen, waarop de zonde weggenomen wordt, verschillen zeer. De eerste is een wet-wegneming der zonde; niet de wegneming van het wezen en bestaan der zonde; de andere is een fysieke wegneming met wortel en tak, en daarom trapsgewijs teweeggebracht, naar de mate van begonnen heiligmaking, en deze zal in dit leven nooit volmaakt worden, voordat die hebbelijkheid van heiligmaking, welke fysiek aangemerkt, het tegenovergestelde is van de zonde, zal ingevoerd worden, en de persoon volmaakt zal zijn in heerlijkheid, terwijl de eerste wegneming zo volmaakt is, als de persoon vlekkeloos en witter dan sneeuw is gemaakt.
Deze twee wegnemingen der zonden kunnen door het volgende beeld worden duidelijk gemaakt. Stel, dat iemand besmet is met melaatsheid in zijn, lichaam, - dit is een fysieke of lichamelijke besmetting. Dezelfde persoon is ook veroordeeld, om te sterven, wegens hoogverraad tegen de staat en de vorst - dat is een wets-besmetting. De geneesheer geneest hem van zijn melaatsheid door een fysieke uitdrijving van de kwaal, maar bij trappen en langzamerhand, en maakt tenslotte zijn vel, als het vel van een jong kind.
De vorst en de staat zenden hem een vrij pardon van zijn verraad, en hij is te gelijk volkomen ontslagen van zijn schuld.
Nu neemt het pardon van de vorst niet fysiek en wezenlijk de schande weg van zijn persoon, noch de inhangende smet en eerloosheid van zijn lage en verraderlijke trouweloosheid tegenover de vorst en de staat, zodat dit pardon hem in een ander wezen zou omzetten en veranderen, door een fysieke verandering in een persoon, die zo onschuldig en onberispelijk is, als een van de trouwste onderdanen van het Koninkrijk. Het pardon geeft hem alleen een wets-verandering en een zedelijke ontheffing en vrijdom van een schandelijken dood.
Op gelijke wijze neemt de vergeving van Christus een wets-verplichting tot de eeuwigen dood weg, zodat er geen verdoemenis voor dien mens is, maar zij neemt niet de inhangende en fysieke smet weg, noch de wezenlijke afwijking tussen zijn snode zonde en de geestelijke wet van God. Ook maakt zij hem niet volmaakt zondeloos en heilig, alsof hij nooit gezondigd had, zoals de Antinomianen dromen.
Zo ook is de rechtvaardigmaking der heiligen gelijk aan de vrije kwijtschelding der schuld aan een bankroetier, die duizenden geleend heeft en niet in staat is te betalen. Het doorhalen van zijn rekening maakt hem in rechten vrij van het betalen der schuld, maar maakt hem in geen geval een man, die nooit geld leende; ook maakt het hem niet vrij van die inklevende smet van onrechtvaardigheid, ten opzichte waarvan hij een bankroetier is, die zijns naasten goed heeft doorgebracht. Maar volmaakte heilig-making drijft de zonde uit in haar wezen, omdat de heiligmaking beide met wortel en tak haar gebied vervult en daar heerschappij voert, zodat de zonde wijken moet. Dit is

evenals het verdrijven van de duisternis van de nacht uit elk deeltje van de lucht door de tegenwoordigheid der zon, welke haar stralen en haar licht verspreidt van Oost tot West, en van Noord tot Zuid.
Ik weet wel, dat de hebbelijkheid van heiligmaking, zoals zij volmaakt is in de heerlijkheid geen aanleiding geeft tot de valse stelling, dat zulk een vergeving deelachtig zijnde en gewassen zondaar nooit zondigde, want wat gedaan is, kan niet ongedaan gemaakt worden; dat zou een sprekende tegenstrijdigheid zijn. Maar zij brengt de mens in dien staat, dat hij vrij is van de inwoning van het lichaam der zonde, en volmaakt heilig, evenals de lucht op de middag vrij is van duisternis en voorzien van inhangend licht.
Nu kunnen de Antinomianen (voornamelijk hun hoofdleider Mr. Eaton) niet verdragen, dat wij zeggen, dat de heiligmaking in dit leven onvolmaakt is, of, dat de inwoning der zonde kan bestaan met vrije rechtvaardigmaking en vergeving der zonden in het bloed van Christus. Maar laat ons onze ogen een weinig wenden naar de wijsheid van Gods vrije bedeling, om de redenen te onderzoeken, waarom onze Heere wil, dat de gerechtvaardigde heiligen hinkende naar de hemel gaan.
Hij kan ons, bij onze eerste bekering, verheerlijkte en volmaakte heiligen maken. Maar het is Zijn wijsheid, cm er een tijd voor te nemen, en trapsgewijs Zijn heiligen te volmaken. Hij gebruikte ongeveer drie en dertig jaren op aarde voor het werk onzer verlossing, en wilde drie dagen in het graf verblijven, als het ware nabij "het verderf, (Eng. Vert.) onze vader, en het gewormte, onze moeder en onze zuster," (Job XVII: 14) hoewel Hij de verderving niet heeft gezien," (Ps. XVI: 10.)
Hij is nu al zestienhonderd jaren bezig, om het hoge Paleis der heerlijkheid, Zijns Vaders huis, te versieren. Indien het Hem belieft, maanden en jaren er voor te nemen, om de verworven verlossing toe te passen, terwijl Hij het in een ogenblik mocht en kon gedaan hebben, zoals Hij met een woord het licht uit de duisternis schiep, dan hebben wij te zwijgen. Zijn wijsheid, in zo te handelen, zij ons genoeg. De tweede hemel en het nieuwe licht in de verloste ziel worden gewerkt door opeenvolgende daden van almacht; de eerste hemel was spoediger gemaakt.

1. Zal dat ons hard voorkomen, dat onze middernacht en onze middaghoogte van genade, niet op een ogenblik beide bestaanbaar zijn? Wij hebben met lijdzaamheid te wachten, en niet te murmureren, dat wij bij onze eerste bekering het inwonende lichaam der zonde niet dadelijk kunnen uitbidden, en de last en de zonde, die ons lichtelijk omringen, niet kunnen uitzuchten. (Hebr. XII: 1.)
God is wijs, wiens wil het is, dat onze dag langzamerhand aanbreekt en daagt, en dat in verloop van tijd onze schaduwen vlieden, en onze zon tot de middaghoogte opgaat. Indien een schepsel, ja de uitnemendste der geschapen engelen maar gedurende acht en veertig uren aan het roer van deze grote wereld zou zitten om alle dingen te besturen en te regeren, dan zou de zon niet ter rechter tijd opgaan; de muren en de bekleding van het grote gebouw der wereld zouden vallen, de bol der wereld en der ganse aarde "zou dansen en waggelen als een dronken man;" alles zou in de war lopen.
Zo ook, indien wij een wereld van genade hadden van ons eigen maaksel, en het aan onze wijze keuze overgelaten was, om van het eerste ogenblik onzer nieuwe geboorte af zonder zonde ten hemel te gaan, wij zouden van de weg afdwalen, en nieuwe schuld maken, welke opnieuw het kruisigen van de Heere der heerlijkheid zou nodig maken. Wij zouden over onszelf geen betere voogden, bestuurders en heren zijn, dan Adam en de engelen, die vielen. Het gewicht van de hemel en de hel van een heilige op zijn eigen lemen schouders gelegd, is een hemel, die aan een groot gevaar is

blootgesteld, of liever aan een onherstelbaar verlies. Ik wil graag toestemmen, dat het zeker is, dat mijn hemel op de schouders van Christus ligt.

2. Genade werkt overeenkomstig de natuur van hen, in wie zij werkt. Het vat moet worden toebereid door een gedurig gevoel van genade, eerdat Christus er de hebbelijkheid der heerlijkheid in uitstort. Het is goed, dat wij het passen en naaien van elk stuk van het bruiloftskleed zien en gevoelen, als ook het vormen, gieten en pasklaar maken van de kroon der heerlijkheid, voor het hoofd van de burger van de hemel. Ja, het herhaald gevoel en de gedurige bevindingen der genade in het op- en afgaan van de weg; het vallen en weer opstaan van de reiziger; de omkeringen en veranderingen van de geestelijken stand; de nieuwe maan, de verdonkerde maan, de volle maan in des Geestes ebben en vloeien, verwekken in het hart der heiligen op hun reis naar het vaderland, een sterke geur van die schoonste Roos en Lelie van Saron, Jezus Christus, de verlustiging van mensen en engelen. Zodat, gelijk reizigers bij nacht, spreken over hun moeilijken weg en de betrouwbaarheid van hun gids. En gelijk soldaten na de slag hun wonden tellen, en de dapperheid, schranderheid en moed van hun aanvoerder en kapitein verheffen; zo ook kunnen de verheerlijkte soldaten vrachten bevineing van vrije genade mêe ten hemel voeren, en daar spreken over hun weg en hun land, en over de lof van Hem, die ze "gekocht heeft uit alle talen en volken en natiën." De bijna verdronken man schudt zijn hoofd, en droogt met blijdschap en welgetroost zijn klederen in de zon op het strand. De indrukken der kussen van het aangezicht van Hem, die op de troon zit, zijn dieper, naarmate de gedurige bevindingen van genade veel geweest zijn. Een zeer modderige en gevaarlijke weg, en het levendig en hartelijk welkom der heerlijkheid, komen goed bij elkander.

3. Aangezien er veel, ja, een uitnemend gewicht van heerlijkheid in de hemel is, zo is het gepast dat de weg naar de hemel bestrooid en bedekt is met rozen van vernieuwde daden van vrije genade, en met herhaalde verklaringen van nieuwe vergeving van Christus, de een betuiging de andere volgende; - dat, sedert de heiligen dagelijks bidden, "vergeef ons onze zonden" het de wijsheid Gods zo belieft te schikken, dat gelijk de heerlijkheid in de hemel één voortdurende daad van zaligheid is tot in alle eeuwigheid, zo ook de genade, welke de ouden en zondigen mens een nieuw schepsel maakt, één voortdurende daad van genade zijn zou.
En, gelijk veel stromen en rivieren één water zijn, en één bron in de oorsprong. En veel lijnen één in het middelpunt. En duizenden geslachten van mensen maar één mens zijn in de eersten vader, Adam; - zo ook, zijn vermenigvuldigde daden van genade in de heiligen van het eerste ogenblik van hun bekering af, tot het tijdstip en het eerste uur van hun verheerlijking, maar één fontein-genade in God, geopenbaard in de Middelaar Christus. Er kan ook geen reden zijn, waarom onze eerste bekering vrije genade zou zijn, en de volharding der heiligen in de genade, en al hun voetstappen op de weg, niet evenees genade zijn zouden. Genade is niet op zichzelf staande in de heiligen, maar genade en vrede moeten in hen vermenigvuldigd worden.

4. De tussentreding en voorbidding van Jezus Christus, die elke dag, uit kracht van nieuwe begane zonde, doorgaat en voortduurt, (1 Joh. II: 1, 2), en het gouden altaar, dat nu al 1600 jaren brandende geweest is met de levendige gebeden der heiligen, moeten van dagelijks gebruik zijn, zoolang Christus het ambt bekleedt als de grote, waarachtige en verhoogde Hogepriester, die nu in het Heilige der Heiligen ingegaan is. Het is beter, dat Christus telkens weer genade bewijst in de hemel, gelijk wij telkens weer zondigen op aarde, dan, dat de daad van tussentreding van onze

Hogepriester alleen bestaan had in één daad aan het kruis. De weg naar de hemel is lang gemaakt en er moeten vallen voorkomen op de weg, opdat ik veel nachten en maanden aan de weg zou doorbrengen met mijn Leidsman Christus, en opdat mijn uitgaven en onkosten gedurende de reis op rekening van vrije genade zouden komen.

5. Het geloof heeft zijn werk in onze trapsgewijze doding. Wij geloven, dat Christus zal volmaken, wat Hij begonnen heeft. Daarom was het nodig, dat winter en lente en zomermaanden vooraf gaan aan onze herfst, en aan het inoogsten van de vruchten van de boom des levens.

6. Christus werkt in het benedenkoninkrijk zo, dat Hij het hoger koninkrijk de kopie en het patroon maakt van hetgeen Hij werkt. Het is zeer gepast voor bloemen en rozen, die verplant moeten worden, ten einde in de hogen hof naast de boom des levens op te groeien, en tot in alle eeuwigheid bloemen der heerlijkheid voort te brengen, dat zij voor een tijd in het land der genade groeien, om aan de grond te gewennen. De lagere en de hogere hoven van genade en heerlijkheid verschillen niet in natuur. Wat in de een hof groeit, kan ook in de anderen wassen. Zij kunnen niet passen bij de gelukzaligheid van dat land, tenzij zij de heiligheid van voortdurende genade in dit land ondervonden hebben. Christus doet stormen van zonde over zijn jonge erfgenamen woeden gedurende hun winter, terwijl God de wortel in het leven houdt, opdat zij geschikter mogen worden voor een eeuwig groeien, bloeiende zomer van heerlijkheid. Wanneer Christus zichzelven door veel verdrukkingen heiligde, opdat Hij een erfgenaam zou zijn, gepast voor de heerlijkheid, en Hij door vuur en water, heet en koud en veel verwisselingen ten hemel gebracht zijnde, zo tot de eeuwige gelukzaligheid kwam door een voortgezette heiligheid van veel jaren, dan paste het niet, dat Christus, die erfgenamen maakte naar zijn regel en zijn patroon, hen met een sprong en een stap in de heerlijkheid zou brengen, van een gerechtvaardigde staat tot een verheerlijkten staat, zonder een tussenkomende voortgang in heiligmaking en heiligheid. Christus verstaat goed de grondwet der hogere stad, het nieuwe Jeruzalem.
De orde der regering van dat koninkrijk is, dat geen anderen als vrije burgers der heerlijkheid worden aangenomen, dan dezulken, die als leerlingen, minderjarigen en kleine kinderen onder voogden gestaan hebben, om te leren wat genade en de weg der heiligheid is. Hij is nog te kort in de staat van een gerechtvaardigd zondaar, om nog maar juist heet en rokende uit zijn lusten gekomen, onmiddellijk de heerlijkheid in te stappen. Zo wordt hier een vreemdeling, komende van de hel, het welkom van de hemel toegeroepen: een kind des satans, gisteren of een uur geleden nog spelende aan de haard des duivels, die nog heden juist op dit uur, ingeschreven moet worden onder hen, die in witte klederen wandelen met het Lam. Ik moet toestemmen, dat sommige soldaten tot hoofdofficieren bevorderd worden, *per saltam,* met één sprong, maar dat is voor enige zeldzame dienst, dien zij de vorst of de staat bewezen hebben.
Zo is het ook met de berouwhebbend moordenaar, die in een tijdruimte van enige uren, in drie koninkrijken geweest was; in de staat der natuur, het koninkrijk der duisternis, en het koninkrijk der genade, en dien dag met Christus in het Paradijs. Maar dit is, zover ik kan nagaan, iets zeldzaams.
Ik mag ook zeggen, dat prinsen bij hun kroning enige buitengewone daden van gratie verrichten als voorrecht van de pas ontvangen kroon, om de nieuwen troon in te wijden met daden van barmhartigheid. Christus verrichtte toen een daad van zuivere, onvermengde genade, dadelijk en vormelijk de verloren wereld op het kruis verlossende, en Hij was op deze dag gekroond door zijn moeder de Kerk, en als Koning-

Verlosser der heiligen in zijn ambt bevestigd, en daarom wilde Hij in het Paradijs een zondaar inbrengen, door een recht van weergaloze genade. Daarvan is maar één voorbeeld in de ganse Schrift.

7. De weg naar de hemel is liefelijker, opdat het hier nulla dies sine linea zijn zou, en elke dag en ieder uur, dat wij zondigen (want wij maken ieder uur nieuwe schuld), de vrije genade van Christus haar dagelijkse loop zou hebben, opdat de Fontein, geopend voor het huis Davids, dagelijks zou vloeien en vernieuwde vergeving samengaan zou met "heden ons dagelijks brood"; vandaar deze edele werkingen der genade.

1e. Elke zonde, het minste verzuim van de wet verdient de hel (Deut. XXVII 26; Gal. III: 10). Twee zonden moeten dus twee hellen verdienen, zeven zonden. Zeven hellen; dan moeten vermenigvuldigde zonden, opklimmende tot het getal van de haar van Davids hoofd, (Ps. XL: 13) en niet alleen zonden, maar ontelbaar veel ongerechtigheden de rekening der vrije genade van Christus doen zwellen en opklimmen tot een bevrijding van twee, van zeven, van onnoemelijk veel hellen. O, genade, elke dag, ieder uur! Hoe schoon en liefelijk zijn dan de vermenigvuldigde vergevingen en gedurige bewijzen van genade, welke de opstandeling veertig jaren lang, negen maal daags, twintig maal daags, door de genade van zijn vorst, om zo te zeggen, van onder de bijl hebben weggehaald.:lier zijn menigten van vermenigvuldigde verlossingen; hier is overvloedige verlossing. Ik bederf het ieder uur; Christus wast mij; ik val; genade richt mij op; ik krijg deze dag, deze morgen, met de gerechtigheid te doen, genade vergeeft mij. En dat gaat zo voort, tot genade mij in de hemel zet.
"Het Boek des levens des Lams" bevat niet alleen de namen van hen, die verordineerd zijn tot dat gezegende doeleinde, het eeuwige leven, maar ook de middelen, die tot dat einde leiden. Hier zijn ook opgeschreven al de zonden, al de vergevingen uit vrije genade, sedert de eerste Adam zondigde O, wat moet het Boek des levens een ontzaglijk groot boekdeel zijn! O, hoe groot en breed en lang moeten de rekeningen der genade van Christus zijn!

2e Wij zijn niet volkomen zalig gemaakt al zijn wij gerechtvaardigd. Maar zijn in verwachting van deel te hebben aan het onmiddellijk zien van God, en .zuchten in ons zelve, verwachtende de aanneming tot kinderen, (namelijk) de verlossing onzes lichaams, en zijn in hoop zalig" (Rom. VIII: 23, 24). Wat ons recht of onze aanspraak betreft, zijn wij volkomen zalig gemaakt. Maar in een andere zin, dan zijn wij maar heren en koningen alleen bij titel; wij zijn nog ver van de landen, inkomsten, de kroon, en het huis onzes Vaders, en zoo, zijn wij niet volkomen zalig gemaakt, voor onze voet staat in de straten van het Nieuwe Jeruzalem.

3e. Dit overwegend zuchten wij in onze banden en boeien, en de zonde blijft in ons tot onze oefening en vernedering, opdat wij voortdurend verbonden zouden zijn aan Jezus Christus en zijn genade. Die ziel heeft veel lief, wie veel vergeven is en dat bijzonder, wanneer er gevoelige en gedurige bevindingen zijn van de vergeving van veel en vermenigvuldigde afwijkingen.

Tegenwerping 1. "Maar de rechtvaardigmaking is één ondeelbare genadedaad, waardoor alle zonden, de verleden, tegenwoordige en toekomende, vergeven zijn; zij is niet een opvolgende, voortdurende daad, welke altijd doorgaat, zoals de heiligmaking; want wij worden maar eenmaal gerechtvaardigd."

Ik antwoord met de volgende verklaringen:

1e verklaring. Er is een tweevoudig begrip van rechtvaardigmaking, zoals Dr. ABBOT ons leert. Er is een algemeen, en eigenlijk zogenaamde rechtvaardigmaking en er is een gedeeltelijke en oneigenlijk zogenaamde rechtvaardigmaking of, als ik het zo zeggen mag, er is een rechtvaardigmaking van de persoon; dat is een staatsverandering. En een herhaalde rechtvaardigmaking, of liever een gedurig herhaalde vergeving; van welke laatste ik betwijfel, of het een rechtvaardigmaking genaamd wordt. De eerstgenoemde rechtvaardigmaking behelst

1e. De daad van verzoening door Christus aan het kruis teweeggebracht voor alle zonden van al de uitverkorenen Gods, de verleden, tegenwoordige en toekomende. Deze daad is niet verbonden met het geloven, noch ook zijn wij eigenlijk gerechtvaardigd in betrekking tot deze daad.

Maar, 2e: er is een formele. rechtvaardigmaking, waarvan Paulus spreekt (Rom. III: 4; Gal. III, IV en V), welke voortgaat in orde van oorzaak, tijd, en een vereiste conditie om de gerechtigheid van Christus aan te grijpen. Deze rechtvaardigmaking van de Persoon, terwijl hij gelooft, is een daad voor eenmaal, en dat, wanneer de zondaar voor het eerst Christus aangrijpt, en de toegerekende gerechtigheid in zijn bloed. Er is

3e: Een vergiffenis en wegneming der zonde. Nu overeenkomstig deze, hebben wij de wegneming der zonde naar drieërlei begrip te beschouwen; want hoewel de rechtvaardigmaking wezenlijk de wegneming en vergeving der zonde insluit, toch sluit niet elke vergiffenis de eigenlijk zogenaamde rechtvaardigmaking in.

2e verklaring. Deze drieërlei wegneming der zonden leert de Schrift mij duidelijk:
1e. Christus neemt onze zonden weg op het kruis, oorzakelijk en in een weg van verdienste, dewijl Hij voor onze zonden aan het kruis leed. "Ziet het Lam Gods, dat de zonde der wereld wegneemt" (Joh. I . 29). "Hij is zonde voor ons gemaakt" (2 Cor. 5: 21). Christus heeft het handschrift uitgewist, dat tegen ons was in inzettingen [bestaande], hetwelk enigerwijze ons tegen was, en heeft hetzelve uit het midden weggenomen, hetzelve aan het kruis genageld hebbende" (Col. II: 14). "Die zelf onze zonden in Zijn lichaam gedragen heeft op het hout" (1 Petrus II: 24). "Hij heeft Zijn ziel tot een schuldoffer gesteld" (Jes. LIII: 10). Deze verzoening door bloed werd afgebeeld in Aäron, die zijn beide handen moest leggen op het hoofd van de levenden bok, en de zonden des volks belijden, die overbrengende van het volk. "Alzo zal die bok op hem alle haar ongerechtigheden in een afgezonderd land wegdragen", (Lev. XVI: 20-22).
Nu, dit was de betaling van een rantsoen voor ons, en een wettelijke overplaatsing van de eeuwige straf onzer zonden. Maar dit is geen rechtvaardigmaking, ook wordt het nooit rechtvaardigmaking genaamd. Er is hier een soort van toerekening der zonde aan Christus, en een som, die voor mij betaald is, maar met uw verlof, geen formele toerekening, geen gerechtelijke, en geen persoonlijke wetsrekening voor mij, die nog niet geboren, veel minder voor een rechtbank gedagvaard en van zonde vrijgesproken ben. Toen Christus deze som ten volle betaald had, was Christus wettelijk gerechtvaardigd, als een openbaar Persoon, en al zijn zaad fundamenteel, verdienstelijk en oorzakelijk, maar niet in hun personen.

2e. Er is een tweede wegneming der zonde, en dat is, wanneer de gelovige gerechtvaardigd is uit het geloof. Paulus verwijst naar David, "die (zegt hij) de mens zalig spreekt, wien God de rechtvaardigheid toerekent zonder werken," zeggende:

"Zalig zijn ze, welker ongerechtigheden vergeven zijn, en welker zonden bedekt zijn. Zalig is de man, welke de Heere de zonden niet toerekent." (Rom. IV: 6-8). Dit is de zaligheid van een geboren, levend, gelovig mens. Nu, wij zeggen oneigenlijk, dat de niet geboren erfgenamen van een Koning gezegend zijn.[9]
Zo ook, indien de wegneming der zonden door Christus op het kruis de rechtvaardigmaking was, dan zouden al het zaad van Christus, en wij, die gelovigen uit de heidenen zijn, die nog niet geboren waren, toen Christus stierf, al zalig en gerechtvaardigd zijn vóór onze geboorte. Nu, in hetgeen formeel de rechtvaardigmaking van de gelovigen zondaar is, wordt de Persoon van de gelovige aangenomen, verzoend, gerechtvaardigd, en wezenlijk door een wet-verandering uit de een staat in de anderen overgebracht. Ik bedoel niet, dat er een fysieke instorting van een nieuwe hebbelijkheid van heiligmaking, en een uitdrijving van een oude hebbelijkheid is, zoals de Papisten leren, die de wedergeboorte, of heiligmaking met de rechtvaardigmaking verwarren. Maar, daar is een wezenlijke verandering van de staat van de Persoon: "En dit waart gij sommigen, maar gij zijt afgewassen, maar gij zijt geheiligd, maar gij zijt gerechtvaardigd" (1 Cor. V1: 11); dus waren zij te eniger tijd niet gerechtvaardigd.

2e. Er is hier een wezenlijke wegneming van alle zonden en een vergeving en bevrijding van de eeuwige straf van alle zonden,, zowel van toekomende en nog niet begane, als van verleden, tegenwoordige, en reeds begane zonden, zodanig, dat de nog niet begane zonden de gelovige niet meer in de straf van de eeuwigen toorn zullen inwikkelen, dan verleden of tegenwoordige zonden.

3e. Toch zijn de niet begane zonden, hoewel werkelijk vergeven (met straf en onderwerping) niet formeel vergeven. Datgene wat in het geheel geen zonde is, maar alleen in een blote macht bestaat, om te zondigen, moet alleen onder dat begrip vergeven zijn, dat het een zonde is, en niet dat zij eerst formeel weggenomen en daarna pas begaan wordt. Toch is er voor betaald, en de persoon is bevrijd van elke dadelijke veroordeling om dezelve - maar bovendien, - voorwaardelijk en krachtdadig, zo hij in Christus gelooft en zich opnieuw bekeert. Deze genaden zal God hem onfeilbaar geven, omdat de genadegiften en de roeping Gods onberouwelijk zijn.
En op deze derde wegneming der zonde ziet die bede, welke Christus gerechtvaardigde mensen heeft leren bidden: "Vergeef ons onze zonden, gelijk wij vergeven, die tegen ons zondigen." En Nathan zegt tot David: "De Heere heeft ook uw zonden weggenomen; gij zult niet sterven" (2 Sam. XII:13).
David was, voor hij die afschuwelijke schuld van moord en overspel beging, een man naar Gods hart," dus was zijn Persoon gerechtvaardigd. In deze zin neemt God dagelijks de zonde weg: "Want de rechtvaardigheid Gods wordt in hetzelve geopenbaard uit geloof tot geloof; gelijk geschreven is: Maar de rechtvaardige zal uit het geloof leven" (Rom. I . 17).
Nu is het leven van het rechtvaardigmakend geloof niet een enkele daad des geloofs, zoals het bij onze eerste personele, betrekkelijke en algemeen vrijspreking. Maar de gelovige leeft door vernieuwde en dikwijls herhaalde geloofsdaden, zodat hij "wandelt uit geloof tot geloof." Het minste geloof rechtvaardigt. Maar het Evangelie vereist een groeien in het geloof. In deze zin is de wegneming een voortdurende, en een voortgezette daad van vrije genade, van het eerste ogenblik af, dat wij geloven, tot op de dag, dat ons de kroon op het hoofd gezet wordt.

---

[9] Non entis nulla sunt accidentia. (Vertaling: Aan dengenen, die niet bestaat, kan niets toegeschreven worden).

Mocht iemand tegenwerpen, dat ik met mezelf in strijd ben, daarin, dat ik soms schreef, dat de rechtvaardigmaking een volkomen vergeving is, in één mededeelbare daad, van alle zonden, zowel verleden als tegenwoordige en toekomende, en dat daarom de zonde niet meer dan eenmaal vergeven worden kan - dan kon ik volstaan met te antwoorden, dat de kennis, die wij hebben, bijzonder in een zo bovennatuurlijke verborgenheid, slechts de schemering is, of het morgenstergeflonker van zondige mensen. Naar mijn oordeel echter heb ik niets gezegd, dat er mee in strijd is.

3e. verklaring.
Ik ontken ten sterkste, dat er twee formele rechtvaardigmakingen zijn, waarop de Arminianen niet weinig aandringen; ***ja, de rechtvaardigmaking van de persoon en zijn aanneming in de gunst van God, is maar één daad.*** Nooit val ik uit die aanneming, welke eenmaal uit genade vastgesteld is in het hof van de hemel.
Ik maak dit aldus duidelijk: er is in een wet van het Parlement een algemeen pardon afgekondigd, waardoor alle verraders gratie ontvangen, zowel voor verleden als voor toekomstig verraad, onder voorwaarde, dat zij zich, wanneer zij zich aan nieuw verraad schuldig maken, aanmelden zullen bij het publieke register van de staat, om hun namen te doen inschrijven in de daarvoor bestemde open plaats, in die gedrukte acte van gratie, welke in bewaring is bij de een of anderen staatsambtenaar.
Nu, hoewel iemand bij zijn eerste overtreding ten volle vrijgesproken is, maar telkens en telkens zich weer vergrijpt, en aan de conditie voldoet, die de wet voorschrijft, dan kunnen wij niet zeggen, dat hij twintig, of honderdmaal, of zo dikwijls gratie ontvangen heeft, als hij zich tegen de koning en de staat vergrepen heeft - het is maar één publieke acte van gratie, waarvan hij verscheiden malen gebruik gemaakt heeft.
Zo ook hier; in het Evangelie is een geschreven acte van de genade Gods in Jezus Christus, - vergeving aan allen, die door de zonde verraad gepleegd hebben jegens de koninklijke kroon en eer van de Allerhoogste, de oppersten Wetgever, waardoor de persoon van de verrader in volle gunst wordt aangenomen, op het ogenblik, dat hij voor het eerst het afschrift of de kopie in zijn consciëntie zal ontvangen; alsook genade en vergeving voor alle volgende overtredingen en zonden tegen de heerlijkheid van de Verlosser, (mits hij niet zondigt tegen de enige bloem van het koninklijk voorrecht, de werking des Heiligen Geestes op een bijzondere wijze) onder voorwaarde, dat hij wandelt uit geloof tot geloof, en zich opnieuw wendt tot Christus, de grote Heere der registers, die het boek des levens bewaart. Nu, ik kan hier niet veel vergevingen der genade zien, maar alleen het dubbele uittreksel of de kopie van de eerste acte van vrije genade.

Tegenwerping 2.
Maar de zonden, welke de gerechtvaardigd persoon vergeven zijn na de eerste rechtvaardigmaking van zijn persoon, waren van te voren nooit vergeven, en nu zijn zij vergeven; daarom moeten er twee rechtvaardigmakingen zijn.
Antwoord.
1e. Zij waren in werkelijkheid vergeven, en wel zó dat hij nooit voor enige verleden of toekomende zonde in de verdoemenis zal komen. Die mens staat nu gerechtvaardigd voor het gerecht, terwijl God, voordat hij eerst geloofde, hem aanzag, evenals een rechter een schuldig persoon aanziet, wiens persoon hij van alle straf ontslaat, omdat zijn borg een rantsoen voor hem heft opgebracht, en hij dat rantsoen de rechter voorhoudt. Maar die mens is in al zijn volgende misslagen zover nog altijd een zondaar, dat hetgeen hij gedaan heeft, al is hij een gerechtvaardigde. David, de Heere

mishaagde (2 Sam. XI: 27). En in zover is zijn zonde vergeven. Maar nu ziet God op hem, als een vader op een zoon, die tegen hem overtreden heeft. Deze zoon houdt Gode nu geen nieuw rantsoen voor, maar hij maakt alleen opnieuw gebruik van het eerste; het sluit ook geen nieuwe aanneming van zijn persoon in, welke hij vroeger niet had; het schrijft Gode ook geen nieuwe liefde van vrij welbehagen en goedwilligheid toe, maar alleen een nadere openbaring daarvan, en een grotere mate van de liefde van welwillendheid. Het is dezelfde daad van vrije genade, welke God betoont, in zijn zoon, die nu in zonden gevallen is, vergeving te schenken, en waardoor Hij zijn Persoon oorspronkelijk heeft aangenomen.

2e. Het is hetzelfde rantsoen der verzoening van Christus Moor zijn dierbaar bloed, dat zijn geloof nu aangrijpt, als te voren.

3e. Door de vergeving van deze zonde, door en gerechtvaardigd zoon bedreven, wordt hij niet van de eeuwige straf dezer zonde bevrijd, alsof hij te voren hierom onder de eeuwigen toorn zou geweest zijn. Want, toen hij eerst geloofde, toen zijn persoon werd aangenomen, had hij ten volle en om niet vergeving ontvangen, en was hij vrij gemaakt van elke verplichting tot de eeuwigen toorn, waaraan alle of enige van zijn verleden, tegenwoordige, of toekomende zonden hem konden onderwerpen. Maar het is de vernieuwing van de zekerheid Ier genoegzaamheid van het rantsoen van Christus, zoals het toegepast wordt om die zonde in het bijzonder weg te nemen, en dat door een vernieuwde geloofsdaad.
Nu, de vernieuwde aangrijping van de genade Gods in hetzelfde bloed-rantsoen tot gerechtigheid in Christus, toegepast voor deze nieuwe schuld, vormt geen nieuwe gerechtelijke of wetsdaad, maar is alleen een toepassing van de eerste genade-daad des Heeren voor deze bijzondere zonde.
Ik bedoel ook niet, dat het geloof, tot wegneming van zonden, die begaan zijn, nadat de ziel in de staat van rechtvaardigmaking is, niets anders is dan een uiterlijk, terugslaande daad, waardoor wij de eerste aanneming van een zondaar ter rechtvaardigheid bevatten en kennen; want het is een rechtstreekse daad, waardoor de voorgaande genade van een genoegzaam rantsoen wordt aangegrepen, als toegepast op deze opnieuw gemaakte schuld; want de zondaar is veroordeeld om het ongeloof, (Joh. III: 18, 36) en omdat hij niet gelooft, is hij de toorn Gods onderhevig.
Nu is hij niet veroordeeld, omdat hij niet naar zijn eigen besef de wegneming der zonden en de voldoening, die in het bloed van Christus voor hem verworven is, kent, gevoelt en toepast, want dan zou hij veroordeeld zijn, omdat hij een leugen niet gelooft; want zodanige wegneming was nooit voor hem verworven. Hij is veroordeeld, niet, omdat hij het bewustzijn en de dadelijke kennis van zodanige vergiffenis mist, maar uit gemis van vertrouwen op Christus, als op Hem, die een genoegzame verzoening heeft teweeggebracht voor allen, die geloven, en zo is het rechtvaardigmakend geloof iets anders, dan het gevoel van de verworven vergeving der zonden.

Tegenwerping 3. Dan mag ik met evenveel vrijmoedigheid de wegneming van die zonden geloven, welke ik begaan zal en zo stout zondigen, omdat ik overreed ben, dat zij niets kunnen vermogen, om mij voor eeuwig te verdoemen, als ik met vrijmoedigheid de wegneming geloven mag van zonden, die alreeds begaan zijn.
Antwoord.
1^{e}. Er is een vrijmoedigheid des geloofs en er is een zondige vrijmoedigheid. Ten opzichte van de vrijmoedigheid des geloofs heb ik de genoegzaamheid van dat

onschatbaar rantsoen te geloven, dat het niet meer of minder, noch versterkt of verslapt kan worden, maar dat het oog der Gerechtigheid het beschouwt, en evenees door God is aangenomen, als genoegzaam, om de eeuwige schuld van alle zonden weg te nemen, zowel de verleden en tegenwoordige, als ook de toekomende.
Maar het zou een zondige vrijmoedigheid zijn, zonde te begaan, omdat Christus er voor betaald heeft. Dat is juist een beweegreden tot het tegenovergestelde, om niet onszelf te leven, maar Hem die voor ons gestorven is, omdat Christus onze zonden in zijn lichaam gedragen heeft op het hout (1 Petrus II: 24; 1 Petrus I: 18; Gal. I: 4; Rom. VI: 1-4; 1 Petrus IV: 1, 2). Want al ben ik overtuigd, dat ik voor de zonden, die ik begaan zal, geen eeuwigen toorn te vrezen heb, omdat mijn geloof gelooft, dat ik daarvan bevrijd ben ten opzichte van alle zonden; toch zijn er krachtiger beweegredenen om de zonde te schuwen dan vrees voor de hel, namelijk de vrees om oneindige liefde en barmhartigheid te beledigen.
Er is een overmogender en machtiger kracht in een bevatting van liefde om voor de zonde te bewaren (hetwelk zaligmakende genade is), dan in vrees voor de hel, die op zichzelf geen genade is.

2e. Vrees voor straf der zonde als zonde is dienstig om voor de zonde te bewaren, al is het geen vrees voor de eeuwige straf. De eeuwigheid der straf is op generlei wijze iets, dat wezenlijk tot de straf behoort. De vrijgeesten verwerpen uitdrukkelijk deze beweegreden, omdat zij geen zonde willen toestaan, als zonde in Gods gericht, gestraft in de gelovige. Zij wordt niet gestraft ter voldoening aan de gerechtigheid, maar daar volgt niet uit, dat zij niet strafbaar is als zonde.

Tegenwerping 4. Het is een loondienaar en huurlingen eigen, om de zonde te laten uit vrees voor slagen, of God te dienen, op hoop van beloning.
Antwoord.
1e. Om de zonde te laten uit vrees voor straf als het enige en grootste kwaad (terwijl het kwaad der zonde veel groter en dus ook meer te vrezen is) is het werk van een huurling. Wij leren dan ook, dat niemand om die vrees de zonde moet laten.
2e. Om God te dienen op hoop van de hemel, als een voor ons geschapen goed, mits afgescheiden van God zelf en de heiligheid, is aan huurlingen eigen, maar niet, om God eenvoudig om de hemel te dienen. Mozes deed het (Hebr. XI: 25, 26). Zo redeneert Christus ook als Hij zijn discipelen, opwekt om te lijden voor de gerechtigheid. Zeggende: "Want uw loon is groot in de hemelen" (Matth. V: 12).
Het is ook niet minder loondienst, wat de vrijgeesten leren, dat wij God moeten dienen om een dadelijk, reeds verworven loon, te weten, om bevrijding van de hel en een verworven verlossing, dan wat wij leren, dat wij God mogen dienen op hoop van een toekomend goed, indien het oogmerk in beide niet gestaald is met genade en vrij van zelfzucht.

LEERREDE 19

Tegenwerping. Het Evangelie echter, naar de wet der liefde, niet de wet zelve, verbiedt de gelovige te zondigen; ook leren wij niet (zo zeggen zij), dat het Evangelie de zonde in haar bestaan opheft, maar slechts dit vrucht- gevolg heeft, dat de zonde niet meer mijn zonde is, maar van Christus, en gezet op rekening van Hem, die om mijn overtredingen is verwond en mijn Borg is, en daarom is zijn betaling mijn betaling, zoo, dat wij geen consciëntie van zonde meer hebben.

Antwoord.

1e. Het is waar, het Evangelie zegt geen tegenstrijdigheden, maakt niet de zonde tot geen zonde en stelt niet het overspel van David voor, als ware dit niet een schending van het zevende gebod, inderdaad, het doet Petrus verloochening van Christus niet op een wettelijke en gerechtelijke wijze een zonde van Petrus zijn, maar het zegt dat Petrus, waar hij in Christus gelooft, die de goddeloze rechtvaardigt, om die zonde niet zal veroordeeld worden, noch om enige andere zonde, en al zijn zonden met deze, op rekening van Christus gezet zijn. Maar de verloochening van Christus, in een andere betrekking, is de zonde van Petrus alleen, n.l. naar haar natuurlijke inwoning, daar ze voortsproot uit de begeerlijkheid van Petrus, en het lichaam der zonde, dat in hem woonde en in geen geval van Christus Jezus, en bovendien is ze tegen het uitdrukkelijk gebod van Christus, die Petrus beval zijn Heere en Meester te belijden.

De Antinomianen echter, en met name Dr. Crispe leren ons, dat niet slechts de scehuld der zonde,[10] maar de zonde zelve, wezenlijk en inklevend op Christus was gelegd, aangezien Christus niet alleen bij wijze van onderstelling of verbeelding als de zondaar werd aangemerkt, maar tot zonde werd gemaakt.

2e. Ten opzichte van deze bewering, dat niet slechts de schuld der zonde, maar de zonde zelf op Christus werd gelegd, zegt Dr. Crispe:

De schuld der zonde en de zonde zelf zijn een en hetzelfde. Toen de broeders van Jozef beschuldigd werden het land te verspieden, zeiden ze: "Voorwaar, wij zijn schuldig aan onze broeder, wiens benauwdheid der ziel wij zagen, toen hij ons om genade bad, maar wij hoorden niet" (Gen. XLII: 21). Ruben geeft opheldering. "Heb ik het tot u niet gezegd, toen ik zeide: Bezondigt u niet aan deze jongeling, maar gij hoorde niet, en nu, zie, wij zijn schuldig (vers 22)! Wat is dat? Wij zondigden tegen de jongen. Derhalve, schuldig te zijn en zonde te doen is een en hetzelfde, het zijn slechts twee woorden, die dezelfde zaak uitdrukken. Veronderstel: een misdadiger wordt gevraagd: schuldig of niet schuldig? Hij antwoordt: niet schuldig. Wat bedoelt hij daarmede? Hij bedoelt, dat hij niet de daad bedreven heeft, die hem ten laste wordt gelegd. Zo de rechtbank wordt gevraagd: is hij schuldig of niet schuldig, en de rechtbank zegt: hij is schuldig. Wat bedoelt ze daarmede? Bedoelen de rechters een of ander ten opzichte van de straf? Nee; de rechtbank heeft niets daarmee te maken, maar slechts met de lelijkheid van het feit d.w.z. of de daad is bedreven, ja of nee? Het was de grootste onrechtvaardigheid geweest Christus te straffen, zo de zonde niet op Hem was geweest en Hij in de staat van beschuldiging volmaakt en volstrekt onschuldig was geweest. Het zou hetzelfde zijn als wanneer een rechter een man zou laten ophangen bij wie niet het minste bewijs van schuld werd gevonden. De mens is een geruïneerd schuldenaar, een bankroetier, en Christus is een Borg. God is tevreden met de enkele Borgtochtelijke verbintenis van Christus, en Hij ziet naar geen andere betaalmeester dan Christus. De zonde is werkelijk op Christus overgebracht anders

[10] Hebreeuws: asjam = schuld en chataah = zonde

zou het niet waar zijn, dat de Heere op Hem de ongerechtigheid van ons allen heeft gelegd. Ja door deze overdracht van de zonde, wordt Christus nu, of werd Hij, toen onze zonden op Hem gelegd werden, even wezenlijk en waarachtig de Persoon, die al deze zonden had, als die menhen, die haar bedreven hebben, deze wezenlijk en waarlijk hadden. Zo is Christus zonde gemaakt, en wij zijn gemaakt rechtvaardigheid in Hem; dit is geen inbeelding. Maar gelijk wij dadelijke en wezenlijke zondaars in Adam zijn, zo is hier een wezenlijke daad; God brengt werkelijk de zonde op Christus over, terwijl Hij nochtans dit vasthoudt, dat Christus geen zonde heeft gedaan, zodat ten aanzien van de daad, niet één zonde van de gelovige, van Christus is.
Echter ten opzichte van de overdracht, ten opzichte van de zonde-rekening die van het een hoofd op een ander overgaat, ten opzichte daarvan is het werkelijkheid, dat Christus tot zonde gemaakt is. Als een rechter meent, zulk een man is een kwaaddoener, en hij zal op die blote mening, dat hij een kwaaddoener is, deze man laten ophangen -- is er in zulk een handeling een greintje rechtvaardigheid? zo God slechts wil veronderstellen, dat Christus de zonde op zich heeft, en weet, dat Hij haar niet heeft, maar anderen de zonden op zich hebben, en op die veronderstelling Christus zou vonnissen, hoe zou u dit noemen? "Hij zal hun ongerechtigheden dragen" (Jes. LIII). Draagt iemand een zaak bij wijze van veronderstelling? Of, wanneer er sprake is van dragen, is daar niet werkelijk gewicht? Het Lam Gods neemt de zonde der wereld weg (Joh. I: 29). Kan het in een verstandig mens opkomen, dat een zaak zou weggenomen zijn, en toch achtergebleven zijn? Dat is een lijnrechte tegenstrijdigheid. Wanneer iemand op een bepaalde plaats geld zal ontvangen en hij gaat met dit geld bij zich heen, is dan het geld nog op die plaats, waar hij het opstreek? Hoewel ik de Schrift zo nauwkeurig mogelijk heb onderzocht, zo heb ik bevonden, dat door heel de Schrift heen, niet één schriftuurplaats is, die spreekt van een toerekening onzer zonden aan Christus, maar toch spreekt de Heilige Geest van de zonde, die ons niet wordt toegerekend en van gerechtigheid, die ons wordt toegerekend.

Antwoord:
Laat mij antwoorden, dat u in dit alles zult vinden, de genade veranderd in ontuchtigheid. In al de leerredenen van deze man is niet één woord, dat opwekt tot de plichten van heiligmaking en heiligheid; er is in deze woorden en verscheiden andere passages van zijn twee kleine boekdelen preken, veel, om de heiligheid terneer te drukken en de wandel met God te hekelen. Ik zal daarom een weinig hierover zeggen en de waarheid kort in deze stellingen aantonen:

Stelling 1.
1. De zonde der gelovigen is niet zo op rekening van Christus gezet, dat ze zou ophouden de zonde der gelovigen te zijn ten opzichte van haar natuurlijke en werkelijke inwoning. Het is waar, het is de zonde van Christus door wet-toerekening en wettige verplichting om een voldoenende straf daarvoor te dragen, en alleen in dit opzicht op Christus gelegd. Toch is het zodanig de zonde van de gelovige, dat hij hierom moet treuren, dat Christus is doorstoken en gekruisigd om de schuld weg te nemen, en onder de verplichting lag, om de straf daarvoor te ondergaan; (Zacharia XII: 10) "en zij zullen Mij aanschouwen, Dien zij doorstoken hebben, en zij zullen over Hem rouwklagen, als met de rouwklage over een enigen zoon." Ja, het is zelfs als hij gelooft, dat zijn oorspronkelijke verdorvenheid is vergeven, zodanig de zonde van de gelovige, dat zij toch in hem woont en het volkomen wezen en karakter der zonde draagt, zodat, indien hij zou zeggen, dat hij geen zonde heeft, en niets in zich, dat in strijd is met de heilige wet van God, hij zich bedriegen zou, en de waarheid niet in

hem zou zijn (I Joh. I: 8). Ja, laat hem zijn een Paulus, niet onder de wet, maar der wet gestorven (Rom. VII: 6), voor zover ze betreft de werkelijke verplichting tot de eeuwigen dood, zo roept hij ten opzichte van het werkelijk zondebestaan en de bijzondere tegenstrijdigheid der zonde met de rechtvaardige wet van God, uit: "Want wij weten, dat de Wet geestelijk is, maar ik ben vleselijk, verkocht onder de zonde." (vers 14). Nu ben ik het niet meer (vers 17) (de geheiligde ik, die vergeving heb ontvangen) die in Christus der wet gestorven ben (Rom. VIII) bevrijd van de verdoemenis, die de zonde doe, maar de zonde, die in mij woont (Rom. VII 6).
Zo er geen zondig ik (bij wijze van spreken) en geen bedorven eigen in Paulus was, dat uitbreekt in zonde, en deze inwonende zonde even werkelijk in haar wezen en bestaan verwijderd en gans en al uit Paulus weggenomen was, als geld, dat werkelijk van enige plaats is weggenomen en zo min op die plaats aanwezig is, als had het er nooit gelegen - zeker - dan waren de gerechtvaardigde heiligen even rein, als zij, die daarboven voor de troon in het wit gekleed zijn.
En als Paulus zegt: Ik ben het niet, die de zonde doe, maar de zonde, die in mij woont, hij zou zichzelf tegenspreken en zeggen: Ik doe de zonde niet meer, maar ik doe de zonde. Er zou in de gerechtvaardigde Paulus geen wet in zijn leden zijn, die strijdt tegen de wet Zijns gemoeds - geen lichaam des doods, dat hem gevangen neemt onder de wet der zonde (vers 23), er zou geen vlees zijn, dat tegen de geest begeert, waardoor de wedergeborenen verhinderd wordt, om het goede, dat hij wil, te doen, gelijk Paulus zegt (Gal. V: 17). Er zouden dan ook geen leden, die op aarde zijn, moeten gekruisigd worden, zoals we lezen (Col. III: 5;), de oude mens zou dan niet behoeven te worden afgelegd noch de verdorvenheid en kwade begeerlijkheid te worden gedood (waartoe we geroepen worden vlgs. Eféze IV: 22 en 23); geen vleselijke begeerlijkheden, welke krijgvoeren tegen de ziel (1 Petrus II: 11), geen last, geen zonde, die ons lichtelijk omringt, behoeven door de wedergeborenen en gerechtvaardigden te worden afgelegd, waar zij met lijdzaamheid moeten lopen de loopbaan, die hun voorgesteld is; hoe gans en al in strijd met de Geest van God, die het tegendeel zegt in Hebrëen XII: 1 en

2. Ja, er zal geen oorspronkelijke zonde in de gerechtvaardigde mens overblijven, die de naam van zonde kan dragen, er zal niets in hem zijn, dat tegen de Geest begeert, niets, dat moet gedood, gekruisigd, weerstand geboden worden; niets, dat bij wijze van een veld of akkergrond door de Geest in de weg des geloofs wordt bearbeid; niets, om te brengen tot verootmoediging en te leiden tot vernedering: de zondaar kan naar de hemel gaan, en is niets aan Christus verschuldigd wegens hulp tegen de inwonende zonde, want die geest is dermate weggenomen, als geld, dat op een plek lag, en waarvan elke stuiver werkelijk naar elders is verwijderd. Ja, het is een puur tegenstrijdigheid, zo (zeggen de Antinomianen) een gerechtvaardigde ziel te zijn, en toch nog zonde te hebben, die in de ziel woont.

Stelling 2. De zondeschuld en de zonde zelf zijn niet een en dezelfde zaak, maar zaken, die veel van elkaar verschillen. Op dat ik het punt in kwestie moge bewijzen is het nodig, die woorden wel te overwegen. Er zijn twee dingen in "de zonde" wel op te merken.
1. De smet, de besmetting en de zwartheid der zonde, waardoor naar mijn begrip niets anders verstaan moet worden dan de afwezigheid en beroving van die zedelijke rechtheid, het gemis van die reinheid, onnozelheid en gerechtigheid, die naar de eis van de heilige en reine wet des Heeren, in de handelingen, neigingen en vermogens van de ziel van een redelijk schepsel moeten aanwezig zijn

2. De zondeschuld, is iets, dat uit deze smet en zwartheid der zonde voortvloeit, en waardoor de mens aan de eeuwige straf onderhevig en onderworpen is. Dit is de schuld der zonde, de wettelijke verplichting, om lijdelijk voor de zonde te voldoen: evenals er twee zaken zijn in het begrip "schuld" zo zijn die twee ook in het begrip "zonde." Immers als iemand geld leent en het kwistig en spilziek verteert, dan pleegt hij daardoor onrechtvaardigheid jegens zijn broeder met betrekking tot het goed, dat dien naaste toebehoort, en hierin is een overtreding van het achtste gebod. Deze overtreding brengt met betrekking tot het staatsrecht, de overheid en de wet van het land, deze verkwister in een andere verhouding, n.l. die van een werkelijk schuldenaar, weshalve het rechtvaardig is, dat hij, of het geld betaalt of voor die onrechtvaardige wijze van doen straf krijgt en voldoening geeft aan het vijfde gebod d. w. z. dat hij voldoet aan de wet en de overheid, de landsvader, de beschermer van een verongelijkte en verdrukte broeder.

Nu, hier zijn twee zaken in "de schuld" op te merken:

1e. een onrechtvaardige zaak, een benadeling van onze broeder in zijn goederen, dit is een smet en een zaak, die bijzonder in strijd is met de gerechtigheid.

2e. een rechtvaardige zaak, een schuld, een rechtmatige schuld, waardoor het alleszins rechtvaardig is, dat de verkwister óf betaalt óf straf ontvangt.

Nu, deze twee zaken maken, gelijk alle tegenstrijdigheden doen, een getal uit, daar rechtvaardig en onrechtvaardig twee zaken zijn, zaken, die tegenover elkander staan. Ik weet wel, dat er haarkloverijen en spitsvondigheden van schoolgeleerden zijn met betrekking tot de smet (macula) en de schuld (reatus) der zonde - maar dit is de naakte waarheid, die ik heb aangetoond. Er zijn sommigen die zeggen, "dat de smet der zonde die onreinheid der zonde is, welke door het bloed van de Heere Jezus is uitgewischt, en deze niets anders is dan de werkelijke zondeschuld, die hij de rechtvaardigmaking geheel en al is weggenomen."

Ik antwoord echter aanstonds: de smet der zonde heeft verschillende verhoudingen, en deze staan tegenover elkander. Te weten

1. de smet der zonde in betrekking tot de heilige wet zoals zij een beroving is van de rechtheid en heiligheid, die de geestelijke wet eist, is nadrukkelijk de zonde, en niet de zondeschuld. In verband hiermede dient opgemerkt, dat, wijl niets de blindheid wegneemt, dan ziende ogen, of doofheid, dan horende oren, zo ook niets de zonde werkelijk wegneemt dan de volmaakte hebbelijkheid van voltooide heiligmaking. Daarom wordt de smet der zonde niet in de rechtvaardigmaking formeel weggenomen, maar alleen in de voltooide heiligmaking.

2. De smet der zonde met betrekking tot God, als de gekrenkte en beledigde Partij draagt het karakter van schuld, en als zodanig wordt zij afgewassen in "de fontein, die voor het huis van David geopend is" en uitdrukkelijk weggenomen in de rechtvaardigmaking. Maar in dit geval wordt ze niet formeel beschouwd als zonde, maar met betrekking tot hetgeen in de zonde bijkomstig is nl. de verplichting tot straf, welke van de zonde kan zijn weggenomen en het inderdaad ook is, daar het echte wezen van de natuur der zonde geheel en volkomen behouden blijft.

In dit opzicht kan de zonde van onderscheiden kanten bezien worden. Aangezien de zonde in strijd is met de gerechtigheid en heiligheid der wet, is zij nadrukkelijk zonde en deze wezenlijke vorm der zonde, dit leven der zonde blijft in ons zolang wij leven, al is de zonde reeds stervende, of liever, een lijdensweg doorgaande om gekruisigd te

worden, op weg naar haar graf en volkomen vernietiging; wat een voldongen feit zal zijn, als de heerlijkheid uit de stengel der genade zal spruiten en de heiligmaking zal voltooid zijn; immers genade is de knop, heerlijkheid der vrucht - genade de lente en de zomer-heerlijkheid van de oogst. Aangezien de zonde een zwartheid is in strijd met de onschuld, die de wet eist, is zij daarenboven, omdat zij de ziel besmet en bezoedelt, een schandvlek, een vuil en wanstaltig ding, dat het schepsel verlaagt, zwart, misvormd, lelijk maakt, als de huid van de Moorman of de vlekken van een luipaard (Jer. XIII: 23).

3. Daar de zonde een besmetting is, die het schepsel onrein, vuil, en strijdig met en hatelijk jegens God maakt, daarom is ze een vlek en een onrein ding voor God in tweeërlei weg.

1e. Zoals zij strijdig is niet Gods heilige wet is zij uitdrukkelijk zonde, gelijk tevoren gezegd is.

2e Zoals zij God beledigt en onrecht doet, in Zijn eer en heerlijkheid van de hoogste autoriteit, om te bevelen wat rechtvaardig is en heilig, is zij een belediging en terging (Jes. III: 8 Psalm LXXVIII: 17), een mishagen van God (I Cor. X: 5, 2 Sam. XI: 27), een bedroeven van Hem en Zijn Geest (Eféze 4: 3. Gen. VI: 6. Ps. XCV: 10), een verzoeken van God (Ps. LXXVIII: 18. XCV: 9, een vermoeien van de Heere en Hem dienstbaar maken (Jes. XLIII: 24, Jes. VII: 15), een belasten van de Heere (Jes. I: 24), een drukken van de Heere, evenals een wagen, die gedrukt wordt onder een zware last van schoven (garven) (Amos II: 13); zij wordt daarom met een eeuwige straf gestraft.

Vandaar is er een tweeërlei schuld, een fundamentele, vermogende, de schuld der zonde als zonde; deze is geheel een met de zonde, daar zij is het wezen zelve, de ziel en het uitdrukkelijk bestaan der zonde, en deze schuld der zonde kunt gij niet van de zonde verwijderen, zo dat de zonde zónde blijft; neem deze weg, en gij neemt de zonde zelf weg. Maar deze wordt weggenomen in de heiligmaking, zodra die volmaakt is, niet in de rechtvaardigmaking, Daar al de argumenten van Dr. Crispe, steeds hun kracht ontwikkelen om te bewijzen, dat de schuld der zonde, de oorspronkelijke schuld der zonde en de zonde zelve, op hetzelfde neerkomen, zo zullen we hem alles toegeven, zonder dat hij enige winst behaalt uit de bepleiting van zijn slechte zaak. Immers Jozefs broeders zeggen: "voorwaar wij hebben gezondigd, of waren schuldig aan onze broeder." (Gen. XLII: 21). Dit zegt niets anders dan: wij vergrepen ons aan onze broeder, hier is niet zozeer sprake van schuld, als van de zonde zelve.
En als de boosdoener zegt, dat hij niet schuldig is, dan bedoelt hij de fundamentele. schuld of de schuld der zonde, dat hij niet de misdaad, welke hem ten laste wordt gelegd, heeft bedreven. Maar er is een andere schuld in de zonde, namelijk de schuld of strafschuldigheid, de dadelijke schuld of dadelijke strafschuldigheid van de persoon, die gezondigd heeft. En deze schuld is een zaak, welke veel verschilt van de zonde zelve, deze kan worden en wordt ook van de zonde afgescheiden zonder het wezen der zonde te vernietigen, en wordt geheel weggenomen in de rechtvaardigmaking.

Dat deze schuld onderscheiden is van de zonde, bewijs ik nu:
1. Omdat hetgeen onze gezegende Borg ten behoeve van ons op zich nam, zonder iets, dat wezenlijk in de zonde is, in zich op te nemen, bijvoorbeeld om een zondaar te zijn, gelijk wij, om onrecht te doen, rechtvaardig van zonde beschuldigd te worden,)

onderscheiden is van de zonde; Christus nam echter de schuld van onze zonde op zich, dat is: de werkelijke verbintenis, om voor de zonde gestraft te worden, daar Hij onze zonden in zijn lichaam gedragen heeft op het hout (I Petrus II: 24). En Hij is om onze overtredingen verwond, om onze ongerechtigheden verwond, om onze ongerechtigheden is Hij verbrijzeld. de straf, die ons de vrede aanbrengt, was op Hem," en "Hij is gestorven om onze zonden. (Rom. IV: 25; V: 6). En deze straf kon Christus niet hebben gedragen, wanneer Hij zich niet wettelijk als onze Borg had verbonden, om onze schulden te betalen, (Hebr. X: 4-8 en VII: 22).
Nu, dat Hij in zijn ganse leven en lijden geen geweld oefende,;een zonde bedreef, noch in het minste door de zonde in Zijn Persoon besmet was, is duidelijk; *Hij was toch heilig, onnozel onbevlekt en afgescheiden van de zondaren* (Hebr. VII: 26, IV: 15, Jes. LIII: 9). De stelling is onbetwistbaar; want indien Christus zodanig zonde is gemaakt en gestraft voor de zonde en verplicht, om voor de zonde te lijden en toch niet enige zondige of laakbare schuld op zich had; dan is die schuld van de Persoon waardoor iemand verbonden is, om voor de zonde gestraft te worden, iets anders dan de zonde en de laakbare schuld, die in de zonde is, dewijl zij werkelijk gescheiden zijn, de een was in Christus aanwezig, de andere niet, ja, die kon zelfs niet in Hem zijn.

2. De oorzaak kan niet een en hetzelfde zijn met het gevolg, noch het onderwerp en de grondslag één met het bijvoegsel en datgene, wat uit de grondslag voortkomt. De zonde is echter de oorzaak, grondslag en het onderwerp waaruit de schuld of werkelijke verbintenis tot straf voortvloeit, want daardoor is de zondaar onder een Persoonlijke schuld en dadelijke verplichting tot straf, wijl hij heeft gezondigd, en onder de schuld van overtreding is. Gelijk hij daarom naar de wet en de gerechtigheid een schuldenaar is, schuldig, om het kwaad der straf te dragen, omdat hij volgens wet en gerechtigheid een zondaar is, die het kwade verdient, daar zijn doen niet beide in strijd is, en zo door een zondeschuld een wet heeft overtreden (want alle kwaad der straf is een dochter, die in de baarmoeder ligt van het kwaad der zonde) en de schuld van het laatste kwaad der straf moet voortvloeien uit het eerste n.1. het kwaad der zonde, zo is "het schuldig zijn" of onder de verbintenis te liggen van eeuwige straf, een vrucht en uitvloeisel of gevolg van de fundamentele. en innerlijke zondeschuld.

3. Een onrechtvaardige en zondige afwijking van de heilige wil van God, geopenbaard in zijn wet, een afwijking die hatelijk is aan en strafbaar bij God, kan niet een en dezelfde zaak zijn met hetgeen rechtvaardig is en overeenkomende met de rechtvaardige en heilige wil van God. Maar de zonde zelf in haar wezenlijk bestaan, is een afwijking van de heilige wil van God geopenbaard in zijn wet, gelijk ook Johannes de zonde omschrijft als "een overtreding (Eng, Vert. I Joh. III: 4) van de wet", welke hatelijk is aan en strafbaar bij de Heere.
Maar de zondeschuld, waarvan wij thans spreken is niets dan het laakbare en de werkelijke verplichting tot de eeuwige straf, is geen onrechtvaardige zaak, geen overtreding van Gods wil geopenbaard in zijn wet, integendeel het laakbare der zonde is een hoogst rechtvaardige zaak, en de werkelijke verplichting tot straf is zo rechtvaardig en heilig mogelijk en overeenkomstig Gods rechtvaardige wil. En de verplichting tot straf kan noch strafbaar, noch hatelijk zijn bij God, ja het is rechtvaardig bij God, dat de zondaar onder de wettige verplichting is, om de vruchten van de boom, die hij zelf geplant heeft, te eten, zijn tanden te hebben stomp gemaakt door de zure druiven, die hij zelf heeft gegeten.

4. De man, die geld leent, en dit overdadig en kwistig doorbrengt, is daarin een overtreder van het achtste gebod; hij maakt zich aan een daad van onrecht jegens zijn broeder schuldig. Deze daad van onrecht nu, kan niet uiterlijk of innerlijk de zonde of de zondige schuld zijn van de onschuldigen borg. geen wet van God of mensen kan de slechte en zondige daden, die lichamelijk, onafscheidelijk, innerlijk en werkelijk de onrechtvaardige bedrijven van de dader zijn, de uitdrukkelijke of innerlijke en fundamentele. zondige schuld van een ander man maken, die aan dat bedrijf onschuldig is, en niet een lid, een hand of voet van de man in kwestie is, die dat kwaad bedreef.
Hoewel Adams zonen wezenlijk in Adam hebben gezondigd, en door de hoogste wil van God een deel van Adam uitmaakten, is nochtans de borg nadrukkelijk een schuldenaar gemaakt en wettelijk verplicht de schuld te betalen. En, dat hij de schuld betaalt, is een daad der gerechtigheid: zijn belofte aan de schuldeiser maakt hem een schuldenaar, maar zijn belofte aan de schuldeiser laadt niet het ongerechtig bedrijf op hem van het kwistig uitgeven van de goederen van zijn naaste, want daarin is hij onschuldig; en hij kan zedelijk niet beschuldigd worden als een schuldig en bankroet-geslagen man; de vrucht en uitwerking der onrechtvaardigheid van de geruïneerde man ligt slechts ten opzichte van de belofte, die hij op zich nam.
Er zijn drie broeders uit dezelfde ouders geboren: Adam, Johannes en Thomas. Laat ons veronderstellen, dat de stedelijke of rijkswet van die aard is, dat de een broeder voor de andere mag sterven. Johannes vermoordt Thomas verraderlijk, trouweloos; naar de wet moet Johannes sterven
De oudste broeder Adam, door liefde gedrongen, geeft zich voor hem in handen van de rechter, om in de plaats van zijn jongere broeder te sterven; in dit geval, moet Adam naar de wet sterven, en hij wordt volgens de wet voor de moordenaar gehouden en gerekend. Maar voorzeker, noch zedelijk noch innerlijk, want hem kan geen daad van verraad in werkelijkheid verweten worden, alsof hij trouweloos zijn broeder had doorstoken, want hij bedreef zulk een daad niet. Indien bij toeval schaamte met de overgave van zijn leven in het openbaar gepaard gaat, het is zedelijk geen smaad, geen wezenlijke smet voor hem; immers, dat Adam voor Johannes de moordenaar sterft, dit geschiedt met zijn eigen vrijwillige toestemming door een daad van buitengewone liefde; met betrekking tot de rechter is het een hoogst rechtvaardige daad, en slechts naar de wet volgens toerekening en wettelijk oordeel, is hij de moordenaar. Hij werkelijk een moordenaar? Maar, arme ziel! Hij heeft er nooit aan gedacht, hij smeedde noch bedreef enig verraad of wreedheid tegen zijn broeder.

Stelling 3. Hieruit volgt deze stelling: Christus werd zonde gemaakt, of voor de zondaar gehouden en is voor ons, zondaren, gestorven. De tweede Adam "de Eerst-geboren onder veel broederen" heeft voor zijn jongere broederen geleden, en dat door vrije inwilliging, om onze Borg te zijn, en voor ons te sterven (Psalm XL: 6-8; Hebr. X: 5-7. Joh. X: 17 en 18; XIV: 31. Matth. XXVI: 46; Mark XIV:42. Joh. XVIII: 7 en 8). Hij werd door wet-rekening zonde voor ons gemaakt, om als de zondaar (Joh. XV: 13. 2 Cor. V: 21) voor ons te sterven, en de Heere heeft ons aller ongerechtigheid op Hem doen aanlopen (Jes. LIII: 6. I Petrus II: 24 en 25).
Maar ik acht het godslastering, wanneer men zegt: Door deze overdracht der zonden op Christus, wordt of werd Christus, toen onze zonden op Hem werden gelegd even wis en zeker de Persoon, die al deze zonden heeft gedaan, *als zij, die deze zonden bedreven,* wis en zeker die zonden op zich hadden geladen.
Immers de uitverkoren gelovigen waren in Christus wezenlijk, uitdrukkelijk, in merg en been, echtbrekers, moordenaars, ongehoorzaam, menigerlei begeerlijkheden en

wellusten dienende (Titus III: 3); dood door de misdaden en de zonden; van natuur kinderen des toorns (Eféze II: 1); zij bedreven in hun eigen personen al deze daden der goddeloosheid, zodat de zonde hen uitdrukkelijk met de naam van zondaren stempelt, gelijk de witheid in de sneeuw, in de melk, in de muur, deze alle wit doet heten.
Maar Christus is en was nooit wezenlijk, uitdrukkelijk, in hart en nieren de echtbreker, een ongehoorzaam Persoon; ook is de zonde niet Persoonlijk in Christus, zodat Hij even werkelijk en wezenlijk een zondaar zou mogen genoemd worden als David, Jesaja, Petrus, Paulus, voor wie Hij is gestorven, want Hij heeft nooit onrecht gedaan en er is geen bedrog in zijn mond geweest (Jes. LIII: 9). Daar was geen fundamentele. schuld noch iets in Hem, dat kwaad verdiende.
Hoe was Hij dan een zondaar of zonde voor ons gemaakt?
Ik antwoord: door louter toerekening en wet-rekening, en niet anders.

De vrijgeest zegt echter: Het zou de grootste onrechtvaardigheid ter wereld geweest zijn, Christus te straffen, als de zonde niet werkelijk op Hem was geweest. Indien Hij bij zijn beschuldiging volkomen en volstrekt onschuldig ware geweest, en slechts in de verbeelding en door een leugenachtige onderstelling, waarin alle werkelijkheid gemist werd, dan zou God Christus ter dood gebracht hebben, om die zonden, waarvan Hij wist, dat Christus vrij was; dit zou hetzelfde zijn, als wanneer de rechter een boosdoener zou laten ophangen, van wien hij in zijn geweten overtuigd was, dat hij vrij was van alle zonde en tegen wien hij niets kon vinden.
Mijn antwoord is echter:
De toerekening der wet is een zaak zo werkelijk mogelijk, en geen inbeelding noch een of andere leugenachtige veronderstelling; evenals een man, die borg is voor zijn geruïneerde broeder, die de bezittingen van zijn schuldeiser heeft verkwist; zijn verplichting om voor zijn bankroet-geslagen vriend te betalen is op twee gronden werkelijk en hoogst rechtvaardig.
1ste dat hij zowel door schrift als zegel er voor instond en beloofde, dat, zo zijn vriend in gebreke bleef, hij zou betalen.
2e dat de schuldeiser hem aannam als een werkelijk schuldenaar naar de wet, en betaalmeester in dat geval; toch heeft de borg in zijn persoon nooit het geld ter leen gehad noch het kwistig doorgebracht, en hij heeft in zijn persoon noch bewustheid noch schuld van onrecht tegenover zijn broeder.
Nu, ten opzichte van Persoonlijke besmetting der zondeschuld was Christus volkomen en volstrekt onschuldig in zijn staat van beschuldiging, als Een, die nooit zonde heeft gedaan, ook kon Hij niet het wezenlijk onderwerp der zonde zijn, in Wie de smet innerlijk en werkelijk inklevend was. Maar met betrekking tot de bereidwilligheid van Christus, om met God een overeenkomst te maken en zijn woord en ziel te verpanden, daarin, dat Hij gewillig met zijn hand een acte van borgstelling als onze Borg tekende (Psalm XL: 6 - 8. Hebr. X: 3-10) en de Heere Hem als Borg aannam en onze zonden op Hem heeft gelegd (Jes. LVI: 6. 2 Cor. V: 21; Joh. 3: 16, Rom. V.), werd Hij zonde gemaakt, d.w.z. Hij werd een schuldenaar gemaakt en een wet-betaalmeester; omdat het zo naar zijn eigen en Zijns Vaders wil was vastgesteld. Zo handelde God niet onrechtvaardig, als Hij Christus strafte, noch was Christus naar de wet volstrekt onschuldig, maar misdadig en schuldig, dat wil zeggen ten aanzien van Zijn plaats en toestand naar de wet, was Hij door toerekening verbonden tot, en onderworpen aan een dadelijke genoegdoening en straflijden voor onze zonden; nochtans Hij was een zondaar, een schuldenaar door toerekening, een schuldenaar krachtens wet, plaats en ambt, en maakte zich dienstbaar, om een erfgenaam te zijn van onze zonden en de ellenden, die op de zonden volgden.

Nu, Hij werd niet, in de verbeelding of in een valse en leugenachtige veronderstelling, zonde gemaakt; toerekening is niet een leugen, maar zó waarachtig en zeker een wezenlijke wet-daad, als dat Juda zich voor Benjamin als borg aanbood, en naar de wet en werkelijk Jozef tot slaaf werd; hij kon daarom als een werkelijke slaaf behandeld worden, daar hij zich in de plaats van Benjamin borg had gesteld.
De borg is voorts door de woorden uit zijn eigen mond en door zijn verbond en belofte als een echt en werkelijk schuldenaar aan de wet, waarachtig en wezenlijk gebonden, gelijk een hert werkelijk in de hand van de jager en een vogel in het net van de vogelvanger is, wanneer hij eenmaal gevangen en in zijn handen is (Spreuk VI: 1—5). Hij is niet een schijnbaar schuldenaar, hij wordt niet verondersteld te zijn, wat hij inderdaad niet is, krachtens de wet van God en de wet der natuur en alle wetten.
Iemands belofte brengt hem binnen de wet-omtrek van een werkelijk schuldenaar. Zo was Christus onder borgstelling en borgtochtelijke verplichting door Zijn eigen daad, het Woord Zijner belofte en krachtens Verbond; "Gij hebt mij een lichaam toebereid, Ik heb de schulden en zonden van mijn arme broeders op Mij genomen; eis van Mij, Heere als de "enige Betaalmeester." Zie, hier ben Ik, om Uw wil te doen. (Ps. XL: 6-8; Hebr. X: 4-8; Joh. X: 18).

Nu, er zijn deze twee zaken in de zonde:
1. De daad, die tegen de Wet van God is begaan.
2. De schuld en verplichting tot straf, die onloochenbaar is.
En ofschoon Dr. Crispe ontkent, dat de zonde Christus werd toegerekend, hij kan het ten minste in de gehele Schrift niet zien of lezen, stemt hij toch de zaak zelf toe. Maar ik bewijs beide het een en het andere. Zo dan:

1e. Dat Christus geen daad of handeling tegen de wet deed, en misdreef, waarvoor Hij innerlijk en door inkleving de zondaar zou zijn, is duidelijk; daar dat "Heilige," Jezus, God-mens zijnde, niet kon zondigen en nimmer enig onrecht of bedrog deed. (Jes. LIII: 9; Hebr. IV: 15; VIII: 26.)

2e. De inklevende verdorvenheid en zondige smet der zonde, die op de Persoonlijke daad der zonde volgt, zoals ze eens gedaan en bedreven werd door David, Petrus en al de uitverkorenen Gods, kan niet door een wezenlijke overdracht en een waarachtige en natuurlijke afleiding of wegneming van de een werker en het een onderwerp op een ander overgaan, om dat ander onderwerp te benoemen en daarin te wonen. Dezelfde hoeveelheid witheid, die er in melk aanwezig is, kan zich daaruit niet verwijderen en in een ander onderwerp intrek nemen en wonen. Geen wet ter wereld, geen verbond, geen denkbare overbrenging, kan dit bewerken, dat de wezenlijke goddeloosheid, die eens door David bedreven werd, werkelijk en zeker uit hem zou weggaan, en in de mens Christus zou gaan, in Hem intrek nemen, en Hem stempelen tot een goddeloos Persoon. Het is een eeuwige tegenstrijdigheid, dat het verraderlijk vermoorden van de onschuldigen Uria van uit David zou overgaan in de Zone Davids, Jezus Christus, en Hem de naam zou geven van de moordenaar van Uria, zodat dezelfde moord kan gezegd worden door David alleen te zijn bedreven, en toch niet door David alleen, maar door de mens Christus. Het moet dan een leugen, een droom, een tastbare onwaarheid zijn, Jezus Christus wezenlijk te maken tot de zondaar en moordenaar.

Oordeel dan of deze leer uit God is, welke ***Dr. Crispe*** ronduit voor de wereld in druk heeft bevestigd. Preek III deel II blz. 84. "God heeft Christus een overtreder gemaakt. Er was in de wereld niet zulk een overtreder als Christus was." blz. 88. "Gij zult nooit gemoedsrust hebben ten opzichte van de zonde aleer u dit grondbeginsel hebt

aanvaard, dat het de ongerechtigheid zelf is, welke de Heere op Christus heeft gelegd. Nu, als ik met de profeet zeg, het is de ongerechtigheid zelve, welke de Heere op Christus heeft gelegd, bedoel ik evenals de de profeet de misdaad of de overtreding zelve, en om het voluit te zeggen, dat dwalen en zwerven als schapen, dat dwalen zelf en zwerven en overtreden, is van U weggedaan, en is op Christus gelegd.
Laat ik het duidelijker zeggen: Zijt u een afgodendienaar geweest? Zijt u een godslasteraar geweest? Zijt u een verachter van Gods Woord geweest en hebt u Hem vertreden? Hebt u zijn Naam en zijn instellingen ontheiligd? Zijt u een moordenaar geweest, een echtbreker, een dief, een leugenaar, een dronkaard? Tel op, wat gij tegen uzelf kunt inbrengen; zo gij deel hebt aan de Heere Christus, worden al die overtredingen van u werkelijk de overtredingen van Christus, en zo houden ze op de uw te zijn, en gij houdt op een overtreder te zijn van de tijd af, dat zij op Christus waren gelegd, tot het laatste uur van uw leven.
Let er wel op, Christus Zelf is niet zo volkomen rechtvaardig, of wij zijn even rechtvaardig als Hij was, noch wij zijn zo volkomen zondig of Christus werd, zonde gemaakt zijnde, even volstrekt zondig als wij. Ja, nog meer, wij zijn dezelfde gerechtigheid, die Christus bij de Vader had, want wij zijn rechtvaardigheid Gods gemaakt; Christus is diezelfde zondigheid voor God gemaakt, die wij waren.

Antwoord op dr. Crispe

1. Geen plaats in de Schrift noemt Christus de dief, de moordenaar, de echtbreker, de afgodendienaar. Geve God godvruchtige harten een afkeer van zulke godslasteringen. Hij moge in figuurlijke zin "zonde" genoemd worden, en van Hem wordt gezegd, "dat Hij zonde gemaakt is voor ons, " maar dat is door blote toerekening, zoals u zou zeggen: de borg is de geruïneerde en losbandige verkwister. Ieder, die verstand heeft, weet, dat dit een figuurlijk en oneigenlijk spraakgebruik is, en daar mee bedoeld wordt, dat hij naar de wet gehouden is de schulden van de geruïneerde doorbrenger te betalen. En de wet-schuld en de wet-verplichting, die op de geruïneerde man lag, door zijn eigen belofte op hem is overgebracht. Maar geen mens, die goed bij zijn verstand is, kan zeggen dat de geruïneerde man even rechtvaardig is in de wezenlijke zin, even verstandig beheerder van zijn bezittingen, even vrij van allen wezenlijke en zonde van onrechtvaardigheid en schending van het achtste Gebod, als de onschuldige borg. Geen nuchter verstand kan zeggen, dat de onrechtvaardigheid en de krenking door de geruïneerde man zijn broeder aangedaan, en begaan tegen het achtste Gebod: "Gij zult niet stelen" wezenlijk niets anders zijn dan de wezenlijk rechtvaardige en werkelijke schuld, die de borg op zich heeft genomen, en dat de borg aan dezelfde werkelijke misslag en zonde van verspilling, die de bankroet-geslagen man aankleeft, even schuldig is, als de bankroetier zelf.
Even grote lastering is het, te zeggen: Christus is even schuldig, en even berispelijk in Zijn innerlijk wezen, en niet minder overtreder van het zesde en zevende Gebod door het doden van Uria en onteren van Bathséba, dan eens David was, voorts, dat David even vrij van de inklevende fundamentele schuld dezer zonden van eeuwigheid is als Christus zelf, (de Libertijnen willen toch beslist onze zonden van eeuwigheid op Christus gelegd zien, en onze personen vóór de tijden der eeuwen gerechtvaardigd).

1. God heeft Christus zonde gemaakt, God heeft David niet gemaakt tot een moordenaar van Uria. Zo moest Christus in de een zin een zondaar zijn, David in een anderen zin, de een door toerekening, de andere door werkelijke inkleving.
2. David was wezenlijk een overtreder der wet, Christus niet.
3. David werd gewassen in, en kreeg vergiffenis door het bloed van Christus,

Christus niet. Zo is Davids gerechtigheid slechts geleend, en de gerechtigheid van Christus zijn eigen.

2. Er is een wezenlijke gerechtigheid, die Christus met de Vader heeft, en deze kan noch aan mensen, noch aan engelen medegedeeld worden, zo min als God aan het schepsel enige andere van zijn wezenlijke eigenschappen kan meedelen, zoals oneindige rechtvaardigheid, oneindige barmhartigheid, oneindige genade, heiligheid, goedheid, almacht, eeuwigheid, onmetelijkheid. Het is alleen de borgtochtelijke gerechtigheid van Christus-God, die de onze is gemaakt, en de bewering, dat wij zo volstrekt rechtvaardig zijn als Christus, is een godgeleerdheid, die niet aan de fontein der Heilige Schrift is ontleend, maar een droom van menselijke oorsprong: want de geruïneerde schuldenaar is nooit zo rechtvaardig als de borg, behalve in dit opzicht, hij is gelijk - maar niet gelijkmatig - hij is rechtvaardig als de borg, die de som voor hem heeft betaald, in zoverre de schuldeiser hem niet meer in rechten voor de som kan aanspreken dan hij dit naar de wet de borg kan doen, die haar volkomen betaald heeft.
Zo zijn wij in Christus bevrijd van de schuld des eeuwigen toorns, daarin, dat de Heere ons de zonde tot werkelijke veroordeling naar de wet evenmin ten laste kan leggen, als dat Hij Christus weer ter dood kan brengen of een nieuw rantsoen voor ons geven.
Dit is echter slechts vormelijk een gerechtigheid, ten opzichte van de bevrijding der zondestraf. Maar gelijk ik heb gezegd, de borg is in meerdere mate rechtvaardig, (wat eenvoudig is),

1e. Aangezien de borg nooit zijn belofte jegens de schuldeiser heeft gebroken, de geruïneerde schuldenaar heeft dat wel gedaan.
2e. De borg heeft de schuldeiser nimmer benadeeld door onrecht te doen aan het achtste gebod, maar de geruïneerde man heeft daarin overtreden. Ik zou echter willen verklaard zien, welke waarheid de volgende teksten behelzen: "Wie kan zeggen: Ik heb mijn hart gezuiverd, ik ben rein van mijn zonde? (Spreuk XX: 9). Wie zal een reine geven uit de onreine? niet één" (Job XIV: 4) Voorwaar, er is geen mens rechtvaardig op aarde, die goed doet en niet zondigt (Pred. VII: 20). "Indien wij zeggen, dat wij geen zonden hebben, zo verleiden wij onszelven en de waarheid is in ons niet" (1 Joh. I: 8).

Indien wij even volkomen rechtvaardig zijn als Christus, en indien, gelijk Crispe leraart, alle afgoderij, diefstallen, moorden, door verlosten bedreven, werkelijk de overtredingen van Christus worden, en daarmede ophouden de overtredingen van de zondaars te zijn, van de tijd af, dat ze op Christus werden gelegd tot op het uur van hun dood, kan hij dan ook het tijdstip bepalen, wanneer de godslasteringen van de vervolgzieke Saulus en zijn bloedige mishandelingen de heiligen aangedaan, op Christus werden gelegd?
Ik begrijp wel, dat hij zal zeggen, *van eeuwigheid werden ze op Christus gelegd, eer hij geloofde;* voorzeker, dan was dit een onwaarheid "Saulus verwoestte de Gemeente", zelfs toen hij bezig was de Gemeente te verwoesten en voordat hij geloofde; want zo Saulus in zijn vervolgen en alle onbekeerde uitverkorenen, zolang ze nog ongehoorzaam en ziedende zijn in hun lusten, gedurende hun ganse leven even rechtvaardig zijn als Christus, dan is het de grootste leugen, dat zij ooit dood waren in zonden of soms ongehoorzaam.
Indien nu al gezegd wordt: 'de uitverkorenen in zichzelf en in hun natuur beschouwd, zijn zondaren, maar beschouwd als mensen in Christus zijn ze even rechtvaardig als Christus,' het baat niet, want wij moeten van geen beschouwingen, die geen

werkelijkheid en waarheid in zich bevatten, dromen of ons die inbeelden; immers naar de leer van de Antinomianen, ben ik overtuigd, dat allen, die nu, sinds onze Heere stierf, geboren zijn, nu of nimmer werkelijke en echte voorwerpen van deze beschouwing kunnen zijn, daar zij toch van dien tijd, dat hun zonden op Christus werden gelegd tot het laatste levensuur, even rechtvaardig als Christus zijn, en daarom ook gewassen en gerechtvaardigd. Nu, hun zonden werden op Christus gelegd (gelijk de libertijnen zeggen) van eeuwigheid: volgens anderen van de dag af, dat Hij aan het kruis is gestorven.

En, *zonden weggenomen door het bloed van Christus,* zegt Dr. Crispe, *zijn niet langer de zonden der heiligen; Christus nam ze weg en droeg hun gewicht en niet slechts de schuld, maar ook de misslag en de zonde zelve, en dat van eeuwigheid, en niet bij wijze van veronderstelling of slechts door blote toerekening.*
Maar wanneer de Antinomianen belijden, dat Christus geen zonde bedreef, zodat ten opzichte van de daad, (de zondige daad tegen de wet Gods moet hier worden verstaan) niet één zonde van de gelovige, van Christus is, dan wordt hier slechts gezien op het wegnemen der schuld van het een hoofd en het overbrengen daarvan op een ander. Dit is de ganse waarheid, waarvoor we hier pleiten, omdat de daad (of iets, dat daaraan beantwoordt) bedreven tegen de geestelijke Wet Gods de zonde zelf is en wezenlijk zonde; indien deze nooit op Christus was, dan was de zonde zelf nooit op Christus. Nu, er is niets anders, dat in de zonde overblijft dan de schuld, de schuld of verdienste der zonde, die op Christus gelegd kan zijn. En de waarheid is, dat de Schrift onder het leggen van onze zonden op Christus niets anders verstaat, dan dat God Christus voor onze zonden straft. (Jes, LIII: 4.)
De oorzaak en uitdrukkelijke reden, waarom Christus onze krankheden op zich heeft genomen en onze smarten gedragen, is deze: Omdat de Heere onzer aller ongerechtigheid op Hem heeft doen aanlopen (vs. 6), een dergelijke verklaring vinden we in 1 Petrus II, waar gezegd wordt dat "Christus voor ons geleden heeft (vs. 21,) en een tegenwerping wordt weggenomen. (vs. 22.) Waarom moet Hij lijden? Heeft Hij zonde gedaan?
De apostel antwoordt door toestemming van het voorafgaande en ontkenning van het gevolg: Die geen zonde gedaan heeft en er is geen bedrog in Zijn mond gevonden." Maar daaruit volgt niet, dat Hij niet wettig en voor anderen de straf, die zij verdienen, moet lijden; want dit is de verklaring van zijn lijden. (vs. 24.) "Die zelf onze zonden in Zijn lichaam gedragen heeft op het hout. " Nu, hoe heeft Christus onze zonden gedragen? Op het hout d.w.z. door lijden. En Paulus onderscheidt duidelijk tussen twee soorten van personen, die vervloekt zijn; de zondaren, die niet blijven in al hetgeen geschreven is in het boek der Wet, om dat te doen (vs. 10), deze zijn innerlijk en in hun Persoon vervloekt, daar zij in hun Persoon zondaren zijn, en daarom de wezenlijke voorwerpen van Goddelijke haat, en een vloek, en afschuwelijk voor God.
Voorzeker, maar Christus was ook vervloekt, maar hoe?
Niet innerlijk. Nooit wordt van God gezegd, dat Hij zijn Zoon Christus haat, noch een afkeer van Hem heeft, gelijk dit het geval is met de zonde, welke Persoonlijk zetelt in de mens, die de zonde in zijn eigen Persoon doet; daarom is de verlating door de Heere van Christus zijn Zoon niet een wezenlijke verachting of zedelijke verafschuwing van Christus, maar een uiterlijke, straffende, rechterlijke inhouding van de lichtglans en de lichtstralen (zoals Cyrillus zegt), of de overdekking van zijn gunst met een donkere wolk in het troostrijk schijnen op de ziel van Zijn eigen Zoon. En, dat Christus vervloekt werd, wordt niet gezegd, maar slechts: *Hij is een vloek geworden voor ons* (vers 13) waardoor wordt uitgedrukt, dat de vrucht en uitwerking van Gods

vloek, de straf, die zondaren toekwam, ja die voldoenende en gerechtelijke vloek en straf, welke de oneindige gerechtigheid vordert, op Christus werd gelegd, toen Hij aan het kruis stierf en de gevolgen van Gods toorn in zijn ziel voor onze zonden droeg.
Zo moet Hij slechts de zondaar zijn door toerekening, al leren de Antinomianen ons, hoe een persoon, die zonde gemaakt is of zondaar gerekend, noch een zondaar is door een inklevend en persoonlijk bedrijven der zonde, noch door wettelijke toerekening.

Waarlijk, het is een godgeleerdheid van slecht allooi, die Dr. Crispe doet zeggen: zo zeker wij dadelijke en werkelijke zondaren zijn in Adam, zo zeker brengt God hier de zonde werkelijk over op Christus. Immers wij hebben innerlijk in Adam gezondigd, een deel van hem uitmakende, als zijn leden, als besloten in zijn lenden, en daarom zijn we van natuur "kinderen des toorns".
Maar het is godslastering, wanneer we zeggen, dat onze gezegende Zaligmaker innerlijk in ons zondigde als een deel of lid van de verlosten, of dat Hij is een Zoon van Gods toorn, om deze reden, dat de zonde zowel innerlijk in Hem als in ons woonde.

Vervolgens, het *dragen van onze ongerechtigheden door Christus* is een duidelijk Hebraïsme, en betekent hetzelfde, als het dragen, niet van de innerlijke en fundamentele schuld der zonde, maar van de uiterlijke schuld en straf der zonde. Dit blijkt uit Exodus XXVIII: 38. "Een hoed zal zijn op het voorhoofd van Aäron, opdat Aäron drage de ongerechtigheid der heilige dingen." Hebr. (Venasa) betekent "dragen" of gelijk de zeventigen (Septuaginta) het overzetten "exairei." Aäron zal wegnemen of dragen de straf van de ontheiliging der heilige dingen. Mozes zeide tot de zonen Aärons: "God heeft u het zondoffer gegeven, opdat gij de ongerechtigheid der vergadering zoudt dragen. (Lev. X: 17.) "Aäron en zijn zonen droegen de zonden des volks als typen van Christus, niet door een innerlijke schuld, die op hen gelegd werd, maar door wettelijke toerekening: "Alzo zal die bok op zich al hun ongerechtigheden in een afgezonderd land wegdragen. (Lev. XVI: 22.)
De priester bad, dat de zonden, dat is de straf van de zonden des volks op de bok mochten gelegd worden. "Aäron en zijn zonen zullen dragen de ongerechtigheid des heiligdoms (Num. XVIII: 1) d.w.z. de straf van hun ongerechtigheid, waarmee zij werden gestraft, zo iemand van het heiligdom de heilige dingen Gods bezoedelde. "De getuige die ziet en hoort een stem des vloeks en het niet te kennen geeft, zal zijn ongerechtigheid dragen" (Lev. V: 1), d.i. Zegt Vatablus en alle uitleggers "de straf van zijn ongerechtigheid.
Toch zegt ge: Waarom? Draagt de zoon niet de ongerechtigheid des vaders? (Ezech. XVIII: 19.)
Antwoord. "De ziel, die zondigt, die zal sterven: de zoon zal niet dragen de ongerechtigheid des vaders" (vs. 20). "Omdat gij Mijner vergeten ... Zo draagt gij ook uw schandelijkheid en uw hoererijen" (Ezech. XXIII: 35).
In gelijke zin werd Christus éénmaal geofferd, om veler zonden weg te nemen. "Die zelf onze zonden in Zijn lichaam gedragen heeft op het hout" (I Petrus II: 24) "en Hij veler zonden gedragen heeft" (Jes. LIII: 12). Hij heeft een zware straf, de dood en de toorn van God voor de zonden van velen gedragen: "De Heere heeft ons aller ongerechtigheid op Hem doen aanlopen" (vs. 6). "Als dezelve geëist werd, toen werd Hij verdrukt, maar Hij deed zijn mond niet open" (vs. 7). Van Hem werd geëist betaling van het onrecht. Christus werd beboet, veroordeeld, om met een boete gestraft te worden, of ook Christus werd vervolgd als Betaalmeester en Borg voor ons. De Vader hield op Christus verbintenis aan, dat Hij nu op de bepaalde dag de som zou

neertellen, het grote rantsoengeld van zijn leven voor zondaren, die geruïneerde mensen waren. De gerechtigheid bracht een vordering tegen Jezus Christus in, een brede en grote rol, waarop al de zonden der uitverkorenen geschreven waren, en Christus opende zijn mond niet, maar was stom als een lam, dat naar de slachtbank geleid wordt, en zijn zwijgen hield zoveel in als: "Heere, Ik aanvaard ze, Ik stel Mij ter beschikking voor al de rekeningen, die deze droevige vordering bevat."
Gij wilt uw schuldigheid niet erkennen, o zondaars in Christus, noch uw muiterijen, moorden, eden of welke zonde ook dragen, maar de Borg Christus werd aangesproken en uw gehele rekening van zonden van Hem gevorderd, en Hij beleed schuld en aanvaardde die geheel, "en is met de overtreders geteld geweest" (vers 12). Hij was aangemerkt als, en geteld onder de moordenaars. Dit was blote toerekening. Hij was gewisselijk niet een goddeloos man.
Overweeg voorts, hoe Hij wordt genoemd, "veracht en de onwaardigste onder de mensen" (vers 3). Christus was in zichzelf en innerlijk de heerlijkheid, de bloem, de Vorst der mensen, zelfs in zijn diepste vernedering. Hij moest nu vernederd worden tot beneden de gehele mensenwereld, ten opzichte van de toerekening, en die degradatie van Christus, welke Hij als straf aanvaardde.[11]
Hij was in Zichzelven de machtige God, de Vorst des vredes, verre boven mensen en engelen verheven, het Hoofd van het menselijk geslacht, de Schoonste onder de mensenkinderen, zelfs in zijn diepste vernedering. Maar ten opzichte van Zijn lagen staat werd Hij gemaakt het uitvaagsel of het schuim of uitschot van alle mensen, alsof Hij geen gedoopt schepsel was.
Als onze Godgeleerden zeggen, Christus nam onze plaats in, en zijn toestand is de onze; Christus werd gemaakt, wat wij zijn, en tot zondaar gemaakt, zo is dit slechts waar in een wettelijke zin; gelijk wij zeggen: de advocaat is de cliënt of de schuldige, omdat de advocaat de plaats van zijn naam en persoon inneemt en hetgeen de beschuldigde tot zijn eigen verdediging wettelijk voor de rechter kon inbrengen, de advocaat in zijn plaats zegt.
De advocaat zegt: "Ik kan om zulke redenen naar de wet niet voor deze misdaad sterven." zo is de borg naar de wet of door een wettelijke plaatsbekleding, de geruïneerde man. De borg zegt: "Mijn is de schuld, alle noden, al de armoede, al de schulden en lasten van mijn geruïneerde vriend rusten op mij", en als de rijke borg alles betaald heeft, kan hij zeggen: Ik heb alles betaald, Ik ben vrij voor de wet. Mijn vriend en borg heeft alles in orde gemaakt, en alles voor mij betaald, en dat is even goed voor het gerechtshof, alsof ik in mijn eigen persoon alles had betaald.
Dit is toch zeker, er zijn niet twee schulden en twee verbintenissen en twee sommen, noch twee schuldenaars, de geruïneerde man en zijn borg zijn voor de wet slechts één Persoon, één partij waaraan de schuld is verbonden - wie van hen betaalt, is precies hetzelfde voor de wet en de gerechtigheid, het is maar één ronde som, die zij schuldig zijn. De gelovige in Christus is gesteld in de plaats, die Christus voor de wet innam en Christus is door de wet in zijn plaats gesteld.
Christus, die Borg geworden is, zegt: "Ik ben de zondaar, o Gerechtigheid! al de noden van mijn geruïneerde vrienden, al hun schulden rusten op Mij: Mijn leven voor hun leven, mijn ziel voor de zielen Mijner broederen, Mijn heerlijkheid, Mijn hemel

---

[11] Wat betreft hetgeen van Hem gezegd werd (Chadal Ishim: de onwaardigste onder de mensen) zo wordt gelijk Vatablus het uitlegt hieronder verstaan zulk een verachtelijk mens, dat de mensen Hem niet in een gezelschap van mensen wilden toelaten. Sanctius zegt: Hij werd niet onder de mensen geteld. Hij was zo veracht, dat Hij was de laagste onder de diepst gezonken mensenkinderen of het minste, wat er van dien aard onder mensen bestaat, zoals blijkt Ps. XXII: 6, een worm en geen man, niemand, niet in de klas of rang van mensenkinderen een plaats vergund. RUTHERFORD.

voor de heerlijkheid en de hemel van Mijn nabestaanden.
De bloedige verbintenis der wet hield in, de vloek van God op de zondaar, op de schuldenaar: Christus ruilde met ons de verbintenissen en verplichtingen en deed onze naam uit en zette in de bloedige verbintenis zijn eigen Naam. En waar de Wet leest "de vloek Gods op de schuldenaar", daar is Christus gemachtigde in deze verbintenis en leest het Evangelie "de vloek van God op de rijke Borg " (Gal. III: 13).
Hoor toch de moedigheid van het geloof: "Zo is er dan nu geen verdoemenis voor degenen, die in Christus Jezus zijn." Welke beschuldigingen de satan of het geweten tegen de gelovige kunnen inbrengen (want de gerechtigheid, die door Christus tot zwijgen gebracht is, brengt er geen in), hoor een antwoord: "Ik werd veroordeeld, Ik werd gevonnist, Ik werd gekruisigd voor de zonde, toen Mijn Borg Christus werd veroordeeld, gevonnist en gekruisigd voor mijn zonden, en wat zou een mens meer kunnen geven dan zijn leven? Het was het leven van een mens en de ziel van een mens, mijn leven, dat mijn Borg aan God voor de zonde opofferde en ik heb alles betaald, omdat mijn Borg alles betaald, heeft."
Vast staat toch de waarheid, dat er geen twee schulden zijn, een die de gelovige aan de gerechtigheid Gods schuldig is, en een andere, die Christus heeft betaald. Maar de schuld, die Christus betaalde, is onze eigen schuld en onze zonden, die Hij in Zijn eigen lichaam op het hout heeft gedragen. (1 Petrus II: 24).

Maar hoewel het waar is in een wettelijke zin, dat de Borg is de geruïneerde man, toch is het alleen waar ten opzichte van de straf der wet of het kwaad der straf, dat op hem is gelegd, want ik haal de woorden van Dr. Crispe uit zijn eigen pen:
'Veronderstel (zegt hij) een boosdoener wordt gevraagd: schuldig of niet schuldig? en zijn antwoord is: niet schuldig wat bedoelt hij dan? Hij bedoelt, dat hij de daad, waarvan hij beschuldigd wordt, niet heeft bedreven.'
Zo staat dan, naar Dr. Crispe, het niet bedrijven van de zondige daad gelijk met - niet schuldig te zijn.
Nu, ik houd staande, dat Jezus Christus nooit enige zondige daad heeft bedreven, gelijk hij ook belijdt; zo is dan Christus voor de zonde gestraft en toch was Hij nooit aan zonde schuldig. Dit moet de grootste onrechtvaardigheid in de wereld zijn; een mens te straffen om de zonde, hoewel hij gans en al vrij van de schuld der zonde is.
Zolang de Antinomianen niet met ons een onderscheid maken tussen zondige schuld en strafschuld, zullen ze nooit van het dode punt komen.
Ofschoon het nu waar is, dat de schuldenaar en zijn borg in rechten, beiden een en dezelfde wettelijke persoon zijn, toch zijn ze innerlijk niet dezelfde. De geruïneerde schuldenaar, als zodanig, kan een onrechtvaardig mens, en zijn borg een getrouw en rechtvaardig man zijn, zodat de borg slechts de straf, welke de schuldenaar om zijn onrechtvaardigheid verdiende, als een voldoenende borg wegneemt, maar hij neemt de onrechtvaardigheid zelf niet weg, of het moest zulk een borg zijn als Christus, die beide kan doen, de schuld betalen en zo het kwaad der straf wegnemen, en heiligheid instorten en heiligmaken en het kwaad der zonde wegnemen.
Immers neemt Christus in de rechtvaardigmaking, formeel aangemerkt, alleen weg de straf des eeuwigen vuurs, en de eeuwige verdoemenis, welke de zonde verdient. Maar Hij neemt de zonde zelf niet weg; de zonde zelf wordt weggenomen in de heiligmaking, en dan bij trappen.
De rechtvaardigmaking maakt de beet van de slang krachteloos, maar doodt de slang zelf niet; de slang wordt gedood door een andere daad der genade: door de ingestorte en voltooide heiligmaking. De rechtvaardigmaking is een gerechtelijke en wettelijke daad, en bevrijdt van de kracht der wet, welke de zondaar in een vloek wikkelt.

Nu, de kracht of de wettige prikkel der zonde is de wet (I Cor. XV: 56); daaruit kunnen we nu oordelen, hoe vals deze godgeleerdheid is, wanneer Dr. Crispe beweert: 'Gij zult (zegt hij,) nooit gemoedsrust hebben ten opzichte van de zonde, totdat u dit grondbeginsel in u hebt opgenomen, dat het niet slechts de schuld der ongerechtigheid maar de ongerechtigheid zelf is welke de Heere op Christus heeft gelegd."

Nu is het waar, dat de kalmte en vrede des geloofs met God, uit de rechtvaardigmaking voortvloeit (Rom. V:1), ook even zeker, dat Christus de zonde heeft vergeven, en de strafschuld, de straf der eeuwige verdoemenis van de zonde heeft weggenomen; dat het geweten echter rustig zou zijn d.w.z. dat het zich niet zou bekommeren ook te geloven, dat Christus gans en al wil heiligmaken en Zijn goed werk in ons volbrengen, is geheel en al mis. Immers, al is een ziel gerechtvaardigd en bevrijd van de schuld der eeuwige straf, zodat de geest niet langer verschrikt en verontrust behoeft te zijn voor de eeuwigen toorn en de hel, waarvoor men eigenlijk nooit als het grootste kwaad bang moest geweest zijn, aangezien de zonde als zonde meer gevreesd moet worden dan de hel als hel - toch zijn er twee andere zaken van onrust des gemoeds, zelfs in de heiligen, nadat zij gerechtvaardigd zijn en de schuld der eeuwige straf is weggenomen, en deze dingen zijn prijselijk en aanbevelenswaardig.

1e. De gelovige moet een heilige bezorgdheid en zielsbekoring hebben (ik noem het niet een verontrust geweten), om zijn geloof te versterken, door te vertrouwen, dat Christus zal voleindigen, wat Hij heeft begonnen.

2e. Het moet hem een oorzaak van smart zijn, dat de zonde in hem woont, hij heeft te kermen wegens het gevoel van zijn jammerlijken staat, en te roepen als een gevangene, die in ketenen zit, zoals Paulus. (Rom. VII: 23 en 24).

De Antinomianen willen de gerechtvaardigde maar gerust van geest hebben, alsof Christus de zonde niet wortel en tak, met knop en stronk had uitgeroeid, terwijl slechts de eeuwige straf en de vrees voor de eeuwige verdoemenis in de rechtvaardigmaking is weggenomen.

Maar er is iets ergers, dat daarna in de zonde overblijft, wat meer te duchten is, en een meer wezenlijke en redelijke grond van zielsonrust is, en dat is de fundamentele, innerlijke, zondige schuld der zonde, die Christus nooit op zich heeft genomen, en niet in de rechtvaardigmaking, maar alleen in de trapsgewijs en volgende voltooiing der heiligmaking wordt weggenomen. Zo mag ik dan, wanneer ik gerechtvaardigd ben, mij veilig achten, en een gezonden vrede en een ware gemoedsrust genieten, bevrijd als ik ben van de eeuwigen toorn.

Maar toch moet ik verontrust, bedroefd zijn, ja moet het mij smarten, dat zulk een gast als de zonde in mij huisvest en mij overal vergezelt, zoals een ongeveinsd en eerlijk schuldenaar zich verheugt en verblijdt over de goedheid en gunst van zijn genadige borg, die zijn schuld heeft betaald, en nooit in vreze is, dat de wet of de gerechtigheid hem zal vervolgen, arresteren en hem voor de schuld, die geheel en al door zijn borg is betaald, in de gevangenis zetten.

Maar zo de borg hem de tegen-verplichting stelde, hem liefde te bewijzen, smart en berouw te betonen over zijn onrechtvaardigheden en snood verkwisten van de goederen zijns naasten, waardoor zijn liefhebbende borg in de noodzakelijkheid gebracht werd zich te benadelen, ja een groot verlies leed; dan is hij aan zijn borg liefde en bekommering des gemoeds schuldig, in zoverre de schandvlek zijner verkwisting en de schande zijner losbandige jeugd zijn leven lang op hem rusten.

Antinomianen zijn van gedachte, dat er geen bekommering van ziel, geen wroeging,

geen kwelling des gemoeds behoort te zijn, behalve die, welke haar ontstaan en oorsprong ontleent aan zonden, die men niet vergeven acht, voorts aan de vrees voor eeuwige straf, die op deze zonden staat.
Nu is het waar, dat zulk een verontruste en verslagen ziel, die eens gerechtvaardigd is, slechts het uitvloeisel en de vrucht van ongeloof is, en haar aanzijn krijgt uit het vlees, dat in zodanige droefheid de overhand heeft over de geest. Indien belijdenis van zonde echter ontspringt uit deze bron van knechtelijke en en slaafse vrees, zo is ongetwijfeld dit niet een werk des geloofs; bovendien zal een voorwaardelijke vrees voor de eeuwigen toorn, wanneer een David tot overspel en verraderlijken moord vervallen is, of een Petrus betrapt op de verloochening van zijn Zaligmaker voor de mensen, zijn bekering niet vernieuwen; ook is door de volmaking van hun zaligheid en de volharding tot de einde voor al de gerechtvaardigden, het geloof in Christus een vereiste.
Er wordt echter in al de gerechtvaardigden een ander berouw, een andere droefheid ten aanzien van God vereist - en wel deze, dat, hoewel zij niet met een wettische vrees n.l. in een wantrouwen van God en een bang zijn voor de eeuwige toorn, de verdoemenis hebben te vrezen, nochtans degenen, die door Christus is vrijgekocht, al kan hij nooit de vrije genade vergelden of een genoegzaam rantsoen voor zulk een grote en rijke liefde betalen, onder een tegen-verbintenis of een wederverplichting van liefdedienst en gehoorzaamheid ligt jegens Hem, die hem vrijkocht.
En deze wet van liefde en dankbaarheid is niet, zoals de libertijnen en anderen meen, een stellige en eenvoudige bovennatuurlijke evangelische verplichting; immers, zowel de natuurwet als de volkerenwet vorderen beiden, dat de gevangene dankbaar zij jegens de man, die de losprijs betaalde.
Ik stem toe, dat de bijzondere geboden stellig en bovennatuurlijk zijn; daarom is de gerechtvaardigde door deze tegen-verbintenis en evangelische wederverplichting gehouden, om de zonde, die in hem woont, te belijden, daarover te klagen, te zuchten - en bedroefd te zijn van geest over de zonde als zonde, die in zijn leden woont, strijd voert tegen de wet zijns gemoeds en hem in dienstbaarheid houdt; ja zijn leven lang nederig en teder te wandelen, daar de zonde gedurig blijft opborrelen, en alle middelen aan te wenden om Christus waardiglijk te wandelen. Dit is ook in het algemeen de wet der natuur, waarvan Christus in geen enkel opzicht ons heeft ontslagen. (Matth. VII: 12; I Cor XI: 14; Eféze V: 28 en 29).
Nu, wanneer iemand van een hoge top ener rots is gevallen en de dijbenen en benen heeft gebroken, zal hij, al wordt hij genezen, zodat hij weer in staat is om buiten te wandelen, toch zijn ganse leven kreupel lopen; cf ook, wanneer iemand, die van een zeer zware derdedaagse koorts hersteld is, van tijd tot tijd een kleinen aanval van de ziekte terugkrijgt, zo twijfelt noch de kreupele. noch de kranke aan de getrouwheid en liefde van de heelmeester en geneesheer, die hem inderdaad heeft genezen, voor zover hij gedurende dit leven voor genezing vatbaar is.
Daaruit volgt, waar hij voorzichtig en met bedachtzaamheid behoort te wandelen, hij toch dankbaar heeft te zijn jegens hen, die zijn herstelling bewerkten, en tevens zo nu en dan droevig en bezwaard kan zijn, dat hij zijn lichaam door zijn eigen dwaasheid en roekeloosheid heeft geschaad. Zo leggen toch de zonden, welke met betrekking tot hun strafschuldigheid in de rechtvaardigmaking door onze vrijmachtige Heelmeester Christus vergeven zijn, een wet op ons, om in deze stellige geboden van gehoorzaamheid, liefde, droefenis, weekheid des harten, onze Heelmeester Christus te dienen met een bezorgdheid, om niet meer te zondigen, al moeten we ons leven lang hinken en uitglijden. Wij moeten echter niet in die zin bedroefd zijn, dat wij de werkelijkheid der vergevende genade in twijfel trekken.

LEERREDE 20

Niet minder dan het Evangelie der liefde, hetwelk de wet voor de gelovige vergeestelijkt, maar niet te niet doet, verbiedt ook de wet de zonde krachtens haar gebod van de hoogste trap van liefde, ja van liefde met de gehele ziel, en met al haar kracht (Matth. XXII). Het Evangelie voegt een nieuw argument van Evangelie-liefde bij dat der wet, n.l. dit: omdat Christus voor mij is gestorven, wil ik dezelfde wet, waaronder ik tevoren was, houden; alleenlijk, nu vrees ik geen werkelijke veroordeling, welke ten opzichte van de wet maar toevallig is, want Christus en de engelen, die staande gebleven zijn, houden de wet als een regel des levens, maar kennen geen vrees voor werkelijke veroordeling.
Ook maakt het Evangelie Davids overspel als overtreding van het zevende gebod evenmin tot geen overtreding, als dat het der Israëlieten overtreding tegen het achtste gebod, door de Egyptenaren van hun oorringen en kostbaarheden te beroven, tot geen overtreding zou maken. De genade van Christus stelt de gelovige vrij van veroordeling; die veroordeling is louter bijkomend, ze gaat en komt zonder het wezen der wet te krenken, noch haar gebiedende en eeuwige zedelijk- besturende macht. De wet zegt: doe dat en gij zult leven, daarop is geen uitzondering het is de wil van de eeuwige God, gelijk God eeuwig is; in de hemel en voor eeuwig blijven wij aan dien wil gebonden (Openb. XXII: 5). Maar dit - indien gij haar niet doet, zult gij sterven, heeft een grote uitzondering; Christus mijn Zoon zal voor u sterven. En dit: "zo gij de wet niet houdt, zijt gij veroordeeld," is voor de gelovige te niet gedaan. En wanneer gezegd wordt (Rom. VII), dat wij van onze eerste man vrij zijn, gelijk de vrouw door de wet vrij is van haar gestorven man, en zonder te zondigen met een ander kan huwen, en wij niet onder de wet zijn, dan wordt het woord "wet" daar alleen genomen, zoals zij de zondaar gegeven is.
De wet nu, zou wet geweest zijn, al ware de zonde er nooit geweest, ze is ook wet voor de uitverkoren engelen, die nooit gezondigd hebben, en dat is alleen de wet onder het begrip van die droevige bediening der eeuwige verdoemenis. De wet kon nooit wet geweest zijn, zo zij niet aan hen, die de wet doen, het eeuwige leven beloofd had. Maar zij is en moest ook voor de gelovigen in Jezus Christus en voor de uitverkoren engelen wet geweest zijn. En toch veroordeelt zij hen niet werkelijk, en zij kan ook niet.
Dat het Evangelie echter overspel geen zonde acht voor gelovigen, is een godslasterlijke bewering.
Gelovige! bedrijf dan maar overspel, pleeg doodslag, hoereer, steel maar, dat zijn voor u toch geen zonden, maar Christus zonden, niet de uwe.
O, verander de genade Gods niet in ontuchtigheid! De gelovige heeft geen geweten van zonden, d.w.z. hij behoeft in zijn geweten niet voor de eeuwige verdoemenis te vrezen, dat is ten volle waar, want Christus heeft hem verlost van dien toekomende toorn. (Rom. VIII: 1; Joh. V: 24)
Het geloof van een eeuwig leven door Jezus Christus kan niet samengaan met een vrees voor de eeuwige verdoemenis, immers dan zou een en dezelfde persoon gehouden zijn, met een wettisch en evangelisch geloof dingen te geloven, die vlak tegenover elkander staan, en toch verplicht ons het een als het ander geloof tot geloven en toestemmen.
Dat de gelovige echter geen geweten van zonde heeft, in dien zin, dat hij moet geloven, er is niets in mij, dat zonde is, dat is: een leugen te geloven. (I Joh. I: 8 en 9).

Dat hij geen zonde moet belijden, over geen zonde moet bedroefd zijn in zijn geweten, over geen zonde moet treuren, dat hij niet vermoeid en belast moet zijn vanwege de zonde als een vergrijp tegen de liefde van Hem, die een rantsoen voor hem opbracht - dit is een godslasterlijke ruimheid van consciëntie, ja van een consciëntie, die verhard is.

Geliefden in de Heere, het Evangelie verbiedt droefheid, vrees en consciëntie-angst in een gelovige, waar hij beducht is voor de eeuwigen toorn; zulk iemand, die eens in oprechtheid in Christus als de Zaligmaker van zondaren geloofd heeft als zijn Zaligmaker, en nu het tegendeel gelooft, moet geloven, dat zijn Heere werkelijk veranderd is, vergeten heeft genadig te zijn, Zijn verbond, eed en belofte heeft geschonden en veranderd; dit zou zijn, God tot een leugenaar te maken.
Het Evangelie verbiedt echter niet, maar gebiedt, dat de gerechtvaardigde mens over de zonde zal treuren; ja het beveelt zorgvuldigheid, teneinde de overtreder, omdat hij in Christus is, verantwoording zou verdragen, met begeerte, om tot Christus de toevlucht te nemen, ja het eist onlust, zichzelven niet te vergeven, vreze, om de liefde en de wet in Christus niet te beledigen, sterk verlangen, om de vrede bevestigd te hebben, een ijver voor God en een wrake over het krenken der ziel. (2 Cor. VII: 10 en 11).
In die zin is het een lastering, wanneer men zegt, dat het Evangelie alle consciëntie van de zonde wegneemt. Gelovigen, die vernederd zijn over hun zonde, moeten alle wettische gedachten en vrees voor de eeuwige verdoemenis laten varen benevens al die gedachten, dat droefenis een boetedoening is en een voldoening aan de beledigde gerechtigheid, gelijk wij ook zo gereed zijn zulke bevattingen te maken van onze evangelische blijdschap en heiligste werken. Zij moeten echter smart hebben over beledigde liefde, of over het uitbreken van het lichaam der zonde in hetgeen ergernis geeft.
Zo mag ik dan vrede met God hebben, verzekerd zijnde van de opheffing en bevrijding van de eeuwigen toorn, en toch mag ik geen vrede hebben met mijn eigen geweten,
1ste, omdat ik overtuigd mag zijn, dat God in Christus mij heeft vergeven - maar mijzelf mag ik niet vergeven.
2de. Ik behoor te geloven, dat ik in Christus van de eeuwigen toorn verlost ben, en in Christus gerechtvaardigd. Maar ik moet er over treuren, dat ik tegen de liefde van Christus heb gezondigd.
3de. Ik mag vrede hebben - een gevoel van vrede en vergiffenis in Christus, en toch moet ik onrustig zijn, bedroefd zijn en ween, dat ik jegens zulk een beminnelijk Verlosser zo ondankbaar ben geweest. Zo prijst Christus de tranen van die vrouw als een teken van liefde en besef, dat haar veel zonden vergeven waren. "Water hebt gij niet tot mijn voeten gegeven . . . . maar deze heeft mijn voeten met tranen natgemaakt (Luk. VII: 44). Omdat haar veel zonden vergeven waren", (vers 47).

Hieruit volgt, dat ik 1ste, de vergiffenis van die zonde waarover ik bedroefd ben, om welker vergiffenis ik bid, en die ik belijd, mag geloven. Nathan zeide tot David: "de Heere heeft ook uw zonde weggenomen"; toch beleed, treurde en bad de Geest van God daarna in David om vergiffenis.
2de. Wij mogen hen, die over de zonde treuren, vertroosten met de verzekering, dat zij vergeven zijn, en hen toch vermanen, vernederd en bedroefd van geest te zijn, hun zonde te belijden, die te betreuren en om vergiffenis te bidden. Daarom is het voortdurend vreugdebedrijf der Antinomianen na de rechtvaardigmaking, zonder

voor het minst, smart, zelfverwijt en nederbuigingen over de zonde te gevoelen slechts - vleselijke ontuchtigheid. Het is niet slechts geoorloofd, maar het past mij neergebogen van hart te zijn, geen vrede met mijzelf te hebben, en toch vrede met God te hebben, evenals de zee na een storm, als de winden zijn gaan liggen en het weer bedaard is, nog door de wind, die in haar ingewanden besloten is, vreselijk te keer gaat en ontzettend golft, en evenals na de bedaring van een hevige koorts het lichaamsgestel nog beroerd en ontsteld is.

1. ***Hierdoor wordt ons een leiddraad aan de hand gedaan, om verschillende consciëntie-gevallen na de rechtvaardigmaking te verklaren.***

1ste. Velen durven hun staat van rechtvaardigmaking niet in twijfel te trekken, en dientengevolge blijven zij gevrijwaard voor de stormen van een te duchten toorn, die opsteekt uit de schuld der zonde. Er is nog een andere storm in het hart der zee, die opsteekt uit de inwoning van het schuldig bestaan. De storm vóór de rechtvaardigmaking is minder vrij, niet zo oprecht - meer slaafs, omdat die eeuwige toorn dan gezien wordt, zoals zij over de ziel hangt wegens onvergeven zonde; de storm echter, die niet oprijst wegens onvergeven zonde en derzelver straf, maar over de zonde als zonde, als inwonende; niet vanwege de strafschuld en de prikkel der hel in de zonde, maar over de zondige schuld en de verwonding van Christus, is vrijer; het is een vreedzame, genadige en hemelse storm.

2de. Het is onmogelijk, dat deze laatste storm in de ziel kan ervaren worden, eer de uitspraak der rechtvaardigmaking heeft plaats gevonden, gelijk niemand de innerlijke ontroering kan gevoelen, welke een zoon heeft over het ongenoegen van zijn vader, of hij moet eerst een zoon zijn.

2. Een ander geval is dit, dat velen een absolute, losse en slappe vrede hebben en een gerustheid, een groot vertrouwen, dat zij van de eeuwigen toorn bevrijd zijn, en dientengevolge maar hun vergiffenis veronderstellen, terwijl blijkt, dat die vrede maar een onecht voorkomen heeft, en niet meer is dan een schildering en verguldsel, daar in hen geen storm is over de zonde als zonde en over de krachtige bewegingen der kokende lusten, zij hebben geen tederheid, om geestelijk te wandelen. De rechtvaardigmaking der Antinomianen, der oude Gnostieken, der natuurlijke mensen, berust op een geloof, dat de bodem en de ingewanden van de consciëntie, in zake het afwijken van zonde en de wandel met God, verteert: al onze belijders zijn genezen, geen enkele. of weinigen zijn geheeld.

3. De volle verzekering, die Paulus ontvangt, dat Christus hem van de verdoemenis heeft verlost, ja een verzekering, zo volkomen en wezenlijk, dat zij zich uit in dankzegging en in een blijdschap over de overwinning in Christus (Rom. VII: 25, VIII: 1 en 2), kan vergezeld gaan van, en gaat gepaard met klachten en uitroepen van een ellendigen toestand door de inwoning van het lichaam der zonde (Rom. VII: 14-16, 23, 24). Zo zijn dan de gerechtvaardigden, die gezond, niet ziek, en met geen smarten gekweld zijn, nog in hun zonden, en niet gerechtvaardigd; hoe ook Antinomianen het tegendeel beweren.

4. Het vlees in de gerechtvaardigde kan niet klagen over de inwonende zonde, maar het vlees, vermengd met enig leven van Christus, kan een vals alarm over onvergeven zonden verwekken, terwijl ze toch werkelijk vergeven zijn. een verkeerde droefheid kan ontstaan uit, en heeft dikwijls haar oorsprong in een valse en ingebeelde grond, gelijk een geheiligde ziel God kan loven naar aanleiding van een leugenachtig bericht

aangaande de overwinning der kerk, terwijl er niets van aan is. Een geheiligd kind kan geestelijk treuren over de veronderstelden dood van zijn vader, of dat hij zijn vader naar het vlees, beledigd heeft, terwijl zijn vader noch dood, noch in het minst beledigd is. Zo kunnen genadige genegenheden in hun karakter van "genadig" geestelijk werkzaam zijn op veronderstelde en valse gronden, terwijl er geen reden voor is, bijv. dat de ziel haar hemelse Vader bedroefd heeft, en Zijn ongenoegen opgewekt is, terwijl dit in het geheel niet zo is.

5. De inwonende zonde is een groter kwaad dan het geduchte kwaad van tien hellen; daarom is er meer reden nn over de zonde bedroefd te zijn, haar te belijden, onrustig van geest te zijn na de rechtvaardigmaking, dan daarvóór; immers de zonde, het enig voorwerp van vrees en zielsonrust, is een gast, die in de ziel inwoont, waarvan de ziel een veel wezenlijker en onderscheidener bevatting heeft als een geestelijk kwaad, nadat het licht des geloofs ons de zondigheid der zonde heeft getoond, dan ze ooit tevoren ons ontdekt was.

6. Ik betwijfel, of gerechtvaardigde zielen in hun klachten en vrezen om de inwonende zonde moeten worden weerlegd, mits zij niet de eeuwigen toorn vrezen; deze vreze is toch in strijd met het geloof, en niet daarom zijn ze in vreze en niet hierover treuren zij, dat God de eens gedane uitspraak heeft veranderd en de wind Zijner liefde heeft doen keren in een tegenwind, en vergeten heeft genadig te zijn.

7. Het geloof dringt ons om te geloven, dat genade ten slotte de zonde geheel zal ten onderbrengen. Evenals de schippers, zelfs wanneer wind, zeilen en getij samenwerken om de vaart te bevorderen, met de roeiriemen werken, om sneller te varen - zo zet het geloof, dat liet hart reinigt, de ziel aan het werk "om te voleindigen de heiligmaking in de vreze Gods", en gelooft ook, dat God beide, het willen en werken, zal werken.
Het is dus geen goede geneeskunde voor velen, die in hun consciëntie geoefend worden, bijzonder na hun eerste bekering, om alleen de honig en zoetheid van de vertroostingen des Evangelies toe te passen, alsof er generlei behoefte aan vernedering en droefheid over de zonde ware.
Niettemin moet goed verstaan worden, dat

1e. droefheid over de zonde geen voldoening voor de zonde is, want de hoogmoed van verdienste is listig, en kan in o zoon klein gaatje kruipen. Wij meen, er is geen berouw, waar geen tranen zijn, en God houdt met opzet tranen terug, wijl Hij weet, wanneer water uitvloeit - wind binnenkomt.

2e. Zij moeten teder verbonden en vertroost worden, in wier binnenste de zonde in een hogen graad oprijst. O, met wat medelijden, en hoe nederig moest hierop gezien worden! een hel van lichamelijke pijn is toch niets, het folterrad, de pijnbank, geseling, brandmerking, het breken der beenderen, is niets, maar een halve hel in de ziel is een gehele hel. De bovenhel, het graf scheen Hiskia te zullen verslinden, toen hij in de benedenhel als gedompeld lag, en bezet was met bevattingen van de toorn. *O zoete Jezus, welk een genade, dat Gij alle hellen voor de gelovigen hebt verzwolgen en de zee der hel hebt stil gemaakt!*

Gebruik 1e.
Indien de zonden in de rechtvaardigmaking zijn uitgewischt, geworpen in de diepten der zee, en zo weggenomen, alsof ze er nooit waren geweest, dan moet de staat der rechtvaardigmaking een toestand zijn van vaste gelukzaligheid. het meest gewenste leven in de wereld, juist zoals David de gelukzaligheid van de mens beschreef, wien

God , de rechtvaardigheid zonder werken toerekent. "Zalig zijn zij, welker ongerechtigheden vergeven zijn, en welker zonden bedekt zijn" (Rom. IV: 6 en 7). Overweeg toch

1e. Welk een daad van genade een vorst verricht, wanneer hij een veroordeelden misdadiger van onder de bijl, de pijnbank, het rad laat weghalen, en hem bevrijdt uit een toestand van urenlange foltering, voordat hij zijn ellendig leven eindigt. Of

2e. Veronderstel eens, hij was veroordeeld, om langzaam gepijnigd te worden, terwijl zijn leven werd verlengd en opgeschort, zodat zijn beenderen, spieren, longen, gewrichten gedurende twintig of dertig jaar konden gepijnigd worden, elke dag zoveel van zijn vlees weggesneden, hier of daar een been gebroken, en dan weer het been door kunst genezen en het vlees hersteld, zodat hij gedurende een tijdperk van dertig jaren elke dag kon stervende zijn, en toch nooit sterven. Of,

3e. Verbeeld u, dat in dit geval een mens onder de foltering in het leven kon gehouden worden, vijfhonderd of duizend jaar, zonder slaap, gemak, voedsel, kleding, terwijl hij gedurende al die tijd in een grote ketel vol gesmolten lood kookte, en denk daar nu eens bij, dat de ziel in een lichaam kon wonen, dat gelegd was op de pijnbank en het rad, onder zweepslagen, schorpioen-martelingen, en door ijzeren geselriemen getroffen, zodat hij bloedde, schreeuwde en op het punt was, om van pijn te sterven, en gedurende tienhonderd jaar zijn tong kauwde.

Veronderstel nu, dat een machtig vorst deze mens door een daad van vrije genade van al deze pijn en marteling kon en wilde verlossen, en hem wilde schenken een leven van volmaakten welstand in tienhonderd paradijzen van vreugde, genoegen en werelds geluk, gedurende de duizend jaar, dag zonder nacht, gedurende al die tijd zomer zonder wolk, storm of winter; al de eerbewijzen, toejuichingen, liefde en bediening van een mensen- en engelenwereld, voorts, dat hij deze mens met de meest volmaakte geneugten, volkomenheden en deugden van geest en lichaam omgaf, hem tienduizend graden op de top van al denkbaar geluk verhief, boven Salomo op het toppunt van zijn koningschap, of Adam in zijn eerste onschuld, of engelen in hun hoogst verheven heerlijkheid en geluk. Ja,

4e. Wij kunnen in onze verbeelding de genoemde ellende en pijn, benevens al dit geluk tot de lengte van tienduizend jaar uitbreiden, dit zou naar onze gedachte de hoogste daad van genade en liefde zijn, welke zonder wederga enig schepsel aan zijn medeschepsel kon betonen.

En toch, dit alles zou maar een schaduw van genade zijn, vergeleken met de liefde en rijke genade van God in Christus, in de rechtvaardigmaking van een zondaar.

Merk op, dat wij door de rechtvaardigmaking van de schuld der zonde verlost zijn. Nu, dit is de eeuwige schuld der zonde, die, nadat de zonde bedreven is, overblijft, welke niemand dan Christus kan afwassen.

1ste Dat deze blijft, nadat de zonde geschied is, is behandeld.

2e. Dat zij eeuwig blijft.

3e. Dat zij een ellende is, waarvan wij slechts door rechtvaardigmaking worden bevrijd, wordt in de Schrift helder aangetoond.

1. Omdat de zonde een schuld is: nadat het geleende geld verspild en weg is, blijft er wat voor de wet en de gerechtigheid over, en dit is de schuld of verplichting om de schuldeiser te betalen. Zo spreekt toch de Schrift: Want, al wiest gij u met salpeter, en naamt u veel zeep, zo is toch uw ongerechtigheid voor mijn aangezicht getekend, spreekt de Heere Heere (Jerem. II: 22) 1).

Borith[12] is een kruid, dat de vollers gebruiken om te wassen en te reinigen, maar de zonde is zulk een luipaard-vlek, dat kunst noch nijverheid van het schepsel die kan wegnemen: "De zonde van Juda is geschreven met een ijzeren griffie, met de punt eens diamants; gegraven in de tafel van hunlieder hart, en aan de hoornen uwer altaren (Jerem. XVII: 1). Er blijft een schrift, nadat de zonde bedreven is.
2. Schrift, met een ijzeren griffie en diamant geschreven, om te blijven in der eeuwigheid.
3. Niet slechts geschreven, maar gegraveerd en ingegriffeld in de consciëntie. Nadat David de slip van Sauls mantel afgesneden had, sloeg hem zijn hart, zodat dit een gat of het merkteken van een snede (1 Sam. XXIV: 6) achterliet, zoals een brandend ijzer een schandvlek of brandmerk achterlaat, nadat het op het aangezicht van een boosdoener is gedrukt.
Dat dit brandmerk eeuwig blijft - dit is het verschrikkelijke, gelijk de profeet bidt: "de ongerechtigheid zijner vaderen worde gedacht bij de Heere, en de zonde zijner moeder worde niet uitgedelgd, dat zij gedurig voor de Heere zijn (Psalm CIX: 14 en 15).
Hoe vreeslijk! De zonden der goddeloze mensen zullen in hun ware grootte in de hemel voor de gerechtigheid Gods staan, zoolang God leeft, en dat is eeuwiglijk en altoos. Zo heeft de Heere gezworen bij Jacobs heerlijkheid d.i. bij Zichzelven "zo Ik al hun werken in eeuwigheid zal vergeten!" (Amos VIII: 7). Allen, zovelen als er voor Mij zijn gekomen, (allen, die niet door Mij, die de Deur en de Weg ben, zijn ingegaan), zijn dieven en moordenaars (Joh. X: 8).
De valse profeten, al waren velen dood, toch zijn zij, al zijn ze gestorven (zegt Christus) op de dag van heden, ten aanzien van hun schuld, dieven en moordenaars.
Na zestienhonderd jaren, zijn de Joden heden schuldige moordenaars, al zijn hun vaders, die de Heere der heerlijkheid doodden, reeds lang gestorven. Op deze dag is Kaïn een moordenaar, Judas een verrader, en zij zullen het zijn, zolang God leeft en God is.
Nu, zonder de bloedstorting van Christus geschiedt er geen vergeving van zonden (Hebr. IX: 22). Het is een hoogst begeerlijk leven, van de eeuwige schuld verlost te zijn, en gerechtigd tot een eeuwig koninkrijk, waardoor de zondaar als de voor eeuwig aan de genade verbonden schuldenaar in de boeken van Christus staat opgeschreven. Jonge erfgenamen, leert uw geluk recht kennen!

Zondaren, gij, die onder een eeuwige schuld ligt, gij lacht, vermaakt u, verheugt u, en - u zijt vuurbranden des toorns. Gij zingt maar voort, en schudt, en rinkelt uw kluisters en boeien van zwarte en onvermengde wraak. Helaas! hoe kunt u slapen? Hoe kunt gij lachen en zingen?

"Eten van de kruimkens."

1. De honden begeren slechts het minste, en (bij wijze van spreken) de afval van Christus. De geringste en slechtste dingen van Christus zijn boven alle dingen te begeren. Alles wat van Christus komt, is begeerlijk, slechts de slip van een Joodse man te grijpen (Zach. VIII: 23), omdat Christus met hem is, is aangenaam; ja Sions gruis is een zaak, waaraan de knechten Gods een welgevallen hebben (Psalm CII: 15). Het gruis en de stenen Sions staan niet op één lijn met de aarde. En de kluiten van het

[12] Noot van de Vert.: Borith = loogzout, alkali, uit de as van verbrande zout- en zeepplanten bereid.

(zoals de papisten dwaselijk dromen) heilige graf, zijn ook slechts aarde, maar deze zijn begeerlijk, omdat de Heere Christus daar woont (n.l. in Sion). Het volk voerde hun oude harpen mede naar Babel, en Jozefs beenderen moesten uit Egypte naar Kanaän overgebracht worden. Waarom?
Kanaän was het land van Christus, Zijn woonstede. Waarom?
Omdat wij de grond, die de voeten van Christus betreden, moeten lief hebben. Dit mijn zeggen rust niet hierop, dat ik die grond voor heilige aarde houd - dat is Paaps bijgeloof – maar dat de voortreffelijkheid van Christus zo groot is, dat alles, wat maar de minste betrekking op Hem heeft, voor hem begeerlijk is.

2. "Een arme vrouw verlangde niet meer van Hem, dan de voeten van Christus te wassen en die te kussen." (Luk. VII). Een andere vrouw zeide: "Indien ik alleen Zijn kleed aanraak, zo zal ik gezond worden." (Matth. IX: 21). Maria Magdalena verlangde slechts Zijn dood lichaam in haar armen te hebben. Zij zegt wenende tot de man, die zij voor de hovenier aanzag: "Heere, zo gij Hem weggedragen hebt, zeg mij, waar gij Hem gelegd hebt, en ik zal Hem wegnemen." (Joh. XX: 15). Jozef van Arimathea vond het heerlijk Zijn bloedig lijkkleed en Zijn dood en doorboord en doorstoken lichaam in zijn armen te hebben. Het leem van Christus is zilver, en Zijn koper - goud."

3. De scherpste verwijten van Christus zijn zoete olie; de wonden en groeven, die de zoete Middelaar in de ziel aanbrengt, wanneer Hij slaat met de roede Zijns monds, zijn zwanger van vertroostingen. Hij bestrafte de slang niet, daar Hij niet verlossing voor de Satan bedoelde - maar Hij bestrafte Eva, daar Hij het beloofde zaad voor haar bestemde. 0 welk een zoetheid der liefde ademt die uitdrukking: "Sinds Ik tegen hem gesproken heb, denk Ik nog ernstelijk aan hem .. Ik zal Mij zijner zekerlijk ontfermen, spreekt de Heere. (Jeremia XXXI: 20). Zo is de berisping van Efraïm, welke "een spreken tegen hem" genoemd wordt, in barmhartigheid gedoopt. "Mijn volk blijft hangen aan de af kering van Mij, dit is een scherpe bestraffing, die wel verdiend is. Maar Hij berispt zoo, dat de banden met het volk er door worden aangehaald: "Hoe zou Ik u overgeven, o Efraïm, Mijn hart is in Mij omgekeerd." (Hos. XI: 7 en 8). Hier zijn kussen en liefde gewikkeld in de bestraffing. Zo ook in Jeremia III: 1: "Gij nu hebt met veel boeleerders gehoereerd." Maar merk op de genade, "keer nochtans weer tot Mij," spreekt de Heere.

4. "Zijn zwart en bitter kruis is zoet, en door vertroosting als honig omgeven: Zijn dood lichaam is een bundelke mirre (Hoogl. I: 13), wier geur sterk en welriekend is, en een kostelijke hars van zich geeft, verheuging in verdrukkingen." "Acht het voor grote vreugde, mijn broeders, wanneer gij in velerlei verzoekingen valt." (Jak. I: 2).
De arenden ruiken de hemel en Christus, in het kruis; ja de weigering en het slechtste van Christus kruis, de schande en de versmaadheid van Christus, zijn zoeter en verkieslijker voor Mozes, dan de schatten, rijkdommen, ja, dan het koninkrijk van Egypte en zijn heerlijkheid. (Hebr. XI: 26 en 27) - ja, de schaamte en blos op het schone gelaat van Christus tengevolge van Zijn lijden onder het kruis, zijn schoner dan robijnen en goud, en dragen de kleur van de hemel der hemelen. (Hebr. XII: 2).
Nebukadnézar lijdt meer pijn en kwelling in het vervolgen, dan de drie jongelingen in het vervolgd worden. (Dan III: 19).
Er is pijn en grimmigheid in dadelijke vervolging: "hij was vol grimmigheid, en de gedaante zijns aangezichts veranderde," maar er is onuitsprekelijke en heerlijke vreugde in lijdelijke vervolging. Het geheiligd kruis van Christus druipt van honig; de

duisternissen en droeve verlatingen van Christus, ofschoon zij de gelovige als de dood en de hel zijn, hebben toch veel van de hemel in zich.
Bijvoorbeeld Psalm XXX: 8. "Toen Gij Uw aangezicht verbergdet, werd ik verschrikt" (bedroefd Eng. vert.) (Niuhal); ik was bedroefd als een verwelkte bloem, die sap en kracht verliest; (evenzo Exod. XV: 15, "dan zullen de vorsten van Edom (Niahalu) verbaasd wezen), maar terzelfder tijd bad en riep David, en werd verhoord (vs. 9-11).
De lieflijkste gemeenschap, welke Christus van ons verlangt op aarde, is het gebed. (Hoogl. II: 14 en Hoogl. V). Verlating is de dood zelf, en een dood voor de ziel. "Ik deed mijn Liefste open, maar mijn Liefste was geweken, hij was doorgegaan. " En hoe stond het toen met de Kerk? «Mijn ziel ging uit." De Arab. Vert. "Mijn ziel ging uit, ik stierf"; zo wordt naar dezelfde spreekwijze de dood beschreven (Gen. XXXV: 18). Rachels ziel ging uit, want zij stierf.
Ook wanneer mensen door een plotselinge schrik worden bevangen, zegt men, dat het hart hun ontzinkt. Zo lezen we Gen. XLII: 28: dat het hart van Jozefs broeders hun ontging, d. i. Zij werden uitermate verschrikt, toen zij hun geld in hun zakken vonden.

Een dergelijke toestand was die der Kerk, toen Christus van haar week; zij stierf van smart, de ziel verliet de ziel, omdat haar Heere en Beminde was heengegaan. Niettemin is zelfs die dood, die ziele-hel in het gemis van Christus een hemel; het was een zoete en aangename tijd; toen had zij in een zeer hemelse zin met Hem gemeenschap.
1ste. Zij vraagt naar Hem bij de wachters.
2de. Zij bezweert de dochteren van Jeruzalem, haar door gebed aan God te bevelen.
3de. Zij was toen krank van liefde tot Hem.
4de. Toen brak zij uit in die buitengewone liefdevervoering, door Hem in al zijn deugden op hemelse wijze te prijzen. "Mijn Liefste is blank en rood; Hij draagt de banier boven tienduizend."
Hieruit volgt dus, dat de hel waarin Christus de heiligen in hun verlatingen werpt, hun hemel is.
De geringste en laagste betrekking, die men op Christus heeft, is een eer. Johannes de Doper stelt er een eer in, de riemen van Zijn schoenen te ontbinden, en hij acht zich de eer niet waardig, zijn schoenen Hem na te dragen (Joh. I: 27). David, een groot profeet, bestemd, om een koningskroon te dragen, slaakt de verzuchting: "Och, dat ik zo nabij de Heere mocht verkeren, om de plaats van een dorpelwachter in Zijn huis in te nemen" (Ps. LXXXIV: 11). Hij achtte de mus en de zwaluw gelukkig, die hun nest bij het altaar des Heeren mogen maken.
Zo zijn de brokskens en kruimkens, die zijn honden eten, lekkernijen van de hemel, en het water van Christus, hemelse wijn. Nu, indien ietwat, de geringste zaak van Christus, het brokje, dat zijn honden krijgen, begeerlijk is, hoe zoet moet Hij-Zelf dan zijn? Als de korstjes van Zijn brood aangenaam zijn, wat moet dan het grote brood, Christus Zelf wel zijn? Christus Zelf is zulk een veroverend minnaar. Hij heeft een gelaat, dat duivelen in liefde zoude ontsteken, indien zij genade hadden, om zijn schoonheid te zien. Hij kon door de beminnelijkheid van Zijn voorkomen, dat blank en rood is, en liefelijk als de Libanon, alle harten in de hel gevangen nemen, indien zij ogen hadden, om Hem te aanschouwen.
O, Hij is een ongekende Liefhebber, er is aan Hem geen boord noch bodem, Zijn Evangelie is de onnaspeurlijke rijkdom van Christus. Zijn Evangelie is slechts een schepsel, hoe onnaspeurlijk moet Hij-Zelf dan niet zijn? De wijze geeft aan de aller-wijste mensen op aarde, aan Salomo en wie ook inbegrepen, een raadsel op: *Hoe is*

Zijn Naam? (Spreuk XXX: 4). Wij kennen zelfs de Naam niet, ja niets. Wie zal zijn leeftijd uitspreken? (Jes. LIII: 8).
O, welk een barmhartigheid, dat Hij zondaren vergunning geeft, Hem lief te hebben! Of ons zulk een geweldige eer bewijst, dat wij onze zwarte en bezoedelde liefde op zulk een beminnelijke en schone Zaligmaker mogen zetten! Het is een wonder, dat zulk een oneindige en begeerlijke liefde als de liefde van Christus intrek zou nemen (om die uitdrukking te bezigen) binnen de wanden van uw liefde en hart.
Helaas, het is een enge cirkel, die niet in staat is, Hem en zijn liefde, die de kennis te boven gaat (Eféze III: 19) te bevatten, zij overschrijdt de enge bevatting van geschapen kennis, hetzij van mensen, hetzij van engelen, en gaat die verre te boven.
Genade te zoeken is begeerlijk. Maar veronderstel, dat iemand niets ware dan een massa, samengesteld uit zuivere genade, en toch Christus Zelf miste, hij zou slechts een gebroken verminkt schepsel zijn.
Denk u eens een ziel in de hemel, en laat haar door Christus gehaat zijn (zo dat mogelijk ware), de hemel zou de hel zijn. Verbeeld u, dat duivels met hun zwarte ketenen van duisternis een standplaats kregen zelfs in de hemel der hemelen, met het wee in hun ziel van door Christus gehaat te zijn, en zij konden Hem zien, Die op de troon zit, en iets van de stralen en uitschittering der volheid Gods, welke in Christus is; toch zouden duivels nog duivels zijn, daar zij Christus, de hemel der engelen en verheerlijkte mensen, zouden missen.
Welk een bloem, welk een roos van liefde en licht, moet Christus zijn, die de vier zijden van de hemel der hemelen en zijn heerlijkheid, Oost en West, Zuid en Noord, met geur, licht en schoonheid vervult.

Veronderstel, dat in het uur van ons laatst vaarwel aan de tijd, alle redeloze schepselen, de hemelen, sterren, licht, lucht, aarde, zee, het vasteland, vogels, vissen, beesten, vatbaar waren, om ons lief te hebben, en zij zouden in vereniging met mensen en engelen over ons de volheid, ja de zee van al hun liefde uitgieten (daar het iets zoets is, door velen bemind en begeerd te zijn), zo zou dit toch niets zijn in vergelijking van Hem, *aan Wien alles begeerlijk, alles liefde is* (Hoogl. V: 16).[13]
Hij is een massa van liefde, en de Liefde zelve, beminnelijk in de baarmoeder; de Oude van dagen werd voor mij jong; beminnelijk aan het kruis, zelfs toen Hij veracht werd en met de misdadigers gerekend; beminnelijk in het graf; beminnelijk aan de rechterhand Gods; beminnelijk in zijn tweede verschijning in heerlijkheid; ja geheel begeerlijk, Zijn gestalte is blank en rood: Zijn hoofd is een gouden hoofd (Hoogl. V: 10 en 11), Zijn hoogste waardigheid en regering zijn begeerlijk; Zijn haarlokken zijn gekruld en zwart; Zijn raadslagen diep, verscheiden, onnaspeurlijk; Zijn ogen zijn als die der duiven, kuis, zuiver, ze kunnen ook geen ongerechtigheid aanschouwen; Zijn wangen of de twee zijden van Zijn gelaat zijn als een beddeken van specerijen, als welriekende torentjes (zoet geurende bloemen, Eng. Vert.); Zijn gelaat mannelijk, bevallig als de Libanon; Zijn lippen zijn als leliën, druppende van vloeiende mirre; Zijn Evangelie is doorgeurd van de hemel; Zijn handen zijn onbevlekt, Zijn werken heilig, schoon als gouden ringen, gevuld met turkoois; Zijn buik (of borst en ingewanden) is als blinkend elpenbeen, overtogen met saffieren, d.w.z. Zijn borst en buik, die zijn ingewanden, hart en genegenheden bevatten, zijn als elpenbeen, schitterend en heerlijk, en als elpenbeen overtogen, bedekt en versierd met saffieren, kostbare stenen van een zee- en hemelsblauwe kleur, daar Zijn ingewanden en innerlijke genegenheden vol liefde en tedere barmhartigheid zijn en het medelijden

[13] Vatablus vertaalt het aldus: Christus is gans en al begerenswaardig. RUTHERFORD

van Zijn hart ten zeerste hemels is; Zijn schenkelen zijn als marmeren pilaren, gegrond op voeten van het dichtste goud; Zijn wegen en zijn regering zijn als marmeren pilaren, recht, blank, zuiver en op goud gezet, hecht, vast, duurzaam, zodat Christus niet kan uitglijden of vallen; Zijn scepter is een scepter van rechtmatigheid, Zijn koninkrijk eeuwig, het kan niet bewogen worden; zijn gestalte is als de berg Libanon; Zijn persoon voortreffelijk, bevallig, voornaam, verheven, groot, vruchtbaar als de cederen; Zijn mond buitengewoon liefelijk, Zijn woorden en getuigenissen als honig en honigzeem.
Voorwaar, alle schepselen zijn zwak en Christus sterk; allen gering, Hij dierbaar; allen ledig, Hij vol; allen zwart, Hij schoon; allen dwaas en ijdel, Hij wijs en de eeuwige Raadgever, ondoorgrondelijk in zijn raadslagen en wegen. De bijzondere evangelische zonde, waaraan wij schuldig zijn, is het ongeloof (Joh. XVI: 9), en deze spruit voort uit onze geringschatting van Christus, en daarom moeten deze overwegingen getoetst worden aan onze schatting van Christus.

1. De wijsheid of dwaasheid eens mensen komt het meest uit in het waarderingsvermogen, want dit stempelt iemand tot een wijzen mens. Er zijn veel voorname rechters en geleerden, zoals de Chaldeeuwse tovenaars en wijsgeren, die kennis hebben van wonderlijke dingen, verborgenheden en derzelver oorzaken, en toch geen wijzen, maar dwazen zijn (Rom. I: 21), ijdel in hun verbeeldingen, omdat er een groot gebrek is in hun waarderingsvermogen, in de keuze van een God (vs. 22 en 23). Het praktisch verstand is verblind, en zij verkiezen licht voor duisternis, kwaad voor goed, een schepsel in de plaats van hun God. Door het geloof heeft Mozes, nu groot geworden zijnde, geweigerd een zoon van Farao's dochter genoemd te worden; verkiezende liever met het volk van God kwalijk gehandeld te worden, dan voor een tijd de genieting der zonde te hebben (Hebr. XI: 24 en 25). En hoe kwam hij tot dit zijn geloof? En waaruit blijkt, dat hij niet een onervaren onwetende, een dwaas kind was, toen hij de keuze deed, maar een volslagen man, tot mannelijke leeftijd gekomen, en bovendien verstandig naar zijn leeftijd?
Het bewijs is geleverd: daar zijn waarderingsvermogen goed was. "Achtende de versmaadheid van Christus meerderen rijkdom te zijn, dan de schatten van Egypte. De man, die een verstandige keuze doet, is een verstandig man, en om die reden wordt Ezau een onheilige genoemd (Hebr. XII: 16); hij had geen wijsheid, om onderscheid te maken tussen de voortreffelijkheid van het geboorterecht en een hapje moes. Een onheilige goddeloze heeft geen verstand, om God en Christus boven het schepsel te achten, maar verwart de een met het andere.

2. Onze waardering van Christus moet zijn: zuiver, kuis, geestelijk, en alzo zuiver zijn in haar uiting; d. w. z. de werkelijke reden, waarom wij Christus achten, moet zijn, omdat Hij Christus is, en niet om het genoegen en voordeel, dat Christus aanbrengt, nee, niet omdat Hij troost, maar omdat Hij God is, de Verlosser en Middelaar. Het is een kuise liefde en een eerbare achting, wanneer de vrouw haar man verkiest lief te hebben, omdat hij haar man is, evenals het oordeel het wit acht wit te zijn, omdat het die kleur vertoont.
De werking van elk vermogen is zo zuiver en welwillend mogelijk, wanneer dit naar zijn voorwerp overeenkomstig zijn werkelijke grondoorzaak wordt gebracht, terwijl andere oogmerken buiten spel zijn; vreemde bedoelingen en bij-oogmerken zijn meer hoerachtig, minder met deszelfs natuur overeenkomende, niet zo kuis; daar is enige was in onze honig, en hiervoor moeten we ons in acht nemen; het vermogen om te kiezen is een teder deel van de ziel.

3. Achting kweekt liefde, zelfs de liefde van Christus, en de liefde is een voornaam gunsteling, verkeert veel aan het hof, en is bestendig in des konings gezelschap. Het getuigt van veel liefde, wanneer men bijzonder in het verborgen, laat en vroeg met Christus gemeenschap oefent, en veel tijd wijdt aan de omgang met Christus; want de liefde van Christus is van dezelfde uitgebreidheid en even groot als de genade, genade en liefde houden toch met elkander gelijken tred.

4. Hij, die Christus behoorlijk waardeert, is een edele bieder, en evenzeer een edel royaal koper. Hij biedt hoger dan Ezau; wat is een kooksel, bij Christus vergeleken? Hij doet een hoger bod dan Judas; wat is zilver in vergelijking van Christus? Voorzeker, alle dingen, dat is de grootste rekening, die kan worden opgemaakt, want ze sluit in alle prijzen en alle sommen, daarin is de hemel begrepen, daar het tot het geschapene behoort.
Nu dan, alle dingen, de uitgestrekte en ontzaglijke bol en kring der veelomvattende wereld en alle voortreffelijkheden, die ze in haar schoot of binnenste bergt; natiën, alle natiën; engelen, alle engelen, goud, alle goud; juwelen, alle juwelen, eer en genoegens, alle eer, alle genoegens, en daarbij al het alle, liggen voor Christus als vederen, drek, schaduwen, een niet. Het is een hoge trap van liefde, en een bewijs van de hoogste achting, om een zondaar te wassen.
Maar o welk een barmhartigheid, dat Christus Zijn kostbaar, zondeloos, koninklijk en vorstelijk bloed wil bezoedelen, door er zulk een walgelijk, vuil en wanstaltig schepsel als een zondaar is, in te dompelen! (Openb. I: 5).

"Hondekens eten ook van de brokskens."
1. Wat personen en zaken in het huis van onze Vader betreft, zo zijn hier trappen, kinderen en honden, maar honden, die de Heere des huizes als de zijne erkent. Hier is een verheven tafel en brood, en een toespijs of een nagerecht, en brokskens voor de honden. Hier bevinden zich personen van hoog aanzien, koningszonen, die in scharlaken gekleed met de koning aan de maaltijd zitten, wanneer zijn nardus zijn reuk geeft. En hier zijn enigen onder de tafel, aan de voeten van Christus, die er op wachten, enkele. droppelen uit de grote honigraat van rijke genade, die van Hem neervallen, te ontvangen.
Volg Christus, en genade zal van Hem afdruppen; zijn voetstappen druipen van vettigheid, voornamelijk in Zijn paleis.
Daar zijn in het huis onzes Heeren kleine kinderen, zuigelingen, daar zijn ook ervaren oude vaders in (want genade heeft grijze haar vanwege de wijsheid, niet uit oorzaak van zwakheid); daar zijn ook sterke mensen (1 Joh. II: 12-14).
Christus was eens een kleine steen, maar Hij werd tot een grote berg, die de gehele aarde, ja, en de hemel daarbij vervulde; Christus is als een kind in zijn groei. In het benedenuitspansel van Christus zijn sterren van de eerste en tweede grootte, en in Zijn huis vaten van grote en kleine inhoud, bekers en flessen (Jes. XXII: 24), die allen vastgehecht zijn aan de gouden nagel Jezus Christus.
Allen zijn vruchtbaar; de planten ontwikkelen zich allen, maar de een is een mostaardzaadje, en een roos, die zich nog niet tot een bloem heeft ontplooid, en een ander is een grote boom.
Bij de een is het morgenstond en slechts de schemering van de stralen der morgenster, en bij een ander staat de zon hoog, het is volkomen dag, dicht bij het volle middaglicht.
De sterke vader Abraham, krachtig in het geloof, was eens een zuigeling aan de

borsten, niet bij machte, om te kruipen, of te staan, of te wandelen.
De liefde van Christus in haar eerste opkomst is een dauwdroppel, die uit de baarmoeder van de morgen te voorschijn kwam; de moeder bracht in één nacht een heirschare en ontelbare miljoenen van zulke wichten voort, en bedekte daarmede het gelaat des aardrijks. Maar deze dauwdroppel wordt tot een zee, die boven de hel en het graf opzwelt (Hoogl. VIII: 6 en 7); zij is meer dan al de vloeden en zeeën der aarde, en stroomt op tot de hemel der hemelen, en zowel op- als ingaande moet zij op Christus gevestigd zijn.

2. Al ziet u Christus niet, toch hebt u Hem lief (I Petrus I: 8). De liefde overstroomt Christus, doet geweld op Hem, en neemt Zijn hart. Zij is een sterke keten, die Christus bindt, wanneer graf, zonde, dood, duivels Hem niet konden binden (Hoogt. IV: 9; Hand. II: 24).

3. De wijze waarop Christus bewind voert, is steeds toenemend, Zijn koninkrijk is niet een stilstaand, zittend of slapend koninkrijk, maar het gaat voort en spoedt zich. "Uw koninkrijk kome!" Een steeds groter wordend koninkrijk, een altijd toenemende vrede, "Der grootheid dezer heerschappij en des vredes zal geen einde zijn." (Jes. IX: 6). Wat de duurzaamheid aangaat, zelfs in de hemel zal Zijn koninkrijk nog aangroeien. In de hemel is geen gisteren en morgen en volgend jaar, maar daar is een negatief toenemen; heerlijkheid en vrede zullen bij voortduring stijgen, en nooit een toppunt bereiken, de zon zal nooit dalen; de lange dag van Christus heerlijkheid en vrede zal nooit een einde hebben.
Christus zegt zelfs nu: *Vader, Ik moet al Mijn kinderen bij Mij boven hebben, opdat, waar Ik ben, zij ook mogen zijn.*
En daarom trekt het Hoofd nu één vinger tot Zich, dan een teen, nu een arm, dan een been; gedurende deze zestienhonderd jaren, van zijn hemelvaart af, is Hij bezig geweest, om hele kerken, de heiligen te Corinthe, te Rome, te Philippi, door de dood naar boven te trekken.
De zeven kandelaren en de zeven sterren van Azië zijn sinds veel eeuwen boven de Orion en het Zevengesternte verheven, en schijnen thans daarboven voor de troon. Deze geheiligde Overste Leidsman onzer zaligheid zal niet slapen, totdat het huis Zijns Vaders vol is, totdat al het talrijk nakroost en de geslachten der eerstgeborenen, met hun Vader daarboven onder één dak zijn. De hemel is een steeds groter wordend gezin, de Heere des huizes is van af het ogenblik, dat de eerste Abel stierf, en de gelovigen, allen, van het begin tot het einde, daar beneden tot hun vaderen werden verzameld, bezig geweest, zijn kudden In de schone velden van het land des lofs in te zamelen.

Gebruik 1. Dat wij de dag der kleine dingen niet verachten. Het begin van Gods grote werken is klein. Wat kon het betekenen, dat een arme vrouw een bankje wierp naar de man, die in Edinburg voor het eerst uit het nieuwe kerkboek las? Het werd niet aangemerkt als een verheven voorval der Goddelijke Voorzienigheid, maar het werd een zaak van belang, totdat er legers van mensen op de been kwamen, drie koninkrijken in beroering kwamen, het trompetgeklank, de wapenkreet werd vernomen, de banier des Heeren opgeheven, verwoesting op verwoesting volgde, klederen in bloed gedrenkt werden. En - al groter afmetingen aanneemt, opdat de wraak des Heeren, en de wraak van Zijn tempel het land der gesnedenen beelden vervolge, en de koningen der aarde opwekke, om de strijd aan te binden tegen de grote hoer van Babylon, ***teneinde de Joden tot hun Messias mogen wederkeren, en Israël***

en Juda de weg naar Sion vragen, hun aangezicht derwaarts gewend, het pad met tranen besproeiend; opdat de krijgsmacht der Heidenen en de koninkrijken der wereld, mogen worden de koninkrijken van God en zijn Zoon Jezus Christus.

Deze daad nu van een verachte vrouw was een van de eerste stappen der Almacht; toen begon God de mond van de fiool Zijns toorns te opeen, om daaruit een kleinen droppel van wraak op de zetel van het Beest te laten vallen, en sinds dien is de rechterarm des Heeren ontwaakt, doende geweest en in een toenemende strijd tegen allen, die het Beest aanbaden, en Zijn merkteken op hun rechterhand en voorhoofd ontvingen.
En wie weet, of Christus in het werk der verovering niet bezig is iets nieuws op aarde te scheppen, en de mensenkinderen aan Zich te onderwerpen? De Almacht kan uit een fontein zo klein als een strohalm, of een ramshoorn, ja door een ezelskinnebakken, een zee, een wereld van edele en heerlijke werken verwekken. God kan het alvermogen in al zijn bloemen en gouden takken van overweldigende en weergaloze voortreffelijkheden op een bloot niets tentoonspreiden; de wind is een ledig en onvast iets, de zee een vloeibaar en zacht en ebbend schepsel; toch is de wind Gods wagen, Hij rijdt daarop, en de zee zijn wandelplaats; zijn paden zijn in de grote wateren.

Gebruik 2. Een brokske, dat van Christus tafel valt, heeft de natuur van brood in zich. Enkele. zwakke zielen klagen: O, ik heb niet als David het hart van God, noch het sterk geloof van Abraham, om voor Christus mijn zoon ten dode te offeren, noch het brandend vuur van Mozes ijver, om te wensen, dat mijn naam moge gewist worden uit het boek des levens, opdat de Heere verheerlijkt worde, noch de hoogschatting van Christus, welke Paulus bezat, om als hij, alle dingen schade en drek te achten voor Jezus Christus. Maar hoe - indien Christus het gehele brood de kinderen voorzet? Is het niet goed, zo gij maar onder aan de voeten van Christus ligt en de kruimkens van genade krijgt, die door de vingers van Christus heenglijden? De laagste plaats in de hemel, zelfs achter de deur, is de hemel.

1. Daar is de geringste mate of korrel van zaligmakende genade, en deze is zaligmakende genade; een dauwdroppel is water, niet minder dan de grote bol en kringloop van het gehele water-element, water is; een schemering van het licht des dageraads, is licht, en van dezelfde natuur als het middaglicht, dat in het grote lichaam der zon is; de beweging van een kind, dat pas in de baarmoeder geformeerd is, is een levensuiting, niet minder dan het wandelen en ademhalen van een man, die dertig jaar oud is, in de bloei en op het toppunt van de kracht zijns levens; de eerste bewegingen der nieuwe geboorte zijn het werk en de werkingen van de Heilige Geest. En de liefde Gods, die nu reeds in onze harten is uitgestort door de Heilige Geest, zal dezelfde in haar natuur blijven, als wij in de hemel zijn (1 Cor. XII: 8-10).

2. Christus strekt Zijn eigendomsrecht op het gekrookte riet en de rokende vlaswiek zover uit, dat Hij het een niet verbreekt en de andere niet uitblust; Hij kan met tedere zorgvuldigheid van medelijden neerdalen, en met zijn arm beschermend liet lam, dat zich op de kant en rand der hel bevindt, te hulp komen, zodat het bewaard wordt, hals over kop van de steilte van de berg naar beneden te vallen. Hij geneest de gebrokenen van hart (Psalm CXLVII: 3), en evenals een heelmeester (gelijk Vatablus dit uitlegt) verbindt Hij hun wonden en zet de gebroken beenderen weer op hun oorspronkelijke plaats.
En naardien jonge kinderen licht verschrikt worden en door vrees verbijsterd, als

plotseling geschreeuw en akelige oorlogskreten hen vernissen, jaagt Christus zwakke gewetens door kreten geen schrik aan, om arme tedere zielen door krijgsgeschrei en helse verschrikkingen in het geweten, van hun stuk te brengen. Nee! de zachtmoedige Heere Jezus zal niet schreeuwen noch Zijn stem verheffen, noch Zijn stem op de straat horen laten (Jes. XLII: 2). O, welk een barmhartigheid, welk een bewogenheid en kokingen en worstelingen van een gepijnigd hart, door smart beroerd, zijn in Christus Jezus! Toen Hij de scharen als schapen, die gene herder hebben, verstrooid zag, gevoelde Hij in Zijn hart medelijden. I lij werd innerlijk met ontferming bewogen over hen (Matth. IX: 36). O hoe liefelijk, dat uw zondige zwakheid in de ingewanden en het hart van Jezus Christus droefheid en pijn veroorzaakte, zodat zwakheid uw zonde, en het medelijden en de deernis van Christus zijn. Kan de vader zijn kind zien zweten en zwoegen onder een last boven vermogen, totdat zijn rug bijna gebroken is en het uitroept: ik bezwijk, en zijn ingewanden niet rommelen van medelijden, en zijn handen zich niet uitstrekken, om ter hulp te komen?
Zouden de ingewanden en het hart van een moeder niet van een stuk van de onderste molensteen gemaakt zijn; zou zij niet aan de borst van een tijgerin gezoogd zijn, en meer op de welp van een leeuwin gelijken dan op een vrouw; een moeder, die haar kindje onder water zag gaan, daarin spartelend en roepende om "moeder", en zich niet zou verroeren, noch bewogen werd van hart, noch heen rende om ter hulp te komen?
Dit is slechts een schaduw van het medelijden, dat woont in het hart, hetwelk Persoonlijk in één lichaam is verenigd met de gezegende Godheid in Jezus Christus.

Wij behoren teer van hart te zijn jegens zwakke zielen, overwegende:
1ste. Dat Christus een zoon wegens zwakheid niet kan onterven;
2de. De liefde niet door een strohalm of een klein gebrek wordt verbroken.
3e. Al de vaten van Christus huis niet van enerlei grootte zijn;
4de. De zwakheden van enige mensen als doorschijnend kristal zijn, die aanstonds in het oog vallen; anderen, zwakheden onder hun kleren hebben;
5de. Dat wij velen in de hemel zullen zien, die, terwijl ze bij ons op aarde woonden, naar ons oordeel verworpelingen waren;
6de. Velen met u naar de hemel gaan, terwijl u het geluid van hun voetstappen op hun reis niet verneemt.

LEERREDE 21

Toen antwoordde Jezus, en zeide tot haar: vrouw! groot is uw geloof," enz.

Dit is de laatste passage van de tekst, behelzend
1. Een lofprijzing die Christus de vrouw in haar gezicht geeft.
2. Een antwoord overeenkomstig haar wens.
3. De uitwerking van haar dringend bidden, en de persende drang van haar geloof. *De duivel is uit haar dochter geworpen.*

Christus erkent hier, dat, dringend bidden in geloof, God en de satan en de droevigste verzoekingen, die het kind Gods wedervaren, zal overmogen.
Merk daaruit op, *welk een krachtdadige invloed aanhoudend en ernstig gebed op God uitoefent, en wat het schepsel van leem uitwerkt en vermag op de grote Pottenbakker en Formeerder van alle dingen.*

1e. Het gebed is een bode, een vlugge gevleugelde postbode, die naar het hof daarboven wordt gezonden. David zond deze bode vroeg in de morgen, met morgen-vleugelen af: "Des morgens Heere! zult Gij mijn stem horen" (Psalm V: 4). Hij zelf is de bode naar luid van het woord, Ik zal mij schikken, als in slagorde. "Schik u voor mijn aangezicht, stel u", zegt Elihu tot Job; of ik zal mijn woorden aan u richten (job, XXXII: 5). "Nu heeft hij tegen mij geen woorden gericht" (Job XXXII: 14). De "Zeventigen" vertalen het *parastesornai soi.* En David zendt zichzelven naar de hemel, niet slechts als een postbode, maar gelijk het woord (Atsappeh) luidt "Ik zal opzien, of bespieden" als een, die wacht houdt en waakt, wachtend op een antwoord van God, zoals wij lezen (Hab. II: 1 en Psalm XVIII: 7). "Als mij bange was, riep ik de Heere aan - en mijn geroep voor Zijn aangezicht kwam in Zijn oren."

2e. Het gebed dient een vordering bij God in, ter oorzaak van Zijn verbond en belofte, dat is groter stoutmoedigheid, dan tot God te spreken en op Hem te wachten; "Onze wederpartijders hebben Uw heiligdom vertreden. Wij zijn geworden als die, over welke Gij vanouds niet hebt geheerst en die naar uw naam niet zijn genoemd" (Jes. LXIII: 18 en 19). "Zie, Heere! aanschouw toch, aan wien Gij alzo gedaan hebt (Klaagl. II: 20). Heere! waarom doet Gij ons van uw wegen dwalen? waarom verstokt Gij ons hart, dat wij U niet vrezen? keer weder, om Uwer knechten wil, de stammen Uws erfdeels (Jes. LXIII: 17). Derhalve er is een heilig twisten met God: "Mijn God, ik roep des daags, maar Gij antwoordt niet. En des nachts, en ik heb geen stilte" (Ps. XXII: 3). "Hoe lang, Heere! zult Gij mijner steeds vergeten? hoe lang zult Gij Uw aangezicht voor mij verbergen?" (Ps. XIII: 2).

3e. Het brengt God in grote engte en lijden, zelfs tot ontroering van zijn ziel toe (Jeremia XXXI). Als God hoort, dat Efraïm zich beklaagt in het gebed, brengt het God enigszins in moeilijkheid en tot de klacht: "Is niet Efraïm Mij een dierbare zoon? is hij Mij niet een troetelkind? want sinds Ik tegen hem gesproken heb, denk Ik nog ernstelijk aan hem; daarom rommelt Mijn ingewand over hem" (vers 20).
Is Izak, een aards vader, ontroerd, en zijn hart verscheurd en vanee gereten door het misbaar en de tranen van zijn zoon Ezau, zodat hij gedrongen is, hem enige zegening mede te delen, veel meer moeten de ingewanden van onze Vader, oneindig in barmhartigheid, zich in Hem omkeren op het misbaar en de tranen van een biddende en roepende kerk.

4e. Wanneer God schijnt te slapen, aangezien Zijn werk en de raderen van Zijn Voorzienigheid stil staan, doet het gebed God ontwaken en Hem handelend optreden: "Sta op, Heere! in uw toorn, verhef U om de verbolgen- heden mijner benauwers, en ontwaak tot mij; Gij hebt het gericht bevolen" (Psalm VII: 21. "Waak op; waarom zoudt Gij slapen, Heere! Ontwaak; verstoot niet in eeuwigheid" (Ps. XLIV: 24). Beide woorden (Gnurah en Hakitsa) betekenen: uit de slaap opwaken; zo zet het gebed God aan tot verheven, daden Zijner almacht, n. l.

1. Het scheuren van de hemelen, en neder te komen (Jes. LXIV: 1), en alle schepselen in hemel en op aarde te schudden en aan het werk te zetten om de behoudenis van één arm man (Ps. XVIII); evenals wanneer het zieke kind schreeuwt van pijn, alle zonen en knechten, ja de vader des huizes en de moeder aan het werk zijn gezet, en voor zijn gezondheid in de weer zijn. Zo ging het David, als hij bad. "Toen daverde en beefde de aarde, en de gronden der bergen beroerden zich en daverden, omdat Hij ontstoken was; rook ging op van zijn neus en een vuur uit zijn mond verteerde; kolen werden daarvan aangestoken. En Hij boog de hemel en daalde neder, en donkerheid was onder zijn voeten. En Hij voer op een cherub, en vloog; ja Hij vloog snel op de vleugelen des winds" (Psalm XVIII: 8-11).
2. Zo dreef het gebed de Heere aan, de Rode Zee te klieven, de kerkerdeuren en ijzeren ketenen te verbreken, Petrus, Paulus en Silas te bevrijden.

5e. Het gebed is zo met God in onderhandeling, dat het de kroon op het hoofd van Christus zet, en de voetbank van Zijn troon verhoogt; zulk een krachtig betoog is die bede "Uw koninkrijk kome«. En dat laatste gebed der Kerk, dat de Geest en de Bruid uiten: *"Ja, kom, Heere Jezus*!", is een verhaasting van dien doorluchtige trouwdag, als de Bruid, de vrouw van het Lam zal getrouwd worden aan Jezus Christus; alsmede een rijp worden der heerlijkheid van God, en van Christus de Koning, en het verborgen Hoofd van Zijn lichaam, de Kerk.
De heerlijkheid van oneindige gerechtigheid en zaligmakende genade in de verlossing van mensen, is gelijk aan een schone roos, die nog gedurende dit leven binnen haar groen kelkbladen besloten is. Maar, wanneer Christus zal verschijnen, zal deze roos worden geopend, en in haar volle grootte zich uitspreiden, om haar schone en prachtige bladeren te laten zien, en in het openbaar door mens en engelen in haar geuren te worden genoten.
Inderdaad, dit gebed: *"ja, kom, Heere Jezus!"* is een dagvaarding voor het laatste oordeel, voor de volle openbaring der hoogste heerlijkheid van Christus in de laatste en volkomen opluistering van vrije genade en barmhartigheid, in de volkomen verlossing van alle gevangenen in hope, enkel om de verklaring van de heerlijkheid van de Opperste Rechter, die dan het vonnis zal laten voltrekken aan Satan, zijn engelen, de Antichrist en alle slaven der hel; zodat, ofschoon het gebed de wereld niet formeerde, het haar toch kan te niet maken, en een nieuwe hemel en een nieuwe aarde doen verrijzen.

6e. Het gebed is een binden van God, zodat Hij niet kan heengaan, het legt ketenen aan Zijn handen, en bouwt een muur of een haag van doornen op zijn weg, zodat Hij Zijn volk niet kan verdelgen. "En er is niemand, die uw Naam aanroept, die zich opwekt, dat Hij U aangrijpe" (Jes. LXIV: 7), er is niemand, om de hand aan U te leggen. "Ik zocht nu een man uit hen, die de muur mocht toemuren en voor Mijn aangezicht in de bres (of in de breuk door de krijg ontstaan) staan voor het land, opdat

Ik het niet mocht verderven. Maar Ik vond niemand. (Ezech. XXII:30). Zo een Mozes of een Samuël door het gebed bemiddelend optrad, of de Heere het land wilde sparen; zijn gebed zou een haag of een muur zijn, om in de weg der gerechtigheid stand te houden, ten einde de Heere te beletten Zijn volk te verdelgen.

7e. Het gebed is een hemels geweld doen op God, dat in verschillende krachtvolle uitdrukkingen tot uiting komt, zoals

1e. "de getrouwe wachters bidden en roepen zo sterk tot God, dat zij de Heere geen rust laten, noch stilzwijgen, totdat Hij Jeruzalem bevestigen. (Jes. LXII: 6 en 7).

2e. Bidden is enigermate een strijden met de Heere: "En ik bid u … dat gij met mij strijdt in de gebeden tot God voor mij." (Rom. XV: 30).

3e. Jakob worstelde door het gebed met de Heere. En de Heere, alsof Hij in het nauw was gebracht, zegt: "Laat Mij gaan." En Jakob zeide: Ik zal U niet laten gaan, tenzij, dat Gij mij zegent (Gen. XXXII). Hetwelk door Hoséa duidelijk wordt verklaard Hoofdstuk XII: 4: "Jakob droeg zich vorstelijk tegen de Engel, en overmocht Hem, hij weende en smeekte Hem." Hij was óf vorstelijk in het gebed tegenover God, hetgeen de ware reden van de naam Israëls is; óf zoals anderen denken, hij hield kloekmoedig stand, en zijn gebed verslapte niet, noch werd verbroken, wanneer daar een verzoeking, zo zwaar als een molensteen, op hem lag. Zelfs toen de Heere zeide, dat hij van Hem zou heengaan, had hij toch onder dat gewicht de overhand.

4e. Zo zei ook de Heere (Exod. XXXII: 10), toen Mozes voor het volk bad, tot Mozes: "Laat Mij toe … dat Ik hen vertere." De Chaldeeuwse vertaling luidt: "Houd op voor Mij met uw gebed." Dit alles wijst ons hierop, dat het gebed een vorst is, en een machtig, worstelend, overmogend koning, die sterke benen en sterke armen heeft, om God te overwinnen.

5e. Wij kennen de gelijkenis van de weduwe, die door haar aanhouden van de onrechtvaardigen rechter gedaan kreeg, dat hij haar recht deed tegen haar wederpartij (Luk. XVIII). De strekking van die gelijkenis is: dat gebeden, die niet verflauwen, zulk een arbeid en onrust bij God teweegbrengen, dat Hij de begeerten van zijn kinderen moet horen en beantwoorden. Zo vergelijkt de Heere Zichzelven bij een huisvader, die met zijn kinderen zich te bed heeft begeven, en het kloppen van zijn buurman moede, toch geen ander besluit kan nemen, dan in de nacht op te staan en hem brood te lenen voor de vreemdelingen, die in het huis van zijn vriend zijn gekomen.

8. Sommigen zeggen ook, dat het gebed God bevel geeft, gelijk blijkt: Jes. XLV: 11. "Vraag van Mij toekomende dingen aangaande mijn kinderen, en beveel Mij van het werk Mijner handen (Eng. Vert.)." Ofschoon deze plaats zeer wel een andere vertaling toelaat (de Ned. Staten Vert. luidt: "Zij hebben Mij van toekomende dingen gevraagd, van mijn kinderen; zoudt gij Mij van het werk Mijner handen bevel geven?"), toch ligt dit niet buiten de bedoeling van de tekst; want het is zeker, dat God zich onder een zekere wet heeft gesteld, ten opzichte van zijn belofte, die Hem bindt om de gebeden van zijn kinderen te verhoren, en dat Hij van de troon van Zijn Soevereiniteit daalt, om Zich aan Zijn belofte, de gebeden te verhoren, te onderwerpen. (Psalm XXXIV: 16, LXV: 3, CXLV: 18, 19. Matth. VII: 7, 8, Joh. XIV: 13, 14.)

1e. Gebruik.

Indien het gebed God en Christus overmag, zelfs tot de overwinning van de duivel,

dan zal veel meer een biddend volk over de hel en kwaaddoeners overmogen. Het ware dus maar verstandig voor de boosdoeners toe te geven en bakzeil te halen voor hen, die door hun gebed de Almacht aan het werk kunnen zetten en de sterkte Israëls tegen hen aanwerven.
Amalek had de Almacht tegen zich en een moeilijker partij dan speren en bogen en gewapende mannen, daar een biddende Mozes tegen hen was.
De derde Psalm was een sterk stuk tegen Absalom en Achitofel, en allen die tegen David samenspanden. De gebeden van Christus voor de volmaking van Zijn eigen lichaam en de inzameling van zijn eerstgeborene, sluiten een vloek in over allen, die de inzameling van zijn kudde tegenstaan. Wee dan de vijanden, tegen wie onze Voorspraak vloeken bidt; de gebeden van Christus tegen zijn vijanden zullen hen met hun raadslagen en al hun krijgsondernemingen vernietigen.

2e Gebruik.
Enigen zijn ontmoedigd; zij kunnen noch voor Christus strijden, noch iets doen, om deze zaak te bevorderen, daar het hun aan lichaamskracht en middelen ontbreekt. Het is zo. Maar zo gij kunt bidden, brengt gij het gehele raderwerk der Almacht in beweging tot de bouw van des Heeren huis; in dit opzicht zal het gebed van een ziek en arm man in de oorlog voor de zaak des Heeren meer uitwerken dan twintigduizend man.
Het was niet Ahasveros, noch de genade, die Esther vond in de ogen van de koning, dat de ganse kerk der Joden van de ondergang redde, maar de gebeden van Esther en haar jongedochters.
Het is waar, een engel voerde Petrus uit de gevangenis (Hand. XII), maar wat bracht dat wiel in de hemel in beweging? Ziet hier is de oorzaak: "van de gemeente werd een gedurig gebed tot God voor hem gedaan" (vers 5).
Gebed, gebed kan koning, het hof, paus, prelaat en Babylon doen waggelen en wankelen. Wij moeten de koning van de bodemlozen put, de mens der zonde, de gesneden beelden van het afvallige Rome uit de wereld bidden.
Gebed kan alle zwaarden in Europa tegen de Hoer (van Rome) verenigen. Ieder, die de Geest der aanneming bezit, hij moge arm en veracht bij de mensen zijn, heeft door het gebed een machtigen invloed op al de volkeren der aarde, op geheel Europa, op de einden der aarde, op de harten der Joden, op Turk en Indiaan.
Gebed kan zover reiken als de Almacht, in vereniging met het wijs besluit van onze Heere. En het armste meisje of de geringste dienstmaagd, die bidden kan, verleent een krachtige hulp, om de voetbank van Christus koninklijke troon te verhogen.
Kinderen en arme dienstmaagden kunnen door hun gebed de kroon op het hoofd van Christus zetten en zijn troon steunen, zij kunnen door het bidden: "Uw koninkrijk kome"! - de hemel bevolken en vermenigvuldigen, de hel uitbreiden, en de graven vullen met de dode lichamen van Christus' vijanden.
Ja, zij kunnen door hun gebeden koningen in boeien slaan, duivels ketenen en besluiten, koninkrijken onderwerpen.

"Groot is uw geloof."

Ter opheldering van deze woorden, hebben wij drie punten te overwegen:
I. Wat het geloof is.
II. Wat een groot geloof is.
III. Waarom Hij zegt: uw geloof; dit toekennend aan de vrouw.

I. Nu zal ik van het geloof spreken,

1. Een woord over voorbereiding tot het geloof
2. Van de gronden en noodzakelijke drangredenen tot geloof
3. Van de bestanddelen van het geloof
4. Van des zondaars waarborgen om te geloven
5. Van verschillende soorten van valse en slecht-gewortelde geloven.

1. ***Een woord over voorbereiding tot het geloof***

Er zijn enige voorbereidingen, die aan het geloof voorafgaan:

1ste. Het geloof is een zaad van de hemel; het wordt door de goede Landman niet in ongeploegde en onbereide grond gezaaid; Christus zaait niet onder de doornen. Wij worden "gebouwd op het geloof", stenen worden behouwen, het puin wordt opgeruimd, alvorens een steen wordt gelegd. Elke daad van genade in God is ("een daad van Alvermogen en vereist als zodanig geen tijd of opvolging. God kon het wereldgebouw met zijn gehele inhoud, door zijn Alvermogen met minder dan één gedachte of daad van zijn wil voortgebracht, hebben opgericht.

Onze Heere heeft echter de daden van de schepping der eerste wereld aan de regel van tijd en aan een omtrek van avond en morgen, nachten en dagen onderworpen. Zo stelt de Heere bij trappen een nieuwe wereld des geloofs in een ziel daar, welke ledig is van geloof.

Er is een tijdstip, wanneer het noch volkomen dag noch volkomen nacht is, maar de schemering van de morgen; God heeft niettemin de morgen zo goed als de middag-zon geschapen. Er is een halve zomer en een halve lente in de overgang van de lente tot de zomer door God geformeerd.

Het ***embryo*** (onvoldragen vrucht) of nog *niet bezielde geboorte*, is noch enkel een zaadbeginsel, noch ook een mensenkind. Zo is een bekeerde in zijn eerste samenstel noch gans en al ongetemde verdorvenheid, daar er een berst en een slag in de ijzeren zenuw van de nek is gekomen, noch een volslagen kind des lichts, maar hij is dan, zoals wij zeggen "in de doodstrijd der geboorte; "in de kindergeboorte" zoals Hoséa zegt.

Een kind met zijn hoofd uit de baarmoeder tevoorschijn gekomen, en niet verder, is slechts half geboren.

Evenzo is de bekeerling gedurende het tijdperk van zijn formatie, wanneer hij van het pottenbakkerswiel van Christus niet is weggenomen, voor de helft op de grenzen der hel, en aan de verre gezichteinder de voorstad van de hemel ziende, niet ver van het koninkrijk der hemelen.

2de. Deze brug over het water tussen het rijk der duisternis en de staat der zaligmakende genade, heeft geen noodzakelijke verbinding met het koninkrijk van de Zoon van Gods liefde, maar een zodanige als zij ontleent aan het enig en bloot besluit van de vrije verkiezing der genade, en vandaar dat veel verworpenen de brug kunnen betreden en nimmer tot de anderen oever der rivier voortgaan.

God verbreekt de brug, daar deze de verdeling zelf en de scheiding van deze twee onnaspeurlijke wegen van uitverkiezing en verwerping is, maar zo, dat de zonde in het afbreken van die brug de schuld is van de verworpen mensen. Evenals veel geboorten in het te voorschijn komen uit de baarmoeder sterven, zijn verscheiden rozen in de knop verdord en zien nooit de oogsttijd. De schuld daarvan schuilt niet bij de zon, maar bij het zaad.

3de. Het is waar, de nieuwe schepping en het leven Gods is krachtdadig naar

de geaardheid, die in deze voorbereidselen aan het zaad eigen is (seminaliter). Gelijk het zaad is een boom in hoop, de bloesem een appel, de grondslag een paleis in zijn begin, zo is een half verlangen in de niet-bekeerden liefdekrankheid naar Christus, in het zaad; wettische vernedering is in hoop evangelisch berouw en doding. Maar, evenals het zaad en de groeiende boom niet slechts in trap verschillen, maar in hun aard en soort, gelijk een ding zonder leven niet met een schepsel, dat een plantaardig leven en groei heeft, dezelfde natuur en hetzelfde wezen deelachtig is, zo verschillen de voorbereidende goede aandoeningen van verlangen, honger, droefheid, vernedering, welke aan de bekering voorafgaan, soortelijk van die vernieuwde aandoeningen, welke later volgen. Aangezien de eerste zijn, handelingen der genade, maar niet van de zaligmakende genade, die gepaard gaat met het besluit van de verkiezing der genade en even ruim is als deze. Terwijl de laatste de aangeboren en verwante vruchten van de Geest zijn, waarvan de apostel spreekt (Gal. V: 22, 23).
Ten opzichte hiervan is geen mens uit zedelijk oogpunt en ten aanzien van een Goddelijke belofte als deze: "Doe dit en dat, en God zal u de genade der bekering schenken", geschikter voor, en dichter aan de bekering dan een ander;

1ste, omdat wij niet lezen van een zodanige belofte in het Evangelie.

2de. Omdat onder de dingen, die levenloos zijn, alle evenzeer zonder leven zijn, en hier geen graden van meer of minder leven zijn, geen voornemens, geen verflauwing of vermindering van de levensgraden. Evenals toch een aap of een paard geen mens is, zo min als stenen en dode aarde mensen zijn, toch zijn zij, hoewel een aap of een paard met mensen het leven gemeen hebben, dat stenen en aarde niet hebben, evenzeer als stenen en aarde van rede en van een verstandelijk leven verstoken, hetwelk alleen het leven van een mens als mens uitmaakt. Zo is Saulus, door de verschrikkingen der wet slechts vernederd, en krank van onrijpe verlangens naar Christus, niet minder een schepsel, aan hetwelk het leven Gods ontbreekt, dan toen hij op het toppunt van hardnekkigheid stond, bloed en moord uitspuwend tegen het gelaat van de Heere Jezus, die hij vervolgde. En in dit opzicht is de bekering niet minder loutere genade, in elk opzicht, om niet, voor de vernederden Saulus (daar hij in deze toestand ook slechts een halve dorst en verlangen naar Christus heeft), dan of hij nog was in de koortswoede van zijn hoogste godslastering, dorstende naar het bloed van de heiligen.

4de. Toch zijn de heiligen, die aldus voorbereid en vernederd zijn, hoewel niet bekeerd, stoffelijk, door natuurlijke bewerking of als het ware lijdelijk, dichter hij Christus. En met betrekking tot de eeuwige verkiezing der genade van God, die dit een stap doet zijn, welke betrekking heeft op Zijn eeuwige liefde, zijn zij onder het bereik van de liefde van Christus, en aan de liefde des Vaders, die de zielen tot de Zoon trekt, nabij gebracht. (Joh. VI: 44).
Het is op de grenzen en akkers des Evangelies of de zomen der vrije genade als met een koorts, die op haar hoogtepunt en in haar hevigheid een verkoeling en terugkeer tot de gezondheid nabij is en toch het meest met de gezondheid in tegenspraak is.
Zo ook, wanneer het getij der zee op het hoogst is, als de vloed de meest verwijderde strook der kust bespoelt, dit de gesteldheid is, die aan de eb voorafgaat, ofschoon het meest tegenovergesteld aan een laag tij, alzo is het met de vernederde zielen, die enig gebrekkig en verminkt waarderingsvermogen hebben, bij dat licht een halve prijs op Christus zetten, en bevinden, dat het besef van zonde, de mond, de keel en het voorportaal der hel is, en in deze toestand zover mogelijk van Christus af zijn.
Een vis, binnen de kring van het water, waarin het net is geworpen, is niet minder levend in zijn eigen element van water, dan of hij zich bevond in de diepte van de

oceaan, enige honderd mijlen verwijderd van visser of net; hij is echter op het punt om gevangen te worden.

2. ***Van de gronden en noodzakelijke drangredenen tot geloof***

1. Wat de gronden des geloofs aangaat, om ons tot geloven te leiden, vestig uw aandacht ten eerste op twee woorden, waar gesproken wordt van het voorwerp des geloofs (Col. 1: 27).

1. Het wordt genoemd "de rijkdom der heerlijkheid dezer verborgenheid onder de heidenen, dewelke is" zegt Paulus "Christus onder u, de Hoop der heerlijkheid." Nu, het geloof leidt ons tot een verborgenheid, die niemand kent dan zij, die vertrouwde vrienden van Christus zijn, en in de raadslagen van Christus binnenkamer zijn ingeleid.
2. De aardse heerlijkheid is zulk een innemend minnaar, dat zij een natuurlijk mens van zijn slaap zal beroven, maar de heerlijkheid van een koninkrijk geopenbaard in het Evangelie, is de bloem, het merg en de levensgeest van al denkbare heerlijkheid.
3. Wat is de rijkdom der heerlijkheid? "Om te verkondigen de onnaspeurlijke rijkdom van Christus " (Eféze III: 8); een goudmijn zo diep, dat niemand die rijkdom kan ontdekken, en zo uitgestrekt, dat wanneer die ontdekt wordt, mensen noch engelen het einde daarvan kunnen vinden. O, welke vouwen en bochten, en niet te ontwarren kronkelingen der heerlijkheid zijn in Christus opeengestapeld! Ja, schatten, al de schatten zijn in Hem (Coloss II: 3). Zo wordt ze genoemd (1) baros doxes, een gewicht der heerlijkheid en (2) vol eeuwen van heerlijkheid, (3) een zeer uitnemend gewicht, en dat niet alleen. Maar (4) een gans zeer uitnemend eeuwig gewicht der heerlijkheid. [14]

   Weeg nu eens, hoe wichtig de dierbare Jezus Christus is, hoe zwaar en hoe massief en wichtig de kroon is, en wat een miljoenen diamanten, robijnen, saffieren en kostelijke stenen glinsteren, en uit zijn kroon stralen van zuivere en onvermengde heerlijkheid schieten! Hoe zullen de glimlachen en kussen, die van Christus komen, heerlijkheid uitademen op uw nu zondig gelaat! Nu voert het licht des geloofs evenals een vuurbaak of een morgenster in een bewolkten dageraad, u daartoe op.

2. Christus in u, de Hoop der heerlijkheid. Hoe in hen? Door het geloof (Eféze III: 17). Christus, de hoop der heerlijkheid, is Christus, de Heerlijkheid, op Wien gehoopt wordt, figuurlijk voorgesteld; dat wil zeggen: het geloof brengt Christus en de hemel in hope in u. Zo is in de gelovige, Christus het Lam, de troon, de verheerlijkte engelen, en de zondeloze en gezegende zangers, die in een kring om de troon staan, lovende Hem, die leeft tot in eeuwigheid. Al deze zijn *door het geloof* in de gelovige; bovendien is in hem, de hemel, de boom des levens, het hoogste paradijs, de rivier van het water des levens; op al deze doet het geloof de ziel recht hebben, en zij zijn allen niets bij Christus, de Hoop der heerlijkheid.

Zelfs de eniggeboren zoon en erfgenaam eens konings wordt de hoop van zijn huis genoemd, de enige hoop van zijn huis. Maar aangezien de erfgenamen van sterfelijke koningen sterfelijk zijn, is het stamhuis zwak, en staat slechts op één voet, wanneer hij slechts één sterfelijke erfgenaam heeft.

Nu, het behoort tot de oneindige volmaaktheid van God, dat Hij slechts één Zoon kan hebben, die oneindig is, en met de Vader dezelfde eeuwige en onsterfelijke God, en,

---

[14] Geen redenaar in" de Griekse taal heeft een zo overtreffende uitdrukking: "naar de hoogste mate, tot in de meest overtreffende kracht", aionion baros doxes. RUTHERFORD.

dat Hij niet kan sterven. Zo blijft Christus de enige hoop van het huis van de hemel, een koning door hope, de koning der hope, en alle hoop van de gevangenen en zoons der hope, en al de heerlijkheid van Zijns Vaders huis hangt aan Hem. Christus heeft al de erfgenamen op zijn schouder, en het geloof geeft de gelovige deel aan al deze macht en heerlijkheid.

(1). Het geloof moet te meer kostelijk zijn, daar het God aangrijpt voor zijn bezitting, en de bloemenkrans, het merg (zo enige vergelijking hier bestaanbaar is), en de bloem van al Gods eigenschappen, de gerechtigheid van Christus.
(2). De vrije genade Gods, de meest innemende hartverrukkende eigenschap in God, en het meest passend bij onze zondigen toestand.
(3). De hoge en diepe liefde Gods, en de liefde, die in en bij het edele en voortreffelijke bloed woont, dat aan de oneindige gerechtigheid voldoet. Er is noch door Adam in zijn staat van onschuld, noch door de engelen, die nooit hebben gezondigd, een zoo- danige heerlijkheid door enige daad van nauwgezette gehoorzaamheid aan God toegebracht.

3. Het geloof is even noodzakelijk als het leven, want de rechtvaardige moet "leven door het geloof. " Er is geen genade zo algemeen; zij moet noodzakelijk door al onze handelingen heengeweven zijn, zoals die zedelijk aangemerkt worden; niet alleen in bovennatuurlijke handelingen, maar ook in onze natuurlijke en burgerlijke handelingen, in zoverre die met betrekking tot Gods eer moeten vergeestelijkt worden (1 Cor. X: 31). Evenals Jozua, Baruch, Simson, David oorlogen voerden, mensen doodden, koninkrijken door het geloof overwonnen (Hebr. XI: 32, 33), zo moet de soldaat nu strijden door datzelfde geloof, en zo behoren de heiligen te eten, te drinken, te slapen, te reizen, te kopen, te verkopen door het geloof. Wij moeten het geloof niet als een mantel aandoen, of als een overjas, als wij de straat opgaan, naar het veld of de kerk gaan, en die dan in huis of aan tafel, of als we naar bed gaan, ter zijde leggen; de vernieuwde mens gaat toch niet eten en slapen, omdat het licht der rede en de wet der natuur hem leert zo te doen, of wijl het zo bij zijn beroep behoort. Immers dan zullen al die handelingen in de gelovige zowel als in de vleselijke mens, in wie een natuurlijke geest stuurman is, opgelost worden in dezelfde beginselen en formele oorzaak van hun zedelijke verrichting, en dan wandelen wij door deze handelingen in de vlam van ons eigen vuur en in de spranken, die wij ontstoken hebben, en zullen niet rustig te bed liggen, maar neerliggen in smart (Jes. L: 11).
Wij behoren echter het geloof te werk te stellen als het paslood en richtsnoer, om deze handelingen te regelen en die te doen.

1e. Omdat Hij, die ons duur gekocht heeft, ons die door het licht der natuur beveelt.
2e. Voorts dient het licht des geloof om ons te matigen in het eten, drinken, slapen overeenkomstig de christelijke matigheid, naar de mate van de handeling.
3e. Het geloof leert ons niet te eten, om te eten, of tot een natuurlijk of burgerlijk doeleinde. De genade verhoogt de natuurlijke bedoeling tot een bovennatuurlijk einde, en dit alles te doen voor God en zijn dienst (I Cor. X: 31). En, al wat wij doen (ofschoon slechts burgerlijke dienst als dienstknechten van aardse meesters in een burgerlijk beroep, in de handel, in de kunst) hebben wij van hart te doen als de Heere, en niet de mensen. (Col. III: 23). Zo is Christus, werkend en bewegend door het licht des geloofs de formele reden en het beginsel, waarin op de duur en ten laatste al onze handelingen worden opgelost.

Merk op van hoeveel waarde en prijs uw ziel is; de noodzakelijkheid van het geloof is even groot, indien gij de Evangelie-wraak, de dag of de eeuwen van eeuwige wraak bij de verschijning van Christus wilt ontgaan. (II Thess. I . 8; Jes. LXI: 2; Joh. III: 18-36, VIII: 24). Indien het echter zo staat, dat in al hetgeen ik doe, geloof vereist wordt, dan (kan iemand zeggen) is de zaak der zaligheid een hard en moeilijk werk. Vanwaar zal ik geloof hebben voor elke opheffing van mijn voet?
Ik antwoord, evenals al onze handelingen, behalve waar de verbeelding het beginsel van de daad is, welberaden moeten zijn, en alzo de handelingen van een redelijken mens, zo moeten die desgelijks zedelijk zijn. Nu, er is geen zedelijkheid in iemand, die een burger van de kerk is, dan de zedelijkheid des geloofs; het is toch een plicht, die gelegd is op iedereen binnen de zichtbare kerk, dat al zijn handelingen zedelijk met geloof bevochtigd en versierd moeten zijn.
Bovendien is waar, daar het werk onzer zaligheid vergeleken wordt met varen (Hebr. VI: 19) en met strijden (2 Tim. IV: 7; 2 Tim. II: 3 en 4), dit inderdaad gelijk een schip is, dat veel handen vereist en veel oplettende zorgvuldigheid in de gezagvoerder en de matrozen. Nu eens is de mast neergeslagen, dan mankeert er een of ander op het dek aan; nu eens is het roer niet in orde, dan weer moeten de touwen hersteld worden; of het anker is gebroken, of het is lek, of het zeil is gescheurd, of het vaart te langzaam. Daar is zorg voor de gezagvoerder, en veel arbeid voor alle handen. En hoeveel zaken worden voor een zeer grote legermacht vereist? Zoveel duizenden manschappen moeten aan zoveel duizenden noden onderhevig zijn. Enigen worden ziek, enigen gewond, sommigen gaan sterven, enigen zijn hongerig, anderen naakt, sommigen vallen uit, en zijn door de vijand gevangen genomen, sommigen zijn wankelmoedig, anderen te stout en overijld; ja, wapenrusting, huizen, brood, drank, vuur, tenten, genees- heren, werklieden, houwelen, spaden, bruggen, ladders, paarden, oorlogswerktuigen, kunst en ervarenheid, artsenij, overleg, moed, verstand en duizend dingen van deze aard zijn vereisten, en zelden is er een leger. Of er is een of ander niet in orde bij die behoeftige en lastige, vervaarlijke legermassa.
En wanneer is de zaak der zaligheid niet op de een of andere wijze in grote verlegenheid? Is daar niet een of ander deel, het schild des geloofs of het anker der hoop, of het borstwapen der gerechtigheid of iets dergelijks gebroken, of niet in orde? Is niet onze Leidsman, die zeven ogen heeft, tienmaal daags over ons in moeite? Moet Christus niet onze gebroken wapens solderen, onze gescheurde zeilen naaien, de een of andere breuk in ons herstellen? In duizend dergelijke gevallen dient het geloof om de vrije genade, de almacht, de onveranderlijke liefde van Christus zich ten nutte te maken, Zijn eigen werk te bevorderen, en in ons te werken het willen en het werken naar Zijn welbehagen. (Filipp. II: 13.)

3. ***Nu, wat de bestanddelen des geloofs aangaat:***
1e bestanddeel.
Daar zijn in ons (II Cor. X: 5.) Logismoi, grote sterkten, opgericht tegen het licht des geloofs; deze natuurlijke redeneringen in de geest, zijn grote werken en hoogten, sterkten gebouwd tegen Christus. Het voornaamste vermogen, de rede, het redenerend vermogen (dianoia), dat verstand genoeg tegen Christus meent te hebben, als ook de mens voor alle gevaar, dat de eeuwige zaligheid bedreigt, meent te kunnen vrijwaren, steekt en groeit uit boven alle Evangelie-waarheden. Christus moet vleselijke, vette, sterke en koppige soldaten, gedachten genaamd, ja elke gedachte, overweldigen, en enige, die niet willen gegrepen worden, doden, en andere gedachten gevangen leiden tot de gehoorzaamheid des geloofs. De rede oefent een overheersende macht uit. Het bedenken des vleses wil, noch kan zich als een gehoorzaam soldaat aan de Wet van

God onderwerpen. (Rom. VIII: 7). Het valt aan de mooie, zijden, gouden rede zwaar, tot Christus te zeggen: 'Heere, er is meer van een beest in mij dan van een mens, ik heb geen mensenverstand.' (Spreuken XXX: 2). De geleerden, de schoolgeleerden geloven zelden, behalve wanneer de grijze knappe kop een kind wordt en weer ter school gaat, om van Christus de nieuwe kunst van geloven te leren, want er was nooit in iemand een daad van ongeloof, of zij sproot uit deze trotse en hoge stengel van een verwaand vernuft. Daarom breekt Christus een nieuw venster in de ziel uit, en brengt een nieuwe zon daarbinnen, die vlees en bloed nooit aanschouwden, en waarvan zij nimmer tevoren hoorden. (Matth. XVI: 17).

2de bestanddeel.

1e. Het geloof heeft lage en geringe gedachten van het schepsel. Maar wanneer de genegenheden ten hoogste zwanger zijn van het schepsel, als ze overdreven en opgeblazen zijn in haar werkingen, dan is dat geloof geen geloof, maar een begoocheling. De rijke man spreekt met zijn gehele hart en met welgevallen van zijn volle schuren, en het is duidelijk, hij had noch geloof noch hoop voor de eeuwigheid (Luk. XII: 19 en 20). Elk woord toch heeft (gelijk wij zeggen) de lengte van een "oude el", anderhalve voet; hij slaat woorden uit van "afbreken, groter schuren bouwen, alles verzamelen; zijn goederen heten (Ta gennemata mou, kai ta agatha mou.) "mijn goederen," al wat uit mij geboren en uit mijn ingewanden voortgekomen is en "al mijn goede dingen," hij had toch geen andere goede dingen, en er is geen afkappingsteken in de woorden; hij spreekt ze uit volle borst, en wij spreken met welgevallen die dingen uit, welke wij tot onze ziel zeggen.

Het geloof heeft slechts halve woorden en halve genegenheden, die de wereld raken; halve handelingen of gebroken handelingen in de genegenheden door vereniging met het schepsel, riekend naar een geloof, dat zwanger is van de eeuwigheid. De voortreffelijkheid van het schepsel tot een zaak van bloot begrip te herleiden, de betoveringen der wereld van begeerlijkheid, gewin, eer, maar voor argumenten te achten, onzeker en uitwendig, om daaruit tot een Godheid en een gouden hemel in het schepsel te besluiten, is de hoogte van de wijsheid des geloofs. Zo zei Paulus: "ik ben met Christus gekruist" (Gal. II: 20).

O, dan (zullen sommigen zeggen) zijt gij, Paulus een dood man.

Nee, zegt hij: desalniettemin leef ik, maar ik leef het leven des geloofs. "Want Christus leeft in mij." Al zijn bewegingen tot het schepsel waren half dood gelijk de levensbewegingen van een gekruisigd mens, die voor de helft buiten de wereld is, en zijn geloofshandelingen waren levendig en bezield en hooggestemd als de hoogste noot in het muziekstuk. Het geloof kan niet de twee zijden van de genegenheden verbreken en met geweld vaneescheuren door te hevige en sterke handelingen van liefde, vrees, verlangen, smart, waar deze beperkt zijn tot het schepsel. Waarlijk het geloof besnoeit niet in het minst de uiterste en meest overtreffende hoogte van de liefde Gods, van verlangen, vrees, smart, vreugde, waar ze met betrekking tot God werkzaam zijn, maar geeft nog wind in de zeilen op de stroom van de weg der ziel naar God. Maar het geloof matigt en vermindert al deze met betrekking tot het schepsel; het geloof, dat zijn rechtstreekse blik op de eeuwigheid heeft, en ziet op de kortheid van de heensnellende tijd en de voorbijgaande wegrollende arme gedaante dezer wereld (I Cor. VII: 29-31); keert al deze handelingen om in slechts een half gezicht op het schepsel en in langzame en loden bewegingen of voor de helft, niet-handelingen, alsof ze bestonden uit hemelse tegenstrijdigheden: "opdat ook die vrouwen hebben, zouden zijn als niet hebbende. En die ween, als niet wenende. En die blijde zijn, als niet blijde zijnde. En die kopen, als niet bezittende. En die deze wereld

gebruiken, als niet misbruikende;" (id. 29-31).
Als de heiligen door het gewoel en de menigte der schepselen heen dringen (want de wereld is een dicht en hoog woud) haken de doornen in hun klederen en houden hen op de weg tegen. Het geloof maakt hun klederen vrij, en bevrijdt hen van zulke doornachtige vrienden, waar zij te lief voor hen zijn op hun tocht. Wie graaft met houwelen van goud in de aarde naar ijzer en tin? Welke verstandige man zou, om vis te vangen, een weefsel van gouddraad tot een net maken? De onkosten zouden de winsten te bovengaan. Er is veel van het metaal van de hemel in de ziel Het geloof zou ons verbieden de draden van deze onsterfelijke geest, zoals liefde, blijdschap, vrees, droefheid, op stukken van verderfelijk leem te verslijten. Ach! is het geloofslicht, dat de mensen te werk stelt, om de ziel tot een gouden naald te maken en haar kostelijke vermogens en volmaaktheden tot zilveren draden om stukken zaklinnen en oude verrotte vodden aanee te naaien?
Ik bid u, is het schoonste weefsel in het gehele samenstel der schepping beter dan dat? Zeker, de hemelen moeten een wollen draad van betere kwaliteit zijn dan de kleiachtige aarde. Indien gij echter uw onsterfelijke geest zoudt breken, en uw uiterste best zoudt doen om duizenden 'morgen lands'[15] in de hemelen machtig te worden. En uw ziel aanspraak kon laten gelden op dit erfgoed als op uw enig erfdeel, zonder Christus, dan zou het daglicht des geloofs u ontdekken, dat dit schoonste deel van dat scheppingweefsel, waarmede u uw kostelijke ziel wenst te bekleden, slechts geringe wol is en een verrotte draad, en, schoon prachtig en mooi gekleurd op het oog, toch de hemelen, ja zij allen als een kleed zullen verouden. (Psalm CII: 27).
De wijsheid des geloofs kent daarentegen een winkel, waar zich een voortreffelijker pak kleren voor de ziel bevindt, een kostelijker stuk van de hemel om in te wonen; ja een huis, dat uit hemel bestaat, waarmede gij zult bekleed worden, als het leven de dood en de sterfelijkheid zal verslonden hebben. (2 Cor. V: 1 en 2).

2e. De schepselen zijn beneden de genegenheden der gelovigen, en zijn genegenheden hebben de overhand over hen, daar zij het voordeel hebben, dat zij hem als boven alle schepselen plaatsen. Zo maakt Paulus een keurige tegenstelling (Filipp. III: 19, 20) tussen hen, wier hart, zinnen, verstand, reuk noch smaak noch wijsheid vinden dan in aardsche dingen, en hen, die door geloof ten hemel zien, en daar wandelen. Het hart van het kind des Heeren ligt beneden de wereld, en de schepselen zijn op de berg boven hem. Zo hebben de doornen of de zorgvuldigheid dezer wereld en de verleiding des rijkdoms (Matth. XIII: 7-22) op het geloof of het goede zaad de voorsprong van de aarde en het sap, want het zaad werd geworpen in de aarde, toen de doornen daar al waren, en het voordeel hadden van het jaargetijde en de bodem. De eerste liefde is dikwijls de sterkste. De martelaren (Hebr. XI: 36) hadden arme en zwakke gedachten van dit leven en wilden de aangeboden verlossing niet aannemen, maar hadden sterke geloofs- en liefdewerkingen tot een betere opstanding. Het is een krachtig geloof der ziel, dat haar er toe brengt zich over niets te verwonderen, nooit in sterke mate lief te hebben, noch bijzonder te vrezen, noch veel te treuren, noch veel zich te verblijden, noch veel te ween, noch veel te lachen, noch veel te hopen, noch veel te wanhopen, als het schepsel het voorwerp is van al deze werkingen. Er is niets groot, alle dingen der wereld tezamen genomen zijn niets voor hem, die voorzien is van die gerechtigheid, die uit God is, door het geloof. (Filip. III: 8, 9).
Mensen, die met ingenomenheid en innig welgevallen praten over hun geleerdheid, boeken, hun eigen daden, goede werken, wijsheid, hoffelijkheid, eer,

[15] Een kleine hectare groot

oorlogsdapperheid, kudden, landerijen, goud, geld, kinderen, vrienden, reizen, hebben wel te onderzoeken of het geloof niet een kuis ding is, en dat handelingen van afhoerering met het schepsel en die van geloven in Christus, zeldzaam samengaan. Laten uw genegenheden tot het schepsel zich als met onhoorbare tred bewegen.

3e. Bestanddeel

Er moet zelfverzaking zijn in het geloven.

1e. Een bevestiging en ja aan genade, is een ontkenning en verloochening van het eigen ik: "ik heb overvloediger gearbeid dan zij allen. Maar niet ik, maar de genade Gods, die met mij is" (1 Cor XV: 10). Te verloochen, dat gij zijt van Christus, of dat gij enige genade hebt (zo Christus iets van het zijn in u zou hebben), is niet zelfverloochening, maar genadeverloochening en Godverloochening; verloochen het werk van de Geest, en u verloochent Hemzelven. Het is een betuiging van nederigheid "ik ben zwart, en van geloof" maar liefelijk gelijk de tenten van Kedar, gelijk de gordijnen van Salomo (Hoogl. 1: 5), en - "ik sliep, maar mijn hart waakte." Het is geloof, uw staat van aanneming vast te houden: "Heere, ik ben Uwe".

2e. Als ons eigen een verzoek richt tot eigen, en een woordje met het vlees meespreekt. "Och heb medelijden met uzelf, verblijd u o jongeling in uw jeugd," is het zelfverzaking, dit verzoek aan het vlees te weigeren. En geloof alleen, kan aan het eigen, dat het kruis afwijst, een antwoord geven. "Die Mij verloochent voor de mensen, dien zal Ik verloochenen voor mijn Vader en zijn heilige engelen," zegt Christus. En een ander antwoord geeft het geloof (Rom. VIII: 12). "Ik ben niet schuldenaar aan u, o vlees"; ik hen u niets schuldig. En het is geloofsantwoord: "maar weet, dat God om al deze dingen u zal doen komen voor het gericht (Pred. XI: 9).

3e. Geloof brengt de ziel in die toestand, dat eigen met geringe moeite van eigen kan worden afgeplukt, evenals een appel vol boom- en oogstsap met een kleine beweging van de stengel kan geplukt worden. "Ik ben bereid, ik heb mij in gereedheid", niet alleen gebonden te worden, maar ook te sterven te Jeruzalem, voor de naam van de Heere Jezus" (Hand. XXI: 13). Voorzeker, geloof zag hier meer voortreffelijkheid en zoetigheid in Jezus, dan er voor het eigen bitterheid in banden en dood kon zijn.

4e. Bestanddeel

Daar is een verloochening van het schepsel en een brief van uitdaging aan al de liefhebbers der wereld. als Efraïm tot deze geloofsdaad gebracht is: "Immers zal een wees bij U ontfermd worden" (Hos. XIV: 4). Dan is reeds gezegd: "Assur zal ons niet behouden; wij zullen niet rijden op paarden." Dat schepsel, waarop wij vertrouwen, waarop wij rijden, gelijk Israël vertrouwde en reed op de paarden van Assyrië en Egypte. Slechts in dit opzicht werpt geloof de gelovige uit het zadel, en vernedert hem om te voet te wandelen. Alle schepselen zijn voor de gelovige schepen zonder bodem; ze zijn ledig en zwak. David verbiedt ons een prins als paard te gebruiken door op hem te vertrouwen, want dat paard zal bezwijken en vergaan. God veroorlooft Schotland Engeland te gaan helpen, "maar wil niet hebben", dat de zielen van Zijn kinderen in Engeland rijden op een leger van een andere natie en daarop tot hun redding vertrouwen. Het is niet zo eigen aan vuur brand te veroorzaken, niet zo natuurlijk voor de zon licht te geven als verlossing Gods recht alleen is, en daarom laat Engeland in deze te voet wandelen en vertrouwen op de Heere.

5e. Bestanddeel

5. Het vijfde bestanddeel, dat ook tot het geloof behoort, is, dat het gegrond is op het gevoel van en de smart over een verloren staat. Armoede is de naaste bekwaammaking

tot de noodzakelijkheid om te geloven Dit is de wijze, waarop het geloof werkt: veroordeeld te worden en behouden te worden; gehangen te worden en vergeving te ontvangen; krank te worden en genezen te worden. (Matth. IX: 13: Jac. IV: 7, 8; Matth. X: 28: Luc. XIX: 10). Geloof is een bloem van Christus planting alleen, toch groeit het uit gene grond op, maar uit de rand en oever van de poel van vuur en zwavel, derhalve er niemand zo geschikt is voor Christus en de hemel als zij, die ziek zijn van zichzelf en in zich zelf veroordeeld tot de hel.
Dit is een grondslag voor Christus, dat, omdat de mens geruïneerd is en geen brood heeft, hij moet verkocht worden, en Christus hem moet kopen, hem in huis nemen aan zijn haard, en hem kleden en voeden. Indien de man, die nagejaagd wordt, vervolgd op leven en dood, en tot zijn levensbehoud niet heeft dan een rotsspleet, deze mist, dan is hij ten dode verwezen, al had hij honderd levens. Zo is de gelovige vervolgd ten bloede toe; er is maar één vrijstad van toevlucht in de hemel of buiten de hemel; deze is alleen - alleen Jezus Christus, de grote Rots.
En voorzeker, het is in zekere zin gedwongen geloof en gedwongen liefde, geworpen op Christus, als een muntje op zijn kant; toch mogen wij hier van de nood de grootste deugd of de hoogste genade maken, n.l. om tot Christus te komen. Satan rijdt echter op de zwakheid van velen, door hen te bewijzen, dat zij Christus niet waardig zijn; dat is de manier van een sofist, een duidelijke waarheid te bewijzen, die niet geloochend kan worden. Maar er kan geen groter voordeel op de zonde en de Satan verkregen worden dan dit: Omdat ik Christus onwaardig ben en bovenmate zondig.
En het is mijn innerlijke ervaring (terwijl Satan en geweten mij die waarheid onderwijzen, om mij tot een valse gevolgtrekking te leiden), daarom moet ik tot Christus komen zo onwaardig als ik ben. Immers vrije genade is uit haar zelf bewogen, om Gods welbehagen alleen, zonder enige beweging of handeling aan de zonde ontleend, zich over de zondaar uit te strekken, opdat, waar de zonde bovenmate werd zondigende, de genade kan zijn veel meer overvloedig. Dan ook geen dank aan Satan voor de influistering van een waar beginsel - gij zijt Christus onwaardig - teneinde een valse gevolgtrekking in te blazen: daarom mag u niet tot Christus komen, want de tegenovergestelde bewijsvoering is Evangelie-redekunde. Satans redenering zou goed zijn, zo er geen weg was, dan de wet, om het leven te geven.
Omdat er echter een Zaligmaker is, een Evangelie, en een verse en levende weg naar de hemel, is de tegenovergestelde bewijsvoering het leven en de gelukzaligheid des zondaars,

6e. Bestanddeel
Het zesde bestanddeel in het geloof is, dat de zondaar de belofte kan aangrijpen.
1ste. Niet in het wild, maar met betrekking tot het voorschrift, want vermetele. zielen dompelen hun vuile. zielen in schone en kostelijke beloften. En dit is het geloof van de Antinomianen; immers. de belofte wordt niet gepredikt aan zondaren als zondaren, maar als aan zulke zondaren; want wij achten, dat het geloof is een daad van een zondaar, die vernederd, vermoeid, beladen, arm, bij zichzelven veroordeeld is.
Nu, daarin zijn niet alle zondaren begrepen, maar slechts een zeker soort van zondaren. Antinomianen stellen het geloof als een daad van een trots farizeeër, van een snood Persoon, die met een onmiddellijke greep zijn hete kokende en rokende lusten tot de wonden, het bloed, de verdiensten van Christus wendt zonder enige bewustheid van een voorafgaand gebod, dat de persoon, die aldus gelooft, moet zijn vernederd, vermoeid, beladen, bedroefd over de zonde.
Ik beken, dit is een haastig heet werk, waardoor geloof wordt gemaakt een haneschrede, één enkele stap. Maar het is een wulps, vleselijk en een vermetel

onmiddellijk werk, om zo de belofte der genade aan te grijpen, ten einde behouden te worden. Dit is het geloof als ook onze leer, welke Papisten en Arminianen als volstrekt en losbandig beschimpen, omdat wij verwerpen alle voorgaande verdiensten, goede werken, passende geschiktheden, voorbereidingen, welke God zouden bewegen om deze mens, daar hij zulke voorbereidingen heeft, te bekeren, en een ander te verwerpen en aan zijn eigen hardheid van hart over te laten, omdat hij niet zulk een betaling, waardoor hij verlossing en bekering en de genade van krachtdadige roeping kan kopen, in handen heeft.
Inzonderheid, omdat zij alles bouwen op een Babel van hun eigen baksteen en klei, zodat de vrije wil in alle daden van gehoorzaamheid vóór of na de bekering volkomen onverschillig is; doen of niet doen, gehoorzamen of niet gehoorzamen; de hemel en het leven, de hel of de dood, naar hun believen, te kiezen, als waren zij vrij van alle voorbeschikking en voorafgaande aandrijving, werking of buiging van de wil, die zijn oorsprong ontleent óf aan Gods natuurlijke óf aan zijn krachtdadige en bovennatuurlijke Voorzienigheid.
Zo zetten de Papist en Arminiaan in het een uiterste. Natuur op de troon en verheffen trotse verdienste, en verlagen Christus en vrije genade. De Familist, Libertijn (vrijgeest), en Antinomiaan in een tegenovergesteld uiterste en tegenstelling, veranderen de mens in een blok, en maken hem bloot lijdelijk in de weg naar de hemel, en onder voorgeving, Christus en vrije genade te verhogen, zetten zij vlees, vrijheid, loszinnigheid, losbandigheid op de troon, en maken in het andere uiterste de weg naar de hemel zo breed, dat zij dien vullen met alle overmoedige, trotsche en vleselijke mensen, die wandelen naar hun begeerlijkheden, en toch, zoals zij dromera, in Christus geloven.

2e. De ziel ziet Christus in al Zijn schoonheid, voortreffelijkheid, schatten van vrije genade, omwikkeld met het gordijn van veel kostbare beloften. Nu, de natuurlijke mens, waar hij de letterlijke betekenis en de zin van de beloften kent, ziet daarin slechts woorden van goud en dingen buiten zijn bereik, en meent, dat de hemel een prachtige en gouden inbeelding is, en de beloften des Evangelies een hagelbui van kostbare robijnen, saffieren, diamanten zijn, die maar in een nachtelijke droom uit de wolken zijn gevallen. En daarom bespot en beschimpt hij de dag des oordeels, en hemel en hel (2 Petrus III: 1-3).
Is elk vermogen toch in staat de onnaspeurlijke rijkdommen van Christus, de volheid Gods in de baarmoeder der beloften, te ruiken en te proeven in het overpeinzen daarvan, en deze in hun zoetheid en hemelse voortreffelijkheid neer te halen tot de genegenheden, ten einde die te omhelzen?
Nee, het is onmogelijk, dat woorden en klanken en lettergrepen zulk een invloed op een natuurlijken geest kunnen hebben. Indien gij niet aan een koper kostbare en zeldzame koopwaren laat zien en die niet voor de dag haalt, zal hij met dingen, die in uw koffers verborgen zijn nooit zo ingenomen zijn, dat hij er zin in krijgt en, al wat hij heeft, verkoopt en die waren koopt. Predikers zijn niet in staat, - nee, ze zijn niet bij machte aan het natuurlijk verstand de schoonheid van Christus te doen zien. Paulus predikte deze, maar het Evangelie is verborgen voor de verblinden mens (2 Cor. IV: 3). Zo ik geen licht kan meedelen, veel minder kan ik in de ziel van een verloren mens liefde instorten.

3e. Letterlijke kennis van Christus is niet in de macht van natuurlijke mensen, maar deze grond vaststellend, dat een Farizeeër oog en oor aan Christus en zijn wonderen leent, zo werkt het licht des Evangelies als een natuurlijk middel. Immers, maak open

vensters in een huis, of de inwoner wil of niet, de zon zal haar stralen in het huis schieten. "Jezus dan riep in de tempel, lerende en zeggende: En gij kent Mij niet, en gij weet, vanwaar Ik ben" (Joh. VII: 28).
Er is trouwens een deksel op de geestelijke zintuigen en vermogens van de ziel van natuurlijke mensen, zodat, hoewel ogen en oren en verstand en ziel geopend zijn, het toch even onmogelijk is voor het natuurlijk verstand of de prediker dat deksel weg te nemen, als een berg te verzetten, daar het toch even zwaar is als een berg. Daarom zijn er dan ook drie slechte kentekenen in een natuurlijke geest.

1ste. Zijn licht, dat maar in de letter bestaat, is hem een last; het kwelt hem maar Christus te kennen, en zo een lichtstraal valt op de oogappel van een natuurlijk geweten, zo is die als een doorn tussen vlees en been; de mens zal niet slapen, en toch is hij niet ziek. Ik twijfel of zowel Achitofel als Judas, toen zij door hun licht gewekt waren, konden slapen.

2e. Ofschoon een belofte zou redetwisten en bewijzen, dat Christus aan de deur van de ziel des natuurlijken mensen staande, er behoort in te zijn, zoals het Evangelie bij wijze van bewijsvoering veel kan doen (Joh. VII: 28, XII: 37. Hebr. XI: 1), daar het woord des Evangelies een redelijke overtuigende sluitrede is, gelijk Christus zegt: "maar nu hebben zij ze gezien, en beiden Mij en Mijn Vader gehaat (Joh. XV: 24); toch kunnen mensen de beginselen en de gevolgtrekking zien, terwijl zij de toestemming van de gevolgtrekking haten en in de praktijk opschorten.

3e. Bekering wordt door natuurlijke mensen als een groot gevaar gevreesd, omdat de beloften hen zouden pijnigen en brengen tot de godzaligheid, welke hun als een molen is, die hen zou vermalen De mensen ontvlieden toch niets dan datgene, wat zij als kwaad gevaarlijk duchten, en alzo, het ware voorwerp van vrees is.
Nu, toen Felix en Agrippa zich onder de rede van Paulus gevoelden, alsof zij op het rad lagen, kan ik niet zeggen, dat de bekering formeel was begonnen, maar stoffelijk was zij begonnen. De een beefde en was zo bevreesd en vlood, en liet Paulus tot een gelegener tijd heengaan; toen zag hij het gevaar van genade (Hand. XXIV: 25, 26), de andere, zegt hij, was halverwege (bijna) een christen (maar het was de armste helft,) en hij stond op en ging weg. (Hand. XXVI: 28-31). Het natuurlijk gemoed kan door de beloften overtuigd zijn en de pap in zijn mond hebben, maar waagt het niet het sap en de zoetheid uit de beloften te trekken: "hunne ogen hebben zij toegedaan, opdat zij niet te eniger tijd met de ogen zouden zien, en met de oren horen, en met het hart verstaan, en zich bekeren, en Ik hen geneze" (Matth. XIII: 15). Evenees Jesaja VI: 10, in welke woorden, zoals duidelijk is, bekering als een kwaad gevreesd wordt.
Zo zeide een ellendeling, dat hij eens in gevaar was om gevangen te worden, toen een Puriteins prediker, gelijk hij zeide, met Goddelijke kracht en duidelijkheid preekte onder klaarblijkelijke aanwezigheid van Gods Geest.

4e. De ziel van de oprecht gelovige heeft invloed op de beloften, om er mee werkzaam te zijn en er troost uit te putten. "Indien Uw wet niet ware geweest al mijn vermaking, ik ware in mijn druk al lang vergaan." (Psalm CXIX: 92). "Mijn ziel is bezweken van verlangen naar Uw heil; op Uw Woord heb ik gehoopt" (vs. 81). Er is hier een wisseling van handelingen; het Woord werkt weer op de ziel terug. "Dit is mijn troost in mijn ellende, want uw toezegging heeft mij levend gemaakt." (Ps. CXIX: 50). Een dood geloof is gelijk aan een dode hand; een

levende hand kan een dode hand aangrijpen; hier is echter geen wisselwerking van handelingen, de dode hand kan de levende hand niet aangrijpen. Zo kan de levende vrouw haar doden echtgenoot kussen en omhelzen, maar van de zijde van haar dode man kan geen wederzijds levensteken komen, hij kan haar niet kussen en omhelzen. De belofte kan op het natuurlijk gemoed werken door het te bewegen en met aandoeningen te vervullen, maar het kan geen levenswerking op de belofte voortbrengen door haar te omhelzen of de belofte aan te grijpen. De belofte werkt echter op de gelovige door hem te verlevendigen, en hij brengt een levenswerking voort om de belofte te omhelzen, en hij geraakt tot enige uiting van levenshitte om haar aan te hangen, aan te kleven en met een warm hart lief te hebben. En hier doet zich het geval voor, als wanneer de levende hand de levende hand aangrijpt; zij verwarmen elkander wederkerig naar de woorden van Paulus, "maar ik jaag er naar, of ik het ook grijpen mocht, waartoe ik van Christus Jezus ook gegrepen ben" (Filipp. III: 12). Hier zijn er twee die leven, Christus en de gelovende Paulus, wederkerig op elkander werkende; er is een hart en leven aan elke zijde.

5e. Geloof kan onder bezwijking en in grote engte zich zo de belofte ten nutte maken, dat het een heilige en bescheiden vordering bij God indient. Zo zegt de bedroefde David: "Gedenk des Woords, tot uw knecht gesproken, op hetwelk Gij mij hebt doen hopen. (Ps. CXIX: 49), en de Kerk: "Versmaad ons niet, om Uws Naams wil; werp de troon Uwer heerlijkheid niet neder; gedenk, vernietig niet Uw Verbond met ons (Jer. XIV: 21). Trouwens de Heere gebood, dat deze vordering bij Hem werd ingediend. "Maak Mij indachtig, laat ons tezamen richten;" (Jes. XLIII: 26). Zo geeft Hij integendeel het geloof vergunning met God te pleiten.
Natuurlijke gemoederen bezwijken, en kunnen in zoverre de belofte niet eigenen, dat zij door hun behoorlijke en rechtmatige aanspraak op de belofte met God pleiten.

Nu, het vierde punt betreffende het geloof is: Welke gronden en waarborgen heeft de zondaar om te geloven?

4. Van des zondaars waarborgen om te geloven

Een gewone uitdaging, die door de Satan, het geweten en de Arminiaan aangevoerd wordt, is deze: Omdat Christus niet voor allen en ieder mens persoonlijk gestorven is, en allen niet ten eeuwigen leven verkoren zijn, maar alleen degenen, aan wie het de Heere behaagd heeft, overeenkomstig het vrij besluit der verkiezing, de genade tot geloven te verleen, welke waarborg kan de onwaardige zondaar hebben om te geloven en zich de verdiensten van Christus toe te eigenen; immers hij weet niets van de verkiezing of verwerping, die in Gods eeuwigen geest verborgen zijn?
Tot antwoord dient:

1. Het is geen vermetelheid in mij, om in Christus te geloven, alvorens ik weet of ik al dan niet tot zaligheid ben uitverkoren; niets kan mij toch in dat geval verhinderen te geloven dan vermetelheid, zoals de tegenstanders zeggen. Het is echter geen vermetelheid, omdat de vermetelheid daar is, waar de ziel is opgeblazen en hoog verheven als een hoog gebouw, gelijk het Woord zegt (Hab. II: 4). Daarom is de verheven man (Gnophel) hij, die zichzelven in een hoog kasteel verbergt, zoals iedere ongelovige vermetele. ziel haar eigen kasteel heeft; de ongelovige heeft óf een Ophel óf de een of andere hoge burcht, hetzij de koning, vrienden, rijkdommen, hetzij zijn

eigen wijsheid tot zijn God, op wien hij steunt naast de God, dien de Schrift ons als onze enigen Rots en zielsvertrouwen aanbeveelt. Alle mensen op aarde leven en doen alle zedelijke handelingen, zelfs terwijl zij in een goddeloos leven voortgaan, als slaven der hel om alle onreinheid gierig te bedrijven, op enige grond van geloof; ofschoon een hoogst vals en nagemaakt geloof, n.l. dat zij door kwaad doen voorspoedig zullen zijn en de zonde hen zal gelukkig maken. Zo "zegent de goddeloze de goddeloze (de gierigaard)" (Ps. X: 3). Hij moet dus geloven, dat goddeloosheid mensen prijzenswaardig maakt; dit geloof is slechts een vermetel vertrouwen en steunt op een kasteel, dat hij zelf gebouwd heeft. Nu, in Christus te geloven, ofschoon het raadsbesluit der verkiezing niet aan mij is geopenbaard, is geen vermetelheid. Ik ben toch niet verplicht, alvorens ik geloof, te weten, dat ik tot heerlijkheid ben uitverkoren, naardien het een van Gods verborgenheden is, niet geopembaard in het Woord, maar openbaar gemaakt aan mij, nadat ik geloof en verzegeld ben tot de dag der verlossing.
Nu, daarom kan er in een nederig rusten in Christus, hoewel de ziel niet weet of zij uitverkoren is, wat in het Woord niet is geopenbaard, daarom kan er in dien toestand geen trotsheid noch vermetelheid zijn; want hij is eigenwijs en vermetel, die "treedt in hetgeen hij niet gezien heeft" (Col. II: 18), niet weet datgene wat God heeft geopenbaard, en hij diensvolgens behoort te weten. Nu behoort de gelovige niet te weten, dat hij uitverkoren is tot heerlijkheid, zoolang hij nog een ongelovige is, daar zijn kennis niet kan afwijken van een voorschrift, dat niet verplicht, om daarnaar als een voorschrift in overeenstemming te zijn.
Het portret van Caesar wijkt niet af van het patroon omdat het geen gelijkenis heeft met een stier of een paard, daar het juiste patroon noch een stier, noch een paard is.

2. Er is, om een onwaardig nederig zondaar recht te geven tot geloven, niet een stellige waarborg of stem nodig, die zegt: gij zijt tot heerlijkheid uitverkoren, daarom: geloof. Het Woord is nabij u, in uw mond; ja er wordt een dringend bevel tot de vernederden zondaar gericht: Kom, o vermoeide en beladen zondaar tot Christus, en vind rust. Nu, wanneer de wind liefelijk en gunstig op een vernederden zondaar, die tot heerlijkheid is uitverkoren, blaast, vergezelt de geest des Evangelies dit gebod, en, het woord des bevels en de geest tot één verenigd, hebben zulk een invloed en werken zo op de ziel, dat de verootmoedigde zondaar niet misleid en op een rots van vermetelheid kan geleid worden; immers deze geest verenigt en verbindt zich met zijn geest. En hij weet als een van Christus' schapen, dat dit de stem van Christus is.
Ik stem toe, wanneer hetzelfde bevel des geloofs tot het oor van een verworpeling komt, hij op een valse grond kan geloven, of liever, zich dit aanmatigt, hoewel hij niet recht verootmoedigd en bekwaam gemaakt is voor Christus; ook kan de verworpeling de wind des Geestes niet kennen of onderscheiden, met het bevel ademend en werkend op zijn geest, wijl die wind niet op enigen verworpeling kan ademen, en dit ook niet doet. Behalve het bevel des geloofs, verlevendigd en levendgemaakt door de Geest die daarmede gepaard gaat, is generlei stellige waarborg nodig, om een kind van God te verzekeren, dat hij moet geloven. Dat bevel toch, dus levend gemaakt zet op hem, dien de Geest en het bevel zo bewerken, zulk een echt stempel van duidelijk getuigenis, dat hij recht heeft op Christus, en geen ander getuigenis meer zoekt, dan het lam nodig heeft om te bewijzen, dat uit een kudde van duizend schapen, dit alleen, en geen ander uit de kudde, haar oude en moeder moet zijn, dat hetzelve haar uier en melk aanbiedt.
Maar hoe weet ik, dat het de Geest is, die met het gebod om te geloven vergezèld gaat? Het kan een begoocheling zijn.

Antwoord. Behalve dat een misleidende geest meestal niet in elk opzicht overeenkomstig Gods Woord werkt, zo is deze geest niet gelijk aan een misleidende geest, indien hij overeenkomstig Gods orde werkt in de vernederden en aan zichzelf wanhopende zondaar, die gewillig is Christus op zijn eigen conditie aan te nemen. Immers, zo het woord des bevels om te geloven en de geest overeenstemmen, kan het geen begoocheling zijn. Verbeelding leidt geen mens tot geloof. Wanneer levende voorwerpen hun werking op het leven uitoefenen, kunnen ze niet bijzonder alle zintuigen, het gehoor, het gezicht, de smaak, het gevoel, de reuk, bedriegen. De voortreffelijkheid en liefelijkheid van Christus, daar ze met het Woord overeenkomen, kunnen geen begoocheling zijn. Iemand kan zich verbeelden, dat hij ziet en hoort, en toch, zijn zintuigen kunnen misleid worden. Dat dit echter met al de zintuigen, bijzonder al de geestelijke zintuigen het geval is, en iemand zich verbeeldt, dat hij een natuurlijk leven heeft, en dood is; dat is zeldzaam.

3. Geloof kan op één voet blijven staan, zelfs op een algemeen woord; hierom is dit een Evangeliewoord in de Profeten, dat geloof vordert: "Bekeer u tot de Heere want Hij is genadig" (Jer. III: 12; Joël II: 13; Joh. IV: 2). En, omdat een algemeen belofte, aangenomen met aankleving des harten en vertrouwen, aan God heerlijkheid geeft; voorts als zij wordt verkondigd aan een vernederde ziel, die nu binnen de zomen en grenzen der genade is, en wel ten opzichte van iets, waarvan de aldus met zonde beladen ziel het tegendeel erkent, (want de verborgenheden van uitverkiezing en verwerping zijn voor de Heere), nochtans behartigt en beoogt Christus zijn behoudenis; daarom moet hij geloven.

4. Dit mocht wel overwogen worden, dat ongeloof eerst met Christus breekt, voordat Christus breekt met de ongelovige; voorts Gods uitverkorene vindt geen meerder noch hoger gunstbewijs in de natuur van uitwendige middelen ter opening van het boek des levens des Lams, hetwelk door Gods eigen hand verzegeld en gesloten is, dan het gebod om te geloven.
Nu, als onze Heere aan slaven het koninkrijk van zonen komt aanbieden en Zijn juweel Christus, in het Evangelie aangeboden, in de schoot en de boezem van een bastaard werpt, zo heeft de bastaard, wat ook het verborgen raadsbesluit des Heeren of zijn bedoeling moge zijn met zo te doen, God op Zijn Woord te vatten, en de gelegenheid van Gods liefde in zoverre aan te grijpen. Doet hij dit niet, dan wordt het verdrag, daar de Evangelie-aanbieding aan de verworpene een vredesverdrag is, aan zijn kant het eerst verbroken. Immers Christus komt tot binnen een mijl afstand de zondaar met genade tegemoet, en de zondaar komt niet het vierde deel van een mijl, ja niet een halve stap met liefde en dankbare gehoorzaamheid Christus tegemoet. Alzo doodt Christus de ongelovige door de liefelijkheid van de voorkomende hoffelijkheid waarmede Hij genade aanbiedt.

5. Indien de zondaar echter vermoeid en beladen is, en hoewel slechts door een wolk ziet, - Christus alleen moet helpen en redden; zo niet, hij is gans en al voor eeuwig verloren. Wat is er aan de zijde van Christus, dat u zou verhinderen te geloven, o schuldige ellendige? O, (zegt hij) ik vrees, dat Christus zich slechts aan mij aanbiedt, maar niet voornemens is mij te behouden.
Antwoord.
Is dit niet een kwaad gerucht brengen, en de Heilige Israëls lasteren? Christus aanbieding is toch werkelijk een aanbieding, en in zoverre is zij werkelijke liefde, ofschoon daaruit de liefde van verkiezing tot heerlijkheid niet kan afgeleid worden.

Niettemin opent de gehele weigering van deze aanbieding het zwarte zegel der verwerping voor de heidenen buiten de kerk.
1e Daarom is zij liefde voor u, zo gij over de zonde vernederd zijt;
2e en een half oog hebt voor de onnaspeurlijke rijkdommen van Evangelie-genade,
3e en veroordeeld zijt bij uzelf,
4e en een half verlangen naar Christus hebt. Gij moogt liefde door liefde verklaren en de belofte aangrijpen, en behouden worden. een dwaling van nederige liefde tot Christus, is geen dwaling.

5. Van verschillende soorten van valse en slecht-gewortelde geloven

Hetgeen nu volgt is een woord aangaande het wezenlijk beginsel van waar geloof, en dat is een evenredige mate van genade, vereist in geloof (Fil. I: 29). De mensen verbeelden zich van nature, dat geloof is een werk der natuur, vandaar dat zeggen van een menigte atheïsten: "ik geloof mijn leven lang, ik geloof dag en nacht".
Maar zij geloven in het geheel niet, die menen en zeggen, dat zij altijd geloven. De Joden beweerden, dat zij immer Mozes geloofden, en stellen zich aldus tegenover de man, geheel in zonde geboren (Joh. IX: 28, 29, vergeleken met vers 34).

1. Christus zeide hun echter, dat zij noch de Messias noch Mozes geloofden (Joh. V: 35-37). De natuur werkt altijd op gelijke wijze en zonder tussenpozen of vrijheid. De vloeden zijn altijd in beweging, de fontein werpt altijd stromen uit, het vuur brandt altijd, het lam vliedt altijd voor de wolf, maar de wind des Geestes zet niet altijd de ziel aan om te geloven. Zij zijn niet in een slechte toestand, die met het ongeloof worstelen, en in de wegen van twijfeling en verschrikkingen moed krijgen en vatten, daar zij gevoelen, dat geloven is een beweging bergopwaarts en enigszins geweldig. Gemakkelijke daden, en die met de natuur overeenkomen, kunnen geen bovennatuurlijke daden des geloofs zijn. Het is geen slecht teken over een laag tij te klagen, alsmede hierover, maan- noch sterrenlicht te aanschouwen.

2. Het is onmogelijk, dat zij, in welker hart een verrot geloofvernielend beginsel is, hetwelk bestaat in een eerzuchtige neiging om eer van mensen te zoeken, er zich aan kunnen onderwerpen, de eer van het geloven aan God te geven (Joh. V: 44). Aan koninklijke hoven wordt weinig geloof gevonden; geloof woont niet in een hogen geest. Zulken, die op valse en onechte beweegredenen godsdienst als de zomer van het Evangelie ter hand nemen, alsmede vermaardheid, gemak, winst, eer, kunnen niet geloven. Een doornachtig geloof is geen geloof. Geloof van een vleselijk mens moet overeenkomen met zijn beginselen en waterpas liggen met uitwendigheden, zoals plichtpleging, gemak, de wereld en haar zoete bijvoegselen een meetsnoer zijn voor een in de wortel verrot geloof, dat niet verder reikt noch breder is dan de tijd en niet één span lengte binnen de zomen der eeuwigheid gaat.

4. Verbeelding kan geen geloof zijn. Zulken, die geen Evangelie-kennis van Christus hebben, kunnen niet geloven, maar moeten als de reiziger doen, die onverhoeds zijn voet op een slang aan de weg zet, en plotseling in eens zes schreden terugdeinst (Joh. VI: 66). Zo doen zij, die het gehele Evangelie houden voor een vleselijke of zedelijke verhandeling.

5. Zij, in wier hart het Evangelie ligt boven aan de oppervlakte, kunnen niet geloven, daar duivels en de zonde het hart hard gemaakt hebben, gelijk de straten des zomers

zijn, waar zij dagelijks betreden en bewandeld worden (Matth. XIII: 19). Een steenachtig geloof of een geloof, dat uit een steenachtige grond opgroeit, kan niet een zaligmakend geloof zijn. Er is een hart, dat een dagelijkse wandelplaats is, waarin de duivel (als het ware) een luchtje schept.

6. Zo Christus voor de laatsten keer aan de deur heeft geklopt en alle ingangen zijn gesloten en de gemeen bewerkingen des Geestes hebben opgehouden, daar kan niet langer enig soort van geloof zijn (Eféze IV: 19, 2 Tim. IV: 2). Het hart is in sommigen als eèn verdorde arm, alle olie in de beenderen is verspild.

7. Een losbandige hartstochtelijke wandel bewijst, dat de hel in de buitenwerken der ziel vuur gevat heeft. Wanneer de hel in de handen en de tong is als in de buitenraderen, dan moet daaruit volgen, dat de hel en het ongeloof in het hart en de binnenraderen zijn.

1. Losbandige gelovigen gaan door mirakelen naar de hemel; ik durf naar de hel te gaan voor een mens, als zo iemand naar de hemel gaat, die goddeloos leeft, en zegt, dat hij van binnen een goed hart heeft.
2. Wegen te betreden van bloed, afpersing, gierigheid, afgoderij, logenstraft het besluit van verkiezing tot heerlijkheid. Genade leidt geen mens naar het oosten, die met zijn aangezicht en gang naar het westen gekeerd is.
3. Deze weg "door tegenstrijdigheden te werken," is niet Gods weg. God kan door tegenstrijdigheden werken, maar Hij wil niet hebben, dat wij door tegenstrijdigheden werken. Er is een zekere hemel van heiligheid in de hofpoort naar de hemel van gelukzaligheid.

8. Geloof ziet over de tijd heen (Hebr. XI: 10). Abraham verwachtte een andere stad. Het geloof in Mozes was zwanger van de hemel (vers 25); hij zag op de vergelding des loons. Uit de eeuwigheid van heerlijkh3id wordt geloof geboren. O, wij letten niet op het dalen van onze zon; het is in de laten avondstond van onze dagtaak; elf uren zijn voorbij en de wijzer draait naar de twaalfde ure; en ik zie mijn eigen grijze haar niet. Ik bevind mij aan de rand en de grenzen van de nacht, en ik weet niet waar ik mij zal neerleggen.
Wij zijn gelijk aan de man, die door wijde wateren zwemt, en hij weet niet wat vóór hem is; hij zwemt door steeds diepere gedeelten van de rivier, ten laatste krijgt hij kramp en een steek in armen en been, zinkt naar de bodem en verdrinkt. Wij zwemmen door dagen, weken, maanden, jaren, winters, en komen van dag tot dag door dieper deel van de tijdstroom, totdat eindelijk de dood ons van de kracht in benen en armen berooft, en wij tot over hoofd en oren in de eeuwigheid zinken.
Ach! wie maakt als de man, die zich ter rust begeeft, zijn kleren los, legt de kledingstukken der duisternis af en verlangt om in te slapen met Christus? De mensen hebben hun klederen dichtgeknoopt, en zien er uit als mensen over dag, wanneer het diep nacht is. Het is vreeslijk neder te liggen met onze dagkleren (Job XX: 11). De zonde is een droevig lijkkleed.
O, waar is de gelovige, die zegt: ik zou wel een pak klederen willen hebben voor het hoge hof en de troon, bij wijze van proefneming, om te zien, hoe een pak van heerlijkheid mij zou staan? Daarin zou het geloof sterk uitkomen.

LEERREDE 22

II. Wat een groot geloof is.

Thans een woord over een sterk en groot geloof, en tevens over een zwak en kwijnend geloof. In hoofdzaak wijk ik niet van de tekst af, om de bestanddelen van een groot geloof uit te vinden

1ste kenteken van een groot geloof.
1. Een sterk biddend, en een roepend geloof, is een groot geloof. Zo moet het geloof van Christus geweest zijn, die met sterke roeping en tranen bad. Sterk geloof maakt het bidden scherp belijnd, gelijk deze vrouw in oprechtheid bad. Daar is een krachtig verlangen aanwezig om van een zondige verzoeking bevrijd te worden, gelijk Paulus driemaal bad, om van de doorn in het vlees verlost te worden.
Het geloof van hen is zwak, die niet tegen enige afgod-zonde durven bidden of, indien zij bidden, het slechts flauwtjes doen met een wens, om niet verhoord te worden.
Het roepen van de vrouw, haar dringend pleiten in geloof, ja de zorg der discipelen voor haar te bovengaande, ja boven de schijnbare somberheid van Christus uit, die haar niet erkende voor de Zijne, die haar verweet een hond te zijn, bewijst grote genade, grote nederigheid, met sterke aankleving. En daarom: groot geloof.

2de kenteken van een groot geloof.
Evenwel zeilt geloof soms met een sterk getij en een mooie wind; naar gelang de stand der maan is ten opzichte van de zon, is zij vol of niet vol. Als het uurwerk met de zon gelijk gezet is, en opgewonden, gaat de klok goed. Hoe schoner en helderder gezicht het geloof van Christus heeft, des te sterker zijn de werkingen des geloofs. Het kan niet ontkend worden, dat geloof een goeden en een kwaden dag heeft. Omdat genade afwisselend is, is dit geen sterk bewijs, dat zij geen genade is.

3e kenteken van een groot geloof.
Om geloof in al zijn delen in het licht te stellen, in het wachten op Christus, in vertrouwen, in aankleving, in zelfmistrouwen, in onderworpen goedkeuring in al zijn werkingen, en de ziel geheel van de aarde op te heffen, vereist een hogen springvloed van Christus. Het is niet gemakkelijk al de vermogens, die in geloof werkzaam zijn, vlot te maken, voornamelijk, omdat een sterk geloof een groot vaartuig is; derhalve wordt er meer van Christus' getij vereist, om het anker te lichten en in zee te steken. De vleugels van een mus zouden een arend niet van de aarde doen opstijgen, de ledematen van een mier passen niet aan een paard of olifant. Er is een sterk gevleugelde ziel nodig om, bijzonder tegen hoop in te geloven.
In Christus te geloven, als middernacht van zwarte toorn spreekt, vereist wonderbare ogen en licht, ja, het is een groter werk dan de wonderen van Christus Zelf. Maar bijzonder, als Christus afwezig is, gaat het de ziel als een klok, waarin de raderen zijn gebroken - de gewichten zijn neergevallen.

Tegenwerping 1.
Maar ik leg er mij op toe en tracht te geloven, maar kan niets doen, en, zonder Zijn genade is mijn geweld op de hemel vruchteloos.
Antwoord. Het is waar, dat de Semi-Pelagianen het werk van geloven en de eer daarvan, in tweeën verdelen tussen medewerkende genade en de wil des mensen, alsof de natuur de buit delen mocht met de genade van Christus. hetwelk een verdoemelijke

hoogmoed is, maar de wijze van God is, het werk te halveren in: Christus van binnen ten opzichte van het karakter van genade, en Christus van buiten ten aanzien van de ondersteunende genade van God. "En als hij nog ver (van hem) was, zag hem zijn vader en werd met innerlijke ontferming bewogen. En toelopende, viel hem om zijn hals en kuste hem (Lukas XV: 20). Christus beloont natuur-oogmerken niet met genade, noch maakt giften tot werk, en genade het huurloon, of natuur-arbeid de loopbaan, en genade de krans. Maar Hij beloont genade met genade, en dat uit loutere genade (Joh. XV: 3). Hij heeft in Zijn besluit en belofte deze en die werkingen van genade gerangschikt, om naast elkander te bestaan en dat door een verbond. Daarom geloof, dat u moogt geloven, bid, dat u moogt bidden.

Tegenwerping 2.
Maar wie kan zamakende genade beoefenen zonder de aanblazing van zaligmakende genade? Ik ben hiertoe evenmin in staat, als om de westenwind te bevelen dat hij waait, wanneer het mij lust.
Antwoord. Ik stem het alles toe, en ik zeg dit ook niet om aan te geven, dat vrije wil aan het roer zit, of dat genade slaapt en de wil waakt; het tegendeel is een duidelijke waarheid. Veroorloof mij echter te zeggen, dat er verschil is tussen het waaien van de wind en het in gereedheid brengen van de zeilen. Ofschoon zeelieden geen wind kunnen maken, en het ook niet aan hen te wijten is, dat zij wind missen, kunnen zij nochtans de zeilen in orde brengen en deze hijsen, om de wind te begroeten. Wij kunnen de ademtochten van de Geest niet scheppen: behoren we echter niet een gevoel te hebben deze te missen? En dit is een in orde brengen van de zeilen, en de roeping om ons met de ademtochten van de Geest te verenigen. Christus bindt de winden op in Zijn kleed, zodat, indien één blik des geloofs of een half geestelijk gekreun mij van de hel moest vrijkopen, ik die niet in voorraad heb. Daarom heeft God zulk een bedeling verordend, dat in alle roeringen van genade, de eerste oorsprong, het opborrelen van de fontein, om Jezus "Heere" te noemen, boven in de hemel zal zijn aan de rechterhand des Vaders en het uiteinde van enige genadige gedachte zóver boven mij is, als het hart van Christus, die in de hemel der hemelen is, boven de aarde is, al rekent u zulk een gedachte niets.
Ook is het beter, dat Christus mijn Rentmeester is, en het Evangelie aan het einde van alle genade werkingen staat, dan dat Christus de schuldenaar is van de vrije wil. Er pleit meer voor, dat Christus schuldeiser van Zijn verlosten is dan schuldenaar van de vrije wil. Ik weet dat het kind van God in zover kan voortluieren, dat het aan hem te wijten is, wanneer de wind niet waait, indien wij spreken van een zedelijke oorzaak. Het is zijn plicht zich met de werking van ondersteunende genade te verenigen. "Waartoe ik ook arbeide, strijdende naar zijn werking, die in mij werkt met kracht (Col. I: 29).

(1) De Heere heeft door vrije belofte Zich heilig verbonden voorbestemmende genade aan Zijn eigen kinderen te geven, om tot het einde te volharden, en afval en afschuwelijke zonden onbestaanbaar met zaligmakende genade, te voorkomen (1 Kor I: 8, Judas vers 24, Jer. XXXII: 30— 41, Jes. LIX: 10, LIV: 20, 21, Luk. XXII: 32, 1 Joh. II: 1, 2). Maar zo, dat Hij Zich een vrijheid heeft voorbehouden, om met hen in bijzondere handelingen samen te werken, zodat het hun zonde zal zijn, niet het onttrekken van zijn genade, die hen schuldig maakt, ten einde wij weten, dat wij onder een schuld van genade zijn in alle goede en bovennatuurlijke daden.
Zo werd Hiskia (2 Kron. XXXII: 31) door God beproefd in de zaak van de gezanten des konings van Babel, opdat de koning mocht zien, dat hij niet op lemen benen of

door zijn eigen sterkte naar de hemel kon wandelen. En de reden is duidelijk; God kan niet een belofte, om deze neerbuigende en voorbeschikkende genade mede te delen, maken, dan op een wijze, die met vrije genade overeenkomt; want God kan genade niet veranderen in natuurlijke schuld, daar het genade blijft, want zo zou het genade zijn, en geen genade, wat met elkaar in tegenspraak is.

(2) De Heere heeft in deze belofte de vrijheid zich voorbehouden, dat in deze of die bijzondere handeling (waarvan de weglating kan bestaan met volharding in de genade), Hij al dan niet zijn invloed van genade kan verlenen. Zo heeft David niet naar zijn wil en op zijn wenk dadelijke genade, om echtbreuk en moord naar zijn welgevallen te vermijden, noch Petrus, om een boos uur af te wijzen, als hij zal verzocht worden zijn Zaligmaker Christus te vervloeken. Ook heeft Heman het niet in zijn hand (Ps. LXXXVIII) noch de verlaten kerk het in haar macht (Ps. LXXVII), om te bidden en te geloven en zich te verheugen in het heil van God naar de beschikking van de vrijen wil. Maar de sleutel is daarboven in de handen van de Koninklijke Voorspraak aan de rechterhand des Vaders; die sleutel moet het hart openen. Het moet van verre gehaald worden, zover als de hemel der hemelen, ten einde wind te maken en naar Christus heen te varen.
Tijden van genadewerkingen, om te geloven, om in enigen liefdegloed voor Christus en zijn leden te wandelen, zijn vruchten van koninklijke vrijheid en vrije genade. Wie heeft de sleutel van het wijnhuis, om de ziel te ondersteunen met de flessen en appelen der liefde? Gewis, de Koning zelf is het, Die de Bruid in Zijn wijnhuis voert. (Hoogl. II: 4).
Evenwel is het zo gelegen, dat het verzuim van alle bovennatuurlijke plichten, ja onze traagheid in de wijze van doen, onze gebreken en zonden aan ons worden toegerekend, en niet aan het niet blazen van de wind des Heiligen Geestes, noch aan het gemis van de krachtdadige beweging des Geestes is toe te schrijven, gelijk de Libertijnen met de Arminianen leren; immers wij zondigen zowel door het gemis van de bewegingen der krachtdadige genade, als door het gemis van een natuurlijke niet van een zedelijke oorzaak. En dus waar wij ten zeerste gewillig zijn die invloed te missen, zijn wij ook schuldig voor de Heere. God heeft sterke en overtuigende reden, waarom Hij op deze wijze werkt. Het voegt Genade niet door verplichting te werken; de geest van de levende dieren is binnen elk rad van Christus, (Ezech. I: 20, 21), omdat het door een inwendig beginsel in beweging moet komen: de beweging van zaligmakende genade is het hart van Christus, dat uit zichzelf bewogen is, en niet door een vreemde oorzaak buiten hetzelve; liefde werkt als liefde zonder gift of geschenk van mensen of engelen. Genade is zowel loon als werk; do loopbaan en de gouden prijs is genade.

(3). God verlustigt er zich in, mensen en engelen tot zijn schuldenaars te hebben. Genade houdt een herberg, die open staat en vrije toegang geeft, met alle lekkernijen die Christus kan maken, voor alle komende en gaande gasten, voor niets dan een dankzegging en een hartelijke groet. Genade heeft geen voordeel van mijn werk. Het werk der engelen en der duizendmaal duizenden, die de roem van Christus voor de hoge troon lofzingen, is geen inkomst voor Christus interest. Genade zou geen genade zijn, zo zij met een schepsel kon handeldrijven, kopen of verkopen. Engelen en mensen staan in de boeken van vrije genade voor miljoenen van geleende sommen aangetekend. Het bloed en de diepe liefde van Christus kunnen worden geprezen, maar nooit vergolden. De liefde van Christus heeft deze wereld en het nieuwe paradijs gevuld met schuldenaars, en engelen kunnen de rekening van vrije genade niet lezen

noch optellen of schatten.

(4). Dat wij zonder Zijn voorkomende genade geen zeggenschap hebben over een goede handeling, bewijst wat natuur is, en maakt genade zowel mijn staf als mijn geleide naar de poorten van de hemel. Natuur en vrije wil moeten bukken en aan Christus hulde bewijzen. Daar is een dadelijke en een lijdelijke heerlijkheid, gelijk er ook dadelijke en lijdelijke genade is; vrije wil is handelend onder genade en lijdelijk ook. En daarom, genade en barmhartigheid is voor en in de heiligen; natuur ledigt haar lamp in de gouden pijp, de rijke genade van de Middelaar, en vrije wil beweegt en loopt, maar niet, dan zover hij bewogen, gedreven en dooradem d is van vrije genade. Wat de heerlijkheid echter aangaat, zij heeft een meer verheven en edele betrekking, de heerlijkheid zal op de heiligen als een kleed zijn, als een kroon, want zij zullen verheerlijkt worden. Maar geen heerlijkheid voor de heiligen, maar alleen voor het Lam, de bloem van de heerlijkheid der heerlijkheid, Jezus, de vermaarde, verheven, allerhoogste en aangebeden Vorst van de koningen der aarde.
Derhalve is er aan de vrijen wil in de zaak van voorbeschikkende genade ruimte en plaats voor zonde en schande overgelaten, opdat natuur slechts kan zuchten en zondigen, en genade zingen en vlekkeloos en onschuldig zijn. Christus trekt zo, dat wij zondigen, wanneer wij niet getrokken worden. Christus is zo innemend en lokt zoo, dat het onze schuld is, zo wij niet door de geur van des Konings zalven worden ingenomen en overwonnen.
Zo is de zonde het veld, waaruit de roos, de bloem van vrije en onverdiende genade, voortspruit. De zonde moet ons zo dicht aan de hemel vergezellen, zelfs tot de drempel van de poorten, opdat de zondaar zou hinken en gebogen gaan, als hij zijn voet op de dorpelsteen der heerlijkheid zet, en alzo vergevende genade met ons de nieuwe stad zou binnengaan.

(4). De Heere wil, dat wij naar de hemel een boek der psalmen en lofzangen der genade meenemen, opdat wij in dat land "vrije genade" zouden verheffen en verhogen, en de gehelen weg over, het boek in onze hand zouden houden, en zuchten en ween, en Hem, die uit vrije genade zaligmaakt, aanbidden, en de rekening van genade in onze hand met ons in de hemel zouden nemen. O, hoe zoet is het, een in genade verdronken en door genade overladen schuldenaar te worden! Het is goed hier veel te leen, en te belijden, in eeuwigheid niet in staat te zijn om te betalen, op dat de hemel een huis kan zijn vol bankroetiers, die miljoenen van Christus hebben geleend, maar nooit meer kunnen terugbetalen dan het lezen en zingen van de lof der genade-rekening, en te zeggen eer, eer het Lam, dat op de troon zit in der eeuwigheid! Een lofzang zonder eind in de hemel vervangt de plaats van schuldbetaling.
God houdt Zich niet achteruit noch blijft in gebreke voor de begenadigde ziel, want hier is een belofte van genade. Er is een bemiddeling gereed, welke thans meer vermogend is dan bij de eerste hemelvaart van Christus, en krachtiger zal worden, als gans Israël zal bekeerd worden. Er wordt een beroering vereist in een begenadigde ziel, maar met een gevoel van de zwakheid der natuur, zodat hij zich moet "opmaken en het doen - en de Heere zal met hem zijn," en hij moet werkzaam zijn, alsof hij het wel alleen afkon, ofschoon niet zonder het geloof, afhankelijk van een onmiddellijke werking uit de hemel.

Tegenwerping 3.
Adam, niettegenstaande hij zondeloos was, moest, voordat hij zondigde; geloven, dat hij in zichzelven zwakheid en zonde was.

Antwoord. In gene dele, maar hij moest hebben datgene, wat, hoewel verschillende, nochtans door overeenkomst beantwoordt aan zondebesef - dat wil zeggen - een zondeloze bewustheid en bezorgdheid, dat hij, zo God zijn opwekkende en voorafbepalende invloed, om hem tot het willen en het doen te versterken (u kunt het genade noemen) zou onttrekken, vallen zou.
En dat Adams benen in het paradijs zonder krachtdadige bijstand het ganse gewicht van zijn natuurlijke vereniging en standvastige wandel met God niet konden dragen, opdat Adam, alvorens hij een schuldenaar aan gerechtigheid was, mocht weten, dat hij barmhartigheid nodig had of de vrije goedheid van een borg, zoals Jezus Christus is, om schuld te voorkomen, niet minder dan schuld te betalen.
Evenzo zijn engelen schuldenaars aan Christus hun Hoofd voor de vrijkoping van alle mogelijke zonden, evenzeer als wij verplichte ondergeschikten van zulk een milddadige landheer zijn voor verlossing van werkelijke ellende, (ofschoon de trappen van de hoogte der genade veel verschillen.)

4de kenteken van een groot geloof
Dat is groot geloof, hetwelk door een verzoeking niet wordt verzwakt, maar aan een verzoeking sterkte ontleent. Zoals enigen na een val vlugger lopen, opdat zij hun tijdverlies kunnen goed maken. En het is groot geloof, dat aan een verzoeking bewijs ontleent, gelijk deze vrouw doet.
(1) Dit is Jobs groot geloof (Hfdst. II: 3) dat hij nog vasthoudt aan zijn oprechtheid; het woord (Hazak) betekent: met alle macht vasthouden; hij houdt met kracht aan zijn onschuld vast, en geloof maakt hem sterker dan hij was. Het woord wordt gebruikt (Ps. CXLVII: 13) voor het sterk maken van de grendelen der poorten. En, het is Jobs lof (Hfdst. I: 22) "In dit alles zondigde Job niet, en schreef Gode niets ongerijmds toe."

(2) Het is een sterk geloof in deze vrouw, dat enigermate Almacht door geloven overwint. Ja, Satan, winden, vuur van de hemel, huisvrouw, Sabeërs, ja gevreesde gramschap kunnen Job niet overmogen of zijn geloof buiten werking stellen; onder alles blijft hij hierbij: "Ziet, zo Hij mij doodde, zou ik niet hopen?" (Job XIII: 15).

(3) Het is groot geloof, aan God vast te houden en Hem mee te trekken; toch maar geloven en bidden (Hoséa XII: 3, Gen. XXXII: 26) en de Heere niet laten gaan, noch Hem enige rust laten, totdat Hij antwoordt.
Veronderstel, uw gebeden werden nooit verhoord, en de geloofshandelingen waren slechts pijlen, die zonder enig gevolg naar de hemel en de troon waren geworpen, toch bewijst dit, daar bidden en geloven handelingen zijn waarin God geëerd wordt, al brengen ze u nooit voordeel aan, sterke genade en een zo groot geloof, dat men kan zeggen: er liggen tien jaren, twintig jaren van dikwijls herhaalde geloofsdaden en gebeden van zo iemand voor de troon, ja in de boezem van Christus de Hogepriester. Laat God over mijn geloof denken wat Hij wil, toch behoor ik te geloven; voortdurend geloven is men aan Christus verschuldigd, al zou het mij nooit winst of troost of succes aanbrengen. Het is een zwakke man, die door een rukwind achterovergeworpen wordt of door de worp van een stro of veder aan het wankelen gebracht; het tijdgeloof wordt in deze in zijn zwakheid gezien, daar het door vervolging wordt verbroken: "Als de zon opgaat, wordt hij geërgerd en verdort terstond" (Matth. XIII: 6, 21). Een geest van broos leem werpt, om een speldenprik op zijn goede naam, al zijn vertrouwen weg, wanhoopt en hangt zichzelf als Achitofel op.
Zulk een verzoeking zou een sterk gelovige niet eens bloed aftappen. Stro en vederen

en vlas vatten snel vuur, en zijn in een ogenblik tot as gemaakt; zo is het echter niet met het goud; daar zijn beenderen en metaal in sterk geloof. Zo is het geloof van martelaren, dat door folteringen niet verbroken kon worden, gebleken een groot geloof te zijn: "Hun lichamen werden uitgerekt als een trommel, en na uitrekking dood geslagen, en zij wilden niet een verlossing aannemen (Hebr. XI: 35). Waarom?
Geloof zag op een betere opstanding. Hij, die achter Christus de kruin van de berg opzwoegt, en hijgt, en de dood op zijn rug draagt, moet dit sterk geloof hebben, dat Christus waardig is, n.l. om voor Hem gemarteld te worden. Een sterk geloof kan de hel, het graf, en de smarten des doods op zijn schouders dragen zonder te kraken of gebroken te worden. (Ps. XVIII: 4-6; CXVI: 3 en 4).

(4). Zulk geloof is bewezen van sterke aard te zijn, dat geen vertroostend licht heeft, maar in duisternis op de rand en de grenzen van honderd doden wandelt, en toch zich op de Heere verlaat (Jes. L: 10). Zo had deze vrouw geen troost noch grond in een gevoelige troost van Christus, behalve strenge antwoorden en berispingen; nochtans gelooft zij, derhalve moet zij sterk in het geloof zijn (Ps. III: 7).
Davids geloof staat recht overeind zonder een bocht, als tienduizend doden rondom hem zijn, en (Ps. XXIII: 4) hij vreest geen kwaad, al gaat hij ook in het koude en donkere dal van de schaduw des zwarten doods. Heman zegt (Ps. LXXXVIII: 8). "Uw grimmigheid ligt op mij; Gij hebt mij neergedrukt met al uw baren"; daarom kon God, naar zijn gevoelen, niet meer doen dan hem verdrinken; - niet maar golven, maar *alle* golven, al Gods baren waren op hem en boven hem, nochtans is het (vers 9) "Heere, ik roep tot U de gansen dag; ik strek mijn handen uit tot U." Zo geloofde hij de ganse dag.
Hiskia's vertroostingen worden zeer ingekort (Jes. XXXVIII: 14) "mijn ogen verhieven zich omhoog; o Heere! ik wordt onderdrukt", toch wordt zijn geloof bewezen uit het gebed; "Heere! wees Gij mijn Borg."
Wij moeten het er voor houden, dat, toen Christus weende, sterke roepingen deed (Hebr. V: 7) en van God verlaten was, Zijn gevoelen van vertroostingen op een zeer laag peil was gekomen: toch is Zijn geloof toen verdubbeld, gelijk het kabeltouw van een anker wordt verdubbeld, wanneer de storm meer dan gewoon is, - "Mijn God, mijn God"!
David berispt zijn neergebogen ziel, als daar geen schemering van troost is, door sterk geloof: "Hoop op God, want Ik zal Hem nog loven" (Ps. XLII: 12). Bij het goed zwemmen, komt, naarmate de natuurlijke hulpmiddelen om de kin en het hoofd boven te houden, minder zijn, en de golving groter - de kunst temeer uit, wanneer de zwemmer, als 't ware ten spijt van de stroom, daar krachtig door heen wordt gedragen. Kunst kan opwegen tegen sterkte, en soms is wijsheid beter dan sterkte. Hoe minder troost u hebt, indien u echter in het middernachtelijk duister, als de ziel overstelpt is, gelooft, des te groter is de kunst van geloven.
Als een inwendig beginsel zwak is, helpen wij dit door uiterlijke dingen. Dat het kind door beloningen, bij voorbeeld, door appels, een stuiver of iets dergelijks moet aangelokt worden, komt hiervan, dat zijn blik op, en begeerte naar de schoonheid en voortreffelijkheid van kunsten en wetenschappen, slechts zwak of gelijk nul is.
Gevoel en vertroostingen zijn uitwendige tegemoetkomingen en hulpmiddelen voor het geloof, en zij, die niet dan op gevoel kunnen geloven en op het gevoel van de zoetheid van vertroostingen, worden hierdoor kenbaar als mensen, die slechts zwakke en krachteloze neigingen en beginselen van geloof hebben.
Hoe meer vrijmoedigheid en gevatheid van ziel daar is in het geloven, des te meer sterkte des geloofs; dit is toch het meest verwant, hetwelk het minst loon behoeft. U

behoeft geen loon, beloning of geld te geven om de genegenheid bij de moeder op te wekken, en haar te dringen haar kind lief te hebben, liefde kan moeilijk gehuurd worden; de natuur is sterker dan beloningen of enige uiterlijke dingen. Vertroostingen zijn maar het loon voor het dienen van God en de gevolgen van te geloven, in een droevige toestand.

Te dien opzicht zijn hier ***enige waarschuwingen,*** die te overwegen zijn:

1e. God leidt sommige sterkgelovigen, naar de hemel wier genegenheden zwak zijn, gelijk die van David waren (Ps. XXXV: 14: CXIX: 25, 28, CXXXVI: 53. VI: 7) en evenwel is het geloof sterk (Ps. XXII: 1). God werkt mogelijk onmiddellijk op het instemmend en gelovend vermogen, terwijl Hij de genegenheden aan hun eigen natuurlijken aard overlaat.

2de. God gebruikt sommige bevoorrechtende bedelingen, bijv. wanneer een sterk gelovige op geen goeden grond zal twijfelen (Ps. CXVI: 11), daar God het zo beschikt, dat genade moge blijken genade te zijn, en de mens slechts vlees.

3de. Tederheid van genegenheden en vertroostend licht kunnen toevallig samenvallen met sterke geloofsoefeningen. Immers deze geloofsoefeningen gaan bij velen vergezeld van weinig licht en veel geloof, en zij zouden zonder deze appels, die aan hen evenals aan kinderen worden gegeven, sterk geloven, maar God maakt, om de zijnen te bevestigen, uit loutere toegevendheid de genegenheden teder. Zo God echter vertroostingen geeft, is dit gewoonlijk een soort van toegeeflijkheid van genade, of de genade van genade. Het is waar, verblijden valt onder een Evangelie-gebod (Filipp. IV: 4), echter zo, dat God het zoete van de troost des geloofs niet aan het geloven heeft gebonden, opdat gij deszelfs geloofssterkte moogt kennen, dat wil zeggen, het beginsel van sterk geloof, evenals krachtige en sterke gewoonten tot krachtige verrichtingen instaat stellen.

4de. God houdt sommigen hun leven lang in een treurige toestand, mensen, die ervaren gelovigen zijn; zij gevoelen nooit de troost des geloofs, totdat de luister der heerlijkheid blinkt uit hun ogen. Zo was het met een zeker ervaren gelovige, die gedurende achttien jaren onder treurigheid en vrees gehouden werd en eindelijk tot deze uitroep kwam: ik verblijd en verheug mij met onuitsprekelijke en heerlijke vreugde, maar hij leefde niet lang meer daarna.
Een ander, die gedurende zijn ganse leven in treurigheid verkeerde, stierf met bewonderenswaardige vertroostingen.
En laat dit als een consciëntie geval aangemerkt worden, waarom verschillende gelovigen, die zich hun ganse leven veel in Gods heil verblijden, toch in grote strijd sterven, en, met weinig uitdrukking van troost en gevoel voor degenen, die hiervan getuigen zijn. En zo sterven verscheidenen van de heiligen.
Voorzeker, God wandelt hier in vrijheid. Hij wil niet, dat wij de ademtochten van de Heilige Geest zouden bepalen, om vast te stellen, hoe ons stervensuur zal zijn. Wij kunnen een afgod van een begonnen hemel maken, alsof deze voortreffelijker dan Christus was.
Ten besluit: weinig bewijs, veel aankleving, daaruit spreekt een sterk geloof.

LEERREDE 23

5de kenteken van een groot geloof.

Deze vrouw had geen duidelijke bewijzen om te geloven, niettemin was zij aan het woord der barmhartigheden van de Zone Davids met een enkele draad verbonden. Hoe meer invloed het woord van belofte heeft op het geloven, en hoe minder overtuigende reden en waarschijnlijkheden, des te groter geloof. Abraham had een belofte dat hij een zoon zou ontvangen, in wien de volken der wereld zouden gezegend worden (Rom, IV). Maar,
1ste. De natuur bood in deze geen waarschijnlijkheid, Abraham en Sara waren destijds, op tien jaar na, tezamen tweehonderd jaar oud, derhalve was er geen natuurlijke hoop op een kind.
2de. Hij had maar één belofte voor zijn geloof; wij hebben er een twintig, een honderd; toch "geloofde hij tegen hoop op hoop". (Rom. IV: 18). Het is een keurige redefiguur, die de vorm heeft van een tegenstrijdigheid - er was geen hoop, evenwel had hij hoop. "Niet verzwakt zijnde in het geloof" (vs. 19). Voorts, "hij is gesterkt geweest in het geloof, gevende God de eer, gelijk er staat (vs. 20). Hij heeft niet getwijfeld door ongeloof.
Dan, het is een bewijs van een zwak geloof met God te redetwisten naar de beginselen van een natuurlijke redekunde; voort te gaan op het naakte Woord van God zonder te redeneren, is een sterk geloof, bijzonder wanneer de loop van de Voorzienigheid het tegendeel zegt. Het woord van belofte is de moeder en het zaad des geloofs (1 Petrus I: 23); hoe meer zaad, des te meer geboorte. Wijn, die van de droesem gescheiden is, bederft spoediger; dat geloof is het sterkst, dat het meest van deszelfs zaad en moeder, dat is: van het woord der belofte, in zich heeft. Abraham had niets ter wereld, om zijn geloof te schragen in het doden van zijn zoon dan slechts een bloot bevel van God, alle andere dingen waren in tegenspraak met het feit; toch is het geloof het sterkst, als het staat op zijn eigen grondslag en been, en dit is het Woord van Almacht, het Woord van belofte. Andere pilaren van geloof zijn verrotte en zandige fundamenten; ingevingen naast en buiten het Woord zijn de ongeschreven overleveringen van natuurlijk geloof.
Elk ding is het sterkst op zijn eigen pijlers, welke God en de natuur daarvoor heeft bepaald. De aarde is door God en de wet der natuur in het midden van de lucht gehangen. Indien de aarde boven in de kringloop of sfeer van de maan was, zou zij niet zo veilig zijn als zij nu is, en indien de zee, fonteinen en vloeden boven in de wolken waren, zouden ze niet zo tegen vernietiging gevrijwaard zijn als nu het geval is. Geloof is het allervast gegrond op een woord van Hem, Die machtig is te doen, wat Hij heeft gezegd. Goddelozen zoeken het goede in bloed, oorlogen, in de verwoesting van de kerk, van de hervorming en het verbond van God. Toch zijn hun bedrijven niet gevestigd op een woord van belofte, maar op een bedreiging, n.l. dat verwoesting over hen zal komen als een wervelwind. Daarom, als het kind van God brood, slaap, vrede, vrijwaring van het zwaard (in zoverre het zwaard een vloek is) heeft, en dat, door het verbond van belofte, is het brood van de goddeloze niet zeker. Deze vrouw had één Evangeliewoord, genade van de Messias, Davids Zoon.

6de kenteken van een groot geloof.
Dat is een sterk geloof, hetwelk voor Christus en de hoop van de hemel veel kan opgeven. In dit opzicht was Mozes, die de schatten van Egypte, de eer van een vorstendom en de zoon van Farao's dochter genoemd te worden, heeft geweigerd,

sterk in het geloof (Hebr. XI: 26). Want hij had een oog, een arendsblik op de hemel, op de vergelding des loons. Abraham geeft vaderland en erfenissen voor God op. "Door het geloof is hij een inwoner geweest in het land der belofte, als in een vreemd land, en heeft in tabernakelen gewoond" (Hebr. XI: 9).
le. Hij sloeg een tijdelijk verblijf op. 2de. Hij leidde het leven van een pelgrim. 3de. Hij woonde niet in kasteelgin of steden, ofschoon het land door belofte het zijn was, en zijn kleinzoon Jacob daarover in zijn testament beschikte (Gen. XLIX: 16). "Want hij zag op een stad, die fondamenten heeft, (voor het sterk geloof zijn alle steden behalve de hemel zonder grondslag) welker Kunstenaar en Bouwmeester God is". Nu, het geloof van deze vrouw is hierin groot; zij zag uit naar een tijdelijke bevrijding van Satans macht voor haar dochter, daar zij dit een van de gewisse weldadigheden Davids achtte, en dat, door geloof, hetwelk alle beloften beërft.
Niet over tijd en dood heen te zien, niet het goud te zien aan het eind van de loopbaan doet de reiziger en loper bezwijken. Een gezicht op de schone stad is als een teug wijn voor de reiziger, die op het punt is te bezwijmen; het zet hem benen en sterkte bij. De hemel is vlak bij, wanneer geloof dien ziet; hij is, wanneer het gezicht ontbreekt, moeilijk te bereike en ver af. Toen Stefanus op kleine afstand de muziek van de hemel hoorde, ging zijn aangezicht blinken; hij sprong op, om er te zijn. "Ik zie de hemelen geopend, en Jezus staande ter rechterhand Gods".

7de kenteken van een groot geloof.
Het is groot geloof, te bidden en te volharden en te waken in het bidden, zoals deze vrouw deed, toen Christus het bidden schijnt te verbieden. Hij verweet toch deze vrouw beide in haar bidden, alsof het slechts het tieren van een hond was geweest, en zeide, dat Hij voor haar niet was gezonden. Als de belofte en Christus de blik van u schijnen af te wenden, en u afwijzen, ja u verbieden te geloven; dan is het groot geloof om te geloven: werkingen in de natuur, die in kracht voortvaren, wanneer tegenstrijdige werkingen die ondervangen moeten door een overmogende kracht worden gedragen. Het is kracht der natuur, waardoor de palmboom groeit onder zware gewichten; het is overmacht der natuur, waardoor geweldige rivieren, als ze dammen overstromen, door alle beletselen heenbreken. Satan heeft in last, om te verbranden en te doden; een sterk geloof blust al zijn vurige pijlen (Eféze VI: 16).
"Laat Mij gaan", zegt de Heere tot Jacob (Gen. XXXII: 25, 26); bid niet meer. Jacobs sterk geloof biedt aan dit bevel het hoofd "Ik zal U niet laten gaan, ik moet bidden, totdat Gij mij zegent."
Sterk geloof slaat misvattingen van beloften of van Christus terneder, en grijpt Christus aan onder Zijn masker van toorn en bedekt met een wolk (Klaagl. III: 9).

8de kenteken van een groot geloof.
Grote moedigheid in het geloof bewijst groot geloof. Drie dingen zijn er onder dit begrip in het geloof:
1ste. Een strijd en een worsteling des geloofs (Col. I: 29), welke een hemels geweld doen zijn in het geloven.
2de. Gedragen te worden door een grote mate van overreding en overtuiging, met volle en gehesen zeilen in het geloven (Col. II: 2). Daar is een rijke verzekering des geloofs. Dat niet alleen, maar in het afgetrokken, daar zijn de rijkdommen der verzekering. Daar zijn alle rijkdommen van de verzekering, alle rijkdommen van de volle verzekerdheid des geloofs. Zo brengt sterk overmogend licht een sterk geloof voort. Helaas! het is slechts het schemerlicht der klaarblijkelijkheid, dat wij hebben.
3de. Moedig te zijn, en een hemelse dapperheid en koenheid in het wagen, om zich

met vertrouwen tot de troon der genade te wenden, is een groot geloof (Hebr. X: 22, IV: 16). Wij moeten met vrijmoedigheid en heilige stoutmoedigheid tot de troon komen, gelijk kinderen tot hun vader. Zo bidt de kerk met hemelse gemeenzaamheid en de durf der genade en des geloofs. "Hij kusse mij met de kussen Zijns monds" (Hoogl. I: 2). Het aanzitten van Johannes in de schoot van Christus, is niet de gemeenschap der liefde alleen, maar ook van het geloof. "In welke wij hebben de vrijmoedigheid en de toegang met vertrouwen, door het geloof aan Hem" (Eféze III: 12). Het geloof durft tot de troon te gaan en tot het Heilige der Heilige (Hebr. X: 19). Het geloof bloost niet.

9de kenteken van een groot geloof.
Dat is een sterk geloof, hetwelk iemand beweegt met Paulus en Silas psalmen te zingen in de kerker, in de stok en onder geselkastijding. Job is hierdoor bekend als een man sterk in het geloof, terwijl hij, toen hij een aller-ellendigst man ten opzichte van zware beproevingen was gemaakt, God kon zegenen. Een sterk geloof profeteert blijde tijdingen van uit het vuur, uit het venster der gevangenis, en verheugt zich in banden (Micha VII:8, 9, Jes. LII: 1, 2, LIV: 1-4). "Te roemen in verdrukking is een bewijs, dat iemand gerechtvaardigd is uit het geloof" (Rom. V: 1-3), en naarmate de verheerlijking van Christus ketenen en kruis groter is, een krachtiger reden om te besluiten, dat een geloof sterk is.

10de kenteken van een groot geloof.
Geduldig, de ganse dag over, op God te wachten, is een bewijs van groot geloof: "Wie gelooft, die zal niet haasten (Jes. XXVIII: 16), hij zal niet beschaamd worden (zo vertalen de "Zeventigen" het en vervolgens Paulus (Rom. IX: 33).
Zoals het geval is met hen, die voor de vijand vlieden uit haastigheid, teweeggebracht door laaghartige vrees; wat schande is. Het is een bewijs, dat men gelooft, als men dapper het veld behoudt, zonder te vluchten. Zo wordt een volhardend wachten op God kenbaar als behorend tot de maagschap des geloofs, en hoe langer de draad der hoop is, al bedroeg hij de lengte van zeventig jaar (bijv. Hab. II: 1 en 2) of al was hij zo lang als een kabel, die van de aarde tot de hemel reikte "daarboven binnen het voorhangsel " (Hebr. VI: 19), des te sterker moet het geloof zijn. Ongeloof, dat niet aan Christus geketend ligt, springt bij de eerste gelegenheid over boord, evenals de goddeloze koning in de haast van ongeloof zei: "Wat zal ik verder op de Heere wachten?" (2 Kon. VI: 33). Geloof is een genade voor de winter, om God tijd te geven te Zijner tijd de zomer te geven. Er zijn twee redenen van onze zwakheid:
1e. Wij zien Israël met het deeg op hun schouders vermoeid en afgemat, onlangs van de steenoven gekomen, zonder één voetstap als erfdeel, gedurende veertig jaren zwervende in de woestijn, en vierhonderd jaren in Egypte. (Hand. VII: 6), dat ziet er armelijk uit. De andere verborgenheid te geloven, die aan de anderen kant of bladzijde van de Voorzienigheid staat, de heerlijkheid van het klieven der Rode Zee en het geven van zeven machtige natiën aan Zijn volk, alsmede hun gebouwen, landen, wijngaarden, hoven; dat is een sterk geloof.

2. De oven is een ding, dat rede en kunstkennis mist, en er dus weinig van weet, dat de goudsmid hierdoor een voortreffelijk en bevallig gouden vat vervaardigt. Het is een groot geloof, om te geloven, dat God door kromme werktuigen, en vuur en zwaard een kerk zal louteren en een heerlijk gebouw zal doen verrijzen, en deze kwaadaardige werktuigen zijn even onkundig aangaande de kunst der Goddelijke Voorzienigheid, als kolen en brandstof aangaande de kunst en de bedoeling van de goudsmid. (Micha

IV: 12; Jes. X: 5-7). De bijl en de zaag weten niets van kunst, noch het zwaard iets van gerechtigheid.
Prelaten, papisten, boosdoeners in de drie koninkrijken verstaan niets van Gods diepe raadsbesluit omtrent hen, dat God n. l. door een vuur, dat zij ontstoken hebben, hen verbrandt, en het tin en koper wegneemt alsmede het verworpen metaal, terwijl Hij hierdoor de Bruid van Christus loutert; zij verrichten een grote dienst, maar kennen de Meester van het werk niet.

11de kenteken van een groot geloof.
Een nederig geloof, zoals dat was in deze vrouw, is een groot geloof. Hoe meer zonden vergeven zijn, des te meer liefde tot Christus het gevolg. (Luk. VII: 47). Zo bewijst het geloof zich des te groter, naarmate een ziel onwaardiger is in zichzelf, om de vergeving in Christus te geloven.
Er moet een groter geloof zijn, om de kwijtschelding van tienduizend talenten te geloven dan de kwijtschelding van vijfhonderd stuivers. Christus acht dit het grootste geloof in Israël, dat de hoofdman zich vernedert als iemand, die onwaardig is met Hem onder één dak te komen, en dat hij Christus verhoogt in Zijn almacht, door te geloven dat Hij alle krankheden op zijn wenk kan gebieden (Matth. VIII: 8-10).

12de kenteken van een groot geloof
Een sterk verlangen naar gemeenschap met Christus is een bewijs van sterk geloof. "Ja, Ik kom haastig." (Openb. XXII: 20). Het geloof antwoordt met een hartelijk verlangen "Amen, ja, kom Heere Jezus!" en II Petrus III: 12. [16]
Het geloof verlangt een vereniging met Christus, en wel een huwelijksvereniging. De reden is: sterk geloof vloeit voort uit sterke liefde, en vurige kolen des verlangens om ontbonden te worden en met Christus te zijn, (Filipp. I: 23) branden tot binnen de deur van de hemel. De krankheid van de liefde naar de heerlijkheid rijst zo hoog als de laagste trede van de troon waarop het Lam Christus is gezeten. En het is geloof en liefde tezamen, die verlangen, dat Christus zijn tred versnelt, en zeggen: "Kom haastig mijn Liefste! en wees Gij gelijk een ree, of gelijk een welp der herten op de bergen der specerijen (Hoogl. VIII: 14).
De gloed der liefde daagt de tijd uit en de langzaam lopende raderen van jaren en maanden, en rekent een uur als een dag. En een dag als een jaar "wanneer zult Gij tot mij komen?" (Ps. CI: 2).
Daarom, de uitgestelde hoop is een barenswee, en een krankheid der ziel. (Spr. X111: 12). Geloof in vereniging met liefde kan gene deelgenoot verdragen; geloof zet Christus aan, om zich te spoeden en te komen, springende op de bergen en huppelende op de heuvelen (hoog(. II: 8), en voegt Hem vleugels toe om sneller te vliegen.
Toch is hier een waarschuwing zeer te behartigen:
Het geloof wandelt langzaam en met loden voet; evenees beweegt het zich snel met arendsvleugelen. Het geloof ten aanzien van de liefde en het verlangen van vereniging met God, is snel en heeft krachtige bewegingen naar een vereniging, ja een krankheid van liefde, om op de top van de berg te zijn en verzadigd met een feestmaal van het vrolijk aangezicht van Christus. Maar ten aanzien van een wijze verzekering, dat Gods tijd de geschikste is, maakt het geen haast. Zo kunnen wachten en haasten tezamen gaan. (2 Petrus III: 10).

---

[16] Deze twee zijn aan elkaar verbonden. Het een is een woord des geloofs (prosdokontas) "uitziende naar"; het andere een woord van vurig verlangen, spoudontas -- "haastende naar" (Stefanus, votis acceterantes, op de beloften haastende) de toekomst van de dag des Heeren. RUTHERPORD.

13de kenteken van een groot geloof
Een geloof krachtdadig door de liefde of zwanger van liefde en goede werken, is een sterk geloof: Gedenkende het werk uw geloofs. (I Thess. I: 3) - krachtig geloof. (Philemon vs. 6). Er zijn beenderen in een sterk geloof, ja sap en leven. Hoeveel duizende appelen zijn daar feitelijk in een boom, die gedurende dertig of veertig jaar achtereen vrucht draagt? zo wordt van Stefanus gezegd, dat hij "vol van geloof en kracht" was (Hand. VI: 8) en Barnabas "vol des Heiligen Geestes en des geloofs." (Hand. XI: 24).

Vertwijfelingen
Wat dan een klein of een zwak geloof is, is gemakkelijk uit te maken. Een geloof, vrij van alle twijfeling, is niet een zwak geloof, het is ook niet sterk geloof.
De Antinomianen dwalen op menigerlei wijze in dit punt:
1. Zij zeggen "na de openbaring van de Geest kan duivel noch zonde de ziel aan het twijfelen brengen." Ja, maar de Geest der openbaring was in Jeremia, die twijfelde, toen hij tot God over God klaagde "Zoudt Gij mij ganselijk zijn als een leugenachtige, als wateren, die niet bestendig zijn?" (Jeremia XV: 18, XX: 7-9, 14-16). Job twijfelde, als hij zeide: "Waarom verbergt Gij Uw aangezicht, en houdt mij voor uw vijand" (Job XIII: 24). Ook Asaf (Ps. LXXIII: 13), Heman (Ps. LXXXVIII: 13-15) en de Kerk (Ps. LXXVII). Toch waren deze allen "verzegeld door de Geest tot de dag der verlossing."
2. Een dergelijke is de vuile dwaling der Arminianen, die met de Socinianen staande houden, dat er zoveel als drie rangen van gelovigen zijn.

1. Enige zijn zuigelingen.
2. Enige zijn bejaarden.
3. Maar dan is er nog een derde soort van waarlijk volmaakten, die niet zondigen uit de wortel der begeerlijkheid, daar de strijd tussen het vlees en de geest thans beslist is, alleenlijk zondigen zij door onachtzaamheid of enige dwaling, of ook door bewolking van hun licht, evenals Adam en de engelen zondigden, terwijl daar geen innerlijk beginsel van verderf in hen was. Vandaar dat enige Libertijnen zeggen: zij, die in Christus zijn, kunnen evenmin zondigen en niet met God wandelen, als de zon kan ophouden licht te geven, of het vuur hitte uit te stralen, of een fontein stromen op te stuwen, aangezien de Geest hen door een zodanigen noodwendige aandrang, die alle vrijheid van wil vernietigt, bewerkt, om met God te wandelen. En indien zij zondigen, zijn zij niet te berispen, omdat de Geest hen niet beweegt tot aflating van de zonde en tot een heiligen wandel.
Antwoord. Maar Paulus "een uitverkoren vat en een sterk gelovige" klaagt over de inwoning der zonde, over zijn vleselijkheid, en hoe het vlees tegen de geest begeert, en over zijn gevangen liggen onder de zonde (Rom. VII: 14-17); dit alles moet zijn onvolkomen geloof bewijzen, onderhevig als het is aan de kwaal van zondige twijfelingen.

Het is ook een grote dwaling te zeggen: na of op het bedrijven van enige afschuwelijke zonden, als moord, bloedschande enz. te betwijfelen, of God mijn Vader is, bewijst, dat iemand onder het verbond der werken is.

Nu zijn er verscheiden soorten van twijfel, die een tegenstelling vormen met het geloof. In de vernieuwde mens.
1e. Een natuurlijke twijfel, en evenals alle paapsheid natuurlijk en vleselijk is, zo bewijst deze verkoeling van genegenheid waardoor mensen liefdeloos jegens Christus

zijn, en nimmer overtuigd zijn van Gods gunst in Jezus Christus, dat zo iemand onder de wet is en niet in Christus. Deze twijfel kan in vleselijke mensen bestaan, en bestaat ook werkelijk in hen met vermetelheid en een zedelijke overreding, dat ze behouden zullen worden, welke alle natuurlijke mensen hebben, zoolang hun geweten niet is ontwaakt. Waarom? Ik ben geen moordenaar, geen tovenaar enz. Waarom? Wel, hoe kan God mij in de hel werpen?
Zo is dit een brouwsel van werkelijke leugens en tegenstrijdigheden; zij hebben echter geen Goddelijke zekerheid aangaande hun behoudenis.
Vraag toch een natuurlijk mens: hebt u een volle zekerheid van uw behoud daar u zegt, dat u altijd gelooft en niet twijfelt? Dan zal hij in verlegenheid geraken en antwoorden: Wie kan een volle zekerheid hebben? Maar dag en nacht heb ik goede hoop, is mijn geloof in orde.
Zo twijfelen ook de Papisten, en zij hebben een leugen in hun rechterhand: "daar ik niet zus en zo ben, kan het niet met Gods barmhartigheid of gerechtigheid bestaan, mij in de hel te werpen. Zo is het ongeloof een leugen."
Maar voor wien hebt gij geschroomd en gevreesd? want gij hebt gelogen, en zijt Mijner niet gedachtig geweest", (Jes. LVII: 11).

2e. Er is een toevallig twijfelen, dat in goddeloze mensen bij vlagen oprijst uit een kwade consciëntie der zonde, maar het verdwijnt als een wolk, evenals in Faraos belijdenis "ik en mijn volk hebben gezondigd." Dit bewijst een wettische geest, die opstaat en weer inslaapt.

3e. Er is een laatste twijfel uit wanhoop, gelijk het vonnis de veroordeelden misdadiger vervolgt; zoals bij Kaïn (Gen. IV: 13, 14), bij Saul (I Sam. XXVIII: 15, 16). Deze alle besluiten de mens onder de wet en haar vloek. Maar er is:

4e. Een twijfelen in de gelovigen, dat, ofschoon een zonde, toch (zo 't mij vergund is de uitdrukking te mogen gebruiken) een Godvruchtige zonde is, niet, omdat het niet inderdaad een zonde is en alzo strijdig met genade en godsvrucht, maar een genadige zonde ten aanzien van de persoon en wat er aan verbonden is, daar het een buurman is van zaligmakende genade.
Geen verworpene is in staat deze zonde te doen, evenmin als heidenen of schandelijke en bij uitstek goddeloze mensen in staat zijn de zonde tegen de Heiligen Geest te doen. Zo zijn bedelaars het verst er van verwijderd om persoonlijk hoogverraad te plegen, daar zij nooit de eer hebben in de nabijheid van des konings persoon te komen. Vandaar dat Davids beenderen, niet die van Saul, verbrijzelde, vernederde beenderen waren (Ps. LI: 10). Een vernederd hart wordt toch genoemd (Nidcheh) gebroken en verbrijzeld door een vrees voor Gods gramschap over de zonde, ook wordt het sap van de ziel des bekeerden veranderd in zomerdroogten en zijn beenderen worden verouderd in zijn brullen de gansen dag, wanneer God de blijdschap inhoudt (Ps. XXXII: 3, 4).
Deze twijfel wedervaart nooit enige verworpene onder de wet of het verbond der werken, en zo is, al is het een kwade zaak, het toch een goed teken, evenals zweren, die uitbreken in het lichaam, op zichzelf ongesteldheden, zwakheden, kwalen en het tegendeel van volkomen gezondheid, niettemin dikwerf goede tekenen en bewijzen zijn van levenskracht en veel levensgloed en gezondheid van gestel.

1. Kleinste maat van het geloof
Dat de aandoeningen van het kind Gods onder bloedschande, moord of andere

afschuwelijke zonde worden gaande gemaakt, dat droefheid wordt gewekt en oprijst, als onze Vader beledigd wordt en onze Heere het voorhoofd fronst en achter de muur staat en weggaat, is wettig; ja er spreekt tederheid van liefde, zachtheid des harten uit. Maar, dat zij in zover ontwaakt zijn, dat zij twijfelen en vrezen: *de Heere is veranderd, Hij heeft vergeten genadig te zijn;* dat is zondige twijfel. Daaruit mag echter in genen dele het besluit worden getrokken, dat de persoon onder het verbond der werken is, maar veeleer het tegendeel, dat de genade op zulk een wijze bij deze twijfel zit en daaraan grenst; dat de persoon niet onder de wet, maar onder de genade is. Zelfs, waar het geloof sterk is, is het niet immer in dezelfde gesteldheid. De krachtigste gezondheid zal afwisselend zijn in haar beloop, ten tijde van ongesteldheid verminderen, en toch sterk zijn en veel leven in zich bevatten.
Neem het leven van de sterke en ervaren christen in zijn gehele onafgebroken gesteldheid, en merendeels behoudt hij in verzoekingen het veld, maar beschouw hem in een zeker geval of kritiek ogenblik, als hij zichzelf niet is en beneden zijn gewone sterkte, zelfs in hetgeen waarin hij uitmunt. Indien al niet een genadige en zachtmoedige gesteldheid zoals Christus eigen was, het overheersend bestanddeel der genade in Mozes was, toch was daarvan een grote mate in hem, daar Hij met Hem de naam (zachtmoedig) droeg, Die het best de namen en zaken van de zachtmoedigste mens op aarde kent. In datgene echter, waarin zijn bloem school, bewees hij zwakker dan zichzelf te zijn en sprak onbedachtzaam met zijn lippen.
Onze hoogste genaden kunnen een kwade uur ontmoeten. Job is, naar het getuigenis des Heiligen Geestes lijdzaam; "gij hebt de verdraagzaamheid van Job gehoord" (Jak. V: 11). En (in Job III) hebben wij van de hartstocht gehoord waardoor Job zichzelven vervloekte. Het geloof is als de zeilvaart, dat is, niet altijd hetzelfde; dikwijls zal de sterkte van wind het schip twintig mijlen achterwaarts drijven.

2. Kleinste maat van het geloof

De kleinste mate des geloofs is een getrouw aanhangen van Christus. Niet in woorden, die ontkennende aanhankelijkheid, waardoor sommigen kunnen zeggen: ik durf voor een wereld mijn aandeel in Christus niet prijsgeven of Hem opgeven. Natuurlijke geesten kunnen een natuurlijke tederheid bezitten, waardoor zij Christus niet durven verlaten en Hem opgeven; toch is er in natuurlijke zielen geen zaligmakend geloof, maar er is in de gelovige enige stellige aanhankelijkheid onder of bij de ontkennend; waardoor daar een kracht van liefde en vriendelijkheid is, die de ziel Christus doet aankleven. Daar kunnen grote zwakheden en grote gebreken mede gepaard gaan, en toch het geloof ongeveinsd zijn.
Wij moeten veel liefde oefenen jegens hen, die zwak in het geloof zijn. Een riet, een gebroken riet kan groeien en Christus wil het niet verbreken. Een begraven gelovige is een gelovige. Indien Christus nu een nauwe bloedbetrekking heeft tot een stuk blauw leem en het dode lichaam van een gelovige, daar Hij ziet, dat in Zijn vlees het zaad en de hoop is van een opstanding, gelijk het zaad en de hoop van de oogst ligt in de rottende en stervende tarwekorrels, die in de koude aarde gezaaid zijn, zoals duidelijk is (Ps. XVI: 9, I Cor. XV: 42-44); veel meer blijft in Christus de betrekking der genade jegens de worstelende, verlaten en in zichzelf dodend gelovige.
Deze kleinste mate des geloofs nu, kan bestaan:

1ste, met veel onwetendheid omtrent God, gelijk dit het geval was met de gelovende discipelen, die met Christus bleven in zijn verzoekingen, Hem beleden, geloofden en Hem aanhingen, toen velen teruggingen en Hem verlieten (Luk. XXII: 28, 29; Matth. XVI: 16, 17; Joh. VI: 66-69), terwijl zij toch onwetende waren aangaande voorname punten des geloofs, bijv. van Zijn dood (Matth. XVI: 21, 22) en van Zzijn

opstanding (Joh. XX: 9).
2de. Zo zijn er, als een storm oprijst, en de ziel zinkende is, grote bezwijmingen en twijfelingen (Matth. VIII: 25 —27, Matth XIV).

3. Kleinste maat van het geloof

Een klein geloof is niettemin geloof. Wat een kwijnend geloof aangaat, het is niet altijd een zwak geloof, dat kwijnt; sterke en gezonde lichamen kunnen koortsen en bezwijmingen hebben. De oorzaken van kwijning zijn toch:
1ste. Het gemis van de invloed der genade en van het opwekken of verlevendigen der genade, veroorzaakt kwijning. "Naar de barmhartigheid, die ons geschied is, zo vertragen wij niet, zo ontaarden wij niet (2 Cor. IV: 1 (Cuk ekkakoumen.). Dat, wat voor bezwijming behoedt, bevindt zich in de boezem van Christus, en ligt in de ingewanden van onze barmhartige Hogepriester Indien onze Voorspraak niet bidt, zo kwijnen wij. "Ik heb voor u gebeden, dat uw geloof niet ophoude" (Me ekteipe.). Evenals de maan in een zekere zin stervende is, wanneer ze een totale verduistering nabij is; zo is het met het geloof, wanneer het bezwijkt.
2de. De vrees voor toorn kan verstrooidheid en moedeloosheid en onzekerheid veroorzaken, waar een sterk geloof is (Ps. LXXXVIII: 15, 16 vergeleken met vrs 8 en 9). Onder de invloed van onze bevattingen van God worden wij verzwakt in t geloven; toch kan uit Matth. X: 19 "want het zal u in die uur gegeven worden" afgeleid worden, dat Christus het hoofd van een bezwijkenden gelovige ophoudt.
3de. De afhankelijkheid des geloofs zal verflauwen, als Christus zijn liefde onttrekt, al laat Hij zijn toorn niet gevoelen. De oprechtheid der genade maakt zich bevreesd, als zij een wolk ziet, al is er geen storm
4de. Een dodige ziel, die haar geloof niet in daden kan omzetten, uit gebrek aan licht en vertroosting, heeft een zwak geloof. Een boom in de winter is een levende boom. Er kan leven zijn, waar weinig roering of beweging is.
5de. Het geloof, dat de mens zelf het kleinst toeschijnt, is soms in werkelijkheid het grootst.
1e. In droeve verlatingen is het meeste geloof en het minste gevoel des geloofs aanwezig (Ps. XXII: 1).
2e. Een geloof onder lijden kan voor de lijder klein zijn. Veel martelaren waren in hun eigen gevoel, in een dodige en ongelovige toestand. Christus is echter om Zijn geloof onder lijden, waardoor Hij de loopbaan liep, het kruis heeft verdragen voor de vreugde, die Hem voorgesteld, meer dan iemand anders geprezen (Hebr. XII: 1-3). Hij zag de hemel, en zijn geloof ging door de hel heen om ten hemel te komen. Een hoge lof wordt toegewezen aan het geloof onder lijden van hen, die door banden en gevangenis zijn beproefd, in stukken zijn gezaagd, bespot, door het zwaard ter dood gebracht, welker de wereld niet waardig was.
Deze lof, die aan het lijdelijk geloof wordt toegewezen, wordt niet toegekend aan het dadelijk werkzaam geloof. Ook wordt niet zoveel van hen gezegd, die door het geloof de muren van Jericho hebben neergehaald; van Gideon, Barak, Simson, en hen die door het geloof koninkrijken hebben overwonnen.
Zij, die door doen hun slecht bestaan om Christus wil er aan geven, en hun begeerlijkheden om Zijnentwil kruisigen, zijn Hem dierbaar, maar zij, die sterven om Christus, wil geven hun zijn en welzijn er aan. Mozes en Paulus, die in zekeren zin er mede tevreden waren naar de hel te gaan, daar zij geloofden, dat Gods heerlijkheid in het behouden van het volk Gods boven hun eeuwig zijn en welzijn te verkiezen was, dienden een groot geloof te hebben.
Het geloof, dat zwak is ten opzichte van een voornemen, kan trapsgewijs een groot

geloof worden met betrekking tot zijn uitbreiding. De kinderen Gods, wier leven is een wandelen door geloof (2 Cor. V: mogen slechts een kleine mate van geloof hebben, toch is het een standvastig geloof met een sterke adem, goed op de lange baan, een geloof, dat een ziel er door heen draagt, in:

lste. Zijn natuurlijke vatbaarheid God te geloven, zal hem onderhouden.

2de. In zijn burgerlijke betrekkingen als vader, zoon, knecht, overheidspersoon.

3de. In zijn geestelijken stand, in de plichten van de eerste tafel, in alle hoedanigheden van welke wij hebben te wandelen door geloof; zelfs eten, drinken, slapen, lachen, ween, omdat ze allen verordend zijn, om de geest des mensen hemelwaarts te richten, door het geloof.

Alle heiligen, die gelovende en al deze voorwaarden door het geloof regelende, ten hemel gaan, hebben niet altijd een geloof zo groot als dat van Abraham en Mozes. Zwakke benen dragen sommigen veel duizenden mijlen door de wereld. Een armzalig en klein vaartuig, in vergelijking van andere, kan rondom de gehele aardbol varen. De vleugels van een mus of duif kunnen over even zo grote uitgestrektheid zee en land dragen, als de arendsvleugelen de arend dragen.

Maar aleer ik van dit punt afga, laat mij vergund zijn, een weinig daaraan toe te voegen.

4. Kleinste maat van het geloof

1. De geringste en kleinste mate des geloofs.

2de. Van de toestand van het kind Gods daaronder.

Wat het eerste betreft, merk ik slechts op, dat er enigermate vuur is, een kooltje, zo klein, dat het niet minder kan; het blijft echter vuur, want het heeft de natuur, het wezen en de eigenschappen van vuur. En wanneer iemand in een toeval of bezwijming ligt, zo heeft die mens wel leven, maar het wordt in enge banden gehouden; daar is slechts een ademhalen, enige levenswarmte, enige innerlijke beweging in het hart, en levensgeesten en levenskracht, maar zo weinig, dat er bijna niet uit blijkt, of hij leeft, dan wel dood is.

Toch is er iets, dat hem van een dode onderscheidt, want vrienden zullen niet willens en wetens een bewusteloos mens begraven. Zo is er in de laagste toestand van het zwakste geloof, waarin de gelovige verkeert, enig vuur en glimmend kooltje van liefde en geloof, en enige rook, ofschoon weinig vuur, en mogelijk kunnen we het geen naam geven. Er moet toch, indien de rechtvaardige leeft door het geloof, een kleine mate des geloofs zijn, enige rook van liefde tot Christus, enige onderscheidende kennis, van een slechten toestand.

Geen mens ter wereld, als hij ligt te slapen, heeft een weerspiegeling daarvan in zijn bewustzijn, waardoor hij weet, dat hij slaapt. Geen dode weet zelf, dat hij dood is. Nooit kon een slapend mens, zelfs Adam niet in zijn eersten slaap, toen God de vrouw uit een rib zijner zijde formeerde, zeggen: Thans ben ik aan het slapen. Niemand die lichamelijk dood is, kan zeggen: Nu ben ik dood, en ik lig onder het gewormte en de verderving. De dood maakt geen melding van de dood.

De gelovige kan echter zeggen in zijn laagste toestand: "ik sliep, maar mijn hart waakte" (Hoogl. V: 2). Ook moet hij, die zegt: "Heere, maak mij levend" (Ps. CXIX), zeggen: "Heere, ik ben dood"; echter te zeggen: "Heere, maak mij levend en zijn doodheid te gevoelen en te kennen, dit zijn uitingen van het leven der genade. Een heilige, die in deze toestand is, kan Christus half dromende liefhebben, en, half slapend, half wakend, loffelijke gedachten van Christus behouden (Job XIII: 15 en XIX: 25-27).

Sommigen hebben gezegd: *zij zouden Christus in de hel liefhebben.*
Dit is in zoverre waar, dat, in zulk een pijn en droevige lijdenstoestand, als waarin de verdoemden zich bevinden, (de zonde, wanhoop of hun haten van God uitgezonderd) heiligen kunnen geloven en Christus liefhebben. Ps. XXII: 1, tenminste begeren, om Christus lief te hebben; immers het kwaad der zonde kan wel, het kwaad der straf kan niet de liefde van Christus, die sterker is dan de dood en de hel, uitblussen. (Hoogl. VIII: 6, 7).
De ziel, in haar laagste stand, is gelijk aan de man, die zijn landerijen voor zulk een grote som verpand heeft, als een billijke prijs mag zijn, om het land te kopen; zo heeft hij inderdaad het land verkocht, maar met een recht van wederkoop; hij behoudt dat recht, zodat hij binnen zekeren tijd zijn verpand erfgoed wettig kan loskopen.
De zwakste gelovige in zijn laagste toestand behoudt het recht van eigendom aan Christus. Hij kan door enige ergerlijke zonde onder een vreeslijke verlating zijn, waar hij de erfenis van de hemel te zeer op het spel heeft gezet, om die niet als verloren te achten, en naar het uiterlijk aanzien, zowel naar zijn eigen gevoelen als dat van velen, kan het zijn, of alles weg is; niettemin is er dan nog, om niet te spreken van de onzichtbare keten van Gods onveranderlijk besluit der verkiezing, welke de sterkste armen van duivels en hel niet kunnen verbreken, vuur onder de as, sap en leven in de wortel van de eikenboom. God zegt van de knop dezes wijnstoks - ofschoon de man het niet ziet of hoort: "Verderf dien niet, want er is een zegen in."

2e. Van de toestand van het kind Gods daaronder.
Wat het tweede betreft, kan de vraag rijzen, wat blijft hem in deze toestand over, om zijn toestand te kennen, of wat kan hij doen?
Ik antwoord:
1ste Wanneer Christus zijn bed heeft verlaten en is heengegaan, moet hij de plaats, waarin Christus lag, warm houden. Ik zeg niet, dat de Kerk in de laagste afzakking was, niettemin was er een verlatenheid, en een droevige (Hoogl. V: 6). Maar in deze toestand opent zij haar hart voor Christus. "Ik stond op, om mijn Liefste open te doen."
2e. Er waren enige afdruipsels van mirre van haar handen, enig gevoel van Christus (vgl. 5.)
3e. "Ik riep Hem, maar Hij antwoordde mij niet"; daar schiet een vermogen om te bidden over,
4e. Een liefdekrankheid. Hieruit blijkt, dat er in de laagste en meest afgezakte toestand van een kwijnend geloof iets is, dat daaraan beantwoordt. En dit is: de geur van Christus, die Hij achter zich heeft gelaten, als hij is heengegaan, lief te hebben; het is de begeerte, met liefde en verlangen, de indruk van zijn voeten te beschouwen en de stoel der liefde, waarin Hij was gezeten.
Zo dan, Zijn zetel wordt, al gevoelt gij geen werk van heiligmaking, door enige geestelijke overpeinzingen bewaard, waar overwogen wordt, welk soort van liefde Christus aan zondaren heeft betoond, dat Hij de Zijnen liefhad, aleer Hij voor hen stierf, Omdat Zijn liefde de oorzaak was, waarom Hij voor hen stierf. En dat Hij na de verworven verlossing hen nog lief heeft en hun Voorspraak is aan de rechterhand Gods. En hiermede wordt zoveel gezegd als: Christus heeft u liefgehad en heeft geen berouw van Zijn liefde; liefde deed Hem voor u sterven, en als het weer moest gedaan worden, Hij zou weer voor u sterven (Rom. VIII: 33, 34; 1 Tim. III: 16).
En veronderstellen we eens, dat het nodig was, dat Christus tweemaal moest sterven of viermaal of honderdmaal of miljoenen maal, en dat Hij had tienduizend miljoen levens, en dat onze zonden zouden vereist hebben, dat Hij eerst voor één gelovige en

dan weer de tweede maal voor een ander, en vervolgens de derde maal voor een ander moest sterven; ja zo, dat Hij voor elk onderscheiden uitverkoren persoon een onderscheiden dood had moeten sterven; ***liefde, liefde zou Hem al deze doden bereidwillig hebben doen ondergaan.***
Daarom, indien de gelovige tien liefden had, zoveel liefden in één liefde verenigde, als er uitverkoren mensen en engelen zijn, alles was te weinig geweest voor Christus. En wanneer de gelovige met dienen en lofverheffing in de verhevenste tempel was bezig geweest zoveel miljoenen eeuwen van jaren (of een spoor van de eeuwigheid, overeenkomend met de duur der eeuwen) als het aantal zandkorrels op alle oevers der aarde, het aantal van alle sterren aan de hemel, van alle bloemen, kruiden, planten, bladeren der bomen, die er geweest zijn of zullen zijn - van de schepping Gods tot aan de neerwerping van het kunstwerk van de hemel en der aarde; toch zal hij zoveel in Christus schuld zijn voor deze oneindige liefde, wanneer die tijd is geëindigd, als toen hij voor de eerste maal zijn mond opende tot de eerste uitademing van lofprijzing in de staat der heerlijkheid.

2de. Hij kan overwegen al de beloften; en, de letterlijke omwenteling, die ten opzichte daarvan in het gemoed plaats vindt, ofschoon het slechts een daad of handeling van het verstand en geheugen is, kan de genegenheden, waarin een hebbelijkheid der genade zetelt, ontvonken. Ofschoon er geen vuur in de blaasbalg is, toch kan door het blazen van de blaasbalg, een weinigje vuur, dat in de haard aanwezig is, worden opgewekt en ontstoken. De hebbelijkheid der genade is dikwijls gelijk aan vuur-vonken, die op de haard onder de as liggen, zij kunnen worden opgerakeld en tot een vuur gemaakt.

3de. Wanneer het geloof het zwakst is, en de ziel verkeert in een wintertijd, onder een verduistering, ter dood toe, is het 't best, om het hart in een lijdelijke gestalte te bewaren, ten einde Hem weer te ontvangen; bijvoorbeeld, te treuren over de zonde, en onbeleden zonden aan de deur brengen, of ook, als de koning naar buiten gaat, de kamer voor zijn terugkeer te vegen.
Het missen van Christus, het verlangen naar Zijn terugkeer, het instellen van een onderzoek naar Hem, "Wachters, hebt gij Hem ook gezien?", liefdekrankheid naar Hem, brengt de ziel in een aangename, liefelijke vatbaarheid, om Hem weer te ontvangen (Hoogl. III: 1, 5).

4de. Wanneer de Kerk op haar bed ligt te slapen, wordt zij toch gelast open te doen (Hoogl. V: 2). Te wenen op het geluid van Christus klopping, als gij niet kunt opstaan, betekent iets; een gevangene kan zijn benen bewegen en de ijzeren boeien doen rinkelen, al kan hij er zich niet van ontdoen. Dat er enige sterkte is, blijkt hieruit, dat ons bevolen wordt: "Richt weer op de trage handen en de slappe knieën" (Hebr. XII: 12). Beweging zal vuur maken.

5de. Christus slaapt voornamelijk het allerminst, wanneer Zijn kind in een hoge koorts ligt; de liefde waakt het meest aan de bedsponde.

LEERREDE 24

"Uw geloof ..." "U geschiede, gelijk gij wilt."

III. Waarom Hij zegt: uw geloof; dit toekennend aan de vrouw.

Het geloof is in dier voege van Christus, als de fontein en oorzaak, dat het het onze is, als de werkers, die door Christus bewogen en bewerkt worden. Daarom is het een vuile dwaling te zeggen: "er is geen inwonende gerechtigheid in de heiligen, en geen genaden in de zielen der gelovigen, maar in Christus alleen."
Er wordt water, dat is: de Geest, gegoten op het droge (Jes. XLIV: 3); Gods Geest gegeven in het binnenste van ons (Ezech. XXXVI: 26, 27); de Geest der genade en der gebeden uitgestort over het huis Davids; er is "een fontein van water in de heiligen, springende tot in het eeuwige leven" (Joh. IV: 14). De Vader en de Zoon maken door de werking der genade woning bij hen (Joh. XIV: 23). Zulk een nieuwe stam en plant van de hemel is in hen geplant, daar zij hebben "de Zalving, die in hen blijft" (1 Joh. II: 27), want Zijn zaad (het zaad van God) blijft in hen (1 Joh. III: 9); "ongeveinsd geloof wonende in Timotheüs (2 Tim. I: 5), Genade in hen, als vuur onder de as (2 Tim. I: 6). En een nieuwe Goddelijke natuur (2 Petrus I: 4). Een inwendige mens (2 Cor. IV: 16). Christus in u (Eng. Vert.), de hoop der heerlijkheid (Col. I: 27).
Ook zijn de vermogens der ziel en haar werkingen in onze bekering niet vernield, gelijk sommigen beweren, alsof de Heilige Geest in de plaats van deze zou komen; want Christus haalt het oude werk omver en maakt een nieuw gebouw voor Zichzelven; maar de stenen zijn van ons, dewijl de ziel blijft in haar vermogens en werkingen; het verstand en de wil blijven, maar zijn geopend (Luk. XXIV: 45, Joh. XXI: 18; Eféze I: 17, 18; Ef. IV: 23, 24). Christus ruimt het vuilnis en de weerspannigheid weg, en verguldt onze steen, het is onze stof, en Zijn werk.
Daarom zijn wij werkende personen. Genade leert geen mens lui te zijn. Immers, daar alle zedelijke handelingen der vernieuwden door God zijn geboden, zo zouden wij, indien wij door genade in deze niet handelend, maar bloot lijdelijk waren, en Christus en de Heilige Geest de enige onmiddellijke, handelende Personen, in het nalaten van: geloven, bidden, loven, horen; in een niet-doen van al onze natuurlijke en burgerlijke handelingen, tevens op een geestelijke wijze; ja ook in onze onthouding van moord, hoererij, lastering enz. (door de genade van Christus onthouden zich de heiligen van de zonde), niet zondigen; - al deze goddeloze bedrijven moesten worden toegeschreven aan de genade van Christus en de Heilige Geest, hetwelk godslastering is, en een lijnrecht verkeren van de genade Gods in ontuchtigheid.
Wij behoren nu door genade werkzaam te zijn, om onszelf te reinigen (1 Joh. III: 3). met verwijde harten in Gods weg te lopen, (Ps. CXIX: 32), en de genade, die onder de as ligt, op te wekken en aan te blazen (2 Tim. 1: 6). "Te wandelen in Christus, gelijk wij Hem hebben aangenomen" (Col. II: 6). "Ons zelf te bewaren in de liefde Gods (Judas 21).

Gebruik.
Wij moeten zorgvuldig zijn met de voorraad; de voorraad der genade niet beschadigen of verkwisten. Hij, die zijn voorraad doorbrengt, zal binnenkort niets meer hebben. Werp geen water op uw eigen kool om de Geest uit te blussen, of te bedroeven. Ga na, wat uw voorraad uitlevert; welke opbrengst en oogst van des Geestes vruchten Christus zal terug ontvangen. De Heere vraagt aan elk kind van God: wat en waar is de voorraad, en waar is de rente van de hemel? Het is een deugd in de koopman zijn

voorraad te vermeerderen, en onder alle verliezen te trachten dien in zijn geheel te bewaren. Daar is een verspillen van de hebbelijkheid der genade, wat een gevaarlijke zaak is. (Eféze IV: 30).
Daar is een bedroeven van de Geest en een wegwrijven van enige letters of kenmerken van het brede zegel des Geestes; evenals wanneer enige spaken of de as der raderen van een groot werk breken, en de molen of het uurwerk stilstaat, en niet kan lopen. Hoed u, dat geen slotwerk van het geweten wordt gebroken, uit vrees, dat de sleutel Davids, die het hart opent, dit niet in orde brengt, of op het slot past!
David brak een slotwerk en een deeltje van het nieuwe hart door zijn overspel en bloedvergieting. En daarom, geen werkmeester dan slechts één in de hemel, kon het slot weer in orde brengen.
De nieuwe schepping is gelijk aan een kunstig uurwerk van kristal vervaardigd; het moet zorgvuldig en teder behandeld worden: het kunstgewrocht van de Heiligen Geest, die in ons woont (2 Tim. I: 14) moet bewaard blijven voor de minste breuk of slag in al zijn raderen en wentelingen; ja het geringste vlekje mag er niet in blijven.

Vraag. Wat moet gedaan worden, om de nieuwe schepping in een goeden staat te houden?
Antwoord.
1. Wacht u naar bed te gaan en te slapen met een gebroken of ontwricht been in de inwendige mens. Het is goed, na enige grote zonde, waarover men geen berouw heeft gehad, of die niet betreurd is, verontrust van ziel te zijn, alsof men pijn in de beenderen had.
Toen Petrus door verloochening van zijn Heere, een been of gewricht van de nieuwen mens in zich had doen verrotten, rustte hij in die nacht niet goed; "hij ging naar buiten, en weende bitterlijk." (Matth. XXVI: 57). Jeremia deed een onbezonnen en hartstochtelijke gelofte, om niet meer in de Naam des Heeren te spreken, maar hij kon met die vurige kool in zijn beenderen niet slapen. (Jer. XX: 9).

2. Leg de bewaring van het nieuwe schepsel uit uw handen; maak het tot een pand, dat u aan Christus bewaring toevertrouwt (2 Tim. I: 12) - laat Hem er voor instaan - bezwaar uzelf daarmee niet. De hebbelijkheid der genade, en de mens bij Christus achter slot en grendel gezet, zijn in veilige bewaring; overweeg, wat er van Hem komt. (Judas vs. 24). Dit is een verdorven wereld, waar veel duivels met lange vingers wijd en zijd de aarde doorkruisen; waar rovers aan de weg naar de hemel op de loer liggen, om ons de kroon te ontnemen (Openb. III: 11). De gelovige, die met genade begiftigd is, moet steeds aan het houden en keren zijn met mensen en duivels. "Beveel de bewaring uwer zielen aan de getrouwe Schepper, - maar zijt niet werkeloos - doe het met weldoen." (1 Petrus IV: 19).

3. Bejegen Christus vriendelijk, als gij Hem bezit; breek niet met Christus, als u de hebbelijkheid der genade in veilige bewaring wilt hebben; doe niets tegen uw staat. de Heiligen Geest te bedroeven, is de staat van een verloste onwaardig; uw rang is onbestaanbaar met een wandel naar het vlees. Het legerkamp, waarin gij zijt, kan geenszins toegeeflijkheid aan het vlees dulden. "Gij hebt de Heere Jezus aangedaan" (Rom. XIII: 14). U kunt voor zulk een kasteel, als het vlees is, niet inslaan, noch het van mondbehoeften voorzien. Sommigen zijn werkzaam, om zichzelf te voorzien, en leggen voorraad op voor het vlees. Met goed doen bezig te zijn, dit houdt de hebbelijkheid der genade in oefening, en ook in t leven; want de genade is in haar natuur leven, en het leven wordt bewaard door beweging en de gedurige

levenswerkingen, voorzeker met dit verschil - het natuurlijke leven kan versleten worden door te menigvuldige en zware arbeid en door zwoegend wegteren. Dit leven wordt door een naarstige wandel met God meerder; immers "Alle rank, die in Christus vrucht draagt, reinigt mijn Vader (zegt Hij), opdat zij meer vrucht drage." (Joh. XV: 2

"U geschiede, gelijk gij wilt."
Christus kan (om zo te zeggen) niet lang veinzen en zijn liefde bedwingen. Zwaar beproefde Hij deze vrouw, nu prijst Hij haar in haar gezicht: "Groot is uw geloof, " en willigt haar wens volkomen in.

Christus medelijden
1. Als er zulk een broederlijk en natuurlijk medelijden in Jozef was, (Gen. XLIII: 30), ontstak Jozefs ingewand, het werd heet, en " Jozef kon zich niet bedwingen"[17] (Gen. XLV: 1); zijn liefde was gelijk aan een hete oven, en zij leidde hem als t ware gevangen, en overmeesterde hem. Nu, de mens Christus heeft hetzelfde mensenhart en ingewand.
En ik ben van oordeel, dat, daar Christus een mens zonder zonde was, ook de werkingen der natuurlijke deugden, als: medelijden te hebben met bedroefden, bij Hem sterker waren dan bij ons. De zonde verstompt natuurlijke vermogens, bijzonder dezulke die overhellen tot lofwaardige en goede uitingen, zoals liefde, medelijden met de ellendigen. Ook buigt de zonde, of liever, zij breekt natuurlijke uitingen, die op zichzelf noch goed noch kwaad zijn, en verder van de zedelijkheid verwijderd zijn; zij maakt deze sterk boven de natuur, daar de zonde een geweldig ding is.
Zo is er bij natuurlijke mensen in de vleselijke reden weinig macht over handelingen, die betrekking hebben op geslacht, honger, dorst, slaap, en zulke, die uit het gevoelsleven der ziel opkomen. Christus die de sterkte van de zondeloze natuurlijke reden, ver boven Adam, bezat, was sterk in de uitingen van de eerste soort, en gematigd in de andere.
Dit geldt temeer daar Hij een Hogepriester is, die ons evenaart in natuurlijke aandoeningen. (Hebr. IV.: 15). Ja, door een medegevoel, daar Hij ook dezelfde aandoeningen had, die ons eigen zijn, weende Hij over Jeruzalem (Luk. XIX). Toen zij voor Hem Hosanna riepen, en Hem een aanleiding van vreugde verschaften, weende Hij niettemin over de stad, en sprak woorden van medelijden, maar afgebroken, en ingehouden door zuchting en droefenis. "Och, of gij ook bekendet, ook nog in deze uwen dag" (vers 41, 42). Nu, welk een medelijden moet er in Hem zijn, als Zijn medelijden zo hevig was?
Jozef is niets bij Hem, daar Hij een mensenhart heeft aangenomen, om de heiligen naar de hemel te vergezellen, zuchtende, wenende, treurende, in al deze dingen verzocht, gelijk als wij, maar zonder zonde (Hebr. IV: 15).
Nu, hoewel er geen hartstochten in God zijn, zo min als er zwakheden in Hem zijn, toch zijn de bloem, de bloesem, de voortreffelijkheid van al deze, oneindig in God: Hij slaat en beproeft, en heeft toch medelijden.
Israël roept tot de Heere in hun dienstbaarheid; Hij geeft hun een hard antwoord: "Gaat heen, roept tot de goden, die gij verkoren hebt; laten die u verlossen." Zij blijven nog in dienstbaarheid en wenen voor Hem. "Toen werd des Heeren ziel verdrietig" (Richt. X: 16). (Hebr. "bekort om de rampen van Israël"). Zo in Jeremia XXXI.
Twee kwaden wedervaren Efraïm; het een is Gods tuchtigende hand, het andere is,

[17] Vatabtus merkt op, dat het Hebreeuwse woord betekent: "Hij kon zich geen geweld aandoen.

klaging en smart vanwege de zonde; beide zijn beproevingen.
Maar hoe drukt God zich jegens Efraïm uit?" Is niet Efraïm Mij een dierbare zoon? Is hij Mij niet een zoon der vertroosting" (vers 20). Naar het Hebreeuws: "Is hij Mij niet een troetelkind? want sinds Ik tegen hem gesproken heb, denk Ik nog ernstig aan hem; daarom rommelt Mijn ingewand over hem."
Merk op, dat Gods vertroostingen hun intrede doen na droevige en zware beproevingen: "Gij verdrukte, door onweer voortgedrevene. ongetrooste! zie, Ik zal uw stenen gans sierlijk leggen, en Ik zal u op saffieren grondvesten." (Jes. LIV: 11). "Troost, troost Mijn volk zal ulieder God zeggen: Spreekt naar het hart van Jeruzalem, en roept haar toe, dat haar strijd vervuld is." (Jes. XL: 1 en 2). Er is een hevigheid van hemelse hartstocht in Christus liefde; ze zal ten slotte voor de dag komen. Beproefden! wacht maar, gij zult Christus als Christus aan het einde van de dag zien; Christus is wel een dag wenen en een dag wachten waard.
Het medelijden, dat in Christus onderdrukt en besloten is, moet uitbreken, het maakt Christus gemoed lichter, dat zijn ingewanden van barmhartigheid, lucht krijgen. Het medelijden, dat binnen Gods ingewand wordt gehouden, pijnigt Hem (om zo te zeggen), het moet voor de dag komen. "Mijn hart is in Mij omgekeerd; al Mijn berouw is tezamen ontstoken" (Hos. XI: 8). O, wat heeft de zonde onze natuur ruw en onmenselijk gemaakt!
De liefde van Hem, die voor ons stierf, brak de hemel, en scheurde de twee zijden van het uitspansel als het ware vanee; onze Heere daalde neer, en werd mens, in alle dingen gelijk als wij, uitgenomen de zonde. Maar o! de eerste, nee, de verdubbelde dagvaarding van Christus om Hem lief te hebben, wordt niet gehoorzaamd. De liefde roept, wij zijn doof! Christus liefde jaagt om geen anderen buit dan ons hart, en - wij willen het niet geven.
Nadat Christus een ziel verzocht heeft, gaat het Hem aan het hart; het is een gemak en troost voor Christus de beproefden verlichting te geven en te troosten. Hij is nu bezig Brittannië te beproeven, en zijn bruid een beker met bloed en tranen te drinken te geven. Maar wie weet welk erbarmen, welke omkeringen des harten, welke aandoeningen van medelijden er zijn in de mens Christus, die thans in de hemel is! Zij, die in leven zullen zijn, om aanschouwers te zijn, dat de Heere Zijn bruid in Zijn armen sluit, en haar omhelst, na deze veel verzoekingen, die nu onze ogen zien, zullen deze waarheid onderschrijven. En zij, die na verlatingen Christus liefde-omhelzingen ondervinden, weten dit.
Zo wij moesten veronderstellen, dat slechts deze één eigenschap van tere ontferming jegens zijn verzochten in Christus ware, zou dit Hem gans en al beminnelijk voor ons maken. Immers de beweging van tedere barmhartigheid in Christus, op de veronderstelling Zijner vrije liefde, dat Hij voor de zijnen stierf, is natuurlijk, daar Hij een mensenhart met Zich ten hemel heeft genomen, en onze natuur aannam: als onze medelijdende Hogepriester kan Hij niet dan medelijden hebben. Barmhartigheid werkt als een natuurlijke drijfveer in Hem.
Nu, veronderstellen wij, dat de moeder was eeuwig, en haar kind eeuwig, maar eeuwig zwak; zo zou het medelijden van de moeder eeuwig tot haar kind uitgaan,
Veronderstel, een schone roos groeit eeuwig, en zomer zonneschijn bestraalt haar eeuwiglijk om haar leven en sappen tot in eeuwigheid te onderhouden; zij zou eeuwig een zoete geur verspreiden en haar schoonheid aan ogen en zinnen bieden. In Jezus Christus, het hart en teder ingewand van de zoetste, zachtste en hoogst medelijdende natuur des mensen, welke God bij mogelijkheid kan formeren, heeft in God-Christus, eeuwige en oneindige barmhartigheid ontmoet.
En, om niet te zeggen, dat de barmhartigheid in de Christus-mens, gedurende deze

zestienhonderd jaar onvermoeid, zomer en winter, nacht en dag, zoet-geurende daden van liefde heeft te voorschijn gebracht. En dat zelfs nu, terwijl u dit leest, Hij daden van liefde en barmhartigheid uitstraalt - een eeuwig Hogepriester zou niet anders eindeloos kunnen doen, dan zich ontfermen over Zijn verlost vlees.
Barmhartigheid verkiest vrijelijk een liefhebber, Jakob, niet Ezau; dezen, niet die man; de dwaze, niet de wijze; de bedelaar, niet de vorst; de knecht, niet de meester. Maar wanneer zij eens de keuze heeft gedaan, werkt ze noodwendig en eeuwig.
Christus liefde heeft geen rusttijd, geen stilstand. Maar wanneer Hij verzoekt, tuchtigt, bedroeft, beproeft; zo zijn Zijne liefde en tedere barmhartigheid in het donkere werkzaam. Jozefs medelijden was in actie en aan het werk, als zijn broeders niets van die aard zagen, zelfs toen hij hen als spionnen beschuldigde, en hard met hen handelde.
Terwijl het zwaard des Heeren, dronken, gezwollen en vet geworden van het bloed, thans in de drie koninkrijken aan het woeden is, is in onze Hogepriester barmhartigheid, en zijn ingewanden rommelen in Hem, ofschoon wij het binnenste van Christus niet kunnen zien.
Het is waarschijnlijk, dat het vers (Hebr. IV: 15) slechts een zinspelende verklaring is van "de omgekeerde en bewogen ingewanden van God" (Jer. XXXI: 20). Christus is, als het ware, in de hemel brandend en blakend in een hartstochtelijk medelijden jegens Zijn zwakken. Hij is niet slechts aangedaan, maar *gekweld met onze zwakheden,* gelijk het woord uitwijst.
Wij zullen de goede zaak niet dienen, door de toestand van verzoeking, waar óf de kerk óf een ziel verkeert, te maken tot de regel van Gods liefde; Gods vurige bedeling in Sion, of in een ziel, in de brandende braambos, spreken niet altijd van toorn.
Maak geen valse commentaren op de verzoekende bedeling van Christus. De hel is bij de liefde van Christus bijkomstig, en kan haar niet veranderen. Veronderstel, dat Christus tedere barmhartigheid in het midden van de vlammen der hel was, toch zou barmhartigheid daar barmhartigheid zijn, als barmhartigheid werken en zichzelf niet logenstraffen.
Nooit gaf een roede Gods op enig uitverkoren kind Gods (behalve alleen op Christus) voldoende wraak vanwege de zonde te kennen.

Vraag. Hoe? *Is Christus nu niet rood aan Zijn gewaad, en Zijn klederen geverfd met en gedoopt in bloed. En heeft Hij niet in de drie koninkrijken de wraak als een kleed aangedaan?*
Antwoord. Voorzeker, én om de tergingen van Engeland, hun onberouwde afgoderij, bijgeloof, hoogmoed, zorgeloosheid, ondankbaarheid jegens God, Die de roede des onderdrukkers heeft verbroken en hen van de gewetensdruk onder de bisschoppelijke kerkregering heeft bevrijd, als: een misdienst en zware ceremoniën; én om de zonden des konings, van de koningin, het hof, kerkvoogden en profeten, het vervolgen en doden der getuigen van Christus in de dagen van Koningin Maria en in de voormalige tijden der kerkvoogden; én de hedendaagse ongerechtigheid, de zorgeloze, slappe inachtneming van de godsdienst; én de moeite, die zij zich geven, om het koninkrijk van Christus van de macht te beroven, die Christus aan Zijn volk in de tucht der kerk heeft gegeven, en die naar hun parlement te verleggen, zodoende kerktucht tot parlement-tucht makende, en aldus de twee koninkrijken ondereen mengen.
Voorts, hun verdragen van godslasterlijke sekten, waarvan enigen de Godheid van Christus loochenen, anderen Zijn koninklijk ambt, om Zijn volk te heiligen en te regeren, sommigen Zijn priesterlijk, anderen Zijn profetisch ambt; én veel andere zonden van profeten en volk, waarvan men zich niet bekeerd heeft. Om de meeste

dezer zonden en veel andere, en bijzonder om de verbondsbreking in Schotland, - moeten deze twee koninkrijken zware oordelen Gods duchten, en vrezen, dat hun onheil nog niet ten einde is, maar veeleer "het een wee is weggegaan, ziet een ander komt;" tenzij deze landen vernederd worden, en in het stof liggen voor het aangezicht des Heeren.
Toch is in al deze de bedeling Gods, ofschoon bloedig, slechts de sprake des Heeren, die gelijk vanouds, zo nu tot Brittannië klinkt: "En Ik zal mijn hand tegen u keren, en Ik zal uw schuim op het aller-reinste afzuiveren, en Ik zal uw tin wegnemen. En Ik zal u uw rechters wedergeven, als in het eerste, en uw raadslieden als in den beginne; daarna zult gij een stad der gerechtigheid, een getrouwe stad, genoemd worden. Sion zal door recht verlost worden, en haar wederkerenden door gerechtigheid. (Jesaja I: 25-27).

2. Een harde bedeling van Christus kan niet lang hard voor de heiligen blijven. Hij moet antwoorden en de smart van het gebroken gemoed der vrouw lenigen. Christus lijdt een nacht smart, wanneer Hij de gehele nacht door, de tranen van de wangen Zijner kerk moet doen lopen. Hij kan niet dan een dageraad van vreugde brengen vóór de gewone tijd van de opgang der zon. (Ps. XXX: 5).
Christus tuchtigt en weent uit medelijden tegelijk. Tedere barmhartigheid in Christus beweegt zich evenveel, zo niet meer binnen als buiten. Het medelijden der moeder is evenzeer als ooit daarbinnen gaande, als het kind maar aan haar borst is, en het niet in staat is, zijn moeder als moeder te kennen, en liefde als liefde. Als de verlatenen pas jong en warm uit de tweede baarmoeder is voortgekomen, en een kindje gelijk, opnieuw geboren; ligt hij, al bevindt hij zich in een geestelijke koorts, zoveel als ooit tevoren, gelegerd in de ingewanden van Christus, ofschoon hij in dat geval niet bekwaam is, Christus als Christus te kennen, en een werkelijke bevatting van Hem te hebben, alsmede Christus liefde als zijn liefde te beseffen.
"Sinds Ik voldoende met hem gesproken heb, door hem te tuchtigen, of sinds Ik tegen hem gesproken heb, denk Ik nog ernstig aan hem." (Jer. XXXI: 20). Ik heb in mijn toorn veel tegen hem gesproken en deels tegen Mijn wil, Ik beknorde en geselde hem. Maar Mijn bewogen ingewand, de roeringen van een medelijdend hart weerspraken (in zekeren zin) mijn harde kastijding; mijn hart ging uit bij elk hard woord, bij iedere harde slag."
De zon en de natuur zijn lange tijd, ja veel jaren onder de aardbodem werkzaam tot het voortbrengen van goud en zilver, eer wij het goud en zilver zien. God en Zijn knecht Natuur bereidden ons in dat opzicht heimelijk, daarbeneden in de ingewanden der aarde, een genoegen, en een grote gunst, door een ongezien en verborgen voorziening voor onze beurzen te verschaffen. Deze verborgen liefde, beneden in het donker aan het werk, is niet eer liefde voor ons, dan totdat wij haar vinden en zien. Niettemin is de natuur op een verborgen wijze onder een sluier onder de aarde aan het zwoegen, om ten onze dienste metalen, bomen, kruiden, bloemen, koren voort te brengen; wij zien echter te dien tijde geen oogst. Christus ingewand is aan het zwoegen, en evenzeer jegens ons in barensnood, in smart door medelijden en liefde en tedere barmhartigheid, wanneer we in een koorts en een vlaag van verlatenheid ons bevinden, als op elk ander tijdstip; in weerwil van dit alles worden wij door Christus bemind, Hij heeft medelijden met ons, en wij hebben er heel geen erg in.
Alle antwoorden en woorden van Christus tot deze vrouw, tot nu toe, waren slechts verklaringen en bekendmakingen Zijner gramschap, alsmede van haar verwerping, als zijnde niet een van de verloren schapen van het huis Israëls: een hond onder de tafel - niet een kind des huizes.

De liefde kwam niet eerder dan thans voor de dag. Toch waren gedurende al die tijd Christus genegenheid en liefde met deernis over haar aangedaan.

Conclusie: ***Christus kan schijnbaar tegenstrijdig handelen***
Uit dit alles trekken wij het besluit: Christus kan personen liefhebben, en toch kan zijn bedeling zo hard zijn, dat, naar hun oordeel, geen grond bestaat, waardoor zij er zeker van zijn, dat Christus hen liefheeft, totdat het Hem zal behagen dit te openbaren. Hieruit mogen wij deze stellingen afleiden, die wij thans hebben te overwegen.

Stelling 1.
Gods vrije en onbedongen liefde is de oorzaak van onze verlossing, roeping, heiligmaking en eeuwige zaligheid. Hij had ons lief in onze bloede, en terwijl wij vertreden waren in ons bloed (Ezech. XVI: 6, 8). Toen wij waren de verloren wereld (Joh. III: 16), goddelozen (Rom. V: 6), vijanden, (vers 10), maakte Hij ons levend; riep ons, toen wij dood waren door de zonden (Eféze II: 1), zonder de werken (2 Tim. I: 9). De rekening der genade is het welkom van Christus, en dat om niet.

Stelling 2.
Onze godgeleerden zeggen: God heeft de personen der uitverkorenen lief, maar Hij haat hun zonden. Mr. Denne is hierover geërgerd en, om dezelfde reden, ook de Arminianen. "Indien God de werken der ongerechtigheid haat, kan Hij niet anders dan de personen en werkers der ongerechtigheid evenees haten."
Het is waar, de Heere haat de personen der uitverkorenen om hun zonden op zodanige wijze, dat Hij op hun Borg, Christus, wraak neemt over hun zonden. Maar dit strookt met 's Heeren liefhebben van hun personen tot hun eeuwige zaligheid.
De waarheid is: Gods aandoening ad intra (innerlijk) van haat en misnoegen geldt nooit de personen der uitverkorenen op zulk een wijze als de personen der verworpenen. Hij had in het verborgen, van eeuwigheid, gedachten der liefde en des vredes jegens zijn uitverkorenen: vóór alle tijden maakte Hij een hemel voor hen, en beschikte Hij hun een Zaligmaker.

Stelling 3.
Onze godgeleerden leren terecht, dat er een tweeërlei liefde in God is; een liefde der goedgunstigheid (Amor benevotentiae.), die Hij hun, eer de wereld was, toedroeg, en deze wordt genoemd, de liefde der uitverkiezing. Van deze liefde spreekt Paulus "Jacob heb Ik lief gehad, en Ezau heb Ik gehaat" (Rom. IX: 13). Dit is fontein-liefde, de oorsprong- bron van onze gehele zaligheid.
Er is een andere liefde, die genoemd wordt een lierde van voldoening (Amor complacentiae), - een liefde der rechtvaardigmaking (gelijk Mr. Denne haar noemt) - welke geloof veronderstelt, zonder hetwelk het onmogelijk is Gode te behagen (Hebr. XI: 6). Hiervan spreekt Christus "die Mij lief heeft, zal van mijn Vader geliefd worden. En Ik zal hem liefhebben, en Ik zal Mijzelven aan hem openbaren" (Joh. XIV: 21). "Zo iemand Mij lief heeft, die zal Mijn woord bewaren. En mijn Vader zal hem lief hebben, en wij zullen tot hem komen en zullen woning bij hem maken" (vrs 23). Zo zegt Christus, de Wijsheid Gods, "Ik heb lief, die Mij liefhebben" (Spr, VIII: 17). Ook spreekt Christus op zulk een wijze van zijn liefde tot zijn verloste en geheiligde Bruid: " Gij hebt Mij het hart genomen, mijn zuster, o bruid; gij hebt Mij het hart genomen, met een van uw ogen, met een keten van uw hals" (Hoogt. IV: 9),
Heiligheid en het beeld Gods is het voorwerp van deze liefde, niet de oorzaak of enige verdienste. Deze is niet zo eigenlijk liefde als de andere. God heeft veeleer personen,

wier welzijn en heil Hij wenst, lief, dan zaken.

Tegenwerping 1. Mr. Denne is met deze onderscheiding niet tevreden; en waarom?
De liefde der uitverkiezing en de liefde der rechtvaardigmaking, zegt hij, zijn niet verschillende liefden of verschillende graden van liefde, maar verschillende openbaringen van een en dezelfde oneindige liefde: evenals wanneer een vader een erfenis aan zijn zoon heeft vermaakt; hier is geen nieuwe liefde van de vader tot zijn zoon, maar een nieuwe openbaring van die liefde, waarmede de vader zijn zoon tevoren lief had.
Antwoord.
1. Mensen moeten niet op zich nemen, hetgeen ze niet kennen, te wederleggen. Nooit heeft enig protestants godgeleerde geleraard, dat er een nieuwe liefde in God is, of enige nieuwe graad van liefde, die niet tevoren in Hem was. De Arminianen, inderdaad, vertellen ons van een nieuwe liefde, nieuwe begeerten, van een af- en toeneming, liefde en haat, die elkander in Gods gemoed opvolgen; deze Vorstiaanse godslasteringen verfoeien wij.
Het is inderdaad een en dezelfde eenvoudige en heilige wil van God, waardoor Hij Petrus en Johannes van eeuwigheid liefhad en hen tot zaligheid verkoor, en waardoor Hij hen in de tijd zo liefhad, dat Hij hen uit vrije genade schonk geloof, heiligheid, vergeving in Christus, en deze met zijn liefde achtervolgt. De eerste wordt genoemd zijn liefde van welbehagen in hun *persoon,* eer zij goed of kwaad doen; de laatste is liefde van voldoening in hun *staat,* en des Heeren nieuw werk in hen; evenals de man met dezelfde liefde zulk een tot zijn vrouw kiest, en haar liefheeft, nu hij met haar als zijn huisvrouw gehuwd is.

Tegenwerping 2. De mensen hebben een behagen in hen, die zij liefhebben, en evenees God.
Antwoord.
Wij stemmen dit gans toe; deze uitdrukkingen van *Gods liefde en welbehagen* zijn door de godgeleerden gekozen, om de zaak uit te drukken. God heeft van eeuwigheid niet Ezau maar Jakob lief, eer hij gelooft of goed doet, en heeft in hem een behagen. Hij heeft Jakob echter niet in dien zin van eeuwigheid lief en in hem een behagen, om hem het geloof en het beeld van de tweeden Adam te schenken, aleer hij in de tijd het woord hoort, en om zijn zonde wordt vernederd.
Ook is het waar, dat de liefde van voldoening niet een nieuwe daad is van Gods wil, die in de tijd bij God oprijst, maar de verklaring van Gods liefde van welbehagen in dit opzicht, dat het God behaagt, het geloof en zijn heilige schoonheid te verleen, welke de ziel voor God beminnelijk maken. En dit is eerder het gevolg van eeuwige liefde, dan liefde.
Voorts, God heeft een liefde van voldoening jegens de personen der uitverkorenen, en liefde van welbehagen (ofschoon niet van verkiezend welbehagen jegens hen) wegens hun heiligheid. (Hoogl. IV: 9).

Tegenwerping 3. Het is ongerijmd, dat God de uitverkorenen met oneindige liefde zou lief hebben, en hen verkiezen tot zaligheid, wat hun personen betreft en tevens hen met oneindige haat haten als werkers der ongerechtigheid.
Antwoord. Het zou ongerijmd zijn, ik stem het toe, indien Gods haat tegen de uitverkorenen als zondaars enige inwonende aandoening in God ware, die met Zijn liefde in strijd zou zijn, waardoor Hij afkerig zou zijn van hun personen, maar Gods haat tegen de uitverkorenen, omdat zij zondaars zijn, is niets dan Zijn misnoegen

tegen de zonden, (niet tegen de personen) waarom Hij de Borg Christus een voldoenende straf doet ondergaan voor hun zonden. Een vader kan (zo hijzelf een kroon droeg) zijn verkwistend zoon in die zin liefhebben, dat hij voornemens blijft, hem erfgenaam van een koninkrijk te maken, terwijl hij zijn verkwisting en verspillend doorbrengen van zijn goederen zowel haat als bestraft.

Tegenwerping 4. Mr. Denne zou ons willen leren, hoe liefde en haat jegens zondaren tegelijkertijd bestaanbaar zijn. "De wet (zegt hij) en het Evangelie spreken verschillende dingen: de een, die de openbaring van Gods rechtvaardigheid is, zegt ons, wat wij van natuur zijn; de andere, die de openbaring van Gods genade is, zegt ons, wat wij door Gods genade in Jezus Christus zijn. De wet vervloekt en veroordeelt de zondaar; het Evangelie zegent en rechtvaardigt de goddeloze."
Antwoord.
Wat is dit anders dan hetgeen Mr. Denne en andere Antinomianen in ons veroordelen? Hoe kan een en dezelfde onveranderlijke God vervloeken, veroordelen en zondaars zo haten, dat Hij hen eeuwig straft, en niettegenstaande, hun personen zegenen, rechtvaardigen en lief hebben tot hun eeuwige zaligheid, tenzij zij juist hetzelfde onderwijzen als wij? De wet en het Evangelie zijn toch niet meer met elkander in strijd dan liefde tot de personen der uitverkorenen met de haat en de wrekende gerechtigheid vanwege hun zonden,

Tegenwerping 5. Mr. Denne zou verder het punt aldus willen ophelderen: "In welke zin ook de wet van toorn spreekt, het is tot de zondaar, die onder de wet is; ofschoon de uitverkorenen zondaars zijn naar het oordeel der wet, in hun gevoelen, rede, ja dikwijls in hun consciëntie, zo zijn zij toch, daar hun zonden zijn overgedragen op de Zone Gods (in Wien zij uitverkoren zijn), rechtvaardig in Christus de Middelaar."
Antwoord.
De wet spreekt van toorn, ten opzichte van haar regering en heerschappij ten dode, tot de nog niet bekeerde uitverkorenen en tot de verworpenen, zonder enige uitzondering. Zij kan echter niet van toorn tot de gelovige spreken, ofschoon hij iemand is, die dagelijks zondigt en onder de wet is, d.w.z onder de regel der wet. Nu, onder de wet te zijn, is voor Paulus, te zijn onder de verdoemenis der wet (Rom. VI, VII). In dit opzicht zijn de gelovigen niet onder de wet, maar onder de liefelijke regering der vergevende genade; nochtans zijn zij onder de wet als een voogd, een gids, een regel. Voorts, dat er verschil is tussen de regel en de regering der wet, is duidelijk.
1. Omdat de regerende macht der wet een wezenlijk bestanddeel der wet is, zonder welke de wet geen wet is. De regering of de verdoemende kracht der wet komt bij toeval met de wet overeen, in zoverre de mens een zondaar is, hetwelk een toevallige toestand voor de wet is.
2. De wet is een regel, en heeft een eigenlijke leiding en voogdij over de bevestigde engelen, en zou deze ook over de mens gehad hebben, zo hij nooit had gezondigd; de wet kan echter geen regerende macht ten dode over de bevestigde engelen en de mens in dat geval hebben; evenals de cipier geen macht heeft over de mens, die nooit een boosdoener was.

lste. Wij zijn zondaren naar het oordeel der wet, daar de zonde in ons woont, en tevens 2de de schuld der wet op ons ligt tot verdoemenis. Maar eenmaal in Christus zijnde en gerechtvaardigd, blijven wij wel zondaars, wat de inwonende zonde betreft. Maar wij zijn geen zondaars, daar wij in Christus gerechtvaardigd zijn, wat de wet-verplichting tot eeuwige verdoemenis aangaat, van welke wij volkomen

bevrijd zijn De gerechtvaardigde en verlosten in Christus blijven even wezenlijk en in de grond zondaren, als melk wezenlijk wit, en een raaf zwart is. De rechtvaardigmaking verwijdert de inwonende zonde niet. En dus blijven wij, ten opzichte van gevoel, rede en consciëntie zondaren tot onze dood toe, hoewel geen veroordeelde zondaren.

Tegenwerping 6. Mr. Denne werpt tegen - wij bidden dagelijks: *"Vergeef ons onze zonden;* dan zijn wij niet rechtvaardig in Christus; waarop hij het antwoord laat volgen: De Protestanten zeggen: wij vragen daarin om groter zekerheid en de verzekering der vergeving. Dit antwoord is hem echter niet voldoende; hij voegt er aan toe: Als wij om vergeving bidden, maken wij de genade groot van Hem, die ons vrijelijk heeft vergeven; het zou voor een veroordeeld persoon geen dwaasheid zijn, wanneer hij pardon heeft ontvangen en daarvan verzekerd is, neer te vallen en te zeggen: *Vergeef mij, mijn heer de koning!*
Antwoord.
1e. Wat Protestantse godgeleerden in deze zeggen, erkennen wij. Maar zo wij in deze bede slechts een meer volkomen zekerheid van de vergeving zoeken en niet tevens de toepassing van de algemeen vergeving, als dienstig voor de zonden, waarin wij dagelijks vallen, zo zie ik, dat wij niet anders zoeken dan een groter mate van geloof, om de vergeving aan te grijpen. Ik moet vragen: geef een getuigenis uit de Schrift, om te bewijzen, dat vergeving der zonden betekent *verzekering* van de vergeving der zonden.
2de. Dat, dagelijks vergeving te zoeken, bedoelt, Hem te verheerlijken en groot te maken, van Wie wij eens vergiffenis hebben ontvangen, dient niet ter zake; dat is toch een algemeen zaak in alle beden, die wij tot God opzenden, evenzeer als in deze.
3de Indien een kwaaddoener, die vergeving heeft bekomen, daar hij de verzekering heeft, dat hij pardon heeft gekregen, voor de koning zou neervallen en van Hem pardon verzoeken, in plaats van hem veeleer dank te zeggen en erkentelijkheid te bewijzen voor een verkregen pardon; ik zou achten, dat hij des konings gunst in twijfel trok. Wanneer hij echter elke dag, als hij brood eet, vergeving van de koning vraagt, gelijk wij dagelijks om vergeving bidden, zo mocht hij wel van meer dan gewone dwaasheid beschuldigd worden.

Tegenwerping 7. Mr. Denne zegt: God heeft ons lief in ons bloed en onze besmetting, zowel vóór als na de bekering. En al brengt het geloof niet Gods liefde en gunst aan, is het ons toch dienstig voor andere doeleinden, n.l. dat wij kunnen verzegeld worden door te geloven en daardoor de liefde van God kunnen bekennen (Ef. 1: 13). Er is gezegd: hij, die niet gelooft, is alreeds veroordeeld; niet omdat zijn geloven een verandering of wisseling in zijn staat voor God teweegbrengt. Maar omdat God heeft beloofd, dat Hij ons niet slechts vergeving zal schenken, maar ook het geloof tot onze vertroosting, zo wordt het geloof een teken en een kenmerk van het eeuwige leven, gelijk ongeloof tot den einde, een teken is van de eeuwige verdoemenis.
Antwoord.
Het is waar: God heeft de uitverkorenen vóór hun bekering even lief, als na hun bekering, uit hoofde van die vrije verkiezende liefde, die Hem bewoog zijn Zoon voor hen in de dood te geven (Joh. III: 16) en hen krachtdadig te roepen (2 Tim. I: 9; Ef. II 1-4, Tit. III: 3, 4).

Stelling 4.
Het is een tastbare onwaarheid, dat de uitverkorenen, door in Christus te geloven, en in hun bekering tot God van de dood tot het leven te zijn overgebracht, zo wij spreken van Gods liefde van voldoening, door God evenzeer vóór als na hun bekering worden bemind. Immers, hoewel de inwendige genegenheid en liefde Gods, daar zij een inblijvende en inwonende daad in God is, eeuwig is, en niet haar oorsprong heeft in de tijd, noch gelijk is aan de liefde van de mens tot de mens, welke haar beeld heeft in de zee met haar eb en vloed, of gelijk is aan de maan, die nu eens een betrokken en donker gelaat, dan weer zich verlicht en vol laat zien - toch als dezelfde liefde Gods bepaald is tot zondige mensen, of liever deze, die de liefde van voldoening wordt genoemd, welke inderdaad het gevolg van Gods liefde is; zo is zij niet in elk opzicht na en vóór de bekering een en dezelfde.
Een beeld daarvan is de fontein en bron, wier stromen naar het zuiden vlieten, terwijl menselijke kunst en vlijt deze naar het noorden kunnen doen stromen; het is dezelfde fontein en bron; er is verandering in de stromen gekomen, niet in de fontein; niettemin zeggen wij: de fontein stroomt nu niet, gelijk voorheen, zuidwaarts maar noordwaarts.
Vergun mij, derhalve te betwijfelen, of diezelfde duidelijk zichtbare zonnestralen, die Adam en Eva bestraalden, ons deze zomer beschijnen; evenwel twijfel ik er niet aan of dezelfde zon, die de eerste zes uur van de schepping op de hof van Eden scheen, over al onze hedendaagse hoven en boomgaarden schijnt.
Zo nu is Gods liefde een en dezelfde jegens de uitverkorenen vóór de tijd, en gedurende de tijd, dat zij voortwandelen in de staat der zondige en verdorven natuur, èn nu, waar zij veranderd zijn in de geest van hun gemoed.
Men mag echter met recht zeggen, dat God zijn Kerk lief heeft, als gewassen, als schoon en zonder gebrek. (Hoogl. IV: 7) En Hij nu van haar zegt: "Hoe schoon is uw uitnemende liefde, mijn zuster, o bruid! hoeveel beter is uw uitnemende liefde dan wijn, en de reuk uwer oliën dan alle specerijen!" (Hoogl. IV: 10).
Naardien de Heere voorheen van haar zeide: "Uw handelingen en uw geboorten zijn uit het land der Kanaänieten; uw vader was een Amoriet en uw moeder een Hethietische. En aangaande uw geboorten: ten dage als gij geboren waart, werd uw navel niet afgesneden. En gij waart niet met water gewassen, toen Ik u aanschouwde (Eng. Vert. om u lenig te maken); gij waart ook geenszins met zout gewreven, noch in windselen gewonden (Ezech. XVI: 3, 4). "Als Ik bij u voorbijging, zo zag Ik u, vertreden zijnde in uw bloed, en Ik zeide tot u in uw bloed: Leef. " (vers 6).
En dit alles kon de Heere spreken tot dezelfde Kerk in haar nog onbekeerden staat, en in die tijd kon de Heere die uitdrukking der liefde niet op Zijn lippen nemen, door tot een bloedige en besmette kerk te zeggen, gelijk Hij doet: *Geheel zijt gij schoon, mijn vriendin! en er is geen gebrek aan u.* (Hoogl. IV: 7).
Nu, zou kunnen gezegd worden, dat de Vader en de Zoon een kerk lief hebben als zulk een, die de Vader liefheeft en de woorden des Zoons bewaart, gelijk er staat (Joh. XIV: 21, 23) dat de kerk was; zulk een kerk, die niet schoon, niet smetteloos, maar vuil, besmet, niet gewassen, nog niet gerechtvaardigd was? En al is het waar, dat het geloof niet Gods liefde en gunst aanbrengt (het is een lastering, dat ooit een protestants godgeleerde zo iets leerde); immers het werk van Gods eeuwige liefde in de uitverkiezing tot heerlijkheid, of Zijn haat in de verwerping is niet vandaag of gisteren voortgekomen uit ons geloof of ongeloof; zo is het evenwel een grove onwaarheid, te geloven, dat onze krachtdadige bekering geen verandering of kentering in onze staat voor God teweegbrengt.
Geloof en bekering brengen inderdaad geen verandering van enige hoedanigheid teweeg in de Oude van dagen, in "de Sterkte van Israël", die niet kan liegen of berouw

hebben; ook zet het God niet uit de staat van een verwerpend en hatend, of een niet lief hebbend en verkiezend God; naardien Hij tevoren zulk een God was, die ons lief had en verkoor tot zaligheid.
De Heere is onze Getuige, dat wij de tegengestelde leer der vrije genade handhaafden tegen de Arminianen en Papisten.

Stelling 5.
Ons geloof en onze bekering tot God wijzigen en veranderen onze staat voor God.
1ste. Omdat God een ongelovige hield voor hetgeen hij was - ja een ongelovige, een kind des toorns, iemand, die ongehoorzaam was, menigerlei wellusten dienende, een ongewassen ziel, vertreden in zijn bloed vóór zijn bekering tot God. Maar wanneer hij eenmaal bekeerd en begenadigd is, om te geloven, is zijn staat voor God gewijzigd en veranderd, namelijk in het hof van de hemel; in de boeken des Heeren staat hij aangetekend als een ander mens; hij gaat nu door voor een schone en onbevlekte ziel.
De kerk, die in een besmetten, vuile en ellendige toestand verkeerde, (Ezech. XVI: 3-8), is nu op het hart van Christus als een zegel, (Hoogl. VIII: 6), zo schoon, dat haar schoonheid het hart van Christus in verrukking brengt.
Nu, Christus noemt de dingen overeenkomstig hun natuur. De toestand is zo voor God veranderd, dat "het zal geschieden, dat ter plaatse, waar tot hen gezegd zal zijn: Gijlieden zijt mijn volk niet, tot hen gezegd zal worden: Gij zijt kinderen des levenden Gods (Hos. I: 10)." Gij die eertijds geen volk waart, maar nu Gods volk zijt; die eertijds niet ontfermd waart, maar nu ontfermd zijt geworden (I Petrus II: 10). De woorden der Schrift, die een werkelijke verandering aanduiden, bewijzen hetzelfde; als: Col. I: 12: "Die ons bekwaam gemaakt heeft, (of voldoende geschikt gemaakt), om deel te hebben in de erve der heiligen in het licht."
Christus is een knap Werkman. Hij verandert de hel en het weerbarstigste timmerhout der hel in een hemel en tot een vat ter eer. Het is vruchteloos, te dromen, dat Christus geen andere waardering en hartelijkheid jegens ons omdraagt, wanneer wij dood zijn door de zonden en misdaden, en als in een wedren de duivel achterna rijden, die rijdt en werkt en ademt in de kinderen der ongehoorzaamheid; als wanneer Hij ons door zijn grote liefde heeft opgewekt en levend gemaakt en ons gezet heeft met Christus in de hemel "en ons gemaakt heeft tot koningen en priesters Gode" (Eféze II: 1-4; Openb. I: 6), Dan zou de staat der hel en des doods de werkelijke staat der genade en van de hemel voor God zijn. "Een nieuw schepsel (II Cor. V: 17); Licht in de Heere" (Eféze V: 8). " Der Goddelijke natuur deelachtig a (II Petrus I: 4). "Vernieuwd worden in de geest des gemoeds" (Ef. IV: 23), "Zodanigen, die wedergeboren zijn tot een levende hoop, door de opstanding van Jezus Christus uit de doden". (I Petrus I: 3). "Wedergeboren, niet uit vergankelijk zaad" (I Petrus I: 23). "Koningen en priesters Gode" (Openb. I: 5). "Een geslacht van koningen en priesters Gode" (I Petrus II: 9), moet in hun staat iets anders zijn dan oude schepselen, dan duisternis, dan onvernieuwde, onbesneden oude mensen, slaven der zonde, vervolgers, lasteraars, hatelijke personen. De Heere spreekt van een bijzondere machtige verandering: "Van toen af, dat gij kostelijk zijt geweest in Mijn ogen, zijt gij verheerlijkt geweest, en Ik heb u liefgehad" (Jes. XLIII: 4).

Rechtvaardiging van eeuwigheid weerlegd
Waren de kinderen des toorns van eeuwigheid heerlijk?
Nee. Waren zij werkelijk kostelijker en heerlijker van eeuwigheid voor God dan het overige der volkeren?
Nee, het tegendeel blijkt (Ezech. XVI: 3; Deut. VII: 7, 8; Ps. CXLVII: 19, 20; Deut.

XXVI: 5).
Voorzeker, indien het geloof of de bekering tot God (een bijzonder deel daarvan is geloof) de staat der gelovigen voor God niet verandert, dan zijn zij gelovigen en werkelijk bekeerd voor God, en zo van eeuwigheid gerechtvaardigd. Wanneer waren zij dan zondaars?
Nimmer, hun zonden waren rechtvaardig geen zonden van eeuwigheid - en uitgedelgd als een nevel, als een wolk - gelijk er staat: Jes. XLIV: 22, en dat van eeuwigheid, ook van eeuwigheid gezocht en niet gevonden (Jer. L: 20), omdat ze vergeven zijn "niet meer gedacht" (Jes. XLIII: 25). Nu, zij waren van eeuwigheid gerechtvaardigd en eer dat zij geloven in Hem, die de goddeloze rechtvaardigt, op geen andere wijze dan in Gods besluit en eeuwig voornemen.

In waarheid is dit echter de voornaamste valse en verrotte stut van alle vrijdenkerij, die ik aldus omverwerp, en zij zullen nooit in staat zijn dit te beantwoorden. Indien het geloof zo ver vooruit een openbaarmaking van onze rechtvaardigmaking voor God is, omdat de rechtvaardigmaking in het gericht van God werkelijk van eeuwigheid had plaats gevonden, vóór alle tijden, dan zijn we nooit goddelozen, en, werkelijke zondaars voor God.

Tegenwerping. "Het is toch onmogelijk," zeggen de Antinomianen, "dat God tegelijkertijd ons, als goddelozen, kan haten, en als gerechtvaardigden in Christus kan lief hebben;" voorts zeggen ze: "het is dwaas, 't is onzin, dat God de personen van eeuwigheid heeft liefgehad, en de zonden gehaat; of, dat Hij de uitverkorenen met de liefde der uitverkiezing of de liefde van welbehagen, en hen niet ook met de liefde der rechtvaardigmaking - dit is hun uitdrukking, niet de mijne - heeft liefgehad, of met de liefde der voldoening en zijn hartelijke ingenomenheid met het geloof, dat in hen is."
Antwoord.
Dus, zeg ik, waren de van eeuwigheid gerechtvaardigden nooit goddelozen, nooit zondaren, nooit erfgenamen des toorns, nooit van dat soort dergenen, die menigerlei wellusten dienden, en ongehoorzaam waren, vertreden in hun bloed: dit is in lijnrechte tegenspraak met het woord der waarheid.
Merk op het beginsel der Antinomianen: Wij zijn niet door het geloof gerechtvaardigd, zeggen zij. Op welke wijze dan? Omdat "wij van eeuwigheid gerechtvaardigd zijn," zegt Paulus slechts enkel dit, dat wij gerechtvaardigd zijn door het geloof, dewijl wij door het geloof tot de kennis en verzekering komen van de staat der uitverkiezing en der rechtvaardigmaking en de daad van God in het ons niet toerekenen van de zonde, welke daden van eeuwigheid op ons zijn overgebracht, voordat de kinderen goed noch kwaad hadden gedaan. (Rom. IX: 13).
Merk ook op de woorden van Mr. Henry Denne te dezer zake: - "Ik geloof, zegt hij, dat de zonde van zulk een hatelijke aard is, en de rechtvaardigheid Gods zo volmaakt, dat Hij niet anders kan, dan de persoon, wie Hij de zonde toerekent en ten laste legt, haten; bijaldien de beschuldigde persoon niet een volle, volmaakte en ogenblikkelijke genoegdoening kan geven. En toch wil ik niet beweren, dat de Zone Gods, op Wien al onze ongerechtigheden waren geladen in enig tijdstip een filius odii, een zoon des haats was (de Vader had toch eeuwig in Hem een welbehagen). En wel om deze reden, dat onze zonden niet zodra op Hem waren geladen, of Hij had een volle en volmaakte genoegdoening gegeven, wijl Hij het Lam is, dat geslacht is van de grondlegging der wereld. (Openb. XIII: 8).

1. Rechtvaardiging van eeuwigheid weerlegd

Antwoord. Zo God niet anders kan, dan de Persoon, wien Hij de zonde in rekening brengt, haten; zo heeft God óf nooit onze zonden op Christus geladen, wat met de Schrift in strijd is, (Jes. LIII: 6; I Petrus II: 23, 24; II Cor. V: 21), óf Hij heeft als toen Christus gehaat, wat geen gezond godgeleerde durft beweren.
De betaling en genoegdoening, welke Christus heeft verstrekt, kunnen Christus niet beletten de zonde te haten; zo kan ook de persoon, op wien de zonde ligt (gelijk de Antinomianen leren, terwijl zij intussen deze onderscheiding weigeren), evenmin als de voldoening, die Christus voor de zonde heeft aangebracht, die niet verhinderen, of Christus verhinderen voor de zonde te sterven; want indien God Christus zou haten, het zou Zijn haat en straf niet van genoegdoenende aard zijn.

2. Rechtvaardiging van eeuwigheid weerlegd
Ik verwonder mij grotelijks, in dien God van eeuwigheid zijn Zoon Christus met de zonde heeft beladen, (de plaats toch, die hij aanhaalt, Openb. XIII: 8, en het oor deel van de Antinomianen, die het zo uitleggen, bewijst, dat dit zijn bedoeling is), hoe Christus van eeuwigheid gehele, volkomen en tegenwoordige genoegdoening ter voorkoming van de haat Zijns Vaders, kon opbrengen. Het is niet in te denken. Ik geloof inderdaad, dat, toen Christus genoegdoening gaf, deze geheel en volkomen was. Maar - dat Christus van eeuwigheid tegenwoordige genoegdoening heeft gegeven, en dit ons werkelijk gerechtvaardigd doet zijn van alle eeuwigheid - dat is een punt, daar geen hoofd bij kan, tenzij dit, dat Herodes, Pilatus, de Joden en Heidenen, Judas de verrader, en allen, die aan het goddeloos bedrijf in het doden van Christus de hand hebben geleend, ongeschapen mensen waren, die bestaan en wezen hadden, en van eeuwigheid gezondigd hebben. Dit past mooi bij de eeuwige wereld van Aristoteles.
Dan, voorzeker, het geloof brengt ons niet slechts tot de kennis van onze rechtvaardigmaking, als in t verleden, van eeuwigheid geschied, alsof de verkiezing tot heerlijkheid en de liefde Gods daarin, en de rechtvaardigmaking, en die liefde als geopenbaard door het geloof, twee tweelingen, de een als de ander eeuwig, beiden eensklaps van eeuwigheid voortgebracht waren. Ik ben er zeker van, dat wij door het geloof gerechtvaardigd worden, maar ik ben er ook zeker van, dat wij niet uitverkoren zijn en ten eeuwigen leven verkoren, dan door het geloof.
En, indien gerechtvaardigd te zijn door het geloof, gelijk onze meesters (hoewel onwetend) leren, niets anders is, dan dat wij als door een teken tot de kennis van onze rechtvaardigmaking door het geloof komen, evenals de morgenster niet de opgang der zon veroorzaakt, maar alleen een teken is, dat de zon zal opgaan; voorts, dat de rechtvaardigmaking een kind der vrije liefde is, even oud als de uitverkiezing ten leven, dan kon Paulus, zeg ik, zich dezelfde moeite hebben getroost deze stellingen te bewijzen. "Wij zijn tot heerlijkheid verkoren, eer de wereld was, door het geloof, en niet door de goede werken der wet: Ook deze: "De mensen zijn van eeuwigheid verworpen door volhardend ongeloof. Het is toch zeker, dat wij tot de kennis van onze verkiezing tot heerlijkheid komen door te geloven, om niet te zeggen, dat Paulus brede twist met rechtsbedelers er niet over ging, of wij onze eigen rechtvaardigmaking door de werken der wet, dan wel door het geloof in Christus kennen en bevatten.

3. Rechtvaardiging van eeuwigheid weerlegd
Indien de Antinomianen zeggen, dat Christus voor onze zonden is geslacht geworden van eeuwigheid, niet werkelijk, maar slechts in Gods eeuwig voornemen, moeten zij

een van beide zeggen, óf dat Hij het Lam was, dadelijk voor ons van eeuwigheid gekruisigd (wat hetzelfde is als een nieuwe eeuwige wereld), en dat wij dadelijk van eeuwigheid gerechtvaardigd zijn, onze zonden aan Christus toegerekend, van ons af dadelijk op Hem overgedragen en gelegd, en alzo onze zonden dadelijk van eeuwigheid vergeven zijn; óf anders, dat Christus was het Lam, van eeuwigheid geslacht, niet wezenlijk, niet dadelijk, maar slechts in het besluit en genadig voornemen Gods: nu, dat is, ik stem het toe, gezonde godgeleerdheid. Christus is niet van eeuwigheid gestorven; God heeft echter alleen besloten en voorgenomen, dat Hij in de volheid des tijds zou sterven. Zo moet echter daaruit volgen, dat God niet dadelijk de zonde op Christus van eeuwigheid heeft geladen, en Christus niet dadelijk van eeuwigheid de goddelozen heeft gerechtvaardigd, maar slechts in Zijn eeuwig voornemen de goddelozen heeft gerechtvaardigd. Zo worden de goddelozen in de tijd gerechtvaardigd. En wanneer is dat? Ik geloof het Woord van God, dat het nooit plaats vindt, totdat de arme ziel gelooft; insgelijks is de zondaar veroordeeld en onder de toorn, maar nimmer eerder dan, als hij niet gelooft, en verwerpt de Zoon van God.

4. Rechtvaardiging van eeuwigheid weerlegd

Zo echter met dit, (dat Christus het Lam van eeuwigheid voor onze zonden geslacht is), verstaan wordt, dat Hij slechts in Gods voornemen is geslacht, zo zijn we evenmin van eeuwigheid gerechtvaardigd, en hebben evenmin van eeuwigheid vergeving van zonden ontvangen, en dat wel, vóórdat wij geloven, als dat de wereld van eeuwigheid is geschapen.

Nu, wanneer, naar het Antinomiaans gevoelen, dit: *dat wij gerechtvaardigd zijn door het geloof,* betekent, 'dat wij te weten komen, dat wij in Gods hart dadelijk gerechtvaardigd waren'; dan kan men zeggen: de wereld werd door het geloof geschapen; immers door het geloof verstaan wij, dat de wereld was toebereid (Hebr. XI: 3), insgelijks, dat God onze zonden op Christus heeft gelegd door het geloof, en Christus voor ons is gestorven, en onze zonden in Zijn lichaam gedragen heeft op het hout, door het geloof. Door het geloof toch komen wij te weten, dat God de wereld gemaakt heeft.

Maar, daar de kennis en bevatting der schepping (wat sommigen durven beweren) niet een punt is, dat dienstig is voor de vrede van de consciëntie en christelijke vertroosting, wat toch vals is, (elk punt van het zaligmakend geloof is geschikt, om vrede en vertroosting voort te brengen); zo is het toch zeker, dat wij door het geloof te weten komen en verstaan, dat God onze zonden op Christus heeft doen aanlopen (Jes. LIII: 6), evenees door het geloof, dat Christus voor ons is gestorven, en onze zonden in Zijn lichaam heeft gedragen op het hout, ja alleen door het geloof, tot onze vrede en onze vertroosting. Zo dan, indien de rechtvaardigmaking door het geloof, niets is dan de openbaring van Gods liefde tot ons, door het toerekenen van onze zonden aan Christus, en er geen ondergeschikte krachtige daad in onze rechtvaardigmaking zou plaats hebben, maar wij gerechtvaardigd zijn, voordat wij geloven, en dat van eeuwigheid, dan, op dezelfde grond, heeft God de wereld geschapen door het geloof, is Christus voor onze zonden gestorven door het geloof.

5. Rechtvaardiging van eeuwigheid weerlegd

Voorzeker, naar dit gevoelen moet de wereld van eeuwigheid zijn geschapen, en alle dingen, die in de tijd plaats grepen, in de eeuwigheid zijn geschied; omdat, gelijk Christus het Lam was, van eeuwigheid geslacht, in Gods eeuwig voornemen, zo alle dingen, ook de wereld van eeuwigheid in Gods voornemen en besluit geschapen waren. Maar de dingen, die alleen in het besluit Gods het bestaan hebben, zijn er

eenvoudig niet; hebben in 't geheel geen bestaan; daarom had onze vrije rechtvaardigmaking van eeuwigheid geen bestaan, maar ze zou komen en ze is er dadelijk, als God ons het geloof geeft, om de vergeving onzer zonden aan te grijpen.
Ook is het niet genoeg te zeggen, dat het geloof slechts is gegeven tot onze vreugde en vertroosting, en niet voor de wijziging en verandering van onze staat, opdat wij van ongerechtvaardigd, gerechtvaardigd mogen zijn.

Hierdoor worden toch deze valse gronden gelegd:
1ste. De gelovige moet dan elk tijdstip zich verheugen, daar hij nooit over de zonde heeft te treuren, noch zonde te belijden, omdat de zonden van alle eeuwigheid vergeven waren. Dan heeft echter een ziel, noch nadat, noch voordat zij gelooft, zonden te belijden of daarover te treuren, daar zowel vóór als na, ja van eeuwigheid, de zonden in het geheel niet bestaan, maar in Christus zijn overgegaan.

2de. Hierdoor wordt deze grond gelegd, dat wij door de zaligmakende genade Gods na de wedergeboorte door het geloof niet meer dan door de werken, die gedaan zijn, gerechtvaardigd zijn. Vervolgens, dat Paulus in de Brief aan de Romeinen en dien aan de Galatiërs met de rechtsbedelers. twist, op welke wijze zij, die van eeuwigheid gerechtvaardigd waren, tot hun vrede, vreugde en vertroosting te weten zullen komen en verstaan, dat zij gerechtvaardigd zijn geworden en uitverkoren tot heerlijkheid, of de mens dit kan weten door het geloof in Christus, of door de werken der wet. Echter, lste is dit niet de stand van het geschil tussen Paulus en de rechtsbedelers.
Immers (Rom. III) stelt Paulus bondig vast, dat wij werkelijk en inderdaad voor God veranderd zijn uit een staat van zonde in een staat van rechtvaardigmaking, niet, omdat wij door het houden van de wet weten, dat wij gerechtvaardigd zijn, maar omdat allen hebben gezondigd en de heerlijkheid Gods derven, in merg en been, goddeloos, afschuwelijk, kwaaddoeners zijn en daarom, naar Davids getuigenis, verdoemelijk voor God (Ps. XIV, LIII).
Deze bewijsgrond stelt vast werkelijke en wezenlijke veroordeling, niet de kennis van de veroordeling, noch de kennis, dat wij niet gerechtvaardigd zijn door de werken der wet. Paulus bewijst, dat wij ook worden gerechtvaardigd, op dezelfde wijze als dit geschiedde met David en Abraham (Rom. IV). Nu wordt niet gezegd, dat zij, omdat zij door het geloof tot de kennis van hun rechtvaardigmaking komen, zijn gerechtvaardigd door het geloof. Abrahams gerechtigheid en de gelukzaligheid van de gerechtvaardigde, welke een tegenstelling zijn van de vloek der wet, waarvan wij in de rechtvaardigmaking bevrijd zijn (Gal. III: 10--13), is de werkelijke vrucht van de rechtvaardigmaking en van het geloof in Hem, die de goddeloze rechtvaardigt (Rom. IV: 1-9).
Maar deze gelukzaligheid en vrijheid van de vloek der wet is niet enige vrucht of gevolg of uitwerksel van onze kennis en bevatting onzer rechtvaardigmaking in Christus, alsof wij, voordat wij geloven, gelukzalig en van de vloek der wet bevrijd waren, daar zelfs de uitverkorenen, voordat zij geloven, onder de vloek en niet welgelukzalig zijn.

le. Omdat zij, voordat zij geloven, kinderen des toorns zijn (Eféze II: 2). Derhalve zijn zij onder de vloek.
2e. Omdat Paulus en de uitverkorenen, voordat zij onder de genade en het geloof waren, onder de wet verkeerden en alzo onder de toorn (Rom. VI: 14-17). "Zo dan, mijn broeders! gij zijt ook der Wet gedood door het lichaam van Christus, opdat u zou worden eens anderen" (Rom. VII: 4). "Want toen wij in het vlees

waren, wrochten de bewegingen der zonden, die door de Wet zijn, in onze leden, om de dood vruchten te dragen. Maar nu zijn wij vrijgemaakt van de Wet, overmits wij dien gestorven zijn onder welke wij gehouden waren; alzo, dat wij dienen in nieuwigheid des geestes, en niet in de oudheid der letter (vs. 5 en 6). Hieruit is duidelijk, dat er een tijd was, dat Paulus en de uitverkorenen te Rome dienstknechten der zonde waren (Rom. VI: 20, 21), onder de begeerlijkheden en bewegingen der zonde, welke in hun leden werkten om vruchten te dragen, dat wil zeggen, zonden tot de eeuwigen dood (Rom. VII: 5). Derhalve waren zij toen onder de vloek der wet, en alzo verre van de gelukzaligheid, dienstknechten der zonde en nog in het vlees. Maar de zaak is veranderd; zij zijn nu niet dienstknechten der zonde, maar dienstknechten der gerechtigheid (Rom. VI: 22), eens anderen mans geworden, n.l. Jezus Christus (Rom. VII: 4).
Vanwaar kwam deze verandering van twee tegenstrijdige staten, die zelfs ook voor God tegenstrijdig zijn? (immers voor God kan dit: dienstknechten der zonde onder de wet, en dienstknechten Gods en onder de genade te zijn, niet één staat zijn). Voorzeker, er moet door geloof aan onze zijde, of ten minste door enige andere genade in ons - iets uit genade zijn, waardoor de verandering van een vervloekten in een gelukzaligen staat tot stand is gekomen.
Het geloof is dus niet een enkele openbaarmaking van de gelukzaligheid der rechtvaardigmaking, waarop wij aanspraak hadden, voordat wij geloofden, daar wij, voordat wij geloofden, in een vervloekten staat waren.
Ook dit kan er nog aan toegevoegd worden, dat, indien het geloof slechts een verklaring of openbaarmaking is, dat wij gerechtvaardigd zijn, voordat wij geloven, Paulus geen reden had om te ontkennen, dat wij gerechtvaardigd zijn - in de zin, dat wij tot onze troost door de werken van heiligheid weten, dat wij gerechtvaardigd zijn; werken van heiligmaking zijn toch duidelijke getuigenissen, dat wij in Christus zijn, en gerechtvaardigd zijn (2 Cor. V: 17; 1 Joh. III: 14, II: 3; Jak. II: 24, 25; 2 Petrus I: 10).
3de. Hierdoor wordt deze valse grond gelegd, dat de genade in ons niets is dan een enkel troostrijk gevoel en bevatting der vrije liefde, en gerekend wordt alleen en geheel in Christus te zijn, zodat er geen inwonende genade in de gelovige is, waardoor hij van een ongelovige is onderscheiden.
Verder - de heiligmaking en de plichten, die uit de hebbelijkheid der genade voortvloeien, worden (naar dit gevoelen) niet dan dromen geacht van wettische mensen. Christus, die de zondaar rechtvaardigt, is dan alles en alles in de uitverkorenen; een nauwgezette en strenge wandel niets bevorderlijk tot de zaligheid.

6e stelling

"Te menen, dat men iets tot zijn zaligheid kan doen,", zegt Mr. Denne, "is een gramstorige Godheid vereren, en de gerechtigheid met onze werken, vasten, tranen, plichten, te voldoen."
Daarom is onze 6de stelling: Dat het een nutteloze onderscheiding van Mr. Denne is, een verzoening van God met de mens, en van de mens met God te willen hebben.
1ste. Omdat wij lezen, dat de mens met God verzoend is (Rom. V: 10; 2 Cor. V: 18-20; Col. I: 2O, 21; Ef. II: 16). De mens is de vijand, terwijl hij in Adam een vriend was, en in Christus de Tweede Adam tot een vriend is gemaakt. Dat God echter met de mens verzoend is, of jegens Zijn uitverkorenen van een vijand, en een God, die hun personen haat, in een Vriend en liefhebber van hen is veranderd, lees ik nergens; zo God ergens gezegd wordt, getroost te zijn of Zich te troosten over Zijn volk, dan is dit

een oneigenlijke taal.

2de. De Liefde der uitverkiezing, ja de liefde, die God aan het werk zet, om de uitverkorenen te verlossen, te roepen, rechtvaardig, heilig te maken, is niet een liefde, waarvoor betaald is, want de prijs der verlossing, dien Christus voor zondaren gaf, kan de eeuwige liefde niet kopen. Bloed, en het vergoten bloed van God, kan de oude liefde niet onder schuld brengen; alle zonden van duivels en mensen kunnen haar niet verpanden. Maak zonden, stromen, zeeën en tienduizenden rivieren; deze kunnen die eeuwige kool en vlam in de borst van zulk een vrijen Lief hebber als God nie, uitblussen; in één woord, het vergoten bloed van Christus is een gevolg, niet een oorzaak van de oneindige liefde.

3de. Wat dan? Brengt de verzoening iets nieuws in God? Nee. Verandert ze Hem van een hater in een Liefhebber? Nee. De werkelijke verzoening aan des Heeren zijde is een verandering van zijn uitwendige bedeling, niet van zijn innerlijke genegenheden. "Grimmigheid is bij Mij niet", zegt Hij Zelf (Jes. XXVII: 4). Hij kan in de handelingen van zijn vlekkeloze en heilige wil niet vurig en driftig worden. De verzoening verandert niet het hart, maar de hand des Heeren over de kleinen, gelijk Hij zegt, zodat Hij niet met zijn uitverkorenen kan handelen of hen straffen, zoals Hij anders zou doen. Des Heeren gerechtigheid kan genoeg gedaan worden, zijn liefde kan niet omgekocht of gehuurd worden, en de uitwerking der gerechtigheid, d.i. de oplegging van oneindige toorn is afgewend, gelijk men een rivier, die naar het Oosten stroomt, Westwaarts heeft doen lopen, en gelijk een uitstorting van bloed in een lid van het lichaam is afgeleid, om door een ander kanaal te lopen.
De gerechtigheid moest door de uitverkorenen Gods in de verschuldigde en wettige straf van de zondaar uitlopen (wat echter aan de rechtvaardigen en eeuwigen wil Gods vreemd is). Maar oneindige wijze barmhartigheid was de oorzaak, dat de rivier door een anderen ader liep, n I. door de ziel van Jezus Christus.

Stelling 7.
De blijdschap van de Heiligen Geest is een vrucht van het koninkrijk der genade (Rom. XIV: 17). Maar van die blijdschap (Openb. XXI: 4 en Jes. XXXV: 10) wordt niet gesproken als een, die alle tranen, dood, droefheid, roepen, alle zuchting uitsluit, gelijk Mr. Denne droomt; zodat de blijdschap, zoals hij zegt, evenmin van de onderdanen van dat koninkrijk kan gescheiden worden, als het licht van de zon, hitte van het vuur, of eb en vloed in de wateren kunnen ophouden.
Veel minder is het waar, dat werkzame liefde en gehoorzaamheid onafscheidelijk op deze staat volgen, tenzij wij, als wij eens gerechtvaardigd zijn, engelen waren geworden. Ook wordt van het Koninkrijk Gods niet gesproken I Cor. VI: 9, 1O, noch van het zien van God, Hebr. XII: 14, van het koninkrijk of de staat der genade, of het zien van God in een gezicht des geloofs hier in dit leven, maar van het koninkrijk der heerlijkheid en het zien van God in het leven aan gindse zijde, terwijl Mr. Denne dit op zijn wijze verklaart, opdat hij alle noodwendigheid der heiligheid kan ontduiken als datgene wat met geen verplichting der wet of gebod van God te maken heeft, en wat aan het vermogen onzer liefde is overgelaten om te vervullen, al dan niet, en zo wij dat niet vervullen is dit geen overtreding van enige wet Gods.
Mr. Denne stemt zelf toe, bladzij 84. "God is niet gelijk aan de een of andere vrekkige man, die ons niet in zijn huis welkom wil heten, tenzij wij onze kost meebrengen. Ook wordt heiligheid niet van ons gevorderd zonder geloof, noch voor dat wij geloven en burgers van het koninkrijk der genade worden; wat meer is, naar deze uitlegging 1

Cor. VI moeten wij gerechtvaardigd en gewassen zijn, voordat wij dit koninkrijk kunnen beërven (vers 9-11)."
Wij behoeven echter niet gewassen en gerechtvaardigd te zijn voordat wij het koninkrijk der genade beërven, en voordat wij geloven; zo toch, zouden wij gerechtvaardigd en gewassen moeten zijn, aleer wij gerechtvaardigd en gewassen zijn. Desgelijks zeg ik ook van het koninkrijk Gods (Joh. III: 3). Indien toch een mens moet wedergeboren worden eer hij als een onderdaan van het koninkrijk der genade kan ingaan, zou daaruit volgen, dat iemand moet wedergeboren zijn, eerdat hij wedergeboren wordt. Nee, zulk een toestand kan niet aan de verzoening met God voorafgaan.

Stelling 8.
Christus kan innig liefhebben, en tegelijkertijd sterk verzoeken.
1. Zijn liefde bestaat niet hierin, dat Hij Zijn Kerk aan Zijn hart drukt, en zij onophoudelijk, zonder tussenpozen tussen zijn borsten ligt; zelfs de verzoeking spruit voort uit de liefde van God, het is generlei daad van gerechtigheid, zelfs waar Hij wraak neemt over de veinzingen van Zijn volk (voldoenende rechtvaardigheid kan Hij niet jegens zijn uitverkorenen oefenen, maar wel een kastijdende en tuchtigende rechtvaardigheid. En dat doet Hij ook), maar zij heeft haar ontstaan in de liefde. Al de raderen van Gods bedeling, zoet of zuur, wentelen zich om deze as der vrije liefde. De ingewanden van Christus drijven, bewegen en beademen alle bedelingen jegens de heiligen door geen andere buis en bedding dan vrij en teder medelijden, zodat barmhartigheid een onmiddellijke drijfveer is, als de Heere Zijn kerk door bloedige oorlogen doet kwijnen.
En, wat wonderbaar is, de Barmhartigheid is de wapendrager van Christus, en Barmhartigheid doodt onmiddellijk, zelfs wanneer de Dood in de vensters klimt en het huis van de gelovige binnentreedt, hetzij in een pestilentie, waarvan men weet, dat zij niet van een schepsel of een tweede oorzaak komt, hetzij in het woedend zwaard, als "de dode lichamen der mensen zullen liggen als mest op het open veld, en als een garve achter de maaier, die niemand opzamelt" (Jer. IX: 21, 22).

2. Verzoekende barmhartigheid is wijze barmhartigheid; het zou geen verzoekende barmhartigheid zijn, zo wij al de geheimen der liefde zagen, en de redenen waarom de Heere Sion bouwt met bloed. Zelfs de uitverkorenen en beminden Gods, ofschoon zij aan het hof van Christus zijn, zijn niet altijd in Zijn kabinet (Joh. XIII: 7).
Velen bevinden zich binnen de muren van het paleis, die niet in de huiskamer des konings zijn, of in zijn wijnhuis zijn opgenomen. De liefde van Christus heeft haar eigen verborgenheden en onbekende geheimen; bijv. waarom de een heilige naar de hemel geleid wordt en voor s mensen oog " de lamp des Almachtigen over zijn tent schijnt, en hij zijn voeten doopt in olie", hij rijk, heilig, voorspoedig is.
En een ander, die Christus niet minder lief is, nimmer lacht, totdat hij binnen de poorten van de hemel is, maar al zijn levensdagen het brood der smarte eet, zijn aangezicht nooit droog maakt, totdat hij in de heerlijkheid is; dat is een geheim van de hemel. De liefde van Christus is dikwijls gesluierd en bedekt, en wij weten niet, wat Hij met ons voor heeft: maar Hij haast zich om genade te bewijzen.

Gebruik.
Dit moet ons zeer lieflijk van Christus doen denken, wanneer Hij Zijn voorhoofd fronst en Zich met een wolk bedekt, en - (indien ik zo mag spreken) ons zeer genegen maken tot vergeving der harde en bloedige bedelingen van Christus. Hij heeft lief, en -

Hij doet bloeden, geselt, en geeft Zijn kind een beker gal en alsem. Konden wij stilzwijgend geloven, het is Christus, die twee kledingstukken tegelijkertijd aan heeft, - Christus bekleed met liefde, gewikkeld in de onzichtbare verborgenheid van teder medelijden, en toch - Zijn opperkleed wraak, en in bloed gewenteld; wij zouden de scherpen kant van Christus bloedig zwaard kussen.
Wij hebben dit tegeloven, immers op de een tijd "trekt Christus voort in zijn grote kracht, en spreekt in gerechtigheid en is machtig te verlossen", en - terzelfder tijd is Zijn opperkleed met bloed besprenkeld (Jes. LXIII: 1).
Het is waar, dat is het bloed Zijner vijanden. Maar het is dikwijls het bloed der kinderen van Zijn eigen huis en heiligdom (Ezech. IX: 6; 1 Petrus IV: 17). En wat is meer in ons belang, dan onze eerste liefde tot Christus te bewaren, wanneer Hij onze weduwen in de drie koninkrijken vermenigvuldigt als het zand der zee, en over de moeder der jongelieden doet komen een "verwoester op de middag?" (Jer. XV: 8 Eng. Vert.).

Deze Kanaänese vrouw bleef op haar wachttoren, en thans spreekt het gezicht haar van barmhartigheid. Zeg, dat het onrecht was, wat Christus u aandoet (hetwelk een godslasterlijke onmogelijkheid is), nochtans, het is Christus, het is de Heere, laat Hij doen, wat Hem goed voor u dunkt. De volstrekte vrijheid van de pottenbakker sluit de mond van het aarden vat, indien het kon spreken. (Rom. IX).
Het ongeloof heeft geen reden om te mokken en te twisten tegen het helse vuur, dat van Hem komt, die de volstrekte heerschappij over ons heeft. Gelijk duivels en goddelozen wegens hun pijn met een eeuwige verbijting tegen God in de hel branden, zo moeten de uitverkorenen en wedergeborenen, indien het mogelijk ware, dat zij in de hel geworpen werden, een eeuwige zachtmoedigheid en liefde jegens de heiligen en rechtvaardige Heere aan de dag leggen, en Zijn eeuwige liefde geloven.

LEERREDE 25

"U geschiede gelijk gij wilt" (Genetheto soi;)

1. Het is een woord van Almacht, dat een scheppende kracht uitdrukt. Het wordt van de Satan gezegd en tot Satan (Markus IX: 25; Luk. IV: 35).
2. Niemand kan over melaatsheid gebieden, dan Christus: "word gereinigd" (Matth. VIII: 3; Luk. IV: 39).
3. Christus kan de sterke dood gebieden; "Jezus riep met grote stem: Lazarus kom uit!" (Joh. XI: 43; V: 28).
4. Hij kan het leven in het afgetrokken gebieden: "Kom aan van de vier winden, en blaas in deze gedoden, opdat zij levend worden" (Ezech. XXXVII: 9).
5. God kan spreken tot Moeder-niets, alsof Niets oren en rede bezat, en kon horen; "Hij roept de dingen, die niet zijn, alsof zij waren" (Rom. IV: 17). Hij gaf slechts een wenk aan niets, en uit niets verschenen plechtstatig voor Hem "de grote heirschaar van de hemel en der aarde, en al wat daarin is" (Ps. XXXIII: 9).
6. Er is een sprake van de Voorzienigheid, waardoor elk wezen als wezen een *gehoorzamend vermogen* heeft, om te horen, wat God zegt, en dit te doen. "De Heere nu sprak tot de vis, en hij spuwde Jona uit op het droge" (Jona II: 10). "En Hij opgewekt zijnde, bestrafte de wind, en zeide tot de zee: zwijg, wees stil! En de wind ging liggen, en er werd grote stilte (Markus IV: 39).
Welke wijze man kan zich beroemen over de zee te gebieden? Welke oren hebben de zinneloze en levenloze wateren? Toch horen zij Christus spraak; zij zeggen: Ginds staat onze Schepper, die met macht over ons gebiedt, en daarom zullen wij gehoorzamen.
"Hoor Hem zelf zeggen: "Ziet, door mijn schelding maak Ik de zee droog" (Jes. L: 2). Daar wordt een vraag aan de schepselen gedaan (Ps. CXIV), die zij goed kunnen beantwoorden: "Wat was u gij zee, dat gij vlood? gij Jordaan! dat gij achterwaarts keerde? Gij bergen, dat gij opsprong als rammen? gij heuvelen! als lammeren?" Daar is een goede reden voor, zegt de Geest: "Beef, gij aarde! voor het aangezicht des Heeren, voor het aangezicht van de God Jacobs" (Ps. CXIV: 4-7).
7. Dit gehoorzamend vermogen is niet enige hoedanigheid, die in het schepsel geschapen is, onderscheiden van hun wezen; immers God kan elk schepsel tot oneindige uitwerksels der Almacht gebruiken. En alzo zouden er oneindige geschapen hoedanigheden in elk eindig schepsel zijn.
Dit gehoorzamend vermogen was in dat Moeder-niets, uit hetwelk God door een almachtige scheppingsdaad de ganse heirscharen van de thans bestaande schepselen heeft voortgebracht. En het is in dat ander Moeder-niets, nog niet door de Almacht tot het voorwerp van zijn arbeid gekozen, dat God dienovereenkomstig, zo het Hem behaagt, oneindig meer werelden kan scheppen, dan er nu zijn.
Het is dus niets dan een niet-tegenworstelen, God te horen en te gehoorzamen in de volgende bijzonderheden:

1ste. De Almacht der sterke genade kan tot de zonde spreken, hetwelk niemand dan God kan doen: "Ik zeide tot u, in uw bloed, leef." (Ezech, XVI: 6). Dit bevel der almachtige genade wordt tot Jeruzalem gesproken, als verhard en koud, dood in zonde, waarom Hij zegt: "Ontwaakt, gij, die slaapt! en staat op uit de doden, en Christus zal over u lichten (Ef. V: 14). Dit is een bevel der Almacht gegeven ter verlossing uit zondige rebellie. Indien de Almacht zegt: "Zie, gij blinde; hoor, gij dove; - betoont genade zich koning over de zonde, en de Almacht een machtig

overwinnaar; opstand kan voor de genade Gods geen stand houden. Konden wij opstandige en dode harten aan God onderwerpen, Hij zou die veranderen, hoewel wij zo onbekwaam mogelijk zijn, om die te bedwingen.

2de. Het "pure Niets" is een knecht van de Almacht. Hij zendt Zijn bevel of gebod van de hemel tot het zuiver niets. En de duisternis meet als de dienaar en de bode Gods, uit kracht van een scheppingsbevel, het licht doen voortkomen (II Cor. IV: 6).

3de. Elk schepsel is onder de eerbiedige vrees van de Almacht, en durft zijn natuurlijke werkingen (als het ware) niet zonder een geschreven en getekend voorschrift en bevel van de Almachtige uitoefenen.
Wanneer de Heere een ontzagwekkend bevel tot de zee richt, en God zegt: Er zij geen eb noch vloed, zo is de zee op zijn scheiding opgedroogd; "De wateren zagen U, o God! de wateren zagen U, zij beefden (Ps. LXXVII: 17). Zo zegt Hij: "Winden, waait niet; zeeën, raast niet; vuur, brand niet; leeuwen, verscheurt niet; zon, beweeg u niet; wolken, regent niet; duivels, kwelt niet; wateren, overstelpt niet; zwaard, verdelg niet". En - zij zijn allen gehoorzaam.

4de. Er is in schepselen een gehoorzamend vermogen, dat boven hun natuur verheven en met dezelve in strijd kan zijn, opdat zij als werktuigen dienen waardoor wonderen verricht worden; zoals klei, om blinde ogen ziende te maken als een pleister dienst doet, terwijl klei de ogen van het gezicht kan beroven. Het is hierdoor, dat het ijzer kan drijven, Petrus op de zee wandelen; ja duivels en mensen, die de zedelijke wil van God weerstreven, zijn eeuwige raad vervullen, volgens Ps. CXIX: 91: zij allen zijn uw knechten; de hel, duivels, cavaliers (aanhangers van Karel I), royalisten, papisten zijn knechten van God.

5de. Door dit vermogen volgt de natuur, terwijl zij anders tijd en uren nodig heeft om te werken, niettemin de snelle pas van de Almacht. In een ogenblik verliet de koorts de schoonmoeder van Petrus.

6de. Door dit vermogen keren de schepselen, wanneer God hen zulks beveelt, tot niet weder. God grijpt de hemel aan en schudt die. En de behangsels, pilaren, muren, die het huis van de hemel en der aarde uitmaken, worden alle teniet gedaan; alles wat in de wereld, in de hemelen, in Gods huis gedurende vijfduizend jaren een plaats heeft ingenomen, moet op de eerste waarschuwing van hun almachtige Landheer, zo God hun dat beveelt, zijn plaats verlaten, en in het niet terugzinken.

Gebruik 1.
Het is voor de gelovige een troost, dat alle dingen mogelijk zijn. Het geloof heeft de Almacht tot zijn dienst: op de wenk des geloofs is het met het zwaard en de oorlogen uit, zijn de vijanden des Heeren verbroken, is de tempel gebouwd, Babylon door bezoeking geteisterd. Duivels kunnen niet op de been blijven, als het bevel van Christus uitgaat, dat zij moeten vallen.

Gebruik 2.
Het is maar gering, wat wij kunnen doen; laten wij legerscharen van manschappen hebben, wij kunnen de overwinning niet behalen. Laat de mens vlug zijn, toch is de loop niet der snellen; laat hij sterk zijn, toch is de strijd niet der helden; laat hij wijs en geleerd zijn, toch is de spijze niet der wijzen, noch ook de rijkdom der verstandigen

(Pred. IX: 11).
1ste. Het woord van de Almachtige is ook Zijn daad. "Hij spreekt en het is er; Hij gebiedt, en het staat er." (Ps. XXXIII: 9); immers Hij heeft gesproken, en het was er. Het Woord des Heeren geeft aan de dingen hun aanzijn; omgekeerd, zijn de daden der mensen niets dan woorden; zo worden het leven, bestaan en de handelingen van Israëls en Judas koningen genoemd (Dibre hajamim) *woorden der dagen.* Van deze aard zijn toch de daden en handelingen der mensen, die leven en sterven binnen een omtrek van dagen. De daden en handelingen der mensen zijn slechts woorden; zij leven en spreken een weinig op aarde, en sterven; hun handelingen zijn van even weinig waarde en wezenlijkheid als het uitblazen of uitademen van woorden.
De grootste vorst laat even een klank horen als een, die woorden spreekt, en dan is hij weg, en ligt zwijgend in het graf. Salomo deed veel daden, maar ze worden slechts woorden genoemd. (1 Kon. XI: 41) "Het overige nu der geschiedenissen van Salomo (Hebreeuws "Het overige *der woorden* van Salomo) is dat niet geschreven in het boek der geschiedenissen (Hebr. van de woorden) van Salomo?" "En het overige der geschiedenissen van Amon (van de woorden, die Amon deed, Eng. Vert.), wat hij gedaan heeft, zijn die niet geschreven in het boek der kronieken (boek van de woorden der dagen) der koningen van Juda?" (II Kon. XXI: 25).
Wij plegen eigenlijk geen woorden te doen of te handelen, maar woorden te spreken; het heilig spraakgebruik stelt de mens met al zijn edele daden slechts aan woorden gelijk, en wil daardoor te kennen geven, dat hij is een schepsel dat weinig uitwerkt, en meer kan zeggen dan hij kan doen. De sterke en machtige mens is slechts een schepsel van woorden; hij is een sprekend aarden vat, en kan slechts weinig verrichten. Wij beroemen ons veel, dat wij dit en dat zullen doen; God heeft een slot en een ijzeren ketting voor al de schepselen. Voor legers moet men niet beducht zijn, de Heere werpt het paard en zijn ruiter neer en doet de oorlogen ophouden tot aan het einde der aarde; Hij verbreekt de boog en slaat de spies aan twee; Hij verbrandt de wagens met vuur (Ps. XLVI: 10). Zijt niet bevreesd voor leem. (Eng. Vert.) Jes. LI: 12.

Gebruik 3.
Indien het Woord des Heeren het wezen der dingen schept, zo moeten we ons Hem denken als een onafhankelijk Soeverein; wij vergeten dit, en aanbidden een afhankelijk God. Zo ik toelaat, (zegt Jerobeam), dat dit het volk te Jeruzalem gaat aanbidden, zal ik beide, mijn leven en koninkrijk, verliezen; God had daarentegen beloofd hem en zijn koninkrijk te bevestigen, als hij zou doen wat recht is in de ogen des Heeren (1 Kon. XI: 37, 38).
Hij geloofde echter, dat God voor de vervulling van zijn belofte moest afhankelijk zijn van de kalveren, die te Dan en Bethel waren opgericht. Evenzo was het met de Joden; zij willen hebben, dat God voor de bewaring van hun koninkrijk en plaats afhankelijk was van de zondige moord van de Heere der heerlijkheid (Joh. XI: 48). Ja, wij beelden ons in, dat God het werk der reformatie niet kan voortzetten, tenzij wij berusten in enigen vorm van een antichristelijke prelaat. De koning meent, dat hij niet een vorst kan zijn, tenzij hij het voorrecht heeft om de tiran te spelen; dat zijn troon moet vallen, tenzij de antichrist én bloed én een onwettige vrede met de Ierse moordenaars, én de vernieling van des Heeren vrijgekochte kudde in beide koninkrijken, de bloedige pilaren zijn van zijn troon en koninklijke macht.
Als God ons niet kan redden, indien Frankrijk, Denemarken, Spanje en Ierland tegen deze koninkrijken opkomen, het is zo met ons gebeurd; tenzij wij een vrede sluiten, die onterend is voor Jezus Christus en Zijn koninklijk voorrecht. Dit alles is: God in een staat van afhankelijkheid stellen. Wij zijn te goddeloos bezorgd, hoe God zich in

het regeren der wereld van Zijn bediening zal kwijten. Voordat u of ik geboren waren, regeerde de Heere, terwijl Hem nooit iets mislukte, de wereld en zijn kerk (de hemel der kerk kan in de hand van Christus niet worden beschadigd;) en wanneer wij in het stof verrot zijn, zal Hij gans in gerechtigheid en wijsheid voortgaan. Wij achten het echter verkeerd, indien wij niet een Voorzienigheid hebben, die zo schoon en liefelijk voor het oog is als wit papier, hoewel er inderdaad niet één vlek in Gods wegen is.
Zo zegt Martha: "Heere! waart Gij hier geweest, zo ware mijn broeder niet gestorven" (Joh. XI: 21), maar Christus-God hangt in het bewaren van levens niet van zijn lichamelijke tegenwoordigheid hier of daar af.
Een ander klaagt: *God heeft mij vergeten, Hij is mijn God niet.*
Waarom?
Omdat ik in duisternis wandel en geen licht heb, noch enig gevoel van Zijn liefde; het is bij mij de zwarte en dode middernacht-ure. Zo betoogt de kerk (Jes. XLIX: 14, 15; Ps. LXXVII: 3-9). Maar Zijn onveranderlijke liefde hangt niet af van de eb en vloed van uw voorbijgaand en op- en neergaand gevoel; daarin aanbidt u een afhankelijk God.
Daar is geen regel buiten God, die Hem tot regeling strekt of Hem in Zijn wandel bestuurt. Wij moeten geen verkeerde gedachten van God koesteren; want, ofschoon de God der legerscharen heeft voorgenomen de hovaardij van alle sieraad te bezoedelen, verachtelijk te maken en te ontheiligen (Jes. XXIII: 9), alsmede toe te laten, dat Parlementen, Vergaderingen, legers, krijgsraden, staatslieden, godvruchtigen, vorsten, rechters, herders, wijze, geleerde, welsprekende, begaafde mensen in deze grote bediening tegen Babylon mislukken; het is om des schepsels bloemkrans en de roos hunner voortreffelijkheid in minachting te brengen. Opdat, wanneer alle vlekken van heiligschennis en afgodisch vertrouwen op mensen van het werk zijn weggewassen, de Heere alleen kan worden verhoogd.
Wij doen er wijs aan God toe te laten, wijs voor ons te zijn. Ja, de Antinomianen willen er niet van weten, dat Christus een onafhankelijk Verlosser is. Maar Zijn genade zal voor hen niet volmaakt zijn in het vergeven, tenzij alle zonde met wortel en tak van de gerechtvaardigden is verwijderd, en zij even zondeloos gemaakt zijn als Adam vóór zijn val en als de uitverkoren engelen.
Ja, hoeveel verbindingen van de Voorzienigheid spinnen en vlechten wij uit ons eigen brein? Bijvoorbeeld, hoe gelukkig waren wij geweest, indien de koning ter ondersteuning bij het parlement ware gebleven?
Ja! maar toch hoe ongelukkig, want onze reformatie zou, wanneer dit gebeurd was als een ontijdige geboorte geweest zijn.
Wat zou ik een gezegend mens zijn geweest, zegt een ander, indien ik rijk en geleerd ware geweest!
Ja, maar u zou God in die toestand hebben onteerd. De algemeen en moederzonde is: God moet afhankelijk, wij onafhankelijk zijn.

Gebruik 4.
Wij allen hebben de een of andere duivel nodig om ons te oefenen en te vernederen, maar wij gaan verkeerd te werk, wanneer wij menen de duivel door onze eigen kracht te kunnen overwinnen.
Deze vrouw (de Kanaänese) bracht het juk, dat de duivel haar oplegde tot Christus; zij wilde het niet alleen dragen, en de uitkomst was gezegend. In verzoekingen gaan wij door de rede disputeren; gij zult met al uw redekunde Satan niet naar de hel twisten. Ook kan de staatkunde en het staatsbeleid de Vorst van de bodemloze put, die nu om door het zwaard te doden, in deze drie Koninkrijken is losgelaten, niet tot bedaren

brengen. De ruiter op het rode en bloedige paard, en zijn livreiknecht "de Dood" gaan als bij ijlpost door de koninkrijken. Meer worsteling in gebed, Satan in handen van Christus te stellen, door krachtdadig geloof, door de liefde en oprechte verootmoediging, dit zou de vrede scheppen, want vrede is een scheppingswerk. Er is slechts een Enige, die kan scheppen; ik bedoel dit, dat God door, of bij de oefening van deze genaden de vrede zou scheppen.
Wij liggen, omdat niet aan Christus de doding werd opgedragen, bloedend en stervend onder onze lusten. Zo wij een klacht tegen onze duivels indienden, evenals deze vrouw deed, Christus zou ons van Satans werken bevrijden en ons helpen.

"U geschiede."

Het geloof bekomt de meest voortreffelijke gunstbewijzen, zuivere ontfermingen, en dit zijn onmiddellijke gunstbewijzen, daden van onmiddellijke Almacht. Christus zond een rechtstreekse bode naar de duivel, hoewel deze in een afgelegen plaats was (het is een daad van onmiddellijke schepping) en - Satan moest de aftocht blazen. Geen schepsel komt hier tussenbeide, het is Christus *genetheto* (het geschiede), Zijn almachtig: "zo zij het", dat de verandering teweegbrengt.
Het is niet het geloof, het is niet een goede engel, die een boze uitdrijft, noch een duivel, die een ander slaat, noch de discipelen, die de vrouw helpen, ofschoon ook zij duivelen uitwierpen. Hoe meer de barmhartigheden onmiddellijk zijn, hoe meer daarin de liefdebewijzen van God zijn. De eerste rozen, de eerste bomen en planten, welke Gods eigen onmiddellijke kunst voortbracht en waarin de natuur geen aandeel kon hebben, zijn de meest volmaakte schepselen. De overige schepselen na de val komen niet aan het eerste patroon Gods in goedheid en schoonheid toe; deze zijn als het ware de eerste proeven der Almacht.
De grootste barmhartigheden zijn die, welke het meest onmiddellijk zijn; het zijn zoete gunstbewijzen, die als het ware, vers en nieuw, rechtstreeks van God Zelf komen.
Merk het op in al de voortreffelijke dingen, die God ons geeft, bijzonder in deze vier:
1ste Christus;
2de Genade;
3de Heerlijkheid;
4de Vertroosting.

1e Christus is de hoogste liefdegave Gods. Nu, de Middelaar Christus werd buiten enig middel of enigen tussenkomende middelaar gegeven. God schenkt Christus louter uit de grondslag van vrije liefde. De Heere Christus werd niet op een verzoek of op raad van mensen of engelen gegeven. Christus "heeft door Zichzelven de reinigmaking onzer zonden teweeggebracht" (Hebr. I: 3). Hij "heeft Zichzelven tot een rantsoen voor allen gegeven" (1 Tim. II: 6). "Die Zelf onze zonden in Zijn lichaam gedragen heeft op het hout" (1 Petrus II: 24). Hij heeft in Zijn eigen persoon voldaan en betaald. Het was niet een werk van een afgevaardigde; God, de Heere des levens, heeft in eigen persoon ons verlost.
De liefde van Christus tot ons was niet afgevaardigde-liefde. Hij had ons niet lief door een plaatsvervanger; de vrije gift van Christus als een Verlosser, is, om zo te zeggen, meer wezenlijk een gift van vrije genade dan de genade des geloofs, die gegeven wordt aan hen, die horen, en wegens hun zonde vernederd zijn. En Christus, die gegeven is, om voor zondaren te sterven, is een meer onmiddellijke en zuivere genadegift dan de vergeving van zonden en het eeuwige leven, welke ons op

voorwaarde des geloofs worden gegeven, naardien een Verlosser is gegeven, om voor ons te sterven zonder enige voorwaarde, gedachte, verlangen, enig zwoegen of poging van mens of engel.

2de. Zo wordt genade uit genade geschonken; zaligmakende genade is uit niets vervaardigd, niet uit het vermogen der zaak. Het nieuwe hart is een schepping, en daar het genade is, is het geformeerd zonder werktuig, werkende middelen, kunst of dienst. Genade vloeit onmiddellijk uit het hart van Christus voort. Hij krijgt daarvoor geen loon, geen betaling; niet-betaling, "geen geld" is de prijs der genade.

3de. De hemel wordt niet geschonken door kunst, door verdienste, noch om het zwoegen. Maar hoe dan?
Het is des Vaders welbehagen (Lukas XII: 32) en 4de. God zal alle tranen van hun ogen afwissen. Het is des te liefelijker, dat geen handdoek maar zijn onmiddellijke hand mijn zondig gelaat zal afwissen.
In de hemel is het gezicht van Hem, die op de troon zit, onmiddellijk; daar, waar de spiegel van het Woord en de Sacramenten weggenomen is, is alleen een zien van God "aangezicht tot aangezicht" (1 Cor. XIII: 12). "En ik zag gene tempel in haar" (Openb XXI: 22).
Indien iemand berichten zou willen inwinnen en zeggen: "Johannes, wat zag u in die nieuwe stad?" Was daar enige tempel, waren daar enige priesters, enige profeten, enige kandelaren?
Hij zou antwoorden: O, weet niet wat u zegt! Ik zag daar geen tempel; ik zag een veel heerlijker gezicht dan al de tempels der aarde; ik zag het Lam, "de Koning in het midden van dezelve; ik zag Christus, de Fontein van de hemel. En hoewel u Mozes, David, Paulus in de heerlijkheid zou kennen, u zou eeuwig zó ingenomen zijn met de aanschouwing van het gelaat des Lams in een onmiddellijk gezicht, dat u geen tijd zou vinden over uw schouder naar Mozes of iemand anders om te zien; "want de Heere, de almachtige God is haar tempel en het Lam."
Het moet des te liefelijker zijn, als de liefelijke onmiddellijke hand van Jezus Christus de zielverheugende rozen uit de hof van de hemel zal plukken, en deze door een onmiddellijke aanraking uw zintuigen voorhoudt, zodat u Zijn hand, die de roos omvat, zult zien, beschouwen, ruiken en gevoelen, en wanneer Hij de appels van de boom des levens onmiddellijk in uw mond zal leggen, en de Koning zelf zich, als het ware, tot uw Schenker maakt; immers daar zal noch een herder, profeet of enige Christenbroeder nodig zijn, maar alleen Christus om u "een beker van het water des levens toe te reiken."
"En Hij toonde mij een zuivere rivier van het water des levens, klaar als kristal, voortkomende uit de troon Gods en des Lams" (Openb. XXII: 1, 2). "Hij toonde mij "; welke Hij? – " de Heere, de almachtige God en het Lam." "Hij, die met mij sprak, die een gouden rietstok had, om de stad te meten"; "Hij, die mij wegvoerde in de geest op een grote en hoge berg, en mij toonde de grote stad, het heilige Jeruzalem, neer-dalende van God uit de hemel" (Openb. XXI en XXII).
Geen geschapen engel kon Johannes, "de Bruid", de vrouw des Lams, tonen. En wat betekent dat, "Hij toonde mij? Hij deed mij zien." Is dat maar uitwendige oogopslag of een bespiegeling?
Nee, het is meer; Hij Zelf, die alleen al de verborgenheden Gods openbaart "en de tempel met een gouden rietstok meet", Hij alleen gaf mij rechtstreeks een dronk van het water des levens; immers in het heilig spraakgebruik is zien, "genieten." En zo moet dit de juiste betekenis van "Hij toonde mij", zijn: Hij, Hij, de ongeschapen

Koning deed mij genieten, of was de Oorzaak, dat ik genoot.
Boodschappers brengen minnebrieven over; er zijn geen minnebrieven tussen de Heere Jezus en "de Bruid, de vrouw van het Lam" in deze staat nodig. Voorzeker, een teug van zulk water aan de oorsprong der bron moet het zoetst zijn; zo moeten ook onmiddellijke vertroostingen in een zwaarmoedige toestand het zoetst zijn, daar het woord, de bediening, herders, gebeden en ordinantiën, in zware verlatingen de geest niet kunnen opheffen.
Wat zegt de Heere hiermee anders, dan juist dit, dat een bemiddeling van middelen slechts is een bemiddeling van *middelen*, en Christus is *Christus*. Middelen, ja, apostelen, engelen, wachters, stellen in een zielskrankheid teleur. Maar Christus zelf met Zijn onmiddellijke werking stelt niet teleur (Hoogl. III: 1-4; Joh. XX: 8-17). Christus zelf zal onmiddellijk in een ogenblik door Zichzelven doen hetgeen alle middelen, ordinantiën, alle gezwoeg, alle pogingen niet kunnen doen.

4e. Ik cijfer hiermede niet alle middelen weg ten einde onmiddellijke ingevingen te verheffen; ik ontken de laatste in sommige gevallen niet. Maar ik vergelijk alleen de middelen met Christus. En is dit niet een ervaring van sommigen, die aan de rand en de zwarte grenzen van de hel en de wanhoop zijn gebracht, voor wie alle schepselvertroostingen zijn tekortgeschoten, en die het vonnis van de tweede dood hebben ontvangen?
Christus komt echter met een onmiddellijke lichtstraal, gelijk een bliksemstraal in de lucht, die de verdwaalden en verbijsterde reiziger in een uiterst donkere nacht een logies vlakbij laat zien, terwijl hij anders in een kuil zou zijn gevallen en er slecht aan toe geweest zou zijn.
Ook is er, wanneer de Heere de winden en de stormachtige onweders in de ziel bestraft heeft, kalmte en vrede in een ogenblik, in een punt des tijds. (Ps. XXXI: 22; Jona II: 4). Christus is snel en vlug als een ree in zijn onmiddellijke werkingen, als Hij door Zichzelven troost; Hij springt ineens als met een grote stap over een gehele berg, ja over veel bergen en heuvelen (Hoogl. II: 8).
Dan maakt Hij geen gebruik van een plaatsvervangende zon om te schijnen, of van geleend licht; de zon zelf gaat op met haar eigen onmiddellijke redding en onmiddellijke vleugelen. En wij zien, dat het de onmiddellijke liefde, ja troost van Christus was, daar onmiddellijke redding de warmte en geur van Christus hand met zich brengt. Ze bezit toch de onmiddellijke warmte van Christus boezem-vertroosting, ze was een daad van tedere barmhartigheid, die heet en dampend uit het hart van Christus kwam; de onmiddellijke liefdekool, die de geur verspreidde van de haard, waar ze pas vandaan kwam. En dat was de hemel, dat waren de ingewanden van Christus.
Wateren, die menige honderden mijlen uit een kostelijke fontein in een vat zijn vervoerd, zijn niet zo aangenaam als bij de oorsprong der bron; zij zijn toch van de fontein gescheiden, en verliezen veel van hun kracht. Soms was de roos zo lang geleden geplukt, dat de kleur en geur die ze bezat, zolang ze op haar eigen stengel groeide, geheel en al verdwenen is.
Merk op, hoe de kunst (die slechts medicijn is voor de zieke natuur) lager staat dan de natuur in haar schoonheid en kracht; gelijk geschilderde geneesmiddelen niet kunnen zuiveren of genezen (maar verre zijn van alle genezende kracht), zo ver staan alle middelen en instellingen, die slechts de afgevaardigden van Christus zijn, beneden Christus zelven. Wat is Paulus? Wat is Apollos?
Maak al de profeten, al de apostelen, al de patriarchen, al de voornaamsten der heiligen tot één bloem, ik erken, zij zouden een voortreffelijker geur verspreiden,

gelijk de buitenranden van de hof van het hoge paradijs. Al hun voortreffelijkheid zou echter een middellijke voortreffelijkheid zijn en maar iets van Christus, maar ach! zo gering, dat het werkelijk als niets bij Christus is, evenals de kleinste dauwdroppel, dien wij ons kunnen denken, niets is bij tienduizend werelden van zeeën, fonteinen en stromen. Wij beroven ons gemoed van veel aangenaamheid, daar wij in onze verlangens niet verder gaan dan de voortreffelijkheid van het schepsel; wij steunen op middellijke vertroostingen, wijl zij middellijk zijn. Geschilderde dingen werken slechts voorwerpelijk; een geschilderde weide geeft geen geur, een geschilderde boom brengt geen appels voort. De vertroostingen en liefelijkheid der schepselen hebben op zichzelf in vergelijking met Jezus Christus iets van kladschildering. Alle werkelijkheid en waarheid van voortreffelijkheid is in Hem.
Ook weten wij, dat God de invloed, die aan de middelen wordt ontleend, verachtelijk maakt. Legers, parlementen, geleerdheid en alle dingen missen hun doel. Het is daarom, dat er nimmer een reformatie of een groot werk op aarde werd tot stand gebracht, of de Almacht werkte daarin door veel onmiddellijke daden. De Heere wilde niet verplicht zijn aan Mozes, Hij "scheidde Zelf de Rode Zee vaneen." Hij wilde Zich niet binden aan fonteinen en wijnstokken, maar "Hij gaf hun water uit de steenrots."
Hij wilde niet van de aarde leen, en, door zaaien, oogsten, ploegen, brood gereed maken tot voedsel voor Zijn volk; Hij wilde hun onmiddellijk uit de hemel "het brood der engelen geven."
Hij wilde Zich bij de inname van Jericho niet van werktuigen bedienen; het blazen op de ramshoornen was een teken, niet een oorzaak; God wierp onmiddellijk de muren terneder. Toen Zijn volk uit Babel terugkeerde, wilde Hij niet, dat een zwaard werd getrokken noch een druppel bloeds vergoten, maar de Heere oefent een onmiddellijke drang uit op het gemoed van Cyrus, alsof hij in een dodelijke slaap had gelegen. En hij zendt het volk weg, zodra hij slechts door God was opgewekt. Ook de tempel moet herbouwd worden. Maar hoe? Niet door de Koning, noch door het Parlement, noch door legers; want "Niet door kracht, noch door geweld, maar door Mijn Geest", zegt de Heere (Zach. IV: 6).
Wanneer Babylon moet verwoest worden (gelijk de Heere ook nu in Brittannië een werk werkt), heft een sterke engel de grote molensteen op, en werpt dien in de zee (Openb. XVIII: 21). Ofschoon het een gezicht is bij vergelijking, predikt dit toch de verwoesting van Babylon als een onmiddellijk werk van God; de engelen gieten hun fiolen uit "op de zee, op de zon, op de rivier "de Eufraat", om de verwoesting van Babylon te bewerkstelligen.
Ook in het bevrijden van Lot treden engelen handelend op. God Zelf sprak tot Noach, om een ark te bouwen. Ofschoon de engelen schepselen zijn, is toch des Heeren werkzaamheid door hen meer onmiddellijk, dan wanneer Hij door natuurlijke oorzaken werkt. Als de rechters de apostelen geselen en in de kerker sluiten, zal niemand voor hen opkomen, de onmiddellijke macht van God doet het, de ketenen vallen van hun benen en armen; de onmiddellijke Voorzienigheid is ook een sleutel om de kerkerdeuren te opeen, en - zij zijn gered.
Daar is een bloedige krijg bij gelegenheid, dat de ark werd genomen en dertigduizend voetvolks vielen van Israël (1 Sam. IV: 10, 11), maar als de ark bevrijd wordt, gaat er geen zwaard uit de schede. De ark komt thuis - het is alleen Gods onmiddellijke Voorzienigheid, die twee melkgevende koeien drijft en aanzet, om haar weer thuis te brengen (1 Sam. VI: 12-14).

5^{e}. Wie weet, of de Heere dan niet, wanneer onze sterkte van twee Koninkrijken ons heeft begeven, koeien zal verwekken, om Zijn koninkrijk en de reformatie

onmiddellijk onder ons te werken?
Indien het mogelijk ware, dat schepselen voor ons zouden kunnen bewerken redding en bevrijding van het zwaard en een veilige vrede in Engeland, Schotland en Ierland, zonder God of enige ondergeschiktheid aan Hem, het ware slechts een bevrijding vanwege het schepsel; het zou geen bevrijding zijn, maar een vloek. Wat redding tot wezenlijke redding maakt, is dit, dat God daarin een machtige vinger heeft en een invloed van vrije genade. O, dit juist legt daarop de luister, de zoetheid en de geur van de hemel, dat het is "het heil des Heeren" (Exod. XIV: 13).
Bij-oorzaken, hoewel aan de invloed van God verbonden, zijn ten opzichte van de onweerstaanbare krachtdadigheid en goeden uitslag slechts afgod-oorzaken, zij zijn als cijfers, die niets doen, machteloos als een lamme arm, die geen zwaard kan hanteren. "De Heere richt al onze zaken voor ons uit", en Hij is bezig dagelijks onze legers, parlementen, raadsvergaderingen, ondernemingen, krachteloos te maken, en Hij zal er mee voortgaan tot het einde, opdat er meer van Christus moge blijken in deze, dan in andere oorlogen.
Enige onmiddellijke macht moet dit roemrijk werk in Britannië besluiten en kronen; God moet alleen zijn, en alleen verschijnen, en slechts Jehovah moet in het einde "op de berg" gezien worden, opdat het bloedend Engeland, het lang geteisterd Schotland en verwoeste Ierland uit één mond moge roepen: *"Niet ons, o Heere, niet ons, maar uw Naam zij de eer."*
Dit brengt de bedrieglijkheid van ons vertrouwen aan het licht; immers, als de Heere en het schepsel tezamen werken tot ons welzijn, ziet Asa, ofschoon zijn hart volkomen was, ziet hij misschien niet, of hij op de Heere dan wel op de geneesheer steunt. En toch de Schrift zegt, dat hij, toen hij krank werd aan zijn voeten, ten opzichte van zijn hart erger krank was Hij wordt toch berispt, omdat "hij de medicijnmeesters zocht"; nochtans is het zoeken van medicijnmeesters wettig. De Geest van God berispt echter zijn zoeken van de medicijnmeesters, en zegt (2 Kron. XVI: 12)" "Hij zocht de Heere niet in zijn krankheid, en de reden wordt genoemd: "omdat hij was in de medicijnmeesters," zo luidt het in het Hebreeuws. Er wordt van hem gezegd, dat "hij de Heere niet zocht", niet omdat hij de medicijnmeesters zocht, want dat was geen zonde geweest, maar omdat hij geheel en al, de ganse man, ziel en alles, in "of bij de medicijnmeesters was"; zijn zorg, moeite en hart was ganselijk bij de medicijnmeesters. Zo drukt ook het Grieks in een dergelijke spreekwijze een grote zorg en ijver uit (1 Tim. IV: 15) "wees hierin bezig" (En tautois isthi).
Zelden zoeken wij God en vertrouwen op Hem, wanneer God en het schepsel met elkaar verenigd worden in een werk, dat ons veel belang inboezemt, als: in oorlogen, in een reformatie, ja, in een reis, waarop we ons hart gezet hebben. In het vertrouwen op God stellen we iets van het schepsel tussen ons zielsvertrouwen en de Heere, precies, als wanneer een oorkussen tussen des mensen schouder en een drukkende last wordt gelegd, uit vrees, dat de last een been zou kneuzen.
Wij zijn bang, God te veel te doen te geven, of meer dan Hij in staat is te dragen. Als wij varen, schijnen we onszelf aan de Heere en de zee toe te vertrouwen, maar eigenlijk vertrouwen we dikwijls meer op het sterke schip dan op de zee of de Heere. Ons vertrouwen gaat van de Heere over op het schepsel en de vleselijke arm. Zo wandelen wij dikwijls in de sterkte des Heeren, gelijk sommigen op het ijs wandelen - zij wandelen zachtjes en vreesachtig daarover, bang, dat het onder hen zal breken; zij hebben geen vertrouwen in krakend en zwak ijs. Wij zijn niet moedig en ondernemend, om ons zelf en "onze lasten op de Heere te werpen."
Zo viel, inzake de oordelen, Davids keus eerder op de pestilentie dan op het zwaard. Waarom? Gods hand is lieflijker en zachter dan des duivels hand en de harde hand

van de boosdoener.
Samuel is een der beste kinderen, omdat hij van God gegeven is, en een kind van veel gebeden is.
Izak, het kind der blijdschap. Waarom? Geen dank is hij schuldig aan de natuur of aan de verstorven baarmoeder van Sarah; hij is de zoon van een onmiddellijke belofte. Vrije genade is veeleer de vader van Izak, dan Abraham en Sarah.
In ordinantiën spreekt een mens, maar indien Christus Zelf zou willen spreken, o! Zijn nardus, o, Zijn reukwerk, o, Zijn lippen druipen honig! O, Zijn voorkomen is aan de Libanon gelijk!
Ach! wij denken, dat Christus niet Christus is, tenzij de koning Hem helpt; dat de godsdienst geen godsdienst is, tenzij wereldse tronen haar stutten.
Het Evangelie is een zeer onmiddellijke zaak; de "lelie onder de doornen. Is de lelie van Christus, de kerk blijft meer dan enige wereldse zaak onmiddellijk door Christus in stand. God maakt, dat de aarde uitbot en haar vruchten voortbrengt, maar de zon, de bodem, het jaargetijde en de natuur zijn zijn onder-dienstknechten; God bevochtigt de aarde, maar door middel van de wolken.
Koningen zijn hulpbehoevende en zeer middellijke en afhankelijke schepselen; zij hebben legers nodig, een menigte, vloten, prelaten, Babylon, Ierland, Frankrijk, Spanje, Denemarken, Holland, geld, vrienden, parlementen. Maar genade en het Evangelie zijn meer onmiddellijk en minder behoeftig. Het Evangelie kan zonder al deze dingen leven.

LEERREDE 26

"U geschiede, gelijk gij wilt."

Wij zien welke macht Christus over de duivels heeft; Christus zond hem een onzichtbare dagvaarding. "Dat Satan heenga" en - bij moet weggaan. Het is een werk, dat Christus eigen is, Satan te wederstaan. "Hij is ons vlees en bloed deelachtig geworden" opdat Hij Satan machteloos, en al zijn doen ijdel en vruchteloos zou maken. (Hebr. II: 14), gelijk het woord wordt gebruikt. (Ina katargese).
"Waarom beslaat deze boom, sappeloos en onvruchtbaar, onnuttelijk de aarde? (Luk. XIII: 7) zo wordt het woord gebruikt in de zin van "een zaak teniet doen." (Rom. III: 3). Dingen, waarmede kinderen spelen, als: noten, vederen, speelgoed, "teniet doen hetgeen eens kinds was." (1 Cor. XIII: 11) - zo heeft Christus aan de duivel beenderen, sap en sterkte ontnomen, en hem even machteloos gemaakt als de vederen, die kinderen tot spel dienen (1 Joh. XIII: 8). "Hiertoe is de Zoon van God geopenbaard, opdat Hij de werken des duivels verbreken zou." Het woord wordt in de Schrift gebezigd voor het afbreken van een huis (Joh. II: 19), het breken van een schip (Hand. XXVII: 41), iemand van de banden losmaken (Hand. XXII: 30). Het is waar, Satans werken der zonde en hel, waarin hij de vrijgekochte wereld had gewikkeld, was een gevangenhuis, een krachtig bolwerk, een sterk oorlogsschip, veel sterke ketenen van zonde en ellende. Christus was geopenbaard, om het huis af te breken en teniet te doen, zijn oorlogsschip te verbreken en de gevangenen in vrijheid te stellen (Jes. LXI: 1, 2; Joh. XIV: 30). "Want de Overste dezer wereld komt, en heeft aan Mij niets." Hij had veel, dat aan Christus toebehoort, want hij had uit hoofde van de zonde al zijn vrijgekochten, maar Christus ontnam hem allen. Zodra Christus in het strijd-perk kwam en meester was van het veld, was Satan nooit voorspoedig. Overweeg ook, hoe gemakkelijk Christus het doet; door een enkel woord: "Het geschiede."
Hoe kwam dit? Christus zond een onmiddellijk dwangbevel. Hij heeft een onmiddellijke werking op deze onzichtbare geesten der duisternis; het doet er niet toe, hoe Christus het doet, als het maar geschiedt. Christus-God is een Geest, en hoe een Geest op een geest werkt, is meer een zaak van geloof dan van onderzoek.

Christus staat in de volgende betrekkingen tot Satan:
1ste. Als God tot alle schepselen, en alzo Satan een geest is, is hij het maaksel Gods. Zo is alles wat een bestaan deelachtig is, het gepaste en volmaakte werk van de Almacht, - ik bedoel - hetgeen zijn kan of werkelijk is; dus moeten de bewegingen der engelen van plaats tot plaats, zowel als van de duivels onder een keten der Almacht zijn, gelijk eveneens alle andere dingen, bewegingen en werkingen van het schepsel; laat Satan gaan waarheen hij wil, hij raakt niet buiten het bereik van Christus.

2de. Christus staat in betrekking van een rechter tot Satan, vandaar dat hij met een onzichtbaren keten der gerechtigheid gebonden is. En evenals boosdoeners, wien toegelaten wordt zich vrij te bewegen, maar immer onder toezicht, zo sleepgin de duivels met zich eeuwige ketenen van zwarte duisternis (Judas, vs. 6). Waarheen de duivel ook gaat, Christus heeft een bewaker achter hem.

3de. Christus staat in betrekking van een veroveraar tot Satan, en Hij heeft Satan gevangen genomen (Col. II: 15), hij kan niet van onder Christus loskomen, noch door losprijs, noch door uitwisseling van gevangenen tegen gevangene.

4de. Christus als "de Erfgenaam van alles, draagt alle dingen door het Woord Zijner kracht" (Hebr. I: 2, 3), en Hij is Degenen, door Wien alle dingen bestaan (Col. I: 17). Zo is er ook, daar de wereld door een nieuwe gift der verlossing aan Jezus Christus is onderworpen, een buitengewoon en bijzonder toezicht op de Satan. Het is voor de verlosten niet van weinig belang, dat Christus streng en waakzaam toezicht houdt op de zwarte legerplaats, waaruit Hij ons heeft verlost, en "de zeven Ogen, die voor de troon zijn" bijzonder acht slaan op de hel, wie inkomen en uitgaan; want daar is een diepe raadslag tegen ons.
In dit opzicht telt Christus alle voetstappen der duivels. Satan heeft geen algemeen volmacht om de heiligen te verzoeken. Maar voor elke nieuwe handeling, tegen Job (Hfdst. I: 12; Job II 6), tegen Petrus, aleer hij een enkele rukwind over hem kan brengen, hem maar eenmaal door zijn zeef kan schudden (Luk. XXII: 31), zelfs tegen een zwijn of een borstel van een zwijn (Matth. VIII; 31, 32), moet hij een nieuw getekende opdracht hebben. De algemeen pas van Christus, waardoor Satan, als enig ander onderdaan, toegelaten wordt het gebied en koninkrijk van Christus te doorwandelen, is niet genoeg.

Gebruik 1.
Het is voor ons geloof en onze troost van veel belang, dat onze Middelaar is een God der goden; een God boven de "god dezer wereld", een Overste, machtiger dan "de overste der lucht, die heerst in de kinderen der ongehoorzaamheid." Ja, wij hebben thans over Satan een grotere overwinning, dan wij weten. Satan is zo totaal op de vlucht geslagen, uit het veld geworpen, en Christus zo sterk, dat de zwakste der heiligen sterker is dan de wereld en de geest van Satan, die in de wereld verblijf heeft. De sterkte des geloofs in Christus is krachtiger dan de sterkte van Adams onschuld (1 Joh. IV: 13, 14; 1 Joh. V: 5); de geringste mate van zaligmakende genade is sterker dan de hoogste mate van boosaardigheid in de gehele hel.
Wanneer Satan u verzoekt, vrees hem niet, weersta hem in het geloof. Maar wees op uw hoede, want hij heeft een pas van Christus, anders kon hij niet in het voorportaal komen, om de zintuigen te strelen, Eva een appel en aan Christus een wereld van koninkrijken en heerlijkheid aan te bieden.
Satan heeft een volmacht om te bieden, wanneer hij niet kan kopen; zijn pas zal hem de toegang verlenen tot de werken, die zich dieper dan de zintuigen bevinden, ja tot de kamer der verbeelding, om een trompetter naar het verstand te zenden.

1. Ja, om middellijk op de wil en het hart van een Judas te werken, en David te bewegen, al is het uit de verte, het volk te tellen. Maar een nagemaakte pas met een valse ondertekening kan Satan geen vergunning geven, om werkelijke aanvallen op de wil te doen; de keten houdt hem terug; daar is een weerhoudende schakel, dien al de machten in de hel niet kunnen verbreken. Een zedelijke band en schakel van de wet der natuur in het binnenste der duivels kan Satan breken, en dat doet hij dagelijks, "omdat hij zondigde van de beginne". Maar de andere schakel van een wezenlijk handelen tegen de heerschappij van de Voorzienigheid kan nooit door de sterkste der duivels of schepselen verbroken worden.

2. Wij kunnen zelf een voorwaardelijke pas van de duivel gangbaar maken; immers dit is zeker, Satan kon slechts bij Eva aan de deur kloppen, en de redenaar en drogredenaar spelen, om de geest en de genegenheden te misleiden. Maar hij kon niet het slot opensteken (zoals wij zeggen) en met geweld de deur openbreken, of de wil dwingen, dan op voorwaarde, dat Eva zou toestemmen om de verboden vrucht te eten.

Krachtens de Goddelijke gerechtigheid moest zij, om Adam tot zonde en eten te verzoeken, de eerste en oudste duivel in het vlees worden, die er ooit bestond.
Daarom dan, zo wij niet bedacht zijn, om weerstand te bieden, kunnen wij des duivels pas van de Voorzienigheid met onze zedelijke toestemming ondertekenen. Geef eenmaal toe aan de eerste eis van Satan in zijn onderhandeling, en u zult zien, dat u door een noodwendigheid van Gods vlekkeloze gerechtigheid, welke zonde met zonde straft, verstrikt zijt, en omdat u één mijl met de duivel meeging, twee mijlen met hem moet meegaan.

Gebruik 2.
Indien Christus op Zijn wenk zulk een heerschappij over duivels uitoefent, zijn wij, meer dan nodig is, onder Satans verzoekende macht. Wij maken voorzeker, niet tot het uiterste, gebruik van Christus heerschappij voerende macht over de Satan. "Christus kan volkomen zaligmaken" (Hebr. VII: 25), dan kan Hij ook volkomen heiligmaken; immers Christus is, zoals onze godgeleerden tegen de Socinianen en Arminianen vasthouden, een Zaligmaker, niet alleen door verdienste, maar ook door krachtdadige toepassing.
En daarom zou Hij werkelijke sterkte tegen verzoekingen geven, indien wij niet zo verzuimden gebruik te maken van de macht, die Christus over de Satan heeft. Ik ben niet, als de Arminianen, van mening, dat de vrije wil uit natuurlijke drang eerst begint Satan wederstand te bieden, en vervolgens Gods genade als een dienstmaagd achteraan komt. Maar ik bedoel dit, doordat Petrus sterk is bij zichzelven en zijn vlees tot Christus zegt, dat Christus zich vergist en de geest der profetie voorbijziet; immers in Matth. XXVI: 35 zegt hij: "Al moest ik ook met U sterven, zo zal ik U geenszins verloochenen", - zo hij wellicht zijn eigen kracht had gewantrouwd en gewaakt had, en vertrouwd had op de sterkte van een Middelaar, hij was niet zo gevallen om zijn Heere te verloochenen.
Wij houden niet daarin bij Christus aan, om Zijn alvermogen in elke handeling te openbaren, ons te bewaren, dat wij niet bezwijken. Ik ontken niet, dat er ten opzichte van Gods wijze voorzienigheid een noodzakelijkheid is, dat de heiligen moeten zondigen, en zij lijdelijke vaten zijn, om de luister der vergevende genade weer te geven, en haar stralen en schittering te laten schijnen. Dit is echter zeker, dat, wegens onze traagheid, een voorwaardelijk verband tussen voorafgaande en volgende dingen in de voorzorg, die daar in Gods eeuwig raadsbesluit is, nimmer in werking treedt; bijv.: Als God zal toestaan, dat Job verzocht wordt, en hij door genade niet zondigt (Job I: 22), zo zal de Heere hem ook, wanneer hij voor de tweede maal wordt verzocht, versterken, opdat hij niet zondigt. En als Abraham verzocht wordt, om zijn enigen zoon aan God te offeren, en zich gehoorzaam onderwerpt, zal God hem gewisselijk met de zegen "der heiligmaking, in het verbond beloofd" zegenen; gelijk blijkt uit: Gen. XXII: 16, 17; Hebr. VI: 12-14.
Zo zien wij, hoe dit verband zich somtijds in daden openbaart. In andere gevallen wordt dit verband niet in daden geopenbaard, (Matth. XI: 21; Luk. XVI: 31; 1 Sam. XXIII: 12) zoals in de volgende: Als David door Satan wordt verzocht, zal hij geen weerstand bieden, maar het volk tellen; als Petrus verzocht wordt, zal hij niet volhouden in het belijden van zijn Meester.
Dit is zeker, wanneer wij door onze onachtzame wandel in deze vertroostingen van een gemeenschap met God, die wij konden genieten, tekort schieten, zo moeten wij, om dezelfde reden, menige overwinning over Satan derven, die wij konden behalen, als wij van de heerschappij en koninklijke macht van Christus over die rusteloze geest gebruik maakten.

"Gelijk gij wilt."
Gelijk gij begeert. Het is Gods vrije bedeling, welke mate Hij ons schenkt Zijner giften van een geheiligde wil en genegenheid in het gebed.

Een enkel woord dan:
1ste van een geheiligde wil en genegenheden.
2de Hoe deze de maat van Gods goedheid jegens ons zijn; in deze stellingen:

Stelling 1.
De ziel is nooit vernieuwd, totdat de wil is vernieuwd; de wil is toch het hart van het hart, en het nieuwe hart is de nieuwe mens (Ezech. XXXVI: 26; Deut. XXX: 6). Het hart is toch de koning en soeverein der gehoorzaamheid (Deut. XXX: 19).

Stelling 2.
Alle geheiligde genegenheden zijn aan de wil verbonden; zaligmakende genade kan nergens dan in het middelpunt van het hart huisvesten, en dat is de vernieuwde wil, veronderstellende nieuw licht in de geest; genade neemt dit voornaamste kasteel in bezit.

Stelling 3.
Zo dan, zoveel geheiligde wil, zoveel grein nieuwe gehoorzaamheid; zo is de liefde het vuur van onze gehoorzaamheid, en gewilligheid de olie der gehoorzaamheid, welke door de liefde in vlam wordt gezet.

Stelling 4.
Een beschaafde wil is niet een geheiligde wil; bij sommigen is de wil meer zedelijk, minder driftig, daar de bewegingen van de wil minder onstuimig zijn; evenals bij sommige vleselijke gemoederen de raderen met minder geraas lopen. Alle rivieren maken op hun een zelfde beweging en geraas, maar dat doet niets af van hun natuur of diepte of overstroming, die nu en dan plaats vindt.

Stelling 5.
Het bijzonder kenteken van een geheiligde wil is, dat deze een gebroken voorwerp is, als het ware, middendoor, in twee stukken gebroken, en zich onderwerpend aan God en zaligmakend licht. Daar was een zee van genade en zaligmakend licht in Christus; geen geschapen wil boog zich overeenkomstig het licht van een geopenbaard besluit zo diep in onderwerping, in een hel van vreze, droefenis en angst voor een kwaad der straf, dat geen schepsel in staat was te dragen, terneder, gelijk de wil van Hem, die sprak: "Maar niet Mijn wil, maar Uw wil geschiede." Veel meer behoren wij in andere dingen, die minder smartelijk zijn, te lijden.
Voornamelijk in de volgende zaken moet de wil bukken:
1ste. In een bestrijden van onze begeerlijkheden, als wij moeten getuigen, dat het meest trotse stuk in ons, de wil, de invloed van Christus dood heeft ondervonden "Om nu niet meer naar de begeerlijkheden der mensen de tijd, die overig is, in het vlees te leven" (1 Petrus IV: 2) "maar naar de wil van God (1 Petrus 11:24; Rom. VI: 6). De heerschappij van de wil is de heerschappij van de zonde.
2de. Hierin, dat de ziel spreekt uit het stof, en tot zwijgen gebracht is voor God, en eenzaam zit, gelijk zwaarmoedigen doen (Klaagl. III: 28, 29). Een getemd man is in

zijn wil gebroken, in datgene, waarin de trotsheid bestaat om God te wederstaan; dan " verkeert de wolf met het lam" (Jes. XI: 6).
3de. De ondergeschiktheid van de wil aan God is een belangrijk teken van een onderworpen geest; niets schokt onafhankelijkheid meer dan de ijdele. wil. "Zwijg de Here" (Ps. XXXVIII: 7) (Hebr.: Zwijg voor de Heere). "Wees stil, mor niet als een ongehoorzame, geef geen tegen-antwoord. Christus is gezonden, om te verbinden hen die gebroken van wil of hart zijn" (Jes. LXI: 1) het Hebreeuws wil beide insluiten. "Die de bestraffing hoort, krijgt een hart, bezit zijn hart" (Eng. Vert.) (Spreuken XV: 32). De zachtmoedige geest, die in gehoorzaamheid zich aan de bestraffing onderwerpt, bezit zijn hart en bezit zijn eigen wil; nu, het tegendeel moet het geval zijn met de verstandeloos mens; zijn wil en hart moeten heerschappij over hem hebben, en zijn wil moet hem bezitten (Spr. XVII: 18). De onbekeerde mens is een mens, die een hart en een wil mist; een wil, die niet voor God gebroken is, is zo goed als geen wil, en in t geheel geen hart. Het gebroken hart is het hart voor God, en de gebroken wil, de wil.

Stelling 6.
De genade alleen maakt de genegenheden, die in hun natuurlijke werkingen bedorven zijn, zuiver. En wanneer deze het zuiverst zijn, zijn ze het sterkst. Het meeste bestanddeel aarde heeft datgene, wat geheel en al aarde is, en alle mengsel van andere bestanddelen mist; dat is het meest vuur, hetwelk het minst aarde in zich bevat; dat is het fijnste goud, hetwelk in zich het minste van andere metalen, het minste schuim, het minste erts in zich bevat. Als de genegenheden het meest door genade gehard zijn, hebben zij het minste mengsel in zich; de liefde, die veel van de genade bezit, heeft het minste van de begeerlijkheid; ijver, met veel genade, heeft het minst van de licht-ontvlambare vleselijke toorn. En deze worden gekend aan de vlugheid van hun beweging naar hun gelijksoortige voorwerpen. Hoe meer aarde in het lichaam, des te sneller is de beweging benedenwaarts naar de aarde. Vuur werkt meest als vuur, wanneer het niets dan zichzelf, of vuurvonken aan vuur gelijk, opvoert in de lucht. Maar als het opstijgt, en met zich omhoog voert, huizen, bergen en grote lasten aarde, zo is de beweging langzamer.
Omdat de genade in genadige genegenheden de drijfkracht is, lopen en bewegen ze zich welwillend en snel; daarom is bovennatuurlijke liefde " sterk als de dood, hard als het graf". In de martelaren was zij sterker dan levend te verbranden, dan het rad, de pijnbank en de meest uitgezochte foltertuigen.
En Christus' liefde was sterker dan de hel. Van alle liefden is die de sterkste, welke krankheid, bezwijming en de dood teweegbrengt. Genadige liefde veroorzaakt liefde-krankheid (Hoogl. II: 5), bezwijming (Hoogt. V: 6). De martelaren zijn gestorven, om Hem te genieten, en hebben, om de liefde van een vereniging met Hem, geweigerd de aangebodeen verlossing aan te nemen. (Hebr. XI: 37). Hoeveel verlaten zielen komen tot deze uitroep: "Ik sterf, zo ik Christus niet geniet."

Stelling 7.
Het is goed, dat de genegenheden in evenwicht worden gehouden, en beladen met hemels en geestelijk licht. Uit de grotten en laag gelegen huizen stijgt de rook op naar de schone schilderijen, die in de hoger gelegen huizen zijn; de heerschappij van de begeerlijkheid over het licht maakt een nevelige en ongelovige geest. Zo is, wanneer het licht vleselijk is, niets dan wereldse staatkunde, dit gelijk aan het zeer hoge huis, dat, zo het bouwvallig is en doorlekkend, de regen doorlaat en voortdurend op het benedenhuis laat afdruipen. Geest en genegenheden schenden en bederven elkander,

genade in elk dezer draagt wederkerig veel tot de geestelijkheid der werkingen bij. Zo zijn zij, die met de eeuwigheid en het oordeel spotten, onwetend, omdat zij onwetend willen zijn (2 Petrus III: 5). De zonen van Eli willen schandelijk wellustig in hun genegenheden zijn, omdat zij de Heere niet kennen, en onwetend van God zijn. (1 Sam. II: 12). Mattheüs hoort en ziet Jezus, en hij volgt Hem (Matth. IX: 9). Hoe meer Maria Magdalena Christus volgt en liefheeft, des te meer kent zij en ziet zij zijn voortreffelijkheid. (Joh. XX: 1-14, vergeleken met vers 17 en 18).

Stelling 8.
Wanneer de begeerten natuurlijk zijn, dan worden op een natuurlijke wijze hemelse voorwerpen begeerd, en daarom getreurd. Biléam begeert de dood des oprechten te sterven, maar Ezau weent op een vleselijke wijze om de zegen. Als de begeerten geestelijk zijn, worden aardse voorwerpen op een geestelijke wijze begeerd - zelfs brood, wanneer het naar Christus smaakt (Matth. VI: 9, vergeleken met vers 11 en 12). En zo zoekt deze vrouw verlossing voor haar dochter, geestelijk, en met een groot geloof.

Stelling 9.
De gelovige zegt: "Zo het schepsel mij wil vergezellen naar mijns Vaders huis, welkom! zo niet, wat dan? Daar moet ik wonen, al moet ik goud en alles missen.
Merk op, hoe God in zekere zin van zijn eigen vrijheid in het geven afstand doet, en deze eer op de begeerte der vrouw overbrengt. God houdt gelijken tred met een geheiligde wil, door aan deze te voldoen, wanneer de wil gelijken tred met God houdt in zijn werking, verlangen en begeren.

lste. Hij geeft de hemel op de keuze van een geheiligd hart. "Kiest dan het leven, opdat gij leeft, gij en uw zaad." (Deut. XXX: 19). "En die wil, neme het water des levens om niet" (Openb. XXII: 17). "O alle gij dorstigen! komt tot de wateren" (Jes. LV: 1).

2e. De hemel wordt gegeven, waar de wil dien begeert. "Indien gij de Gave Gods kende, en wie Hij is, die tot u zegt: Geef mij te drinken; zo zoudt gij van Hem hebben begeerd, en Hij zou u levend water gegeven hebben" (Joh. IV: 10). "Ik zal de dorstige geven uit de fontein van het water des levens voor niet" (Openb. XXI: 6). Daar is iets krachtigs in het woord "fontein"; want de fontein en oorsprong van het water des levens, is boven de stromen. En deze is beloofd aan hem, die een hemelse en geestelijke dorst naar Christus heeft.

3de. God belooft Zichzelf en de maat of de omtrek van de hemel, naar de maat en de omtrek van de neiging en hoogte der hemelse begeerten. "Ja, zo gij tot het verstand roept, uw stem verheft tot de verstandigheid; zo gij haar zoekt als zilver en naspeurt als verborgen schatten, dan zult gij de vreze des Heeren verstaan, en zult de kennis van God vinden" (Spr. II: 3-5) Er zijn hier vier woorden, om de neiging van de wil en de begeerte uit te drukken: wij moeten "roepen om wijsheid."
De Chaldeeër leest het tweede gedeelte van het vers "indien gij het verstand uw moeder noemt"; omdat de kreet waarvan in het eerste deel gesproken wordt, zulk een scherpe kreet kan zijn, als kinderen plegen aan te heffen, wanneer zij naar hun moeder schreien en roepen. Het volgende woord is "tot de wijsheid te roepen."
De andere twee woorden geven een zwoegen, een graven in de ingewanden der aarde, te kennen; een opwerpen van veel aarde om een schat van zilver of goud te vinden.

"Doe uw mond wijd open, en Ik zal hem vervullen. (Ps. LXXXI: 11); Vatablus vertaalt: "Zoek wat gij wilt, en Ik zal het schenken."
Het wordt betwijfeld, of iemand door uitgebreide begeerten Gods gevende goedheid kan brengen tot de uiterste uitgestrektheid.

4de. God strekt Zijn volheid in het geven uit, ver boven onze bekrompenheid in het zoeken. "Hij is machtig te doen" (dit betekent zoveel als "Hij is gewillig te doen", Rom. XI: 23; Judas vers 24). meer dan overvloedig boven al wat wij bidden of denken, naar de kracht, die in ons werkt (Eféze III: 20). Dit is opmerkelijk, dat, als Christus de kroon van onvergelijkelijke heerlijkheid op het hoofd van de verheerlijkte ziel zal zetten, daar duizend millioen meer diamanten, robijnen, en juwelen der heerlijkheid op die diadeem zullen zijn, dan ge u ooit zou kunnen voorstellen of verbeelden. En meer gewicht van liefelijkheid, vermaak, vreugde, en heerlijkheid in een zien van God, dan het ziend oog, het horend oor, ja, het uitgebreid verstand en hart, dat vorige gedachten kan vermenigvuldigen, en nog daaraan toevoegen, in staat zijn te peilen (I Cor. II: 9).
Wanneer gij van de Vader Christus zoekt en vraagt, kent u Zijn gewicht en waarde niet. Als u Christus onmiddellijk daarboven aan de Oorsprong-bron zult genieten, zal dit de ziel grotelijks met bewondering vervullen, en doen uitroepen: "Ik geloofde veel in Christus te zien, als ik enige schemering- en namiddag- of maanlichtflikkeringen hierbeneden op aarde had. Maar ach! ik blinde, ik bekrompen, kon nimmer geloven, meen, denken of een voorstelling vormen, ten einde het miljoenste deel van de waarde en de onvergelijkelijke voortreffelijkheid te peilen, welke ik nu in Hem zie!
U kunt het Paradijs, Rome, Napels, de eilanden, waar twee zomers in een jaar zijn, overschatten en te veel verheffen. Maar u kunt Christus en de onzienlijke dingen Gods niet overschatten, noch in uw gedachten bereiken; alleen verheerlijkte gedachten, niet slechts begenadigde gedachten, kunnen in een behoorlijke maat een bevatting van God - van de hemel hebben.
De verheerlijkte ziel zal een veel wijder en ruimer cirkel, dan zij nu is, uitmaken, een cirkel, welks middellijn in de lengte, veel duizenden ellen groter is in geest, gedachten, verheerlijkte rede, wil, hart, begeerten, liefde, blijdschap, eerbied, dan thans. Wij behoorden in het zoeken, bidden, in de aanbidding van God in Christus, onze eigen begeerten, hart, wil en genegenheden, breed en diep uit te breiden, opdat wij meer van Christus kunnen opnemen. Brede gebeden vloeien voort uit brede begeerten, enge gebeden uit gierige en enge harten. Wij kunnen de grootte van een schip uit de verhouding en hoeveelheid van zijn kiel in zijn eerste samenstelling, afleiden Indien de kiel slechts naar de verhouding van een klein vaartuig gemaakt is, dat niet meer dan een paar riemen kan dragen, zo kan het niet een vaartuig van vijfhonderd ton worden of een, dat in staat is zestig stukken grof geschut te dragen.
Het gebed, dat gegrond is op sterke en zware honger en buitengewone smart van liefde-krankheid naar Christus, en grote nijpende armoede van geest, moet naar evenredigheid wijd en diep zijn. Ach! onze vaten zijn nauw, en onze genegenheden, als bij eb, laag; de weegschaal, die Christus weegt, is zwak; het is alsof we zouden proberen, om drie of vier grote bergen in een schaal van een gewone koopmans-weegschaal te werpen.
Wij zijn in onze geestelijke vermogens slechts voor druppelen der genade aangelegd; Christus is gegeven, om genade te verlenen als een rivier, Het is te weinig, koren, wijn en olie van God te vragen. Hij wil liever grote, dan kleine dingen geven.
Een machtig vorst om een veder, een stuiver te vragen, als hij zegt "Vraag wat u wilt, tot de helft mijns koninkrijks, en het zal u worden geschonken", is onderschatting van

de grootheid van zijn koninklijke luister.
"Vraag wat u wilt van Mijn Vader in Mijn Naam, zegt Christus, en het zal u worden geschonken."
De begeerten der mensen gaan uit naar de wegneming van het zwaard, naar de vrede, naar bescherming, overvloed, handeldrijven, vreedzame zeeën, vrijheden van het parlement, onderdanen, edelen, steden: weinig zijn de begeerten der mensen er mede bezig hiernaar te staan, dat Christus in het land woont en de tempel des Heeren wordt gebouwd. Al deze verzoeken zijn én beneden de goedheid des Heeren, én beneden de geestelijke omvang der geheiligde genegenheden.
En God geeft aan vleselijke mensen datgene, waarnaar hun ziel begeerte heeft, maar - in zijn toorn.

LEERREDE 27
"En als zij in haar huis kwam, vond zij, dat de duivel uitgevaren was, en de dochter liggende op het bed." Markus VII: 30.

Omdat ik mij nu tot het einde spoed, en thans niet de droom der Papisten zal weerleggen, die hieruit afleiden de wettigheid van hun bastaard-bevestiging, alsmede de bevestiging der kinderen door de ongeheiligde zegen van de prelaat; merk alleen op de toestand van het kind. Markus zegt: Beblemenon epi ten klinen; dat is, *geworpen op een geweldige wijze, op het bed.* Dit is toch niet een bed van rust en zekerheid gelijk sommige Papisten er van maken, maar daarin wordt uitgedrukt, hoe heftig Satan bij zijn laatste afscheid is, als hij op het punt staat uitgeworpen te worden.
"Als het bezeten kind tot Jezus werd gebracht, en hij Hem zag, scheurde hem terstond de geest, en hij vallende op de aarde, wentelde zich al schuimende. " (Markus IX: 20). De duivel en de onreine geesten worden niet uit een persoon of land geworpen, of zij moeten razen en schuimen.

1. De Heere zegt: "Ik zal uitroeien uit het land de namen der afgoden, dat zij niet meer gedacht zullen worden; ja ook de profeten en de onreinen geest zal Ik uit het land wegdoen;" (Zach. XIII: 2). Maar dit kan niet dan met groot geweld plaats vinden; de vader en de moeder zullen "de valse profeet, ja hun eigen zoon, eer hij het land is uitgezet, met een zwaard doorsteken (vers 3). De duivel zal niet verwijderd worden zonder bloed, moeite en groot geweld.
Wanneer te Eféze gepredikt wordt tegen de onreine geesten van mensen, die overgegeven zijn aan het plegen van ijdele. kunsten; alsmede tegen het dienen van de godin Diana, wordt die ganse grote stad vol toornigheid, en roepen zij: Groot is de Diana der Efézeren! En de gehele stad werd vol verwarring (Hand. XIX: 18 en 19).
Als Christus tot de kroon komt en Zijn troon bestijgt, zijn Joden en Heiden, de koningen en heersers der aarde, Herodes en Pilatus, met de Heidenen en het volk van Israël, tezamen vergaderd (Hand. IV: 25-27). Het woord Psalm II: 1 (Rageshu) betekent: een groot rumoer, een gedruis als van een fel bewogen zee, zoals een woedende menigte, die te hoop is gestroomd, verwekt. Weshalve sommigen niet zonder reden zeggen, dat de zonen van Zebedëus *Benaii egesci*, zonen des donders zijn genoemd. Lukas (Hand. II) gebruikt het woord naar "de Zeventiger" ephryaxan, hetwelk Budeus laat doelen op woeste en wilde paarden.
Ook Christus is voorzeker op de berg Sion gekroond met klederen in bloed gewenteld; dit is een beroven van, en een zegepralen over overheden en machten. Christus verfde het zwarte kruis met rood bloed, toen Hij die edele. daad der verlossing volbracht. (Col. II: 14 en 15).
Zo moet Christus, wanneer Hij iemands ziel binnengaat om daar te wonen, eerst de duivel binden, en dan zijn huis beroven. (Matth. XII: 29).
Hoe verwondert men zich dan, dat menigten van ketterijen, sekten en veel godslasterlijke en valse wegen thans opkomen, nu de Heere bezig is Sion op te bouwen? Satan verwekt stormen en winden op het brede meer van zwavel, als Christus uitzeilt en *Zijn koninkrijk komt* (gelijk wij bidden), ten einde de kerk van God te verdrinken. Christus heeft geen mooi weer, als Hij zee kiest (Matth. VIII: 23, 24); toch is zijn reis wettig.
Als Christus in Zijn priesterschap werkzaam is en bij het groot hoog-altaar staat, met Zijn gouden wierookvat, om de gebeden der heiligen aan God op te offeren, werpt Hij uit hetzelfde wierookvat vuur op de aarde neder, en dan zijn er donderslagen,

bliksemen en aardbevingen, dan volgen verschrikkelijke oordelen op de aarde, als hagel, vuur vermengd met bloed, en een berg brandend van vuur, en het derde deel der zee wordt bloed. En een helder-brandende ster gelijk een fakkel, genaamd Alsem, die het derde deel der wateren bitter maakt, valt uit de hemel, hetwelk deze betekenis heeft, dat, wanneer Christus werkzaam is in genade jegens Zijn volk, verderfelijke ketterijen van de paapse geestelijkheid en anderen, het derde deel der zon en der maan verduisteren, dat is, *van het licht des Evangelies* (Openb. VIII: 1-12).
Juist, als toen onze Heere Jezus stond, om voor het volk tussen te treden en voor het gevallen Jeruzalem te bidden, dat als een vuurbrand uit het vuur gerukt is, en Satan aan zijn rechterhand, zijn werkzame hand, stond, om Hem te verhinderen (Zach. II: 1-3).

2. Dit verklaart de staat van velen. Velen zijn vrij van de duivel. "Ik dank God" zegt men, "dat ik Satan niet ken, noch enige van zijn werken; ik heb vrede; Satan scheurde mij nooit, noch deed mij ter aarde vallen, of pijnigde mij. Maar dit is een vreeslijke toestand:

1ste. *Het is een bewijs van een valse vrede.*

Het huis is in vrede, als de sterke daarbinnen is. Niet van de duivel verzocht te worden, is de grootste verzoeking uit de hel. En zo er enige keuze was in duivels, is een woedende en brullende duivel beter dan de rustige en slapende duivel. Als de duivel binnen is, slaapt hij en is stil, en het huis of de ziel waarin hij is, is stil, en daar is een verbond met de Dood en de Hel (Jes. XXVIII: 15).
Nu, de hel houdt het voor een tijd met een natuurlijk mens; wapenstilstand tussen de ziel en Satan is gerustheid voor een tijd, maar, het is geen vrede. Des duivels oorlog is beter dan des duivels vrede. Vleselijke huichelarij is een stom en zwijgend ding, maar het is verschrikkelijk, om zonder enig voetgedruis naar de hel te worden gevoerd. De raderen van Satans wagen zijn geolied met vleselijke rust, en zij gaan zonder geratel en gedruis. De duivel voert weinigen naar de hel met gejuich en geschreeuw; houd stomme heiligheid voor verdacht; als de hond de deur uitgelaten is, jankt hij, om weer binnen te zijn. Het verbond van Satan met Eva ("zondig, en gij zult niet sterven") strookt nog met alle mensen van nature, totdat Jezus Christus tussen ons en de Satan de vrede verbreekt.

2de. Wanneer tegenstrijdige dingen elkander ontmoeten, zoals: heet en droog vuur en koud en vochtig water, komen zij met elkander in botsing. En waar Satan een geheiligd hart vindt, verzoekt hij het met sterke aandrang; zoals Christus achtereenvolgens drie machtige verzoekingen vindt, en hij slechts voor korte tijd van Hem week (Luk. IV: 13).

- Daar, waar het meest van God en van Christus is, daar, daar zijn sterke inwerpingen en vuurbranden binnen de ramen geworpen, zodat sommigen, die veel geloof hadden, tot twijfel zijn verzocht geworden. "Is er een Godheid, die over alles regeert, en waar is Hij? Wij zien Hem niet."
- Een ander wordt dikwijls hiermede aangevallen: "is er een hemel voor de heiligen? Is er een hel voor duivels en goddelozen? Wij spraken nooit een boodschapper, die uit een van deze twee gewesten kwam."
- Een derde wordt hierdoor verontrust: "Zulk een zaak heb ik bevorderd, of God het wil of niet." De bloem der ziel, de hoge fakkel van het licht des gemoeds is gedurig door mistige en nevelige geesten, die uit de bodemlozen put opkomen, verduisterd, en deze verdonkeren enig schijnsel en lichtbestraling, welke de Zon der gerechtigheid te voorschijn brengt.

Het geloof wordt meer dan enige andere genade aangevallen; Satan schudt andere genaden. Maar deze wordt tussen hemel en aarde gezift in zijn wan (Luk. XXII: 31, 32).
Satans eerste pijlschot op Christus was een krachtsinspanning om Zijn licht door een verschrikkelijk "indien" twijfelachtig te maken "Indien Gij de Zoon van God zijt." Het is zoveel als: indien God Gód is, indien de Zoon van God de Zoon van God is. Het is niet het bewijs en de zekerheid der grondslagen noch de sterkte der genade, welke zielen tegen Satans pijlschichten vrijwaart. De sterkte van zaligmakend licht brengt de heiligen dikwijls onder het geweerschot des Satans, waar hij hen onder schot kan krijgen: er is slechts wet-beveiliging tegen verzoekingen boven in de hemel, wanneer gij over de streep, uit de tijd zijt, binnen de grenzen der eeuwigheid; nooit eerder.

3. Wanneer men niet op zulk een wijze verontrust wordt, bewijst dit, dat in het huis geen wacht wordt gehouden. De poorten zijn, als die der hel, nacht en dag open, ze missen sleutel en slot. En de ziel is zo zorgeloos, dat zulk een persoon niet bemerkt welke duivels binnenkomen, of welke er uitgaan. Maar de wachtpost, door de vreze Gods opgesteld, onderzoekt alle boden, die binnenkomen, alle bewegingen, inblazingen, alle engelen, witte en zwarte; alle rijzingen, dalingen, af- en toeneming van liefde, blijdschap, verlangen, vreze, droefheid - worden aan het onderzoek en de navorsing onderworpen: "vanwaar komt gij? Uit de hemel of uit de hel?" Het is voor de heiligen in dit leven oorlogstijd. En in zulk een tijd zijn alle steden op hun hoede, en worden vreemdelingen, die geen pas hebben in verhoor genomen, onderzocht en beproefd, in hoeverre zij met de vijand in betrekking staan.

4. De weg van God, om door Satan te verharden, is dikwijls verborgen, stil, stom, en laat geen stem horen. "Ik ben tot een oordeel in deze wereld gekomen" (Joh. IX: 39). Maar welk een oordeel! Een zodanig, dat in de donkerheid wandelt, en doodt in een middernachtelijke slaap, opdat degenen, die zien, blind worden. Dit oordeel is sprakeloos. O vreeslijk!
God heeft de beide ogen des mensen uitgestoken, maar hoe of wanneer het gebeurde, kan deze niet vertellen. De spieren en oogzenuwen van de ziel des mensen zijn verbroken. Maar er werd niet één knap of enig geluid gehoord, toen God deze in tweeën brak.
Christus kwam, toen de mens in slaap lag, en zijn gerechtsdienaar, de duivel, met Hem, en legde zijn hand op zijn hart, en gaf het slot, het uur- en slotwerk van het hart een draai en een kromming. En nu kunnen al de sleutels in hemel en op aarde zijn hart sluiten noch openen. En dit geschiedde zonder gedruis of smart. De man werd nooit voor die zaak op zijn bed neergelegd. De behandeling van deze zaak was geestelijk, dus onzichtbaar.

O slapende wereld, ontwaak uit uw verrotte en valse vrede! O, de Heere bindt mensen, en zij roepen niet, en de duivel bindt velen, en zij roepen niet. Farao wist niet, wanneer zijn hart verhard werd. De consciëntie zag het niet, evenals, - zonder dat wij het bemerken, - een steen in de blaas groeit. De zaak was verricht zonder één kreet, of zonder enige getuige.
Vleselijke helse zorgeloosheid is stom-geboren. "Laat mijn kind slapen," zegt de duivel, en maak het niet wakker, totdat de hitte van de oven der hel zijn valse vrede wegsmelt. Waarom?
Slechts, opdat de mensen bedrogen mogen sterven, geen banden hebbende in hun dood, gelijk zij bedrogen hebben geleefd.

Toorn en rechtvaardigheid komen, zonder dat een voetstap gehoord wordt, tot veel zielen, die in hun doodstaat slapen; het zwaard van God roept tot de zielen zonder enig geluid te veroorzaken; de raderen der vurige wagens van Gods gramschap gaan, zonder dat het snuiven en steigeren der paarden vernomen wordt, over de gedoden in Schotland en Engeland. - O jammer! - een orkaan, een duivel komt en steelt des nachts de ziel des mensen en zijn geweten uit hem weg. En hij weet er niets van.
Christus zegt: "Stil! Wek hem niet, totdat hij over zijn oren in de poel is!"
En Satan zegt: "Wek hem niet, totdat ik zeker van hem ben!"
Een stom oordeel is een dubbel oordeel!